Exopos

Formatting by Nathan Kasimer

With the Targum, 1917 $\ensuremath{\mathrm{IPS}}$ Translation, and Rashi

©Nathan Kasimet, 2021 (5782). This text may be re-used under the terms of the Creative Commons Sharealike 2.0 licenses (CC-BY-SA), the terms of which are available here: https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/. This book includes the following texts:

- Migra According to the Masora
- License: CC-BY-SA
- מקרא על פי מסורה/ikiw/gro.eoruce.org/wiki/he.wikisource. –
- Targum Onkelos, vocalized according to the Yemenite Taj
- License: CC-BY-SA
- הרגום אונקלוס/ikiwikisource.org/wiki/he.wikisource Source: https://he.wikisource.org
- Rashi Chumash, Metsudah Publications, 2009
- License: CC-BY

All these texts were retreived from Sefaria. It was typeset and formatted using ETEX, using the Shlomo font by Shlomo Orbach from https://sites.google.com/site/orlaeinayim/download and the EB Garamond font by Georg Duffner from http://www.georgduffner.at/ebgaramond/index.html. Both of these were used under the terms of the SIL Open Font License.

עשרת הדברות במעם עליון	
שירת הים ועשרת הדברות שירת הים	200 2002
פרשה ויקרא	861
פרשת ויקרא למנחה בשבת פקודי	861
פרשת פקורי	981
פרשת ויקהל	IZI
פרשה כי השא	148
פרשת תצוה	131
פרשת תרומה	114
פרשה משפטים	76
פרשה יתרו	82
פרשה בשלח	29
פרשה בא	38
פרשה וארא	20
פרשה שמות	I
Usage Guide	İν
Introduction	Λ

תוכן העניינים

ספר שמות – noitoubornal

	הפטרת	GLAI	<u> </u>	Щ	1	7	٠	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	744
	הפטרת		1 6	LL	1	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	747
	GLAU G		•	• •	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	539
	に	GLAI	2 10		_	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	536
	erwn 1	CLL .	•	• •	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	536
	に	GLAI	5 (7.	راد	,,,	7	٠	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	234
	הפטרת	acu	ЦL	L	ĹЦ		([]	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	232
	に																																			
	ದ ಡಬ್ಗ ,	ムねてい	L\$	N/A	Ш	LL	44		•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	576
	הפטרת		٠.	• •	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•		٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	977
	に	اركالا	,	• •	٠	٠	٠	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	777
	הפטרת			٠	٠	٠	٠	٠	•		•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	220
	הפטרת	にがに	•	• •	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•		٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	516
	הפטרת	ばしば	Ц.	• •	٠	٠	٠	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	717
	הפטרת	C C C C C C C C C C C C C C C C C C C	7. D	٠	٠	٠	٠	•	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	512
	הפטרת																																			213
	הפטרת	口の人!	1	• •	٠	٠	٠	٠	•		•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	802
	הפטרת																																			
	הפטרת	こなしと	•	• •	٠	٠	٠	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	70₹
	הפטרת	acil	•	• •	٠	٠	٠	•	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•		٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	202
<u>'</u> (G	מרות																																			707

Introduction

This humash is intended primarily for learning Shnayim Mikna veEchad Targum, but to be versatile enough to be usable in a synagogue. To that end, it includes multiple texts used as the "Targum"—Targum Onkelos itself, the commentary of Rashi, and a translation into English. For Haftarot, special Maftir portions, and Shabbat Minha readings, only Hebrew and English are printed, since these sections are included for ease of use in synagogues rather than for study use.

The text of the Torah itself is from the Mikra al pi Masorah project. The text was selected for its open licensing, extensive source documentation, and accuracy in presenting the masoretic text. The text of Targum is the Wikisource Targum, which is based on Yemenite texts (particularly the 1901 edition of the Taj). It was selected for its accurate vocalization. The English translation is the from Sefaria. Data for aliya divisions, haftarot, and lengths of parshiyot was pulled from Hebcal. Information on which special Maftir and Haftarot can occur on which Sabbaths is from the Koren Shabbat Chumash. Sedarim data was pulled from Mikra al pi Masorah.

I hope this text will be helpful to those who use it.

Jage Guide

notes.

This text has minimal notations about various textual differences in the Masoretic text of the Torah. For information where this text varies from others, see the notes of the Mikra al pi Masorah project, or notes in Minhat Shai. The Mikra al pi Masorah project also has information in its notes about variations in customs about where to divide aliyot. Only differences that affect the consonantal text as it appears in a Seder Torah are noted. Kamatz Katan is indicated with a special symbol for the text of the Targum. Paseq is indicated with a vertical bar with a space on of the Torah, but not in the text of the Targum. Paseq is indicated with a vertical bar with a space on word.

To reduce confusion, different numbering systems used for running verse references are numbered differently. Roman numerals are used for chapters, Hindu-Arabic numerals for verses, and Hebrew letters for Sedarim. In verse references in notes, however, chapters are listed in Hindu-Arabic numerals. Where there are attested seder divisions that are not included in the traditional 154-seder count, the number is printed with an asterisk, indicating that it is a seder break but the seder number has not increased. Instances where there are variations in tradition for the start of a seder are in brackets or parentheses.

Names of parshiyot, aliyot, and the number of verses in each parsha are noted in Rashi script. The weekday aliyot can be assumed to end where the second aliya begins. The ending is noted if that is not the case. "Is and ">ARIW" indicate the weekday aliyot. Aliyot for doubled parshiyot are in parentheses.

Parsha breaks are indicated with a Dor o in parentheses. A petuha is a paragraph break that ends a line, a setuma is a break where a blank space is left mid-line. Keri ukhetiv instances are noted with brackets and letters indicating which text is the keri and which is the ketiv.

Large/small letters are printed in the text. Note that in an actual Seder Torah the large/small letters have the top of the letter aligned with the rest of the text. They are printed aligned with the bottom line here due to typesetting considerations. Other special letters are indicated with parenthetical

OI	הָבָּה נִהְחַבְּמָה לֵוֹ פָּן־יִרְבָּׁה וְהָיְּה בִּי־תִּקְהָאַנָּה מִלִּחָמָה וְנִלְחַם־בָּנִי וְעְלָה מִן־הַאֲהֶלִּי מְלְחַם בְּנִי וְעְלָה מִן־הַאֲהֶלִי	אַבְׁתְא:	come, let us deal wisely with them, lest they multiply, and it come to pass, that, when there befalleth us any war, they also join themselves unto our enemies, and fight against us, and get them up out of the land.'	o
6	ניִאִמֶר אָל־עַמָּוּ הִנָּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רָב וְעָצִים מִמֶּנּי:	וֹמְבֹאֵבְ סְׁנֹּוֹ וִיִּטְׁפָּגוּ מִתָּּא: נִאְמִב לְתַּמֵּגִּי בִא תַּמָּא בִּנִּג	And he said unto his people: 'Behold, the people of the children of Israel are too many and too mighty for us;	6
ړر،	אַמֶּר לְאַנְרַמְ אָּנַרְוּסְלֵּי: נִינִקְם מֶלְנַרְחָדָשׁ מַּלְתִּגְּּדָנִם	בְּלְא מִׁלֵּנִים לִּזִּנְנִי נִיִּסְׁבּ: וֹלֵם מִּלְפָּא שַׁבִּשִּׁא מַּלְ מִּאָּבִנִים	Now there arose a new king over Egypt, who knew not Joseph.	8
۷	בְאָבֶׁן אָטֶׁם: (פּ) נִיְּמְּגְׁמִּי בְּמָאָר נְאָּר נִהְשָּבְאָ יְבְנֵי יִמְּרָאָרְ פְּרָי וִיִּמְּרָאִ	וֹאִטְמִלְגְאָט אַבְּלָּא מִּנְטְנְּגִּ נְסְנִיאַנְ נִּטְׁלֵיפָּנְ לְטְבָּא נְבָנִי, וֹמְּבָאָלְ נְפִּימָנִּ וֹאָטְנִלְּבִּי	And the children of Israel were fruirful, and increased abundantly, and maxed and multiplied, and waxed exceeding mighty; and the land was filled with them.	۷
9	ַנְּמֶּת יוֹמֶף וְכְּלִ־אָּחָׁיִי וְכִּלֹ הַדְּוֹר הַהְוּא:	וְמִית יוֹמָף וְבְל אָחוֹהִי וְכֹל הְיָא תַהוּא:	And Joseph died, and all his brethren, and all that generation.	9
ς	ַנְיִהִּי כְּלִ נָפָטִּ יִּצְאֵי יָבֶרְּ יַעְּקְׁב שִׁבְעָים נָפָשׁ וְיוֹסָרְ הְיָה בְמִצְּרֵיִם:	ַנְהַנְאָר כְּלְ נַפְשָׁהָא נָפָּמֵּי וְרְכָּא הְיַעֲּלְב שְׁבְעִין נַפְּשָׁן וְיוֹסָף הְהַנְה בְּלְ נַפְשְׁהָא נְפָּמֵי	And all the souls that came out of the loins of Jacob were seventy souls; and Joseph was in Egypt already.	ς
†	يرا زنومكر بر بغياد:	يَا الْجُهَادِ، قِد الْجُهَد:	Dan and Naphrali, Gad and Asher.	†
٤	וּמְּמְבָּׁר וְּבִּנְלְוֹ וְבִּנִוֹמֶוּ:	וּמְּמִבְׁר זְבוּלְוּן וּבְּנְוֹמִוּן:	Issachat, Zebulun, and Benjamin;	٤
τ	באובן שְּמְלִינוֹ לֵנִי וִיהוּדֶה:	ראובן שְׁמְעוֹן לֵנִי וִיהוּדָה:	Reuben, Simeon, Levi, and Judah;	τ
	ְנִאָּכֶּׁה שְׁמוֹתׁ בְּנֵר יִשְׁרָאֵל הַבָּאָים מִצְּרְיִנְיִם אֲת יַנְּלְב אָישׁ וּבֵיתָוֹ בְּאוּ:	וְּבֶר וֹאֵלְהָ בִּינִינִי הֹאַכְוּ: בְּהָאֵרְוּ לְטִאָּבְׁוֹם הִם וֹהַלִּב בְּאִלְּוֹ אֲמְנִינִי בִּדָּרִ וֹחְבָאֵרְ	Now these are the names of the sons of Israel, who came into Egypt with Jacob; every man came with his household:	Ι

(I) ואלה שמות בני ישראל. מע"פ שמותן במייסן מלמלסידיען לדקמו של יומף, סול יומף סרועס מעלק לפיי, משמתם, מור ומות בני ישראל. מע"פ שמותן במייסן מלמלסידיען לדקמו של יומף, סול יומף סרועיס מלך ועמד בלדקו: לרוכביס, שמולימן ומכנימן במספר ובשמומס, שוממר (ל) וישרצו. שסיו יולדומ ששס בכרם ממד: סמולי במולי במקפר לבלק למד מושי מות במולי מושר לו ויקם מלך חדש. רב ושמומל, מד ממש, ומד מיון, וויסף חידו במצרים. וסלמ סול ובניו סיום בכל שבעיס, מלמו כמלו למידע.
 (2) ויוסף חידו במצרים. וסלמ סול ובניו סיום במלכיס,

נאָנו_בֿגּמָסֶׁם: מסכנות לפּרְעָּרוּ %U_ĠĽロ מַנְעַוֹּ בְּסִבְּלְנִים נּוֹמִּימוּ מַּלְיוֹ מִבְּיוֹ מִפְּים לַמַּמּוֹ

نظيا تنظمه مظتا ختا نمُليِّح: " וֹכֹאָמָּר נֹתְנַּנּ אִינְיִ כֹּן יִבְבֵּי וֹכֹן נִכְּמָא בַּמְתְּנָן כַּן סִׁנּן וָכִן

ימנטן ווּהְבַּבוּ מִהַבְּנוֹם אָעַבַּבָּנוֹ וֹהָבָאָלַ

\$aL_átí tio täil: עַבְּרָה בַּשְּׂבֶה אָת כְּל־עַבְּרָהָם * קַשָּׁה בְּהֹמֶר וּבִלְבֵּוֹים וּבְכָל^{_} וַיְמְרְרוּ אָת־חַיֵּיהֶם בַעַּבֹדֶה וְאַפָּרוּ יָת חַיֵּיהוֹן בְּפוּלְחָנָא

מפָּרְה וְשֶׁם הַשָּׁוֹת פּוּעְה: המבְרִיּוֹת אֲשֶׁר שֵׁם הַאַחַת יָהוֹנִיִסָא דְּשׁוֹם הַבָּא שִׁפְּּרָה

נְוַיִּבְי: הוא נהַמְמָן אֹהוֹ וְאָם־בָּת הָוֹא אָם בְּרָא הוּא וְתִּקְעָלֵן יָמִיה م، بلهنثا مَحِـنَمُحُدُنُه عَصِـقًا نَصِيرَتُم نَصَائِدًا مَحِ مُنْحُدُهِ

> لَاثِرُونَ: אוצרי לפַרעה ית פּיתוֹם ויָת לפגלטונעון ולון לבני בית

דני ושְׁבַאָּב: שַׁלַפָּגוּ וֹהַלַע לַמִבֶּבָׁאָ, מִוּ צַבַּם

さきゅん الْهَفَرَكِ مَامُلُمُ لَمُ لَكِ فَدْرَاهُكُمُ لَا فَدْرَاهُكُمُ

ドダロベニド פּוּלִטְוֹא פֿטַלַלָּא זָט כַּלָ לַמָּגֹא בֹמִגוֹא וּבֹלְבֹנָג וּבַבַּלַ

וְשִׁוֹם הַנְיֵוֹיִא פּוּעָה: ניאמר מַלֶּךְ מִצְּבְוֹם לַמִּנִלְנִם נִאַמִר מַלְכָּא בַּמִּבְנִם לְטִוֹטָא

נאם בושא בוא שלוומוניי וַנְאַמֶּר בְּנַבְּגְבֶלְ אָטַ עַמְבְּרִנְיָנִי נַאָּמָר בַּר שִּׁנְוֹנֵין מִּנְבָּרוֹ נִי

> Kaamses. Pharaoh store-cities, Pithom and their burdens. And they built for taskmasters to afflict them with Therefore they did set over them

of Israel. were adread because of the children more they spread abroad. And they the more they multiplied and the But the more they afflicted them,

children of Israel to serve with And the Egyptians made the

they made them serve with rigour. the field; in all their service, wherein brick, and in all manner of service in with hard service, in mortar and in And they made their lives bitter

the name of the other Puah; name of the one was Shiphrah, and Hebrew midwives, of whom the And the king of Egypt spoke to the

but if it be a daughter, then she shall it be a son, then ye shall kill him; ye shall look upon the birthstool: if of a midwife to the Hebrew women, and he said: 'When ye do the office

91

71

ביו כפויום מפחלה לכך, ועשפום חוקום ובלוכום לפולכ: ספונרום (שמו"ר פֿ, יד): אַה פהום ואַה רעמסס. שלא כמו פּיוּגַדְס פָפְעָס (ישעי'מב, יד): וכן לֶבְ בְּטַ טֶׁרְ בַּפְבוֹ בַּוֹב (יִשְתִי כבי מו)י דובר בעמונם תר ענותו בסבלתם. של מלריס: ערי מסכנות. כמרגומו מסס סמס. ומסו סמס, שיבנו ערי מסכנות לפרעס: למען (11) עליו. על העס: מסים. לשון מס, שריס שגובין בשטרים, והרי הוא כאלו כמב נשלינו מן הארץ והם יירשוה: של כרמנו. ורבומינו דרשו, כאדם שמקלל עלמו, ומולה קללמו סום מבים על פומס פחם. ברש"י ישן): ועלה מן הארץ. (שמו"ר א, יא). (וסס לא הבינו שעל כל העולם אינו מביא, אבל המלרים בעיני עלמס וק"ל). ורבוחינו דרשו, כקולים היו של ישראל לדונס במיס, שכבר נשבע שלא יביא מבול לעולס נממכמה מה לעשום לו. ורבוחינו דרשו, נממכם למושיען פרן. ומדרשו, רום הקודש הומרם כן, המם הומרים פן ירבה, סוא, כלומר סומינו עלמיכס לכך: נתחכמה לו. לעס, כן לב סקב"ס לסרבות ולספריץ. בן ירבה כן רבס וכן

ולני לומר כן ירבה: ויקצו. קלו בחייסם. (ויש מפרשים (10) הבה נחחכמה לו. כל הזה לצון הכנה והומנה לְדָּבֶר (12) וכאשר יענו אוחו. זכל מה שהה נותנין לז לענות,

(15) למילדות. הוא לשון מולידות, אלא שיש לשון קל ויש (13) בפרך. בענודס קשס סמפרכם אם סגוף ומשנרמו: בעיניקס:

סמפייסום מינוק סצוכס (סומס יס:): פועה. לשון לעקס, מריס, על שם שפוֹעָה ומדברת והוגה לולד, כדרך הנשים שפרה. זו יוכנד, על שס שֶׁמָשַׁפֶּרֶמ חָמ סולד: פועה. זו לשון כבד, כמו שובר ומשבר, דובר ומדבר, כך מוליד ומְיַבֶּר:

تٰذٰٰخٰـٰـٰـٰם: בּ, וֹלָאַ מֹמָנּ כֹּאֹמָנֹר צַבֶּר אַלְיִנוֹן הֹבֹּדִא בֹּמֹא צַמַּלְיִלְ מִשְּׁיִוּן

تٰذٰذٰہٰ۔□: ŪĿ~~Ė~~L ٧٤٠ رَزَطُرُ ۗ ۖ מُكِكَ مِٰجُدَرِتِ كَامُرَخَٰ لِين فَكُدُ * مَذَٰ فَا خُطَيْدَنَ كَانَائِكُ*

שׁבַּׁנְאַ אַבְעֵוֹן עַבְּוֹבְעָרוּ: הְעִבְרְיָּתְ בְּיִרְחְיַנְוֹתְ הַבְּּהְרְ בְּטֶהֶה צָּרִי חַבִּיטָן אִנִּין עַר לֹא עַלַת ַ כּּג לָאַ כַּנֹּמָגִם עַמִּאֹבַנְעַ לָאַ כֹּנָמָגָּאַ מִאָבַנִּעָאַ נְעַנְּנָלָאַ בּּנְמָגָּאַ בָּנָמָגָּאַ וַהֹאַמָרְןְ חַמְיַלְּדֹתֹ אֶלְ־פַּרְעָּה וַאֲמָרָא חָיָהָא לְפַּרְעֹּה אֲרֵי

בַּהֹם נוֹהַגָּטוּ מִאָּב: יי נוומר אָלְנִים לְמִוֹלְנִי נוֹנֵב וֹאִוּמִוּר וֹנ לְטִוֹטִא וּסִנִּי מַּמַא

بَيْمُ بَيْنِ مِنْهُمْ كِلِيْكُ فِيْنِي وَنِيْكُ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ ا

ल्तांशिः (ट) تربختر وهمربجد بجرابيع مربابتي مبيدية س ۲۶۸۹۲

מֹאַבְׁיִם וֹשְׁבַוֹּוֹן אָבַ מַּלְבָּא בַמִּאָבִים וֹפַוּנִמָא וֹנִי رَضَرَكُمُا يَضَرَخُهُمُ فِي صِيْكُمُ نِذِهِ فَيُعَارِضُ فَلَا عَنْدُمُ مِنْ قَلْتُ نِذَرُهُ

וּשְׁעַהָּגוֹן אָעַר פַּהָנָטָא הָבֵין וִקּיִיטְּהָוֹן מֹבוּת הֹמִינוֹן וֹאַמֹר לְעוָן מֹא בוּן הֹבֹּבוֹטוֹן

לְנְטְבִין בְּיִבָּא בְּלָבוֹ:

ייַ וַיְהַיִּ בֶּי־יָרְאָוּ חַמְיַלְּדָת אָת־ וַהַנָּה כַּר דְּחִילָא חָיָחָא מִן וטטיפו לַטִּדְא:

בום ג' וגַּבּר לְחוֹן בְּמִין:

וֹכֹל בֹנִשׁא שַׁבַּוּמִנּוֹ: <u> ביילוד למימר כל ברא היהיליליד</u> לְבְלְ עַמָּוֹ וּפַמֵּיד פַּרְעֹה לְבָל עַמֵּיה

> men-children alive. commanded them, but saved the did not as the king of Egypt But the midwives feared God, and

have saved the men-children alive?' Why have ye done this thing, and midwives, and said unto them: And the king of Egypt called for the

unto them. delivered ere the midwife come women; for they are lively, and are women are not as the Egyptian Pharaoh: 'Because the Hebrew And the midwives said unto

multiplied, and waxed very mighty. midwives; and the people And God dealt well with the

them houses. midwives feared God, that He made And it came to pass, because the

17

07

81

daughter ye shall save alive.' shall cast into the river, and every saying: Every son that is born ye And Pharaoh charged all his people,

וממיס: (16) בילדכן. כמו זמולידכן: האבנים. מושג מאשם (ימוקאל ימ, ז):

בו, סרי סכמוב כללן, ויברך מומס ועוד כמיב מֶס מִּמֶּךְ לְבָּנָמֹ - ומלכום ממריס, כדמימת במסכם מומס (ית:): מַיָּמָח. ורבומינו דרשו, (מומס יה: ושמו"ר) הרי הן משולות המובה:

(19) כי חיות הגה. בקיפום כמילדום, מכגום מילדום ילך, יו"ד פום שלישים בו: ויישב אלהים למילדת. מסו שַמֵּי, (ימוקפֿל יג, יש) לשון עבר מללמס כמו וממללו לוכריס: שמינן מגורמן של מלו, שסרי סיו"ד ימוד בסן, ירד, יצמ, ישב, כס), לשון דברמס כמו ומדברו לוכריס, וכן וַמְּמַלֶּנְיֶס מֹמִי שָׁלַ פּנִים לכאָן ולכאָן. ואל משיבני, וילך, וישב, וירד, ויצא, לפי לשון עבר כמו ויאמרו לוכריס, וַמְּדַבְּרְנֶם בְּפִינֶם (ירמי' מד, סעס, נמרבס סעס, ויגל יסודם, סגלם יסודם, ויפן כס וכס, פעלו ולשון פעלמס, כגון ומאמרן איש מלרי, (שמות ב, יע) בחיר"ק, כגון וייעב בְּעִינְיו (ויקרא י, כ), לשון הועב, וכן וירב שלשון עברים לנקבום רבום, מיבה זו וריולה בה משמשם לשון האת החרים, וכשהוה מדבר בלשון ויפעל, הוה נקוד היו"ד (סומה יה:) מרגום הראשון וַקַייִמה, והשני וָקַיִימִפוּן, לפי זְנָב (שופטים מו, ה), הפנה הונבות זו לוו, כל הלו לשון מפעיל (פן) וחחיין אח הילדים. מפפקות לסס מיס ומוון. סימיס־ב לו, כ), נבוזראדן סגלס את סשארית, ניפון גונ שֶל יְסִיּבְס (מֿיכס בּ, ס), סרבס ממֿניס, וכן וַיָּגֶל סַשְּׁמַרִיִּמ (דברי לו אָלְעַגְּנִינְיו שעתיד להוולד צן המושיע אותם: והיה. שהוא פת"ח קען) בגון וייעצ אלהים למילדות, נַיֶּבֶב בְּצַת אם בן הוא הגר. לה סים מקפיד הלה על סוכרים, שהמכר ויפעל, סוה נקוד סיו"ד בליר"י שסוה קמ"ן קטן, (הו בסגול על קטָבְנָיִס (ירמי' יח, ג), מושב כלי אומנות יוצר כלי מרם: אומיות ונתן לה וי"ו יו"ד בראשה, כשהיה באה לדבר בלשון היולדם, ובמקום אחר קוראו משבר, וכמוסו עשה מלאבה (CO) ויישב. העיב להם, וזה חלוק בחיבה שיחודה בי

גור ארים, ואב יערף, בכור שורו, אילה שלוחה, ומי שלא נכחב - בחים, ויבן את בית ה' ואת בית המלך, כהונה ולויה מיוכבד, למיום סשדה שאינן לריכום מילדום, וסיכן משולום למיום, (IS) וישש להם בחים. במי כסונס ולויס ומלכום שקרויין

تالے حالہ: - נוֹלֵב אָישׁ מִבּית לְנִי נִילַם אָתַ - נַאָּזַלְ װּבְּרָא מִבְּבִית לָנִי וּנְסִיב

شِحِشَد نُدُناره: אתו כי־טוב הוא וַהַצְפָּנָהוּ رَوْبَارِ بِهِٰهُا رَوْدُا جِبْلِ رَوْدُهِ

נְהָשֶׁם בַּסִּיף עַל־שְׂבָּת הַיָּאָר: יבוּפָת וֹמַשֶּׁם בָּה אָת־הַנֶּלֶר לו הַבַת גַּמָא נַתַּהְמָרֶה בַחֵמֶר וְלאׁ־יָכְלָת עוֹד הַצְּפִינוֹ וַהַּקָּח־

ĘŲĖ TĠſP ĮŖŸŽU ŖſPŸŸŢŖ וֹג עּוֹאָר וַמָּגָא אָת־הַמַּבָּה. י היאר וַנְשְׁרֹהָיהָ הֹלְלָת עַּלִּ נמָרֶר בַּת־פַּרְעֹּה לְרָהִץ עַּלַ־

נְשַאָמֶׁר מִיּלְדֵי בַּמְּבָרִים זֶּר: יְהְנֵּהְ נַעָּרְ בַּכֶּהְ וַתַּחְְעָּלִ עְּלֶיוּ וּטֹפַּׁטֹעַ וּטֹבְאָבוּ אָטַבוּנְגָב

: ثَاثَاثُ

מַה־יִּעְשָׂה לְוֹּי

יות בַּת לַוֹּי:

נאַמְבוֹשׁישׁ מַלְטָא וֹבְטִוּן: וַחַזָּת יָמֵיה צָּרֵי טָב הוּא וֹמֹצִיאַט אַטַּטֹא וּילִידַט בּּר

בּוֹמֹבֹא מֹל בֵּוֹךְ נַּהְרָא: ומוואט פֿע זט בבוא ומווטע נְעַבְּעָבְעַ בַּעַנְמָרָא נְבָוַבְּעָּאַ וּנְסֵיבַת לֵיה הַיבְּקָא דְּגוֹמֶא ולא וכולת עוד לאַמִּמָרוּהוה

למבת מא וטמבור ליה: נַמַּתַצַּב צְּחֹקוֹ מֵרְחָל לְדֵלֶּח וְצְּחְעַנַת צְּחְתֵּיה מֵרַחִיק

الإواجرية: בון וֹהֹבֹא וֹאוָהָוּסִנו זֹנו אַשְּׁנוֹנוּ כון נהדיא נחות ית מיבתא להרא ועולימתהא מהלכן על ונחתת בת פרעה למסחי על

וֹאַמֹנע מִבּׁנוֹ גַעוּגַאָּג עוּאַ בַּגוֹ: מילימא בָּבִי וָחַסָּת עַלְוֹהָי יפֿטַטַע וַטַזָּע זָע בָבָנָא וַבָּא

> of Levi, and took to wife a daughter And there went a man of the house

Π

him three months. that he was a goodly child, she hid bore a son; and when she saw him And the woman conceived, and

by the river's brink. child therein, and laid it in the flags and with pitch; and she put the bulrushes, and daubed it with slime hide him, she took for him an ark of And when she could not longer

know what would be done to him. And his sister stood afar off, to

handmaid to fetch it. among the flags, and sent her river-side; and she saw the ark maidens walked along by the down to bathe in the river; and her And the daughter of Pharaoh came

Hebrews' children.' him, and said: 'This is one of the wept. And she had compassion on the child; and behold a boy that And she opened it, and saw it, even

(I) ויקח אח בת לוי. פְּרוּשׁ סיס ממנס מפניגוירמ פרעס, לעברים, והם לא היו יודעים שקופו ללקות על מי מריבה: היום אף על המלרים, שנאמר כל הבן הילוד, ולא נאמר הילוד מס מישראל, ורואין אנו שמופו ללקום במים, לפיכך גור אומו שְׁלְּמַלְיִנְיְנִינְיִי בְיוִם נולְד מושישן, ואין אנו יודעים אם ממלרים

משה בן שמונים שנה, אם כן כשנתעברה ממנו הימה בת מאה למלרים בין המומות, ומאמים ועשר נשתהו שם, וכשילאו היה סיא נספכס לסיות נערס. ובת ק"ל שנס סיתס, שנולדס בבואס הנקבות. ברש"י ישן) והחזירה ועשה בה לקוחין שניים, ואף קשה משל פרעה, אם פרעה גור על הוכרים ואמה גם כן על (ומור ולקמס, וזסו וילך, שסלך בעלמ במו שאמרס לו גורמך

(2) כי שוב הוא. כשנולד נחמלה הביח בלו הורה (קומה

ולא יכלה עוד הצפינו. שמנו לה המלריים ۲٤.): ושלשים, וקורה הותה בת לוי:

כדי שלא ירים אומו לדיק רים רע של ופה: וחשם בסוף. רך ובפני קשה: בחמר ובזפח. ופת מבתון ומיש מבפנים, גמי בלשון משנה ובלע"ו יונ"קו, ודבר רך הוא, ועומד בפני לשבעם יולדת למקומעין, והם בדקו אתריה לתוף מי: גמא. (22) לכל עמו. אף עליסס גור, יום שנולד משה אמרו לו מיום שהחיירה, והיא ילדחו לששה חדשים ויום אי, שהיולדח

בוט לשון אגס רושי"ל בלע"ו, ודומס לו קנֶס וָמוּף קמֵלוּ (ישעי'

ונשמרבבה אממה אמות הרבה (קומה שם): לו להנקד אממה מ"ם דגושה, והם דרשו את אממה, את ידה ורבומינו דרשו לשון יד, מבל לפי דקדוק לשון סקודש סיס לנו לכמוב ונערומיס סולכומ: אח אמחה. אם שפחמס. לב), הולכות למות לפי שמיחו בה, והכתוב מקייען, כי למה סולכות לשון מיתה, כמו הגה קֿלכִי הוֹלָךְ לְמוּת (ברחשית כה, ממש, שיד האדם שמוכה לו. ורבומינו דרשו (פומה יב:) ַ כמו כְּחַוּ מַלְּעַם יוֹמָב מָלְ יָדִי (שמוחל־ב יד, ל), וסוח לשון יד פרעס על סימור לרמון בו: על יד היאור. מלל סימור, (פ) לרחץ על היאור. מרם המקרה ופרשהו, ומרד בת

יַבְּבֶּׁיבִי מו במבריה ומינק לף אחר מינקקא מו יהודיקא וחונים

ناڭڭى: וּשַׁבְּשְׁ עַמְּלֶמְּע וַשַּׁלֵבֶא אָּט־אָּם וֹאָזַכְט מּיִבְימָטֹא יּלָנִט יָּט ַנְקְאָמֶר לֶהְ בָּת פַּרְעָה בֻלָּרִ נְאָמָרַת לַהְ בַּת פַּרְעֹה אִיִילִי

تَزُكُد لَكُذُركَادِ: אָתַן אָת־שְׂכְרֵדְּ וַתִּקְּּת הָאִּשְׁה נֹצִּנְא אָתֵין יָת אָנְרִידְ וּנְסִיבִּת ⁶ אָט הַיֶּלֶבְ הַנִּּעְ וְהֵנִלֵּטִנּ לְ, וֹאָלוּ, יִט בִּבְּיָא הָבוּן וְאִנִּנִּלִיהִּ לְּ, נְיַּאְמֶּר לְוֹה בַּתְ־פַּרְעָּה הֵילִיכִי נַאֲמָרָת לַהְּ בַּתְ פַּרְעָה הָלִיכִי

בְּיִשְׁיִבְיִרוּ: שׁמוֹ משָׁה וַהֹּאִמֶּר בָּי מִן־הַמָּיִם ⁰¹ פּרְעָּה וְיְהִי־לָה לְבֵן וַתִּקְרֶא פּרְעֹה וַהֲנָה לֹה לְבַר וִּקְרְאַת. נּיּגְעַל תַּיְּבֶּע נַשִּׁבְּאָעוּ לְבַּעַ וּרְבָּא רָבְיָא וְאָיִטִיִּמִיה לְבַּת

מּבְרֵר מֵאָּחָיו: נירא אַישׁ מִצְרִי מַבֶּה אִישֶׁ- בְּפּוּלְחָנְהוֹן נִחָזָא נְּבַר מִצְרִי פּליפי וַיּצֵא אֶל־אָהְיוֹ וַיַּרְא בְּסְבְלְתָה מֹשֶׁה וּנְפָּס לְנָת אֲחוֹהִי וַהַנָּא וַיְהַיו בַּיְּמָים הָהַם וַיִּגְרַל מֹשֶׁרֹ וַהַנָּה בִּיוֹמָיָא הִאַנּוּן וּרְבָא

ETIC: אָנְהְ וֹנְלֵּבְ אָּנִרְיַנְּפְּׁאְּנְרְ וֹנְּמְּׁמְנִינִי בְּנִי אָּנְהְ וּמְּׁבְּׁאִ נִי מִגְּרָאִּנִי וֹנֹפּׁן כִּנְי וֹכְּנִי וּנִיֹנִאְ בָּרְ אָנִן וֹאִנִּפְּׁנִי נִלְבָּאִ וּנְלָבִאִ וֹנִוֹאָ אָרֵי

נְתְּאָמֶר אֲחֹתְי אֶלְבַּת פּּרְעִה וְאֵמֶרָת אֲחָתִיה לְבָת פּּרְעֹר

ליף ית דביא:

אַטְּטְא בְבְּיָא נְאִנְיִלְטְּיִה:

מַנָּא שָׁחַלְהֵיה: מְמֵיה משֶה וַצִּמָרָת צָּרֵי מִן

מִבוּ, כִלּבַר יְהוּדִי מִאָּחוֹהִי:

נשמריה בְּקלְא:

she may nurse the child for thee?' nurse of the Hebrew women, that daughter: 'Shall I go and call thee a Then said his sister to Pharach's

called the child's mother. 'Go.' And the maiden went and And Pharaoh's daughter said to her:

child, and nursed it. wages.' And the woman took the it for me, and I will give thee thy her: 'Take this child away, and nurse And Pharaoh's daughter said unto

I drew him out of the water.' his name Moses, and said: 'Because he became her son. And she called him unto Pharaoh's daughter, and And the child grew, and she brought

ΟI

of his brethren. an Egyptian smiting a Hebrew, one looked on their burdens; and he saw went out unto his brethren, and when Moses was grown up, that he And it came to pass in those days,

hid him in the sand. no man, he smote the Egyptian, and way, and when he saw that there was And he looked this way and that

והנה נער בוכה. קולו כנער: (a) וחפחח וחראהו. אם מי כאמה, סילד, זכו פעומו. ומן כל סבילומי, לו מעמיסי, כמו ומע פי בֶּם עַון סְבֶּרֶן

ינק, לפי שהיה עחיד לדבר עם השכינה (שמו"ר א, ל. סומה עשיחי, בניחי, פניחי, לויחי:

(8) וחלך העלמה. סלכס בוריוות ועלמות כעלס: **gg**):

(an" do gras do):

בַּמִישׁוֹמִיסוּ, כחשר יחמר מן קס סקימוחי, ומן שב סשיבוחי, כב, יו), שאלו היה ממחברת מש, לא ימכן לומר משימיהו אלא - מלרי שהרגיש בדבר, היה מכהו ורודהו כל היום: מְשְׁבִי ונְשֵון פונְטָב פוטָי וכן זֹמִשְׁנִי מִשִּׁנִם נַבִּיִם (שְמוּטַנְ-בִּ מנחם. ולני לומר שלינו ממחברת מש, וימוש, ללל מגורת סקירומיו, כמו לא ימוש (יסושע א, א) לא משו, כך מברו סרמי, פְמִשְׁמַל בִּנִּימָח מֵמַלְבָּח, ובלשון עברי משימסו, לשון (10) משיחהו. כמכגומו שְׁמַלְמֵּיש, וכוח לשון סולחס בלשון

(ד) מן העבריות. שהמזירמו על מלריות הרצה לינק ולה פנה, כשיצה לומר בהם פעלמי, תצה היו"ד במקום ה"ה, כמו שלה מיופד בה"ה בפוף החיבה, כגון משה, בנה, עשה, לוה, ומדרשו, שראה שמן שכינה (פועה שם שמו"ר א, כה): (זכריה ג, ע), אבל משימי, אינו אלא מגזרה היבה שפעל

שסוא בעלה, וחור האיש לביתו והרגיש בדבר, וכשראה אותו וסוליאו מבימו, וסוא חזר ונכנס לבים ובא על אשמו, כסבורה של שלומית בת דברי סיס, ונתן עיניו בס, ובלילס סעמידו (שמו"ר א, כח): מכה איש עברי. מלקסו ורודסו. ובעלס על שוערי ישראל, וסיס מעמידס מקרות הגבר למלאכתם עליסס (שמו"ר א, כז): איש מצרי. נוגש סיס, ממונס (9) היריבי. נמנבאס ולא ידעם מס נמנבאס, סי שליכי על בימו: וירא בסבלוחם. נמן עיניו ולבו לסיום מילר יסודא בר"א סראשון לקומס וסשני לגדולס, שמינסו פרעס (11) ויגדל משה. וסלה כבר כתב ויגדל סילד, ה"ר

לְבְשְׁמ לַמִּע עַבּע בַמֶּב: אַלְהָוֹם מֹבֹנוֹם וֹאָנֹם וֹנְאָמֶנוֹ ניצא ביום השלי והבה שבי־

וֹאַמֹּב לְטַוֹּבֹא לַמֹּא אַשׁ מִטִּי ĿĖĠĊ

Wherefore smitest thou thy fellow?' he said to him that did the wrong: Hebrews were striving together; and and, behold, two men of the And he went out the second day,

 $\epsilon_{\rm I}$

نَايُّ الله ניירא משה ניאמר אבן נודע ירהיל משה נאטר בקישמא אָמֶּר כַּאָמֶּר עַבְרָיִם אָטַר עַמָּצְיִי כָּמָא יָרְקַעַּלֶּהָא יָר מִצְּרָאָר ÷ı וְמִפַּמְ הֹבֶּנוּ עַלְעַבְׁלְנִיּן אַעַּוּ הַלָּגִיּא עַלְמִעַּׁמֹלִי אַעַּ אָמָר رَيْعِمُ لِي مُمْلِي كِغِيمِ هُلِ يَعْمَدُمَا مَانُكَ كِبْحَدِ لَا لَيَدُنَا

אַטְיִרָע פַּטְגָּטָא:

said: 'Surely the thing is known.' Egyptian?' And Moses feared, and thou to kill me, as thou didst kill the ruler and a judge over us? thinkest And he said: 'Who made thee a

מבלן נימר מל-הקאר: משֶׁה מְפְּנֵנְ פַּרְעָה נַיֵּשֶׁב בְּאֶבֶץ -י ויְבַקִּשׁ לַהַרָּג אָת־מֹשֶׁת וּיִבְּרַח

はいひと לאּבֹלא בַמֹבֹנוֹ וניטור הַכַ משָה מן קַדָם פַּרְעָה וּיתִיב וּבְשָּׁא לְמִלַּמַלְ וָת מִמָּע וֹהַבַּל נּיִּמְׁמֵּמ פּּרְעֹּה אָת־הַדְּבְּרָר הַנְּהְה יִּשְׁמִּע פּּרְעֹה נָת פְּתְּנָה הָהַנִּע בַּרִייִּן

and he sat down by a well. and dwelt in the land of Midian; Moses fled from the face of Pharach, thing, he sought to slay Moses. But Now when Pharaoh heard this

غَدَيْتًا: אָנַ בְּוֹבְיִלְיִם לְנַהָּאָלִיִנִ צִּאָן ³¹ נְּמְּבָּאִנְה נִּמְּדְּלֶנְה נִתְּטְלֶּאִנְה נִאֲתַאָּה بذرتا منائا شِرَة

נו במוֹא לַאַמְלַאִּנו מֹנֹא בּוֹנְעַ יַלְנַבּא בַּמִבְּוֹן הָבֹת

water their father's flock. water, and filled the troughs to daughters; and they came and drew Now the priest of Midian had seven

משֶׁה וַנִּישִׁלְּן וַנִּשְׁלְ אָת־צֹאָנֶם: י וּיִלְאַנּ הַרְעָּים וּיִגְּרְשָׁנִם וּיִּקְם

מַנְרוּון: משה ופַּרַקנין וָאַשְּקר יָת וֹאַעוַ בֹהֹגֹא וּסִבֹרוּנִין וֹלִם

helped them, and watered their them away; but Moses stood up and And the shepherds came and drove

נַּאָמֶר מַבְּיִּעַ מִתַּרְמָּן בָּאָ תַיְּיִם: §י וֹשְׁבְאָנִׁע אָבְ_רְעִּיאָבְ אָבִינֵוֹן

יוטָאַ דַין: וֹאַמֹּר מִבוּוֹ אִנִינִינוּ לְמִימֵי וּאַטאַר לְנָת בְעִיאָל אָבוּהוֹן

come so soon to-day? father, he said: 'How is it that ye are And when they came to Reuel their

לַנוּ נוּאָל אָנַרַעַּאָּוֹ: מַיַּע הַרְמָּיִם וְנַם־דָּלָת דָלָת נעאַמֶּבוֹן אָנה מִגֹּיְנִ עִבּּגֹלְנִיּ

יַלְבָא: מֹבְלֵא בַּלָא כַּוֹא נֹאַהְלֵּנִ נִעַ

water for us, and watered the flock.' shepherds, and moreover he drew delivered us out of the hand of the And they said: 'An Egyptian

בשרם. ולפי פשומו כמשמעו: וירא בי אין איש. שחין בעבודם פרך, חבל רוחה חני שהם רחויים לכך: (12) ויפן כה וכה. ראה מה עשה לו צבים ומה עשה לו המה עליי, מה חמאי שראל מכל שבעים אומות להיות נרדים

ליש עמיד לללת ממנו שימגייר:

בילמוֹרִין, ממר, מעמה שמת מינה רמויין להגמל: אבן העשויים בתרן: (14) מי שמך לאיש. וסרי עודך נער: הלהרגני אחה מיעקב שמדווג לו וווגו על סבלר: נקרם רשע בהרמם יד: רשך. רשע כמוםך:

נמעכב שס, כמו וישב יעקב:) וישב על הבאר. למד סמן: נצים. מריניס: למה חבה. אע"פ שלא הכהו, שאמר משה, וילילני מהרב פרעה: (וישב בארץ מדין. (31) שני אנשים עברים. דמן ואבירס סס, שסומירו מן את משה. מסרו לקומעינר לסרגו ולא שלעס צו סמרב, סוא (13) וישמע פרעה. סס סלמינו עליו: ויבקש להרוג

משה. כפשומו. ומדרשו, דאג לו על שראס בישראל רשעיס וניידוסו מאללס: אח הרהשים. את בריכות מרולות סמיס אומר. מכאן אנו למדים שהרגו נשם המפורש: ויירא (16) ולכהן מדין. רב שנהן, ופירש לו מענודת אלילים

נודע הדבר. כמשמעו. ומדרשו, נודע לי הדבר שהייתי (דו) ויגרשום. מפני הנידוי:

البحرح ځاته: يُدر שِيْجِرَةُ عِندَ بَغِيْسَ طَلِهُا كُلِّ يَبُولُ שُجَمِّضًا يَنْ يُعْجَدُهُ غِيدًا رَبْعِمُاتِ هُمْ خُرْضًا لَهُذَا كُوْلِا لَهُمَا كِجُدُنَانِكِ لَهُا لِللهِ كُمْهِ

ליה וייכול לחמא:

may eat bread.' have left the man? call him, that he And where is he? Why is it that ye And he said unto his daughters:

يبوز אָת־צִפֹּרֶת בִּתָּוֹ לְמֹשֶׁת: וּ וִיִּגֹּל מֹשֶׁה לְשֶׁבֶּה אֶת־הָאִישׁ

र्'वंध्रुप: ווהב ית צפורה ברמיה וצבי משה למחב עם גוברא

Zipporah his daughter. with the man; and he gave Moses And Moses was content to dwell

נְבְרִייֶה: (פּ) בּׁג אַמָּר צַּר הַנִיּתִּי בַּאַבּאַ رَيْخُدِ جُلِ رَبْطُرُهِ هُن شِطْرِ وَلَهُم

בַּאֲבַת נוּכִבְאָב: ינבמום אבו אמב ב<u>ו</u>ב בינוני. וּנְבְיגַע פֿר וּלֵבֹא וֹט הָמָנִע

been a stranger in a strange land.' name Gershom; for he said: 'I have And she bore a son, and he called his

מו_העבדה: رَقَمَر مِأَمَٰتُם \$ٰج_كَ\$ُرِكَ،ם בַּנִוּ וְשִּׁבְאָב מִוֹ עַהַּבְּעַר וּוּוֹמְלוּי בּ נִיְּמֶתְ מֵלֵבְ מִצְּרִיִם נַיּאָנְחַוּ בוביים וּוֹבִי, בַּיּבְּיִם

לאַבְם וֹן מִן פּוּלְטַּוֹא: יוֹמִילוּ יסְבִיבוּע בַּבִּיבַעַיוּן פּוּלְטַנֹא בַּעַנִע לַהָּג הַּלָּיהוֹן וֹמְבַאָּב מוֹן ひれい ドロギー נעונה בְּיוֹמְנָא סַנִּיאַנָא הָאָנוּן

the bondage. cry came up unto God by reason of bondage, and they cried, and their Israel sighed by reason of the Egypt died; and the children of those many days that the king of And it came to pass in the course of

אַבְרָבְיִם אָנוַ וֹאָנוֹל וֹאָנוַ וֹהַּלִּב: וּוֹלַב אֶבְעִים אָעַבּבוּיִנוּ אָתַ וֹהְמֹלֵה אֶּלְנִים אֶניַנְאָלַנִים

אַבֹרַבַּם בַּמֹם נֹבַבַּל נּבַמֹם ילביר ין יה קימיה דִּמִם ילביר ין יה קנמיה דִּמִם

Jacob. with Abraham, with Isaac, and with God remembered His covenant And God heard their groaning, and

נניבת אֶלְיָרִים: (ס) ⁵ וּנֹבׁא א<u>ֵבׁבְע</u>וֹם אָעַבַּדָּנָ וֹהְבַאָּבַ

خموتكسيل أأ: ころびに けばいなにいじ וּנְלֵגְ בַּבְּרָם גֹּוֹ מִמְּבִּנִגִּא צַבְרָנָ

and God took cognizance of them. And God saw the children of Israel,

הַר הָאֶלהִים חֹבֶבְה: הצאן אַהַר הַמִּדְבָּר נִיָּבָא אָל־ עלו כבן מדן ויוָנו צמי ζειαι ימשֶׁר הָיָה רֹמֶה אָת־צָאַן יִהְרָוֹ

77172: בהוא למובלה ואולא למולא וֹבַבּר יָה עְנְאָ לַאָּתָר שִׁפַּר בוטבו שמוני. בלא במבלו אַלאַ על בולע בולג בולג

unto Horeb. and came to the mountain of God, the farthest end of the wilderness, of Midian; and he led the flock to of Jethro his father-in-law, the priest Now Moses was keeping the flock

Ш

57

t7

87

17.

07

(OS) למה זה עובחן. סכיר נו שסוא מורעו של יעקב, וגו'ולאת חשועה על ידו, ולכך וסמכו פרשיות הללו. (צר"י):

ורומן בדמס (שמו"ר א, לד): שהמים עולים לקראמו: - ויאבל לחם. שמא ישא אחממכס, וימה מלך מצדים. גלערע, וסים שוחע מינוקום ישראל

שְׁלְכִי, נשבע לו שלה יווו ממדין כי הם ברשומו: וְלְּגְן (שופּמים ימ, ו), ולו הואלנו, הואלמי לדבר. ומדרשו לשון (IS) וייאל. כמרגומו, (מ"מ כמשמעו) ודומה לו הופל נַמ (PA) נאקחם. לעקמס, וכן מַעִיר מְמִים יִנְּטְׁקוּ (מֿיוּב כד, יבּ): כמה דאת אמר כי אם הלחם אשר הוא אוכל:

(ו) אחר המדבר. לסמרמק מן סגול, שלא ירעו בשדום (25) וידע אלהים. נמן עליסס לב ולה סעליס עיניו: את בריתו את אברהם. עס מנרסס:

וימת מלך מלרים וסולרכו ישראל לתשועה, ומשה היה רועה אחרים: אל הר האלהים. על שה העתיד: (33) ויהי בימים הרבים ההם. שסיס משס גֶר צמדין,

- ۵۵۲: הַפְּנֵה בַּאָה וְהַפְּנָה אֵנֶנֵנּ וַהַנָּא וְהָעָּ אָסָנָא בָּעִר בָּאִישְׁהָא אָמִ מִּנַיַּנְבְּ בַּסְּנְּבִי נַיַּרְא נְהַנָּה בְּשָּׁלְהוֹבִית אִישְׁהָא מִנִּוֹ אֲסַנָּא
- לאַ־יִבְעַר הַסְּנֶר: אָח־תַּמַרְאָה תַּנְּדִל תַּזֶּה מַדִּינִי יָה חָזְוָנָא רַבָּאׁ הְדֵין מָאֹ דִין رِيُعَمْد طِهْد غُوِّدُد فِلا يَعْدُعُد يَعُمَد طَهُد عُبَوْدٍ، خِوْا يَعْدُنَا
- ĽËĊι: הַפְּנֶה וַיְּאִמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיְּאִמֶּר וַיִּקְרָאַ אֵלָיו אָלֹהִים מִהַּוֹדְ ניָרְאׁ יְהֹוָה בֵּי מָר לְרְאָוֹת
- קבה בינא: אַאָהׁר אַפְּּה עוֹמָד עָלְיו אַרְטָּה <u>רַאַ</u>הְּקָּה צַּאָרָ קָאָר עַרִּים עַלְּוֹה אָתַר קַּרִּישׁ ج بَعْرُ الْجَرَادُ فِي لَا فَرَادُ فِي الْقَرَاطُ عِنْ اللَّهِ عِنْ اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَّا عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّالَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَّا عَلَى اللَّهُ عَلَّا عَلَّهُ عَلَّا عَ נּגְאמֶר אַּלְשַׁפֿנֹר עַבְיָם הָּלְ נִאָּמָר לָא שַׁפֿנר עַלְכֹּא הָּבִּי
- מְעַבּׁנִת אֶּלְ_עַאֶּלְ,עַוֹנִם: יְנְקְבְ וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פְּנְיוּ בָּי יָבֹא אַלַבְנִים אֶּלְנֵי, וֹגִּטַׁל וֹאַלְנֵי, رَبِهِمُد غَرَضٍ ݣَكِيلَا غَجْنك ݣَجْنك كَارِيرُ
- ההלטט התמטי מפור ויהו כי ַ מְּלֵוֹ מַמֵּוֹ אַמְהַר בַּטִּבְּבְנִים וֹאָטַ_ וַיְאַמֶּר יָהוְּה רָאָה רָאָיִהִי אָתַ־

- וֹאַסּוֹא לַוֹּעוִנוּ מִעֹאַכוּל:
- לא מעוַלע אַסֿוָא:
- משֶה משֶה וַאֲמַר הְאַנָא: ולבא בוש ול מין אַסּוֹא וֹאַמַר נטֿזא ג' אָנג אַטַפּֿדָּג לָמָטַזָּג
- מֹלְאֹסִעַבּׁלָא בֹּהֵית וכבשנון משה לאפוהי ארי تهختيب アンダイニ בּאַבְרְהָם אֶלְהֵיה נאָמָר אָנָא אֶלְהָא דַאָּבוּף
- שבתו ביביהון: לבובטבון המנה לבתו מן מַמֹבוּע מַמֹּג שַׁבֹמֹגַבוֹם ווֹטַ נאמר וו מולא ולו פבלתו

- not consumed. burned with fire, and the bush was looked, and, behold, the bush out of the midst of a bush; and he appeared unto him in a flame of fire And the angel of the LORD
- the bush is not burnt.' now, and see this great sight, why And Moses said: 'I will turn aside
- said: 'Here am I.' and said: 'Moses, Moses.' And he him out of the midst of the bush, turned aside to see, God called unto And when the Lord saw that he
- standest is holy ground.' thy feet, for the place whereon thou hither; put off thy shoes from off Agin ton ward' :biss oH bnA
- afraid to look upon God. And Moses hid his face; for he was God of Isaac, and the God of Jacob.' thy father, the God of Abraham, the Moreover He said: 'I am the God of
- for I know their pains; cry by reason of their taskmasters; are in Egypt, and have heard their seen the affliction of My people that And the LORD said: 'I have surely

- עבד בה, אשר לקח משם: מממום מת מוני מלעקמם: ולא אילן אחר, משום שִמּוּ אָנִבִּי בְּצְבֶּה: אבר. נאבל, כמו לא שמחי לב להחבונן ולדעת את מכאוביו, ולא העלמחי עיני ולא כיולא בו, עָס אַמֻלְס לְבָּמֵךְ (ימוקאל מו, ל): מחוך הסנה. (ד) כי ידעתי את מכאוביו. כמו וַיַצַע אֱלַסִיס, כלומר כי בְּלֵבְ סְמֵׁלְסִי, (שמושל־בּ יִת, יד) ואל מחמש על החי"ו, שיש לנו ישל זיחך: אדמח קודש הוא המקום: (ב) בלבח אש. נשלהנת אש לנו של אש, כמו לב השמים, (E) של. שלוף והולא, כמו ונשל הברוף (דברים ימ, ה), כי
- (E) אסורה נא. ממורס מכמן לסמקרנ שס:

וְתַנְהָיִ וְתַנְבִּיְהָי: ترجيهن ترمة الهماد المعالمة וֹלַנוּ עַבְּר וּבְּלָהִ אָּבְבַּמֹלַוָּם אָבֶץ טּוּבְּה וּרְחִבָּה אֶל־אֶבֶץ اذاتةدبير مالين في المنابع في נֹאֵבֶׁב לְעַהִּגְלָוִו מִיּגַב מִגְּנִים נֹאָטִיּנְלְיִטִּי לְמִּיִּנְבוּיִם נִיּאָ

:םטֿא עלַטּא אַמָּר מִצְּרָיִם לְטַצִּים בַּאָר אַלְיִ וְנִם_רָאָיִתִי אָתַ וֹמֹטַע עֹנָּע גַּהַלַע בַּנָיַנִהָּבָאָל

> ĽĽĽĊŠĽ: rġĽţ'n. لٰللٰۃً におないしない יובלה לאטר כומואי וחקאי יפֿטוֹא לאָנַת מֹבֹנַא עַלָּב אַבֿמֹא בַבּיגא בַאָּבַת מֹלַא بظيموطينيديا

ביטַקא דָמִצְּרָאֵי דָּחַקִין לְחוֹן: מכנו ללובי ואף גלי קוביי וְלַמֹּוֹ עַׂאַ לַבִּוּלָע בָּנִי וֹמְּבָׁאָּל

نَشِلَكُم يَنْفَجُلُنَا: פּרְעָה וְהוֹצֵא אָת־עַמָּי בְּנֵי־ פּרִעֹה וְאַפִּיק יָה עַמָּי בְּנֵי لْمَقْلَا كَاجُلِا لَكُمْكِلِنَاكَ هُمِ_ بَحْمَا هَنَهُ لَهُمُكِنِفَكَ كِرْنَا

וֹבֵׁנֵ אִנְאָנֵא אֵטַבְּבָּנָנְ וֹמְּבָאֵלְ זַאָּבָן אָפָּנִל נִטְ בָּנָנִ וֹמְּבָאֵלְ " מֵי אֶנְכִי בֶּי אֵבֶׂךְ אֵלְ-פַּרִעָּה אֵנָא אָבִי אָנִיל לְנָת פּּרִעֹה

: كالأنا מַעַּבְּדוּוֹ אָת־הָאָלֹהִים עַל הָהֶר בְּהוֹצְיִאְהַ אָתְרְהָעָם מִמְּצְרָיִם שְׁלַחְתָּהְ בְּאַפְּקוּתָה יָת עַמָּא יי לְּבַּ עִׁאָנִע כָּׁג אַנְכָּג הָאַלְטְעִירָּ נְדֵנָוֹ לְבַּ אָטָא אָּבַג אָנָא آريجڤل چُريڠڬڽٛڷ خۋك ليُك يغفر غَدُر بُدر مُرفد، جُوهُكِك

מַר־שְּׁמִוֹ מָר אַמָר אֲלַהֶם: נאמנט, לַנְים אָלְנִי, אָבוִניכִּם נו עַנְּע אַנְכֹּוּ בֹאָ אֶבְעַבְּנֹוּ וּמִּבְאַבְ, אַנוּ בְּנָע בּּנָּוּ וּמִּבָּאַבְ וֹאִנִּתָּר ڰٛڔۦڶڰٛڔڹؚ؞□ は役に

نشِلَאْح ממֹגּבוֹם:

משָׁה אֶל־הָאֱלֹהִים נַאֲמַר מֹשֶׁה קֵדָם יָיָ עַּוֹ

ממגבום שפלשון פבם ול על

שְׁמִיה מָא אֵימַר לְּהוֹן: הַבְּעַנִּג בְוֹעַכִּגְן וִהִּמָּבִּנוּ בָג מַן נאַמר משה קרם ין הא אַנָא

> and the Hivite, and the Jebusite. and the Amorite, and the Perizzite, of the Canaanite, and the Hittite, with milk and honey; unto the place and a large, unto a land flowing out of that land unto a good land Egyptians, and to bring them up them out of the hand of the and I am come down to deliver

> wherewith the Egyptians oppress moreover I have seen the oppression children of Israel is come unto Me; And now, behold, the cry of the

children of Israel out of Egypt. mayest bring forth My people the send thee unto Pharaoh, that thou Come now therefore, and I will

children of Israel out of Egypt? and that I should bring forth the am I, that I should go unto Pharaoh, And Moses said unto God: 'Who

п

serve God upon this mountain. the people out of Egypt, ye shall thee: when thou hast brought forth token unto thee, that I have sent with thee; and this shall be the And He said: 'Certainly I will be

nuto them? What is His name? what shall I say unto you; and they shall say to me: God of your fathers hath sent me Israel, and shall say unto them: The when I come unto the children of And Moses said unto God: 'Behold,

מועיל, וסולא אם עמי, יועילו דבריך ומוליאס משס: (10) ועחה לבה ואשלחך אל פרעה. ואס מאמר מס אָבְּל, כך מלך נטלימומי ואינך ניווק, וטטאלם מס וכומ ים

שֶׁמַעֲשֶׁה להס נס וחוליחס ממלריס: (II) מי אנכי. מס אני חשוב לדבר עם המלכים:

וכדמי מני לסליל, כמשר רמית הקנה עושה שליחותי ומיננו הקפימים:

כאים בסנס, לך סאום כי אנכי שלחמיך, וחללים בשליחוםי לאוח על הבעחה אחרם, שארלכם חריבה מפירוח ואני אברך שלך סיא, כי אם משלי, כי אסים עמך, וזס המראה אשר אַלול הַשְּנֶה מְפִיַּם וגרי (ישעיילו, ל), מפלה פנחריב ההיה לך ועל אחרון אחרון, שאמרח מי אנכי כי אלך אל פרעה, לא העומדם לישראל. ודוגמם לשון זה מלינו, ונה לך קאום (21) ויאמר כי אהיה עמך. סשינו על כאשון כאשון מעבדון אומיעל ססר סוס, שמקבלו סמורס עליו, וסיא סוכות ספות על הבעתה אחרת שאני מבעיתך, שכשתוליאם ממלרים אוציא אח בני ישראל. ואף אם משוב אני, מס זכו ישכאל מגרים. דבר אחר כי אסים עמך, וזס שמצלים בשלימותך, לך וכי עמידים לקבל החורה על ההר הזה לסוף שלשה חדשים שילאו לישראל שילאו ממלריס, דבר גדול יש לי על סולאס זו, שסרי

ڲڒڔڟ٦: خختد نهدهج هنثن هخنند וַנְּאָמֶר אֱלְהִים אֶל־מֹשֶׁה אֱהָוֶה

نشلهم هنتد شخيند خنندبا: אַבוֹנִע נאַמִּע כּבוֹן שִׁימִע לַבְּנִי נאַמר יָן לְמִמֶּר אָהָוָה אַשֶּׁר

Israel: I AM hath sent me unto you.' shalt thou say unto the children of THAT I AM; and He said: 'Thus And God said unto Moses: 'I AM

וֹהֹלִר הֻלְנוֹנוּ אָּלִוכָים וַעַ הָּמָנוּ אַלנים אָבני יצָּינָל ואַבני יָחוָה אֱלֹהֵי אֲבֹהֵיכָּם אֱלֹהַי י לִנַרַנאָמָּנַ אָּלְבַּׁנָּנְ יִמְּבַׁאָלְ מַנמָר לְבָּנָּוּ וֹמְּבָאָלְ וֹנָ אָּלְנַאַ رِنْهُولَا فَلَهُ هِكَابُاتٍ هِكَ طَنْفِل لِهُولَ فَلَهُ إِنْ جُطَفِّلَ هِ إِذَا

מָמִּג לַמַּלַם וֹבֵגוֹ צַנִּכְבֹנִג לַכִּב בּאַבֹנִינִיכוּן אֶלְנִיוּה דְּאַבָּנְהָם

לַכֶּם בֹּמִגַּבוֹנִם: فَكَد فَكَلُـنَ، \$نُدُه لَهُن يَثَمُّهُ: אַלנים וֹגִיטַל וֹנֹהַלָּד כֹאמָר אַלְטוּכֶם נִרְאָר אֵלָי ממישי וֹאַמּוֹנִיםׁ אָבִנִים יִנוֹנַנִי אֶבְנַנִי كِلَّهُ لَكُوفَتُ عُن لِكُرِّدُ نَشِلُهُمْ

זמכון ווט באטהביד לכון נוגשר למומר מדקר דכירנא *iúċiia*

נַבְבֶּמ: וֹנַוֹּדִיּסׁ, אֶּלְאָּבֶוֹּ זְּבָׁנִי עַבְּרָ וְתַחָהִי וְהַאֶּמֹרִ וְתַפָּרֹוִּי וֹתַחַנֵּי

ڰٛڔ۩؞ڗڹ

<u>EGLĒL</u>

ניבוסָאָי לַאָּרַע עָבָרָא חַלָב עגראי לאַרע כּנענאָי וחָהָאַי אָטַבְם ַ מִמְּלָנְ נִאַמָּנִית אַפַּיַק יָחָבוּן מִשְּׁמְבִּוּדַ

تاثلياتي

יומין במדברא תובהה קדם נֵלְכְּהְ בְּּא בְּבֶרְ שְׁלְמֵּטְ יִמִּים יִכִּים בּיִילִ בְּעָן מִהְלָהִ מִּלְטָא עמבריים נקבה עלביו ועמה אלקא דיהודאי אחקרי עלנא וּאַמּבׁבּטֹם אַלִּיוֹ יִבוֹנָם אָלִבוֹי בַּמֹּגַבוֹם iàt, iạt×c ĊίĒĿ

> generations. this is My memorial unto all you; this is My name for ever, and God of Jacob, hath sent me unto Abraham, the God of Isaac, and the the God of your fathers, the God of the children of Israel: The LORD, Moses: 'Thus shalt thou say unto And God said moreover unto

you in Egypt. you, and seen that which is done to saying: I have surely remembered Jacob, hath appeared unto me, God of Abraham, of Isaac, and of LORD, the God of your fathers, the together, and say unto them: The Go, and gather the elders of Israel

milk and honey. Jebusite, unto a land flowing with Perizzite, and the Hivite, and the Hittite, and the Amorite, and the the land of the Canaanite, and the out of the affliction of Egypt unto qu uoy gaird Iliw I :biss əvsd I baA

sacrifice to the LORD our God. into the wilderness, that we may go, we pray thee, three days' journey hath met with us. And now let us The LORD, the God of the Hebrews, Egypt, and ye shall say unto him: elders of Israel, unto the king of And thou shalt come, thou and the And they shall hearken to thy voice.

ממחלם כך סימס, שלה חגיד לבני ישרחל כדברים סחלם, חלה לבדו סגיד, ולא שיגיד לישראל, וזסו יפס אמרמ, שגם דעמי שמחו כך סימה דעמו בחומרו ימברך חהיה חשר חהיה, למשה מלה שלה הבין דברי השי"ה, כי לה מחשבהו מחשבה השי"ה, וגוי. (ברכות מ: שמו"ר ג, ו) (לה שהשכיל חלילה משה ביותר, לסם לרס אמרמ, דיים בלרס זו, אמר לו יפָס אָמִרמ, כס מאמר עמס בשעבוד שחר מלכיום, חמר לפניו רבש"ע מה חני מוכיר (1) אהיה אשר אהיה. אסיס עמס גלרס ואת, אשר אסיס כס מאמר לבני ישראל אסיס פעס אחת. וכן משמע במשכת

(15) זה שמי לעלם. מקרוי"ו לומר, סעלימסו, שלא יקרא בנכוטובו"ק):

בום פומכים, שמך לעולם סי זכרך לדור ודור: ככמבו (שמו"רג, ט): וזה זכרי. למדו סיאך נקרא, וכן דוד

ממס, סיאך אפשר לו לאמוף וקנים של מ' רצוא: (16) אח זקני ישראל. מיוחדים לישיבה. ואם האמר זקנים

OI

: בולונים مُثَمِّكُ مَجْدَنَه كِلَّاكِكِ لَكِهِ فَأَنْدَ بَنْ حَبَا مَرْخَهِ لَـمَجْدُنه كِمْدَنِهِ ַנֹאָלֹּנִ יֹבְהֹשׁי כֻּי לְאָבוֹשׁׁן אֲטַׁבֶּׁם וּלֵבֹתִי נִּלְי אָבוּ לָא וֹהָפּוָל

: ۩ػڶڰ אָמְמֶׁע בַּעַרְבָּיִ וֹאַטְרֵי כֵּן וְשִׁלָּע בַּרִישְׁתַּי ָ מִאֶּבְוֹם בַּכְלְ נִפְּלְאָנְוּ אַֹּמֶּב וֹאָמָב זִי מִאָּבֹאִי וֹאָבְטִשׁׁנֹ אָּטַ גֹֹּנַ, וֹטַכּּנִינָ, אָטַ וֹאָאָבָט זֹטַ מַטַע

שללי ביקם: ت معدرات ابريار جِر مركدا كِلا جِعَيْدَا مُعِدِينَ النَّا هِذَا مِنْ دَا الْمُعْدَ هُمِـ قَالَ قَمْصِـ فَيُنْ خَمْرُرُ لَهُمَا لَهُ مَمْعُ فَتَا ذَرَفُمَا

מָבֶּבוֹם: וֹמָּל_בֹּנְנִיּנְפָׁם ושִׁמִטְיַם מַּל_בָנוּכֶם וֹהָאֹלֵט אָהֵּט מִהְּכֹּוֹטֹע וִמֹנִּנֵט וֹטֹהָאֹלְ אִטֹטֹא מֹהָּוּבֹבֹטַע

יטבולוו! זנו מגלנום: ימְנִין דְּדְתַב וּלְבוּשִׁין וּהָשִּׁוּוֹ ומפוודט דושני מנון גבפו

אָב, זומָבוּן לַאַ אִנוֹינִל, לַבַּ וֹנֹי:

יאַמְרוּ לאַ־נְרְאָר אַלֶּיף יְהֹוֶה: تَظُمُّونَ لَا إِذَا لَمْ يَشَمُّونُونَ فَعَالِمٌ فَا يَعَامُونِا ذِرِ لَاحْ يَا يُطَعُرُوا مُؤْرِ עו ויִען משֶׁה וַיֹּאַמֶּר וְהֵן לְאֹ וַאֲחֵיב משָׁה וַאֲמַר וְהָא לְא

עה־זָּה] בְּיָבֶף וּיֹאִמֶר מַמֶּה: נְאֲמֶר חוּטֶרָא: נֹאָמֹר אַלְינ יְהֹוֹיִ (כִּ, מוּנִי)[לַ, נֹאַמֹּר לְיִנִּי יִנְ מֹא בּוֹן בֹּינִדְּן

כס): נקרה עלינו. לשון מקרס, וכן וַיִּקֶר פֻלָּסִיס (במרבר אלא בלשון ונפעלמס, כמו וְנִפַּקְפָט מִעַל סְפֵּבְנָמִס (דבריס אמכס, יושף אמר להם פְּקְד יִפְּקְד שֶׁלְהִים אֶמְכֶם (בראשית נ, והיא נקודה בחיר"ק, לא תהא משמשת בלשון ופעלמס, וס ישמעו לקולך, שכבר סימן וה מסור בידם מיעקב ומיוסף שָׁח מקנה שַבּיבֶם (ברחשים לח, ע), חשר הליל חלהים (18) ושמעו לקולך. מחליסס, מכיון שחחמר לסס לשון בו יסוד. ומנחס חברו במחברם לד"י, עס ניצל בולסיס

אומו ולַא מן קדֵס דְּמֵילָה שַקיף. משמו של רבי יעקב ברבי הכבדים, כמו דְּבּוּר, כְּפּוּר, לְמוּד, כשידבר בלשון ופעלמס מוקס כי מאו אשלה את ידי והכימי את מלכים וגו' וממרגמינן מ), וכלן לשון נמינה הם. וי"מ ולה ביד חוקה. ולה בשביל שידו לַטְׁ נְמַמִּיְךְּ (בּרַמְשִׁיִּמְ כִיְוֹ), נֹמְ נְמְנִי מֵׁלְכִיִּטְ לְּקְרַע עִמֶּדִי (שׁס לֹמֹ, סמוקס לא ימן אמכס לסלוך: רא יחן. לָא יִשְׁבּוֹק, כמו עַל בֵּן אני מכאס לו ידי סחוקס, כלומר כל עוד שאין אני מודיעו ידי ממנס, כנו"ן של נוגף, נושא, נושא, נושך, כשסיא מדברם (פו) לא יחן אחכם מלך מצרים להליך. אם הין לשון נפעלנו, וכל נו"ן שהיה בהיבה לפרקים, ונופלת העבריים. יו"ד ימירה, רמו לי' מכות. ברש"י ישן):

יב, לו), ויְמְנַבְּלֵי בְּגֵי יִשְׁרָבֵׁל בָּמַ עָבְיָ בַּעַ עָבָרָ וֹ), וסנו"ן ונצלחם. כמרגומו ומְרוֹקְנוּן, וכן וַנְנַבְּלוּ מֶם מִלְבָיִם (שמום מנחס נאמר לי:

וֹלְאָ מִוֹ פֿבֹם בַּטִּילִישִּ שַּפֿינַ:

יבְתַר בוּ וְשֵׁלֵח יָהְכוּו: ドダジニィア

לא טובון בולנון:

Egyptians. daughters; and ye shall spoil the upon your sons, and upon your raiment; and ye shall put them silver, and jewels of gold, and sojourneth in her house, jewels of neighbour, and of her that but every woman shall ask of her

shall come to pass, that, when ye go,

And I will give this people favour in

the sight of the Egyptians. And it

And after that he will let you go.

smite Egypt with all My wonders

And I will put forth My hand, and

will not give you leave to go, except

And I know that the king of Egypt

which I will do in the midst thereof.

ye shall not go empty;

by a mighty hand.

unto thee.' will say: The lord hath not appeared nor hearken unto my voice; for they behold, they will not believe me, And Moses answered and said: 'But,

 ΛI

07

61

'boi A' :biss What is that in thy hand?' And he And the LORD said unto him:

(22) ומגרת ביחה. ממומס שסים גרס פְּמָּ צִנִימ: פַּבְּיִמ (ימוקמל מס, כ), וְלַמַּדְמָּט מֹמָס מֶׁמ בְּנֵיכֶט (דִּבִריִס ים, ינקד במיר"ק, כמו וְדַּבַרְמָּס מָל סַמֶּלַע (שס כ, מ), וְכִפַּרָמָס מָמ במיר"ק מן סיפוד סיפ, ויפוד שם דבר נלול, וסופ מן סלשונות כמ), ונמלמס את בשר ערלתכס. לכן אני אומר, שואת הנקודה (בראשים מה, יש), ונְמַמֶּם לָהֶם מֶׁם מֶבֶן סַגְּלְעָד (במדבר לב, לשון ופעלמס, מוקד בשו"ח בממף, כגון ויִּשְׁמָשָׁם אָם אַבִּיבֶם כו, יו), וְנְמַּבְמָּט בְּמֹרְכֶּה (ימוקאל כב, כא), ואמרמס נצלנו, כג, ד), ואנכי אקרם כה, אסא נקרם מאמו הלום: (אלהר כמ, פג), ונממס ביד אויב, ונגפטט לפני איביבט (ויקרא שבלשון ום סם נגאלים, יעקב אמר לסס ואלסים פקוד יפקוד מאבינו, ולא יאמנו דבריו, כי אם לא סימה סנו"ן יפוד

π

נגנס משֶּׁר מִפָּּנָיו: נַיּשְׁלְבֶּרֵה אָרְצְּה וַיְהָרִי לְנָהְשָׁ לְאַרְעָא נַהָּנָה לְחָוְיָא נַצְּרָל ٳ؞۠؉ڟ٢ ヹ゙゙゙゙゙゚ゟ゙゙゙゙゚゙゙゙゚゙゚゚゚ゟ゚ヾ゚゚゚ヹゖ

ניַחַזָּל בּוֹ נִיְהָי לְשַׁמֶּה בְּכִפְּוֹ: ַּיְרְךְּ נְאֶהָוֹ בְּזְּנְבֵּוֹ וַיִּשְׁלֵח יְרֵוֹ וְאִוֹחֵיר בְּדַּנְבֵּיֹה וְאִישֵׁיִם יְבֵּיִרּ ניְאַמֶּר יְהְנְׁהֹ אֶלְ־מִשֶּׁה שְׁלֵחׁ נְאֲמֶר יִיְ לְמִשֶּה אִישִׁים יְדְּךְּ

: الله الله אַלנוֹם אָלְנוֹי יִצְּטָל וֹאַלְנוֹי אֶלְנוֹיה ْ بِتَلِمَ هُرُبَرُهُ هِكَيْنِ هُلَائِمَ هُرُبَرُهُ ذِلِ إِنْ هُرْمِهُ فَهُجَمَرِهُ أَنَا לַמַּמוֹ נֹאַטְונוּ בַּוֹבוֹבֹאַנו אַבְּוֹב בַּבוּכְ בּוִבוּמִתוּ אַבוּ אִטַּוּכְיִ

رَمُّكُلا: נייניאָה וְהַנָּה יָדִי מְצֹרַעַה בִּשִּׁמְפִיה וְאַפְּקה וְהָא יָדִיה مِ تُلَكِ خُتَارَكِكِ لَنُكُمُ نُكُلِ خُتَارِكُلِ نُكُكَ خُمُمُطُكَ لَمُمْرِح نُكَابِ וַנְאַמֶּר ְיְהַלָּה לֹוֹ עֹוֹד הֶבָא נְאָ וַאֲמַר יִיְ לִיה עּוֹד אַעַיִל כְּעַן

מְחַיִּקוּ וְהַנָּהַ שְּׁבְּהַ בְּבְשֶּׁרֵוּ: וּיֹמֶת יֹבׁוּ אָלְעַבוּעוֹיִ וּיִּגְאָשׁ וֹאָטִיִּכּ יִבְיִשׁ לְמִּסִּפּּיִשׁ וֹאָפֹּלִשׁ

نْتُمُوْرِد ذَكِٰدٍ بَهُنَ بَهَتَالِيا: יִשְׁמְׁמִּנִּ לְלֵבְ עִבְּּעִי עַבֹּאַמִּוּן יִפּבּבְנוּן לְפָבְ אִּטֹאַ פַּבְמָּאַני וֹבְיֹנִעְ אָם בַּאָ נֹאָמָׁנִנִּי בָּבַ וֹלָאִ וִיבִּי אָם לָאִ יִבִּימִנוּן לָבַ וֹלָאִ

> משה מן בהמוהי: אָבֹבֹּע וֹאֹמִר בַמוִנִי לִאַּבֹּמֹא יַבַמֹּנִי.

נאַטַבּיף בַּיה נהָנָה לַחוּטָרָא

בוֹגֹעֹל נאלִנוני בּוֹגֹּלְכ: <u>האַלְרַיִם</u> אֶלְהַיה

שַׁנְעָׁאַ בְּעַבְעָּאִי

ĊĊĊĽĽĽ: מעטפיה וְהָא פַבַּת הַנָּת

וובומתו לפל אמא במראבי

and Moses fled from before it. ground, and it became a serpent; ground.' And he cast it on the And He said: 'Cast it on the

-band sid ni bor and laid hold of it, and it became a the tail—and he put forth his hand, 'Put forth thy hand, and take it by And the LORD said unto Moses:

appeared unto thee. and the God of Jacob, hath God of Abraham, the God of Isaac, LORD, the God of their fathers, the that they may believe that the

as white as snow. out, behold, his hand was leprous, into his bosom; and when he took it thy bosom.' And he put his hand orni bnan ydr won tut' :mid ornu And the LORD said furthermore

other flesh. behold, it was turned again as his when he took it out of his bosom, hand back into his bosom; and into thy bosom.—And he put his And He said: 'Put thy hand back

latter sign. that they will believe the voice of the hearken to the voice of the first sign, will not believe thee, neither And it shall come to pass, if they

בניני מושם פומם מן: למביכו, מודס ממס שוו שלפניך מבן סים, מומר לו סן, ממר לו הכעו . אמה חייב ללקום, שחשדת בכשרים. ופשומו, כאדה שאומר "אמינו לי, לפיכך הלקהו בלרעם, כמו שלקחה מריה על לשון (2) מזה בידך. לכך נכחב חיבה החם לדרוש, מצה שבידך לבנה היה, אף באוח זה רמז לו שלשון הרע בִיפֶּר באומרו לה

(באומכו לא יאמינו לי), ומפש אומנמו של נמש:

יא), וְבֶּםְוֹקְפִּי בְּוְקְנִי (שמואל-ה יו, לה), כל לשון חווק הדבוק ַ סְׁקְּלָּמִיס בְּּיִבְוּ (בַבַּטְמִימִ יִמְיָמוֹ) וְסְׁפּוֹיִלְּטִ בְּעִבְּׁלָּמִי (דַבַּרִיס כַּס, (+) ויחזק בו. לשון אמיזה סוא, והרצה יש במקרא, ויַמַוּקוּ

(א) מצורעה בשלג. דרך לרעת להיות לבנה, אם בהרת לבי"ם, לשון אחיזה הוא:

ממיקו (שמו"ר ג, ימ): (3) ויהר לנחש. רמו לו שקיפר לשון הרע על ישראל ממהרת לבה ממדת פורעניות, שהרי ברחשונה לה נהמר (ד) ויוציאה מהיקו והנה שבה הוי. מכלן, שמדל עונל

פרעה והבימלך בשביל שרה: שכבר למדו בכך שהמודווגין להרע להם לוקים בנגעים, כגון בשבילכם לקימי על שספרמי עליכם לשון הרע, יאמינו לך, (8) והאמינו לקול האות האחרון. משמלמר לסס

تَنَظُمُكَ אַמֶּר הַקַּח מוּ־הַיָּאָר וְהָיִי לְבָּם إسْوَرَمِ عَيْجَشِم إنارَ، عَشِرَط جُيَةِضَمَع رَبَال مَهْ لابَوَد مَا خُطِينُكُ لَحْطَافَ مُقَامَرُ لَانْجُل הָאֹלוֹת הְאֵלֶה וְלָא יִשְׁמְעוּן וְתְּיָׁה אָם_לְאָ וֹאַּלְּיִנוּ עַּםְ לָהָּנָּי

יּלְבָר לְּשִׁין אַּלְכִי: يَجُلُكُ عُرِيمَتُكُكُ فَر خُتِدِ قُل יי לאַ אָישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי נַּם ניאמר משָׁה אָל־יָהוָה בָּי אַדְנָי

<u>. בלור:</u> בורְה אִנְ פֹּצִים אַנְ הִּנְּרָ בַּלְאָ אִנְכִּי בַּוֹרְהָא אִנְ פִּנִינִהְאַ אִנְ הָּנִינִהְאַ " לְאָרְםׁ אֵּוֹ מִירִינְשִׁיּה אִלֵּם אֵוֹ לִאֲנְשִׁאַ אַוֹ מִוֹ שִׁוּי אִלְּיִםְאַ וַיּאַמֶּר יְחְנְּה אֵלְיו מֵי שָׂם פָּה ֿ וַאֲמַר יָיָ לִיה מוּ שִׁיִּי פִּמָּא

ובוביקיף **צַּשֶּׁר** הָבַבָּר:

נִּאְמֶׁר בַּׁנְ אַבְנְנְ חֻבְּנְעַבְנֹא בַּנֹבַ נַאָמַר בַּבְּמִנְ נִיְ חֻבְעַבְ בַּמֹן בַּנֹבַ

تَلُدُم نَدِيلًا كِلُمُم خَنَفَهُنَمُ: נוסב ממיא דבנהרא ומישוד هُنَهُ لَهُ خَالًا لَكُمْ نَظَحُرِنًا مُثَلًا نت فع ڈھ ئتشنا قد خفتہ

אַבו זפור מַמְלַלְ וֹמַּמִים לִישָּׁוֹ מֹמֹבוֹ בַּמֹבִּילִטֹּא מֹם מֹבֹבוּב מאטמלי אַף מדַקמוֹהי אַר ין לא גָבר דְּמִלּוּל אֲנָא אַף נאַמר משה קרם ין בְּבָעוּ

בַּלְאַ אָּלָאַ גֹֹנִי

قَطْك لَمَاخِطَك كَامَامَ رَجِ: יי וֹמַטְּׁע כִּוֹג וֹאַנְכֹּי, אֵבְיֹנִע מִם ~~ְּבָּ~~וֹג וּכֹמוּ אִיזִּילְ וּמִימָּבוֹ יָנִי מִם

מו דְּבְשׁר לְמִשְׁלַח:

upon the dry land.' of the river shall become blood and the water which thou takest out river, and pour it upon the dry land; thou shalt take of the water of the neither hearken unto thy voice, that will not believe even these two signs, And it shall come to pass, if they

`.sugnot am slow of speech, and of a slow hast spoken unto Thy servant; for I neither heretofore, nor since Thou 'Oh Lord, I am not a man of words, And Moses said unto the LORD:

LORD? or seeing, or blind? is it not I the who maketh a man dumb, or deaf, Who hath made man's mouth? or And the LORD said unto him:

what thou shalt speak.' with thy mouth, and teach thee Now therefore go, and I will be

٤٦

Thou wilt send.? Thee, by the hand of him whom And he said: 'Oh Lord, send, I pray

ער שיקיו ביבשת: כשירדו למרן יסיו בסויימן, מבל עכשיו מלמדנו, שלמ יסיו דס היאור לדם ביבשת, שומע אני שבידו הם נהפכים לדם, ואו שני פעמיס, נראס בעיני, אלו נאמר וסיו המיס אשר מקח מן וספכס לדס. ברש"י ישן): והיו המים וגוי. וסיו, וסיו, (9) ולקחח ממימי היאור. רמו לסס שבמכה ראשונה בַּנְגְלֹה נְגְלֵימִי שֶׁל בֵּיִת מְבִיף בְּּסִיֹּוְמָם בְּמִנְּרֵיִם (שמואל-ה בּ,

שנאמר (סלא אסרן אמיך סלוי וגוי, ועוד נאמר לעלי סכסן) ליטול גדולה על אהרן אחיו שהיה גדול הימנו, ונציא היה, עד שחרה בו וקבל עליו. (שמו"ר ג, מו) וכל זה, שלה היה רולה סיס עומד ביום סו' כשלמר לו ואח, עוד שלח נא ביד משלח, דברך סרי שלשס, ושלשס גמין רבויין סס, סרי ששס, וסוא מפסה אם משה בסנה לילך בשליחוחו, מחמול שלשום מאו (10) גם מחמול וגוי. למדנו שכל שבעה ימים היה הקב"ה

למ"ו בלב"ו לאסרן נאמרס: כבד פה. בכבידום אני מדבר, ובלשון נפרע מאלטומס ממלה, שהיו עובדים לנילום הממיה אומס, כ, ה) ואָמר אַלִּיהָם אִיש שִקּוּצִי עַינְיו הַשְׁבֶּלִיבוּ, ואומה נבוְאָה נפרע מאלסומס, (פירוש, כשהקב"ה נפרע מן האומום, כו), הוא אהרן, וכן וְאָרַעַע לְבֶּם בְּבֶּבֶן מִנְּרָיִם וגוי (ימוקאל

י): הלא אנכי. משמי ס' עשימי כל ואת: שְּׁוְרִיס, שׁלֹח ׁ רחוֹ כשברחת מן הבימה ונמלעת (תנחומה שמות בלוומו עליך, וְלָמְׁמְפַּקְלְמוֹרִין (שבת קת.) הסורגים מי עשלם שלה נתהמן במלות הריגתך, והת משרתיו הרשים שלה שמעו פרעה על המלרי: או מי ישום אלם. מי עשה פרעה חלם (11) מי שם פה וגוי. מי למדך לְדַבֶּר כשסיים ידון לפני

ולסיות גואלס לעתיד, יש לך שלותים הרבה: דבר אחר, ביד אחר שחרלה לשלוח, שאין סופי להכניסם לארך (13) ביד תשלח. ניד מי שלחס רגיל לשלוח וסול לסרן.

בֹלְבַוֹי: הוא יצַא לקראטָף וְרָאַף וְשְׁמָח וִאַף הִא הוא נָפֵּיס לְשַּדְּמוּתָף בְּירַבְבָּר יְדַבֶּר הְוּא וְנָם הְנֵּח הְבָּר בְּדָּעִי צֵרִי עִּלְלְא יִעִּלֵּיל הוּא +י הַלֹא שַהַרְן אָהִירְךִּ הַכֵּוֹיִי יְדַשְּׁתִיי הַלָּא שַּהַרוֹ שָּׁחִיּוֹדְ בֹּינְאָה בָּלִי

אָנַכֶּם אָנ אָהֶג עַּהָּהָנו: وم ونه إيم فده المندري، وم وها إلام ووده إلا ذاه י תַדְּבְרָרִם בְּפְּיִוּ וְאָנֹבִי אֱהְנֶה פִּהְנְטִּיִּא בְּפְּמִיה וֹטִימְרִי יָהִי וובוט אלוו ושִׁמִטַ

تنكثير خبر ظهرياره: تنظ يبيت لأو إفد بعوب تنظي بيد أله أبمنابها بعم <u>וֹבַבְּרַיהָוּאַ לְנַבְּ אָבְיַבְהָהְים וְתְּוֹבִי וִנִּמְבָּיִבְ הוּאַ לְנַבְּ הִם הַּמָּאַ וִּתִּי</u>

הָאִרְת: (פּ) حزية لايور שַׁמַמְעַרַבָּר אָתַ <u>ال آن</u>ن 「袋口」「点盤貸口 正常山

수여행도 숙두 수쌓수다다: בַּמְנְבֶׁם בַּנְּגִּמֶב נִשְׁבָּוֹ נִאָּטִוּ. בַמָּג בַּמּן בַּנְּמֵן נְאָמֵב אָלְאַנוֹ אַמְּרַ בּּטִּגְּנְיִם וֹאָנִאַר וֹאָנִיב לְנִׁנִ אָנִוּ צַּבְּטִּגְנִים נַיְּאִמֶּר לְוֹ אֲלְכָּה נְּאִ וְאְשִׁנְּבְּה הַמִּיהִי נַאֲמָר לִיה אֵיזִיל פְעַּוֹ رَبْطُكُ مِيهُكِ رَبُّهُدَا هُكِـــُثُمُدُ لِيُعْتَمُ مِهُكِ لَيْعَدَ كِنْكَ تَقْدَ

בְשׁ מִּבְ מִגְּבְׁוֹם כֹּוּבַמְעוּן כֹּלְבַ שוּב לַמִּגָּבוֹם אָבוּ מִוֹעוּ כֹּלְ

انناء كالمناه المناه المناء المناء المناء المناه المناه المناء المناه ال رِיֶחַר־אַּף יְחֹנֶה בְּמִשָּׁה וַיֹּאִמֶר יּהְקֵיף ריּגִּיָא דִּייָ בְּמֹשֶׁה וַאֲמַר

זְנְיכוּן זְתְּ דְּתַּבְּּבְרוּן: אָת וּהַטְּקִיל עַמָּיה וּהַשָּׁוּי

שָׁבִי לְנִבּי

בּנע לָנוֹאָנוֹ בּנע בּנע אַנוֹאָני וני חושרא הביו הפב בידף

نبت خظهِم جحيد خهِجه:

رَبْهُوْد رَبَيْن هُمْ مَنْهُنِ خَمْدَيْرًا يَهُمَد يُرُ خُمَهُنَا جَمْدُيًا هُنَادِيً

seeth thee, he will be glad in his forth to meet thee; and when he well. And also, behold, he cometh Levite? I know that he can speak 'Is there not Aaron thy brother the kindled against Moses, and He said: And the anger of the LORD was

ye shall do. his mouth, and will teach you what will be with thy mouth, and with put the words in his mouth; and I And thou shalt speak unto him, and

thou shalt be to him in God's stead. that he shall be to thee a mouth, and the people; and it shall come to pass, And he shall be thy spokesman unto

'.engie rod, wherewith thou shalt do the And thou shalt take in thy hand this

'Go in peace.' alive.' And Jethro said to Moses: Egypt, and see whether they be yet and unto my brethren that are in unto him: 'Let me go, I pray thee, Jethro his father-in-law, and said And Moses went and returned to

'.əìil all the men are dead that sought thy Midian: 'Go, return into Egypt; for And the LORD said unto Moses in

בלבו. לא כשאתה שבור שיהא מקפיד עליך שאתה עולה הוא יצא לקראחך. כשמלך למלריס: וראך ושמח בְּנְיוּ יְקְרְחׁוּ עַלְ שַׁבֶּע הַלְּוִי (דברי הימים-חֹ כג, יד): הנה יוווממדין כי אם ברשומו). (מכילמח ימרו) ושבעה שמום היו אלא הוא יהיה כהן ואתה הלוי, שנאמר ומשה איש השליה (18) וישב אל יהד החנו. לימול רשות, שהרינשצעלו (שלא ולא כסן, וסכסונס סיימי אומר ללאת ממך, מעתם לא יסיס כן, לרב ולשר: נאמר בו רושס, סלא אסרן אחיך סלוי, שסיס עחיד לסיוח לוי יהיה לך לפה. למליך, לפי שאחס כבד פס: מלינו שבא עונש על ידי אומו מרון, אמר לו רבי יוסי אף בזו - כללך ולי ולו ולכס ולסס הסמוכיס לדבור, שכולס לשון על סס: מרון אף שבמורס נאמר בו רושס, ווס לא נאמר בו רושס, ולא (AI) ודבר הוא לך. בשבילך ידבר אל סעס, ווס יוכית על (14) ויחר אף. (זבחים קב.) רבי יסושע בן קרחה אומר, כל לגדולה, ומשם זכה אסרן לעַדִי החשן הנחון על הלב:

קוי בחופלי יפבי יפבוי ליניי ובו:

אלא שירדו מוכקיסס, וסעני חשוב כמח (נדרים קד:): (פו) כי מחו כל האנשים. מי סס, דמן ולבירס, מייס סיו,

מַמָּה הָאֶליהִים בְּיָדְוֹ: <u>ಶ್ರಜ್ಞ ರಭ್ಯದ ಚಿತ್ರಗ ಬೆಳ್ಳಗ ಭರ್ಗ</u> ··· בְּנְגוּ נַיּבְׁכִּבִם מָּלְ_חַחֲמֶב נַיּּמֶּב ויקח משה את־אשתו

\$ט_לפּוּ וֹלָאִ וֹחָלַּט אָט_טַמֶּם: נגשיקם לפני פרעה נאָני אַחַזַּק המפקום אַשֶּר־שָּמִקי בִידֶּרְ יי לְשָׁוּב מִצְּרַוֹּמָׁע בַּאָר כָּל[ַ] ניאמר יהוה אל משה בככתף

נְעַנְעַ בַּנָּג בַבְנַג נַהְּבָּאָבְ: ผู้สู่นี้ ผู้สุดยุ่ง ผู้สุดยุ่ง ผู้สุด ผู้ผู้สุด ผู้สุด ผู้สุ

אַנְכָּג עִנְיג אָטַבַּלָּנִבְ בַּׁלָבַי إرتعجيد تجهزا جتعجبا جيد וֹאָמַּׁר אֶלֶיף שַׁלַּח אָת־בָּנִי

יהנה ניבקש המיקיה: <u>יי וְיָהְי בַבְּרֶךְ בַּמְּלְוּן וַיִּפְּנְּשֶׁרוּ</u>

ځږ: נתאמֶר כָּי חַתַּן־דָּמָים צַּקָּה ¿ אָּטַ_מַּבְלָטַ בַּּלְּטַ וַשַּׁנָּמַ לְבַנִּלְיָנ ĸĠĻĽ ۲۲

> ביה נפין מן בום ין ביביה: ממּע נֿט שוּמֹבא בַּאַטַהַבּיבוּ וטב לאַבלא במגבום ווסיב לנוִנו וֹאַנְבּיִלִנוּן מֹלְ נוֹמֹנִא וּדְבַר מֹשֶה יָת אָהָתֵיה וִיָּת

יָת עַּמָא: אַנפּוף וָת לבָּיה וְלָא וְשַׁלַח נטהבידוון קדם פרעה ואָנָא מופֿעֿגא كظفح كظمُدنا لينار KAWA FATÇF

בולנו נאָלאָן: ושומר לפּרעה כּדָנוֹ אַמַר יִי

בולב בולבנ: לְהַּלְּעוּעִיבּי עִׂא אָׁנֹא לַמִּיל יָת וופלע אַבָּע יִמְסָבור אַנִּי וּאֶּמֹנות לְבְּ שִׁלָּם וֹם בַּנוּ

444444 וֹמַבְת בַּוּה מַלְאָבָא דַּיִי וּבְעָּאָ וֹבְוֹנִי בְּאַנְרְהָא בְּבֵּית מְבָּהָא

עוֹעוֹלא כַלֹּא: ئترا ドなしょくはな خظئمين こればにし מולט בוה וקוי ולסגלט אפולט מולגא ולונט

> his hand. and Moses took the rod of God in he returned to the land of Egypt; sons, and set them upon an ass, and And Moses took his wife and his

> and he will not let the people go. hand; but I will harden his heart, the wonders which I have put in thy see that thou do before Pharaoh all When thou goest back into Egypt, And the LORD said unto Moses:

son, My first-born. Thus saith the LORD: Israel is My And thou shalt say unto Pharaoh:

'Behold, I will slay thy first-born.' thou hast refused to let him go. son go, that he may serve Me; and And I have said unto thee: Let My

met him, and sought to kill him. the lodging-place, that the LORD And it came to pass on the way at

bridegroom of blood art thou to it at his feet; and she said: 'Surely a off the foreskin of her son, and cast Then Zipporah took a flint, and cut

57

t7

מדוקדקים במקרם: ארצה מצרים ויקח משה את ממה. אין מוקדס ומאומר מליו, שנאמר עני ורבג על ממור (זכריה מ, מ): וישב מברסס לעקידם ילמק, וסוא שעמיד מלך סמשים לסגלום (23) ואומר אליך. בשליחותו של מקום: (20) על החמור. ממור סמיומד, סוא סממור שמבש סקב"ס על מכירם סבכורס שלקח יעקב מעשו:

(שמות ז, ע), ואל ההמה על אשר כהיב אשר שמהי, שכן ממיד לשום בידך במלרים, כמו כִּי יְדַבֵּר מַלְכֶם פַּרְעֹה וגוי שיאמינו לו, ולא מלינו שעשאם לפניו, אלא מופחים שאני למעלה, שהרי לא לפני פרעה צוה לעשוחם אלא לפני ישראל ממנו: אשר שמחי בידך. לא על שלשל אומות האמורות שמסט גבור בשלימומי לעשומ כל מופמי לפני פרעס ולא מירא

ַ בְּלוֹר מֶּמְנֶסוּ (מּסְלֹיס פּמ, כּמ), זו פּשומו. ומדרשו, כמן ממס לשלות, אמור לו כן: בני בכרי. לשון גדולה, כמו אף אָנִי (בב) ואמרת אל פרעה. כשמשמע שלנו מוק וימאן משמעו, כשמדבר עמו כבר שַֿמָּפִיס ביידך:

שליו, לפיכך סוא מורסו וממרס בו לשוב: אבל הקב"ה ישגיב בכחו ואין יכולת להמלע מידו כי אם בשובו (וב) בלכתך לשוב מצרימה וגוי. דע, שעל מנס כן מלך, המצקש להנקם מהצירו, מעלים את דבריו שלא יבקש הללה, יַשְׁגִּיב בְּכֹחוֹ, לפּיכך, מִי כְמֹהוּ מוֹרֶה (חֿיוִב לו, כב), בשר ודס המרסו ממלס מפני שסים קשם, וזס סום שנממר במיוד פן <u>מ</u>נ בני וגוי. הנה אנכי הרג וגוי. סיא מכס אחרונס, ובס

מרגליו ועד אומו מקוס, הבינה לפורה שבשביל המילה הוא: נעשה כמין נחש, ובולעו מראשו ועד יריכיו, וחוזר ובולעו לפי שנתעשק במלון מחלה (במשכח נדרים לה:), והיה המלחך ימיס, סקב"ס לוני לך שוב מלריס, ומפני מס נענש מימס, לדרך, סכנס סיא למינוק עד שלשם ימים, אמול ואשסס שלשם שניש שמר רצי יושי מ"ו לא נפרשל, אלא אמר, אמול ואלא לפי שלה מל הם הליעור בנו, ועל שנתרשל ועוש עווש מיחה. (24) ויהי בדרך במלון. משס: ייבקש המיתו. למשס,

र्वाद्यः (व)

الْظَيْمُاكِ خُلَاكِ لَكُمْ كِنَاتِ الْمُمَاءِ الْهَلَامِ لَمُكَامِ خُمِينَهُ لَهُ لَهُ لَهُ لَهُ لَ المنافعة الم נּגְאמָר יְּהְנְתְ אֶלְ־אַהְרָן בֶּיֶּר יִנְיִּ

בְּלְ הַאָּעִוֹת אֲמֶּׁר צִּוֹּהוּ: لَـ خُلْدُ، يُعْلِمُ لِمُجْلِينِ لِمُحْلِ فَعُرُمَتُهُ لِمَا خُطِيرًا لِمُحْلِقِينِهِ لِيُعْلِمُ خُط ניגָר מֹשֶׁה לְאַהַרֹן אָת בָּל וְחַוּי מֹשֶׁה לְאַהַרֹן יָת כָּל

נוֹתֹחָ בֹאַנְיָנ לְתְּנֹוֹ, בֹתְּם: אַשֶּׁר דְּבֶּר יְחְוָה אֶל־מֹשֶׁה דְּמַבֵּיל יָיָ עִם מֹשֶׁה וַעֲּבַר

אָנַבְּלְּנִים וֹנִפַּבִי נִוֹּמִּטַבְּוֹנִי: יְהְנְׁה אָתְ־בְּנֵנִי יִשְׂרְאֵל וְבֶי רְאָהֹ

لَنْلِيْدُ كُرْ خَطْلُطُد: אָלְעַנִיּ וֹמִּבְאָבְ מִּכְּעַ אָנִי מֹפָּנ אָלַבֹּא בּוֹמִבָאבְ מִכִּע נִע מַמִּי عدره، هُذِ قَلَمْ لَا يُعَمِّد يُلِأِنَا لِهُمَادِ بُقِلَمِ فَلَمُ الْهُمَادِ بُولِمُ וְאַהַר בָּאִי מֹשֶׁר וְאַהַרֹן וּיֹאִמְרִי יִבְּחָר בֵּן עָאִלי מֹשֶׁר וְאַהַרֹן

> חַלְנָא לַמּוָל: בְּמָא בַּמְרוּלְמָא הָבֵין אָהָחַיִּיב

> مُحْرِبِن، نُكُلُّهُ لَابِدُ لُلَهُمُ كَانِهُ لَمُ كْمَلُالِا هُنَارِح

> אָתַיָּא דְפַקּדִיה:

בֿלְ סַבֵּי בַּנִי וֹמֶּבְאָלְ:

אַנוֹא לְמִנוֹ מֹּמֹא: וּנֹבּבַּב אַנַבוּן אָנו פַּלְבַנַגַּבְּיִנִם יִמִּלָּיִלְ אַנַבוּן יִנו פַּלְ פּּטִּוֹמוֹא

rakrt: ין יח בני ישראל וארי גלי קדמוהי שעבודהוי הרייי לוֹאָבוֹן שׁמֹם וֹיִמְּטִׁמְוּ בִּיִבְּּלְעַ וְשִׁימֵוּן מִפֹּא יִמְּטִמּוּ אָבִי בַּיִבְ

נייהוגון בדמי במדברא:

the circumcision.' To briger ni boold To moorgebird A' So He let him alone. Then she said:

mountain of God, and kissed him. And he went, and met him in the into the wilderness to meet Moses.' And the LORD said to Aaron: 'Go

wherewith He had charged him. sent him, and all the signs of the Lord wherewith He had And Moses told Aaron all the words

82

the children of Israel. gathered together all the elders of And Moses and Aaron went and

of the people. Moses, and did the signs in the sight which the LORD had spoken unto And Aaron spoke all the words

worshipped. then they bowed their heads and and that He had seen their affliction, remembered the children of Israel, they heard that the LORD had And the people believed; and when

wilderness. hold a feast unto Me in the Let My people go, that they may saith the LORD, the God of Israel: came, and said unto Pharaoh: 'Thus And afferward Moses and Aaron

(26) וירף. המלאך ממנו. או, בינה שעל המילה בא להורגו: גורס לסיות סתתן שלי נרלת עליך. סורג אישי אתה לי: וחאמר. על בנס: כי חחן דמים אחה לי. למס סיים דמים, ודו"ק כנ"ל): למולח. על דבר סמולום, שם דבר (25) והגע להגליו. השליכתו לפני רגליו של משה: בה, ובוה מתורן גם כן שינוי לשון בתרגום הונקלום בתתן

שלח"כ כשראמה וירף לגמרי, או הבינה דעל דבר המילה לבד אלא משחלה שברה דוה ווה גורם, חעא המילה וחעא אחרי, ונגש משה לבדו והם לא יגשו, החזירם לאחרריהם: מס זס או אמרס חמן דמיס, וסלא גם לעיל אמרס חמן דמיס, לפלעין, לפי שיראו ללכח (שמו"ר ה, יד), ובסיני נפרע להם, (שינס רש"י בלשונו, לעיל כמב אמס סיימ גורס, דקשס לרש"י, אמד מאחר משס ואסרן, עד שנשמעו כולס קודס שסגיעו אמרה חחן דמים למולח. ממניסיס נכלמ על דבר סמילס. (1) ואחר באו משה ואהרן וגר. מבל סוקניס נשממו ממד

(שמוח יד, ג). ואונקלוס חרגם דמים, על דם המילה: ַ בוּטְי ובּלְמ״ד משמשׁמ בּלשון על, כמון מַעַר פַּרָשֹׁה לָבְנֵי יִשְׁרָבֵּל

الآם אُنا_نَشِلُكُم كُمْ كُمْكُنا: ַנְשָּׁבַאָּל לָא נְדַּעָּשִׁי אָּטַ-נְּדַנְּדַ ์ צֶשְׁמָע בָּלְלוֹ לְשַׁלָּח צָּתִ^ד וַיְאָמֶר פַּרִעָּר מָי יִהוָה אַשֶּׁר

בְּעַבְיבּי ڰٚڮڽڗڗ ڠٳۦڹۼڋۺڗڐڰڰڎڐۼٳ ַנְמִים בַּמִּרְבָּר וְנִוְבָּחָה לֵיהֹנָה دَ مُكِّرُدُ يُرْخُبُ فِي يُثِلُكِ فِي كِيْكُ لِي مُرْتِهُ مُرْتِهِ فَرَنَهِ وَمَا مَنْكِكَ فَكُنِهِ וּגֹאָמֹרָנּ אֶּבְעַרׁ, עַמֹּלִינִם וֹשׁנֵّא וֹאָמִרנּ אֶּבְעֹא בּירנּדָאֵי אִטְּנִלְיִ

ځ۵ځديدگ۵: מַמַּמְעַּיִּת ※17_144□ ַ לְמָּר מֹמֶּנֵר וְאַבַּרֶן תַּפְּרָיעוּ לְמָא מֹשֶּׁר וָאַבַּרוֹ הְבַּשְּלוּן וּנֹאָמֶר אָּלַהֶם מָּלֶבְ מִצְּבָוֹם וֹאָמֵר לְבִוּן מִלְכָּא בַּמִצְּבוֹם

برو خريات: לם האָבֶּל וֹהַמְּבַּטֵּם אָטֵּם כֹּתֹּן תַּפָּא בַּאַבְּתָּא וּטִּבַּפֹּלְוּן

٢٨٩٦: עַנְּלְמָּגִם בַּמָּם וֹאָנַע_מָמֹבַוּנִ זִּע מִלְמִוּנִ מַּפֹּא וֹנִע סַבַּבוּנִי. וַיְצָוּ פַּרְעָּה בַּיַּוֹם הַהָּוּא אָתַ־ וּפַקֵּיד פַּרְעֹה בְּיוֹמָא הַהוּא

ئاם تذرب نظمُمْ، خَنُاه قَدُا: לְלְבָּן תַּלְבֵּוֹים כִּטְמָּוּ לְמָּם בְּלְבָּן תַּלְמָּם בְּלִים שַּׁבֵּן לְמָם

> **くれ ※点ぐ口:** לו הְּמֹא בּוֹי וֹאַבּ וֹנִי וֹהְבֹאָב לְהַּלְּנִוֹא נִנוּ וֹמִּנִאָר לִא אִנוּנִלְיִ אַטוּגַי, לִי בַּאַלַבּיל לָמִימִבִישִּ וַאָּמָר פַּרִעֹּה שָׁמָא דַין לָא

> או בקטול: אֶּלְעַלָּא בּלְמָא גֹּהֹבְהַנָּגא בַּמוָע المرا خمَلَخُنُهُ شَلَحَتُ كُلُم أَنْ

خونخانائدبا: לְבִי נִי מַּמָּא מִהְבִידִּיהָהוֹ אֵיוִילִי

נְהְהוֹן מִפּוּלְחָנְהוֹן: וַנְאָמֶר פַּרְעָה הַן־רַבָּים עַמָּה וַאָמַר פּרִעָּה הָא מִדְּסִּיּאָין

೭೩.५८:

להון הבנא: يضيعوبن هورا تناجرا نبثجدرا למבמי לבנין פמאטמלי לא שוספון למשן שללא למשא

> not let Israel go.' not the LORD, and moreover I will His voice to let Israel go? I know LORD, that I should hearken unto And Pharaoh said: 'Who is the

'brows upon us with pestilence, or with the unto the LORD our God; lest He fall into the wilderness, and sacrifice go, we pray thee, three days' journey Hebrews hath met with us. Let us And they said: 'The God of the

your burdens. loose from their work? get you unto Aaron, cause the people to break them: 'Wherefore do ye, Moses and And the king of Egypt said unto

their burdens?' and will ye make them rest from people of the land are now many, And Pharaoh said: 'Behold, the

people, and their officers, saying: commanded the taskmasters of the And the same day Pharaoh

themselves. Let them go and gather straw for straw to make brick, as heretofore. Ye shall no more give the people

(5) בן יבגעוו. פן יפגען היו לריכים לומר, אלא שמלקו (5) הן רבים עחה עם הארץ. שהעצודה מועלת עליסם,

ברשום: שבעו של לוי, ומדע לך, שהרי משה ואהרך יולאים ובאים שלא עושים עד הנה: וקששו. ולקעו: לכו לסבלותיכם. לנו למלאנמנס שיש לנס בְלְ מְּבְׁמִי (שֹׁם מִי כה), כִּי פְּרֻע הוּח (שמות לב, כה), נרחק פְּבַמְּטִוּ טְּלְ מַּתְּבֶּר בְּוּ (מִבְלְי גַי מו)' במקטו, וכן וַמִּפְּרֶתוּ כבוד למלכום. פגיעה זו, לשון מקרה מום הוא:

ואמס משבימיס אומס מקבלומס, הפקד גדול הוא זה:

המלחלה: ממלאכתם, ששומעין לכם וסבורים לנוח מן המלאכה, וכן ממונה על כמה שומרים, והשומר ממונה לקדות בעושי (4) חפריעו אח חעם ממעשיו. מגדילו ומרמיקו לומס (6) הנוגשים. מלרייס סיי, והשומריס סיי ישראליס, סנוגש

לעשות בְּבָּתִיכִס, הבְּלַ מלהכת שעבור מלרים לה היתה על ששורפין הותן בכבשן: בחמול שלשם. כהשר הייתה מיוו"לש בלע"ו, שעושים ממימ, ומיבשין אומן בחמה, ויש (ד) חבן. משמו"צלמ, סיו גוצלין מומו עם סמימ: רבנים.

כאמר גלקה ווְבְּחָה כאל הַינוּ: נרפים הם על־בון הם צעקים הַּבְינִים לַאָּ טֹלֶבֹּמֹוּ מֹמֵּנוּ בַּיִר ַ « مَشِرَت نَكِيْرَ مَكْمِمِتِ نَعْشَرَهِ، مَعْنَظُرَ، نَطِيًا عَمَانِيَ، نَظِيرًا،

ווֹהְמִּיבְבְיִי וֹאַכְבוֹמְמֹּנִ בֹּבִבֹנֵב וֹוִיהַפְּפַנוּ בַּעִּ וֹלְאֵ וִיֹהַפְּפַנוּ

: إيْنُ אָמָר פּרִעֿה אַנְנָנִי נֹתָן לְכֶם אִָעָּר פּרִעֿה לֵיה אַנָא יָהִיב ניאַמְרִי אָלְבִיהְעָּם לָאַמְּרִ כִּיִ נִאָּמִרִי לְמִּמָּא לְמִימִר כּּוֹלוֹ ١٤٨٤

שׁמֹלֹאוּ כַּׁ, אָנוֹ נִינְבֶׁה מַהְבְּבַנִיבֶם מִאִּטַב בַּעַהָּבַּטוּוּ אָב, לַאַ אַטָּם לְרָנְ לַעַוֹּנְ לְכָּם שְּׁבֵּוֹ מִאָּמִגִּע אַטּנּוּ אִנוּגִנְ סַבּנּ לְכִנִּוֹ טִּבְּוֹא

خْطِشْم كُمْ حَقْدًا: יי ווֹפֹּא בֹמֹם בֹּכֹּלְ אַבֹּמֹא מֹאַבְנִים וֹאִטְבַּבַּב מַּמָּא בַּכֹּלְ אַבַּמֹא

حَمَّمُكُ خَيْرُكُ مِنْ فَالْمُوانِ فَيُعْمُلُوا فَيُعْمُلُوا فَيُعْمُلُوا فَيُعْمُلُوا فَيُعْمُلُوا فَيُعْمُل

בוב אָלִבּנֹאַ: מֹאֹנְטִוּן לְמֵוּמִר דָּנִזּיִלְ נְדַבַּע בּהֹלְנוֹן אִפּוּן הַּלְ כוֹן אִפּוּן הֿבִּיהוֹן לְא שֹמִנְעוֹן מִנִּיה אָבִי נְאָם־מַּקְבָּנָה הַלְבָנִים אֲשֶׁר הֵם נִנְה סְכנִם לְבָנֵיִא רְאַנּוּן עְּבְּרִיִּ

خفئلاندا خقدذرا: ַ עַעְבְרָהָ עַלְ הַלְּהַעָּהָ יִהְקַרָּיָא

לכון שבנא: עמם וְאָמֹנְיוּ וּנְפַּלוּ אָלְמִוּנִי מַּמָּא וֹסָרְכוּהִי

נטמנת מפולטוכנו מבעם:

בְּמְבֶּרִים לְלְבָּבְא יִּבְּ, לְטִבְּנָא:

בֿר מִהְיָהֵיב לְכוֹן הִבְּנָא: בומוה בְּמָא דַּהְנוּתוֹן עָּבְרִין בּיוֹמָוֹ אַמְּלִימוּ מַבִּידַהְכוּן פְּהְנָם יוֹם וְהַנְּיִּמְּיִם אָבָּיִם לְאַנְיִר כַּלִּיּ וְמִּלְתְּוָנִיֹא בַּחַטִּין לְמִימִר

> us go and sacrifice to our God. idle; therefore they cry, saying: Let diminish aught thereof; for they are lay upon them; ye shall not they did make heretofore, ye shall And the tale of the bricks, which

".sb1ow and let them not regard lying men, that they may labour therein; Let heavier work be laid upon the

you straw. Thus saith Pharach: I will not give they spoke to the people, saying: went out, and their officers, and And the taskmasters of the people

work shall be diminished.' ye can find it; for nought of your Go yourselves, get you straw where

gather stubble for straw. throughout all the land of Egypt to So the people were scattered abroad

task, as when there was straw.' saying: Fulfil your work, your daily And the taskmasters were urgent,

יִשְׁבְמֵּל (שם לִם, מֹ), וְלֹמֹ יִשְׁעֶב שֶׁל בַּמְיְבְּמִרת (שם יו, מ), ולמ כלס, ישְׁעֶם שְּבְּׁבְּי עַל עשׁפִי (ישעים יו, ו), וְלֹח שְׁעוּ עַל קְדִוֹשׁ בַּלּוּ ביומו, כחשר עשיחם בסיוח החבן מוכן: לכמוב ואל ישעו אל דברי שקר, או לדברי שקר, כי כן גורם (צו) אצים. דומקים: דבר יום ביומו. משבון של כל יוס ואל מנחחן לא שעק, ולפרש אל ישען אל יפנו, שא"ב סים לו הצריך לקוששו, קרוי קש בשאר מקומום: ואי אפשר לומר ואל ישעו לשון וישע ס' אל סבל וגו' ואל קין מבן סמימ: קש. לשון לקוע, על שם שדבר הממפור הוא ממיד, למשל ולשנינה ממרגמינן ולשועין, וישפר ומשפעי (בו) לקשש קש לחבן. למפוף מפיפה, ללקוע לקע לנורך בדברי רוח, לאמר נלכה נובחה, ודומה לו ואשעה בחקיך ליים בהיית המבן נפן לכם מוומן מבים המלך: רפויס גידס ועוובה מהם, והם נרפים ממנה רער"ייש בלע"ו (II) אחם לכו קחו לכם חבן. ולריכים המם לילך סכסף סממוכן, כולן לצון מצבון סס: נרפים. סמלאכס צקר, אל יסיו נדברים בדברי צוא וסבאי: (8) ואח מחכנת הלבנים: פכוס משבון סַלְבֵנִיס שסיס כל מנאמי שמוש של בי"מ פמוכס לאמריסס, אבל אחר לשון דבור

נלכה וגוי: - מחבנח. ומכן לבנים, ולו נמכנו עלילומ, את וַאַדַּבְּבָה בְּעֵלוּמָיְדָּ (מהלים קיע,מה), אף כאן אל ישעו בדברי מן סעבודה הם, לכך לבם פונה אל הבעלה ולועקים לאמר א), הַמַלְמֶן הַדְּבֵּר בִּי (וכריה ד, א), לְדַבֵּר בָּם (דברים יא, יש), עליסס גם עמס, למען מכבד סעבודה עליסס: - בי גרפים. בְּךְ (ימוקאל לג, ל), וַמְּדַבֵּר מִרְנָס וַמַּבֵלן בְּמֹשֶׁה (במדבר יב, אחד עושה ליום כשהיה החבן נתן להם, אותו מכוס חשימו - כמחעסק לדבר בדבר, נופל לשון שמוש בי"ח, כגון הַנְּדְּבָּרִיס

(פ) ואל ישעו בדברי שקר. ואל יהגו וידברו חמיד בוריווח, כי אין נגרע דבר מכל סכום לבנים שהייחם עושים

ַבַיֶּנֶם: כֹשׁמוֹגַ מִּלְמָּם נּם שַׁמִגַּ נִּם. מַבְּנּמֹ כַאַ כֹלַנִינָם בַּלַכָּם כַלַבָּן ÷ שָׂמּנּ צְּלֵהֶם נְּשָּׁׁי פַּרְשָׂר לֵאִמָּׁר تَنْجِد شِمْكِر خُتْدَ نَشِكَةِح كُيْشِكِ

ÇU Ç₩**द**¤'F: אָל־פַּרְעָּה לֵאמָר לְזָמָה תַעַּעָּה הַדָּם פּרִעָּה לְמִיעַר לְמָא رَدْتِه، شِمْت، خُرْدَ، نَشِدَةٍ مِ رَدَهُمُكُاء القَالِ فَلَادَ، خَرْدَ، نَشِدَهُم بَعْرَالِهِ

מְבֶּים וְחָמָאָת עַּמֶּף: אַמְרַים לַנוּ צַּשָׁוּ וְהַבָּּה עַבְּרָיִים שָׁבּוֹ אָּגוֹ נֹטוֹן לַהַּבֹּבִינִם יַלְבַנִים

چ،ہٹاں: בּן אַטָּם אָמִבְוּם דַּלְבֶּבׁע וֹוֹבְּעָעׁ הַלְ בּן אַטוּן אָמִבוּן דָּנִזּנִץ لا تَرْجُمُد بَلَقْنَا مَقَامَ بُلَقِيم مَرٍ يَجْمُد فَمَٰذِنَا مَعِنَا فَمَٰذِنَا

לְבְּהְם וְתִבְּן לְבִּוֹנִם שִּׁשְׁנִי: ⁸¹ וֹמּטַׁעַ לְבַּוּ מִּבְׁרָוּ וֹטַבָּוֹ כָאַ_וֹנָּטַוֹּ

מַלְבָנוּכֶם בַּבַרַיָּנִם בְּיוֹמְוּי אָטַׁם בּׁנֵּה כְאַנְיִר כְאַבִּטֹינִבְהֹוּ בּבֹרָהִ לְמִוּמִר לָאִ שֹמִּוֹהוּוּ

ēĻķĽ: נֹאַבְוֹם לְלֵבְאַנִים בַּמָּאַנִים מִאָּט לַנֹמֶּנוֹ לַלַבַּנִמְנִים נִוּלָם מִאָּט לַנֹמֶנוֹ לַלַבַּנִמְנִים בַּמָבּּלִינְוֹ ្ល <u>וְיִפְּגְּעוֹ אֶתְר מֹשְֶׁ</u>ה וְאֶתְ־צִּהֲרֵוֹ וְעָרַעוּ יָת מֹשֶׁה וְיָת צַּהַרֹוֹ

> אַף הְמָלִי אַף יוֹמָא דִין: خخنا خقىڭى نىنىكىبىد אַהְבוֹשׁנוֹ צִוֹנִבשׁכוּוֹ לַמִּבְׁמִּי פּרְעָה לְמֵימָר מָדֵין לָא なるいしけん تهكمازير

> מטהביד בביו קעקבור:

: ئالىتى نن× مَحْدُك حُمَّا نَامَا مُحْرَبِا וֹלְבְּנִיֹּא אַמִּבוּוּ לַנָּא הַּבִּיבוּ שבלא לא מטוביב להבדר

לְבַבַּע צַבַב גַנִּ:

ילוביב לכון וסכום ללניא וכמן איזילו פלחו ותבנא לא

מקבניכון פּהָנָם יוֹם בְּיוֹמֵיה: לנג וֹאַבְאָב וֹשׁוּוִ סֹבֹכוּ לִנוּ וֹאָבָאָב זִשְׁעוּוִ

מקנת פַרעה:

למרים, הנוגשים הכום:

today as heretofore?' making brick both yesterday and fulfilled your appointed task in saying: 'Wherefore have ye not had set over them, were beaten, Israel, whom Pharaoh's taskmasters And the officers of the children of

thus with thy servants? saying: Wherefore dealest thou Israel came and cried unto Pharaoh, Then the officers of the children of

people. beaten, but the fault is in thine own brick; and, behold, thy servants are servants, and they say to us: Make There is no straw given unto thy

sacrifice to the LORD. therefore ye say: Let us go and But he said: 'Ye are idle, ye are idle;

shall ye deliver the tale of bricks. there shall no straw be given you, yet Go therefore now, and work; for

bricks, your daily task.' not diminish aught from your mischief, when they said: 'Ye shall Israel did see that they were set on And the officers of the children of

61

81

Δī

91

forth from Pharach; who stood in the way, as they came And they met Moses and Aaron,

לסס מדוע לא כלימס גם ממול גם היום, מק הקצוב עליכם לַשומריס עלַיַסֹס, לממר מדוע וָגו', למס ויכו, שסיו מומָריס ויכו שטרי בני ישראל. אבל שָׁמוּ נגשי פרעה אומס שידעת העובה שעשו במלרים, כי הם זקני העם ושועריו: עליסס, שנאמר אספה לי שבעים איש מוקני ישראל, מאומן שומרים לסיום פנסדרין, ונאלל מן סרום אשר על משס וסושם מומס על שלא דמקו את עושי המלאכה, לפיכך זכו אומן לנוגשים שהם מלריים, והיה חשר מן השכום, היו מלקין סיו, ומסיס על מבריסס מלדמקס, וכשסיו משלימין סַלְּבֵנִיס

בסיות המבן נתן להם: ויכו. לשון וַיּוּפְעֲלוּ, הוכו מיד

ללבון כממול השלישי, שהוא יום שלפני אממול, והוא היה

(14) ויכו שטרי בני ישראל. השומרים ישראלים

מל עמך, כאילו כמוב וממאה לעמך, כמו פְּבּוֹשְׁנֶה בֵּים לֶמֶם שסום קמן, שם דבר סום, וכך פיכושו, ודבר זה מבים חמלם סיימי אומר שסוא דבוק, ודבר זה מטאת עמך הוא, עכשיו לְבֵּנִיס כתנין סרמשון: וחשאת עמך. מלו סיס נקוד פתח, (16) ולבנים אומרים לנו עשו. הנוגשים אומרים לנו עשו

رو، ١٥٥ (١٥ مع): (מלכים־ ב יב, יב), המנוי, כמו שאמר בענין וַיָּלֶרוּ וַיִּמְנוּ אָמ (18) וחבן לבנים. משנון סַלְּבֵנִיס, וכן מֶמ סַבֶּמֶף סַתְּמִבֶּן (כום שייש), שסוש כמו לבים לחס, וכן סרבס:

בטכביעם טמבועט מליסם לטמר לט טגרעו וגוי: על ידם: ברע. ראו אומס ברעה ולרה המולאת אומס, (19) ויראו שומרי בני ישראל. את תגריסט הנרדים

ځاللاته: ¢;†;□ לִמנ_מנר אָט_בֿיהַנוּ בְּעִינִי פַּרְעֹה וּבְעִינִי ಷ ನೆರ್ನಲಿದ ಓಡುತ್ತದ ಸ್ಥೆಮೆದ ಬರಸೂಟಿದ ניאָמִרוּ אָלְרֶם יֹבֶּא

עבדיהי לממן חרבא בידהון בובולא למנו פּבֹקט ולמנו アダロダバジロに וֹאַמֹרוּ לְעוּן וֹשׁנִלָּי וֹוֹ מַּלָיכוּן

a sword in their hand to slay us. and in the eyes of his servants, to pur be abhorred in the eyes of Pharaoh, because ye have made our savour to LORD look upon you, and judge; and they said unto them: 'The

देवंप भेप क्षेद्रेपेवंतः אַדְּלָּי לְמָה הַבַּעַּהְילְמָהַ הַנְּיָה לְמָא אַבְּאֵישָׁהָא לְעַּמָּא הָבִין

למא בלן מִלְשׁלִינִי: וַיְּשְׁב מֹשֶׁה אֶל־יָהוָה וַיֹּאמָר וְמָב מֹשֶׁה לִקְדָם יָיָ וַאֲמַר יָיֶ

why is it that Thou hast sent me? hast Thou dealt ill with this people? LORD, and said: 'Lord, wherefore And Moses returned unto the

For since I came to Pharaoh to speak

בְּשְׁמֶּׁ בְּהַמְּלֵא בִּשְּׁמָּרִ בְּנִתְּלֵא בִּשְּׁמָרִ אַבְאֵישׁ לְעַמָּא ימאָ באָני אָל־פּּרְעֹּה לְדַבָּר

בוו וֹמִוֹלִא לִא מִווּבֹטֹא וֹנוּ ימִמְּדֶּן דְּעַּלִית לְנָת פַּרְעֹה shall he let them go, and by a strong to Pharach; for by a strong hand Now shalt thou see what I will do And the LORD said unto Moses:

delivered Thy people at all.'

this people; neither hast Thou in Thy name, he hath dealt ill with

hand shall he drive them out of his

וְגְרְשֵׁם מֵאַרְצְיֹ: (ס) בְּיָדְ חֲזָקְתֹ יְשִׁלְּחֵׁם יִבְיָדַ חֲזָלְת פמוקיס תְּרְאֶׁה אֲשֶׁרְ אֶשֶׁרְ אֶשֶׁר לְפַּרְעָׁה בֵּי דְּאַעֲבֵיד לְפַּרְעֹה אֲרֵי בְּיַד הפופא וישלחנוו וּביד תקיפא יי וַיָּאַמֶּר יְחוָת אֶל־מֹשֶּׁה עַמָָּה י

The Haftara is Isatah 27:6 - 28:13 & 29:22 - 29:23 on page 202. Sepharadim read Jeremiah 1:1 - 2:3.

שַּׁלִיפָּא וְשָּׁלְחָנוּן וּבָוַד תַּקּיפָּא

נּאַמּר יִיְ לְמִשָּׁה בְּעַן הַּחָזֵי

نْكُدّىخودا ھۆكىھىك:

ר אַלָיו אַנִי יְהוָה: نفدة الْبِيَدِّ الْمُحْتَرِّ مَا هُمْ لَأَيْنِ الْمُعْتِلِ الْمُعْتِلِ بِيْ فِط فَاقِيا الْمُعِيدِ خُرَبِ

said unto him: 'I am the LORD; And God spoke unto Moses, and

land.

٤٦

יְהְיָה לְאִ נוֹדַעְּהִי לְהֶם: נאק בהללם באק הבי יהלו ילינקם באל שדי ישמי ון לא וֹאֹבְא אָּגְ-אַּבְּבְבְנִים אָּגְ-וֹגִּעַׁל וֹאִטִּוֹּגְיִטִּי לְאַבְנִעִים לְוֹגִּעַׁל

הודעית להון:

known to them. Етекиль Оие I made Me not Almighty, but by My name unto Isaac, and unto Jacob, as God and I appeared unto Abraham,

,591 (52,0: (02) ויפגעו. אנשים מישראל אם משה ואם אהרן וגו'. ישלחם. מפני ידי החוקה שתחוק עליו, ישלחם: וביד

(22) למה הרעתה לעם הזה. יאס מאמר מס איכפת לך, סעם למסר לשלמס וגוי:

עַבְטָגָם: קוֹבֵל הני על ששלחתני (שמו"ר ה, כב):

למלכי שבעה הומות כשהביהם להרן: כי ביד חוקה נהמן ליתן שכר: מדומי, לפיכך עמס מראס, סעשוי לפרעס מראס, ולא סעשוי כל, יב), ואמר כך אמרמי לו סעלסו לעולס, ולא סרסר אמרי לא כאברהם שאמרמי לו פִי בְּיִנְּמָה יִּקְבֵה לָךְ זְרַע (בראשית

יספיקו לעשות להם לדה, וכן הוא אומר ותחוק מלרים על ורפוסינו דרשו, כל נליס ונלפיס דמן ולפירס סיוו, שנאמר בסס חזקה יגירשם מארצו. על פרחס של ישראל יגרשס, ולא

אלל קיום מלום, כגון ושמרפם מלופי ועשיפם אופם אני הי, אלל עונש, כגון וחללם אח שם אלהיך אני הי, וכשהוא אומר שסוא נדרש בכמס מקומות אני ס' נאמן ליפרע, כשסוא אומר (ו) עמה מראה וגוי. (מנהדרין קיא.) הרהרת על מדומי, אהלקיים דברי שדברתי לאבות הראשונים. ובלשון הזה מלינו יאמן לשלם שכר מוב לממהלכים לפני, ולא למנם שלממיך כי (33) הדע. לשון ספעיל סוא, סרבס רעס עליסס, ומרגומו לדבר ולומר למס סרעומס לעס סוס: ויאמר אליו אני הי. (2) וידבר אלהים אל משה. זְּבֶּר חָמוּ משפט, על שהקשה

לְנֵית לְנֵים אָת־אָּנֵץ כִּּנְאָן אָת וֹנָם בַּלמָנו. אָנַבַבּבונו, אַנָּם

אַנֻוֹם וֹאָוֹכֹּר אָנַרַבּוֹנִינִי: نَشِلَةِم كَيْشُدُ مَعْدُلُنَا مَقَرَدُلُنَا خَبْرُ نَشِلُهُمْ لِمَعْدُهُۥ مَعْدُلِنَا וֹלֹםו אָלֹג הֻמָּמֹמִינ אָט_נֹאָפֿע בּוֹגַ

נְמּוּיְת וּבִשְּׁפְּמִים גָּדֹלִים: مُمْجِدُنُاهِ لَاٰهَٰذِكُ، هُنَادُهِ خَالَابِمَ סבלע מאַנום וֹנוּאַלְמֹּו אָנוֹכֹם ליי יְהוְהֹ וְהוֹצֵאתֵי אֶהְכֶּם מִמַּחַתֹּ حُرِّا هُرِٰد حِكِّاد_نَهُلُهُحِ هُٰذِر

משטע סבלות מצרום: יְהוְה אֶלְהִיכֶּם הַמּוֹצָיא אֶהְכָּם √ לֶכֶם לֶאִלְיָנִים וְיַדִּעְּמָּם בֵּי אֲנִי لْجُمَانِيْدِ هُنْجُت جَرِ جُهُد لَيْدَرِيْدِ لَهُمُلِدِدُ الْنُدِيلُ كَلْمَد جُهُد

יְהְיָה: וֹלִטַשָּׁי אָטָה לְכָּם מוֹרָשָּׁה אָנָי ĊŘĊĹĽ□ देक्तिय ڶڂڗۺٙڴؚڐ אָמֶר נִשְׂאִנִי אָנַר יָדִי לְנַנִּת אִנְיר ڰ۪ڬڎؖڟ ڰ۪ڂۦڷۼؙڎ؉

רוח ומעברה קשָה: (פּ) رزى שָׁמִעוּ אֶל־מֹשֶּׁה מִקַּצֶּר

> נת אַבע מוקבוקהון דָאָמותַבוּ לְמִשַּׁן לְעִיוֹן זְתְ אַבְעָּא דְּכְנָעַוֹּ נאַב אַכומוט וט פֿומו המטון

בְּחוֹן וּדְכִירְנָא יָת קְיָנְיִהי: וֹאַב בוֹבֹתו הַמוֹת וֹנו לבולִנו

בַבְבַבּגו: וְטָׁכוּוְ בֹּגֹנֹת מֹנֹמִם וּבֹּגוֹנוֹ ئندبا معيزنتبا لغفديد בְּחוֹק פּוּלְחַן מִצְּרָאֵי וַאֲשֶׁיוֵיב אַלא גוֹ וֹאַפּגל געבון מִינַן אַנמָר לְבֹנֵי וֹמִּבָאָר

מגו דְחוֹק פּוּלְחַן מִצְּרָאֵי: אָלא גֹּל אֶלְנִיכִוֹן בַאָּפָּגע נֹטִכִּוּן الغثاد خحبا كغجك أنضمنا غد،

נאַמִּיל נְחְכוֹן לְאַרְעָא דְּקַיִּימִית

לכון וֹבוּטֹא אָלֹא וֹל: לַנֹגִּםׁל וּלְנַגַּלֶּב וֹאָשָׁוּוֹ נִסַעַ במומנו למפו יפה לאַבְרָהָם

ظهر هَجْربابا: ממולט בום ומפולטוא בטוב וֹהְבֹאָק וֹלָא פֿלּיִלִי מִּוֹ מָהָּע و נייַבְבַר מֹשֶׁה בּן אָל־בְּנַנִי יִשְׂרָאֵל יִמִבִּיל מֹשֶׁה בַּן עִם בְּנֵי

> sojourned. sojournings, wherein they the land of Canaan, the land of their covenant with them, to give them And I have also established My

My covenant. bondage; and I have remembered whom the Egyptians keep in groaning of the children of Israel, And moreover I have heard the

;estnemgbuj outstretched arm, and with great I will redeem you with an deliver you from their bondage, and burdens of the Egyptians, and I will bring you out from under the Israel: I am the LORD, and I will Wherefore say unto the children of

Egyptians. out from under the burdens of the LORD your God, who brought you and ye shall know that I am the people, and I will be to you a God; and I will take you to Me for a

you for a heritage: I am the LORD.' Isaac, and to Jacob; and I will give it My hand to give it to Abraham, to land, concerning which I lifted up And I will bring you in unto the

bondage. impatience of spirit, and for cruel hearkened not unto Moses for children of Israel; but they And Moses spoke so unto the

6

9

דברי, שהרי הבמחחים ולא קיימחי: ובכולן אמרמי לסס אני אל שדי: ושמי ה' לא נודעתי שנדרמי לסס ולא קייממי:

שנשבעתי לחברסס בחל שדי, חמרתי ליעקב חֻנִי הֵל שַׁדַּי פְּבֶס מַשְׁבְּעָׁהְ מַשְׁבְּעִ נְשְׁבַּהְמִי נְטְבְּנְקְסְ (שִׁם כִוּ' נִ)' וְטְוּמִם שִּבוּתִם קילמק, פי לְּךְּ וּלְזַרְשָׁךְ שָׁמַן מָת כָּל קַבְּלַת קָמַל נַבַּקִי הַבָּלִימִפִּי מָת ىدى أرْمَوْ، رَادُ بَرْيَادُ اللَّهِ فَقَدْ بَا فُومَ قُدْ لَا رَبْدُ دُرِهُ (دَدَمُعَ بُمْ بَا رُفِم). אח ארץ כנען. לאברסס בפרשת מילס נאמר, שָׁנִי אָל שַדַּי שרי, סלבמי וסעמדמי ברימי ביני וביניסס: לחת להם

(3) וארא. אל האנות: באל שרי. הנעתתים הנעתות, ורְבֵּה וגוי (שם לה, יא), וְמֶת הַמְּרֶן בַּשָׁר וגוי (שם ינ), הרי

(ברמשימ מו, יד): (4) וגם הקמחי את בריחי וגר. וגס כשנרלימי לסס באל בין סבמריס למרמי לו וגס פָּמ סַּגוֹי פַשָּׁר יַעֲבֹרוּ דָן פְּנֹכִי מצרים מעבידים אחם ואזכור. לומו הגרימ, כי גגרימ לסס במדח אתיחים שלי שעליס נקרא שמי ס', נאמן לְשַׁמֵח לפיכך שמעחר אח גאקח בני ישראל סנואקיס: אשר להם. לא סודעמי אין כמיב כאן, אלא לא נודעמי, לא נַּבְּרָמִי (E) וגם אני. כמו שהלבמי והעמדמי הברימ יש עלי לקיים,

משל מלרים: (שס), וְשַׁמַבֵי בֵן יֵלְמוּ בְּרָכֻשׁ נָלוּל: סבלות מצרים. מורמ ה. סימתן בסבמחתי: והוצאחי אחכם. כי כן סבמחתיו (6) לכן. עלפי לומס סשנועס: אמור לבני ישראל אני

(8) נשאחי אח ידי. הרימותיה לישבע בכקאי:

ישר אל ניְדְבֶּר יְהְנֻה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר: וּמַלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶה לְמֵימַר:

ÜNLAL: מֹאֹבְוֹים וֹיְהַבְּשְׁ אַנַבְבֹּדִיבִיהְבִּאָלְ צַמִּאָבִיִם וִיְהַבְּעַ זִּנִי בֹּדִּי בָּאִ דַבְּר אֶלְ-פַּרְעָׂה מֶלֶבְ עּוֹלְ מַלֵּילִ עִּם פַּרְעֹה מַלְפָּא

ישְׁרָאֵל מָאַרְעֵיה:

₩ĠĠĠŒ: (Œ) لْغُدَادِ نَهُمُوْمَّرُدُ هَلَمِكِ لَكُلُدُ مُلَاحٍ مَوْدِ لِعْرَجُدَا نَعَخُدُم مَوْدِ هَلَمِك ען בַּנִי וַמְּבַאַק בְאַ מִּמֹמֹנִי אָבְי בֹא בַּנִי וֹמְבַאַך בְאַ פַבּוּבִיּ رَزِهِ رَنَهُم رَفِرْ، زِمَرُه رَهُرُد نَوَجْرَ مَنْهِم قِهُم نِ جُوَرَفِهِ

נאלא זפור ממלכ:

מֹאֵבֹּגֹ מֹגִבֹנִם: (סִ) **ĻĽĶ′%** نهر قدمن مرك מּ אַנְוֹנוֹ וֹנֹתְנִיםְ אָבְבַבֹּוֹנוּ וֹמִּנִאָבְ וּפֹפֿוּגוּנוּ בְּנִנוּ בֹּנִוּ וֹמִנֹאִבְ

אַנוַ בּׁנֹג וֹמִּבֹאֵלְ לְאָפֹּבֹא זֹנִי בֹנִג ניְדְבָּר יְהְנְתְ אָלְ מִמֶּהַ וְאֶלְ יִמְלָּילְ יִיְ עָם מִשָּׁה וּלְאַהַרוֹ

מהפחת ראיבן: ופּלוּאַ חַצְּרוֹן וְכַרְמִי אֵלֶּח וּפּלוּאַ חַצְּרוֹן וְכַרְמִי אִלֵּין كهبرتا خرب نشكهم لأنك كهبوا صرئه لانشتهم لأبيك אַבְּע בַאָהָ, בִּיתַ־אַבְעָה בַּנָּר אַבְּיוֹ בִיהַ, בִּיתַ אַבְעַהַוֹ בִּנָּ

> מאַבא במהבום: מֹאָבְיִם וּלְנִית פּּבְעִּי מִלְפֹּא בַּמֹאָבִים

זַרְעָּיָה רָאִיבָּן:

:Sarivas And the Lord spoke unto Moses,

Israel go out of his land.' Egypt, that he let the children of Go in, speak unto Pharaoh king of

who am of uncircumcised lips?' how then shall Pharaoh hear me, Israel have not hearkened unto me; saying: 'Behold, the children of And Moses spoke before the LORD,

71

the land of Egypt. bring the children of Israel out of and unto Pharach king of Egypt, to charge unto the children of Israel, and unto Aaron, and gave them a And the LORD spoke unto Moses

the families of Reuben. Pallu, Hezron, and Carmi. These are first-born of Israel: Hanoch, and houses: the sons of Reuben the These are the heads of their fathers'

שני שמעמי וגוי, לכן אמור לבני ישראל, לכך אני אומר ימישב ועוד, סיפר ספמיכה נמשכם בדברים שהוה פומך לכהן וגם קבמריס נממר בְּנִי ק' בַּבְּקָר הוֹנְמִהִין מֵחור פַּבְּדְיִס (שם מו, ו), מאמר לא סודיעם שכך שמו, סרי מחלה כשנגלה לאברהם בין מפני כמס דברים, אחח, שלא נאמר ושמי ס' לא שאלו לי, ואם ולמס למרמ למס סרעומס. ולין סמדרש ממישב למר סמקרל שַׁבְּבֶב לְנַמִוּם מְסֵלְוּ (צַרַמְבִיּמ לְנַ, יִשְׁ), ולִמְ סַרַסְרוּ מֹתַר מַדוֹמִי, מכמכו מליו על הבאכום אשר הפר, וכן ביעקב וישן אָם מֶלְבַוֹם אם שרס, לא מלא קרקע עד שקנס בדמיס מרוציס, וכן בילמק מומר מליסס: וגם הקימותי וגוי. וכשבקש מברסס לקבור באל שדי, ולא אמרו לי מה שמך, ואחה אמרם מה שמו מה (שם), אטום ומכוסה ומובדל מלאכלו: ואיך ישמעני ישלי להמאוון על מימת האבות, הרבה פעמים נגלימי עליהם איסור שיבדיל בפני אכילמו. שָלשׁ שָׁנִים יְהָיֶה לָבֶם עַבֵלִים (שמות ס, כב), אמר לו סקב"ס מבל על דאבדיין ולא משמכתין, בס. וַשְרַלְמָּס שְרֶלְמֹו (ויקרא ימ, כג), עשו לו אומס וכימוי, מנהדרין קיא.) לענין של מעלה, שאמר משה לְמֶה הַבֵּעִמָה החרעלה). וְעָבֶל בָּשֶׁר (יחוקאל מד, ע) שהגיד אמוס ומכוסה ס', וכל שכן האמנה למוצה. ורצומינו דרשוהו (שמו"ר ו, ד. וְהַשְּבֵל (מִבּקוּק ב, מו), והאמה משכרות כום הקללה (נ"א בנשיממו. קרוב לענין וה שמעמי בפרשה זו מרבי ברוך בר' (ירמיה כג, כע), מהחלק לכמה נילולות: (פ) ולא שמעו אל משה. להקבלו מנמומין: מקצר רוח. המקרה על פשומו דָּבֶר דַּבָּר עַל הָבְּנִי (מעלי כה, יה), והדרש

כשהקב"ה מְּשַׁמֵּן אֹת דבריו אפילו לפורענות, מודיע ששמו משמוע. עַרְלֵי לֵב (שם ע, כה), אמומים מהבין. שְׁמֶה גַּם שַׁמָּה סֶׁם יְדִי וְסֶׁח בְּבִּיבְְמִי וְיָדְעֵר כִּי שְׁמִי סִ' (ירמי' טו, כֹח), למדנו חור אותר שהוח חשום. שַבֵּלָה סְּוְנָם (שם ו, י), חשומה אליעור, וסביא לי ראיס ממקרא וה, בַּפַעַס סַוּאָת אוֹדִיעֵס (SI) ערל שפחים. אמוס שפחים, וכן כל לשון ערלה בל מי שהוא מילר רוחו ונשימחו קלרה ואינו יכול להאריך מדרש, שנאמר הלוא לה דְּבָּרִי בָּמָשׁ נָאָם ה'וּרָפַמָּישׁ וְפֹּגַן שָלַעַ

משם ואסרן, ספסיק סענין באלה ראשי בים אבוחם, ללמדנו מפורש בפרשה שניה לאחר קדר היחק, אלא ממוך שהוכיר על דבר ישראל ועל שלימומו אל פרעה. ודבר הלווי מהו, עליו לחלוק לו כבוד בדבריסס, זה מדרשו. ופשומו, לַּנָּס מומס (שמו"ר ז, ג): ואל פרעה מלך מצרים. לַּנְּס ויצום אל בני ישראל. לוק עליקס להנהיגם בנחת ולקבול ערל שפמיס, נירף לו סקב"ס את אסרן לסיות לו לְפֶּס ולמלין: (13) וידבר ה׳ אל משה ואל אהרן. לפי שלמר משקולני פרעה. זס ממד מעשרס ק"ו שנמורס (נ"ר לנ, ז):

סיאך נולדו משה ואהרן, ובמי נמימשו:

אַכֶּה מִשְׁפְּחָה שִׁמְעִּוֹן: וֹלבוֹן וֹקְטַב וֹמִאִיגַ בּוֹן בַּלְכֹּוֹהֹנִינִי וֹאָטַב וֹלִכוּן וֹהָטַב וָמָאוּגַ בַּב بكتر مُمْرِيا نُصِيْحِ لَنَصُرا لَجِنَبِ بكتر مَمْمِيا الصِيْحِ الْمُدَا

בּׁנֹהְנִינִא אַבִּין זַבְהְנִי הִּמִּמִין:

families of Simeon. Canaanitish woman. These are the and Zohar, and Shaul the son of a and Jamin, and Ohad, and Jachin, And the sons of Simeon: Jemuel,

And these are the names of the sons

of Levi according to their

בוֹו מֻּבֹּת ומִבְמָּום וּמִאָּט מָּדָּׁנִי: والمار بجراء بالماري بهور تور نْݣِݣْك بْمُرْبْل خُدّْ، كَانْ كِنْرْ كِنْكِبْلُم וטלטון וּהָבֹּה הָּנוֹן: ימֹבוֹני וּמִּנִי עַנִּי בָנִי מֹאַע

The sons of Gershon: Libni and seven years. of Levi were a hundred thirty and and Merari. And the years of the life generations: Gershon and Kohath,

र्प्यं क्षें विष्य **L**ETT

לבונ מּמָבֶם خَمَلُمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِم يزاهاا **L**EC. נמטמי

מאָר יהְלָהִין יהָלָה שָׁנִין:

were a hundred thirty and three And the years of the life of Kohath and Izhar, and Hebron, and Uzziel. And the sons of Kohath: Amram,

Shimei, according to their families.

ْ מְּלְתֵּ יִמְּלְתֵּיִם יִלְּאָׁם מָּלֶב: الفخكيا لمنهزج بمئر فتر كيف

זְוֹבְאָּלִים בוֹוּג לִשִּוּלִבְעוֹנִיוּן: · י י בְּנֵי מִבְרֵי מִשְׁלָי יִמִיּמָה אָלָי י יְבָנִי מִבְרִי מִעַלְי יִמִּימָה אָלָּין

וְמַבְּבוְן וֹמֹּוּאֵל וּמִּנִי חַנִּי לַחָת

generations. Levites according to their Mushi. These are the families of the And the sons of Merari: Mahli and

81

Δī

Sτ

﴿ كِنَا كِيْ الْمُعَلِّمِينَ لِيَوْجُلُا كُنْ الْمُعْلِينِ الْمُعَالِّلُولُوا الْمُعَالِّلُوا الْمُعَالِيلُوا الْمُعَالِّلُوا الْمُعَالِيلُوا الْمُعَلِيلُوا الْمُعَلِيلُوا الْمُعَلِيلُوا الْمُعَلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعَلِيلُوا الْمُعَلِيلُوا الْمُعَلِيلُوا الْمُعَالِيلُوا الْمُعَلِيلُوا الْمُعَلِيلُوا الْمُعَلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلَّيلُوا الْمُعِلَّيلُوا الْمُعِلَّيلُولِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلَّيلُولِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلَّالِيلُولِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلْمُ الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلِيلِيلُوا الْمُعِلَّالِيلُوا الْمُعِلَّالِيلُولِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلِيلُوا الْمُعِلَّالِيلِيلُولِيلُولِيلِمِلْمُ الْمُعِلَّالِيلُولِيلُوا الْمُعِلَّالِيلِي וּיַפְּט מַּמְרָם אָטַיִּינְכָּבֶּר דְּדָתוֹ

משְפְּחָת הַלֵּוֹי לְתֹלְדִהֶם:

מּמֹבֶם מֹאַב וּטַבְטוּוּ וּהָבַת יָת אַהַרֹן וְיָת מֹשֶׁה וּשְׁנִי חַיֵּי الأحدث، حرب خلافة أرحرتك حرب וּוֹסִגר מַּמִּבְם נִּט וְנַכָּבָּב אָּטִטַ

hundred and thirty and seven years. years of the life of Amram were a him Aaron and Moses. And the father's sister to wife; and she bore And Amram took him Jochebed his

וּשְׁלַשֵּׁים וּמִאָּת שָּׁנֶר: וְאָת־מֹשֶׁת וֹשְׁנֵי חַיֵּיַ עַמְרָם שֶׁבַע

شذرا:

Nepheg, and Zichri. 17 And the sons of Izhar: Korah, and

יי ילני יצהר קרח ננפג ווקרי:

نمياد: مُنتعُر تُنهُمْ لَعُذِمُقًا بِحُدْ مُنتعَر تَنهُمْ لَعُذِمُوا

ילני יצקר קרח ננפג וזקרי:

and Elzaphan, and Sithri. And the sons of Uzziel: Mishael,

וימקס כאן לבדס, לומר שמשובים הס): יעקב אבינו לשלשה שבעים הללו בשעת מותו, חור הכתוב מולדומס מראובן. (ובפסיקמא גדולה ראימי, לפי שֶׁקְנְּמְרָס של לוי עד משס ואסרן בשביל משס ואסרן, סמחיל ליחקס דרך (14) אלה ראשי בית אבותם. ממוך שהווקק לימק שנמו

שעבוד, שנמתר וַיְמָת יוֹםף וְכָל מֶׁמָיו (שמות הֹ, ו), ומֿת "כוַיְּקָס כמה ימי השעבוד, שכל זמן שהחד מן השבטים קיים, לה היה (16) ושני היי לוי וגוי. למס נמנו שנומיו של לוי, לסודיע

שהרי קהת מיורדי מלרים היה, חשוב כל שנותיו ושנות עמרם סכמוב, שלא בארך מלרים לבדם סיו, אלא מיום שנולד ילמק, וה אנו למדים על מושב בני ישראל ארבע מאות שנה שאמר (18) ושני חיי קהח. ושני חיי עמרם וגוי. ממשנון

נבלעים לבנים בשני האבות: ושמונים של משה, לא המלאם ד' מאות שנה, והרבה שנים

מֶלֶב מַבְּבִי ונוי הַטְביּך ימים על כונם:

(20) יוכבד דדתו. לחם לבוסי, בם לוי לחום קסם:

\$ע_\$לְהֹוֹע וֹאָע_אָיִלֹהָנוֹי: נמַלֶּב לוֹ אָת־נָדְב וְאָת־אָבִיהוֹאּ قَ עַמִּינְבֶרְ צֵּחְוֹתְ נַחְשִׁין לְוֹ לְאִשְּׁתִ עִּמְּינְרַ צִּחְתִיה דְּנִחְשׁוֹן לֵיה

正点广门: [XC:XQF نجير څرت يېوند زېځېې بچيد خرت يوند زېځېېد

ترزريه رمونونيه: كَلْ هُلْ هَٰذَلُكُ هُٰذِلَا لَهُمُّا لِهُ هُٰذِلًا كَنْهُدَ هُٰذِلًا حَنْهُدُ كُلِّ لَا هُذَلُكُ عُنِياً لَا هُذَلُكُ عُنِياً لَا هُذِلُكُ عُنِياً لَا هُذَلُكُ عُنِياً لَا هُذَلُكُ عُنَاكًا مُنْفَاعًا عُنْهُ الْمُؤْلِدُ الْمُؤْلِدُ الْمُؤْلِدُ الْمُؤْلِدُ الْمُؤْلِدُ الْمُؤْلِدُ الْمُؤْلِدُ الْمُؤْلِدُ الْمُؤْلِدُ اللّهُ الْمُؤْلِدُ اللّهُ الللّهُ اللّهُ اللّهُ اللّهُ اللّهُ الللّهُ الللّهُ اللللّهُ اللّهُ اللّهُ اللّهُ اللّهُ اللّهُ اللل ליה מבנות פוטיאל'לו לאשה ומלד ליה מבנת פוטיאל ליה

בַּבְאַנֶים: וֹמְבֹאֵלְ מִאָּבֹּא מֹאֹבוֹם מֹּלְ- וֹמִּבֹאָן מִאָּבֹמֹא בּמֹאָבוֹם מֹלְ ⁶² יְהֹוְהׁ לְהֶׁם הוֹצִּׁיאֵּי אָת־בְּנֵיִ יִּיְ לְהִוֹּן אַפִּיקּי יָת בְּנֵיִ

ִישְׂרַאֵּל מִמִּצְרָיִם הָוּא מֹשֶׁה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם הוּא משֶׁה וָאַהַרֹּן: לב מֵלְןְּ מִצְּרָיִם לְּחִיצִּיא אָתְ בְּנֵיִ עַלְפָּא דְּמִצְּרִים לְאַפְּקָא יָת

3. ניהִי בְּיוֹם דְּבֶּרִי יְהוֹהָ אֵלֹ־מֹשֶׁה נַהֲנָה בְּיוֹמָא דְּמַלֵּיל יִיָ עִם בְּאֶרֶץ מִצְרֶיִם: (ס) מֹשֶׁה בְּאַרְעָּא דְּמִצְרֶיִם:

\$\$\L: מִצְּרִיִם אָת כְּלְ־אַשֶׁר אָנִי דּבְרַר דְּמִצְרִים יָת כְּלְ דַּאַנָא מְעַבֵּיל אליה.

ווֹט אָבוּנוּא וֹט אָלְמֹּוֹר וֹוֹט לְאָשׁנּ וֹנְלֻיגַע לִנִּע זֹע לֹבֶׁב וּיּלָּח אַבַוֹרֶן אֶת־אֶלִישֶּׁבַעּ בַּתְ־ וּנְסִיב אַבַוֹן יָת אֶלִישֶּבַעּ בַּת

אַכֶּה מִשְׁפְּחָת נַאֲבִיאָסָף אָבֶין זַרְעָּיָה לַרַה:

ختلةئكديا: لْهُمْ هُرُد اللَّهُ لَا يَعْتَابُهُ الْمُؤْمُرُدُ فِد هَتَابًا بُورِد

הָוּא צַּהַרְן וּמֹשֶׁר צֵּשֶׁר צְּמֶר הוּא צַּהַרֹן וּמֹשֶה דַּצְּמַר

הַמְּבַבְּרִים אֶלַ פַּרְעָּה אַנּוּן דִּמְמַלְּלִין עִם פַּרְעֹה

נוֹבְבַּּר יְהְנָה אֶלְ מִאֶּה לֵמִימָר וּמַלֵּיל יִיְ עָם מִשָּׁה לְמֵימַר

Ithamar. him Nadab and Abihu, Eleazar and of Nahshon, to wife; and she bore daughter of Amminadab, the sister And Aaron took him Elisheba, the

the families of the Korahites. Elkanah, and Abiasaph; these are And the sons of Korah: Assir, and

their families. houses of the Levites according to These are the heads of the fathers' wife; and she bore him Phinchas. one of the daughters of Putiel to And Eleazar Aaron's son took him

of Egypt according to their hosts.' the children of Israel from the land whom the Lord said: Bring out These are that Aaron and Moses, to

These are that Moses and Aaron. the children of Israel from Egypt. Pharaoh king of Egypt, to bring out These are they that spoke to

in the land of Egypt, when the Lord spoke unto Moses And it came to pass on the day

I speak unto thee.' unto Pharaoh king of Egypt all that saying: 'I am the LORD; speak thou that the LORD spoke unto Moses,

(23) אחות נחשון. מכאן למדמי, סנושא אשס לכיך לבדוק קרְבָּךְ מִּקְיָבָר (בראשיה בו, מ), כמו בתכדן. עַמַדְּקָם עַל

בממים (ב"ב קי. שמו"ר ז, ד):

לבאם לשבעיהם, יש על, שאינו אלא במקום אות אחת, ועל "ולקיים דברי שלימותי: לומר לך ששקולין כאחד: על צבאוחם. בלבאוחס, כל שמקדים אסרן למשה ויש מקומות שמקדים משה לאסרן, יוכבד לעמרס. סוא אסרן ומשה אשר אמר הי, יש מקומות (29) וידבר הי. הוא הדבר עלמו האמור למעלה בא דבר (62) הוא אהרן ומשה. אלו שהוכרו למעלה שילדה (82) ויהו ביום דבר וגר. ממובר למקרא שלאחריו: אלילים, ומורע יוסף שפמפע בילרו (ב"ב קמ:):

(es) מבנות פוטיאל. מזרע ימרו שָפְּמֵס עגליס לעצודם (sz) הם המדברים וגוי. סס שנלעוו סס שקיימו: הוא שַׁרְבְּבֶם (ימוקחל לג, כו), כמו במרבכם:

משה ואהרן. סס בעלימומס ובלדקמס מממלס ועד פוף:

מור סענין עליו לסממיל בו: אבר הי. כדמי מני לשלמך אל פרעה מלך מלרים, אלא ממוך שהפסיק הענין כדי ליחסם,

פַרְעִּה: (פ) שְּׁרֵלֵ שְׁפְּעָּיִם וְאֵּיֵךְ יִשְׁמָע אֵלֵי יַפִּיר שִּׁבֶּלֵלְ וְאִיכְּדֵין יִקּבָּיל פְּרְעָה: (פ) ניאַמֶּר מֹשֶׁה לְפְּנֵי יְהֹוְהַ הֵן צֵּנִי נִצְּמָר מֹשֶׁה ֻקֵּדֶם יִיָ הָא צֵּנְאִ

unto me?' and how shall Pharaoh hearken 'Behold, I am of uncircumcised lips, And Moses said before the LORD:

אָטִיף יִהְנֶה נְבִיאֶף: ינְאַמֶּר יְהֹוָהׁ אֶלֹהִים לְפַּרְעָּה וְאַהַרִוֹ רְבֵּלְפַרְעָּה וַאַּהִרוֹ בְּבִלְפַרְעָּה וְאַהִרוֹ בְּבִי נְתַמִּיְהְ אֱלֹהִים לְפַּרְעָּה וְאַהַרוֹ רְבֵּרְלְפַּרְעָּה וְאַהִּרוֹ בְּבּרְעָּה וְאַהִּרוֹ בְּי

بالدر بزيزات:

shall be thy prophet. Pharaoh; and Aaron thy brother See, I have set thee in God's stead to And the LORD said unto Moses:

 $II\Lambda$

ÜÄLÄL: פּּבְׁמְּע וְּמִּלְּע אָט בּׁנִי וֹמִּבְאָלְ פּבְּמִע וִישִּׁלְּע נִט בִּנִי וֹמִּבְאַלְ هُمُّنَاكُ لَمُثَابًا مُعْبَرِكِ نُلَقِّد هُمْ لِمُثَابًا مُعَابِكَ نَمْخِيرٍ مَنَ هَنَّاتَ بَيْتَجِّدِ هُنَ خُرِيُّهُمْ هَنْ فَمَجْرِ بْنَ خُرِ يَهُوْظُنِيْكِ

children of Israel go out of his land. speak unto Pharaoh, that he let the thee; and Aaron thy brother shall

Thou shalt speak all that I command

בְאָבֶא מִאָבֶוֹם: וְהְרְבֵּיתָ, אֶת־אָתְתָי וְאֶת־מוֹפְתַי וְאָסָגִּי וָה אָהָוָתִי וְיָה מוֹפְתַי , נאַנִי צַקְשֶׁה אָת־לֶב פַּרְעָה נאַנְא צַקְשִׁי יָה לְבָּא דְפַּרִעֹה

בְאַבְעָא דָמִצְרָיִם:

judgments. out of the land of Egypt, by great My people the children of Israel, Egypt, and bring forth My hosts, noqu bash yM ysl lliw I bas ,uoy But Pharaoh will not hearken unto

wonders in the land of Egypt.

and multiply My signs and My

And I will harden Pharaoh's heart,

بالإبرات: üÄLA הֹבֹאָטָּג אָּטַבְהֹּמֵּג בֹדגבוֹהְבָאָבְ_, וֹאָפּּגִּפ נִט יונב, נִט הַמָּג אָת־יָדִי בְּמִצְרָיִם וְהוֹצֵאֹתִי אָת־ יָתֹ מַחַוֹת גְּבוּרְתִי בְּמִצְרַיִם نَّذِي يَهُمُم يُحَرَّص قَلَمِك أَرْكَقْرَ فَكِّ ذَكُمْ نُكَتَّدَمْ فَأَدْمِنا قَلَمْك أَمُّقَاءًا

בְּדִינִין דַבְּדְבִין: בֹמִבְּמִתְ בַּתְּבְּמִאָרָ מִאָּבְמָא בַמִּגְרִים

the children of Israel from among My hand upon Egypt, and bring out am the LORD, when I stretch forth And the Egyptians shall know that I

מְעובלם: 「ロスジント ¿ בּנֹסְעָּׁג אָעַבְּגָּבְׁג מַּלְבְמִאֵּבְיִנִם אָבִים נִע מִעַע פּּבּינְבָעִג מַלְ וֹנֹבְעָה מִאָּבְוִםְ כֵּנִיאָדָּנִ וֹבַנְבִי וֹנִבַּתוּן מִאָּבָאָ אָבִנְ אָּדָא נִוֹ כַּבַ

ֶאֶט_פֿלּג-וַהְבְּאֶׁלְ מִבְּנִגנוּ! אָט_פֿלָג-וַהְבָּאֶלְ מִבְּנִים וֹאָפָּגַל זִטְ פָּנָג וֹהְבָאָלְ

they. LORD commanded them, so did And Moses and Aaron did so; as the

יְהְוָה אָטִם כֵּן מִּמָּוּ: בפנה ון יחוון כן עברו: ענעש משָה וֹאַהַרְן כַּאַשֶּׁר צִנְּה וַעְּבַר משְה וֹאַהַרֹן כְּמָא

ששמעם מפי, ואסרן אחיך ימלילנו וימעימנו באוני פרעס: (2) אחה חדבר. פעס ממת כל שלימות ושלימות כפי וכדלעיל בפרשת שמות בפסוק בלכתך לשוב ע"ש): GC,44,1C

(+) את ידי. יד ממש, להכות נהם: שגורם כאן דבור המחחיל בלכחך לשוב עד שמחים בידך, ַנְיְבְלַ מֶּסְמָּנַבּוֹת דשמואל (שמואל-ה י, יג), ובלע"ו קוראין לו - ויחוק ה' אם לב פרעה, אלא ויחוק לב פרעה. (ועיין ברא"ס מגורת ניב שְפְּמִים (ישעי' נו, יש), נְנִיבּ מְּכְמֶה (משלי י, לא), מושָר (שם ז), ואף על פי כן בחמש מכות הראשונית לא נאמר לשון נבוחה, חדם המכריז ומשמיע לעם דברי מוכמום, והוח בשמי פנוקם וגו' (לפניה ג, ו), שמקפי שַׁךְּ פִירְחֹי מֹקְחִי וימורין: יהיה גביאך. כמרגומו יָפֵי מְמוּרֶגְמֶנֶךְ, וכן כל מלילים, כדי שישמעו ישראל וייראי, שואמר פְּבְרַמִּי גויִס (1) נחחיך אלחים לפרעה. שופט וכודס לכדומו במכוח וכן מדמו של סקדוש ב"ס, מביא פורענות על סאומות עובדי סענין, וכך סיא סַשִּׁישָׁס, כאדס סאומר נמזור על סראשונות: - לי שימקשה לבו, למען הרבות בו אומותי ותכירו את גבורותי, סן בני ישראל לא שמעו אלי, ושְנֶס הכמוב כאן, כיון שהפסיק שאין נחת רות באומות עובדי אלילים, לתת לב שלם לשוב, עוב (30) ויאמר משה לפני הי. סים סממירס שמתר למעלס (3) ואני אקשה. ממתר שסרשיע וסמרים כנגדי, וגלוי לפני

\$4_@[\\d\u00e4\u00e4\\u00e4\u00e4\\u00e4\\u00e4\\u00e4\\u00e4\\u00e4\\u00e4\\u00e4\\u00e4\\u00e4\\u00e4\\u00e4\u00e4\\u00e4\u00e4\\u00e4\\u00e4\u00e4\\u00e4\\u00e4\u00e4\\u00e4\u00e4\u00e4\u00e4\u00e4\\u00e4\u0 خليفذي بفرائه فأن خنخته إيرار ימשֶׁר בֶּן־שְׁמִנִים שְׁנְּה וָאַהַרֹּן ימשָה

שְׁנִין בְּמַלְּלִיּהְהוֹן עִם פַּרְעֹה:

old, when they spoke unto Pharaoh. and Aaron fourscore and three years And Moses was fourscore years old,

هَلَالًا كَهُرُد: ردره، أَنْهُمَّاكُ نَكِيْكُ هُمُ مِنْمُكُ لَهُمُ لَهُمُ لَهُمُ لَا يُقَمِّلُ لَهُمُ

人は没て

saniyas, norte Aaron, saying: And the Lord spoke unto Moses

خظر قلم نثر ختدا: אַברן קַה אָרעַטַטְף וְהַשְּׁלֵךְ לִאַנֵרוֹ סָב יָה הוְטְּרָךְ וּרָמִי שלו לְבֶם מוִפַּע וֹאַמֹּוֹשׁ אָלְ - לְמִׁימִר תַּבּי לְכִוּוֹאָטֹא וֹתִימַר

קָרֶם פַּרְעָה יָהֵי לְתַּנִינָא: בּׁ, וֹבַבֶּר אֶבַכֶּם פּּבֹקנו בַאמָר אָבוּ, וֹמַלָּילִ מִּמֶּכוּוֹ פּּבַקנו

serpent. before Pharaoh, that it become a Take thy rod, and cast it down then thou shalt say unto Aaron: you, saying: Show a wonder for you; When Pharach shall speak unto

خلتانا: GĽĆĽ نظفتن لتحكير ڐؽؙڬ؞ נישְׁבֶּבְ אַנִיבֶן אָנַרַמַּמָּבִינִ לַפַּדָּנִ סי וַיַּעַשֹּׁי בַּן כַאֲשֶׁר צְּיָה יְהְיָה וַעֲבֶרוּ בַן כְּמָא דְּפַפֵּיר رَبْكُمُ طُهِمَ إِيْهِيَدَا هُرً قَرَقُمَ إِنْهِمُ طُهُمَ إِيْهِيَدًا رَبْمَ وَرَقَمَ

خْلَتْدَتْهُ: פּרְעֹה וקְּדֶם עַבְּדּוֹהִי וַהַנְה וּוֹמֹא אַנְיוֹן יָת חוּטְּרִיה בֶּרָם

became a serpent. and before his servants, and it cast down his rod before Pharaoh LORD had commanded; and Aaron Pharaoh, and they did so, as the And Moses and Aaron went in unto

سَلْمُقْد مَمُثَنَه خَرَبُمَيْكُم قَلْ: سُنُمِ مَمُثَنَه خَرَبُمَيْنِا قَلْ: ٢٠٨٨

נִם הַבְּהַ אַנּין אַנּין בּיַרָה אַנּין - גַּם־פַּרְעָּה - לַחֲבָמָים וּקָרָא אַף פַּרְעָה לְחַכִּיטִיָּא

like manner with their secret arts. also, the magicians of Egypt, did in wise men and the sorcerers; and they

Then Pharaoh also called for the

п

Z

%u_दंबदं□: كْرْيَةَدَرُهُ لَيْخُرُمُ مِّاهَٰكِ هِنَائِلًا كُنَوْدُنَا يَخْرُمُ بِيهَٰذِهِ يَعْتَدِلًا נַיַּשְׁלְיכוּ אָישׁ מַמַּהוּ נַיָּהָיָוּ וּרְמוֹ גָּבָר

יָת חוּשָבִיהוֹן:

Aaron's rod swallowed up their rods. rod, and they became serpents; but For they cast down every man his

אַלְהָה כַּאַמֶּר דְּבֶּר יְהֹוְה: (ס) - פַבֵּיל מִנְּהוֹן כְּמָא דְּמַלֵּיל יִיָּ: ני נימול לב פּרְעוֹה וְלְאֵ שְׁמַעִּה וֹאִשַּקּר לְבָּא דְפּרְעֹה וֹלְא

the Lord had spoken. and he hearkened not unto them; as And Pharaoh's heart was hardened,

פּרְעָה מֵצֵּן לְשַׁלָּח הָעֶם: ÷י וּלְאַמֶּר יְהֹוְהֹאֶבְׁרַמְשֶּׁה כְּבֶּר גַבְּר וַאֲמַר יִיְ לְמִשֶּׁה אָהְיַפַּר לִבָּא

דְפַּרְעֹה סְרֵיב לְשַׁלְּחָא עַמָּא:

refuseth to let the people go. Pharaoh's heart is stubborn, he And the LORD said unto Moses:

देध्येथ त्वत द्रांत्रानः שְׁפַּת תַּיְאֶר וְתַּמָּמֶת אֲשֶׁר־נֶּהְפָּר עַפּֿוּמָר וְנִצְּבְהָ לְלֵּבְׁאַעִוּ מַּלְ- הָא נִפָּיִל לְמָנָא וְתִּהְעַּרַ

יוַסַב בּירָרְ: iniųca rappert žijųs לַפֿגַמוּיםיה עַל בַּיף נַהְרָא جَلِّهِ هُذِ - هَلَـ مُ حَدِّقُكُ لِ لِيَالِمُ الْمُؤْمِنِ الْمُؤْمِنِينِ اللّهِ الْمُؤْمِنِينِ الْمُؤْمِنِينِ الْمُؤْمِنِينِ اللّهِ نِينِ اللّهِ الْمُؤْمِنِينِ اللّهِ الْمُؤْمِنِينِ اللّهِ الْمُؤْمِنِينِ اللّهِ الْمُؤْمِنِينِ اللّهِ الْمُؤْمِنِينِ اللّهِ الْمِنْ الْمُؤْمِنِينِ اللّهِ اللّهِ الْمُؤْمِنِينِ اللّهِ الْمُؤْمِينِينِ اللّهِ الْمُؤْمِنِينِ اللّهِ اللّهِ الْمُؤْمِنِينِ اللّهِينِينِ اللّهِ اللّ

shalt thou take in thy hand. rod which was turned to a serpent river's brink to meet him; and the water; and thou shalt stand by the morning; lo, he goeth out unto the Get thee unto Pharaoh in the

(9) מופה. אות, להודיע שיש לורך (לרוך) למי ששולת אמלס: (בו) ויבלע משה אהרן. מאחר שחור ונעשה מעה צלע את

כלן (שבת לו): (01) **राता**, (तवः

שסיה מתהפכת על ידי לחש: לדמוח לו לַסַע סַמֶּבֶב סַמִּמְסַפְּבֶּח (ברחֹשׁים ג, כד), דומס כמו כִּי בְּבֵּד מִמְּךְ סַּצְּבָר (שמום ים, יה): (II) בלהמיהם בְּלַמַשֵׁיסוֹן, ומֹין לו דמיון במקרמ, ויש (+1) כבד. מרגומו יַקִּיר, ולמ ממיקר, מפני שהוא שם דבר,

וְהְנָה לֹאֹ־שְׁמֻעְּמְעָ עַר־בְּה: הַּבְּעְ אָטַבְּמְּטְּיִ נְוֹמְּבְּבְׁנִינְ בַּמִּבְבְּנִ הַמִּי נְוֹפַּבְּעוּן צוֹבְתִּי בַּמָּבְבָּנִא י העברים שלחני אליף לאלר וֹאַמֹּוֹשׁ אֶלַוּו וֹעוָֹע אָּלִוּוּ

هُمُد حَنْهُد لَثَيْفُرْد ذِيُّت: בּמֹמֹנ אָמֶב בּוֹנְי מֹלְ עַמֹּנִם ַכַּה אָמַר יְהוָה בְּוַאָּת מַדַּע

מָנִם מִּלְ־תַנְאָר: (סֹ) הואָר וּנִלְאֵּי מִצְרַיִם לִשְׁמִּיִת וֹבֹבׁלֹנִ אַמֶּב בּנֹאָב שֹׁמִנִע וּבֹאַמָּ וֹתִּנִּנִ בַּבֹּנִבַּבֹא וֹמִנְעוּוֹ וֹסִבֹּנִ

نحُمْمُ ١٦٠ نحُمُّحُدُنه: וֹבְוֹנִי בַםְ בַּבֹבְ אָבֵוֹא מִגִּבְוִם בַּלְ מִלֵוֹנִי מִימִיהָם וֹיִרְיוּידְרָם מַּגְוֹאָבוּיבֶּם וֹמַּגְאַנְמִיבָּם וֹמָּגַ מַּלְ מִימֶׁי מִצְּלְוֹם מַּלְ נַּדְּבַיִּםׁ אֶל־צַּהַרֹּן קַח מִשְּׁף וּנְשֶּׁה־יָּדְרִּ رِ مُحْرَد بِدَزِّه عِرَ طَفِيه غِيرَة

בּלַ עַמָּוֹם אָמֶּר בּּוֹאָר לַבָּם: פּבְׁמֵע יַלְמֵּנוֹ, מַּבְּבְוֹיִו וּיִנִשְׂכָּיוּ אַניַ וַנַּמְנִם אָהָוֹר בּּנֹאָר לְמִנֹינ os צְנְר יְהוֹה נְיָבֶם בַּמַּטָּה נַיָּךְ ווֹמְשׁי בוֹ משֶׁר וְאַבַרוֹ כַּאַשֶּׁרוּ

עַבֶּם בַּבְלַבְאָבֶא מִגְּבָוֹם: לְּמִּשִּׁיִנִ מִּיִם מִּוְרַנִּאָּרַ וֹּיָנִי

> וֹבְא לָא לַבּגלִטָּא מַּב בַּמַּוֹ: שְּׁלְעַוֹּג לְוֹמַב לְמֶּימָר שִּׁלָּע יָת נטימר ליה ין אָלְהָא דִּיהוּדְאֵי

נוטבפכון לדמא: בּבוֹבׁו מַכְ מַנֹּא בּבֹנֹבַבֹא אַנא וֹנְ הַא אַנְאַ מָהַוּ בְּחוּשְׁרָא כֹּבְוֹן אַמִּב וֹוֹ בֹּבֹא טַבַּה אָבוּו

מַנְאַ מִן נַהְרָא: וּנֹבֹא וֹנֹלְאָוּן מֹבֹּבֹאִי לַמָּמִשׁי

אֻבְׂנְא: בׁמֹאְנוֹם וּבְמֹנוֹ אֹמֹא וּבְמֹנוֹ בֹמֹא וּנִינוֹ בַמֹא בַּכֹלְ אַבֹמֹא לא בית קנישָת מימיהון ויהון אַביבירון וְעַל אַנְמִירוֹן וְעַל מֹּגֹא בַּמֹבֶּבֹאִי מַלְ נַּבְּיִבִינִוֹ מַלְ סב שנמבו נאַבים יִדְרְ עַּלְ וּאַמִר וֹן לִמְמָּר אֵימִר לְאַנִּירִן

ረ<u></u>ተជጸ፡ נאטבפוכו כל מיא דבנקרא למנו פּבֹתְני וּלְמִנוּ מּבֹצוְנִי, וּמֹבֹא גֹנו מֹגֹא צַבֹּנֹבַבֹּא בפקיד ון ואַרים בְּחוּטְרָא וֹהֹבֹרוּ כֹּן מְמֵּנו וֹאַנִּבוּן כֹּמֹא

במא פֿכֿע אַבמא במגבום: לְמִמְשׁיֵג מּוֹא מוֹ וֹנִינִא וֹנִינִנִי נֹעֹבֹא וֹלָא וֹכֹילִוּ מֹאֹבֹאוֹ מְטַׁבְ וֹנוּנִג צַבְּנָנִיבֶא מִיתוּ וּסָרִי

> hitherto thou hast not hearkened; Me in the wilderness; and, behold, My people go, that they may serve hath sent me unto thee, saying: Let Lord, the God of the Hebrews, And thou shalt say unto him: The

they shall be turned to blood. waters which are in the river, and the rod that is in my hand upon the LORD—behold, I will smite with shalt know that I am the thus saith the LORD: In this thou

to drink water from the river.' foul; and the Egyptians shall loathe shall die, and the river shall become And the fish that are in the river

81

91

wood and in vessels of stone.' land of Egypt, both in vessels of shall be blood throughout all the they may become blood; and there over all their ponds of water, that streams, and over their pools, and of Egypt, over their rivers, over their stretch out thy hand over the waters 'Say unto Aaron: Take thy rod, and And the LORD said unto Moses:

in the river were turned to blood. servants; and all the waters that were Pharaoh, and in the sight of his were in the river, in the sight of the rod, and smote the waters that LORD commanded; and he lifted up And Moses and Aaron did so, as the

throughout all the land of Egypt. from the river; and the blood was the Egyptians could not drink water died; and the river became foul, and And the fish that were in the river

נסכות שלנו: יאוריהם. סס בריכות נגריס סעשויות

ולקס על ידי אסרן: נהרוחם. סס נסרות סמושכים כעין

גרכיו (שמו"ר ט, ז): האומר שאינו לריך לנקביו, ומשכים ויולא לנילום ועושה שם - כשנשלך למוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדס ולא בלפרדעים, (פו) הנה יצא המימה. לנקניו, שסיס עושס עלמו אלוס, (פו) אמר אל אהרן. לפי שסגין סיאור על משס

(16) עד כה. עד סנס. ומדרשו, עד שמשמע ממני מכם

ונילום עולה ומשקה את הארץ, ומלרים עובדים לנילום, מים שאינן נובעין ואין מושכין, אלא עומדין במקום אחד, (עו) ונהפכו לדם. לפי שלין גשמיס יורדיס במלריס, ועולס דרך סימוריס ומשקס סשדות: אגמיהם. קבולת בכורות, שמפתת בה בכה לה מְעֵר ה' נְּתַלֹת הַלַּיָלֶה:

לשמום: (18) וגלאו מצרים. לנקש רפואה למי היאור שיהיו ראויין לפיכך הלקה את יראתם ואתר כך הלקה אותם:

ובכלי טבן: ובאתבעאות שבבתים: ובעצים ובאבנים. מיס שבכלי ען וקורין לו משמנ"ק: בכל ארץ מצרים. מף במרמלמות בידי חדם משפח הנהר לשדוח, ונילום מימיו מחברכים

Lτ

: باللا لْمِيْ مُثَرَّم يُحَرِّبُه فَيُهُد يَقِد يَوَلَمِن لُمِٰ عَقِيمٍ مَثْنِيلًا تثقتط كحاقلمبر خكفهربيا ניגמובבן

מֹאַבְוֹם וֹמִבַּרוּ כֹּוֹ

the Lord had spoken. and he hearkened not unto them; as and Pharaoh's heart was hardened, like manner with their secret arts; And the magicians of Egypt did in

וְלאִ־שָׁת לְבָוֹ וַּם־לָוֹאָת: נֵינֵפֹּן פַּרְעֹר נַיְּבְא אֶלְ־בֵּיתְוֹ וְאָהְפְּנִי פַרְעֹר וְעְאַלְ לְבֵיתִיה

أَذُمُ شِنَا كِتَاكِ مِنْ كِتُمُ:

for they could not drink of the about the river for water to drink; And all the Egyptians digged round this to heart.

his house, neither did he lay even

And Pharaoh turned and went into

לְאָׁנֵים מִמֶּוֹמֵו עַוֹּאָב: עּנִאָּר מָנִם לְמִּעִוֹע כָּנ לָאִ זֶּבֹרְנְ זָעַבֹּא מִנֹא לַמְמָעֵנ אָבוּ. לַאִ וּנְטַשְּׁבְּנֵי כְּלְ מָאְבָנִים סְבִּיבְנִי וַשְׁפָּרִוּ כְּלְ מָאָרָאָּגְ סַטְרָנִינִי

أخرد خمية في موزي يجزئاني:

that the LORD had smitten the river. And seven days were fulfilled, after water of the river.

הַכּוֹת־יְהְוָה אָת־הַיְאָר: (פּ) יּ וֹוֹפֹּׁלֵא מֻבֹּׁהֹּע וֹמִוֹם אַנִוֹנוֹ, וּמִּלִומוּ מִּבֹּהֹא וִמוּוֹ בַּעַר

בּמְבַא גֹּג גֹע נַבְיבָא:

people go, that they may serve Me. him: Thus saith the LORD: Let My Go in unto Pharach, and say unto And the Lord spoke unto Moses:

97

57

٤٦

ئىين ھۆن ھنے ھھ، ئاھ خائانہ: هَلَمْتِ لِهُمْلِيَ هَذِيرَ وَتِ هُمْلًا هَلَمِي أُنْ مُنَا ذِينَ فَلَالًا هُمُل נּיָּאִמֶּר יְּהְנְּתְ אֶּלְ-מִמְּה בָּאִ אֶּלְ- נִאָּמָר

בְּוֹבְמְי: יְנְ שְׁבְּח יְתְ עַּמִּי וְיִפְּלְחוּן יְיְ לְמִמֶּר עּוֹל לְוָת And if thou refuse to let them go,

₫\$ĠĹĿĸ.□: حاتا נְאָם מָאָן אַמָּר לְשָּׁגְּיָה הַנָּּר וְאָם מָסְרֵיב אַהְּ לְשַּׁלְהָא הָא

בְּעוֹרְ דְּעָבְּיִ אָנוַ כַּּלְ נַבוּלְנַ אָנֹאַ מִנוּ זִנוּ כַּלְ טַּנוּמָנַ

with frogs. behold, I will smite all thy borders

نڄتېېلادنټرك: ıĊŪŦŧĈ.Ŀ خايث بجيثاء مَمْحُدُكَ لَمْحِيمُ مُثَلِّكًا ťĊĊſĽ sz וְעָלְיוֹ וּבָאוּ בְּבִוֹיִלְבׁ וּבַחֲדָר וְיִישְׁלִיוֹ בְּבִייִלְּדִּ וּבְאַדִּרוֹן בִּית

מהפבר ועל ער פרסקה וקבות אַפֿוֹבּיִלִיאַ וּיַבְבָּי נִיהָאַ מּיִּרְדְּעָהָיָא וּיִסְׁמִוּן

into thy kneading-troughs. people, and into thine ovens, and house of thy servants, and upon thy and upon thy bed, and into the house, and into thy bed-chamber, which shall go up and come into thy And the river shall swarm with frogs,

ַגַּהְלֵנְ עַבְּבָּבְרָבְּהָנִם: וּסְקוּן עוּרְדְּעָנִיאָ: و بجر بجون الجون الجرح توجيا الجراء الجراء الجون الجراء الجراء الجراء الجراء الجراء الجراء الجراء المرابع الم

and upon all thy servants.' upon thee, and upon thy people, And the frogs shall come up both

כבפים: (22) בלטיהם. למש שלומרין לומו בלט ובמשלי. ורבומינו (27) ואם מאן אחה. ואס סרבן אמס. מאן כמו ממאן,

(22) וימלא. מנין שבעם ימיס שלם שב סיפור לקדמופו, (32) ועלו. מן סיפור: בביחך. ופפר כך בבמי עבדיך, (23) בם ליאח. למופת המעה שנהפך לתנין ולא לוה של דם: בְּמָבֶן רַבֶּלֶךְ (תהלים לא, יב), וּלְמָבֶן נֶבֶף (ישעי'ת, יד): מימה, וכן וּבְּשֶׁבֶם יִמְנַגְּפוּ רגליכם (ירמי' יג, מו), פון מִגַּף שיר שכולה מבן, אף אמם מביאין מכשפות למלרים שכולה אלא לשון מכה, וכן וְנְגָפּוּ אָשָׁה קְּבֶה (שמות כא, כב) אינו לשון אם שושים כן, מבן אםם מכניסין לְעַבְּרִיִּים (מנחות פה.) בגף אח כל גבולך. מכה, וכן כללשון מגפה אינולשון מיתה (פנסדרין פו:): ויחזק לב פרעה. לומר על ידי מכשפום יב) וְשַׁבֶּשׁ (ירמיס מח, ים), פַר וְשָׁבְּ (מלכיס ־חֹ כ, מג): אמרו, בלמיהם מעשה שדים, בלהמיהם מעשה כשפים מסרב, אלה כינה האדם על שם המפעל, כמו שלו (היוב מו,

הפורענות (קומה ית. שמו"ר י, ד):

וממרה בהם (שמו"ר ט, יב): שסימס סמכס משמשת רביע חדש, ושלשס חלקים סיס מעיד הוא החחיל בעלה חחלה, ויאמר אל עמו, וממנו החחילה

מַן אָבוֹ מִגְּבוֹם: האַנּמָים וְהַעַל אָת־הַצְּפַרְדְּעָים הַצָּפִיק יָה עוּרְדִעְיִאָר עָאַרְעָּ ַמָּלְ_עַנְּלְּעָעַ מַּלְ_עַנֹּאָעָרִים נְמַלְ_ נַעִּבְּנִּא מַלְ אֲבַעַנִּא נְמַלְ אֵנְמִנָּא سە چۈكىتا بىي ھەربات كى بايا چىنى بىر بىلە چەنىپ سە چۈكىتا بىرى بىلە چەنىپ بىرى וַנְאַמֶּר יְהוָהן אֶל־מֹשֶׁהוֹ אֱמָּר

אָנוַ_אָּבוֹא מִגִּבוֹנִם: מֹאַבְׁנִם וֹשַׁמָּכְ עַאָּפֹּבְבְּמָ וֹשַׁכֹּס בַּמִאָּבִאָנִ וּסְלִיקוּ מּוּרְבַּמָנִיּאָ ווּסׁ אַבֿוּוְן אַטַ־יִּדְוּ מֹלְ מִוּמֵוֹ וֹאַבוּם אַבֿוּוְ זִט יִבוּשׁ מֹלְ מִוֹאַ

אָבֶא מִבֶּבְיִם: ניקלו אָטַ־הַאָפּרְרְטָים עַלְ־ וְאַסִּיקוּ יָהַ עוּרְרְעָנִיּאַ עַלְ رَزُمُمِيكُمْ لِمَالِمُوْرِهِ خُرِمُرِيُهِ تَمْحَدِهِ مَا مَنْمُرْم خُرَفَمُرِدِياً

<u> ۲،۲۲۲</u>: נאָשִׁלִּחָרוֹ ※口「口(4日 נוסב באפרדעים מפוני ימעמיי للظظارك ربجة وإقد إطهر بإلاية

וּאָמֹר וֹן לְמָמֵּר אִּימִר לְאַנִוֹרָוֹ

נְעַפּו נְעַ אַבְעָא בְּמָאָבוִם:

אַבֹּגֹא בַנִגֹבוֹם:

بظنه قلمت לمشت بإهتبا

נו מַּפָא וובּבַּטוּן בַּבָּס :וֹ: מובב מוֹנוֹא מוֹנו ומממו וֹאַמָּבַע וֹאַמֹּר צַּלְוְ בֹּלִם !וֹ וֹנֹלְבַּי

sacrifice unto the LORD.' let the people go, that they may me, and from my people; and I will that He take away the frogs from Aaron, and said: 'Entreat the LORD, Then Pharaoh called for Moses and

To brish and noqu sgort qu raguord manner with their secret arts, and

frogs came up, and covered the land over the waters of Egypt; and the

And Aaron stretched out his hand

and cause frogs to come up upon

And the LORD said unto Moses:

over the canals, and over the pools,

And the magicians did in like

of Egypt.

the land of Egypt.'

and remain in the river only?' destroyed from thee and thy houses, thy people, that the frogs be thee, and for thy servants, and for against what time shall I entreat for Have thou this glory over me; And Moses said unto Pharach:

our God. there is none like unto the LORD word; that thou mayest know that And he said: 'Be it according to thy And he said: 'Against to-morrow.'

ڲٛڔڷؚڗڹ: ַלְמַמוֹ שַּׁדְּמ כֹּיִ־אֵּין כַּיּהוְיָה בָּדִיל דְּהִבַּ אָבִי לַיִה כִּיִּ رَبُعَمُد خُمُنُاد رَبِعِمُدِ خَلَكُلَاءِ نَعُمَد خِمْنَد نَعْمَد خَفَنَامُكَ

בּבּבּבבּהם ממּבּ ימּבּמָיה בק

بخيرظ

בֿגאָר השָּׁאַרְנָה:

ڂڟڷ؞١

5 AG

מלנ ומלטנ לעור דקנהרא

נמל עמוף לשיצאה עורדעננא

לְבְיּ נְבוּרֶא תַב לְבְּ זְמֶן

نشكة الناء

رنهير طهر بأعال بالهجلا يهود طهد بعود شعر

خُلَادُكِ لِي خُمُونِ يَعَجَّرُ مَجَكِ لَمَحِ مَخْتُكِ

(92) ובכה ובעמך. זמוך מעיסס נכנסיס ומקרקרין:

גרינולי"רה בלע"ו מומה והיא ממות נחילים נחילים, זהו מדרשו (שמו"ר י, ה).

לעשומו: למחד אעתיד לך. אם אשר אעתיר לך היוס על (6) ויאמד למחד. המפלל היוס שיכרמו לממר: עלי, סשמבק לסממכס ולשקול דבר גדול ולומר שלא אוכל (ימוקאללס,יג), סרבימם: מו), משמבה לומר אני גדול ממך ונמי"ר בלע"ו, וכן המפאר (פ) החפאר עלי. כמו מִימִפְּמָׁר סַנַרְיָן עַל סַמֹנֶצ פֹּו (ישעייי,

ממטירו וממטרמי דברים, ואב לכולם וְסַעְּמַרָ מָּם עָלַי דְּבָּרִי בֶּם יאמר סרבו ארבס וסרבימי לשון ספעיל, כך יאמר, אעמיר ממרו ועמרמי, מפני שכל לשון עמר סרצות פלל סוא, וכחשר ומסי סכנס, סרחישה גדוליר"א בלע"ו, ואף ומעל סלפרדע. מרלה שיכרמו. אעמיר סעמירו וסעמרמי, ולא נאמר אעמר ופשומו יש לומר, שרוץ הלפרדעים קורא לשון ימידות, וכן עליך שיכרמו הלפרדעים לומן שמקצע עלי, אמור לאיזה יום ממי אמפלל, עכשיו שנאמר לממי, משמע אני היום אמפלל (2) וחעל הצפרדע. לפרדע המה סיחה, והיו מפין דברי למועד שהקבע לי. הלו נהמר מהי העהיר, היה משמע סכרמת הלפרדעים, לממי מרלה שיכרמו, ומראה אם אשלים

hand with thy rod over the rivers, 'Say unto Aaron: Stretch forth thy

IIIV

בּוֹאָר הִשְּׁאַרְנָה: ימְבָּמִיף ימִעְּבָּהָיף ימִעַּמָּהָ רָק יִמִעּבְּרָף İĠĹĿ ロガロードない ログ

עַּלְפַּרְרָּטִים אָמֶרִ שָּׁם לְפַּרָעִּר: المُعْمَر مِيْ الْمُعْرِ لِيَالِ مَمْ لِيُحْلِدُ وَلَـٰ مِن الْمَحْدِ مِيْنَ كَلَّهُ لَا يُعْرَادُ الْمُعْلِدُ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ عَلْمِ عَلَيْهِ عَلِي عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَ ניצא משֶּׁר וֹאַבְרוֹ מִעָּם פּרִעָּׁר

تيعرب بواتهائد: הַצְפַּרְ דְּעָים מִן־הַבְּחָים מִן־ יִמִיחִי עּיִּרְ דְּעָּנִיאָ מִן בְּחַּיָא מִן ויַעשׁ יְהוָה כִּרְבָר מֹשֶׁה וַיְמְתֹּל וַעֲבַר יִיָּ כְּפְּתְּנְטָא דְּמֹשֶׁה

נַתְּבְאָשׁ הַאָּבֶץ: נוֹאַבֹּנוֹ אָטַׁם שַׁמְנַבׁם שַמְנַבׁם וּבִּנְאָנוּ זְטַבּוּן בַּיִנְנוּן בַּיִנְנוּן

هِٰزَيْں وَهُٰۤ ١٤ بَرْنِد: (٥) וְנַבְּבֶּבְ אָטַבְלְבָּוִ וֹלְאִ הַּמְתְּ וְנַפֵּר יָנִי לְבָּנִי וֹלְאִ פַבּּיִרְ ניַרְא פַּרְעֹּה כֵּי הֵיְמָה הֵרְיָהְה וַהַיָּא פּרִעֹה אָרֵי הַנָּף רְנִהְהָּא

בַּבְרַאֶּבֶא מִגִּבוֹים: אָט הְפָּר הְאָנֵא וְהָנִינִ לְכִנִּם הַפָּרָא בַּאַרְטָּא וּיהֵי לְפַלְמָהָא ** אֶל־צַּהַרֶּן נְמָה אָת־מַמְּוּּ וְהַוְּ يربخهد بمنتأ بهكمنهت بهضا

בַּבְלַגְאַבֶּאוֹ מִגִּבוֹנִם: בַּלְ מַבָּׁר הַאָּבֶּא הַנְיִנִי כִנְּיִם נְהְהְיִלְ תַכִּבְּּם בְּאָבֶם וּבַבְּהַנְמְר פּ בְּמַמְּעוּ נַיִּךְ אָת־עָבָּר הָאָהֶץ נַיְעֲשׁׁיַבֶּן נַיִּשׁ אַתַּרָן אָת־יָדָוֹ

رَفُن، بَوَدُم خَعُلُم بِحَفْتِمُن: לְעוָהָגֹא אָעַ־עַכּנִּיִם וְלָאָ וֹכְינִי ניּצַשׁי־בֹּן הַחַרְטְּמָים בְּלְמִיהָם

> דְבְנַהְרֶא יִשְׁהָאַרוּן: ממك زنمديا منك مُثنَّه منك بمخفك

תר עיסק עורדענוא דשוי משה ואַהַרוּן מִלְנָת

בְּבְׁלֵא יִמְן חַלֵּלְלָא:

יטָריאוּ עַל אַרְעָא:

מּנְּבְיוֹ כַּמְא בַּמִבָּיִלְ וֹנִי

בְּבֶלְ אַבְשְׁא בְּמִגְּבִוֹם: אַבים נת חושָרָף וּמָחִי נִת נצַּמָר ווָ לִמְמָּה אֵימָר לִאַּבַרוֹ

אַבְעָא דָּמִצְּרָיִם: באַבמא בוני פלמיא בּכֹּל בּאַנֹאָא וִבֹבֹּהֹגבֹא כֹּלְ הַפַּבֹא הפובא באולא ונינט פלמטא יָביה בְּחוּשְׁבִיה וּמְחָא יָת וֹהֹכֹעוּ כֹּל וֹאָבוּם אַבַּען וֹט

נכובו ובונו פלמטא פאומא לַאָּפַּּלֵא יָר לַלְמָטָא וַלָא וֹהְבֹּעוּ כֹּוֹ שֹׁנְאָהֹּאׁ בַּׁלַשָּׁהְּעִוּוֹ

> they shall remain in the river only.' thy servants, and from thy people; thee, and from thy houses, and from And the frogs shall depart from

Рһағаоћ. frogs, which He had brought upon unto the Lord concerning the from Pharaoh; and Moses cried And Moses and Aaron went out

and out of the fields. out of the houses, out of the courts, word of Moses; and the frogs died And the LORD did according to the

heaps; and the land stank. And they gathered them together in

the Lord had spoken. and hearkened not unto them; as was respite, he hardened his heart, But when Pharaoh saw that there

throughout all the land of Egypt.? that it may become gnats rod, and smite the dust of the earth, Say unto Aaron: Stretch out thy And the LORD said unto Moses:

71

OI

land of Egypt. became gnats throughout all the upon beast; all the dust of the earth there were gnats upon man, and and smote the dust of the earth, and stretched out his hand with his rod, And they did so; and Aaron

upon man, and upon beast. they could not; and there were gnats secret arts to bring forth gnats, but And the magicians did so with their

(8) ויצא. ויצעק. מיד, שיכרמו למחר:

(סו) שמרם המרם. לְבּוּרָים לְבּוּרָים, כמרגומו דְּגוּרִין,

Ē\$4.

(בראשים יב, ש), וכן וְשַבּוֹח אָם מוֹאָב (מלכים־ב ג, כד), על ידי אסרן: (11) והכבד אה לבו. לשון פעול הוא, כמו קלוך ונמוש משה, לפישהגין עליי בשהרג את הבו. לשון פעול הוא, כמו קלוך ונמוש

(ז): כאשר דבר ה׳ וסיכן דבר, ולה ישמע הליכם פרעה:

(בו) אמר אל אהרן. לא סיס סעפר כראי ללקות על ידי

וְשְׁמִילְנִי בַּמְלְהִיס (שְמוּמִלְ־חְׁכִּגְ יִגְ), הַבַּה וּפְצַעׁ (מלכיס־חֹב, (בּוֹ) וחהי הכנם. הְרְמִישָׁה, פּדוליר"ת בלע"ו:

<u>דְבֶר יְהְוְה: (ס)</u> פּרִעה וְלְאִ־שְׁמַעַע אָלַהָם כַּאָּשֶׁר אָבְּבָּע אֶלְהָה הָוֹא נִיָּהָוֹלְ לֶבַ

ַכּר צָּמַר יָהוָה שַּכַּח עַּמָּי הנה יוצא הפוְיִמְה וְאָמִרְהָ צִּלְיוֹ ر وَقِرَّارِ اِبْلَانَةِرَ كُوْلًا وَلَهُلا ניאמר יְהוָה אָל־מֹשָּה הַשְּׁבָם

וֹלִם בַאַבְבֶּבוֹע אַמֻּבַבְבַים הַּבְּינִם: וּמָלְאָוּ בַּשׁׁוּ מִגִּבוֹם אָעַבַעַהַ الخمظك الخطقاك אֶנו_װֻמֻּנִר ַ עַלְּנְיָ עַמְּבְּיִנִע בַּוּבְּ וַבַּהַּבְּבֵינִע. جْد אִם־אַגוּלְבְ מִׁמְבַּלְנוֹ אָנִרַבְּמִּשׁ, אָבֵר אָם לָגְיָהָרְ מִׁמָּבְנִי נִי מַמָּנִ

<u> ἀἀἀλ</u>: שבה בי אָנִי יְהָנִה בְּמָנִב לבלמו בווע אם גוב למגו الله المُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ ال והפליהי ביום ההוא אָת־אָרֶץ

לְמְּחָר יִהְיֶה הָאָת הַזֶּה: ממי נשַּׁמְתַּי פַּבְיע בָּין עַמָּי יבֵּין עַמָּוּ

הַאָּבְא מִפְּנִי הַמְּרַב: يَظُرُّدُ مِي الْمُعْدِّنُ لَا مُعْدِّنُهُ oz Ęִימָה פַּרִּעָּה וּבֵּית ניגעש יְהוָה בֵּן ניִבאַ עְּרָב כְּבֶּר

בּבּבׁתְע וֹלָא לַבִּיג מִנִּעוּן כַּמֹא מן מודם ין היא ואַפַער לבָּאַ ניאָמֶרָוּ הַחַרְטְּמָם אֶלְ־פַּרְעָה נִאָמָרוּ חָרָשָּיָא לְפַּרְעֹּה מַחָא

נופלעון בבלו: WÇT עא לפול לְמִוֹא וְעִוּמָר לֵוִיהַ לגּפֹבא נֹאִטֹמִטַר כֹּבִם פּבֹמָנִי **Laiun %aria**

بَرَكِ! נוטמבנו פֿטו מגבום בּבְּלֵא מַהְּבְע בַּבְּ יִבְּמַבְּנִבְ

וֹן מַּלִים בְּגוֹ אַרְעָּא: מרובא בדיל דהקדע אבי אנא לבוק בלא למטני אַבְעָא דְּגָמָן דְּעַמָּי שָׁבִי עָבָר וֹאַפֹּבוּיִהְ בִּיוֹמָא הַבוּגא וֹנז

יַב,ן: אַנְקִי מַהָא לְמָחַר יָהֵי אָהָא וֹאָהִוּי פוּוֹקוֹ לְתַּמִּי וְתַּלְ תַּמִּוֹי

בַּרובְא: אַטַּטַבַּלָע אַבְעָא מוּ בַּבָּם מַבְיוּהוֹיו וּבְּכָל אַרְעָא דְּמִצְּרַוִם שמיף לבית פּרְעה ולבית וֹהְבֹּע !! כֹּן וֹאָטֹא הַעַוֹּבֹא

> the LORD had spoken. and he hearkened not unto them; as and Pharaoh's heart was hardened, Pharaoh: 'This is the finger of God'; On the magicians said unto

> people go, that they may serve Me. him: Thus saith the Lord: Let My forth to the water; and say unto stand before Pharaoh; lo, he cometh Rise up early in the morning, and And the LORD said unto Moses:

> whereon they are. of flies, and also the ground the Egyptians shall be full of swarms into thy houses; and the houses of servants, and upon thy people, and flies upon thee, and upon thy go, behold, I will send swarms of Else, if thou wilt not let My people

> the midst of the earth. mayest know that I am the LORD in shall be there; to the end that thou people dwell, that no swarms of flies land of Goshen, in which My And I will set apart in that day the

to-morrow shall this sign be.' My people and thy people—by And I will put a division between

reason of the swarms of flies. of Egypt the land was ruined by servants? houses; and in all the land the house of Pharaoh, and into his came grievous swarms of flies into And the LORD did so; and there

07

61

S٦

מכשמונם: ממקום אמר: ולא יכלו. שאין השד שולע על ברים פחוחה ואחר כך חוקעין עליהם ומריעין בשופרוח ליראם ולבהלם, (+1) להוציא אח הכנים. לברמומס (נ"מ ולסולימס) כסדר מלכומ, כשלרס על עיר, בממלס מקלקל מעיינומיס,

הערב. כל מיני מיום רעום ונחשים ועקרבים בערבובים, בַּס (דבריס לב, כד), לשון שמוי הינלימ"ר בלע"ו: (עו) משליח בך. מגרס נר, וכן ושון בְּמִמֹת מַשַנַּת המקום הים: באשר דבר הי. ולה ישמע הליכה פרעה: (פו) אצבע אלהים היא. מכס וו סינס על ידי כשפים, מאם מנמרמא (צא ד):

ומכס למס זו ולמס זו, בעכקיקי מלחמות מלכים בא עליסס,

וכן סלפרדעים מקרקרים והומים וכו', כדאי' במדרש רבי

וסיו משמימים בסס. ויש מעם בדבר בקנדם בכל מכס (פו) ושמחי פדוח. שיבדיל בין עמיובין עמך: ששכינמי בשמיס, גורמי ממקיימם במחמוניס: סיל ממך: למען הדע כי אני ה׳ בקרב הארץ. לע"פ לא נְפְּגַאת הִיא מִמֶּךְ (דברים ל, יא), לא מובדלת ומופרשת (13) והפליחי. והפרשמי, וכן נְהְפְּלָה ה' (שמות ע, ד), וכן

31

באלהי<u>ט</u>ם בַּאָבֶּוּי:

מֹאַבְוֹם לְמִּנִנִים וֹלְאָ וֹסְלַלְנִנִי ڰْكِيتَارِد بِيرًا بَاقِب هُن مِبَمِّرُن بُوخِا كِنَفْفِه كَلْمِ أَنْ هُكِنِهُ בי קי מועבר מצְבוֹים נוְקָח לִיהוָת דְּחֲלִין לִיה מנֵיה צֵנְחְנָא ניַאִּמֶר מִשָּׁה לָאִ נְכִּוּן לַצְּשָּׁוֹת בֶּן

יאַבור אַבונו: וְזְבָּחָנוּ לֵיהוָה אֶלֹהָינוּ כַּאֲשֶׁר ثَ يُدِرُكُ هُٰذِيْهُ لَ نَصِرَتُ ثَرِكَ فَطَلَقُكَ لَا تَلَاذِكُ لَا فَرَائِهُ لِلْمَالِ تَلَادِم

: الْمُتَا לאַ עַרְיָּהְיִלְיִּהְ לְבֶּבְׁבֶּׁתְ עַבְּּמְיִהְיִלְיִּהְ הְּבְּוֹיִ בְּבְּיִ בְּבְּיִ בְּבְּיִ בְּבְּיִ בְּבְיִ אֶּלְיִנִיכֶּםְ בַּמֶּרְבָּר נָל עַנְתָּלַ וַיְאַמֶּר פַּרְעֿה אָנֹכָי אֲשׁקַּח

الأبان: לְבֹלְטִׁ, מִּלָּטִ אָּטַ_טַׁמָּּם לְנַבְּטַ מְחָר רַק אַל־יֹמָף פַּרְעֹּה הָהֵל במפּבמָע ממּלבונו וממפון ผู้สุดใน เกิดสุดใน เลือง เ וַיַּאַמֶּר מֹשֶׁה הִנָּה אָנֹכִי יוֹצֵאַ

\$4_יִרוֹּיִני: ווּגָא משֶה מַעָּם פּּרְעָה ווּעִּקּר

לא נשְׁאַר אָבוֹר: בְּמְרֵבְ מִפּּרְעָּר מִעְּבְּרָרִי יִמִעַּמִי ניַעַשׁ יְהוָה בִּדְבָר מֹשָּׁה נִיָּסַר

(OZ) תשחת הארץ. נשממס סמרן, מַמְמַבְּנַמ מַרְשָׁה:

במעבנ:

אֶלְנִוֹכְוָן בֹאַנֹהֹא: לְבָּנִ וֹבְעוֹנִ וֹאֵמָר אֵנוֹנְלְנִ בַּבַּעוּ בַּבַער אָל־מֹשֶׁה יקְרָא פַּרְעֹה לְמֹשֶׁה ילְאַהַרֹן

בֿלא המרון למרוּמלא: בהקין ביה ואפון יהון היו בא לבלט לט למירא במגרא אַבוּ בֹמֹובֹא בַמֹּגֹבאָוּ נאַמר מֹשֶׁה לָא הָבֵּין לְמִּצֶּבַר

אָבְעוֹא כֹמֹא בַוֹנִמָּר כַנֹּא: במובנא מובע בום

تغفد قدمد غزم غفدت بجدار

למולליא לעור אוטלא לא ליהנה יהנקחון קנם ין אֶלְהַכִּיוֹן

for me.' shall not go very far away; entreat your God in the wilderness; only ye that ye may sacrifice to the LORD og uoy 191 lliw I' :biss dos1shq bnA

command us.'

77

LORD our God, as He shall

the wilderness, and sacrifice to the

We will go three days' journey into

before their eyes, will they not stone

the abomination of the Egyptians

LORD our God; lo, if we sacrifice

do; for we shall sacrifice the

to your God in the land.

abomination of the Egyptians to the

And Moses said: 'It is not meet so to

for Aaron, and said: 'Go ye, sacrifice

And Pharaoh called for Moses and

the Lord. letting the people go to sacrifice to deal deceitfully any more in not tomorrow; only let not Pharach servants, and from his people, depart from Pharach, from his LORD that the swarms of flies may from thee, and I will entreat the And Moses said: 'Behold, I go out

and entreated the LORD. And Moses went out from Pharach,

97

people; there remained not one. from his servants, and from his the swarms of flies from Pharaoh, word of Moses; and He removed And the Lord did according to the

(וב) זבחו לאלהיכם בארץ. במקומכס, ולא מלכו ולא יסקלנו. בממיס: למלרים וביחה שאנו וובחים, שהרי יראמם אנו וובחים:

(25) החל. כמו לקמל:

ועוד יש לומר בלשון אחר חועבה מלרים, דבר שנאוי הוא כשהוא אומר בלשון ויפעל, משמע וירבה לההפלל: בְּנֵי שַמּוֹן (מלכיס־בּ כג, יג), ואלל ישראל קורא אומס מועבה. ויעמיר, היה יכול לומר, ומשמע וירבה בתפֵלה, עכשיו (22) חושבח מצרים. יראם מלרים, כמו ולְמִלְכֹּס פֹוְשַבַּם (26) וישחר אל ה׳. נמאמן במפלס, וכן אם בא לומר

:ದೆ<u>ಭದ್ದ</u>ಗ

וּנְפַל מֹשֶׁה מִלְנָת פַּרְעֹה וְצֵלִי

לַהַּלֹּטַא וֹט תֹּפָא לַבַּדָּטַא

פּוֹמְנוּ לְמִּפֹוֹא בֹּוִילְ וּלָא

ימעמיה מְחַר לְחוֹד לָא יוֹסִיף

מממש נאַגבּן פֿבָם זוֹ ווֹהַבּוּ

נאַמר משה הא אַנא נפּיק

מפּבותע ממּלצוני,

כפוונמא דמשה

78

※受点がて ロア:

CATLLL'.

تانا صائات الله

건나ㅁ ::::

다다. (년) בּפּהֹם עוּאָט וֹלָא מִלְט אָטַ בּוֹמִלָּא טִבָּא וֹלָא מָכָּט זִּט ווּלְבֶּוֹר פַּרְעֹה אָת־לְבֹּוֹ גָּם וְיִפַּר פַּרְעֹה יָת לְבֵּיה צַּרְ

ַהַּטְׁרְ וְוֹהַבְּעֲׁדִׁי: بْدَلْدَ אָלְהַא הַיהוּדָאֵי שַׁלַּח אָתַר אָפָר יִיָּ אָלְהָא הִיהוּדָאֵי שַּׁלַח XI פּּרְעָּה וְדְבַּרְתְּ אֵלְיוּ כְּהַ־אָעָר פּּרִעָּה וּהְעַבּיל עמִיה כּדְנָן ניְאָמֶר יְהְוֹהְ אֶלְ־מֹמֶּה בְּאִ אֶלְ־ נִאֲמַר יִיְ לְמִשֶּה עוֹל לְנָת

מְנַנוֹנִע בּוֹם: בְּ בָּה אִם מָאֵן אַנִּיִי לְהַבְּיִׁם וֹתְנְבוֹ אַבּה אִם מִסְבוּרֵב אַנִּי לְהַבְּוֹא

בַבר מָאָר: פֿנֹמֹלָנִם פֿפֿער ובֹאָאַן צַבר

מכֿק_לַבֿוֹ וֹמִּבָאַל בַּבֿר: יבון מקנה מצרים ולא ימית لنفرْب نبيْد قيا مظتب نهَدْهِم النقديه

יַנְעָּבָּ הַנָּה הַנְּבָר הַנָּה בְּאָבֶץ: יַ יַּיְשֶׁם יְהֹנֶה מוֹצֵּר לֵאמָר מָחָר

לא־מָת אָחֶר: מגלנים ימפלדי לדי ישָׁבָאָר וּנְגַּמְהְ וְּעַוְּעַ אָשְׁעַבַּעַבְּבֶּר עַנִּעְ וַהַּכֹּב וֹנִ יִּטְ פַּטִּינִמֹא טַבוּוֹ

אָנו_בַהְעָם: (פּ) וּנֹבְבַּעְ לֵכְ פַּבְּמָע וֹלְאָ מִּלְּטִ וֹאֵנִימַב לַבָּא גַּפּבַמָּע וֹלָאָ ַנִיּשְׁכַּח פַּרְעָּה וְהַנָּה לֹא מֶת יִּשְׁלַח פַּרְעֹה וָהָא לָא מִית

לנו עמיי וִיפְּלְחוּן בֶּדְמָי:

וֹמֹע כֹמוֹ אַטְּ מִטְּבִינוּ בַּעִוּוֹ:

מוֹתָא סַגִּי לַחְדָּא: בֹשׁמֹבׁ, בֹּנֹמִבְ, בַּשִוּב, וּבֹמֹלִא הַנְּה יַדְיִהְנְה הוֹיָה בְּמִקְנְףְ הַא שַּׁהָא שָּׁוְ אֲנָם יִיָּ הַוֹּיָא

לְבְנֵי וֹמְבִאָץ מִבְּמִם: בְּמִגְרָאִ וֹלָא וֹמוּטַ מִכְלָא

ロダレダン: ĠŮŸĊ\ נְמֵנְתְׁ בְּמִנְתִּרְ מִּעַרִ

<u>יַבְרָי יִשְׂרַאָּלְ לַאַ מִיתוּ חַר:</u> מקנה ביימא דבחרוהי ימית כל

מַּבַאָּטְוֹב מִלּמִנֹא בִּוֹמִּנִאָּן מַּב טַב

people go. this time also, and he did not let the And Pharaoh hardened his heart

that they may serve Me. the Hebrews: Let My people go, Thus saith the LORD, the God of Go in unto Pharaoh, and tell him: Then the LORD said unto Moses:

and wilt hold them still, For if thou refuse to let them go,

shall be a very grievous murrain. herds, and upon the flocks; there asses, upon the camels, upon the field, upon the horses, upon the upon thy cattle which are in the behold, the hand of the LORD is

the children of Israel.' or hing die of all that belongeth to cattle of Egypt; and there shall between the cattle of Israel and the And the LORD shall make a division

'.basl and in gnint sint ob saying: Tomorrow the LORD shall And the Lord appointed a set time,

children of Israel died not one. died; but of the cattle of the morrow, and all the cattle of Egypt And the Lord did that thing on the

9

ΧI

he did not let the people go. heart of Pharaoh was stubborn, and cattle of the Israelites dead. But the there was not so much as one of the And Pharaoh sent, and, behold,

ממו יסים לסם הנאה בעורות: (עב) ויסך הערוב. ולא ממו כמו שממו הלפרדעים, שאם כה, יא):

(82) גם בפעם הואח. אע"פ שאמר אנכי אשלת אתכס, לא על שענר היתה, ועל העתיד תהיה, ועל העומד הווה, כמו

(S) מחזיק בם. מומז נס, כמו וְסֶמֵוּימֶס בִּמֶּלְשֵׁיוּ (דנריס (A) והפלה. ומנדיל: קיים הבמחתו:

מושטי נונטי נומט: (3) הנה יד ה׳ הויה. לשון סוס, כי כן יממר בלשון נקבס,

ęę

השְּׁמְוֹמִׁנִי לְמִּוֹלֵי פּּבְּמְנִי: אַבְרוֹ מְתָה לְכֶּם מְלָאִ שְׁפְּנִיכְים סִבּוּ לְכִוּן מִלְיִ שִּיפְּנִיכוּוֹ פִּיִם رِيْعُوْك بِمَنْتُ هِكَ مَنْوِنَ إِيْجَا يَهُوك بِرُ جُمَافِهِ بَرَٰعَيَانًا

בַּבְלַקַ־אָבֶא מִגָּבָוֹם: تختريا حمادا هدت المحمود المدرية المراجد المحمودة المحافظة מִבְּרָיִם וְהַלְּע מַּלְ_הְאַבְׁם וְעַּלְ _ הְמִבְּרִים וְיִהַי עַּלְ אֵּנְשָׁא וְעַּלְ

פּבנו בֿאַב'ם יבַבְּהַמֶּה: تهٰמٰۥٚמֹר וֹיִהִ שִּׁטִּין אֶבּהֹבּמָע ं देव्य वृत्यत रश्ति श्रेत्र विध्य تنظيد אָטַ פַּּיחַ הַכִּבְשָׁן נַיִּעַקָּרוֹ

מֹאַב'נם: קנה השְּהִין בְּחַרְטָּמֶם יִּבְכָּלְ־ حَظِرَ مَنْهُلَا مَظِرًا لَهُلِيًا جُرً نْظٰ×ِـنْحُدْ، لَاللَّهُوْرَا كَمَّوْلِا

炎プロジュー: (0) מְּמֹת אֶבְעִים כֹּאַמֶּר צַבֶּר וֹעוֹנִי פַבּּיב מִנְּעוּן כִּמָא צַמַבָּיב וֹנִי رَبْعَيْظ بْدَيْدِ هِدَيْدِ هَدَمْد بْرَى المَهَرَّة بِي بُم خَهِم بُودِيْ بِرُمْ

אָלְתַוּ הָעִּבְרִים שַּׁלָּח אָת־עַּמִּי וְאְמֶרְתְּ אֵלְיוּ בְּהְאָמֶר יְהְוֹּהְ וְמִימֵר לִיהִ כְּדְנָן אֲמֵר יִי מּ פֿעַער וְהַהְיַהַּבְּר לְפָּנֵוֹ פַּרְעָּהַ וּיָאמֶר יְהוָהֹ אֶל־מֹשֶׁה הַשְּבֶּם

خَطِرُد خُخُر_كَمُّدُاءُ: וּלַמּמִּוֹשׁ בֹּתְּבָּוּר שַּבְּת בָּי אָּגוֹ וּלַמַּמִּוּ בִּוֹלְ גִּטִנּת אָבוּ לְנִי بر כַֿלַ מַנָּפִנּ, אֶבַלַבּׁנְ וּבֹהֹּבֹבוֹנִ הִי כֹּלַ מַנִונוּ, בֹּלַבּנֵ וּבֹהַבֹּנַנִ בֵּיו בַפַּעַם הַוּאָר אֲלִי שׁלֵח אָרַ־ אֲרֵי בְּזִּמְנָא הָרָא אֲנָא שָׁלַר

> שְׁמִיָּא לְעֵינֵי פַּרְעֹה: בְּבְשָׁן וּיְּרְקוֹ מֹשֶׁה דְצִּחּנְצִּ וְיִוְרְקְנִיה מֹשֶה לְצֵית

בְּכַלְ אַבְעָא דְּמָצֶּבְיִם:

וְבְבְּטְׁיִגְיִׁאֵי מְשׁנוֹ אַבֹּמֹבוּמֹנוֹ סִנִּי בֹּאַנֹמֹא משה לצית שמיא והוה וֹלַמוּ לֹבִם פּוֹמִנִ וּזִּוֹבַל וֹעַיִּנִי e'n řýnky کا

مِنْ لَهُ خُنْلُمَنَّا بَرُحُم مُثَلِّم اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ מְמֵּע מִן צַבְּם מִּעִּהָא אָב, עַנִּע ולא וכונו שבתוא למלם לבם

انظكسدا كلفر: אֶלְהָא דִּיהוּדְאֵי שָׁלַח יָת עַמִּי לגּלֹגא וֹאִטֹמִטַר צָבָם פּבֹמִנִי くなるに ダルドロ

בְּבְּוֹטִי בְּבָלְ אַבְּמָא:

Pharaoh. To adgie and in brawnaveaut in words of soot of the furnace, and let Moses unto Aaron: 'Take to you handfuls And the Lord said unto Moses and

throughout all the land of Egypt. upon man and upon beast, boil breaking forth with blains all the land of Egypt, and shall be a And it shall become small dust over

blains upon man and upon beast. it became a boil breaking forth with Moses threw it up heavenward; and and stood before Pharaoh; and And they took soot of the furnace,

Egyptians. magicians, and upon all the for the boils were upon the before Moses because of the boils; And the magicians could not stand

unto Moses. unto them; as the Lord had spoken of Pharaoh, and he hearkened not And the LORD hardened the heart

that they may serve Me. of the Hebrews: Let My people go, him: Thus saith the LORD, the God stand before Pharaoh, and say unto Rise up early in the morning, and And the LORD said unto Moses:

٤ı

none like Me in all the earth. that thou mayest know that there is thy servants, and upon thy people; plagues upon thy person, and upon For I will this time send all My

שבנים: בַּקְּפְּׁח מן הגחלים עוממים הנשרפים בכבשן, ובלע"ו הולב"ש. המימוח, והרבה יש בלשון משוה, שוה שחווה: (8) מלא חפניכם. ילויינו"ם בלע"ו פיח כבשן. דבר שַבַעְבּוּעַין שעל ידו לוממין בקן בועות: שחין. לשון

(9) לשחין פרח אבעבועות. כמרגומו לשמין שַנִּי, נמכילמה הללנוַיָּקַם שֵׁשׁ מָהוֹת בֶבֶּנ בְּּמוּר (שמות יד, ז): וסַיְבַה מָם דְּצַר ס' הַנִים מָת מִקְנֵסוּ מָל סַבְּמִיס. וכן שנויה הרבה, אחד שהחויק קומלו של משה מלא הפנים שלו ושל אלא על אותן שבשדות בלבד, שנאמר בְּמָקְנְךְּ אֲשֶׁר בַּשְׁבֶּה, וכל דבר סנורק בכח, אינו נורק אלא ביד אחח, סרי נסים וסלא כבר נאמר ונְמָשׁ פּל מִקְנֵס מִנְרָיִם, אלא לא נגורס גורס פיח לשון הפחה, שהרוח מפיחן ומפריחן: וזרקו משה. (10) באדם ובבהמה. ואם האמר מאין היי להם הצהמוח,

₽٤

هبنك نقط مقك حتك رنوختاء ַבּׁי עַמָּה שְׁלַחָּמִי אָת־יָדִי נָצָּרְ

بَرْقَمَا مَقْدِ شِمُن خُخُرِيْكُمُ يُنْ ואילַם בַּעַבוּר זאָת הַעָּמִדִּהִיף

نَوْجُ لِيْ اللَّهِ عِنْ اللَّهِ عِنْ اللَّهِ عِنْ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ اللَّهِ عَنْ اللَّهِ عَنْ اللَّهِ عَ שנים, עוֹדְךְּ מִסְתּוֹלֵלְ בְּעַמָּי לְבִלְהָי עַד בְּעַן בְּבִישְׁהָ לֵיה בְעַמִּי

: كَاثُنَّاكُمْ كَامُكُ لَا كُنَّاكُمْ كَالْمُكُلِّكُ لَا كُنَّاكُمْ لَا كُنَّاكُمْ كَالْمُكْلِكُ كَا בְּמִּצְרַיִם לְמִּן הַיִּיִם הִנְּסְבֶּת בְּבֵּר מְאָר אֲשֶׁר לֹאַ־הְיֶה בְמָהוֹ מְחַר בִּרְיָאִ חַקּיף לִחָּדָא דְּלָא בינני ממְמִיר בְּעָר מִלְיר בְּרֶר

אַכְמַיִם עַבְּרֶר וָמֶתוּ: tálu láx kál ufidu kilu הַאָּרִם וְהַבְּהַלָּה אָמֶּר יִמְּצָא ه لَمُن خُر مُمَّد ذَكَ فَهُدُن خُر_ ا إلارض للإمراء بالإمراط المراجة

מלנעו אָגַעַבוּבּשׁוּם: פּבׁתְּע עוֹנֶס אָּעַבְּלְבַינֵג וֹאָעַב פּבַתְּע כִּנְהָ זִּע הַּבְּצִוְעִי וֹנִע עַנְּבֶאָ אָטַ בְּבָּר נְעַנְעַ מָּמְבִּבְי, בְּבָעוּגְ מִפּּעֹנִמֹא בּוֹ, מִמּבִבּי,

यंत्रामः हथ्यं प्रापः (व) יְחְנְהְ וְיִשְׁנְבֹׁ אֶתְ־עַּבְרְוֹיו וְאָתֹּר שְׁכִּל יָתִ עַּבְּדְּוֹחִי וְיָתְ בְּעִירֵיהֹ الْكُمُّ لَا يُحْمِينُ اللَّهِ عَلَى لِي لَكُلَّ اللَّهُ مِنْ رَقِيْنَا رُفِينُونُمُ لَيْنًا

> וֹאַמִּשׁנִגֹּונִאַ מִּוֹ אַבְּמֹא: ימִבוני זמֹב וֹנִים המֹב בֹמוָנוֹא בשלחית פון נת מחת גבורתי كَالُـٰتَ.

> מְּמִׁנְ בַּבְּלְ אַבְּמָאִי ילְדִיל דִּיהוֹן מִשְּׁמְעַעוֹ גָּבוּרַת خُدرح خُمَّكُأَنْ لِأَكَا يُلِمُ تَارِحُهُ ילבם לביל דא קיימקף

בְּרִיל דְּלְאֵ לְשֶׁלְּחוּהָהוֹן:

יומא דאשׁמַּכְלַלַת וְעַּד בְּעַוֹּי עונה דקומיה בְּמִצְרֵים לְמִוֹ בּאַלא מִבונו בּאַבוֹא בַבוּגן

נימותון: إزربابا بتركيديا בשללא ולא ישבויה לבישא liu és kák tuáds és ילמן שָׁכַע פֿנוָש וֹט פֿמֹינִבַּ

בְּעִירֵיה קְבְּתַּיָּא:

בְּחַלְלָא:

hadst been cut off from the earth. people with pestilence, and thou hand, and smitten thee and thy Surely now I had put forth My

be declared throughout all the earth. My power, and that My name may made thee to stand, to show thee But in very deed for this cause have I

them go? My people, that thou wilt not let As yet exaltest thou thyself against

Źτ

91

S٦

.won linnu since the day it was founded even hail, such as hath not been in Egypt will cause it to rain a very grievous Behold, tomorrow about this time I

'shall die.' come down upon them, and they not be brought home, the hail shall shall be found in the field, and shall field; for every man and beast that cattle and all that thou hast in the Now therefore send, hasten in thy

cattle flee into the houses; Pharaoh made his servants and his LORD among the servants of He that feared the word of the

cattle in the field. of the LORD left his servants and his and he that regarded not the word

(+1) אח כל מגפחי. למדנו מכלן, שמכת זכורות שקולה וכן מִשְׁמַּצַלְ בַּוִיִּת (דנילל ז, ה):

כנגד כל המכומ:

III; עס סבסמות: וחכחד מן הארץ. אבל בעבור ואת סעמדמיך ידי במקנך שהכימים בדבר, שלחמיה והכימי אוחך ואח עמך (IS) כי עתה שלחתי את ידי וגר. כי אלו רלימי, כשקימק

מגורם קבל. פִי מִּשְׁמַבֶר עָנֵינוּ (דניחֹל וּ, מ), מגורם שר ונגיד. שושיום של עיקר, כגון זו, וכגון וִיְמַבּוּל מָמָבָּל מָמָבָב (קסלם יבּ, ס), וסיא באה לדבר בלשון מתפעל, נותן התי"ו של שמוש באמלע וכבר פירשמי במוף ויסי מקן, כל מיבס שמחלם ימודס ממ"ך וסים מגורם משלה דמחרגמינן פוֹרַם פְּבּוּשֶׁח, ובלע"ו קלקי"ר

(עב) עודך מסחולל בעמי. כמרגומו פְצֵישַׁמ בֵּישִׁ בַּעִמִי, לְיוֹמֵף (ברחבית מו, כ), בְּדְבֶּרִיס לֹחׁ יַנְמֶר עָבֶּר (משלי כע, מוסדס, פְּנְלְדֶּהּ (הושע ב, ה), וַיִּנְדַע (המחר ב, כב), וַיִּנְלַד ידע, יפר, כשהיה מחפעלה, חבה הוי"ו במקום היו"ד, כמו שנמיםדם. וכל מיצה שמחלם יפודה יו"ד, כגון יפד, ילד, בכומל, לממר כשמגיע ממס לכמן, ירד סברד: הוסדה. (18) בעת מחר. כעת הוחת למתר, שרע לו שריעה

הביתה. לשון הכנפה הים: (ישעיס י, למ), סְעִיוּוּ בְּנֵי בִּנְיָמִן (ירמיס ו, מ): ולא יאסף (19) שלח העז. כמרגומו שלח פְנוֹשׁ, וכן ישְׁבֵּי סַבֵּנִיס בַּעִיוּוּ

(20) הניס. סברית, לשון וינק:

עַשְּׁבֶר בְּאָבֶץ מִצְּבֶוֹם: וֹמַּלְ עַבְּׁעַמָּע וֹמָּלְ כַּלְ_תַּמָּּד ללג אָנוֹ מֹגִנוֹם הַגְנִיאָנִם ער װְרָה עַלְרַהַאָּמָנִם וּיהָי בְּרָרִר ניאטר יְהוֹה אֶל־מֹשֶׁה נְמָה אֶת־

לבר על אָבֶץ מִצְּבָוֹם: נעָהַלְךְּ אָשׁ אָרְצָּה ניַּמְטָּר יָהְנָה ق بنهڤزة يندنت ديه مَحْتَم بجيئة וַיָּט מֹשֶׁר אָת־מַמֶּרוּ עַל־

מאַז הַיְהָה לְגְּוֹי: בינה במהו בבלר אַנין מצינים ** הַבְּרֶר בְּבֶּר מְאָר אֲשֶׁר לְאַ_ וּגְיִנוּ, בְּבָּב וֹאֶה מִטְלַפַעוֹט בַּעַוּנִי

يرم تهد بهجر: <u>השְּׁדֶּה הְבְּּרְר וְאֶת־כְּל־</u> لْمَدِ خُتِاثِنَا لَجُنَا خُرِ مَّهُمُ مَعْنَهُم لَمَد خُمْرَهِ لَنَا خُرِ כּ אָת כְּלְאַמֶּר בַּשְּׁבֶּר מֵאָבֶם דִּמִּצְרֵים יָת כָּלְ דִּבְּחַקְלָא يثة مَجِزُه جَجَرً يُخِيًا مَجْنَات يَوْمَه حَرَبَه جَجَرً هَامِه

ישְׂרָאֵלְ לְאָ עִינְת בַּּרֶר: عَ `لَا جَهْلُمُ لِيهُا يُهُمُلِيهُا خَمْلُ جُلِيبًا خَمْلُمُم لِيهُا لِمَقَا خَتَرَ

בַוֹבְשָׁמֶלִים: עַפְּעָם יְהְוֹּהְ תַּאַּבְּיִל נַאָּנִי וְמָּנִי יִמְנִאָ תַרָא יִנְ זִכְּאָר נַאָּנָא וְעָּמִי לב וְלְאַהַרוֹן וַיִּאִמֶּר אֲלֵהָם חָמָאִסִי יִלְאַהַרוֹן וַאַמַר לְחֹוֹן חַבִּית וּישְׁלָח פּרְעָה וּיקְרָא לְמִשֶּׁה

طرٰب هُرينہ بختیہ تهٰمَذٰتِن ַ עַמְּעִירוּ אָּלְ יְחְנֵּע וְרַב מְּהְיָּת

> ŁĊŔĊ.a: לַן מֹסַבֹּא בַּטַלַלָּא בַּאַבַּהֹא הגן אולהא להגן להובא להג לבבא לכל אבלא במגנום ובו מכן מוט מִמּנֹא וובו נּאַמָּר וֹן לְמִמְּטִר אָבִים נִע

> נאַמְטַת נוֹ בּוֹבִא מַן אַנְמָא וּמִוֹעַלְכֹא אִימִּעֹא הַלְ אַבְּהֹא בית שְׁמַנְא נֵין יְהַב שָלְין וּבְּרַר נאָבים משָה יָת חוּשָביה עַל

ממדן דהות לפם: בכוטיה בכל אַרְעָא דָמִצְרַיִם הקיף להדא דלא הנה 「次に位づな」

וֹנִיני כֹּלְ אִּגְלָוֹּגְ עַעַּׁלָאְ עַּעָּבִי: מֹסְבָּא בְּעַלֵּא מִעָּא בַּבְּאַ

וֹהְבֹאֵלְ לֵא בַּוֹנִע בַּבְבֹּא:

ישְׁלַח פַּרְעֹּה יקְרָא לְמֹשֶׁה

בְאָטְעַבְּבָּאָ: נֹאַהָּבְּע זֹטֹכִוּן נֹלָא שׁנִסְפּוּן בלום לאכון מו פבם ג' ולבע בנח דְלָא יְהוֹן עַּלָנָא קַלִין גלו קדם ין וסגי קדמוהי

> Egypt.' the field, throughout the land of upon beast, and upon every herb of the land of Egypt, upon man, and heaven, that there may be hail in all Stretch forth thy hand toward And the LORD said unto Moses:

To based to hail upon the land of unto the earth; and the Lord thunder and hail, and fire ran down toward heaven; and the LORD sent And Moses stretched forth his rod

of Egypt since it became a nation. such as had not been in all the land up amidst the hail, very grievous, So there was hail, and fire flashing

and broke every tree of the field. hail smote every herb of the field, field, both man and beast; and the the land of Egypt all that was in the And the hail smote throughout all

57

t7

.lisd on the children of Israel were, was there Only in the land of Goshen, where

people are wicked. LORD is righteous, and I and my them: 'I have sinned this time; the Moses and Aaron, and said unto And Pharaoh sent, and called for

you go, and ye shall stay no longer.' thunderings and hail; and I will let enough of these mighty Entreat the Lord, and let there be

סקב"ס למשס למעלס מן סשמיס: ביניקס (שמו"ר יב, ו): (22) על השמים. ללד סשמים. ומדרש אגדה, הגביהו מעורבין, והברד מים הוא, ולעשות רלון קונס עשו שלום

(24) מחלקחח בחוך חברד. נס נמון נם, סלש וסברד (29) ורב. דילו במס שסוריד כבר:

ליהוָה הְאֶּבֶץ: לְאׁ יְהְיֶה עֹּוֹד לְעַעַנוֹ חֵבַע בָּי לְאִיְהֵי עּוֹד בְּּדִילְ דְּתִּדֵּע צַּבִי יְהְנְתְ הַפְּלְנִת יְטְבְּלְתְן וְתַבְּבֹרְתְ שֵּׁבְם וִיִּ מִלְהָא וִטְמִּוֹמֵן וּבַּרְרָא פּ הַלְּיִר אֶפְּרִשׁ אָת־כַפַּי אֶל־ קַרְהָא אֶפָּרוֹס יָה יָדִי בִּצְלֹּוֹ

טּירְאַוּן מִפְּנֵי יְהֹנֶה אֶלְהָים: יּ נְאַטְּׁע וֹהְבֹּצִינִ יְנַהְטִּי כִּי מְבָּב

تَهُٰمُرِتُ لِاجْدِدُ لِيَوَهُٰمُانَا يَجُمُرُدُ: יַּ וְחַפּּשְׁמֵּׁע וְתַּשְּׁמָנֵע וְבַּלְּטִׁע כָּי וְכִּקְּנָא יִסְעָּבִי לְּלִי אֲבִי סְעָּבִיּ

אַפּילִת הַנָּה: װַטִּישְׁהַ וְעַכְּשְׁמֵּע לְאֵ וֹכִּי כֹּ, וְטִּשְּׁיִא וְכִּיּנְעַיִּא לְאַלְפֹאִע אַבר.

دېدنفك څلځك: ניקדלי המלות והבלד ימטר معمد لأخد أنظره حَقَد هُح لَابُن נַנַּצָא מֹשֶׁר מֵעָם פַּרְעֹרֹ אָתַר

וּנֹכַבַּע לַבַּוֹ עַנּאַ נַאָּבַעָּינִי: וְהַבְּבָר וְהַפִּלְתַ וַיְּסָב לַהַמָּאָ
 ניַרָא פּרְעֹה בְּיִהְלַל הַמְּטְר

ರ್ಷ'ಗ ದೆಭ್ರಗ: (ಡ) פּפוּקיס בְּנֵינֵ יִשְּׁרְאֵלְ כַּאַמֶּב דְּבֶּר יְהַוֹּח שַּכַח יָה בָּנֵי יִשְּׁרָאֵל בְּמָא مردم يېټين کي د وې تا برنه نوځ به بو بود د برخه بود د د برخه

> בֿיין אַרְעָּא: וּיָאַמֶּר אֵלְיוֹ מִשְּׁה פְּצֵאָתִי אָתַ וַאֵמָר לִיה מִשֶּה פְּמִפְּקִי יָה

ڲڔڶڔ۩؞ בא אַטַבּוֹהִטוּן מוּ בוֹבִם וֹנִ וֹאַנֹּי וֹמֹלֵבְנֵי זְנַמֹּלָא אָנִי מַּנִ

אַבוב וְכִישָּׂלְא זַּבְּמוּלְין:

אַפֿלִנוֹא אַנּגוֹ:

אַבְעָא: ימִטְרָא דַּהַנְה נְהִית לָא מְטָא שבים ג' וֹאִטְמִלְתִּי בַּלְגָּא יִבַּרְרָּא לַבְׁעָא יִפְּרָס יְדְוֹהָיִי בָּצְלְוִ ונפק משה מקנת פרעה ית

KATELLI.: למטמי ווּקביה ללביה הוא ממבא יברדא וקליא ואיסיף נשוא פּבותר אָבי אָטְמָנַת

דְּמַלֵּיל וְיָ בִּידָא דְּמֹשֶׁה:

earth is the LORD's. that thou mayest know that the neither shall there be any more hail; LORD; the thunders shall cease, spread forth my hands unto the as I am gone out of the city, I will And Moses said unto him: 'As soon

—'.boЭ аяоЈ know that ye will not yet fear the But as for thee and thy servants, I

ear, and the flax was in bloom. smitten; for the barley was in the And the flax and the barley were

not smitten; for they ripen late.— But the wheat and the spelt were

rain was not poured upon the earth. thunders and hail ceased, and the hands unto the LORD; and the from Pharaoh, and spread forth his And Moses went out of the city

and hardened his heart, he and his were ceased, he sinned yer more, rain and the hail and the thunders And when Pharaoh saw that the

had spoken by Moses. children of Israel go; as the LORD hardened, and he did not let the And the heart of Pharaoh was

38

٤٤

78

ıε

(92) כצאחי אח העיר. מן סעיר, מלל למוך סעיר לא סעיריט ו, יא):

המפלל, לפי שהימה מלאה גלולים (שם יב, ז):

השעורה אביב. עמדס בלביס, לשון בְּלָבֵי קַנְּחַל (שיר ונפלו, וכן ספשמס גדלס כבר וסוקשם לעמוד בגבעולים: לא סוצק לארן: כי השערה אביב. כלר ליכרס ועומלת בְּקָשְׁיָּסְ, ונשמלרו שורש במיבה, והרי הוא מגורם ושפו עלמפיו (איוד לג, כא): (ימוקאל כב, כב), לשון יליקם ממכם, ורואה אני אם דבריו במקום ס"א לפרש נכמה כמו הוכמה, נכו כמו הכו, אלא הנו"ן דעורא, ומגיע עלינו. ומנחם בן שבוק חברו בחלק בְּסִפּוּך בָּשָׁף נכסיס, וכן לא נכו, ולא ימכן לפרשו לשון הכאה, שאין נו"ן לארץ, ודומה לו וַמִּמַּךְ עָלֵינוּ קַטְּלֶם וַסַשְׁצָעָה (דניאל מ, יא) מממגו בלללולכם:

נמשו להם שלה לקו: וס כן סוא, ידעמי כי עדיין אינכס יראים, ומשמסיה הרוחה מרצומינו שנחלקו על ואם, ודרשו כי אפילומ, פלאי פלאומ ימ, ד), עד לא שכיבו. שֶבֶם יְצְׁמֶח (שם ב, ה), עד לא למח. אף הראויים ללקוח בברד. ומדרש רבי חוחומא (וארא מז) יש עדיין לא הוא, ואינו לשון קודס, כמו עֶבֶס יִשְׁבֶּבוּ (בראשית הצרד, יש לפרש פשומו של מקרא בעשבים העומדים בקלחם (30) שרם חיראון. עדייוןלא מיראון. וכן כל ערס שבמקרא לעמוד בפני קשה, ואע"פ שנאמר ואה כל עשב השדה הכה (25) כי אפילח הנה. ממומרומ, ועדיין סיו רכומ, ויכולומ

כמכגומו נינק, וְשַׁמֵּיף. לְנֶמֶם, לְשַׁמְּבְם. אף זה לה נמך להרך, (13) והפשחה והשעורה נכחה. נשגרס, לשון פרעס נכס, (33) לא נחך. לא סגיע, ואף אותן שסיו צאויר לא סגיעו

The Hastara is Ezekiel 28:25 - 29:21 on page 204. On Rosh Hodesh, read the Mastir and Hastara on

·677 ə8v4

אָנִנֹי אֶבֶנ בַּלַבְרָי: לבן וֹאָטַבְלֶב הֹבֹּבְוּוּ לַמָּהֹוּ הִשִּׁי פּבׁלְנִי כֹּיַאֹנִי וַכֹּבַּבְעִי אָנַן ניאמר יְהְנִיל אֶל־מֹשֶׁה בַּא אֶל־ נַאַמֶּר יָיָ לְמִשֶּׁה עַנֹּלְ לְנָת

: باللا בוובאטם לים شكك בֹמֹגֹנום וֹאָט_אַטַנוֹי ء بۋا خزا لان لائلا لائلا بائلاد خرابان بذرة لأوقد فغأزر

حَمْزُك طَعْدُرُ مِكِكَ مَعْدُ لَأَمْخُكُدُ: אֶּבְיֵנוֹ, עַמֹלּבְוִים מַּבַ מִּנוֹי מָאָנִים ^ะ ניאַמְרַיּ אֵלְיוּ בְּּה־אָמָר יְהֹּוֹהֹ ربته طور بهيادا هر هرم

خلائكيك: בָּי אָם־מָאֵן אַמָּה לְשַׁצֵּחַ אָתִּדּ עַמֶּי הְנְיָי מַבָּיא מָתֶר אַרְבֶּה

הַצְּמָהַ לְבֶם מִּן־הַשְּׁבֶּה: מו_עַבּיָר וְאָכַלְ אָעַ־בָּלְ_עַמְּאַ رْرَب بَوْرَفُت بَوْتِهُيُ بَا رَحُطُ ַ ሩְבְאָׁעַ אָּעַ_בִּאָֹבֶא וֹאָכַּנְן אָעַ וְכִּסְׁהַ אָתַ־צֵּיוֹ הַאְּבֶּץ וְלָאִ ייכַל

לבון וְיַבְּמוּן אֶבוּ אָנָא וֹוֹ: למגום וני אטוני. במניני וכו לנג זע נפון בּמֹכֹנוע ילגיל הקשמעי קדם ברף

كَالُول: שבע המי ויפלחון מַסְבוּר אַטַּ לְאָטַבּוֹהָא מוּ אָבְבוֹא בּיהוּדָאַי עַד אָמַהִי נאמרו ליה פדנן אמר יי וְמְאַל מֹשֶׁה וְאַהֲרוֹ לְנָת פַּרְעֹה

خىتانىك: נְת עַמִּי הְאַנָא מֵיתִי מְחַר מֹבָא אָבׁוּ אָם מַסְבוּר אַטַּ לְהַּלְּטִא

לכון מו שללא: וווכוַל וָת בָּל אִילָנָא בְּאַבְּתַּע בְּאָמְטְאַבַת לְכוּן מִן בַּרְדָּא ווכול וָת שְּׁאָר שֵׁוֹלְהָאָ וֹלָא וֹכוָלְ לַמִּטְוֹוּ זִּטְ אַבְּהָא וושפו זני הון הממהא באבהא

> My signs in the midst of them; his servants, that I might show these hardened his heart, and the heart of Go in unto Pharaoh; for I have And the LORD said unto Moses:

Χ

I am the LORD.' among them; that ye may know that and My signs which I have done what I have wrought upon Egypt, of thy son, and of thy son's son, and that thou mayest tell in the ears

serve Me. let My people go, that they may refuse to humble thyself before Me? Hebrews: How long wilt thou saith the LORD, the God of the Pharaoh, and said unto him: 'Thus And Moses and Aaron went in unto

locusts into thy border; go, behold, to-morrow will I bring Else, if thou refuse to let My people

groweth for you out of the field; hail, and shall eat every tree which which remaineth unto you from the residue of that which is escaped, see the earth; and they shall eat the earth, that one shall not be able to and they shall cover the face of the

- שתי. שָׁימִי, שמשימ מֿני: (I) ויאמר ה׳ אל משה בא אל פרעה. וסמרס בו: עולל לי (do יב):
- כב, כע), הַלוּחׁ בַּשְׁשֶׁר הִמְעַגֵּל בְּהֶס (שמוחלרה ו, י) האמור (5) אח עין הארץ. אם מרחה הארץ: (2) החעללחי. שמקמי, כמו פִי הָמְעַנְלְמּ בִּי (במדבר להיות עניושפל מפני:

מוכנעי, כמו וְשִׁוּלֵגְ לְמִוּ בַּשְׁבֵּב מִוּלְלִּשׁ לִי (שִיכה שׁ, כב), שַבָּר

- (3) לענות. כמרגומו לְפְׁמִּפְנְשָׁל, וכּוֹח מגורמ עני, מִפּֿנְמָּ
- ולא יוכל וגוי.
- במלכים, ואינו לשון פועל ומעללים, שא"כ היה לו לכמוב הכואה, לראות את הארך, ולשון קלכה דבר:

בּוֹנִי נִנְפָּן נַנְצָא מָעָם פּּרְעָה: קיוקם על קאַדְמָה עָד הַיָּוֹם אַבֹּמֶיף וַאָּבָוֹת אַבֹמָיף מִיּוֹם ع بختن خد_مخينو لخهد كعيله نظٰخ אָנ בֿטָּנְב יבָעָּ, בַּלָהַ בַּלָּ

אַבְרֶר מִצְּרֶנִם: יְחְנְחַ אֱלֹהֵיהֶם הַמֶּהֶם מִּדַע כָּי שׁכַּע אָע בְּיִאָּלְמְּיִם וְיִמְבְּרָהִי אָת בְּיִם יְהָ מִּבְּע יָהְ מִּבְּע יָהְ מִּבְּע יָהְ מִּבְּע יִהְ ישרפל מָתַיֹּ יַהְגֶּה זֶה לְנוּ לְמוֹקֵשׁ אָמַוּהִי יָהִי דֵין לַנָּא לְתַקְלָא וַיּאַמִרוּ עַבְדֵי פַּרִעָּה אֶלָיו עַד־

ַנְמֶׁ, עַעַלְכֶּים: מְבְּרָוּ אֶתְ־וְּהְוָּהְ אֶלְהַיִּכֶּם מָוּ \$ אָל־פַּרְעֿה וַיָּאַמֶּר אֲלַהֶה לְכָוּ ניישב אָת־משָה וְאָת־אַהַרן

יִבְבְּקְרֵנְיִ נְבֶבְ בָּי תַּוּיִינְתְ לְנוּי וֹבִע בֹבֹנְגנו וִבֹבֹנוְטְנוּ בֹּגאָנוֹוּ ניאמר משה בנערוו ובוקנוו

غڌرگם: נאָע_ספַּכָם רָאָנּ כָּי רָעָה נָגָר מַלֶּם כַּאַמֶּב אָמָבַם אָנַבֶּם

פּרְעְּה: (ס) מְבַּלְמִּגִם וֹנֹלְנְבָּמְ אָטִָם מִאָּע פֿוֹנ וְמְבְּרֵוּ אֶמַוּיְהְוֹבְי בָּי אַמָה אַמָּם

> ēĻal: בבין ואָטפּני ונפַל מִלְנִע מִבְוּנִיהוֹן עַל אַרְעָאַ עַר יוֹמָא אַבְהָהָהָ יַאַבְהָת אַבְהָהָהָ מִינִם ילטי כל מצראי דלא חוו לויטמקון במב יבמי כל מבדר

> בּהֹטֹא אָבוּ, אָבֹבוּט מִאָבוֹים ון אֶלְהַהוֹן הַעַּר כְּעַן לָא וּאָמִרוּ עַּבְדֵי פַּרְעָה כֵיה עַר

> פלחו שבח ול אלהכיו עו יעו לְנִת פַּבְעָה נְאֵמָר לְבִיוֹן אֵיזִילִיּ וְאָמְּטַב יָת מֹשֶׁה וְיָת צַּהַרֹּן

> עַנָּא בֿבֶם נֵגָ כַנָּא: בְּמְנָנֹא וּבְּעוּוֹבְנֹא נֵינִילְ אָבִי וְבְּסְבְּנָא נְיוֹוְלְ בְּבְּנָנָא וְבְבָנָנַנִא は没に במילימנא

לבול אפוכון לאסהקקיא: אַשוּן סְבִינון לְמִמְּבַר בִיני ונה שפּלְכוּן הַזּוֹ אֲבֵי בִישְׁא בְּסַמְּדְּכוּוֹ כַּד אֲשֶׁלָם יָהְכוּוֹ ניֵאמֶר אֲלַהֶם יְהִי כֵּן יְהְנִיל נִאַמֶּר לְהַוּן וָהֵי כֵּן מִימֶּרָא דִּייִ

בּאוֹ וֹטִבוּג וֹטִבוּן מוּ בוֹבם יפְּלְטוּ בְּבְים וֹנֹ אָבֵר יִנִיה אַמוּן עַנְּבְּרִים לָא כֵּן אִיזִילוּ כְעַּן הַנְּבְרַיָּא

> from Pharaoh. day.' And he turned, and went out they were upon the earth unto this fathers have seen, since the day that neither thy fathers nor thy fathers' the houses of all the Egyptians; as the houses of all thy servants, and and thy houses shall be filled, and

destroyed? knowest thou not yet that Egypt is they may serve the LORD their God, snare unto us? let the men go, that him: 'How long shall this man be a And Pharaoh's servants said unto

that shall go?' LORD your God; but who are they he said unto them: 'Go, serve the bre :hostad otnu nisga thguord And Moses and Aaron were

8

unto the LORD.' we will go; for we must hold a feast with our flocks and with our herds our sons and with our daughters, our young and with our old, with And Moses said: 'We will go with

is before your face. and your little ones; see ye that evil LORD With you, as I will let you go, And he said unto them: 'So be the

from Pharach's presence. desire.' And they were driven out serve the LORD; for that is what ye Not so; go now ye that are men, and

- (ד) המרם הדע. העוד לה ידעת כי הנדה מלרים:
- שמר לסס פרעס, רומס מני בָּמִילְעַנְּנִינוּת שלי מותו כוכב עולס כמרגומו. ומדרש אגדס שמעמי, כוכב אמד יש ששמו רעס, ולם סבקר כלשר למרמס: ראו כי רעה נגד פניכם. (סו) כאשר אשלה אהכם הרי אף כי אשלת גם את הלאן

לכם דם אנו רואין עליכם במדבר: לּ(וְטִׁי טְּטַ מַבְׁבַּּטַ מַלְבַוֹם מֵהְּלִיכִם (יִבוִ בַּת בַּיָ ת), בַביו הותרים אם הדם לדם מילה שמל יהושע אומם, וזהו שנאמר הייום לסם ראו כי רעה נגד פניכס, מיד וַיִנְּמָס ה' עַל הֶרֶעָה, והפך מְצְׁבַיִס בְּחְמִר בְּבְשָׁה הֹוֹצִיםְם (שמות לב, יב), זו היח שחמר (8) ויושב. סושבו ע"י שליח ששלחו אחריסס, וסושיבוס אל בעגל ובקש סקב"ס לסרגס, אמר משס בחפלחו, לְמֶס יֹאמֶרוּ לקראמכס במדבר, וסוא סימן דס וסריגס, וכשמעאו ישראל

نهٰ٪د بخلاد: בַּלְ הַמָּב בַּאָבוּל אָנו בָּלְ אָמָר מּכְ אָנֹה מֹאַנְיִם נִאָּכֹלְ אָנִים נִיבָּא נִוֹפַע מֹלְ אַנְהָא בַמֹּגְנִים מיי על־אָבֶץ מִצְּבַוֹם בָּאַרְבָּה וָיַעִּ ينْ هُوْد بِمَرْدَ هُذَّ مَاضِد بِشِد بِهِ إِنْ هُوْد بِنِ جَمَعُد هِدِيهِ بِهِا

עקרים נשא אָת־הָאַרְבֶּה: הַפְּיֵלְה הַבְּּקֶר הְיָה וְרִיּׁתַ הַהוּא וְכָל לֵילִיִאְ צַפְּרָא הַוְּה בְּאָבֶּא בְּלְ-הַיִּוֹם הַהָּוּא וְכָלְ-פּ מִצְּרֵיִם וַיְהְלָּה נִהָג רְוּהַ־קָּדִים צַּרְשָּׁא דָמִצְרַיִם וַיִּיְ דַּבָּר רוּהַ يثو ظهِر هِم مِقْدَدُ فِح هِرِهِ إِ

אַבְבָּה בְּמָהוּ וְאַבְרָיִי לְאָ יְהְיָה־ בְּבָּר מְאָר לְפַּנְּנוּ לֹאַ־הָנִיה בֵּוֹ ++ מֹבְּנְים נֹקְנָע בֹּכִיְ עַבְּנִינְ מִבְּנִינִם בַּמִּבְּנִם נְהָּבָא בֹּכִין שַּׁעוּם נַיַנַעַ הָאַרְבָּה עַל בָּל אָרֶעָ וּסְלֵיק וּוֹבָא עַל בָּל אַרְעָּא

בַּבְרַאָּבֶא מִגִּבוֹים: בֹּלְ בִּבֹּלִ בַּמֹּא וּלִמֹּמִר עַמִּבִיע אַּמָּר בוּהָיר הַבְּּרָד וְלאַ־נוֹהָר עשב הְאָהֶץ וְאֵהֹ בְּלִ־פְּרֵי הָעֵּץ ¿ ַ נַמַּהְשַּׁךְ הָצְּבֶלְ נִילְּאַכַלְ אָתַ־בָּלִ אֶר־עֵיוֹ ַנְיֶבֶם ڂٙٚڮ۩ڶۼۣڎؠٳ

אֶלְיהַיכֶם וֹלָכֶּם: וְּלְאַבְּרְן וַיּאַמֶּר הְמְּאִמִי לִיהְוָה יּלְאַבֶּרוֹ וַאֲמָר הַכִּיה בֶּרֶם יִיָּ المُتَالِد هَلَمْت حَمَّلِهِ خَمِيْلِهِ

מְעְּלֵי רָק אָת־הַמָּנֶת הַנָּה: لْلَمْكَيْدِيدِ كَرِيدِيْكَ لِأَكْدِي زُمُولُمُ يُعْدِيدِ كَتُلُم يُزَامِ زُمُّ لِللَّهِ لِمُعْدِدِ كَتُلُم يُز עַל וְעַמְּה שָּא נְאַ חַטְאָהִי צַּךְ הַפַּעַם

> נְתְ כָּלְ דְּאַשְׁאַר בַּרְדָּא: לווכול וח כל מסבא האַרְעָא מֹלְ אַבְׁמֹא בְּמִאָבוֹם וֹוִינוֹי

> וְרוּחַ קְּדוּמָא נְשַל יָת גוּבָא: לבומא באֹבֹמֹא כֹּל ווָמֹא נאַבים מֹשֶׁה יָת חוּשָביה עַל

> וּבְּטַבוְיבוּ לָא וְבוּ כֹּוֹ: לא עונה בן גולא דקנמיה מֹגֹּנִים שַפּֿיף לַחְּדָּא בַּדְמֹיהי

> F44;0: ילמסבא בעללא לכל אַנמא וֹלָא אָמִּשְׁאַר כַּלְ זָרוִל בָּאִילָנָא פֿונו אולָנא בֿאַמָּאַר בּּוֹבִאַ נו כַּלְ מַסְבָּא בַּאַבְמָא וֹנִי כַּלְ אֹבֹהֹא וֹשַׁהַוְכֹּע אַבֹּהֹא וֹאַכֹּע נטֿפֿאַ גע מגן מִּטְמָאַ בַּכֹּע

אֶלְנַבוּן יַלְבוּן: נאוחי פּרְעה למקבי למשה

מוקא קדין: אַלְבַבוּן וְיַמְבֵּי מִנִּי לְטִוָּע יִמַיַ ילהן אָבוִט להן לְטוִל, לַנִם

> land, even all that the hail hath left.' Egypt, and eat every herb of the may come up upon the land of of Egypt for the locusts, that they Stretch out thy hand over the land And the LORD said unto Moses:

east wind brought the locusts. night; and when it was morning, the the land all that day, and all the LORD brought an east wind upon over the land of Egypt, and the And Moses stretched forth his rod

them shall be such. such locusts as they, neither after they; before them there were no borders of Egypt; very grievous were land of Egypt, and rested in all the And the locusts went up over all the

through all the land of Egypt. either tree or herb of the field, there remained not any green thing, the trees which the hail had left; and herb of the land, and all the fruit of darkened; and they did eat every whole earth, so that the land was For they covered the face of the

and against you. sinned against the Lord your God, Aaron in haste; and he said: 'I have Then Pharaoh called for Moses and

91

take away from me this death only.' the Lord your God, that He may my sin only this once, and entreat Now therefore forgive, I pray thee,

סמגרם: (11) לא כן. כאשר אמרמס לסיליך סטף עמכס, אלא במקים אמר:

(בו) בארבה. נשניל מכת המרנה:

שבה כנגדו, שמלרים בדרומיה מערביה סיהה, כמו שמפורש

כא"ס יע"ש) וכמוהו לא היה ולא יהיה: ילק, מסיל, גוס, אבל של משה לא היה אלא של מין אחד, (כ"ג שמף לובוח: - ויגרש אוחם. סרי זס לשון קלר, ולא פירש מי משס, (כי של יואל סיס) ע"י מינין סרבס, שסיו יחד ארבם, (אומס עבודס) בקשמס עד סנס, נובמס לאלסינו, ואין דרך פמסו לא נקים מן סְעוֹלָס (יואל ב, ב), למדנו שסיס כבד משל לכו סגברים ועבדו אם סי: בי אוחה אחם מבקשים. (14) ואחריו לא יהיה בן ואומושסים בימייואל, שנאמר

(13) ורוח הקרים. כום מוכסים נשל אם סארבה, לפי (15) כל ירק. עַנֶּס יכוק, ויכדור"ה בלע"ו:

<u>יְרוֹ</u>נְר: ווֹהֵא מִמֹם פּבֹׁמְנִי וֹנֹמֹטֹב אָבְ וּנֹפֹל מִלְנִי פּבֹמִנִי וֹהַלְ. בֹּבֹם

and entreated the LORD. And he went out from Pharaoh,

٤7

אָלְר בָּלִלְ וֹּבָוּלְ מִאָּבוֹוִם: וַמָּע סַּוּף לָאַ נִשְׁאַר אַרְבָּת
 61
 נִּשִּׁאַ
 אָטַרְנַאַרְבָּרַ
 נִּיָּהַלְּמֵרַנּ
 ניהפר יהוה רים ים הוא מאר

עד בכל החום מצרים: לַנַמָּא דַסוּף לָא אָשְׁהָאַר װִבָּא כְטַבְא וּלָמַכְ נִע וּוָבָא וּבְמָבִי, וניפש ג' בים מהבלא שפיש

locust in all the border of Egypt. Red Sea; there remained not one the locusts, and drove them into the strong west wind, which took up And the Lord turned an exceeding

שׁלַּע אָנַרְבְּנָנִי וְשִּׁרָאֵלִי (פּ) os itaid taja sa za erúa ids

מַּבְּע נִׁע בֹּנִג נֹמִּבְאָּבְ: וְתַּקְּיִר יִיְ יְתְּאְ דְּפָּרְעֹה וְלָא heaven, that there may be darkness Stretch out thy hand toward And the LORD said unto Moses: children of Israel go.

But the Lord hardened Pharach's

مَجُدُنَ لَرُمُهُ عَلَيْهُ لِي مُلِيًّا مُنْهُ لِي مُلْكِ قِحْ ـ يَهِٰفِرُ نِهِ يُنْهُ لِهِ فِحْ ـ هُٰذِ لِا ينغود بمزئم هِל طَفِم دِهِم يَهِ إَن يَعِود بَرَ خَطَهِم هِدِيهِ وَحَ

ځ~~د~~۲ ۲،۲۰۶: אַבְקא בְּמִגְנִים בִּעַר בְּיִהְבִּי בוע הַמֹּנֹא וֹיהַי הַשְּׁמַנֹא עַּל

Egypt three days; thick darkness in all the land of toward heaven; and there was a And Moses stretched forth his hand

darkness which may be felt.

over the land of Egypt, even

heart, and he did not let the

מַבְּבְוֹם מִבְּמֵמִ וֹמִום: וּנְיְהֵי הְשֶּׁבְּאֶבֶלְיִר בְּבְלִרְאָבֶיִלְ שְׁמִּיָּאִ וַהְוָר חֲשִׁיִּרְ לְבָלְ בְּבְלִ ווַט מֹשֶׁר אָת־יָדוֹ עַל־הַשְּׁמָיָם

אַבְעָא דִּמִצְרִים הָלָהָא יוֹמִין: וּאַבוים מֹשֶׁה יָת יְדִיה עַל צֵית

had light in their dwellings. days; but all the children of Israel rose any from his place for three they saw not one another, neither

לא־רָאַר אַישׁ אָת־אָהִיר וָלא־ לָא חֲזוֹ גְּבָר יָת אֲחוּהִי וָלָא

בַּמושִבקָם: לעוְבֹא למוְשֹׁבֿנוּעוָן: لْذُكُمْ فَتَدَّ نَشِلَهُمْ لَانَكَ كُبُكَ يَرَضَا لَأَخُمْ فَتَدَ نَشِلَهُمْ لَائِكَ ្នុំ ក្នុជ៖ אָיִשׁ מִתַּחְקָּיוּ שְׁלַשֶׁת יָמִים קִמוּ אַנְשׁ יָמִתְּחוֹתוֹהִי הְּלְתָא

סמלומים שמלמו מסם (שמו"ר יג, ו): בְּבְמִיס (לפניס ב, ס): לא נשאר ארבה אחר. אף לעמוד ועומד אין יכול לישב (שמו"ר יד, ג). ולמס סביא פלשמים במערב היה, שוחמר בפלשמים ישְבֵּי מָבֶל הַיָּם בֹּוּי מוף וְעַר יַס פְּלְשָׁפִיס (שמות כג, לה), ממורח למערב, שיס - הופל שלה רחו היש הת המירגיימיס, ועוד שלשת ימיס התריס וכן מלינו לענין מפומין שסום פונס ללד מורח, שומת מיַס (בב) ויהו השך אפלה שלשת ימים וגוי. משך של של ארך ישראל, לפיכך רוח ים מקעו לארצה בימה מוף כנגדו, (דברים כח, כמ), שהיה כפול ומכופל ועב עד שהיה בו ממש: מוף סיס מקלמו במערב כנגד כל רוח דרומים, וגס במורח מחר ויסי חשך. ומדרש מגדס פוחרו, לשון מְמַשֵּׁשׁ צַּבְּקְרַיִס (19) רוח ים. כוח מערבי: ימה סוף. אומר אני, שָנַס אבל /אין הדבור מיושב על הוי"ו של וימש, לפי שהוא כחוב

(שס): שלשה ימים. שלוש של ימיס, מרליי"וה בלע"ו, וכן בידינו כלוס, אומר לו, אני ראימיו בבימך ובמקוס פלוני הוא וראו את כליהם, וכשילאו והיו שואלין מהן והיו אומרים אין במפלסס ויאמרו אף סס לוקין כמונו. ועוד, שחפשו ישראל רולים ללאמ, וממו בשלשמ ימי אפלה, כדי שלא יראו מלרים עליהם חשך, שהיו בישראל באוחו הדור רשעים, ולא היו משך מוכפל על זה, שלה קמו היש מהחהיו, יושב הין יכול

כמו לם ימים בַּמַר דְּיַשְׁרֵי קְבֵל בֵילְיָם, כשיגיע סמוך למור היום. (שמואל־בכב, מ), כמון מְּשַׁיְבֵנִי. ואונקלום מרגם לשון סמרם, (ישמי' יג, כ), כמו לא יאהל לא ימה אהלו. וכן וַשַּוְבֵנִי מַיִל כן כל שין שכמוב מלפיד על מסרונה, כגון וַלֹח יַבֵּל שָׁם שַׁבְּדִּי לנו מיבום סרבס מסרום אל"ף, לפי שאין סברם האלף נכרם וחשך של לילה יאמיש ויחשיך עוד: וימש. כמו ויאמש. יש (I2) וימש חשך. וימשיך עליסס משך יומר ממשכו של לילס,

ז' ימים בכל מקום, שמיי"נה של ימים:

ينْعَضِد بِمَزْمَ هِجُ مَنْضِهِ فِنَهِ يَذِيعِ يَهِضِد بِرَ جِٰطَافِمَ عَنَهِ مِجَمِينَ And the LORD said unto Moses: אַסָר עָוֹד רְאָוֹת פָּנֶיף: (פּ) אוסיף עוד למחזי אַפָּף: well; I will see thy face again no ⁶² נְצְּמָר ְ מִמֶּר ֻ בַּוֹּ דְּבַּרְקְ ְלְאֵר נִאָּמָר מִמֶּר יָאִיּת מַבְּילְקְּאַ לְאִ 67 And Moses said: 'Thou hast spoken כּי בְּיִוֹם רְאָטְדְּ פָּנִי מָמִית: thou seest my face thou shalt die.' אַפּּג אָבוּג בּוּנְמָא בּעַטְבוּג אָפּג بانور جاء هد الأوام بهائه هذه see my face no more; for in the day אָסְהְעַר לֶךְ לָא תּוֹסֵיף לִמָּחִוֵּי thee from me, take heed to thyself, וַיְאָמֶרַלִוּ פַּרְעָּה בֵלָּ מִעְּלָיִ ַנְאָׁמָר כִיה פַּרְעָה אָיזִיל מִעְּלָּוִי And Pharaoh said unto him: Get אַבֶּר לְתַּלְּחֶם: ዿ

ዿ

ዿ

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש

ש heart, and he would not let them go. בּ נִיְחַנֵּל יְְהְנְּהְ אָת־לֶב פַּרְעָּה וְלְא וְתַפֵּיף יִיְּ יָת לְבָּא דְפּרִעֹה וְלָא But the Lord hardened Pharach's מושלא לשמן: ಭಿರ್ಥ: יְרָשְׁ מְאֵ נְפְּלְטִ בְּרָם וֹנְ מָּב until we come thither.' מַּבְיַבְּאָבִר אָתַיְרוֹנְה עַרְבּאָנוּ ֵנֵ אֶבְׁעַלֹא נְאָנְעַׁלֹא כְּנִע אָנְעַׂלָא with what we must serve the LORD, יְחְנָח אֶלְהַיִּנוּ וַאֲנָחָנוּ לְאִ־נֵדַע LORD our God; and we know not אַנְטִנְא נְסְבְין לְמִפְּלִים בְּרָם for thereof must we take to serve the 🍻 פַּרְסְׁה בֻּי מִמֶּנוּ נִקָּח לַעֲּבֶׂר אָת־ נְאָאַר מִנְיה מִבְּעָם אָבִי מִנְיה there shall not a hoof be left behind; וֹנִם_מֹלַנְנִוּ וֹלָבְ הֹמָּנִוּ לַאָּ עֹהָּאָּבְ Our cattle also shall go with us; וֹאַל בֹּמִינִגא הַנוֹג מִמַּלֹא לָא ליהנה אָליהני: ונגבור בדם ין אַלְהַנֹא: sacrifice unto the LORD our God. בּׁנֹבְנוּ וֹבְּעוֹים וֹמְלְעִ וֹמֹמְּנוּ בּיִבּנֹּא נִכָּסִע טִּוּבְׁמָּו וַמִּלְנִוּ burnt-offerings, that we may give into our hand sacrifices and ್ಷ%ರ್ಥ ದರ್ಭ ಚರ-ಶರ್ಷ ನ್ಯಾ נְאָמַר מֹשֶּׁה אַף אַמָּ הָמֵּין And Moses said: 'Thou must also ἀ₫ሮ□: מפלכון ייזיל עמכון: with you. יקקרט יַצָּיְרְ גַּם־טַפְּטָם יַלֶּךְ be stayed; let your little ones also go מוכון ועוניכון שבומו אף אַנְיִם לְכִּוֹּ עַבְּרָוּ אָת־יִהוָֹה רָק צֹאִנְבֶם only let your flocks and your herds אווילו פַלַחוּ קָדָם יָן לְחוֹד **t**7 and said: 'Go ye, serve the LORD; וַיּקְרָא פַּרְעָּה אֶל־מֹשֶׁה וַיּאֹמֶר יּקְרָא פַּרְעֹה לָמֹשֶׁה וַאֲמַר And Pharaoh called unto Moses, ספר שמות – פרשת בא שלישי – X sudoxi

אָבְבֶם בִיוֶּד: מַנָּה פְּשֶׁלְחוֹ פְּלֶח גְּרָשׁ נְגָרָשׁ נִיבָּאׁ מֹאֹנְוֹם אַשְׁבוּגַבְּן וֹהָבְּעׁ אַשְׁכֵּם מִאָּנִאָּג בִּעֹב בּוֹ וֹהָבְּע וֹשְׁכִּוּ ַ װַ אָּבוֹעְ אַבֿגאַ מַּלְבַּבּבוֹמָעְ וֹמַלְ עַב עַר אַנְטָּנִ מַלְ פּּבוֹמָע וֹמַלְ

במולט לכו במו ולכו זמר: אַשׁו מַאַת רַעַּהוּ וְאָשָּׁה מַאַת

שבלא ושבוב ושכון מלא: בְשַּׁלְחוּהֵיה

וּבַר מוֹ חַבְּרֵיה וֹאִמְּמָא מוֹ בפרן א באווו העים וישאלי מביל בען קרם עמא וישאליו

> altogether. surely thrust you out hence when he shall let you go, he shall afterwards he will let you go hence; upon Pharach, and upon Egypt; Yet one plague more will I bring

IX

jewels of gold. neighbour, jewels of silver, and neighbour, and every woman of her and let them ask every man of his Speak now in the ears of the people,

(42) יצג. יסא מולג במקומו:

aal: (82) גם אחה חחן. לא דייך שמקננו ילך עמנו, אל אגם אמה (92) בן דברח. יפה דברם וצומנו, דברם אמה של א אום אחה חחן.

בעבד. כמס מכבד סענודס, שמח ישחל יותר ממס שיש (32) פרסה. פרסה רגל פלנמ"ה צלמ"ו לא גדע מה (1) בלה. גמירה, כלה כליל, כולכם ישלה:

מוז כלום פניך (שמו"ר יד, ד):

77

ניפן יהנה אָת־חַן הַעָּם בְּעִינֵי

ַ לַטַבַּא בֹאַבַמֹא בַּטִּבָּבוֹם בֹמִנוֹ, מִצְרָאֵי אַרְ זִּיבְרָא מִמָּרוֹ רַב וועב וו וֹע מַּפָּא לְנַעַמָּון בַּמָּנִי,

מֹגֹבוֹם: פַּחַצַּת חַלּיִלְה אַנִי יוֹצֵא בְּתִוּךְ בְּפַּלְגִּית לִילִיִא אָנָא מִתְּנְלִי רביעי וַיַּאַמֶּר מֹשֶׁה כָּה אָמַר יְהֹוְהַ

בגו מִצְרָוֹם: נאַמַר משֶּה כָּדָנוֹ אַמַר וֹזָ

בבווום וכל בכור בבמה: עַר בְּכָוֹר הַשִּׁפְּחָה צַּשֶׁר צַחַר ל מִבְּכָוֹר פַּרְעֹּה הַיּשָׁב עַל־כָּסְאַוֹּ بقلا خُدِ خُديدٍ خُمُادًا مُمُدِّنَاتِ

下口は「アンド בּבֹבֹער רחְיָא וְכִלְ בּוּכִּרָא מַלְכוּנוֹגע מַר בּוּכְרָא דְּאַמְּמָאַ בּהֹטוּג לְמִטַּב הַּלְ כּוּנַבְיּ ŁĊŔĹĬO ĊŒĬĊĹŊ ĿĠĹĸĽ ונמוט פֿל פוכֹבא פֿאַבמאַ

וְכְמִּהוּ לְאִ תֹּמֶף: מצְרָיִם אֲשֶׁר בְּמָעוּ לָאִ נִהְיָּמָת ַוְתְּיְתָּה צְּעְקָה בְּבְלִר צְּבְלָה בְּבָלְ צֶּבֶּץ

הַנְת וְדְכְנְתַה לְא תּוֹסֵיף: אֹבֹמֹא בַמֹּגֹבוֹם בַּכְּוֹטַבּ לָא וּנִיבוּ גַּוֹבוֹשֹא בַבַּּנֹא בַּבַּב

בּוֹן מֹאַבוֹם יבוֹן וֹהָבֹאֵב: לְמַעַן מֵדְעוּן אֲשֶׁר יַפְּבֶּר יְהוָֹה √ چَرْحَ رَاسُدُا رَاشِهُاتُ اِلْاِسَانُ وَرَاحًا رَاشِةً الْمِاسَاتُ فِي الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالُمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالُمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَلِمُ الْمُعِلِمُ الْمِعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمِعِلَمُ عِلْمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمِعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمِ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمِعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلْمُ الْمُعِلْمُ الْمُعِلِمُ الْمُع انزخرا خدّ، نهُدُجْر ذِج تُقَدَلًا_

ולכל בני ישראל לא ינויק

מֹגַּבְאָנ וּבֵּוֹן וֹמִּבָאָכִ: לְמָאֵּלְהָא וֹהַר בֹּהִינָא בֹּנִינְ は分が得け

> the sight of the people. sight of Pharaoh's servants, and in great in the land of Egypt, in the Moreover the man Moses was very favour in the sight of the Egyptians. And the Lord gave the people

out into the midst of Egypt; LORD: About midnight will I go And Moses said: 'Thus saith the

mill; and all the first-born of cattle. the maid-servant that is behind the throne, even unto the first-born of of Pharach that sitteth upon his Egypt shall die, from the first-born and all the first-born in the land of

nor shall be like it any more. such as there hath been none like it, throughout all the land of Egypt, And there shall be a great cry

Egyptians and Israel. doth put a difference between the ye may know how that the LORD tongue, against man or beast; that Israel shall not a dog whet his But against any of the children of

a.): (2) דבר גא. אין נא אלא לשון בקשס, בנקשס ממך סוסירס (5) עד בכור השבי. מס לקו סשבויים, כדי שלא

ד.), אבל הקב"ה יידע עמיי ורגעיי, אמר בחלות: פניו: בחצות הלילה. כהחלק הלילה, כחלות כמו מן האומה עובדי כוכבים, נפרע מהלהיה (מכילתה פי"ג):

שנוניס: אשר יפלה. ינדיל: שמא יטעו אלעגניני פרעה ויאמרו, משה בַּדְּאֹי הוא (ברכות מריף ושנון. וְיַדְ מְרוּלִים מַעַשִׁיר (שה י, ד), מריפים, מוחרים במלום, דמשמע שמוך לו או לפניו או לאחריו, ולא אמר במלום, (ישעי' מא, מו), שנון. מקשבות קרוך (משלי כא, ה), אדם ורבומינו דרשו, כמו בבחלום הלילה, וחמרן שחמר משה לח שנן. חו שָּמֶבֶן (שמוחל־ב ה, כד), משחנן. לְמֹורַג הַרוּן יוסר פשומו לישבו על אופניו, שאין חלום שם דבר של חלי. ישנן. וכן לא קבץ לבָנֵי יִשְׁרָבֹּל לָחִישׁ הָת לְשׁוֹלו (יהושע י, כא), בּעַלוּת (שופּעיס יג, כ), בַּמַרֹוּת מַפְּס בְּנוּ (תּסליס קרד, ג), (ד) לא יחרץ כלב לשונו. אומר אני שהוא לשון שנון, לא נאמרס לו נבואס זו, שסרי משילא מלפניו לא סוסיף ראום וכל בכור בהמה. לפי שסיו עובדין לה, וכשסקב"ס נפרע (4) ויאמר משה כה אמר הי, בעמדו לפני פרעה השפחות, שחף הם היו משעבדים בהם ושמחים בלרמם: פרעה וחשובים מבכור השפחה היו בכלל. ולמה לקו בני קייס בסס, ואמרי כן ילאו ברכוש גדול לא קייס בסס (ברכות מבכור פרעה עד בכור השפחה. כל ספמומים מבכור על כך, שלא יאמר אומו לדיק אברסס, ועבדוס וענו אומס יאמרו יראמס מבעס עלבונס, וסביאס פורענות על מלריס:

قِالِاد چَٰلَاد (a) וֹאַנוֹנְרִיכֵן אָצֵאְ נַיְצָאְ מֵעָםַ בּן אָפּוֹס וּנָפַס מִלְנָת פּּרִעֹּר لَحُد_لِيْمُ י וְהִשְּׁמְּחֲוּרְ־לֵי לֵאמֹר צֵאְא אַמָּה לְנָהִי וִיִּבְעוֹן מִנִּי לְמֵימִר פּוֹק أَذُكُ لَا خُرِ مُحْثِنَكِ هِٰذِنَا هُرِّرَ أَنْ ثَالِيهَا خُرِ مُخْتُكَ هُرِّنَا

בלוט מופֿטֿו פֿאָבוֹא מֹאַבוֹים: ישְׁמָע אֲלֵיכֶם פַּרְעָּה לְמֵעַן מִנְּכִוֹן פַּרְעֹה בָּרִיל לֹאַסָּנָאַה וּיָאמֶר יְהֹנְתֹ אֶל־מֹשֶׁה לֹא וַאֲמַר יִיְ לְמִשֶּׁה לָא יְקַבֵּיל

מַאַרְצֶּוֹ: (ס) אָנו_בֹּדוֹ, וֹהְבֹאָל じんみ_ふぐし ניְחַנַּק יְהֹנְה אָת־לֶב פַּרְעָה וְהַפֵּיף יִיְ יָה לִבָּא דְפַּרְעֹה וְלָא ਾ ਜ਼ੁਖੇਵ੍ਹਾਂਜ਼ ਸ਼ੁਲ੍ਹੀਜ਼ ਵੇਵ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼੍ਰੀਜ਼ ਖ਼ਾਵ੍ਰਿਸ਼ਕ ਸ਼ੁਲ੍ਹੀ ਤੂਸ਼ਜ਼ ਵ੍ਰਾਪ੍ਰਜ יַנוּמָהַר וֹאַנַרוֹ מִּמָּוּ אָנַרַכַּלַ

אַבְרוֹ בְאָבֶין מִצְּרָוִם לַאִּמְר: אַ נִיּאַמֶּר יְהֹנְתֹ אֶל־מֹשֶׁת וָאֱלֹ נַאֲמַר יִיְ לְמֹשֶּה וּלְאַדַּרֹן אַ

ĽÁŤĽ: しおなけ בּיַלְבָּשׁ בַּיָּהַ לְכֶּם רַאָּשׁ מֵדִישְׁים יַרְיִשְׁ בַבִּין בִישׁ יַרְחַיָּא

אָבְע מִּע לַבָּוֹע: וְיִקְחַוּ לְהָם אָישׁ שָׂה לְבֵּיתַ ً جُمُمُّا چَدِّقُا جَالِيَّكِ بَيْبًا يَظْبِهِ جُمْ حُمْ مَثَلًا نَشِلَجُمْ مَذِيدٍ

אַמְּרַ בְּרַנְלְמְנִבְּ אַנֵּי וְכִּלְ תַּמָּא בְּמָמָבְ וּבְּעַרַ

מוְפַּׁעוֹ, בֹאַבְאָ גַעִּאָבוֹם:

שַׁכַּׁח יָת בָּנֵי יִשְּׁרָצֵּל מֵצַּרְעֵיה: ומשָב וֹאַבַרוּ מְבַרוּ יָת כָּל

בְאַבְעָא דְמִצְרָיִם לְמִימָר:

ជាប៉ង: ענא לכֶּם לְעַבְׁתָּג ענא לַכִּוּן לָנִבְעָּנִי

אַמַּר לְבִית אַבָּא אָמֶּרָא לַנְרְחָא הָבֵין וְיִפְּבִיוּ לְחַוּן ĘŒĠĹX

> from Pharaoh in hot anger. that I will go out.' And he went out people that follow thee; and after me, saying: Get thee out, and all the down unto me, and bow down unto And all these thy servants shall come

in the land of Egypt.' that My wonders may be multiplied Pharaoh will not hearken unto you; And the LORD said unto Moses:

Israel go out of his land. and he did not let the children of LORD hardened Pharaoh's heart, wonders before Pharaoh; and the And Moses and Aaron did all these

and Aaron in the land of Egypt, And the Lord spoke unto Moses

IIX

first month of the year to you. beginning of months; it shall be the This month shall be unto you the

ponsepojq: fathers' houses, a lamb for a every man a lamb, according to their this month they shall take to them of Israel, saying: In the tenth day of Speak ye unto all the congregation

GCC: דבריו ילה מלפניו: בחרי אף. על שהמרלו הל מותף רהות אצא. עס כל סעס מחרלך: ויצא מעם פרעה. כקגמר אשר ברגליך. ססילכים אתר עלמך ומלוכך: ואחרי כן (2) החדש הזה. סכאסי לבנה בְּמֹדִישׁה (שְמִי"ִר מו, כֹּמֹ), ממוך עַמִי, ולא אמר לו משה ממחלה וירדם אלי והשמחוים לי: דבר חמור כזה לא כל שכן (מכילחא פסחא פ"א): שהרי בסוף ירד פרעה בעלמו אליו בלילה ואמר קומו לָאוּ הפלה קלה לא החפלל בחוך הכרך, לפי שהיחה מלאה גילולים, (8) וירדו כל עבדיך. מלק כצוד למלכות (וצחים קצ.), אינו אלא צמוך סכרך, מלמוד לומר כלאםי את סעיר וגו', ומס

בכורום וקרישם ים סוף ולנער את מלרים:

ממרים:

שכללו עס משס בדבור: בארץ מצרים. מון לכרך, מו עשס וערת במופתים כמשה, חלק לו כבוד זה במלוה ראשונה, חשכה:

(ו) ויאמר ה' אל משה ואל אהרן. בשביל שלסרן אלל סמוך לשקיעת החמה נלמרה לו פרשה וו, והרלהו עם (ויקרא ז, לח), מן ביוס אַשֶׁר גַּיָּה ה'נְקְלָּשׁ (במדבר מו, כג), המתופחים, ולא שנאה כאן אלא בשביל לסמכה לפרשה של אלא ביום, שנאמר יַיִּהִי בְּיוֹם דְּבֶּר הִ' (לעיל ז, כח), בְּיוֹם צַוֹּמֹר (10) ומשה ואהרן עשו וגרי. כבר כמב לנו ואת בכל כוס ראס וקדש. וכילד סראסו, וסלא לא סיס מדבר עמו כאויה לקדש, והראה לו באלבע את הלבנה ברקיע, ואמר לו (9) למען רבות מופחי. מופחי שְנֵיִס, רבות שלשה, מכח הזה. נחקשה משה על מולד הלבנה, בהיוו שנור חר הה החים וחיה. החדשים, שיהא אייר קרוי שני, פיון שלישי (מכילתא שם): מידי פשומו, על חדש נימן אמר לו, זס יסיס ראש למדר מנין ואמר לו, כשסירם ממחדש יסים לך כ"ח. ואין מקרא יולא

++

אַלְלִו מַלְסוּ עַּלְ־הַשֶּׁה: בּיהָ בְּמִכְּטָה נְפְּשֶׁה אָיִשׁ לְפָּי דְּקְרִינִיה בְּמִנְיוֹ נְפְשְׁהָיִא וְלְקַח הוֹא וֹשְׁבֶנְוֹ הַקְּרְב אֵלִי עֵלְ אַמְּרָא וִיפַב הוֹא וֹשִׁיבְבֵיה

: اللكٰ خُرُتُ مَا لِنَخْطُهُم بَمَا لِمُثَالِم أَتِد خُرِيا مَا هَفَدَهُ بَمَا خُبُرَ שֶּׁה קְמֶנֶם זְבֶּר בֶּן שְׁנֶה וְהָנֵה אִפֶּר שְׁלִים דְּבַר בַּר שַׁתֵּיה

نَمُلَّكُمْ قَبَا لِيُمَلِّقُنُونَ וְאָםׁבְּמִּנִי אָטָוִ כָּלְ לֵבוֹלְ מִּבִּעַ בַּבְוּ וְנִבְּסֵוּן יִמִיהַ כַּלְ לַבַּלְאִ אַרְבָּעָה עַשָּׁר יָוֹם לַחְדָשׁ הַזָּה אַרְבָּעַה עַסְרָא יוֹמָא לְיַרְחָא וְהָנְה לְכֶם לְמִשְׁמֶּבֶה עַּר וִיהֵי לְכוּוְ לְמַשֶּׁרָא עַּר

تَقَرُّهُم كُمُلًا يَهُكُمُ لِهُ فَيُلُّ فَيُلُّ فَيُرُّهُ لِيَرْجُرُوا يُتِرْبُ فِيرًا: הְשׁׁי עַפּּיִּא וֹהַלְ עַפּֿהְאַנוֹע הַלְּבַעַ הַּאַבָּא הַלְ ² נֹלְטַׁענִ מִּנְ עַּנְּיִם ׁ נֹלִטַׁנִּנִּ הַּבְ ַ נִיּפֹּבֵּנוּ מִּנְ צַּמָּא נִיטִּנּנוּ הַּבְ

מַל אָמֶוֹרָא: גבר לפום מיכליה ההמנון וְאָם וִמְעָם הַבּּוֹתְ מִהְוֹיִת מִשֶּׁתְ וְאָם וְעִיר בִּיסָא מִלְאָהְטָּנְאָר

עציא הסבון:

כֹּנֹחֲטֹא בַוֹחֲבַאֵב בּוֹן חֲטַהַוֹּא:

the lamb. eating ye shall make your count for souls; according to every man's one according to the number of the neighbour next unto his house take a lamb, then shall he and his and if the household be too little for

it from the sheep, or from the goats; a male of the first year; ye shall take Your lamb shall be without blemish,

congregation of Israel shall kill it at and the whole assembly of the fourteenth day of the same month; and ye shall keep it unto the

wherein they shall eat it. on the lintel, upon the houses and put it on the two side-posts and And they shall take of the blood,

מסיום משס אחד, שאין יכולין לאכלו ויצא לידי נוסר, ולקח (+) ואם ימעט הבית מהיות משה. ולס יסיו מועמין G"(): מרובין יכול שם אחד לכולן, מלמוד לומר שם לבית (מכילמא (פקמיס לו.): שה לבית אבות. למשפמס ממת, סרישסיו (שס): הזה. פקח מלריס מקחו מבעשור, ולה פקח דורות לחדש. דברו סיוס בראם מודם, שיקמוסו בעשור למודש (3) דברו אל כל עדה. וכי אסרן מדבר, וסלא כבר (6) והיה לכם למשמרה. זס לשון בקור, שמעון בקור

פ"ג): חכסו. מִּמְמְנוּן: לאכילה, פרט לחולה ווקן שאינו יכול לאכול כזית (מכילתא וכן מלשם שמלפן (ויקרא כז, כג): לפי אכלו. הראוי בתיים ולה משנשתע (פקחים פע.): במכסת. משנין, ולסממעט מסיום משס, יממעטו בעוד סשס קייס, בסיומו סימנו, ולסמנום על שם אחר, אך אם באו למשוך ידיסם ללמד שחחר שנמנו עליו יכולין להחמעע ולמשוך ידיהם סוא ושכנו וגוי, זהו משמעו לפי פשומו. ועוד יש בו מדרש,

מו מוס, שמף עו קרוים שם, שנממר ושה עזים (דברים יד, ד): כלומר שנולד נשנס זו: מן הכבשים ומן העזים. מו מוס (a) חמים. בלא מוס: בן שנה. כל שנמו קרוי בן שנה,

ועריבת סלילה בתחלת הלילה. ערב לשון ושף וחשך, כמו סלילס, עריבת היום בתחלת שבע שעות מכי ינטו לללי ערב, סערבים נראה בעיני, אומן שעות שבין עריבת היום לעריבת בין הערבים, שהשמש נומה לבית מבואו לערוב, ולשון בין בפסמיס (סד.): בין הערבים. משם שעות ולמעלה קרוי זו, נכנקם כם ראשונה נגעלו דלמום העורה וכוי, כדאימא וישראל, מכאן אמרו פסחי לבור נשחטין בשלשה כחוח זו אחר פ"ס קידושין ממ:): קהל עדה ישראל. קסל ועדס כולן שוממין, אלא מכאן ששלוחו של אדם כמוחו (מכילחא מאלילים וקמו לכם לאן של מלוס: ושחשו אחו וגוי. וכי שמופים באלילים, אמר להם משְכוּ וּקְחוּ לְבֶם, משכו ידיכם בְּבִימֵך שְׁבַּמְּמִי שְׁשִׁיבִיוֹדְ מִבְּוַב שְׁוּן מִוֹס בְּוּ (וכביס מ'יש) יושטיו מְמְבּוֹמֶמֶת בְּּדְמֶיִךְ (שׁס ו), כשני דמיס, ומומר גַּס מַפְּ בְּדַס שמי מנומ, דס פסח ודס מילה שמלו באוחו הלילה, שנאמר כדי שיגאלו, שואמר וַאַמָּ עֵרֹס וַעֶּרָיָס (שס ז), וומן לסס לאברסס שאגאל את בניו, ולא סיו בידס מלות להתעסק בהם שְמַךְ עֵמ לְדִיס (ימוקאל מו, ח), הגיעה שנועה שנשנעתי (מכילמה פסחה פיג): אל כל עדה ישראל וגר בעשור ממיה בן חרש הומר, סרי סוה הומרן הבני בליך והבה לוה למדני, והדבור יולא מבין שניהם כאלו שניהם מדברים - לשחימחו ארבעה ימים מה שלא לוה כן בפסח דורוח, היה ר' כאמר אםה סדבר, אלא סולקין כבוד זה לזה, ואומרים זה ממום ארבעה ימים קודם שחיעה. ומפני מה הקדים לקיחסו

תְּלְבָּטְ כָּלְ אֲמִׁטְׁטִ (יִשְתִּי, כִצְ יִּטְ):

بېڭڭلان: בּּלִי־אָשׁ וּמַצְּוֹת עַל־מָרֹרֶים הָדֵין טְּנֵי נוּר וּפַּטִיר עַל الْمُكَٰذِهِ هُلا لِنَحْمُهُد فَذَاذَٰذِلا لِنَهُلا أَسْخُمِهَا أَنَا فَفُدُم فَجْرَجُنُم

ראָהִוּ מַּלְ-בָּרָמָיוּ וְמַלְ-בָּרָיּ מְבָּשֶׁלְאַ מִבְּנָשִׁר בַּנֹּי אִם בֹּלִי אָשְּׁ לְאַ כִּע בַּשִּּלְאַ מִבְנַשִּׁלְ בַּמִּנֹאַ

idite: וְנְבִּינֵיב מִמֵּנִנּ מַגַ בַּבַבוֹי בַּאָמְ וּגְוֹמֶטַאַר מִנֵּנִי מַג בַּבַּבֹא نَّرِي بَانِنْدِ بَاقُود مَا خُوَّاد نَرِّه بَاهِٰهُدِدا مُوْدِ مَا مَخْذُه

בְּחִפְּזֹּוֹן פֶּסַח הָוּאַ לַיהֹנֶה: بقظخكم خثلكم تغجخفه بهدر لإلإكاره וַלֶּבֹעַ שַאָבֹלַוּ אָעוַ מִּעֹוּנִבֶּם

שְּׁבְּטִים אֲנָי יְהַנְהַי: יללג_אָגעי מֹאַניום מֹאֹנִם מֹאִנִם וֹמַּגַבַּבַמֹּעַ نمْحَدُن، حُمُّدُ ١٨ مَمْرَ، صِ حَمْرُ ذَكِ بِ

מְבְוּבוּגוֹ הַבְּלְנִּנִּיבִי:

בְּבְעוֹה וְעַלְ נַנִּיה: אָלְבַוּן מְנֵי נוּר בַישִׁיה עַל אַל־האַכְלָוּ מִמֶּנוּוֹ נְאַ וּבְשָׁעִלְ לְאַ מִיכְלְוּן מִנִּיה כִּד חַי וְאַר

בנולא היקדון:

ענא בורם יון: נמיכלון ימיה בבהילו פסתא בְּרַגְּלֵיכוֹן וְחוּמָבִיכוֹן בְיַדְכוֹן מְסָבָּיכוּן וכבון שוכלון ישוש ערציכון

אָלָא גַלָ: סהוט מאבאו אהבור דינין מֹאַנֹאָא וֹתֹּב בֹתֹנֹא ובֹכֹּב בְאַרְעָאַ לבגלוא טבון ואַלסוָב פֿב באבלא דמצרים

> they shall eat it. unleavened bread; with bitter herbs night, roast with fire, and And they shall eat the flesh in that

inwards thereof. head with its legs and with the with water, but roast with fire; its Eat not of it raw, nor sodden at all

shall burn with fire. remaineth of it until the morning ye until the morning; but that which And ye shall let nothing of it remain

LORD's passover. and ye shall eat it in haste—it is the feet, and your staff in your hand; loins girded, your shoes on your And thus shall ye eat it: with your

execute judgments: I am the LORD. against all the gods of Egypt I will Egypt, both man and beast; and all the first-born in the land of Egypt in that night, and will smite For I will go through the land of

ומווות שבנית המכן וכנית הַבָּקָר, שמין דרין במוכו: על הבחים אשר יאכלו אוחו בהם. ולא על משקוף שְׁלֶם נְגָּף (ויקרם בו, לו), שַרְפָם דְשְׁקִיף. מַבּוּרֶה, מַשְׁקוֹפֵי: כשמוגרין אומו, לינמ"ל בלע"ו ולשון שקיפה, חבמה, כמו קול ואחת מכאן: המשקוף. הוא העליון, שהדלת שוקף עליו שהוא, כל בשרו משלם: (ד) ולקחו מן הדם. זו קצלת סדס, יכול ביד, מלמוד אחר סדחתן (שם עד.). ולשון על כרעיו ועל קרצו, כלשון על

מרדים. כל עשב מר נקרא מרור, וליוס לאכול מרור וכר בקר שני מעמוד ומשרפנו:

כשמד עם כשבו ועם כרעיו ועם קרבו, ובני מעיו נומן למוכו מאכלו ממנו כי אם גלי אם: ראשו על ברעיו. נולסו כולו למעלה גור עליו במלוח עשה, וכאן הוסיף עליו לא חעשה, אל ובשל מבושל מכל מקוס (פקחיס מה.): כי אם צלי אש. (פסמיס מא:): במים. מנין לשאר משקין, מלמוד לומר בלשון ערבי: ובשל מבושל. כל זה בהוהרה לה ההכלו (9) אל האכלו ממנו נא. שלינו ללוי כל לרכו קורלו נל לוימררו לם חייסם:

לומר אשר בסף: המוודות. סס סוקופום, אחם מכאן לפחם לבְּמֹקַס (שמוח ו, כו), כמו בלבאוםס כמום שהן, אף זה כמום

(8) אח הבשר. ולא גידים ועלמות (מכילתא פ"ו): על אלא ממתרת, וכך מדרשנו, והנותר ממנו צבקר ראשון, עד זסו לפי משמעו. ועוד מדרש אחר, למד שאינו נשרף ביו"מ סממס, ובא סכמוב לסקדים שאפור באכילה מעלות השחר, פעס שניס, לימן בקר על בקר, שהבקר משמעו משעת הנץ (10) והנותר ממנו עד בקר. מס מלמוד לומר עד בקר

וגם פפק"ה לשון פפיעה: שמים (דבר מחר)דרך דילוג וקפינה, זכר לשמו שקרוי פסח, למלרי וישראל אמלעי נמלט, ואמס עשו כל עבודומיו לשם שסקב"ס מדלג במי ישראל מבין במי מלריס, וקופן ממלרי הוא לה׳. סקרצן סוא קרוי פפח, על שם סדלוג וספפיחס כו), מַשְׁר הִשְׁלִיכוּ מֻבְּס בְּמָפְּזָס (מלכיס־בּ ז, מו): פּסח בשקש ומשיכוםי כמו זַיְּשׁׁי בְּוֹד נֶחָפְּי לְבֶבֶת (שמוחל־ה כג, (11) מתניכם הגורים. מוומניס לדרך: בהפזון. לשון

בְּתַכּטְי בְּאֶבֶע מִגְּבֶוֹם: ולא והנה בבם נגף למשהית בַּטַּלְּטִּרְ אֵּמֶשׁׁרְ אַנִּטְׁם מְּם וֹבְאָנְטִי, בַּטַּלְּא צַּאַטַּוּן טַמֶּוּ וֹאָטְוֹיִג נִטַּ וְחָיָה תַּבְּׁם לְכָּם לְאָׁה עָּל וִיהֵי דַמָּא לְכוֹן לִאָּה עַל

לְּדִרְתִּיכֶּם חַפַּת עּוֹלֶם מִּחְגָּרוּ: ₊ ַ וְהְיָהׁ הַיּּוֹם הַזֶּה לְכֶם לְּוְכְּהֹוֹן

מונם ביבאמו פר וום השבמי: ונכרתֿה הַנָּפָשׁ הַהִּוּאַ מִיּשִּׂרָאָל מְבְּמֵיכֶם בָּיו בְּל־אֹבֵל חַמֵּץ אַ בֿיוָם בֿוֹצאָמוָן טַמָּבֿינוּ מָּאָר שְׁבְעָּתְ יָמִים מַצְּיִת תַּאִבֶּלוּ אֲרְ

> באַבא במגבום: לכון מושא לְעַבּלָא בֹמִלַמֹּלָ, הְּלְכִּים בַּמָא נֹאַטוּס הַּלְּיכוּן וֹלָא יִנִי

שׁמִיבֹא מֹבּשׁיכוּן אָבוּ בְּרַם בְּיוֹמָא אַ לַבְמָאָר הְבַּמֶּלוּן מְבֹּהֹא ווְמִוּן פַּמִּוֹבָא שַׁוֹכַבְוּן יייין אַנוּנָירה: كُلُم لذ كِلترديا كنم هُجَم

לְבוּכְּבְנָא וְמֵיחָגוּן יָמֵיה חַנָּא

こひと

בּוֹבְמָאִר עַר יוֹמָא שְׁבִיעָּאָר:

אָנָהָא וַעוּא מִיּהָבָאב מִיּנִמֹא

日立には

smite the land of Egypt. be upon you to destroy you, when I over you, and there shall no plague and when I see the blood, I will pass token upon the houses where ye are; And the blood shall be to you for a

an ordinance for ever. generations ye shall keep it a feast by to the Lord; throughout your memorial, and ye shall keep it a feast And this day shall be unto you for a

Israel. day, that soul shall be cut off from from the first day until the seventh for whosoever eateth leavened bread put away leaven out of your houses; bread; howbeit the first day ye shall Seven days shall ye eat unleavened

אעשה שפטים אני ה׳. לני בעלמי, ולל על ידי שלית: אלהי מצרים. של עץ נרקבת, ושל ממכת נמתת ונתכת לארץ: שניס, תלמוד לומר הקת עולם התגסו (מכילתת פ"ו): (בו) ועברתי. כמלך סעובר ממקום למקום (מכילמה לוכרון ההה חוגנו (שם), ועדיין לה שמעו היוהו יום הוכרון,

מלרי שומע אני ילקה כמומו, מלמוד לומר ולא יהיה בכה נגף נגף, מבל סווס במלרי שבבמיכם. סרי שסיס ישרמל בבימו של מלרי בבימו של ישראל יכול ימלט, מלמוד לומר ולא יהיה בכם ולא יהיה בכם נגף. אצל סווס סוא במלרים. סרי שסיס כקופליס, וכן פסוח וסמליט, מדלגו וממלטו מבין סמומחיס: שְׁמֵּי סַמְּעָפִּיס (מלכיס־ה יה, כה), וכן כל הפסחים הולכים לבתי מלריס, שהיו שרוים זה בתוך זה, וכן פֹּמְמִים עַל פסיחה לשון דלוג וקפילה, ופסחחי, מדלג היה מבחי ישראל ודומס לו פסוח וְסְמֶלִיש (ישעיס לא, ס). ואני אומר, כל עקוקיס במלומי, ופוקח אני עליכס: ופסחתי. וחמלמי, גלוי לפניו, אלא אמר הקב"ה נותן אני את עיני לראות שאתם מכקן שלה נמנו סדס הלה מבפנים: ורציחי צח הדם. סכל (EI) והיה הדם לכם לאות. לכס למומול מל למתיים למומ,

(+1) לוכרון. לדורומ: וחגתם אותו. יוס שסול לך (מכילמה פ"ו):

שקממיל בעבירה ממלה ממנו מממלת הפורענות: ובכל (מכילתא שם): לדרחיכם וגוי. שומע אני מעוע דורות בּבְּכֹוּבֵיסָס (מסליס קלו, י): מאדם ועד בהמה. מי סוא של יו"מ, שסרי ליל מ"ו אכלו את ספסת ולנקר ילאו בכורי מזרים שבמקומות אחרים, תלמוד לומר למבה מצרים - ממשבת שפשח יצאו (במדבר לג, ג), הוי אומר יום ש"ו בניתן בארץ מצרים. אף בכוכות אתכים והם במלכים, ומנין אף היליאה הוא יום של זכרון, ואיזה יום ילאו, תלמוד לומר פ"ו), ובהעברה אחח וברגע אחד כולן לוקין: - כל בבור חלמוד לומר זְלוֹר אָח שַּיִּוֹס שַּנֶה אֲשֶׁר יְנְאָשָׁם, למדנו שיום

שקום רשומי: לה לעם אחר, חלמוד לומר במקום אחר, מלפני, בכל מקום (מכילמה פ"מ): מישראל. שומע הני מכרם מישרהל ומלך קייס: הנפש ההוא. כשסים בנפשה ובדעמה, פרע לחנום מלמוד לומר לה מְשְׁמַע עַל מְמֵן, לה משחע הפפח ועדיין חמן מו, ז), הלפני אדם נולדמ, או אינו אלא ראשון של שבעה, ומלינו מוקדם קרוי ראשון, כמו בַּרָאִישון אָדָם מָנְגַד (איוב שאור. מערב יום מוב, וקרוי רמשון לפי שהוה לפני השבעה, קבעו מובס (פסמיס קכ.): אך ביום הראשון השביחו לילס סראשון רשומ, מלמוד לומר בערב מאכלו מנומ, סכמוב על הכלל כלו ילה, מה שביעי רשות אף ששה רשות, יכול אף ויצא מן הכלל ללמד, לא ללמד על עצמו בלבד יצא אלא ללמד מלמוד לומר ששת ימים. זו מדם בתורם, דבר שסים בכלל לאכול מנה, ובלבד שלא יאכל המן, מנין אף ששה רשות, מַפֿוּח (דבריס טו, ח), למד על שביעי של פסח שחינו חובה מצוח האכלו. ונמקום אחר הוא אומר ששה נמים פאבל (15) שבעה ימים. שמיי"וא של ימיס: שבעה ימים

څ۵□: נְּעְּשֶׁרְ בְּהָה אַרְּ אֲשֶׁרְ נֵאָבֵל לְאִ יִהְעָּבִיִּר בְּהִוֹן בְּרָם מְּאִ יה, יה לגם בְּלִ־מְלְאַכְּה לְאֵי שִּׁרִישׁ יָהִי לְכִוּן בָּלְ עֲבִּידָאִ מֹלֵבֶא_לִבָה וּבְיוֹמָא

לִּבְרִנוּכֵם טַפֿע מִנִלֶם: ŪΫĽ אָנוַ גֹּלֹאַנִנוּכֹם מִאָּבֹּוֹ מִגֹּנִנוֹם לי בְּעָבֶם הַיִּיִם הַיָּבָּים הוֹבֶּאָהָי بهمتاليط אָת־הַמַצּוֹת

בַּבְּבֶּבְי אַב (וְם בַאָּטַב וֹמִמִּבִים כַּוַיִבָּתִ לַעָבָתְ בֿמְּנַב שאָכֹלִי מַאָּע לבאמן לאבללע למב

וֹמִּבְאָבְ בֹּצֵּר וּבְאָוֹרָח הָאָבֶץ: וְנְכְּרְמְּה הַנְּפָשׁ הַהִּוּאׁ מִעְּרָת ַ בַּבְמַגַכִּם בֵּנו בַּלְ-אָכֵלְ מַטַמָּגָּע שְׁבְעָּרִ יַלְיִם שְׁאֶר לָאִ וֹמָּצֵּא

בְּל_מַוֹמְצָּמַ

מַצִּיִת: (פּ)

בקחודוהי יהעביד קכון: במטאַכֿיל לכַל נפַש הוא מַלֵּבֶא לֶבֶשׁ יִבְיוֹמָא לַבְעָּאָר מִעָּבָה

לגבוכון לום גלם: מאבלא במענים לבון וומא ביבון אַפּוּטוּט זִים נטמבון נט פֿמּגבא

לַנְרְחָא בָּרַמְאָא: פֿמּוֹבְא מַד ווֹמָא חַד וִעַּכָּרוֹן בְּנִיסְן בְּאַרְבִּעִת עַסְרָא יוֹמָא

<u>Γ</u><u>Ψ</u>Γ<u>Ψ</u>Υ: בוֹמָבֹאַן בֹנוּוְבוֹא ובֹוֹהַנבֹּוֹא は正は点が ٳڗڟ۪ڟڗ؆ڎ בולולא לא

سَهُدُكِر مَنْتُكُدُ حِبَا شَنْدُكِنَا هَمْنَدُهُ: עאַכֿעָנ פּֿגְ מַטַמְמָא לָא טַנְבָּגְנָן בַּכִּגְ

> must eat, that only may be done by them, save that which every man manner of work shall be done in seventh day a holy convocation; no you a holy convocation, and in the And in the first day there shall be to

ordinance for ever. throughout your generations by an therefore shall ye observe this day hosts out of the land of Egypt; selfsame day have I brought your unleavened bread; for in this And ye shall observe the feast of

the month at even. until the one and twentieth day of even, ye shall eat unleavened bread, fourteenth day of the month at In the first month, on the

that is born in the land. whether he be a sojourner, or one from the congregation of Israel, leavened, that soul shall be cut off whosoever eateth that which is found in your houses; for Seven days shall there be no leaven

unleavened bread.' your habitations shall ye eat Ye shall eat nothing leavened; in all

åf) (2'20 ca:): מלמוד לומר סוא לבדו יעשה לכס, לכם ולא לעובד גלולים) על ידי אמריס: הוא לבדו. (יכול אף לעוצד גלוליס, (18) מקרא קדש. מקראטס דנר, קרא אומו קדט, לאכילס, (18) עד יום האחד ועשרים. למס ואמר, וסלא כנר ואמר

מלסכס לס יעשס, לס לדורום נסמרס סלם לסומו סדור: אלא על החגיגה, לכך חור ושנאו כאן, שלא חאמר, אוהרח כל לרצוח את הגרים:

יום הממד וגוי: ושמיים, וכסום (מכילמה פִ"מ): לא יששה בהם. הפיי שצעם ימים, לפי שנהמר ימים, לילום מנין, הלמוד לומר עד

חקח עולם. לפי שלה נהמר דורות ותקת עולם על המלחכה בגר ובאזרח הארץ. לפי שהים נישרהל, הוצרך מיד: ושְמַרְחַם אָת היום הזה. ממללכה: לְדַרְהִיְכִם לֹמַרִּיס לֹמַ יענש עליו, לכך נממרו שניסס (מכילמת פ"י): בך אין מחמילין אח המלווח, אלא אם באה לידך עשה אוחה - אומר, שאור שהוא מחמץ אחרים ענש עליו, חמץ שאינו מחמץ אם סַפַּנּוֹת, אלא את סַפְּנְוֹת, כדרך שאין מחמילין את סמלות יעוש עליו, ואס עוש על סשאור ולא עוש על סחמך, סיימי . אמכר, קּפַּח, קּלְמִיֹשׁ בּנִינְן. רבי יאַשיה אומר, אל מהי קורא - חמן שראוי לאכילה ענש עליו, שאור שאינו ראוי לאכילה לא (עו) ושמרחם אח המצוח. שלא יבאו לידי המוך, מכאך כרה על השאור, והלא כבר ענש על ההמך, אלא שלא האמר, ולא קבל עליו אחריות: כי כל אוכל מחמצת. לענוש נפש. אפילו לבסמס, יכול אף לנכריס, מלמוד לומר לכם (נ"א אף גבולך ברשומך, יצא ממצו של נכרי שסוא אצל ישראל הוא ולא מכשיריו שאפשר לעשומן מערב יום עוב: - לבל בכל גבולך. מה מלמוד לומר בבחיכה, מה בימך ברשומך (19) לא ימצא בבחיכם. מנין לגצולין, מלמוד לומר

<u>г</u>еоπ: לכם גאו למשְּפְּׁשְׁנִיכֵם וְשְּׁשׁׁמִי לְכֵּוְוֹ מִוֹ בֹּנִוּ מִּנֹא לְזָנֹהֹנִיכִוּן

<u> 는</u>리니: הַאָּאִי אָיִשׁ מִפְּתַּח־בִּיקוֹ עַּרִ ענים אָמֶּר בּפָּר וֹאַטָּם לָאָ ترفي خراج زيج حيود ترفيرين درا_ قِدُلُ

هُمُد ـ قَوْلُ

نُومُونُ

نُومُ
نُومُونُ

نُومُونُ

نُومُونُ

نُومُونُ

نُومُونُ

نُومُونُ

نُومُونُ

نُومُونُ

نُومُونُ

نُومُونُ

نُومُونُ

نُومُ
نُومُونُ

نُومُونُ
نُومُونُ

نُومُونُ

نُومُونُ

نُومُونُ بإحمارة عبرور عناد بوجروع إبوجا

לַבָּאָ אֶבַבְּשׁנִכֶּם בַּנִּינָב: מַּלְ־הַפְּּׁמָּח וְלָא יִמֵּן הַמַּשְּׁהְיִת מָּרִשְּׁא וְנְלָא יִשְׁבּּיִק מִחַבָּלָא ְוְעָלְ שְׁתֵּיִי הַמְּזְוּזְיָת וּפְּסָח יְהֹנְתְ הָבֵין סִפּיָא וְיֵיחוּס יִיָ עַלְ וֹמְבַּר יְחִוְּחַ כִּלְנְּנְ אָטַ מִּגְּבַוֹם וֹיִטִּנְכִי יִי לְמִמְּחַי יִם מִגְּבָאִי

خُلُط خُكْ نَجْ~~كُثُ~~نُكُ مَه مِنْجُه: לי וְהֵׁמְנֵים <u>אָנר הַנְּבָר</u> הַנָּהָר וְהִשְּׁה וְהִים פְּהָנְמָא הָדֵין לְלֵּנִם

ישְׁמַרְמָּם אָת־הַעַּבְּרָה הַוְּאָת: بيوا بمثر לچם ولائور بحجه بديورا ببر לכיا جهه بعدًاك ¿¸¸ וְהְיֶה בְּירִתְבָאוּ אֶלִּרְהְאָהֶץ אֲשֶׁר

מָה הַעַּבֹרֶה הַוּאָת לַכֶּם: ⁹ וְבְּיֶׁרְ בְּרִיּאִמְרָוּ אֵבְׁנְכֵּם בְּנֵוכֵם וִיהֵי אָבִי הִמְרוּוּ לְכִוּן בְּנִיכוּוּ

ןכוסו פַסְקא: אַלְהָיִם מִשְּׁכִּוּ וּקְהוֹ נְאָמַר לְהוֹן אִהְנִיִרוּ וְסַבוּ تنظِّت ﴿ مِثِينَا خُرُحٌ لِأَثْرٌ لَهُلَ يُكُمُ لِكُلِّهُ لِيهُكَ خُرُدُمْ فَحَدَ نَهُلُ يُحْرِ

צַּבְּרָא: טפֿלון אָנָשׁ מִטְרַע בַּימִיה עַר מו במא בבמוא ואשוו لتدبا خشظفه نختدا فقنه ÄĢĻĽ ※777日次

خقدهم خخقاحبا خففتان

וובו אוו בוהכון לאוהא

נישרון יָת פּוּלְחָנָא הָדֵין:

מֹא פּוּלְטַׂנֹא בַּבֵּון לַכִּוּן:

passover lamb. to your families, and kill the out, and take you lambs according of Israel, and said unto them: 'Draw Then Moses called for all the elders

the morning. go out of the door of his house until in the basin; and none of you shall two side-posts with the blood that is basin, and strike the lintel and the and dip it in the blood that is in the And ye shall take a bunch of hyssop,

your houses to smite you. suffer the destroyer to come in unto will pass over the door, and will not on the two side-posts, the LORD seeth the blood upon the lintel, and smite the Egyptians; and when He For the LORD will pass through to

an ordinance to thee and to thy sons And ye shall observe this thing for

this service. hath promised, that ye shall keep LORD will give you, according as He be come to the land which the And it shall come to pass, when ye

What mean ye by this service? your children shall say unto you: And it shall come to pass, when

97

57

(שלינה ראויה להאכל בכל מושבות אלא בירושלים): מושבמיכס, פרע למעשר שני ומלות מודה (מכילתה פ"י ע"ש) האכלו מצוח. זס בא ללמד שמהא ראויה ליאכל בכל כל מחמצת. להביה הת מערובתו: בכל מושבתיכם (os) מחמצח לא האכלו. הוסרס על הכילת שהור: כל נתינס ונתינס מן סדם הער בתף, על כל הגעס מבילס:

כסף: מן הדם אשר בסף. למס מזר ושנאו, שלא מאמר גי קלמין קרויין אגודה: אשר בסף. צכלי, כמו שפות (בב) אזוב. מין ירק שיש לו גבעולין: אגדה אזוב. לו יקם מן סשוק: למשפחותיכם. שם לבים מבות: (וב) משכו. מי שיש לו לאן ימשוך משלו: וקחו. מי שאין

מבילה אחח לשלש המחנוח, לכך נאמר עוד אשר בסף, שחהא

(33) ופסח. וממל וי"ל ודלג: ולא יחן המשחיח. ולא שנאמר פֿו מִרְמִשׁ כָּל מַימוֹ יָעַר (מסליס קד, כ): למבל, אינו מבמין בין לדיק לרשע, ולילה רשום לממבלים היא, ואחם לא חצאו וגוי. מגיד, שמחקר שנתנה כשות למשחית

ימן לו יכולם לבא, כמו וְלֹא נְמָנו מֻלֹּהִים לְּקְרַע שָּׁהָי (בראַשִים

ווו, (ממומו' מ): פעבוכ: כאשר דבר. וסיכן דבר, וְפַבְּחָמִי מֶּמְבָם מֶּלְ בְּשָׁבֶן ולא נמחייבו במדבר אלא פקח אחד שעשו בשנה השנית על פי (25) והיה בי חבאו. מלס סכמוז מלוס זו זבילמס לארן,

נימטטווי: נְאָטַ בַּשַּׁנֵנוּ טַאָּגַל נַיּפָּׂעַ טַמָּם בּמֹגְרָוֹם בּנֹגִיפֹּוָ אָטַ מִגְרַוֹם حد هُمُّل قِوْن مَر فَنَ خُرْ خُرْ خُرْ خُرْ بُرُ لِي مَر فَن خُرْ نَمُنَهُمْ וַאֲמִרְהֶּם וֶבַּח־פֶּּסָח הוֹיא לֵיהוָֹה וְמִימְרוּן בִּיבַח חַנָס הוֹא קֵרָם

ווֹט בֿטֹנֹא הָווֹגַר וּכֹבֹת תֹּמֹּא בְּמִגְּרִוֹם כַּר מִּטִא נְעַ מִגִּרָאָנ

ψψ: (σ)

ענה יהנה את משה ואַהַרוֹ בֵּוֹ הַפַּפִּיִר יִי, יָח משה וּאַהַרוֹ בּוֹ رَّتَكُرُ لِيَّالِّمُ فِلْدُ نَشِلُكُمْ كَكُمْكِ لَكُنْكِ لِمُتَكِدِ خَلْدُ نَشِلُكُمْ خَلَيْهِ

ולא בלור בהמה: לבור הַאָּבִי אָאָר לַבָּינִי הַבַּוֹנִי قرن تر المنود وح حوم لا وح מין כלן בכונו באבון מאנים מבלבר כל בולנא באנמא דמצנים رْبْرَا، قِبَوْ، بَرْبَرْت رِיהَئِتْ بَهِِد ۚ نَبَرِت جَوَجُدُهُم خَرَجُهُ رَبْ جَعَرَ

אַמְקָה גִּרְלָה בְּמִצְּרָיִם בִּירַאֵּיוֹ מְבָּבְיוֹם וְכָּלְ מִצְּבְוֹם آٺاڻار رَبْكُات هَلَمْت كَبْرُت بَانِه لَكُمْ لِهُا فَلَمِت جَرِّبْهُ بِنِهِ لَحُمْ

וּנְאָמֶׁרְ לַנִּמנּ הֹּאַנְ מִשַּׁנִּב הַמָּנ تنظتم خصفت اخمتابا جنجت تظتم خصفت تخمتنا فجنجنه בַּנִע אֲמֶב אֶנְ_מֶם מֶנִי:

מְבְרָוּ אֶתַ'יְרוֹנֶת בְּרַבֶּרְכֶם:

נּם אַטַּם נּם בֹּנוֹ וֹמָּבֹאַב וּלַכָּנּ

מּבֹבוְנִי. וֹכֹב מִגֹּבֹאָ, וֹנַיֹנִי אַסׁנְבוּ וֹכָלְ בּוּכִּבָא צַבְּמִּנָבָא: מֹג פּוּכֹבֹא בַּמִּבֹוֹא בַּבַבוּנוּ לְמִשַּׁב מַּלְ כּוּרָסֵּי מַלְכוּתִיה

מְבּוּכְרָא בְּפַרְעֹה דַּעָּהִיד

ַ כַּית בַּיתָא תַּמָּן דְּלָא הַנָּה בַּיה אַנוֹשִׁטְאַ בּבּטֹאַ בּמָאָבוֹם אָבוּ

פֿלַטוּ פֿגַם !! כֿמָא בּטַוּנטוָן אַשוּו אַב בּוֹי וֹמִּבְאָן וֹאָנוֹיִכְיִּ נֹאַמֹּב לוּמוּ פוּלוּ מִנּוְ הַמִּוּ אַב

> the head and worshipped. our houses.' And the people bowed smore the Egyptians, and delivered children of Israel in Egypt, when He passed over the houses of the the LORD's passover, for that He that ye shall say: It is the sacrifice of

did they. commanded Moses and Aaron, so did so; as the LORD had And the children of Israel went and

and all the first-born of cattle. captive that was in the dungeon; his throne unto the first-born of the the first-born of Pharaoh that sat on firstborn in the land of Egypt, from that the Lord smote all the And it came to pass at midnight,

where there was not one dead. in Egypt; for there was not a house Egyptians; and there was a great cry he, and all his servants, and all the And Pharaoh rose up in the night,

serve the LORD, as ye have said. ye and the children of Israel; and go, forth from among my people, both by night and said: 'Rise up, get you And he called for Moses and Aaron

(27) ויקד העם. על בשורת סגלולס, ובילת סלרן, ובשורת ספתות, ובכור סשפתס השוב מבכור סשבי:

הבנים שיהיו להם:

זו. ובכור סשפחם בכלל סיס, שסרי מנס מן סחשוב שבכלן עד לאידם של ישראל, ועוד שלא יאמרו יראמנו הביאה הפורענות ילג: ושטבל כל משו:

מממ, כל ממד בכור למביו: שלא הפילו דבר מכל מלום משה ואהרן, ומהו כן עשו, אף משה פנויים, והיו להם בבירום הרבה, פעמים הם המשה לאשה כאשר צוה ה' את משה ואהרן. לסגיד שנמן של ישכאל כמ). דבר אמר, מלכיים מונום ממת בעליםן ויולדות מכווקים אף ההליכה מנה הכתוב, ליתן שבר להליכה ושכר לעשייה: שבבית קרוי בכור, שנאמר אף אָנִי בְּכוּר אֶמְנֵהוּ (תהלים פע, עליסס סכמוב כאלו עשו (מכילמא פי"ב): וילכון ויעשו. אשר אין שם מת. יש שס בכור, ממ, אין שס בכור, גדול מראש חודש נאמר להס, אלא מכיון שקבלו עליהס, מעלה שהיה הוא מחור על בחי עבדיו ומעמידן: בי אין ביה (82) וילכו ויעשר בני ישראל. וכי כבר עשו, וסלם בשלש שעום ביוס: הוא. ממלס, ואמר כך עבדיו, מלמד (05) ויקם פרעה. ממעמו: לילה. ולא כדרך המלכים

چעַמַדְפִיּדְ (שמוח ט, טו): − עד בכוד השבי. שהיו שמחין - בטללה השלח, בטל מי ומי ההולכים, בטל רק להוכם ובקרכם בכור סיס ונשמייר מן סבכוריס, ועליו סוא אות צַעֲבוּר ואת הגרי בדברבם. סכל כמו שאתרמה, ולא כמו שאמרמי אני, אומס אחם וסוא במלריס: מבכור פרעה. אף פרעה אחם. הגבריס: גם בני ישראל. העף: ולכו עבדו מוספת סוא, כמו פלוני ופלוני: הכה כל בכור. אף של פתחי העיר ולועק, היכן משה שרוי, היכן אהרן שרוי: גם (92) והי. כל מקוס שנלמר וס', סול וצימ דינו, שסוי"ו לצון (13) ויקרא למשה ולאהרן לילה. מגיד שסיס מחור על

₹**□**_%\\\: פּאַמֶּר דְּפַרְמָם וְלֵלְכִי וּבֶרַכְמָם בְּמָא דִּמִּלִּילִמִין וֹאִיזִילִי וְצֵּלִי

כַּלְנוּ מִעוֹים: לְהַּלְּטִים מִּוֹ בְיֹאִנְהוֹ בָּג אָמִרוּ לְאֵנְטִאָּנִי לְהַּלְּטִוּטִינִוּ

בּמִּמִׁלְ,נֻיִם מַּלְ_מִּכְמִׁם: ははないに נּיְשָּׁא בַּעָּבֶ אָנַרְבְּצָּקְוֹ מָנֵם וּנְטַלְ עַּמָּא יָה לַיִּשְׁבוּוֹ עַדְּלָא

וּכְּלֵי זְהָב וּשִּׁמְלִנִי: נישְאַלְנְ מִמָּאַנְיִם בַּלְיבַכֶּם דְּמִשֶּׁה יִשְּאָלִי מִמָּאָנִים בָּלִיבַכָּם דְּמִשָּׁה יִשְּאָנִים מִמָּאָנִים بختر نَمْدُ لِمُ مُ خَلَحُد بِهُنَا بَحْتِر نَمْدُهُم مُحَدِد خَفَنَائِمُهُ

ದಸ್ಥೆಗಿದ: (ಡ) ַ מֹבְּבֹוֹם וֹנְאָשִׁלְנִם וֹוֹנְבָּבְנִי אָטַ מִבְּבֹאֵוֹ וֹאַאָאָגִרָנוּנוֹ וֹבוָלֵנוּנִ זִי ⁹⁶ נֵיהְלָה נְּמָן אֶתְּחָן הָעָם ְבְּעֵינֵי וַיִּיְיִהְבִּיִה עַּמָּא לְרַחֲמִין בְּעֵינִי

הַנְּבָרִים לְבָר מִמֶּף: סְבְּתְּה בְּשִׁשׁ־מֵאִוֹת אֲלֶךְ רַגְּלֶי לְסָבוֹת בְּשִׁית מְאָה צִּלְפִין נּיִסְׁאַּנִּ בְּדֵּנְ_יִמְּבְאָבְ מָבַאֹּטְסֵׁסְ נּוֹּסָּבְנִּ בִּדָּנִ יִמְּבָאֵבְ מָבַאַּטְסַסְ

نجُمِّد مَكْثُك خَجْد مُهُد: * נים_מֹבר בֹר מֹלְנִי אִטֹם נֹגַּאִן

८٪⁻ﻹ७؛ ځټ۵: ַּלְבְיּלְיּ לְהִהְמִּהְמִּהַ וְגִם<u>־צֵּדֶ</u>ה חְמֵאֵ בְּיִרְגְרְשָׁנִי מִמְּצְּרָיִם וְלָאִ לְאֶ חֲמֵעּ אָרֵי אָהְרַכּוּ מִמְצְּרָיִם 66 ממֹלֵנוֹם מֹלָנו מֹלֵנוּ בָּגוֹנוּ בָּנִג בָאַ ניאפּי אָת־הַבְּצֶל אֲשֶׁר הוֹצְיָאִי

> خالة بتركر: נִם_בַּקַרְבֶם קְּחָוּ אַבּ שְּׁבִין אַב חּוֹבִיכוֹן דְּבַרוּ

אַבוֹא אַבו אָמַבוּ פּוּבַוֹא נَقُلُانُكُ مَجُدَرُهِ مَمِ لِثَمُّهُ كُمِيَّاكِ يَنْكَرُهِ فَجُدُمُ مَمْ مَقْعُ

בּלְבוּמִּיהוֹן עַּלְ כַּהָפִּיהוֹן: בּבוֹנִע שַׁמַּג מוָעַר אָבּוֹנְעַעוּן בּבּיִר

בכסף ומאנין דדהב ולבושין:

יולבא בילאַ בב מַמַּבּלָא:

حَلٰكِٰ: مَفِيدِا لَمُثِمُ لِعِيدٍ، خُمِّرِيُم مَن נאב נוכנאון סניאון סליקו

<u> װְרֵרוּ לְאֵשְׁבַּרוּ לְהַוּוֹ</u>: וֹלָא וֹכֹּילִוּ לְאִטְׁמַּבָּׁלָא וֹאַבּ ממגבום לבוגל פּמובו אַבו וֹאָפּוּ וֹנו לֵוּמָא בַאַפּוּלוּ

> and bless me also.' herds, as ye have said, and be gone; Take both your flocks and your

'We are all dead men.' of the land in haste; for they said: upon the people, to send them out And the Egyptians were urgent

shoulders. in their clothes upon their kneading-troughs being bound up before it was leavened, their And the people took their dough

and raiment. jewels of silver, and jewels of gold, and they asked of the Egyptians according to the word of Moses; And the children of Israel did

Egyptians. asked. And they despoiled the so that they let them have what they favour in the sight of the Egyptians, And the Lord gave the people

beside children. hundred thousand men on foot, from Rameses to Succoth, about six And the children of Israel journeyed

herds, even very much cattle. also with them; and flocks, and And a mixed multitude went up 68

38

35

₽€

ξЕ

78

themselves any victual. neither had they prepared for out of Egypt, and could not tarry, leavened; because they were thrust out of Egypt, for it was not the dough which they brought forth And they baked unleavened cakes of

ומם כל בכור, וכאן אף הפשומים מחים, ה' או י' בבים אחד (33) בלנו מחים. ממרו, לא כגורת משה הוא, שהרי ממר אותי. המפללו עלי שלא אמות, שאני בכור (מכילמא פי"ג): שַֿפֿט פֿפּן בְּיָבַינוּ וְבָּקִיס וְעלוֹם (שמוח י, כס): וברכחם גם (35) גם צאנכם גם בקרכם קחו. מקו למשר דברמס, גַּס

שבסמות סרבס סוליכו עמסס, מתבבים סיו את סמלות (שם): משארתם. שירי מלק ומרור (שם): על שכמם. אע"פ (₽٤) שרם יחמץ. סמלרייס למ סנימוס לשסות כדי מימון: (QQ):

> (36) וישאלום. אף מה שלא היו שואלים מהם היו נותנים סכסף ומן סוסב, וסמלוחר בפסוק חשוב (מכילחל שס): בעסי (שמות יל, ב): ושמלת. אף הן היו השובות להם מן (35) כדבר משה. שלמר להם במלרים, וִישְׁבַּוֹלוּ הִישׁ מֵבֵׁת

הגברים: מכן עשריס שנס ומעלס: שעה, שנהמר נְמֶשְׁה מֶּהְבֶּס עַל פַּנְפֵּי נְשְׁרִיס (שמות יע, ד): (עב) מרעמסס סבחה. ק"ך מיל סיו, וצאו שם לפי לסס, אמס אומר אמד מול שניס ולך: וינצלו. ורוקינו:

(85) ערב רב. מערונות מומות של גריס:

מאַנע מַּלָּע: בּׁמֹגֵּבְׁנִים מְּבְמֵּנִם מִּנְּנִי וֹאַבְבֹּמ בּמֹגַבִּים אַבַבּמ מֹאָנִי וּטַבְטַנוֹ נמוָהַּבְ פֹנוֹ וֹאָבֹאָבְ אַהָּבֹר וֹאָבֹר נמוִטֹב פֿנוּ וֹאָבֹאַבְ צַּיִטֹּבוּ

מֹאֹבוֹ מֹאַבוֹם: הַגָּה נְצְאָנִה בְּלִ־צִּבְאָנִת יְהֹנְוֹה הַבֵּין נָפַּקּי פָּל הַילִּגָּא דִּייָ מַאַרְעָא דָּמִצְּרָיִם: מַאַרְעָא דָּמִצְּרָיִם: מאות שְׁנָה וַיִּהִי בִעַּצֶם הַיִּוֹם יִהְלָהִין שְׁנִין וַהַנָּה בִּכְרַן יוֹמָא וַיְהִי מִפֵּץ שְׁלְשֶׁים שְׁנְּה וָאַרְבָּע וַהֵּוָה מִסּוֹר אַרְבַּע מָאָה

 جُابِائِت: (ق)
 מִמֹנוֹנום לַכֿל_בֹּנוֹ הוא הלילה הנה üäül حرر شقارات

לאַ_יִאַבַל בּוֹי: ابُعْدَ الْمِوْدَ لَوْجُولَ فِلْ قِلْ الْهُدِاءِ فِيَادِدَ فَوْمِهُ فِرْ فِدَ اِشْدِيْرُ ניְאַמֶּר יְהֹנְתֹ אֶלְ מֹשֶׁהְ וְאַהֵּרוֹ נַאֲמֵר יִיְ לְמֹשֶׁה, וְאַבְּרוֹ דְאָ

וּמַלְמָה אֹתוֹ אָז יָאכַל בִּוֹ:

نَّهُدُ لَا خُرِّم خُدْ، نَهُدُهُم خُدُد، بِا: לַ,עַנְעַ ענּאַ לִּגלִּגֹאַ בַּבֵּגוֹ פֻבַּם וֹנֹ נָסִּגר מְאָבְׁנִם לְאַפְּׁלִנִינִו מִאָּבֹּא בַּמִּגְּבִנִם הוא לִיהוְה לֵילֵי נְמִיר הוּא קֵּדָם יָיָ

דִישְׁתַּמַד לְא יִיכוֹל בֵּיה:

נטלזר למוצ לכול זוכול בוה: ** וֹכֹאַ מֹבֹיג אָנְהָה מִלֵּוֹעַבְּסָׂב וֹכֹאַ מֹבֹר וּבָּג וֹבִגוֹ כּסִׂבּא

> hundred and thirty years. Israel dwelt in Egypt was four Now the time that the children of

from the land of Egypt. all the host of the Lord went out the selfsame day it came to pass, that four hundred and thirty years, even And it came to pass at the end of

throughout their generations. for all the children of Israel а night of watching unto the LояD the land of Egypt; this same night is LORD for bringing them out from It was a night of watching unto the

thereof; passover: there shall no alien eat Aaron: 'This is the ordinance of the And the LORD said unto Moses and

thereof. circumcised him, then shall he eat bought for money, when thou hast but every man's servant that is

(ירמים ב, ב), ומס שכר מפורש אחריו קדֶש ישְׁרְמֵל לַם' וגוי: בנימן באו מלאכי סשרח אלל אברסם לבשרו, במ"ו בנימן נולד לחוביף שַׁבַבַּּם בְּלְוּלַמִיף לֶבְמַף שַׁמַבִּי בַּמִּדְבָּר בְּמֶבֶן לֵא וְרוּשָׁם - מגיד, שכייון שהגיע הקן, לא עכבן המקום כהרף עין, במ"ו וסלכו (מכילמא פי"ד), סוא שמפורש בקבלס וְבַרְפִּי לְךְ מָמֶד (דֹּי) ויהי מקץ שלשים שנה וגיי ויהי בעצם היום הזה. ישראל, שלא אמרו האיך נלא למדבר בלא לדה, אלא האמינו שנה, וזה אחד מן הדברים ששינו לחלמי המלך: מלס: וגם צדה לא עשו להם. לדרך. מגיד שנמן של שנס משנולד ילמק, ממלא מניאמן למלריס עד יליאמן ר"י (98) עגוה מצוח. חררה של מלה. בלק שלה החמיץ קרוי לומרכיגריהיה ורעך, משהיה לוזרע, וכשחמנה הרבע מהוח

שָׁם שָׁבֶּן מִינְבִיכִּם שַׁמֶב לְבוּ בַּפ (שמום ו' ב)' (פּיִכך המה לבירך שנאמר שַׁשָׁר בָּר שָׁס מַבְּרֶסֶס וְיִלְמָּק (ברחשית לה, כו), ואומר כרמך שאף שאר הישיבות נקראו גרות, אפילו בתברון, כענין שלא ממלא ארבע מאוח לביאח מלרים, והווקקח לומר על קסת, וסרבס משמונים של משה נבלעים בשנות עמרם, הרי עד שלא ירד למלריס, והרבה משנות עמרס נצלעים בשנות משם, לא ממלאם כל כך, ועל כרמך הרצה שנים היו לקהת סיס, לה וחשוב כל שנותיו וכל שנות עמרם בנו ושמנים של לומר בארן מזרים לבדם, שהרי קהח מן הבאים עם יעקב משנגורס גוירם בין סבמריס עד שנולד ילמק. ואי אפשר לו זרע לאברסס ומקייס כי גר יסיס זרעך, ושלשיס שנס סיו סכל, משנולד ילחק עד עכשיו סיו ארבע מאוח שנה, משסיה בארן לא לסס: שלשים שנה וארבע מאות שנה. בין (0+) אשר ישבו במצרים. ממר שמר סישינות שישנו גריס

ילמק, ובע"ו בנימן נגורס גוירת בין סבתריס (מכילמא פי"ד):

(54) זאת חקת הפסח. בי"ד בנימן נאמרס לסס פרשס זו: שמויקין, כענין שנאמר ולא יפו שַעַּשְׁמִים וגוי: שמרים לכל בני ישראל לדרתם. מָשֻׁמֶּל וצֹח מן סוא סלילס שאמר לאברסס בלילס סזס אני גואל את בניך: שבמממו לסוליאס מארן מלריס: הוא הלילה הזה להי. (ב4) ליל שמרים. שהיה הקצ"ה שומר ומלפה לו לקיים

מס מלמוד לומר או יאכל בו, העבד: אליעור אומר, אין מילה עבדיו מעכבהו מלאכול בפקח, א"כ מעכבתו מלאכול בפקח (יבמוח ע:), דברי רבי יהושע. רבי (++) ומלחה אוחו אז יאכל בו. רנו, מגיד שמילת ענדיו ואחד נכרי ואחד ישראל מומר במשמע (מכילחא פע"ו):

כל בן נכר. שנמנכרו מעשיו לאביו שבשמים (פקחים לו.),

75

ומגם לא השברו בו:
 בּבְיִת אֶחָד' וַאְבֶל לֹא־תוֹצֶיא

 מן־תַבָּיִת מִן־תַבְּשֶׁר חֻוּצְה
 s+ שוְאֶׁב וֹאֶבׁיר לאָ־יָאַבַל בָּוֹ:

بنغثاء أخر مثدر خبي نبحر خبن יקנב לעשמו והנה جאונה ** לַיהוָה הְנַּוּל לַוֹּ בְּל[ַ]זְּבָּׁר וְּאֵיוֹ וָבִי־יָגֹוּר אִהְּוּׁ גַּר וָעֲשָׂה פֶּסִחוֹ

הַגָּר בְתוֹכְבֶם: و+ תּוֹרֶה צַּחַׁת יִהְיֶה לְצִּיְּרֶח וְלַנֵּר צּוֹרְיְהְצְּ חֲדְא מְּהֵי לְיַצִּיבַיְּא

جْرَا لِإِشَارَ: (٥) בְּנְיִר יְהְנְה אָת־מֹשֶׁה וְאֶמ־אַבַרְן تَلْمُهُو خُدِ خُدُرُ نَهُلُهُدٍ خَعْمُد

מֹגַבְיוֹם מַּלְ־צִּבְאָטֶם: (פּ) יְהְנְׁה אָתִּרְבְּנֵיֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵרֶץ יִי יְהִיבְיִה עַּלִי יִשְׁרָאֵל מֵאֵרֶץ יִי יְהִיבְיִה עַּלִּיהִוֹּן: מצרים עַלְ־צְבְאָהם: (פ) יְּהְשְּׁצְרָיִם עַלְּיהִוֹּן: וּנְהָי בְּעֶצֶם הַנְּיִם הַאָּה הוֹצִיא וַהָּנָה בִּכְּרַן יוֹמָא הָדֵין צַּפִּיק

שניעי ניְדַבֶּר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמְר: יִּמִלִּיל יִיְ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

וּבְבְּהַמְּה לֵי הָוּא: ثرثاص فخثأ نشدهم فغثاه ذح رذيه فختر نشدهم فهنشه كَلْيُمَا ذِرْ خُرِ فَرِيكَ هُمُالًا خُرًا يَعْظُلُنِمَ كُلُمْ، خُرْ وَبَحْلًا هُمَالًا

שוְעַבְא נַאַנִירָא לָא יִיכוּל בֵּיה:

Ë.Ľ: לְבָּרָא וֹנְרַמָא לָא טִטְבָּרוּן עפֿלון מן בוטא מן בּמָבא בּטַבוּבוֹא טַבֹא וֹטַאָּכוּגְ לָא

פֿל פְנְאָטַא בְּוֹאֶבָאָל וַמְּבָּרוּן

וֹכֹא מֹוֹלְא לְא הוכוִץ בוּוּי: לְמִהֹּבְּבוּע וֹנִינִ בְּנֹגִּנִבְּנִ אַבְּהֹא ליה כל דְרוּרָא וּבְבוּן יִקְרַ וֹנֹהְבָּנִג פַׁסְׁטַאַ צְּבָׁם נִּוֹ מִעִּנַנ וֹאָבׁוּ וֹטַנּוּנוֹב הֹפָּכוּוֹ נּיּוּבֹא

נמֹבונ כֿלְ בֹנֵג וֹמִּבְאַלְ כַּמֹא نخُدُيدَةُ للمُنظِينَةُ للمُنظِينَةُ للمُنظِينَاءُ

דְפַפֵּיד יִיְ יָת מֹשֶׁה וְיָת צַּהַרוֹ בּן צְּבַדּוּ:

וּבְבָּעִירָא דִּילִי הוּא:

not eat thereof. Ilada inavies beiid a bna ienvant shall

neither shall ye break a bone thereof. flesh abroad out of the house; shalt not carry forth aught of the In one house shall it be eaten; thou

keep it. Δŧ All the congregation of Israel shall

thereof. uncircumcised person shall ear one that is born in the land; but no near and keep it; and he shall be as circumcised, and then let him come to the LORD, let all his males be with thee, and will keep the passover And when a stranger shall sojourn

that sojourneth among you.' homeborn, and unto the stranger One law shall be to him that is

Aaron, so did they. the LORD commanded Moses and Thus did all the children of Israel; as

Egypt by their hosts. children of Israel out of the land of that the Lord did bring the And it came to pass the selfsame day

:gaiyss And the LORD spoke unto Moses,

IIIX

ιS

94

and of beast, it is Mine.' the children of Israel, both of man whatsoever opens the womb among Sanctify unto Me all the first-born,

ערבי מסול וגבעוני מסול וסוא מושב או שכיר: (אי) חושב. וקגר מושב: ושביר. וה הנכרי, ומה מלמוד לו משום שלירת עלם:

בשר יש בו משום שבירם עלם, אין עליו כזים בשר או מוח, אין ועצם לא תשברו בו. סרלוי ללכילס, כגון שיש עליו כוימ (מכילמה פע"ו): א חוציא מן חביה. מן המבורה: אשר יאכלו אומו בהם, מכאן שהאוכל, אוכל בשני מקומום במלר וירקו גשמים שלא יכנקו לבית, תלמוד לומר על הבמים אלא בבים אחד כמשמעו, וללמד שאם התחילו והיו אוכלים עליו שמי מבורום וימלקוסו, אמס אומר במבורס אמת או אינו (אי) בבית אחד יאכל. במבורס מממ, שלמ יעשו סנמנין

יכול אף פסח דורום כן, חלמוד לומר כל עדה ישראל יעשו אומר בפסח מלרים שה לבים אבוח, שנמנו עליו למשפחוח, לומר, וסלא ערלים הם ונאמר וְכֶל שְבֵל לֹא יֹאַבַל בֹּוּ, אלא כגון (ד+) כל עדת ישראל יעשו אותו. למה נאמר, לפי שהוא

לא יאכל בו: . של היו מחמם מילה, שלינו מומר לערלום ולינו נלמד מבן נכר בארבעס עשר: וכל ערל לא יאכל בו. לסביא את שממו לומר וסיס כאורח סארץ, מס אורח בארבעה עשר אף גר (84) ועשה פסח. יכול כל סממגייר יעשה פקחמיד, מלמוד

שבתורה (מכילתה שם): (94) תורה אחת וגוי. לסשוום גר למורם מף לשמר מלום

מּנְגַי וֹלָאִ יֹאָכֵל חַמֵּא: בְּחָזָל יָד הוֹצָּיא יְהוָה אָהְכֶם ממִצְּרִים מִבֵּית מַבָּיהם בַּ פּ אָת־הַיִּוֹם הַזָּהֹ אֲשֶׂר יְצְאָהָם וַיּאַמֶּר מֹשֶּׁה אָל־הַעָּּם זָכֿוֹר

[⋆] בּוֹנֵם אַמֵּם וְגֹּאֻׁנִם

جَبَتِهِ بَيْد: וְעְּבְּרְתָּ אָת־הָצְבֹרֶה הַוּאָת לְטִׁע לְּבְׁ אָּבְּאׁ זְּבָּע שַׁלְּב יּבְּבָּהָ ئتأحبض كمهد نهود كهجفيك י בְּבָּלְהֹּלָּגְ וְבִיבִישָׁגְ וְבַאֵּמֶבְ, וְבִיבִוּגִּ <u>ְּוֹבְיֹנְיַ כְּׁרִ וְּבִּיגִּעַ וְּבְנְיַבְ אֶבְ אֶבְוֹּ וְיִבִי אָבִר וֹמִּילְנָּוּ וֹוֹ לְאָבַמ</u>

השְׁבִיעִּׁי חֻגּ לַיהֹּוֶה: י מִּבְעָּת יָמִים הֹאַכַּל מַצָּּת וּבַיּוֹם שִׁבְעָּא יוֹמִין מַיכוֹל פַּמִירָא

¿Ŀ ἀ¾∟ セセ៹_ŧセჇҍ:

מכא וֹלְא וֹשַׁאַכִּילִ שַׁמִּימִּ: בטפעל נד אפים ין יחבין ממֹבוֹם מבנע מֹבֹצוּעֹא אָבוֹי これ يترا ينوكس נאַמַר מֹשֶׁה לִעַּמָּא הַוּוֹ דִּכִּירִין

בּבוֹבַת יוָמֹא בון אַטוּן וֹפַּלוּן בּוֹבוֹשֹאַ

קדא בְּיַרְקא קבּין: יובה וטפלט וט פולטלא למטן לְנַ אָנַת מֹּבֹבָא שַׁלִּב ווכוסאו באַלוטַ בְּנַתְּלָאֵי וְחַהָּאֵי נָאָמוְרָאָי וְחַנָּאָי

יִבְיוֹמָא מִבְינִאָּבִי חַנָּא בַּבְרָם :וֹ:

نقفت، څك نتغ،د څڅح فديغك: نظ» ـ تِهٰد ظِهِ بَشِمَ نَظِهِ ـ تَدُهُد ـ بَشِرا نَظُه نِمَنَا، كِلَا يُشِرهَ نَظِه ַ מַצּוֹת יֵאְבֶּל אֶת שְׁבְעַתְ הַנְּמִים פַּטִּירָא ִיִהְאָבִיל יָת שִׁבְעָּא

לֵו בֹּגֹאנוֹו מִמֹּגַבוֹוֹם: במפט ממגלום: לאַמְר בַּעֲבָוּר זֶּה עַשְּׂה יְהוָה לְמֵימַר בָּדִיל דָא עֲבַד יִיָ לִי עה ביוטא יהחני לברף ביוטא ההוא

> leavened bread be eaten. from this place; there shall no of hand the LORD brought you out house of bondage; for by strength came out from Egypt, out of the Remember this day, in which ye And Moses said unto the people:

This day ye go forth in the month

keep this service in this month. with milk and honey, that thou shalt fathers to give thee, a land flowing Jebusite, which He swore unto thy Amorite, and the Hivite, and the Canaanite, and the Hittite, and the bring thee into the land of the And it shall be when the LORD shall

seventh day shall be a feast to the unleavened bread, and in the Seven days thou shalt eat

leaven seen with thee, in all thy seen with thee, neither shall there be there shall no leavened bread be throughout the seven days; and Unleavened bread shall be eaten

came forth out of Egypt. which the LORD did for me when I day, saying: It is because of that And thou shalt tell thy son in that

בכולי מללים: (s) פטר כל רחם. שפתת את הרתם תתלה, כמו פוער עים - כיעני הם, ואתת ממשפתת כיען היתה שלא נקרא לה שם, אלא

כשר ללאת: שסום פְשֵׁר לנחׁם, לח חמס, ולח לנס, ולח גשמיס, וכן סוח אלא כך אמר להם, ראו מקד שגמלכם, שהוליא אמכם בחדש (+) בחדש האביב. וכי לם סיינו יודעין במיום מדש ילמו,

שממין, כל שבעה גוים במשמע (מנחומה בה יב), שכולן בכלל מלמדך שהפחה לו ההה בדברי הגדה המושכין הה הלב:

(2) אר ארץ הכנעני וגוי. מע"פ שלא מנה אלא חמשה מן הכלל, וכאן והגדת לבנך בבן שאינו יודע לשאיל, והכמוב (שמות יב, כו), בכן רשע הכתוב מדבר שהוליה את עלמו אומר מוליה שַׁמִירִים צַּפּוֹשְׁרוֹם (מהלים פח, ז), הֹדֶשׁ שהוח נהמר וְהָיָה כִּי יחֹמֶרוּ שֵׁלִיכֶם בְּנֵיכֶם מֶה הָשַׁבֹּדָה הַוֹּאֹח לֶבֶם ולמס חור ושנחס, בשביל דבר שנחחדש בס, בפרשס ראשונס לו.), והלא כבר נאמר למעלה והיה כי שבאו אל הארץ וגו', (רש"י מגילס ו.): אח העבודה הואח. של פקח (פקחיס ודבש. מלג וג מן סעויס, וסדגע וג מן סממריס ומן סמלניס (3) זכור אח היום הזה. למד, שמוכירין ילים מלרים בכל קַפַּרֶן אֲשֶׁר פַּפָּם שׁבֵּב עָלֶיִם וגוי (שם כח, יג): זבת הלב מומר גור בְּמְבֶן בַּוּמֹם וגוי (שם כו, ג), וביעקב הוא אומר מ), יפחח שפחים: – לי הוא. לעלמי קניחים, ע"י שהריחי הַסוּחֹ בְּרָח ה' שֶׁם שַׁבְּרָט וגוי (ברחֹשים מו, יש), ובילחק הוח בַמְשַׁיִּמ מֶּדִין (משלי יו, יד). וכן יַפְּמִירוּ בְּשְׁפָס (מסליס כב, כנעני: נשבע לאבחיך וגר׳. במברסס סומ מומר, בַּיּוֹס

הַנְּקְׁבַּיִּ הַנְּקְּבָּיִ בְּנִינְהַ הַפָּבְּרֵיִם: יְהוֹוָה בְפִּיף בָּי בְיָרֶ و بزاز چرا برژبه زنوها فیزید

לְמוְמֹּבִׁי מֹנְמִים נְמִימָּר: (פּ) **ダロ**「ロロダロ

וֹלְאֶׁבְנִינִ נִּיֹלֵנִ לְנִי: تَاخُدُمُرُدُ حَيَّامُ لَيْ فَرَمُرُهُ لَا خَرْمُرُهُ خَمْهُ لِأَمْدُلُ حَيْلًا لِمُقْلِمُ لِللَّهِ

الْمُسَادِ بَازُنْكِ كِلَّهُ لَا يُخْذِبُهِ كَرِيبَانًا: ﴿ فَيْ يَخِدُرُ الْمَقَادِينِهِ كَذَاهِ بَرْ: ﴿رَبِينِ إِجِرً ۖ وَهِا اللَّهِ لِهِ جِيثِهِ لِجِرًا فِينَ إِجْرًا فِينَ إِجْرًا جِعِيْتٍ * جَيْبَانًا LLATLU

خزر څٽو خئڙك يوڤين: אַם לְאַ טִפְּבֵינ וֹמְנִפְּעַיׁ וֹכֶלְ בַּאִמֶּבָא וֹאָם לָאַ טִפְּרוּל و إدٍا هِعِد بَيَطَا مَعِودً دِعُد

> هَٰפَٰکَكَ !! מִמָּאֵבُוֹם: בו בפומב אבו בוד הקופא בון עינף בְּדִיל הַ הַתָּה אוֹרָיִתָא خيجين جَرِـنُـكِ نيت، خُكْ خُجُن جَمْ نُكُك بَخُدُدُا

वर्षि देविः עוֹאָט וֹטִמּר יָה קְנָמָא הָדֵין בְּיִּמְנִיה

نَحَمَّدُتُكُكُ لَنَالِكُ لِنَالِكُ لَا يَعْدُلُكُ لَا يَعْدُلُكُ لَا يُعْدُلُكُ لَا يُعْدُلُكُ لَا يُعْدُلُكُ

خخئك ينودين: נטלפגע נכן בולבא בּאֹנָהָא וֹכֹא בּוֹכֹבא בַּוֹמָבא שֹפֹבוּע

מפטיר

ממֹאַנוֹם מִכּּוֹנוּ גַּבּוֹנוּם: نياني לאַלָּוַ מַּעַיַּגְאָט וֹאַמֹּבְטֹּ אֶלֶּנִו לְמִּנִמֹּב מֹא בֹא וֹטִימַב לִנִי

בּטַבוּ וֹג אַפַּבוֹא וֹן מִמָּגֹנִים نْتَزِب خَرْنَهُمْخُكَ حَدُكَ مُثَالِ نَبْتَ يُقَدِّرُ نُهُمُّزُفُكَ خَنْكَ مُتَال

מְבָּית עַבְּיוּתְא:

brought thee out of Egypt. With a strong hand hath the LORD the LORD may be in thy mouth; for between thine eyes, that the law of upon thy hand, and for a memorial And it shall be for a sign unto thee

ordinance in its season from year to Thou shalt therefore keep this

and to thy fathers, and shall give it Canaanite, as He swore unto thee bring thee into the land of the And it shall be when the LORD shall

the Lord's. thou hast coming of a beast, shall be every firstling that is a male, which LORD all that openeth the womb; that thou shalt set apart unto the

71

shalt thou redeem. first-born of man among thy sons shalt break its neck; and all the thou wilt not redeem it, then thou shalt redeem with a lamb; and if And every firstling of an ass thou

the house of bondage; brought us out from Egypt, from By strength of hand the LORD is this? that thou shalt say unto him: thee in time to come, saying: What And it shall be when thy son asketh

G("1): (8) בעבור זה. בעבור שלקיים מלומיו, כגון פסח מלס (בו) והעברה. אין וסעברת אלא לשון הפרשה, וכן סוא

(מכילמא שם מנמות לו.): ידכה מלח בפרשה שנייה (פסוק מו), לדרוש בה יד שהיח כהה הללו ומקשרם בראש ובזרוע: על ידך. יד שמאל, לפירך ידך וליכרון בין שיניך. רולס לומר, שמכמוג פרשיום (9) והיה לך לאות. ילילת מלרים מסים לך למות: על

(10) מימים ימימה. משנה לשנה (שם לו:):

(מכילמה פי"ה): במיניך כמילו נמנה לך בו ביום, ומל מהי בעיניך כירושת מבות ڠۣڕڠٟڠؙڎٳۼۣؖۼڎڕۼۣڟۄ؞١؞١٠ (عמום ١, م): الا تلات לך. محط (מכילמה שם): נשבע לך. והיכן נשבע לך, וְהַבַּחְתִי הֶּהֶבֶּ זו, אם מקיימוסו במדבר, מזכו ליכנס לארץ ומקיימוסו שם קדשו בכוכות סנולדים במדבר, וסמומר קדשו מפרש בימם (11) והיה כי יבאך. יש מרצומינו שלמדו מכלון, שללו

ULEL: אחר יש לפרש והעברת כל פער רחס, בבכור אדם הכתוב ממחם במשמע, בה ופירש במקום החר בּבְּמֶרֶךְ וּבְנֹחֹנְךְ. לשון שסרי כבר כמב כל פער רמס, ואס מאמר אף בכור בסמס קרוי שגר, כמו שְׁנַר שֲלְמֶיךּ, חבל זס לח בח חלה ללמד על הנפל, שהוא קדוש בבכורה לפטור את הבא אחריו, ואף שאינו נפל ס' לי ולא לך, שאלו סיים שם לא סיים כדאי ליגאל (מכילמא בהמה. גפֶל, ששגרמו אמו ושלחתו בלא עמו, ולמדך הכתוב ומרור סללו: עשה ה׳ לי. רמו משובס לבן רשע לומר, עשס אומר וְסַעַבַרְמָּס אָמ נַמַלְמוּ לְבָּמִּוּ (במדבר כו, מ): שגר

פדיונו, קלוב במקום אמר: פי"ח): וכל בכור אדם בבניך תפדה. המש קלעים סוא הפפיד ממונו של כהן לפיכך יפפיד ממונו (מכילתא מולין ביד כסן: וערפחו. עורפו בקופין מלמוריו וסורגו, חפדה בשה. נומן שה לכהן, ופער ממור מומר בהנמה והשה נעל הרבה המורים) עעונים מכקפס ומזהבם של מלרים: אם ישראל ביליאמן ממלרים, (שאין לך אחד מישראל שלא היא, לפי שנמשלו בכורי מלרים לחמורים, ועוד שקייעו (13) בַּמַר חמור. ולמפער שמר בקמה עממה, גורמ הכמוב

ספר שמות – פרשת בשלח ראשון – Hix sudox

לכנו לנו אפונו: خْمْ هَمْد بْنُونِ بَاذُنِهِ لَحْمْ الْخُمْ عَنْمَا لَمْدَ يَجْدَدُهُ בְּהַמְּה עַּל־בֵּןְ אֲנִי זְבָהַ לֵיהנָה מֹאֹבְוֹם מֹלֹכָב אָבָם וֹהַּגַ_לַּכָּוָב رَبْبَ، جِدَ بَرَظِهِد وَلِـ فَلَ كُنُوجُ ثَيَرَةً لَيُرْبُ

פסוליס ולמומפת

> וֹכֹל בּוּכִּבֹא צַבְנָה אָפָּבוּטִ: בבלהולא הכן כל אולא בבע מִבוּכֹבֹא גַאַּנֹמָא וֹמֹע בּוּכֹבֹא בוכבא באבתא ムダダコドロガン んさむく がにひい

אַפֿעלא !! ממֹאָבוֹם: בול עולף אַרי בָּתְקוֹים יַד ויבי לאַנו מַל יבָּב וְלִנִפַּלִין

> sons I redeem. males; but all the first-born of my that openeth the womb, being therefore I sacrifice to the LORD all man, and the first-born of beast; land of Egypt, both the first-born of LORD slew all the firstborn in the would hardly let us go that the and it came to pass, when Pharaoh

Egypt.' the Lord brought us forth out of your eyes; for by strength of hand hand, and for frontlets between And it shall be for a sign upon thy

The Haftara is Jevemiah 46:13 – 46:28 on page 206.

מַלֵּבְינִתְי: ؋ڔۺڹ؞ڡ ^{בַּבְּיְנְ}ׁ וֹבְאֲבַּנְעַהַ אֶּבְנָיִה 'בֵּבֶר אָבֶר אָבָוּ הַפָּׁא וֹבְא בּבַּרִפּוּן וֹן אִיַבַּם וַיְהִי בְּשָׁכַּוֹח פַּרְעֹה אֶתּ הַעָּם וַהָּוָה כַּד שַׁלַח פַּרְעֹה יָה

העם בּרְאָמָם מִלְחָמֶה וְשֶּׁבִּיּ בּנו אַמַּר אֵבְיִנִם פּֿוֹנִנִים הַנֵּא אָבּנ אַמַר נְיָּ בּלְמָא הַוּמִּוּ

ניפֹב אֶלְהַים ו אָתַ הַעָּם הַּרֶּךְ

בַנוּ_וֹמְבַאָּלְ מִאָּבָּאׁ מִגִּבוֹים:

מַּמָא בְּמִטְוֹיִבְיוֹן מְרֶבָּא וִיתוּבוּוֹ לבור ביוא אנה פלהמאו אני לנולא

סלולו לנו ושָׁבַאָּב מָאַבּהֹאַ עמושלבר ים סוף יחמישים עלי מובלבא לומא ויסוב ומובוון וֹאַסְׁטַר וֹנִ נִת עַּמָּא אַנְרַע

return to Egypt.' regret when they see war, and they near; for God said: 'Lest the people the Philistines, although that was them not by the way of the land of

had let the people go, that God led

And it came to pass, when Pharaoh

Δī

91

Egypt. Went up armed out of the land of Red Sea; and the children of Israel the way of the wilderness by the But God led the people about, by

מכמס: מרבעה בנים, מם, רשע, ושמינו יודע לשמול, והשומל דרך (דברים ו, כ), סרי ואת שאלת בן מכם. דברה מורה כנגד כגיון מלחמת ויבר פְעַמְלְקִינְשַבְּנְעַנִיוּגִי (במדבר יד, מב), אם ובמלום שטר כוש שומר מב בשלת ובשלים ובמשלפ מים וגוי מפש שאינו יודע להעמיק שאלמו, וקומס ושואל מה ואם, (יסושע כב, כו), דבני גד ובני כאובן: מה זאח. זס מינוק כמו לך נבס שָׁם שָעָס (שמות לב, לד), בְּסִתְּסַלֶּרֶךְ מַנְמֶס מֹמֶךְ מחר שהים לחחר ומן, כגון וה, וכגון מְחַר יחֹמְת וּבְּנֵינֶה (TI), ויחר, בשלח פרעה, וגיף ולא נחם. ולה נהגם (14) בי ישאלך בנך מחר. יש ממר שסים עכשיו ויש סעינים, יזכור סנם וידבר בו:

עיניך סאמורס בפרשה ראשונה, שהרואה אותם קשורים בין כא, ב), שַׁל מַמֶיפוּ (מיכה ב, ו), לשון דבור, כמו ולוכרון בין לשוב: (סנסדרין ד:). ומנחס חברו עס וְסַמֵּף פֶל דְּרוֹס (יחוקאל נכון ע"ו): פן ינחם. יחשבו מחשבה על שילאו, ויחנו לב במים קרוין עמפת, עט צָּבַּמְּפֵּי שמים, פת בתפריקי שמים. ירתה הרשימות מהופכים, ועיין ברת"ם ובג"ת ובמ"י ישוב (16) ולטוטפות בין עיניך. הפילין, ועל שם שהם ארבעה אחח כמה וכמה (מכילחה פסחה פי"ח). (לפי קדר הכחוצ

טמרו נִמְּנָס רֹחָשׁ וְנָשׁוּבָס מִנְּרָיְמֶס, חֹס סוליכס בפשועה על שלכו דרך ישר היו חוזרים, ומה אם כשהקיפס דרך מעוקם למלריס. ומדרש מגדס יש סרבס: בראותם מלחמה. (משלי ו, כב): כי קרוב הוא. ונות לשוב בלותו הדרך

מַבְּמַנָיִ מִנְּיַר אָטְּבֶּם: אָלְהִים אָנִלֶּם וְתַּעֵּלִימָם אָתַ בני ישְׁרָאֵל לַאִמֶּר פַּלָּד יִפָּלָד פּ עַמְּוֹ כִּי הַשְּׁבֶּעַ הִשְּׁבָּעַ הָשְׁבָּעַ ווקח משֶה אָת־עַצְמָוֹת יוֹסֶף

יי וֹנְסְׁמִּנִ מִסְּבְּעַר וֹנְעַוֹנָנִ בְאֵעָם וּנָמַלִּנִ מִסִּוּבּנִע וּשָּׁבוִ בַאֵּעַם

לַבְבֶּע וְלָּם וֹלֵינִלְעי: الكريك جعوب يؤت خريون كإن ته چوښت چږا کېنښت به ټه זיהוֹה הֹלַךְ לְפָּנִיהֶם

וְעַמְּוּר ֻ נְאֵשְׁט לְיֵּלְה לְפְּנֵר וְפְּנֵר וְצִּף לָא עַמוּדָא דְצִישְׁהָא לאַ וֹטָּיִה מַּמִּיּנַ בְּיֹמְלֹּוֹ יוַטָּׁם לַאַ מַנֵּי מַפּוּנַאַ בַּהַּנָוֹאַ בַּיִּטְמָאַ

ליי וַיְדַבֶּר יְחְוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמְר:

נְבְּחָוֹ תַּחֲנוֹי עַּלְ־הַיֶּם: مٰذُبُح بِدُرا بَائِنَ عِفْتِر خَمْحِ مُعِا ۽ أَيْلُتر كِافِيْر قُر يَنِدَبِي قِرَا لَـ تَكْدِي الْأَمْةِ لِهُ لَا يُشْرِي الْنَهْدِ الْمُحَدِي الْنَهْدِ الْمُحَدِي الْنَهْدِ الْمُحَدِي

> מַמַכנן: !! זְתְּכֵּוְן וְתַּסְּלֵוּן זָת זַּבְעָּוּ מִכָּא וֹמִּבֹאָב לְמִוּמִב מִצַבַב צַבוּנב עמיה אַבי אוֹטְאָה אוֹטִי יָת בְּנֵי נאַסִיק מֹשֶׁה יָת גַּרָמֵי יוֹסָף

וו מובר פומודון ביממא בּסְטַר מַדְבְּרָא:

למנוק בוממא ולבנלוא: ZXtůla Zuji לאוְבוֹא ולכולוֹא להמוּבֹא לממינא בהללא לִבַּלְבִינִינון

בְּלֵגְלָגֹא מִן בַּבְם הַמָּא:

וּמַבֶּיל וְיָ עִם מִמָּע לְמֵימַר:

: אָטָׁי אפון למלבוש שאבון על מינבול יבין יפא בדם בפיל נושרון שבם פום הובקא בין מבוק מם בנו ואָבאב ווטובון

> hence with you.' ye shall carry up my bones away God will surely remember you; and sworn the children of Israel, saying: Joseph with him; for he had surely And Moses took the bones of

in the edge of the wilderness. Succoth, and encamped in Etham, And they took their journey from

07

might go by day and by night: fire, to give them light; that they the way; and by night in a pillar of day in a pillar of cloud, to lead them And the Lord went before them by

from before the people. pillar of fire by night, departed not the pillar of cloud by day, and the

:gaiyse ΛIX And the Lord spoke unto Moses,

the sea. over against it shall ye encamp by and the sea, before Baal-zephon, before Pi-hahiroth, between Migdol that they turn back and encamp 'Speak unto the children of Israel,

ישן) וכן סום מומכי וְמַפֶּס פַּתַּבְּרוּ מַמֶשְׁיִס (יסושת מַי יד). ומדין מסיכן סיו לסס כלי זיין שסכו ישראל בחרב. ברש"י . המ הפוון, שלה מהמר, במלחמה עמלק ובמלחמה סיחון ועוג למדבר לריך לומן כל הלורך. וכמוב זה לא נכמב כי אם לשבר למקום ובדעמו לקנות שם מה שילמרך, אבל כשהוא פורש מחומשים לסס כל מס שלריכין, אלא כאדם שעובר ממקום במדבר גרס לסס שעלו חמושיס, שאילו סיס דרך ישוב לא סיו ו): וחמשים. אין המושים אלא מזויינים, (לפי שהקיבתן כמו וַמְשֶׁט בַּפוּף (שמות בֹ, ג), קַנֶּט וְשוּף קְמֵלוּ (ישעיס יע, וינלה משס, שישלוטו (מכילתה פי"ת):

סשביע בניו שישאוסו לארך כנען מיד, כמו שסשביע יעקב, וארבעה חלקים ממו בשלשח ימי אפילה:

(02) ויסעו מסכות. ביוס סעני, שסרי בראשון באו כל השבמים העלו עמהם, שנאמר אמכם: עצמותי מזה אחכם. לאחיו השביע כן, למדנו שאף עלמות סוף. כמו ליס מוף. ומוף סוא לשון אגם שֶׁגְּבֵלִים בו קנים, אבל בְּנִי לא ינימוס מלרים לעשוח, לכך השביעם לכשיגאלו (18) ויסב. סמינס מן סדרך ספשומס לדרך סעקומס: ים ' אמר יושף, אני שליים פיימי במלכיס וסיס ספוק צידי לעשות,

מרעמפק לפכות:

יד) וזריו. דְבר חֹמר מתושים מחומשים, חֹמד מחמשף ילחו, הם סולבים. עמוד סעון חֹינו לחורה חֹלה להורוחם הדרך: וכן שבגם אונקלוש מְזֶרְיִין, כמו וַיְּבְק אָם שַׁנִיבְיו (בראשים יד, שמוד העון הבין להנחוחם על ידו, שהרי על ידי עמוד העון ממוד העון, והקב"ה בכבודו מוליכו לפניהם, ומכל מקום את לסראומכס, אף כאן לסנמומס ע"י שלימ, ומי סוא סשלימ, כמו לְבְׁעַמְבֶּם בַּצְּבֶרְ מֲשֶׁב שֹלְבוּ בַּשׁ (צברים מָ, לג), שסומ כמו (IS) לנחתם הדרך. נקוד פתם, שסום כמו לסנמומס,

משלים לעמוד העון, שעד שלה ישקע זה עולה זה (שבת כג:): (פו) השבע השביע, השביעם שישביעו לבניהם, למה לה לילה, מגיד שעמוד הענן משלים לעמוד החש ועמוד החש (בב) לא ימיש. הקב"ה את עמוד הענן יומס ועמוד האש

TäL#L: לבֿכֿים הַם בַּאָהֶן סְנֵר עַלְיהָהָם הִעִּירְבָּלִין אַנּוּן בָּאַרְעָא אָחַר

בי אָנָי יְרוֹנְה נִינְעָה בּוֹנִי בּוֹיִנְים בּוֹי ದಸ್ಥೆ⊓ ڶڔؙؙڶؙؙؙؙؠٝۯ۬ڶ אַטְרַיָּטְם וְאִפְּבְרֶהְה בְּפִּרְעֹּה וֹיִרְיִּרִיף בְּהָרֵ

אָנוַ וֹאָבֹאָל מִהֹּבֹבוֹנוּ: מַה־נַאַר עָשְׁינוּ בֶּי־שָׁלַחְנוּ נַאֲמָרוּ מָא דָא עַבּרָנָא צַּרִי ישראל הְעָּבְר בַּרְבַר פַּרְעָּה אֲבֵי אֲנַל עַמָּא וָאָהְהַפֵּיך נּוֹפּּגְ לְמֵּלְנֵּ מִאֹנְוֹם כֹּוּ בֹבוֹט וֹאִטְטוּא לְמַלְכֹּא בֹמֹאֹנוֹם

देव्त एवाः

لْجُمْ لَأَكُد مَامُلَنُهَ لَهُمْ هُمَا مَمْ لَحِم لَيْحَد مَامُلَهُم الْأَحْدِيا וּיַפַּט שַשְׁ־מֵאָנִת בֶבֶב בְּחָוּר וּדְבַרשִׁית מְאָה רָתִבִּין בְּתִירֶן

מְּבִיבוּוֹ מַבְּבָּרָא: لْغُمَّاكِ هَلَمْكِ كِأَكُنَّا نَشِكَةٍ لِيُمَا هَلَمْكِ مَرْ خَبْرُ نَشِكَةً حِ

וֹהַבעוּ כֹּו: וובמון מֹבוֹאֵן אָבוּן אָנֹא ווֹ וְחִוּלְתַּיִּ אֶתַ־לֶּבְ־פַּּרְעָהְ וְרָבָרְ נִאָּתַפִּיִּרְ יָתְ לְבָּא דְפַּרְעֹה

הַּבְּעוֹלָא גִע וֹהָּבִאָּב מִפּוּלְעוֹנֹלָא: אָלְ עַבְּשְׁ נֵיְאָמֶׁרְלְ לְבָּא גַּפּּרְעָּה וְעַבְּרָיִה בְּעַּמָּא

FEL 4411: אָטַ בַבְבַבַּוּ וֹאָטַ הַמֹּנוּ וֹמַפּֿנס זִט בַטַבּּנִי זִיָשׁ הַמַּנִי

ממפן על בולהון:

wilderness hath shut them in. entangled in the land, the children of Israel: They are And Pharaoh will say of the

LORD.' And they did so. Egyptians shall know that I am the and upon all his host; and the will get Me honour upon Pharaoh, and he shall follow after them; and I And I will harden Pharaoh's heart,

serving us? done, that we have let Israel go from they said: 'What is this we have was turned towards the people, and heart of Pharaoh and of his servants that the people were fled; and the And it was told the king of Egypt

took his people with him. And he made ready his chariots, and

Egypt, and captains over all of them. chariots, and all the chariots of And he took six hundred chosen

וֹיִּקַבְּׁבַׁם (טְּיוב יב, כג): החירות. סום פימוס, ועכשיו נקרם פי סמירום, על שם לברום, אלם למכו פין לנו אלם דברי בן עמרס (שם): (ב) וישבו. לאחריסס, ללד מלריס סיו מקרבין כל יוס בפרעה ובכל חילו. סוא סחמיל צעבירס וממנו סחמילס

(מסליס עו, דב), ומומר נודע ס' מִשְׁפְּע עַשְׁהַ (שֹס ע, יו): ואומר שָׁמֶּס שַׁבַּר רָשָׁפֵּי קַשָׁמ, ואַמר כך נודָע בִּיסוּדָס הֵלֹסִיס בְ לְ נְׁשְׁמַלְּבַּלְמָּגְ וְשִׁמַלְבַּבְמָמִּגְ וִכְוּבַתְּמָמִּג וִרָוּ, (יִמוּקְמַלְ לָמִי בַּבְּרֶדִ), ממדבל וממכבד, וכן סום פומר וָנְשָׁפַּעָפִי הַפַּוּ וגוי, והמר (+) ואכבדה בפרעה. כשקקל"ה מתוקם ברשעים שמו כלואים הם במדבר, שאינן יודעין לצאח ממנו ולהיכן ילכו: מִבְּכִי נְמְבִים (מִיוב כת, ימ), נְבְּבֵי יָם (שם לת, מו). נבכים סם, ומשוקעים, ובלע"ו שיר"יר כמו בּעַמֶק סַבְּבָח (מהלים פּד, ו), שְׁמִי סִוּמׁ (בֹרמָשִׁימַ כֹּ, יג), מֿמרי עלי: נבבים הם. כלומיס ישראל. על בני ישראל. וכן ה' יַלְּמַס לָבֶס, עליכס. אָמֶרִי לִי (3) ואמר פרעה. כשישמע שהס שָׁנִיס לחמריהם: רבני

כמו שנאמר ואמר פרעה לבני ישראל וגוי: ויחנו לפני פי לקול משה, ולא אמרו היאך נמקרב אל רודפינו, אנו לריכים השלישי, כדי להעעות את פרעה, שיאתר תועים הם בדרך, הפורענות (תכילתאפ"א): ויעשו בן. להגיד שנתן ששמעו

שקשלילוס: מעבדנו. מענוד לומנו: לְנִי לְמִיקֵב, ועכשיו נהפכו לרדוף אחריהם בשביל ממונם לבב עבדיו, שהרי לשעבר היו אומרים לו עַד מָמַי יִהְיֶה זֶה שהרי המר להם קומו בְּחוֹ מִפוֹן עַפִּי (שמות יב, לה), ונהפך קורין סשירם ביום סשביעי: ויהפך. נספך ממס שסים, ליס, בשחרית אמרו שירה, והוא יום שביעי של פקח, לכך אנו שיחמרו קשה ירחמן (שם), ועליו פירש חיוב משגיח לגוים קרביעי, ובחמישי ובששי רדפו החריהם, וליל שביעי ירדו בעל צפון. הוא נשאר מכל אלהי מלרים, כדי להמעוחן, ולשוב, וראו שאינן חוזרין למלרים, באו והגידו לפרעה ביום גבוסים וקופים, וסגיא שביניסם קרוי פי ספלעים: לפני (מכילחא פ"א), וכיון שסגיעו לשלשת ימים שקבעו לילך שנעשו שם בני חורין (מכילחא בשלח פ"א), והם שני סלעים (5) ויוגד לכולך נוצרים. אָיָּקְעוּרְיוְשלח עמהם

משוה עמכס בחלק, שנחמר שַׁמַבֶּק שָׁלָל: מיילומיו, דרך שאר מלכים ליעול ביוה בראש כמו שיבחר, אני לפניכס, שנאמר ופַרְשֹׁה הַקְרִיב, הקריב עלמו מיהר לפני דרך שמר מלכים עבדיו קודמין לו במלחמס, ומני מקדים ושלחנוס, בואו עמי, ואני לא אחנהג עמכס כשאר מלכיס, ואח עמו לקח עמו. מְשֶׁבֶס בֹּדְבֹרִיס, נֹקִינו ונעלו ממוננו (6) ויאסר את רכבו. הוא געלמו (מכילתא פ"א):

בווי: نَشِلَعُمْ بَكُرْدَ نَشِلُعُمْ بَمُعُنَا كُرْبَ خَيْدَ نَشِلُغُمْ بَكُرْدَ نَشِلُعُمْ بُعُمْ لَهُمُ - מֹלְנִב מֹאֹנְנִם וֹנִנְבְיֵב אַנִוֹנֵי בֹּוֹנִ מַלְכֹּא בַמֹּגְנִם וּנִנָּנ בַּנִנ

פּׁ, נַוֹנוּנְנַע לְפָּנֵי, בַּעָּלְ צְפָּוֹ: בכב פּבְעה ופָּבָשָׁיו וְחֵילָו עַלַ ביי אוּקם חֹנֵים עַל-חַנְּם בֶּל-סוּס וֹצִּרְבִּיקְנִּ יְחָתוֹן בַּר שְׁרֵן עַל ودر المعربات عيار الما ويهادد الراعد

מאָר וּיִּצְיְּעָלְיִּ בְּנֶיִרִישְׁרָאֵלְ אָלְ- יִּדְיִילִי לְטִּדְּאִ יִּזְּמִּיקִי בְּנִי מצְּרָיִםוּ נֹסֵעַ אַחֲרֵיהָם וַיִּירְאִיּ מִצְּרָאֵיִ אָת־עֵינֵיהֶׂם or MALSA ופּרְעָה הקרֶיב וִיִּשְׁאוֹ בְנֵי־ וּפּרִעֹה

לַנוּ לִעוָגֹּוּאָנוּ מִמָּגַבוֹנם: קְמַנּוּתְ בַּמִּדְבָּרִר מַוּד־וּאָתֹ עְּשָׁיִּהְ בְּטִּרְבְּרָא מָא דָא צָבִּרְהְ לַנָּא ي هذا كَٰ خُدُرُ مِ خُمْمُ بِنَاهِ خُمْمُ لِنَاهِ خُمْمُ لَذَاهِ خُمْمُ لَا عَالَمُ اللَّهِ عَلَيْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَّهُ عَلَيْهُ عَلِيهُ عَلَيْهُ عَلَيْكُمُ عَلَيْهُ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَيْكُ عَلَيْهِ عَلَيْكُ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَّهُ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلِيهِ عَلِيهِ عَلِي عَلِي عَلِيهِ عَلِيهِ عَلِي عَلِي عَلِيهِ عَلِيهِ عَلِيهِ عَلِيهِ عَلِيهِ عَلِيهِ عَلَيْ ניאַמְרוֹ אָלַ־מִּמְּרוֹ

نفتد خفلگد: מִּנִר לֶנִנְ הַּבְּנַב אַנבַמִּגְבְנִם מִב לַנָּא צַנִפְּלָם נִים מִגִּבָאַ ממונ וֹלֹהֹבֹבוֹע אַעַמֹּבְלֵבוֹם בַּּר מִנּוֹא וֹנִפַּבְע וֹע מִבְּבֹאָנ אַבּוּ ת אָבֶּוֹשׁ בֹמֹאֹנְוֹםְ בַאִמֶּנִ שַוֹבֹּל מֹמֹשׁ בֹּמֹאֹנוֹם לַמִּוֹמַנ חָבוִע הַלֹאֹחָה הַדְּבֶּר אֲשֶׁרֹ דִּבַּרָנוּ הַלָּא בּין פְּחָנָמָא דְּמַלֵּילָנָא

בוות לבו: וּנְחַזַּלַ יְּחַנְּׁר אָתַ־לֶב פּּרְעֹּה וְתַּקָּר יִיָּ יְתַּלְּא דְּפּרְעֹה

ַ טַּיְבְיַלָּא צַעְּבָרָם בָּמָּיִלְ אָפּוּן: יפְּרָשׁוֹרִי ימִשְּׁרִיָּמִיה עַל פַּם וּמֹא כֹּל סוּסֹוֹט בְעֹכֵּו פַּבְתַּעַ מֹגַבאָנ בַּעַבוּעוּן

למלין لْنَاتِّل رَهُلُهُمْ יָר עִיבֵיהוֹן לבור וללפו

לְאַפַּׁלוּתַנְאַ מִמָּגַרִים: ـ " تُمْخُذُر لَهُمَّدِ: خُمِمُت تَمْخُذِن كَخُدنا

with a high hand. for the children of Israel went out pursued after the children of Israel; of Pharaoh king of Egypt, and he And the Lord hardened the heart

Baal-zephon. Pi-hahiroth, in front of encamping by the sea, beside army, and overtook them Pharaoh, and his horsemen, and his them, all the horses and chariots of And the Egyptians pursued after

Israel cried out unto the LORD. sore afraid; and the children of marching after them; and they were and, behold, the Egyptians were children of Israel lifted up their eyes, And when Pharaoh drew nigh, the

out of Egypt? dealt thus with us, to bring us forth wilderness? wherefore hast thou thou taken us away to die in the there were no graves in Egypt, hast And they said unto Moses: 'Because

should die in the wilderness.' to serve the Egyptians, than that we Egyptians? For it were better for us alone, that we may serve the unto thee in Egypt, saying: Let us Is not this the word that we spoke

71

ושלשים על כלו. שרי לצאות כתרגומו: שבמלרים הרוג, מוצ שבנחשים רלוך אם מוחו (מכילחא פ"א): קמֶקוֹם שַׁשֶׁר שָמַר שֶׁם (בראשים ימ, כו). בילחק, לְשׁוּחַ בַּשְׁבֶּה מי סיו, מסירא אם דבר סי, מכאן סיס רבי שמעון אומר, כשר אומנות אבותם (מכילתא פ"ב). באברסם סוא אומר, שֶל משל ישראל, והלא נאמר וגם מקנני גלך עפני (שם י, כו), משל השמים לעזור למלרים (מנחומא בשלח יג): ויצעקו. מפשו ברי נאמר וַיְּמֶמ כֹל מִקְנֵה מִנְבְיִם (שְמוּח ע, י), ואם תאמר והנה מלרים נוסע אחריהם, ראו שר של מלרים נוסע מן סרכב, ומסיכן סיו סבסמות סללו, אם תאמר משל מלרים, עמסם: נסע אחריחם. בלב אחד כאיש אחד. דבר אחר (ד) בחור. נפסריס, פסור לשון יסיד, כל רכב ורכב שפמנין(10) ופרעה הקריב. סיס לו לכסוב ופרעס קרב, מסו

ומפורקמת (מכילתה פ"ה): מס למי, ומוק מס לבי לרדוף: ביד רמה. בגבורס גבוסס (8) ויחוק ה׳ אח לב פרעה. שקיק מולה אם לרדוף

(שם כד, פג). בישקב, וַיְפְּגַע בַּמֶּקוֹם (שם כח, יה): וס סים בחור: ובל רבב מצרים. ועמסס כל שאר סקריב, סקריב עלמו ונמאמץ לקדס לפניסס, כמו שסמנס

דינו"ן פושי"ש: קברים במלרים ליקבר שם, לקחחנו משם. שיפו"ר פלינלם"ה (11) המבלי אין קברים. וכי מחמח חסרון קברים, שלין

מוד עד־עוקם: מְצְרַוֹם תַּיִּוֹם לָאָ עִסֶפוּ לְרָאָעָם עוֹנִם כָּג אַּמֶּב בֹאִנטָם אָעַ יְשׁוּעָת יְהְוֹה אֲשֶׁר־וַעֲשֶׁה לְבֶם דַּיִּעְבִיר לְכוֹן יוֹמָא דֵין צָּבִי ⁶¹ שׁנבֶאנֵ בִּשׁנַּהָּבִּנּ נּבַאנָ %L_ וַיּאַמֶּר מֹמֶּוֹר אֶל־הַעָּם אַל־

ַטְהְטִׁלֵּלוּ! נְאַטִּׁם גֹּגְ נִגִּינִוּ לְכִּוָּן לַבְׁרֵ נִאָּטוּוּן ₁ יְהְוָה יִלְּחֵם ڴڴڡ

וֹמְבֹאָל ווֹפֿמני: א שֹּאַמֹּט אֹלְיִ צַּבָּׁר אָלְ-בַּׁנִּי אַלְיַבּׁנִי אַלְיִים בּּנִי וֹמָּבָאִלְ _{שליש}, וַיְּאִמֶּר יְהְנְהֹ אֶל־מֹשֶׁה מַה וַאֲמַר יִיְ לִמֹשֶׁה קבֵּילִיה

تَنْقُمُّكِ: لْنْجُهْد حُرْدَاهُلْمُكْمْ خُلْيِكَ لِيْزُلُ لِيْزُلُ خُرْدَاهُلُمْحُ خُرْدَاهُمْ خُلَقَهُلُمْهُ: \$4_∐;<u>□</u> וְאָּמִי הְרֵם אֶת־עַּשְּׁרְ וּנְשָּׁרִ יְאָהַ שִּׁאַ הַלָּיִ הַ יְּהַ הָּאַרִים יְּהָ

יִבְפַּבְשֶׁיוּ: לפֿנקן ילכֿל_טילן לנכלן עז וֹנְבֹאוּ ŽÜĽ,Ů□ וּאָּנִוּ עַנְנְיֵּנְ מְעַבְּלֶ אֶּעַ_כֶּרְ מִאֶּנְוִם

نځڅلگين

לא מיספון למחזיהון עוד עד בּםוֹנעו זֹט מֹבֹבֹאָ: וומֹאַ בוּוֹ אָטַעַּמַדוּ נַחַזוֹ יָת פּוּרְקָנָא דַייַ נְאָמֶר מִמֶּה לְעַּמָּא לָא תִּדְחֵלֵין

נללהענ יבו הל ומא ולוהעי וניהלוו

~~ڈ~~ئت۔یںل ĊĒX בַ*ו*אַלגע

וֹנִיבְעָה מִצְּבְוֹם כִּי־אַנִי וִהְוָה וְיִנְיִ וּיִיבְעוֹ מִצְּרָאֵי

more for ever. to-day, ye shall see them again no whereas ye have seen the Egyptians will work for you to-day; for salvation of the LORD, which He Fear ye not, stand still, and see the And Moses said unto the people:

shall hold your peace.' The Lord will fight for you, and ye

that they go forward. speak unto the children of Israel, Wherefore criest thou unto Me? And the LORD said unto Moses:

sea on dry ground. Israel shall go into the midst of the and divide it; and the children of stretch out thy hand over the sea, And lift thou up thy rod, and

and upon his horsemen. upon all his host, upon his chariots, Me honour upon Pharaoh, and shall go in after them; and I will get hearts of the Egyptians, and they And I, behold, I will harden the

horsemen.' his chariots, and upon his Me honour upon Pharach, upon am the LORD, when I have gotten And the Egyptians shall know that I

81

91

(EI) בי אשר ראיחם אח מצרים וגר. מס שראימס אומס שהאמינו בי וילאו, לקרוע להס היס (מכילמא פ"ג): ימ, כו) שלקוס שלשונ: לְיוֹם קוּמִילְעַד (לפּניסג, מ), עַד שׁוּבִּי בְּשֶׁלוֹס (דברי סימים־ב דבר אל בני ישראל ויסעו. חין לסם חלח ליסע, שחין וכן מִי יִפַּן מוּמִי (שמוחל־ב ימ, ימ) דחבשלוס, שחמות. כמו - כמ"ש להלן, עַל בָּנִי וְעַל פַעַל יַדַי מְּלַוְיָי (ישעיה מה, יח): שנקוד בשורק, נבאר מאשר נמום. וכן מִי יִפַּן מוּמֵנוּ, שנמום. בלרה. דבר אחר מה חלעק אלי, עלי הדבר חלוי ולא עליך, ימרו ברש"י פטוק פן יפרוץ) סיה נבאר ממיחמנו, עכשיו אמר לו הקב"ה, לא עם עמה להאריך במפלה, שישראל נמונין לבעלי דקדוק שקראו מול"ס מלאפו"ס, ועיין לקמן פרשמ (EI) מה חצעק אלי. למדנו, שסיס משס עומד וממפלל. מאשר נמום, ואס סיס נקוד מלאפו"ס, (ר"ל מול"ס, כנודע ו), וכן האַפָּס פְּרִיבּוּן לַבַּעַל (שופטיס ו, לא): ַ ס' עַלַיכֶס וְיִשְׁפּוּע (שמוח ס, כא מכילמא פ"ב): ממוחנו. אָס לָאֵל מְּרִיבּוּן (איוב יג, ח), וכן וַאַאָר דְּבֶּר לִי (בראשים כד, (בו) אשר דברנו אליך במצרים. וסינן דנרו, יבֶם (14) ה' ילחם לכם. נשנילנס, וכן פִי ס'נִלְמָס לְמָס, וכן

אינו אלא היום, היום הוא שראיתם אותם ולא תוקיפו עוד:

סים עומד בפניסס, כדמי זכות מבותיסס, וסס, והממונה

09

מפְּנִיהָם נַיְעֲמָר מִאַּחַבִּיהָם: מאַבוריה, ווּסָּת מּפֿוּר הְעָּיִן וַאַּהָא מִבְּהָרִירוֹוְן וּנְטֵלְ עַפּוּדָא ڗڟ۪ڗڲڮ

ظِوْلَاتِ بِدِيا: בּמֹללא מו פֿבמנעון וּמִבא علك はないにはメ וּיַפְּּמּ מַלְאָּבְ עַאֵּלְיָיִם תַּדִלְּנְ וּנְּמָלְ מַלְאָּבָא דַּיִיָ דִּמְּדַבָּר

them, and stood behind them; pillar of cloud removed from before and went behind them; and the before the camp of Israel, removed And the angel of God, who went

طُلَ⊏ ثُل هُم_ثُل خُم_لَخُٰذُل: ַנְיַם אָם בּלָּגֶב אָם בַלְּגָלָב וְלֹאַ <u>וַ</u> oz מֹנוֹנוֹנו וֹמִּנֹאָג נוֹבְאָ בַּגוֹן מִנְוֹנִי מִגִּנְוֹם וּבֵּגוֹ

אַטַלַנַבוּ בון לַנִּט בון כַּב بذنهٰئة بند خر ذبذته نجه נעלט מולא ופבלא למגראי はないこは% וֹמֹאַלְ בַּוֹן מַמִּבוֹנִאָּ בַּמִבּוֹבָאִי

near the other all the night. night there; and the one came not darkness here, yet gave it light by there was the cloud and the Egypt and the camp of Israel; and and it came between the camp of

Ū₫ί□: אֶתַרַיַּיֶם آن~~ڌُ~~ڪٰھُن קדים עוָה בְּל־הַלַּיְלָה נַיָּשֶׂם בּ נַנְּוֹלֶךְ יְתְּנְהַ וּ אֶת הְבְּיָם בְּרִוּת וְדַבַּר יִי יְתְּיַשְׂאַ בְּרוּת קדוּמָאַ וַנְּט מֹשֶׁר אָת־יָדוֹ עַל־הַנָּם

לַנֹבּהְשֹׁא וֹאִטֹבּוֹתוּ עֹנֹא: שפוף כל לולוא ושוי וח ומא וַאַרִים מֹשֶׁה וָת יִדִיה עַל וַמָּא

divided. dry land, and the waters were wind all the night, and made the sea the sea to go back by a strong east over the sea; and the LORD caused And Moses stretched out his hand

בומונם ומשמאלם: جِيجِهُم بِيَوْرَا كِيْلِ لَائِمُ جِيجَهُمِهُ بَمَرُهُ جُلَالًا فَيَدِيرًا ²² נֹּבְּאֵנ בְּנֵי וֹמֶּבְאֵלְ בְּנִיוֹ נַהְּבְאֵן בְּנֵי וֹמֶּאִלְ בְּנִי וֹמֶּא

מַנַּמִינְהוֹן וּמִשְּׁמָאַלְהוֹן:

on their left. unto them on their right hand, and ground; and the waters were a wall the midst of the sea upon the dry And the children of Israel went into

\$4_qir <u>T</u>:|a: ֻכּל סָוּס פַּרְשָּׁה רִכְּבָוֹ וּפְּרָשָׁיִו בִתְּבִיהוֹן כֹל סוּסָנָת פַּרְשָׁה נירְדְפִּי מִצְרַיִם נִיְּבָאוּ אַחֲרֵיהֶם וּרְדַפּוּ

רְתְבּוֹהִי וּפְּרָשׁוֹהִי לְגוֹ יַמָּא:

chariots, and his horsemen. the sea, all Pharach's horses, his went in after them into the midst of And the Egyptians pursued, and

٤7

17

נסמלק הענן כמו שהיה רגיל להסמלק ערבים לגמרי, אלא כשמשיכה, והשלים עמוד הענן את הממנה לעמוד האש, לא שעה, אם להנצל אם להאבד עם מצרים: דיסע עמוד העון. בכל מקום אלא דין, מלמד שהיו ישראל נמונין בדין באומה מקים סים אימר מלאך סי, וכאן מלאך סאלסים, אין אלסים מלרים: ולא קרב זה אל זה. ממנה אל ממנה (מכילמא ממנה ישראל, ולקבל הצים וְּבְּלִיְמְעְרָאוֹת של מצרים. בכל והלך לפניהם כדרכו ללכה כל הלילה, והחשך של ערפל לצד (פו) וילך מאחריהם. לסבריל בין ממנס מלריס ובין והחשך. למלריס: ויאר. עמוד סמש את סלילם לישראל,

נסע והלך לו מאחריהם, להחשיך למלרים:

לְּמֶשׁׁבְּנִיסְ עַשְׁטְ עַּלְ וְבְוַתְשָׁנִוּ (בושת יִפְיָ דִ: וִיְדִירִ דִּעִנוֹ וואביס מאחריו, נחנו על זרועוונלחס בסם. כך וְאָנֹכִי מְּרְנֵּנְמִי לאמריו, בא ואב מאמריו, נמנו לפניו, באו לקטים לפניו ובנו מהלך לפניו, באו לקטים לשבוחו, נטלו מלפניו ונחנו (02) ויבא בין מחנה מצרים. משל למסלך נדרך

שבעולס (מכילמא פ"ד): קַּקְשָׁס בְּיִיס קָדִיס (ישעיה כו, ח): ויבקעו המים. כל מיס רום בַּמְּדִים שְׁבְּבֵרְ בְּלְבּ יַמִּים (ימוקפל כו, כו), בְנָם בְּרוּמֹו שַׁפֿיגַם (ירמי' ימ, יז), יַבְּח קְדְים רוּתַ ה' (הושע יג, שו), סום סרום שסקצ"ס ופרע גס מן סרשעים, שוחמר פְרוַם קָדִים (וב) ברוח קדים עזה. ברוח קדים שסים עוס שברוחום,

כולם משובין לפני המקום אלא כפום אחד: (23) כל סוס פרעה. וכי קוק אחד היה, אלא מגיד שאין

מַבְּבֶוֹם: אָה וֹלְּגָוֹ וַנְּיִבֶם אָנוּ מִנְדָנִי ** יְהֹנְהֹ אֶל־מַחֲנֵה מִצְּרַיִם בְּעַמִּוּד וֹנְעִי בְּאַמְּׁמְנִּעִי עַבֶּעֵּר וּנְמְּעֵלֵב וַעַּנִע בָּמִּמְנִע גַּבָּרָא נִאָסְעַכִּי

נְלְעָם לְעָם בֹּמִגִּבְוֹם: (פּ) אַנוּסָה מפְּנֵי יִשְׁרָאֵל בָּי יִהוָֹה לים בינינה בקבהת ניאמר מצרים XĒļ āLĊŢŬ.L

بن المراد المراد المراقة المرادة المر ئلك مَح ـ تَنْكُ لَنْهُ حَد تَافِرُو مَح ـ ـ ניָאַמֶּר יְהוְהֹ אֶל־מֹשֶׁה נְמֶה אֶת־

יְהְנֶה אָת־מִצְּרָיִם בְּתָּוּך תַּיָּם: ומגבום לסום לפראטו וולמב ^{קב} וַנְּשָׁב הַנְּם לְפְּנִוֹת בַּמֶּר לְאֵנִיתְנִוּ ניַּם מֹשֶׁר אָת־יַדוֹ עַל־הַיַּם

ئْمَمْد خُثُات مَد_عُثَاد: עַלָּאָר אַנְוֹנִינִים בַּיָּם לָאָר لْمُن لَوْدُ فِي اللَّهُ لَا يُحِيِّ لِنَامِ قَلْمِن וֹגְמֵּבוּ עַמִּגִם וֹנְכַפַּוּ אָשַ עַבְבַבְבַ נִטְבוּ מִגָּא וַעַפַּוָ גָע בַעַבַּנָא נִיִם

> והוה זע מהבוטא במגבא:: ム点点に言い

בּגְּבַר לְעוּן לַבְרָן בָּמָגָּבוום: אָב, בא פוא וּדוּבעה בּינ مُخْلَعُ، نَمُدِيطِ مَا كُلُهِ نَهُلَعُمْ بمُتخذنا خُديا خنَاكيك رَجُمَّده ואַהֹבּי יָת גַלְגָּלֵי הַתָּבָּיהוֹן

وَلِشِ تَارَا: הק מגלאי הק בשביהון והק בְּרָךְ עַלְ נַמָּא וִיחִּבוּוְ עַנָּא נְאָמָר יְיִ לְמִמָּר אַרִים יָת

מֹאַבְאָי בְּגוּ יַמָּא: לקדמותיה ושניק וּמֹאֹבאנ וֹמֹא וֹטֹר וֹמֹא לִהֹבוֹ הֹפֹּרִא נאָבים מֹשֶׁה יָת יְדִיה עַל

אַמִּטֹאַר בַּרוֹן עַר חַר: באלה בהריהון בימא לא פְּרִשְּׁיָא לְכִל מַשְּׁרִיִּת פַּרְעֹּה

> the Egyptians. cloud, and discomfited the host of through the pillar of fire and of upon the host of the Egyptians watch, that the LORD looked forth And it came to pass in the morning

against the Egyptians.' for the Lord fighteth for them 'Let us flee from the face of Israel; heavily; so that the Egyptians said: wheels, and made them to drive And He took off their chariot

chariots, and upon their horsemen.' upon the Egyptians, upon their that the waters may come back Stretch out thy hand over the sea, And the LORD said unto Moses:

the Egyptians in the midst of the sea. against it; and the LORD overthrew appeared; and the Egyptians fled its strength when the morning over the sea, and the sea returned to And Moses stretched forth his hand

Lτ

57

much as one of them. into the sea; there remained not so Pharaoh that went in after them horsemen, even all the host of covered the chariots, and the And the waters returned, and

(32) ויסר אח אופן מרכבוחיו. מכח סמש ושרפו וסרנס יש נמדרש מגדס: בְּלִוּלְ נְּלִוּלְ וּגוּ, עַלְ פְּלְשְׁמִּיס וַיִּסְמֵּס (שמוחל־ה 1, י): שְׁבְים לפִים (במדבר כג, יד), לְמַקַל מְבִימָם: בעמוד אש למקומס ויכמו על מלרים: לסשמימס. ומרגומו וְפְׁמְּפְבֵי, אף סוא לשון הבמה, כמו (20) וישובו המים. שוקופיס ועומדים כמומה, ישובו שמרגם אונקלום מַמְרַמ: וישקף. ויבע, כלומר פנה אליהם כך לוקים אומם שנשארו במלרים: אשמורם, ואומס שלפני סבקר קורא אשמורם סבוקר (ברכום לסס, במדס שמדדו וַיַּכְבַּד לָבֹּוֹ הִיאַ וַעַבְּדָיו (שמום ט, לד), אף (24) באשמרת הבוקר. שלשם מלקי סלילם קרוין ממפרקין: וינהגהו בכבדות בסנסגם שסימ לבדסוקשם

סגלגלים, והמרכצות נגררות, והיושבים בהם נעים וחבריהן

שברמ, כמ אמר כמ לשלשה מלקים, לכך קרוי אשמורמ, וזהו - דבר אמר במלרים, בארץ מלרים, שכשה שאלו לוקים על הים, ג.). ואומר אני, לפי שהלילה הלוק למשמרות שיר של מלאכי כאן וייהגהו בכבדות: בלחם לחם במצרים. במזריים.

הימורין: ויגער. וְשַׁנִּיק, והוח לשון מרוף בלשון הרמי. שנאמר בו מסומס, סרעשת קול סוא, וזס אב לכלן, <u>ויַרְ</u>עֵס ס' עולין ויירדין ומשמברין ביס, ונתן סקב"ס בסס מיות לקבל ושנינו בפרקי ר' אליעור בנו של ר' יוסי הגלילי, כל מקום את הקדירה והופך העליון למעה והתהתון למעלה, כך היו מסומס, אשמורד"ימון בלע"וערבבס, נעל שגניות שלסס. ומעורפיס ורלין לקראת המיס: וינער ה׳ כאדס שמוער ומלפי סוסיסס משחמטוח (מכילחה פ"ס): ויהם. לצון לחקפו סרהשון: נסים לקראחו. שהיו מהוממים וענן. עמוד ענן יורד ועושה אומו כמימ, ועמוד אש מרמימו, (27) לפנוח בקר. לעם שהצוקר פונה לצה: לאיחנו.

מְימִינָם יִמִּשִּׁמִאָלֶם: בְּתַּוֹךְ תַּיְּםְ וְתַּמָּוֹם לְמֶם חֹמֶּה בְּגוֹ יַמָּא וּמִיָּא לְהוֹן שׁוּרִין الخُرْثُ الْمُلْكِيْرُ لَاكِّرُدُا كَافَهُلَا الْخَرْدُ لَمُلْكِمْ لَاكْرُدُا فَاقَهُلُهُ

וַיּוֹשָׁע יְהוְה בַּיּוֹם הַהָּוֹא אָת־ יִפְּרַק יָיִ בְּיוֹמָא הַהוּא יָת

שְׁבַּת תַיֶּם: نَشُلُعْمِ عُلا مَجْلِنَا قَلا هَمِ - لَشَلِّعْمَ ثَلا مَجْلَعْ، مُنْمَا هَمِ $_{
m o_{
m c}}$ ਂ ਯ਼ੈੱਟ ਕਿੰਨੀ ਦੇ ਲੈ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਨੀ ਦੇ ਸ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜ਼

בְּיהְנְה וּבְמִשֶׁה עַבְּדְּוֹ: (פּ) וּוֹוֹבֹאׁנּ בֹמֹם אָנַבַוֹּבוֹנִי וּגְּאָמִונִיּ ™ אַשָּׁר עַשָּׂר יְהוָה בְּמִצְּרַיִם בְּמִצְּרַיִם בְּמִצְּרַיִם בְּמִצְּרַיִם בְּמִצְּרַיִם בְּמִצְּרַיִם

מֹּמֹנֹבוּנוֹ וּמִפַּמֹאַלְבוּוֹן:

יבְנְבִיאַוּת מֹשֶׁה עַבְּבִיה:

their left. them on their right hand, and on sea; and the waters were a wall unto upon dry land in the midst of the But the children of Israel walked

upon the sea-shore. and Israel saw the Egyptians dead out of the hand of the Egyptians; Thus the LORD saved Israel that day

in His servant Moses. and they believed in the LORD, and and the people feared the LORD; the Lord did upon the Egyptians, And Israel saw the great work which

ooz əsad əəs 'əsassad For brevity, all notes of breaks in the Song of the Sea are omitted. For the proper formatting for this

לאָע לאָע סוּס וֹעַכֹּבוֹ בֹמָע יא השירה היאת ליהוֶה וַיּאַמֶרָוּ אַ יַשְׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׁרָאֵל אָת־

וֹבְבְבִיבִי בְמָא בְּוֹמָא: וֹנואוטֹא בולוה הוא סוֹסָנֹא ברם !! אַבּוּ אִטֹּנִּאִי מַלְ נִּיוֹטְנִּיֹאִ וֹאָמֹרוּ לְמִימָר לָמִבּּט וֹנוְצִי נְיִם מִישְׁבַּטְּיִם אָנְיִם בְּיִבָּא מִיִּם בִּיִּ בבן שַבַּח משָה וּבָנֵי וִשְׂרַאֵּל

thrown into the sea. The horse and his rider hath He the LORD, for He is highly exalted; and spoke, saying: I will sing unto of Israel this song unto the LORD, Then sang Moses and the children

המקראות לכתוב למ"ד יתירה, כמו לְבֶל בֵּלְיוּ מַעֲשֶׁה נְחִשֶׁה הס עולין מלד אתר רתוק ממנו, וירדפו אתרינו: (82) ויכסו אח הרכב וגרי לכל חיל פרעה. כך זרך שפחו, כדי שלא יאמרו ישראל, כשם שאנו עולים מלד זה, כך

(95) וירא ישראל אח מצרים מח. שפלמן סיס על ממש סן, וסמפרשו ימקן סלשון ממר ענין סדבור: أرقيقو بشرفترقو زُدَّر ذِرْرقو٬ يورده برب عطراً رعدا: של הקב"ה. והרבה לשונות נופלין על לשון יד, וכולן לשון יד (שמוח כו, ג), וכן לְכֹל כְּנֵי סַמִּשְׁכָּן, בְּכֹל עֲבֹדֶמֹו (שם ימ), (וַבּ) אח היד הגדולה. את הגדולה שמשמח ידו

 ΛX

18

67

تَك جُكِر لَجَنْتِكِ جُكِرِكَ، جُكُر

נאפלח קדמוהי: ליה מקקדש אלקא דאבוההי dálid Eil Sáli Ísáti. יו אַמר במימריה והוה לי

exalt Him. Him; My father's God, and I will This is my God, and I will glorify And He is become my salvation; The LORD is my strength and song,

نقلطقنين

מִלְחַׁמָּׁע

ְּרְנְּהְ יֵיִ מְאֵרֵוּ נִצְּחָן קְּרָבַּיָּא יִיָּ שמיה:

LORD is His name. The LORD is a man of war, The

לכוס ויורדין למסוס, כמו מי ינְכֶס מָבֶן פִּנְּמָס (מֿיוב למ, ו), אחד אומר רמה, וכחוב אחד אומר ירה, מלמד שהיו עולין וכן וּרְמִיו לְגוֹחׁ טַׁמוּן נוּרֶטׁ (דניחׁל ג, כחׁ). ומדרש הגדה, כחוב לכוס ומוכידין אומס לעומק ואינן נפרדין: רמה. השליך, סוס ורכבו. שניסס קשוריס זה בזה, והמים מעלין אומס יש בו מוספת, ולא כמדת בשר ודס, שמקלסין אומו ואין בו: דבר אחר כי גאס גאס, על כל סשירוח וכל מס שאקלם בו, עוד ויסילילישועס, ס'איש מלחמס ס'שמו, וכן כולס. ברש"י ישן). (ישעים יב, ה), וכן כל השירה המלה כפולה, עזי וומרת יה לעשות על ידי וולמו נופל בו לשון גאות, כמו כי גאות עַשָּׁה מפילו מן הסום, וכאן סום ורוכצו רמה בים, וכל שאי אפשר מפשר לבשר ודם לעשות, כשהוא נלחם בחבירו ומחגבר עליו, גאה. כמרגומו. (דבר אמר, בא הכפל לומר שעשה דבר שאי שלא סיס אלא לשעס, אינו יכול לישנו בלשון הזס: כי גאה ססוום סמיד, ונופל בו בין לשון עמיד ובין לשון עבר, אבל זה פּׁי ס' יַםְּנוּ (במדכר ט, כג), וַיֵּם בַּשְׁלָר יִסְיָס בָשְׁנְן, לפּי שקן דכר בלשון עמיד והן מיד, כגון כְּכָה יַשְׁשֶׁה הָיּוֹב (היוד ה, ה), עַל ולא בנה. ואין לומר וליישב לשון הזה כשאר דברים הנכחבים מן סמורס, וכן בכלן, מוך משל שלמס שפירשוסו בקש לבנות פשומו. אבל מדרשו אמרו רו"ל, מכאן רמו למחיים המחים שירה. וכן פֿו יְדַבּר יְלושׁע (יִסושׁע י, יב). וכן ובַיִמ יַעַשָּׁס לְבַּם שור"ק, ס' שַּיִר וּמָשָּיר (יִכמים מו, ימ), שַוֹּה בּּלֶיךְ בָּשְׁמִרֶּס (I) אז ישיר משה. או כשראם סנם, עלס צלצו שישיר מקומות שסום סמוך אלל וזמרם, וכל שלר מקומות נקוד

לשון סמקרם, שפין לך כמוסו בנקודמו במקרם, פלם בשלשם מזי כמו מזי בשור"ק, וזמרם כמו וזמרמי, ואני ממס על (ב) עזי וזמרת יה. מונקלום מרגס מוֹקְפִי וְמֻשְׁצַּמְמִי, מלמעלה למעה:

אלא מוחוקם ועומדם לי הקדושה, ואלהוחו עלי מימי אבוחי: אבי. סוא זה, וארוממנהו. אלהי אבי, לא אני מחלת הקדושה, לודי לַמ וְמָלוֹם (שיר השירים ה, מי), וכל הענין: אלהי לשון נוי, אספר נויו ושנחו לנאי עולס, כגון עַס דּוֹדֶךְ מִדּוֹד, שַׁבְּבְּן (ישעיה לג, כ), לְנְוֵה נֹחֹן (שם סָה, י). דבר חֿחר וחֿנוהו, שלא ראו נציאים: ואנוהו. אונקלוס מרגם לשון נוס, נוֶס עליהם והיו מראין אותו באלבע, ראמה שפחה על הים מה (שמום ט, כא), סיס לו לומר טוב: זה אלי. בכבודו נגלס לולו), ממו היה לו לומר. וַמַּשֶׁר לֹח שָׁם לִבּוּ מֻל דְּצַר ה' וַיַּעֲוֹצ לו לומר שחמס. וְקְמַׁנְשִׁיס מֻשֶׁר שְׁלַח משֶׁה וגו' וַיָּמָתוּ (שֹס רמבעס. מִבְּלְמִּי יְכֹלֶמ ס׳ וגוי וַישְׁמְמֵס (במדבר יד, מו), סיס בְׁמַבְּׁמְׁם (צברי הימים־ב י, יו), היה לו לומר מלך עליהם שביב. וכן וְבְּנֵי יִשְׁבְשָׁל סַיִּשְׁבִּיס בְּשָּׁבֵי יְסִוּדָס וַיִּמְלָוּ שָּׁבְּיִסָס ַנַיַשְׁשׁ צְּלֶּשׁוּת מְּבִּיִּב (מלכיס־הֹ ו, ה), היה לו לומר עשה צלעות בלשון זס, וזס דוגממו, פָׁמ קִירֹוֹמ סַבַּיִמ מָבִיב לַבֵּיכָל וְלַדְּבִּיר על לשון ויסי, שלא נאמר סיס, שיש לנו מקראות מדברים וכרימה, עוזו ונקממו של אלהינו היה לנו לישועה. ואל מממה (ויקרא כה, ד), וְמִיר עְרִינִים (ישעיה כה, ה), לשון כמוח דְּבְּבַם בְּנֵי סְמְבַס (קסלם ג, ים). ולשון וומרם, לשון לא מוְמוֹר כמו לְמֹוֹבַע טִ, (בופּמיס ה, כגו), בְּמָבְּבַת ה' (ישעיה מ, יים), עַל וומכם ים, סוא סיה לי לישועה, וומכם דבוק הוא למיבם ה', (עובדיס א, ג), שֿבְנִי מְנֶה (דברים לג, מו). ווהו השבח, עוי עבר סוף, כמו סַיּשְׁבִּי בַּשְּׁמִיִס (שס קכג, א), שֹׁכְנִי בְּמַגְוִי שֶׁלַע שלין עזי כמו עוזי, ולא וזמרת כמו וזמרתי, אלא עזי שם ולה בנה, למדנו שהיו"ד על שם המחשבה נהמרה, והו ליישב - סמוך להם ויהילילישועה. לכך הני הומר ליישב לשון המקרה, בְּמֶס (מלכיס־חֹ יחֹ, ו), פירשו בו חכמי ישרחל שבקש לבנוח קמ"ן, ועוד חין בחחד מסס כחוב וומרחי, חלח וומרח, וכלס (במדבר כה, יו), פירש החריו עלי בְּבָר עֶנוּ לְבּ. בְּוֹ וְבְּנֶה שְׁלֹמֹה עוי וומרח, של כחן ושל ישעיה ושל מהלים, נקודה בחמף ְלְשֵׁינֵי יִשְׁרְשֵׁל. וכן שירת הצחר, שפחח בה חָז יִשִׁיר יִשְׁרָשֵׁל חקי, עלעולו, יסור עולו, כל כלו, ושלישים על כלו. וחלו שלשי ביסושע כשראס סנם, אמר לו לבו שידבר, וכן עשס, וַיּאֹמֶר בחמף, סראשונס נקודס בשור"ק, כגון עו עוי, רוק רוקי, חק אמר לו לבו שישיר, וכן עשה, ויאמרו לאמר אשירה לה". וכן מלאפר"ס, כשהיא מארכת באות שלישית ויאמרו לאמר לבשי"א) פַרְעֹס (מלכיס־אֹז, מ), משב בלבי שיעשה לה. אף כאן ישיר, (מהלים נע, י), וכן כל מיבה בת שתי אומיות הנקודה

: ځانه ומבתר שֶׁלְשֶׁיוֹ שַבְּעִּוֹ בְיַם בְּיַמְא וּמִבְתַר וּבְּרוֹהִי אִשְּבַעוּ בְיַמְא דְּסוּף: מֹבְכִּבְע פֹּבְמָּב וֹנִיגְוְ יִנְיב בֹּיִם בַנִּבָּ פּבַמָּב וּמָמֵבוֹנִינִי מִּבִּי

captains are sunk in the Red Sea. He cast into the sea, And his chosen Pharaoh's chariots and his host hath

בְּמִגַ אֶבֶּן:

לְמוּמִלוֹא בֹאַבוֹא: הְחֹמָת יְכַסְיֶמֵוּ יָרְדְרִּ בִמְצוֹלְת הְחֹוֹשֵׁיְא חֲפוֹ צֵלֵיהוֹן נְחַתּוּ Thy right hand, O Lord, glorious down into the depths like a stone.

יותְנְה מְּרְעֵּץ אַנְיֵב: יְיִ מְּיִנְהִי מְּיִנְהִי בְּבְּתִ יְמְיִנְהִ הַּיִּרְאִ בְּתִילָא נִמִּינְהּ יִיִּ מְּרִנְהִ סְּנְאָה: יְהְוָה הִּרְעַץ אֹנ<u>יֶב</u>:

consumeth them as stubble. sendest forth Thy wrath, it that rise up against Thee; Thou excellency Thou overthrowest them And in the greatness of Thine

in power, Thy right hand, O Lояр,

The deeps cover them— They went

dasheth in pieces the enemy.

₫da: אַגְּוּלְהָ מַתְּרָס קָמָיִרְ יִבְּסְגֵּי

מֵּגְנֵנוּן כַּנוּבְא לְכַּמָּא: ١٠٠٠ خَلَـٰظُمِهِ مَحْ مَقِكَ هَجَنَاتُ لِيدَٰئِلَكِ deeps were congealed in the heart of floods stood upright as a heap; The the waters were piled up—The And with the blast of Thy nostrils

בַבְבַיַנִם: בְמִוְ־נֵּוֹר נִיְּכְיִים בְּפְּאָוּ הְחִוֹמְת קִמוּ בְשׁוּר אָוְלִיָּא קְפּוּ הְחִוֹמֵי

בַלְבָא בַּוֹמָא: يجر الم المون الم يعرب المعرب المعرب المراه المراع المراه المراع

ul: ברואיו ולוון אם כל באי עולס, ולא כמדם מלכי אדמס, כשסוא בשעה שהוא נלחס ונוקס מאויביו, אוחז הוא במדתו לרחם על בְּשֵׁם ס' נְבְּמוֹת (שמומל-ה יו, מה). דבר החר ה' שמו, הף (€) ה׳ איש מלחמה. צעל מלחמה, כמו הִישׁ נְשְׁמִי (רום של מקום סשמהל נעשיה ימין: ימינך ה׳ נאדרי בכח.

בַּמִים (ירמיה לח, ו. מכילחח פ"ד). מלמד שנעשק הים מים, מיט, כמו שַבַּשָּׁמִי בִּיוֵן מִנוֹלֶם (מהלים סט, ג) וַיִּשְׁבַּשִּׁ יִרְתִּיָם לַ מרכב, משכב, מקרא קדש: שבעו. אין עביעה אלא במקום משממש באלו במקוס המפעל: ומבחר. שם דבר, כמו מו יְלְם יִיְּבֶם (שמום ימ, יג), מו מִׁשְׁמְּדְמָׁם מִׁישְׁמָּדֵי, וסמי"ו (+) ירה בים. שַׁדִּי בְּיַמֶּמֹ, שֹדִי לֹשון ירייס. וכן סות מומר

(a) ימינך. ימינך. שני פעמיס, כשישראל עושין רלונו שס, ד), ועל זה קורא אומס אויביו של מקוס: ויורדין. בינונים כאבן, וסכשרים כעופרת, שנתו מיד: אחר יאכלמו כקש, הרשעים כקש, הולכים ומטורפין עולין כמ"ש): במו אבן. ובמקוס אחר לללו כעופרח, ובמקוס בנקודמו יכקיומו במלא"פוס (גס כאן מוכח להיוח חולם מומן. יכסיומו, אין דומה לו במקרא בנקודמו, ודרכו להיום שמיד, כך פרשוסו, מצעו גיס קוף כדי שיחורו המיס ויכשו מָדֶשֶׁן בֵּימֶך (מסליס לו, מ), וסיו"ד כאשונס שמשמעס לשון מלכשום בכל, כמו ובְּבֶּלְרְ וְלְפְלָּ יִרְבָּלֵן (דברים מ, יד), ירְוּץ (ב) יכסימו. למו ילקוס, וסיו"ד האמלעית יתירה בו, ודרך לגמול להם כמדמם ששעבדו את ישראל במומר ובלבנים:

משברם ומלקס אויצ): יִשְׁבְמֵל, בשופּמיס (י, ח). (דבר חֿחר, ימינך סנחֿדרח בכח סיחֿ סים רועלם ומשברם ספויב, ודומס לו ויל שלוי וילל לוי פה בני חרשץ אויב. ממיד (ברמבים למ, למ): חרשץ אויב. ממיד נאדרי. סיו"ד ימירס, כמו רַבָּמִי עַט, שַׁרָמִי בַּמֶּדִינֹוֹם (מֿיכס ١)٬إذِمَا فَرَكُم ذِيمَارُه رَبَارُه ذِيكُرُه ذِيكُرُهُ لِمَجْهِ (مَحَدُه طِرْدَ حَمَدَ): בֿבּׂלִי בְּיִר (בופּמיס ס, יב), פִּלְמְבֶּנֶלֶ בַנְגָלַ יַבְנָלָ יַשְׁנִי (ישעיה כו, אַלְינוּ שָׁבְס (טִבְיִם לַכִּג' שָבַ)' חוּבִי חוּבִי בַּבְוּבָב חוּבִי חוּבִי שְׁבִּינִבְׁם (בופּמים בי ד)י נְיּנְי בי ודו, נְיּנְי בי בְּבֹינִם לְנִי בִּעוֹם טְׁמֹּנִם נִׁשְׁם ם, טְׁמֹּנִם טְׁט בַּੜִּמִּים (טובת בי כוי)י טָנִבֹּ، לָם, טָנִבֹּי שושק במלחמה פונה עלמו מכל עשקים, וחין בו כח לעשות זו בְשָׁחֹי נְהֶלִה (שם לג, ג), לה לני הי לה לני (שם קמו, ה), ַ כְשְׁמִיס ס' עַד מָמַי רְשְׁעִיס יַעֲלווי (שׁס לד, ג), נָשְׁמוּ נְּהֶרוֹת ס' שׁבּיב שְנֹבּיל שׁ, בּי שִׁנָּשׁ שָנְבֵּיל יִשְבֵּצוּ (שִבְלִים לְבִי יִ)י תַּד שָׁמַי ַ מלאכמס, ימינך, סיא מרען אויצ, וכמס מקראום דוגממו, פִּי זיין, אלא צשמו הוא נלחס, כמו שאמר דוד וְאָנֹכִי בְּאׁ שֻׁלֶּיִדְּ מלאכוח ביד אחת. ופשומו שלמקרא, ימינך הנאדרת בכחמה (מלכים-א ב, ב), לגבור: ד' שמו. מלחמוחיו לא בכלי ימין עלמס חרען אויב, מס שאי אפשר לאדם לעשוח שחי . אי, וכל איש ואישך ממורגמין צעל, וכן וְמַזַקְמָּ וְבְיִימָ לְאִישׁ לֹבֹּצִיל אֹמ ישראל, וימינך השנים מרעץ אויצ. ולי נראה, אומה

(מהלים פג, ג), ומה היא ההמיה, על עמף יעַרִימוּ לוד (שם שלו הקמים על ישראל, וכן הוא אומר, פִי הַבֶּה אוֹיָבֶיךְ יֶהֶשֶׁיוּן ממיד אמה הורם קמיף הקמים נגדך, ומי הם הקמים כנגדו, מויביו נסרמיס, ק"ו כששלת בס תרון מף ימכלמו: חהרס. מרימס ברוב גאונו אז יסרוס קמיו, ואס ברוב גאונו לבד (ק) וברב גאונך. אם סיד צלצד רועלת האויב, כשהוא

59

עובי הורישמו ידי: مُكْرِّم نَاشَرُهُم النَّهُم الْمَالِينَ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْمُعْلِينِ الْم אַמָר אַנִיֶּב אָבְיַּב אַמָּיג אַנוַבַּל

כֿמנפֿבֿע בֿמֿום אַבּיבַים: יי נְשָׁפְּׁעֵּ בְּרִיּחַהְ כְּמָּמוֹ יָחַ צֵּלְלְוֹ <u>צַּמֵרְהְּ בְּמִיִּמְרָהְ חַפְּאִ צַּלִ</u>יהוֹן

קָהַלְיה עָשֶׁה פֶּלֵא:

נטיק בי נְטִיקֹ نظرنك

> שמיצינון יָדי: מנביו נפּשׁי אַשָּׁלוּף חַרָבִי אַבול אַפֿגו בּוֹטָא שַסְבּּג בּנַנִינ אַמָּר סָנָאָה אָרְדּוּף

ומא אמטלמו כֿאֹבֿבא פֿמּווֹן

جَارِهُا: ללוגהא גטול תושבטן עבר בָּיר בִית בָּר מִנָּךְ צִּהָּ הוֹא צֶּלְהָא

نظرفرا:

שׁבֹלְמֹמוְ אָבׁוּמִשׁ تظريك

> destroy them. Will draw my sword, my hand shall lust shall be satisfied upon them; I overtake, I will divide the spoil; My The enemy said: 'I will pursue, I will

in the mighty waters. sea covered them; They sank as lead Thou didst blow with Thy wind, the

Fearful in praises, doing wonders? unto Thee, glorious in holiness, among the mighty? Who is like Who is like unto Thee, O LORD,

hand— The earth swallowed them. Thou stretchedst out Thy right

סמבן בכם ונלממים בם בכל מיני קושי: בלב ים. במוזק י, ו), שסוקשו ונעשו כאבנים, והמים וורקים את המלרים על בְּמִלְבָּ (מופּמיס ד, כ): קפאו. כמון בַּגָּבִינֶס פַּקְפִּימָנִי (חֹיוב (מול"ס), כמו שִׁימֶס דִמֶשְמִי בְּנֹחֹדֶן (מסליס נו, מ), מֶׁמ נֹחוד אלא במומות ולבורים, ולא מלינו נאד נקוד אלא במלאפו"ס ְנִישַמְדוּ גֵד מֶׁמָד (שם יג), ואין לשון קימה ועמידה בנאדות כונס לשון אוסף ולובר הוא, וכן קמו גד שָּמָד (יהושע ג, מו), וכונם לשון סכנסס, סיס לו לכמוב מכנים כצנאד מי סיס, אלא ו), לא כמב כונק כנאד אלא כנד, ואילו היה כנד כמו כנאד. כמו גֵד קַבְיר בִּיוֹם נַתַּלְה (ישעיה יו, יה), פֹגָם פַּגֵד (מהלים לג, כמו נד. כמרגומו לְשׁוֹר, כמומס: נד. לשון לְבוּר וכנום, המיס, והס נעשו כמין גליס וכריות של ערימה שהס גבוהיס: כמו נד יוכים: נערטו מים. ממוקד רום שילם מפפך יצשו למות המקרא כמו עַבַמַת הְשָׁים (שיר השירים ז, ג), ונלבו דעמו: נערמו מים. מונקלום מרגס לצון ערמימום, ולצון ַנַ מְּמְנוּ בְּמְּבָׁם בַּנִ (טְסִמַב טְי יג), ובנוח סחמס חומר, נחקררם כמו כלון מגוכם כלה, וכן חמה לשון חמימום, על כן הוא אומר סכמוב כביכול בשכינה דוגמת מלך בשר ודם, כדי להשמיע בְּנֶב הָמֵּלֶה (שמוחל־בית, יד), לשון עקרו ותקפו של דבר: (8) וברוח אפיך. סיולה מעני נחירים על הף, דְּבֵּר סיס, ודרך סמקר הומלד בר כן, עד לַבּ קַשְׁמַיִס (דבריס ד, יה),

דמירס: תורישמו. לשון רישומו דלומ, כמו מוקישו ועשָשׁיר מיין, וכן וְבֵּרִיקוּ מַרְצִׁימָס עַל יְפִי מְבְּמֶבֶּ (ימוקאל כת, ז), כאן, אלא לא הורק היין מכלי אל כלי, מלינו הלשון מוסב על שובַל מִפְּלִי פָל פֶּלִי (ירמיה מח, ים). לא הורק הכלי אין כחיב מוסג שף על היולא, שמן פורהן (שיר השירים א, ג), ולא סֶׁם שַׁנִיבְיו (ברחשים יד, יד), חודיין בחרבי, מנינו הלשון קש מק שטכב ומק שייול וקצטול וקפכש שכיל טכבי כקשון דַּיֶּבֶל היולא, אלא על החיק ועל השק ועל הכלי שילא ממנה, אבל יַבְיקוּ (ירמיה מח, יב). ואל חאמר, אין לשון ריקוח נופל על שסימירים מממממים וימרים בעם הקלף ומרון, מגורם מרם, לשון הרקה, כמו מריקים שבקיפה (בראשים מב, לה), ובליו אף, כמו וְשַּנְמִי מְּבֶה מִפִּי מֹבֶב (אֹיוב ל, ל), לשון שרפה ומוקד, ועל שם שהוא מריק את החער בשליפתו ונשאר ריק, נופל בו כך נכסס בעיני. וכל סף ומכון שבמקכס סני סומר כן, מרס כסן ממלסמו, ממלס נפשי מסס: אריק חרבי. סשלוף, לך, בשבילך. אחמס, כמו נאקס בחמס, במסכח שבח (נא:), ממני. מִמְפַּר צְעָדִי אַגִּידֶנוּ (אירב לא, לו), כמו אגיד לו. אף אשים מעם באפי, לשמום נחירי בפני האף והרוח שלא ילאו. לו, ד), כמו דבר עמו. בְּנֵי יְנְאָבִי (ירמיה י, כ), כמו ילאו כועם נשימתו קלרה. וקהלתי אָמֶשֶׁט לְךְּ (שֹס), ולמען מהלתי (שופעים א, עו), כמו נחח לי. וְלֹחׁ יְבְלוּ דַּבְּרוֹ לְשֶׁלֹם (ברחשית שַׁפִּי (ישעים מח, ט), כשועפו נחה נשִימחו ארוכה, וכשהוא חמלא מהה, יש הרבה כלשון הוה, פִּי אֶבֶן הַנֶּבֶּב נְשַפָּנִי ומְרוּם שַׁפּוּ יְבְלוּ (חֹיוב ד, ע), וזסו שחמר לְמַעַן שְׁמִי שַׁשְׁרִיךְ - רוחי ורלוני, וחל מחמה על חיבה המדברה בשחים, חמלחמר יולא כוח מנחיריו, וכן עַלֶּס עַשְׁן בְּחַפֹּו (חַסליס יח, ט), וכן וחחלק שלל עס שרי ועבדי: - חמלאמו. חמלא מסס נפשי. אוון הבריות כפי הסוה, שיוכלו להבין דבר. כשאדה כועם (9) אמר אויב. לעמו, פְשָׁפְּמָה בדברים ארדוף ואשיגה

צללו. שקעו, עמקו לשון מלולה: בעופרת. אבר, פלו"ס (10) נשפת. למון הפתה, וכן וְנַס נָשַׁף בְּהֶם (ימעיה ת, כד): (a(1)(-3)(1):

₫₫, ₹): יראוי מלהגיד מהלומיו פן ימעמו, כמ"ש לֶךְ דֻּמִיֶּה מָהַלֶּה (שם יג), פַֿיָלוּמִי לְעָיְרְמִי מוּשְׁס (מסליס כצ, כ): נוראַ תהלת. (11) באלים. זמוקיס, כמון מָם מִינִי סְמָּנֵן לָּהַמֹ (ימוקמל יו, εςα_"1:

برت جاليه: **TIOFF** ئاءلاً

بۿڐ؞ڟٙڴۿٮ

ושְבֶּוֹ כְּנְיִמַן: מוֹאָב גְאִנוֹנִמוֹ נְעַגוּ כָּלְ

מֹם_וֹנ בֿוֹנוֹנוֹ: זְהְבֶר מְּמֶּב יְהְנָה עַלְהַ מְּלֵב ¿ בּגַּרָל זְרוֹשְׁךְּ יִדְּעָרִ בְּאָבֶן עַּדִּ שַּׁבְּע הַּבְינִים אָּיִמְּלָּדִוּ וָפְּחַד

مَظُلُم خُلِدُر حِيدُرُو نَكُيكِ: קב מְבִאָּמוּ וְְחִשְּׁעֵמוֹ בְּתַר נַחֲלֵחְןּ חַעִּילִנּוּן וְתַשְּׁרֵינוּן

نظل:

خترث لا كريلهك: XC refidux refir endel هَ إِنَّ لَا فَالِنَادُ خُمُخُلُنَاكً كُمْمُهُ لِأَلَّا

خۈۈشد: خلكالب **XULTICLE** מְּטָתוּ הֹטְתוֹא וֹזָתוּ בַּטַבְא

جے تیازہ שַּׁלִיפֵּי מוֹאָב אָחַדִּנּוּן רְחֵיחָא אָז נְבְּהַלֵּלְ אַלְוּפֵּר אֱדְוֹם אֵילֵר פְּבֵּן אַהְפָּהִילִוּ רַבְּרָבֵי אֶדוֹם

מַמָּא בַּנְן בַּפַבַלַטִּא נִנִי נַבְבַּנָא: מַמַּבְ יָנְ יָנָאַ אַרְנִוָּגָאַ עַּר דְּיִנְעָבָּר והטטון כאַדוֹא גּג צוֹגֹבּנ ناقاناتا にアロスロメ ĖĠĔĹ ないしば **※したロッ**

וֹן אַנְילֵנִי וֹבַב: מכונטב אַטַבונטא וו מַצַּבּ מֹאַ ÄŪL けるごと

עַלְעַנָּא: ֻׁלְמְלֶׁם וֹנִ מַּלְכִנִינִינִי לְהַּלְמָּאִ נּלְהַּלְמָּוּ

> holy habitation. guided them in Thy strength to Thy that Thou hast redeemed; Thou hast Thou in Thy love hast led the people

the inhabitants of Philistia. tremble; Pangs have taken hold on The peoples have heard, they

are melted away. them; All the inhabitants of Canaan Moab, trembling taketh hold upon Affrighted; The mighty men of Then were the chiefs of Edom

pass over that Thou hast gotten. pass over, O LORD, Till the people are as still as a stone; Till Thy people By the greatness of Thine arm they Terror and dread falleth upon them;

91

ÞΙ

٤ı

which Thy hands have established. dwell in, The sanctuary, O Lord, which Thou hast made for Thee to inheritance, The place, O LORD, them in the mountain of Thine Thou bringest them in, and plantest

The LORD shall reign for ever and

ומשמברין: חבלשמו ארץ. מכאן שוכו לקבורה, בשכר לכלי זכוכים הנסונים בידי אדם, מעה ידו מעע והן נופלין שומכי ום, זֹמֶּם זֹבְוּ וֹבְשַׁרְ מִווֹב וֹלִפַּרְ מֹּוֹב (יִשִּמִים (טִי ד)י משַרְ ונופלים, לפי שהכל נמון בידו ונופלים בהמיימה, וכן הוא (SI) נשיה ימינך. כשקל"ה נומה ידו, הרשעיה פְּלִים (יהושע ב, י. מכילתה שירה פ"מ): עד יעבור.

שלמכו ס' סלדיק:

הימים, והרגום הנשי גם: ולם דקדק לפרש המר לשון העברים:

עלינו סס באיס, לכלומינו ולירש את ארלנו: במוגו. נמסו, כמו בְּרֶבִיבִּיס מְּמנְגָנָנָס (מַסְנִיס סְס, ימֹ). ממרו, שירה פ"מ), שהיו מתחוננים ומלשערים על כבודם של ישרחל: כלוס, שהרי לא עליהם הולכים, אלא מפני אנינות (מכילתא (15) אלופי אדום אילי מואב. וסלא לא סים לסם ליכא

מן שלכוביםי כמנין שנשער פי שַֿעַּלָנוּ שָׁעַ שַׁשָבר שִוּבִישָ וווו, (16) תפול עליהם אימחה. על סרמוקיס:

> סקנוי בדמים יקרים שחביב על סאדם: יעבור. כמרגומו: קניה. מצגם משמר מומום, כמפן

יריס, בומן שס' ימלוך לעולס ועד, לעמיד לבה שכל המלוכה פֿבֶן (ישעיס מה, יג), ומקדש נשמי ידיס, ומֿיממי יכנס נשמי בים המקדש, שהעולה נברא ביד אחח, שנאמר אף יָדִי יָמְדָה ממיבת סשס שלאחריו, המקדש אשר כוננו ידיך הי. חביב בני אפריס, שמיסרו את סקן וילאו בחוקה, כמפורש בדברי אשר פעלת: מקדש. סמעם עליו וקף גדול, לספרידו (14) ירגוון. מתרגוין: ישבי בלשח. מפני שהרגו את בוכון לשבחך. מקדש של מעה מכוון כנגד כפא של מעלה מרגלים עדיין, מכל מקוס ניבא ולא ידע מה ניבא. מהרש"ל): (13) נהלה. לשון מנהל. ואונקלום מרגם לשון נושא וסובל, (שם פ"י), הבנים יכנסו ולא האבוח, אף שלא נגורה גוירת בסדים פרק יש נוחלין (בבם בחרם דף קי"ט:) ובמכילםם נאמר מביאנו, (נראה שלא יכנפו לארן וכוי, והכי אימא (עו) חבראמו. נמנגא משס שלא יכנק לארן, לכך לא

בו שמוש, קמולה היא: בוט פטוטם' טַבּל וְשַׁלְכִי בַּיּוֹצַתּ וֹמֶר (ירמיה כמ, כג), שהוי"ו (18) לעולם ועד. לשון עולמים הול, והוי"ו בוי מוד, לפיכך

다.'ㅁ: (ਫ਼) ישְׁרָאֵל חָלְכִּוּ בַיַּבְּשָׁה בְּתִּוֹּךְ וַבְּנֵי וַשְּׁרָאֵל חַלִּיכוּ בְּיַבְּשְׁהָא ĿĊÏĹ ני וְבְפְּבְשְׁיִלְ בַּיְּם וֹיְשֶׁב יְהְנְיִר בְּרְחִבוֹיִ וּבְפְבְּשְׁיִנִי בִּיִּמְאַ

بجثلاظي: حُدِينَةُ مِن هَلَاثِينَ خُنُوُنِهِ حَ oz אַבְּרָן אָת־תַּקָּף בְּיִּנְדֶּה וַמִּצֶאן וַמְקַּח מְרְיָם הַנְּבִיאָה אֲחָוֹת וּנְסִיבַת מָרָיָם נְבִיאָהָא אֲחָהֵיה

ביָם: (ס) בְּיִרְנְצְּׁה פְּיֹם וְרְבְּבֵוֹ רְמֶה וֹאִירוֹ בֵּרָם יִיְ צָּבִר אִהְּנְּאִי עַלֹ

וֹבְאַבְמֹֹגֹאוּ מוֹם: آءَكُرُكُ، אُكِيمُكِ أَمْرَه فَقَلُكُ لَيُهَزَرِه فَكُمْ يَقِيلَ خَمَلُكُ * إِمَا خَمَلُكُ * أَنَّهُ الْمُعَالِ יי סוף וַיִּצְאָוּ אֶלְמִוֹבַר אָוּר דְסוּף ונפּקוּ לְמַוְבְּרָא דְחַוּרָא וּנַסָּּת כּוְמֵּׁטִ אֵּטַ בֹּמִּבְׁלָ מִנִּם בְּאַמִּגִלְ פִמָּטִׁב נִּט וֹמִבִּאֹלְ מִנִּמֵּא

בּן קְרֵא־שְׁמָה מְרֶה: מַנִם מִפְּּנְיִה כֵּי מָרֵים הֵסְ עַּלִּי לְמִשְּׁהֵי עַנָּא ְ מִפְּּנְה אָרֵי

ರ್ಷ-ಚ್ಯೂಡ್: ÷ וֹנְלַּוֵּנְ עַׁמְּׂטִ מַּלְעַמְהָּעִ נְאִטְּרָ וֹאָטִרָּמִנִּ מַּמָּא מַלְ תָהֵּעִי

וּאִטִּיב !! הֹלִיבוּוֹ !נִי מִּי וֹפֹּא בֶּי בָאַ סוּס פַּרְעָּה בִּרְכָבָוֹ אֲרֵי עַאֵלוּ סוּסַוַת פַּרְעֹה

כֹל נְשִׁיָּא בְּטְרַהָא בְּתִיפָּון בּאַבורן יָת הופָא בִּירַה וּנְפַקא

סַנְּסְנְאַ וְבְבְבִינִי בְמָאַ בְּנִמָּאַ: ינוטליא ויואוטא *ב*יליה היא נמַען לָהָם מְרְיָם שָּׁירוּ לִיהֹוֹת יִּמְעַנִיא לְחוֹן מְרָיָם שַּׁבַּחוּ

וֹלְא אַמִּבַעוּ מִנֹּא:

מבובון אַנוּן מַלְ כוֹ צַבָּא מָמִע לַמְבַוּ וֹלָא יִכִּילְוּ

למומר מא נאָשׁו:

midst of the sea. of Israel walked on dry land in the the sea upon them; but the children Lord brought back the waters of horsemen into the sea, and the with his chariots and with his For the horses of Pharaoh went in

out after her with timbrels and with her hand; and all the women went sister of Aaron, took a timbrel in And Miriam the prophetess, the

He thrown into the sea. exalted: The horse and his rider hath ye to the Lord, for He is highly And Miriam sang unto them: Sing

and found no water. went three days in the wilderness, the wilderness of Shur; and they the Red Sea, and they went out into And Moses led Israel onward from

Therefore the name of it was called of Marah, for they were bitter. they could not drink of the waters And when they came to Marah,

drink? Moses, saying: 'What shall we And the people murmured against

(91) כי בא סוס פרעה. כאשר צא:

שקב"ה עושה להם נקים, והוליהו תופים ממלרים: עליס כשנלערעס, נקראמ על שמו: אח החף. כלי של מיני כדלימה בקומה (יב:). דבר החר החות ההרן, לפי שמקר נפשו מסכן קודם שנולד משס, אמרס עמידס אמי שמלד בן וכוי, (0.5) וחקח מרים הגביאה. סיכן נמנגלס, כשסימס למומ (2.3) ויבאו מרחה. כמו למרס. ס"ל צמוף מיצס צמקוס

א, יא. מכילמא פשחא שוף פי"ג), לפיכך הולרך להשיען בעל הקומפ"ל ישנ"ק שי"י מושב הדבור אליו באמרו שי"י: שנטער פובי וְסְבּ נַעַשְׁם לְנַ עם נְלַבְוֹת בַּבְּשָׁף (שיר השירים מולאין אומס ביס, וגדולס סימס ביות סיס מביות מלריס, מומיסס במכשימי וסב וכסף ואבנים מובות, וסיו ישראל (בב) ויסע משה. הקיען בעל כרחס, שעמרו מלרים את

כנעם:

קְרֶמֶמָה (בְּמִנְאַלַ-מְּ וּי יוֹ): מַיָּמוֹ לְמָס (מֿיוב לג, כ). בֵּין סְרָמֶה (שופּמיס ד, ה), וּמָשְׁבָּמוֹ אַנמר וסס עונין אַמריו, ומריס אמרס שירה לנשים (מרילמא שְׁמָמִי בִּלְּמָה (בראשית ל, ג). לְנֶפֶשׁ מַיָּה (שם ב, ו), וְשְׁמַמִּוּ (IS) וחשן להם מרים. משם אמר שירם לאנשים, סוא למי"ו מפני שנסמכת אל סוא"ו סנוספת. וכן עבד ואמס, הגה ד), וַמַּמָמוֹ בְּעַרֶּס בֹוּ (חֿמַמר חُ, יב), הרי ה"חُ של שורש נהפכמ זמר: בחופים ובמחולות. מוצממומ סיו לדקניומ שגדור במיצס ממספך למי"ו צממיכמס. כמו מַמֶס מִין לִי (ישעיס כז, סלמ"ד, מספך סס"א של שרש למי"ו, וכן כל ס"א שסיא שרש מרס, ובסמיכחה כשהיא נדבקם לה"א שהוא מוסיף במקום למ"ד בממלמס, וסמי"ו סיא במקום ס"א סנשרשת במיבת

מסכולי מסכומסי ולס סמר לולו כומס, וכן יסמר הלושו סום, וְמְמְבְשְׁמוּ, וכן דרך לשון מלונה להשב הדבור מל המדם, (24) וילנו. לשון נפעל הוא, וכן התרגום לשון נפעל

וְשֶׁם נְסֶהוּ: ترفيرت שِو שِن كِنْ بَرَمَ بَيْضُوفِي فِيَدَ كُنْهِ جِرِهِ إِبَارِ اِبَوْلِ نَوِينَهِ: לא לַמּנָא וּבְסִימוּ מַנָּא תַּמָּים וַיִּמְּקּקוּ וּרְמָא לְמַנָּא וּבְסִימוּ מַנָּא תַּמָּן ניּצְעַק אֶל־יְחְנְׁה נַיּוֹבֶהוּ יְהֹנְתׁ וְצֵּלִּי הֵדָם יִיְ וְאַלְפִּיה יִיָ אָעָא

广译级下: (0) ムはおいけい וַיַּאִמֶּרְ אָם־שָּׁמִוּעַ הִשְׁעַעַ לְקוֹלוּ

ZX XAULU AZL XL. XXX II לפפודוהי והפר כל קומוהי ځېښځ نيز څځنك ښځهد וֹאַמֹּע אָם לַבּּלֹא שַׁלַבּוּג

וּיִסְׁמִּוְ מֵאָיִלְם וּיִּבְאִוּ כַּלְ_מַּבֹע שׁמֹבׁנִם נּוֹבַנוּ מֵשׁם מֹבְ בַנַּמִּנִם: מּמְבַבר מּנְט מֹנִם וֹמִבּמֹנם מִבּוּמִנוֹ בַּמִּנוֹ וֹמִבֹמוֹ בַּבַּנְנוֹ נּיָבָאנּ אַילְמֶד וְשֶׁם אָמֵים נַאָּמוּ לְאֵילִים וְתַּפֶּוֹ הָבוּ עָּסַר

מאַבוּמֹא בּמֹאַבוֹם: יומא לַיַרְהָא הַנְיָנָא לָמָפַּלַבוּוֹן יבון סוני בּחַמוּשִׁשׁ מַסְרָא למֹוֹבֹיֹא בַּטִוֹ בַּבוֹן אָנַיִם ĊĊĠŮX <u>L</u>Ċ[, נוֹמַלוּ מָאֵילִים וֹאָתוֹ

ישָׁרוֹ הַמָּן עַל מַיָּא:

לְגֹאטַם מֹאֶבוֹ עַ מִגַּבוֹם: چېېېېد יنם کېټپ تېښد ن אָמֶּר בֵּוֹן־אֵילָם יַבַּוֹן

\$4_#\tel=q\l

هَلَالًا خَمْلُكُل:

IAX ÉÜLLÄÄLÄS

בְּעַרְבְּרָא: בְּנֵירִינְשְׁרָאֵלְ מַּלְ-מִאָּבִי וֹמֵּלְ- וֹאָרָאֵלְ מַלְ מָאָבוֹרָוֹ ֿ (כ, וגלינוי)[ק' ניִלְּ'נוּי] בְּל[ְ]עְׁבְּנֵרְ וְאִחְרָעִי הָאִרָרִי בְּלִ כְּנִשְׁהָא דִּבְנֵי

> ordinance, and there He proved made for them a statute and an waters were made sweet. There He cast it into the waters, and the the LORD showed him a tree, and he And he cried unto the LORD; and

> LORD that healeth thee.' upon the Egyptians; for I am the diseases upon thee, which I have pur His statutes, I will put none of the His commandments, and keep all right in His eyes, and wilt give ear to thy God, and wilt do that which is hearken to the voice of the LORD and He said: 'If thou wilt diligently

encamped there by the waters. score and ten palm-trees; and they twelve springs of water, and three And they came to Elim, where were

departing out of the land of Egypt. of the second month after their Elim and Sinai, on the fifteenth day wilderness of Sin, which is between children of Israel came unto the Elim, and all the congregation of the And they took their journey from

ΙΛΧ

Lτ

wilderness; Moses and against Aaron in the children of Israel murmured against And the whole congregation of the

(מכילמה ויקע פ"ה), זהו מדרשו. ולפי פשומו כי הני ה' עליך. ואס אשים, סרי הוא כלא הושמה, כי אני ה' רופאך כלקיס ואכילם חזיר ופרס אדומס וכיולא בסס: לא אשים מקנטר עליסס, מס איסור באלו, למס נאסרו, כגון לבישמ חקיו. דבריס שלינן ללל גזירת מלך בלל שוס מעס, וילר סרע סים עבייס: והאזנת. מעס הונים לדקדק בסס: כל (26) אם שמוע חשמע. זו קבלס שיקבלו עליסס: חעשה. יפה, בקש עלינו רחמים שיהיו לנו מים לשחוח, אלא נחלוננו: ושם נסהו. לעס, וראה קשי ערפן, שלא נמלכו במשה בלשון שימעסקו בהס, שבת, ופרה אדומה, ודינין (סנהדרין נו:): האומר לאדם אל מאכל דברים שמחירים אומך לידי חולי,

לסס: וע׳ חמרים. כנגד שבעיס וקניס: (עב) שחים עשרה עינה מים. כנגד י"נ שנמיס וזדמנו ַ װִסִּוּ סְּװִנְּמַנִים (וכֹּוְ סִוּסְ טָוִמֶּבְ בְּפַּׁטְוּם פַּׁסִּיּ לְּבָּבֶׁ (מִבְּלִיגַ (מִבָּ (es) שם שם לו. במרה נחן להם מקלם פרשיות של מורה ' רופאך, ומלמדך חורה ומצוח למען מגלל מהם, כרופא הוה

बदत (दाः): וירד לסס מן במ"ו בלייר, ויוס לי בשבת סיס, כדלימל במסכת שאכלו משירי הבלק (או משירי המלה) ששים ואחת קעודות, ביום כלמה המררה שהוליאו ממלרים והולרכו למן, למדנו, (ו) בחמשה עשר יום. נתפרש היום של תנייה זו, לפי שנו

(2) וילונו. לפי שכלה הלחם:

הַנֶּה בְּרְעֲב: (o) ַבַּנְּע לְבַמָּיִת אָּתַבֶּלְ ַבַּלְּבַנְלַ בְּי־הוֹצֵאהָם אֹתְנוֹ אֶל־הַמִּדְבָּר עַבָּשְּׁר בָּאָּכְלֵנִי לֵחָם לָשֶׁבַע מִי־יִמַן מותָנוּ בְּיַר־יְהְוֹה בְּצֶבֶל ניאָמֹרָנּ אַבְטְּׁם פֹּנָנִ וֹמִּבֹאָב

בְּתְוְבִׁנוֹ, אִם_לְאָ: למה היבלף ^{הָיוֹמִיה} נוֹגָא בַמְּיִם נַלְפַׁמִנְ בַּבַרַנִים מַּמָּא נוֹלְפַמֵנוֹ פַּטַנָּם נִים رح مَمْمُرِد كَدُّه كَيْهُ مَا لِيَهُمُرُنُه خُرِياً كِنْمُع مَا هُمَنَهُ انْفَعَيَا ניַאַמֶּר יְהֹנְתֹ אֶלְ־מֹשֶׁה הַנְּנִי נַאֲמַר יִיְ לְמֹשֶׁה הָאָנָא מַהַית

אַמֶּבוּ יִלְבַם וּ יִנִם : יִנִם: هُمُد يُخْرِه، لَتَيْنَا طَهَٰثِنا هَمْ يُن يُنَيْنَهِا نَتَا هَمْ بَن فَتَا וְטִיֹּטְ בּּיּנְם עַמִּמָּג וְעֵבֹינוּ אָט וּיהִי בִּיּיִמָא הָטִיסָאָָׁה וִיתַּקְּנוּן

מַבְּבֶוֹם: יְהְנֶה הוּצָיא אָהְכֶם מַאֶּרֶץ בּׁנוֹ, וֹמִּבְאַבְ מְּבֵב וֹוּבַמֹּטֵם בֹּי, בּנוּ, וֹמָבָאַבְ בַּבַנִּמָאָא וֹטֹצַמוּן וּיַּאָמֶר מִמֶּרְ וֹאַבַּרָן אֶּלְבַלָּץ וֹאַמָּר

עקונו)[ל, עַלְּינוּ] מְלֵינוּ: על־יְהְוָה וְנַחְנוּ מָה בָּי (כִי

> נע פַֿבְ פֿעַבָּא עַבַּגוּ בַּכַפּנֹא: ئىن» ئىلخكە ئىدا ئۆھخ» לְטַׁמֹא וֹסִבְׁמֹן אָבוּ אַפּּוּלִשׁוּן בינו למְנֹא פֿר הַנִינָא אַכְלִין מּלְ-סָׁיִר בַּמִּגִּבוִם כַּר בַּוֹנִגָּא נִטְבִין מַּלְ במושלא שבם ול לאבלא וֹאַמֹרוּ לְעוּוֹ בֹּנֹי וֹמִּבֹאֵלְ לִוֹי

עַנְיָבְינִן בְּאִיבְיָהִי אָם לָאִ: ĖĿĸム ַדּאָנַסָינוּן

על דילקטון יום יום:

אָבו וֹן אִפּוּט וֹטַכוּן מִאַּבֹּהֹא משה ואַהַרוּ לכָל

אָבוּ מִטַּבְאָבוּ הַבּנֹאִ: שונה משיכון מכ זו ונטוא מא יבעפרא ותחזון ית יקרא

> into this wilderness, to kill this the full; for ye have brought us forth flesh-pots, when we did eat bread to Egypt, when we sat by the the hand of the LORD in the land of them: Would that we had died by and the children of Israel said unto

whole assembly with hunger.'

law, or not. them, whether they will walk in My portion every day, that I may prove shall go out and gather a day's from heaven for you; and the people 'Behold, I will cause to rain bread Then said the LORD unto Moses:

twice as much as they gather daily. which they bring in, and it shall be sixth day that they shall prepare that And it shall come to pass on the

Egypt; brought you out from the land of ye shall know that the Lord hath the children of Israel: 'At even, then And Moses and Aaron said unto all

that ye murmur against us? against the LORD; and what are we, hath heard your murmurings the glory of the Lord; for that He and in the morning, then ye shall see

הלואי והיינו ממים: למנים מנסנו, למום מנסנו. ומרגומו לַנִי דְמִימְנָם, לו ממנו, היה ומלה למס משנה, וזהו עַל כַּן הוֹתַ לַבַּן לָבֶס בַּיּוֹס הַשָּׁשִׁי (במולס), אלא כמו עשומנו, מנומנו, שובנו, לעשות אנחנו, אשר ילקטו וימדו יוס יוס, וזהו לְּקָטוּ לֶמֶס מִשְׁנֶה, בלקיטמו

ממנו, ולא ילאו בשבת ללקוע: הילך בחורחי. אם ישמרו מנים המלויום בו, שלא יומירו מצרץ מצרים. לפי שאמרמם לנו כי הולאםם אומנו, מדעו ילקעו היוס ללורך מתר (מכילת היושע פ"ב): למען אנסנו (6) ערב. כמו לערב: וידעחם בי ה' הוציא אחכם (+) דבר יום ביומו. לורך לכילם יוס ילקטו ביומו, ולא פטמים ללחם יומים:

רגילים ללקוע יום יום של שחר ימות השבוע. וחומר חני חשר

לֶמֶם יוֹמָיִם, נומן לכס ברכה (פויש"ן) בבית, למלאות העומר (3) מי יחן מוחגו. שנמות, ואינו שם דבר כמו מותנו יביאו והיה משנה, לאחר שיביאו ימלאו משנה במדידה, על

(פ) והיה משנה. ליוס ולמחרם: משנה. על שסיו השליו: כי לא אנחנו המוליאים, אלא הי הוליא אחכם שיגיז לכם את

עַלְנָּעַיכֶם כָּי עַּלְ־יְהְוָה: וֹנֹטַנוּ מָט כאָ_מַבֻינוּ שׁבְּנִיכִים אָּמָבַ אַּטָּם תּבְנִים בַּבֶּעֶר לְשְׁבַּעַ בַּשְּׁעָת יְהַוֹּעַ אָעַר

نظرتندگه: לבר לפְּנֵי יְהְנָה בָּי שִׁמָּת אָנוּ « گُاح خُرے لَٰہ لَالِ خُلْاً، ויַּאַמֶּר מֹשֶּׁהֹ אֱל־אַהַרוֹן אֱמֹר

נְרְאָר בָּעְנְוֹי (פּ) הַמְּרְבָּר וְהְנָּהֹ כְּבָוֹד יְהֹוְה וֹאִחְפִּנִיאוּ לְעַרְבָּרָא וְהָא יֹקָרָא מְּבַנֵּנְ בְּּנְהְעָהְ נְנְפְּנֵנְ אֶבְן בָּבְ בְּנָהָעָהׁא גַּבְנָנִ נְהָבְאָבְ ַנוֹטָּו בַּבַבֶּר אַנַדְן אֶבְבַבָּר נַנַנְה בַּר מַלֵּיל אַנַדוֹ עִם

פפי ניְדַבֶּר יְהַנְה אֶל־מֹשֶׁה קֹאמִר:

יְהוָה אֱלהיבֶם: שׁמִּבֹּתוּ בִּנְנִם ווּגַּהַשִּׁם כֹּנ אָדָּוֹ בות שאַלגוּ באָר וּבַבּבר הְּמַּמֹּטׁוּ אָּעִרַשְּׁלְנִיּנְעָ בּוֹנֹוּ וֹהְבֹאֵלְ, הִמִּוֹה בֹּנִבּוּוֹ יִנִי טוּוֹבֹמֹטִי בּוֹנִ

پېچېر بې ښې کې د ځېښې د خ %U_UQUÏL וּנְתַּי בְּמָּבְר וַמַּמַלְ תַּשָּׁבְּן וַשַּׁכִּס

מומבא בונ: הקלא שולהמטכון אָלְבוּו הּלְ מטבהמון הבובי ונטלא מא לא שבו ל שובהמטכון באשון בְּאַבְּׁבְאַ לְמִסְבָּת בָּבְאָמָנִתּוּ لْكُرْڤ¤ ﴿ خَلَيْهُ ﴿ خَطْرَةُ لِمَا خَلِيهُ ﴿ خَلَيْهُ ﴿ خَلَالُمُ اللَّهُ الْمُعَالِمُ اللَّهُ الْمُ וַנְאָמֶר מֹשֶּׁה בְּתַּה יְהוֹה לְבֶּם וַאֲמַר מֹשֶׁה בְּדִימֵין יָן לְכוֹן

בבמוניו שובצמניכון: לבוכו לבם גל אבו המנהן לכל כושהא דבני ושראל נאַמר משָה לַאַבַרוֹ אֵימַר

בּוֹ אַטְוֹּלִי בַּהַּלָּא:

ומַבְּיל וְיָ עִם מִמָּה לְמֵימָר:

וֹטֹבַמוּן אַבוּ אַנֹא וֹוֹ אֶבְעַבוּכוָן: בון שְּמְשָׁנְאַ מֵיכְלוּן בַּסְרָא نَشِلَهُم مَقِيمٍ مَقَالِلًا خُمْنِمَا

לְמַמֻּבׁוּעֹאֵ: הַנְת נְחֲתַת שַלְא סְחוֹר סְחוֹר נטפֿט זט מּמָבוטֹא יִבֹּגַפָּבָא וְהָוֹע בְרַמְּמָא יִסְלֵילַע שִּׁלַיו

> against the LORD.' murmurings are not against us, but against Him; and what are we? your murmurings which ye murmur тье Lord heareth your morning bread to the full; for that evening flesh to eat, and in the when the Lord shall give you in the And Moses said: 'This shall be,

> ʻ.sgninmmnm the LORD; for He hath heard your children of Israel: Come near before unto all the congregation of the And Moses said unto Aaron: 'Say

> the cloud. the glory of the Lord appeared in toward the wilderness, and, behold, children of Israel, that they looked unto the whole congregation of the And it came to pass, as Aaron spoke

:Saryns: And the LORD spoke unto Moses,

am the LORD your God.' with bread; and ye shall know that I and in the morning ye shall be filled saying: At dusk ye shall eat flesh, children of Israel. Speak unto them, 'I have heard the murmurings of the

camp. a layer of dew round about the camp; and in the morning there was quails came up, and covered the And it came to pass at even, that the

٤ı

71

п

OI

(8) בשר לאכול. ולה לשובע, למדה מורה דרך הרן שהין

מפשר לסס בלמ בשר, לפיכך נמן לסס בשעת מורת שלמ כסוגן: בשר שחלו שלה כסוגן, שסרבס בסמות סיו לסס, ועוד שסיס הלנוחיכם על לפי שהלחם שאלו כהוגן, שאי אפשר לו לאדם בלא לחם, אבל . אוכלין בשר לשובע. ומה ראה להוריד לחם בבקר ובשר בערב,

(9) קרבו. למקוס שהענן ירד:

מפעילו, מפני דגשומו וקריימו, שמילו סיס רפס, סיימי ממלונניס: ובנומיכס וערב רב. ועל כרמי אני וקוק לפרש מלינו בלשון אשר אחם מלינים עליו. אם האמריס, השומעים אמכס הלינו עלינו. שמרעימו עלינו את הכל, את בניכס ונשיכס ה". כמו אבר על ס": ונחנו מה. מס אנמנו משובין: כר מלמעלה ועל מלמעה כמונה בקופקה: שיורידוסו לכס דרך מבס בבקר, שיש שעות לסכינו, ועל ששאלמס לגירך בירידמו, לבקר מראו אם כבוד אור פניו, לכס, כי שלא כסוגן שאלמס אומו, ומכרם מלאס, וסלמס ביַּלִּינוּ שָׁלִין אָמִ בְּלְ סְעָדָה (במדבר יד, ב): בידו לימן מאומכס, ובשר ימן, אך לא בפנים מאירום ימננה - מקלוננו, עכשיו הוא משמע מלינו את אמרים, כמו במרגלים ַנְרְּסְׁׁׁ בֶּּתְּנְן נִסְׁמִר, חֹלֹם בֹּךְ חֹמֵר לֹהֶסֹ, עַרְבּוִיִדְעַמַסְ כִּי הַיְכוּלֹח - חוֹ חֹס הִיהַ דגוש וחֹין בו יו"ד ונקרח חלונו, הייחי מפרשו לשון (ד) ובקר וראיחם. לא על הכצוד שנאמר וְהַבֶּה בְּצוֹד ה' מפרשו צלשון הפעילו, כמו יַיֶּלֶן הְעָם עַל משָה (שמום יו, ג),

حَجْظِد مَحِـثِڲٰدُا: فَرْرُ لَاقِلُ فَلِي ثُمَا مُنْافُوهِ لَاحًا هُوْرِ مَلْفَلَهُ لَيَمْنَاهُ مُكَاذِلًا

\$\$Ċ\$\!: הָּנְאַ הַלְּמֶׁם אֲשֶׁר נְתַּן יְהְנָה לְכֶם לְהֹוֹן הִנְּא לַחְמָא דִּיהַב יִי מַה הָנּאַ נַּלְּאַמֶּר מִשֶּׁה אֲלֵהֶם יָדְשִׁין מָא הִנְּא נַצְּמַר מֹשֶּׁה אַל־אַטִּוֹן מָוֹן שְנַא בָּיִ לְאֵ זְדְעַנְּי לְאַטִּנְיִרִּי מַנְּאַ שְנֵא אֲבִרִּ לְאַ رَوْكُهُو خُرْدُرُ نَصْلُهُمْ رَوْهِضُالِو هُنِي اللَّهِ خُرْدُ نَصْلُهُمْ لَهُمُلِو فُحُلَّا

לְאָהֶׁר בֹּאֹבֻלְוְ טֹפֿעוּ: كَلْأَيْرِكُنَا مُوْهَلِ رَقِهُنَا رُجُنَا لِجُنَا لِمُوْمِنَا لِمُعْلَىٰ الْمُؤْمِنِينَ اللَّهِ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينِ الْمُؤْمِنِينَ لِلْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِنِينِ الْمُؤْمِنِينَا الْمُؤْمِينِينَ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤْمِينِ الْمُؤْمِنِينِ الْمُؤْمِنِين זָהְ הַדְּבְרִ אֲשֶׁרַ צְּנְהַ יְהְנְה לְקְטָּוּ בֵּין פְּתְּטָא דְפִּקִּיד יִיְ לְקוּטוּ

הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִּים: נוֹלְמָהַ בֹּן בֹּדֹנְ וֹמְבֹאֹבְ זֹוּלְלַסְהַ וֹלְּבֹרַהְ בֹּן בֹּדָּ וֹמְבֹאַבְ וּלְלַמַהּ

אָהְהַ לְפָּוֹ_אָבְלְוָ לְלֵּחָנִיּ עַמּוֹבְּטְע וְעַמַּמְאָנִים לָאַ עַהְסְיִר דְּצִּסְיִּנִי וּדְאַנְעָר לָא חַסַר וּבָר וּנֹמָבוּ לַמָּמִב וֹלַאָּ מַהֹּבוּלַ וֹלַלְוּ לַהַוֹּמִבֹא וֹלָא אִוּטַב

יותר ממנו עד בקקר: נְּאָמֶר מֹשֶׁר אֲבֹמֶוֹם אֶׁישׁ צַּלֹר נַאֲמַר מֹשֶׁר לְחֹוֹן אֱנְשׁ לְא

בּהֹבּל בֿינור כֹּילִנוֹא הֹכ رَمَعْظِ שَجِيْرِه بَهْظٍ إِبَايُّه عِظٍ - יَجَذَّهِم بِهِمَ ابَهُ عِظْ

خِدِيا خِتَيدَدِ:

נפְּמִּטְׁכוּן גָּבַר לְגַבְמַמְּפְנִיה خردخودخك خرازا

<u> האַסְגִי יִרְאַזְעַר:</u>

לפום מיקליה לקשו:

נַמְאַר מִנֵּיה עַר צַפְּרָאַ:

fine as the hoar-frost on the ground. the wilderness a fine, scale-like thing, gone up, behold upon the face of And when the layer of dew was

given you to eat. is the bread which the LORD hath was. And Moses said unto them: 'It is it? -for they knew not what it it, they said one to another: a'What And when the children of Israel saw

in his tent.' take it, every man for them that are number of your persons, shall ye an omer a head, according to the every man according to his eating; hath commanded: Gather ye of it This is the thing which the LORD

and gathered some more, some less. And the children of Israel did so,

every man according to his eating. little had no lack; they gathered nothing over, and he that gathered omer, he that gathered much had And when they did mete it with an

man leave of it till the morning." And Moses said unto them: 'Let no

(יומא עה: מכילמא ויקע פ"ג): (13) השליו. מין עוף, ושמן מאד (יומא עס.:): היותה דַּנְיַדָּק כגיר, כאבני גיר, וסוא מין לבע שמור, כדאמרינן גבי

מקלף, לשון מחשוף סלבן: ככפור. כפור גליד"ה בלע"ו ים גדול שנעשה בו: מן סארך באייר, וכעלום שכבם סעל נמגלה המן, וראו והנה נפשום שיש לאיש באהלו, מקחו עומר לכל גולגולם: בחמס, סים עולם מחלים בחויר. ורבוחינו דרשו, שהשל עולה (10) עומר. שם מדם: מספר ופשוחיכם. כפי מנין אף אס ממלא שפופרם של בילס על, ומסמוס אם פיס ומניחס אל, ס): כי לא ידעו מה הוא. שיקראוסו בשמו: המל שעל המן לקראם החמה כדרך על עולה לקראם החמה, (EI) מן הוא. הכנם מוון הוא, כמו נימן לֶהֶם הַמֶּלֶךְ (דניאל (14) וחעל שכבח המל וגר. כשהחתה וורחת, עולה עללשון העברים, והיול ומיצה בפסוק:

מגליד גלד דק מלמעלה, וכגיר שמרגם אונקלום, מוספת הוא יורד עליו, ומוזר ויורד על עליו, והרי הוא כמונת בקופסא - ככפור, שמוח קלוש ומחובר כגליד. דק מינב"ש בלע"ו שהיה וּבְּבֶבְהַם שַׁמַּקְ וִדְּוִ' (במדבר יא, ש), סעל יורד על הארד, והמן דק היה בעיר ושוכב מוגלד כקרם על הארד, וכן פירושו דק שכבה השל. העל שוכב על המן, ובמקום אחר הוא אומר כמוי הדם, הגיר וְשַּוּרָנִיףְ. זַּעְדַק בְּגִיר בְּגָלִידָא עַל שַׁרְעָא,

דבר דק ממושפש במוכו בין שמי שכבות העל. ואונקלום מרגס באהלו, והממעיע ללקוע לא מלא השר מעומר לגולגולם, וזהו ידְלוּקְקְמָחׁ שבּלשון משנה, כשנחגלה משכבת הטל, ראו שהיה ומלאו שהמרבה ללקוט לא העדיף על עומר לגולגולת אשר ואין דומה לו במקרא, ויש לפרש מחוספס, לשון חפיסה מעט, וכשבאו לביסה, ומדדו בעומר איש איש מה שלקטו, על פני המדבר וגר: דק. דבר דק: מחוספס. מגולה, (דו) המרבה והממעים. יש שלקעו הרבה ויש שלקעו

 $\tau \angle$

다였다: שוְלַמִּים וּוֹבֹאָה וּוֹלַגָּּלָ הַלְנֵים

نربح شِمْنَهُ الْعَرْ مِشِك آءِنِكِك نَرُم كَخَرَدِ مَا مَشِك لَمُشَعَدِه

was wroth with them. bred worms, and rotted; and Moses left of it until the morning, and it not unto Moses; but some of them Notwithstanding they hearkened

خَفْر لِمُحْذِرِ لَيْنَ لِيَهُمُهُمْ لَرُمُّونَ יי וֹגְלְטַׁמֹּנ אָעוָ בַּבָּעָר בַּבָּעָר אָנִהַ

غشد: עקלא פַר חַמָא צַלוֹהִי שִׁמִשָּׁא ÇİËLL גַבֶר כַפוֹם מֵיכַלְיה וּמָא ילַלַמוּ וַנוּע בֹּגַפּֿר בָּצָפָר

it melted. his eating; and as the sun waxed hot, morning, every man according to And they gathered it morning by

17

07

द्वंश्लाः נַיְבְאַנְ כָּלְ נְשִׁיאֵי הָעָבָר נַיַּגָּירוּ ٦٧٩٦ ζÄÜL וַיְהַיו בַּיַּוֹם הַשִּׁשָּׁי לֶקְמָוּ לֶחֲםׁ וַהַּנָה בִּיוֹמָא שָׁהִיהָאָה לְקַמוּ

בְּנְשֶׁמְא וְחַוּיִאוּ לְמִשֶּׁה: מומבון לְחַב וֹאַנוּוְ כָּלְ בַבְּנִבִּי קַטַמְאַ מַּכְ טַב טַּבוּוֹ טַּבוּוֹ

came and told Moses. all the rulers of the congregation bread, two omers for each one; and day they gathered twice as much And it came to pass that on the sixth

تد_آخور: הַעַּרֶּף הַנְּיְרוּ לֶבֶם לְמִשְׁמֶרֶת בְּל מוֹהָרָא צִּצְנִעוּ לְכוֹן אַהָּבְעַ בֿהָבְעִ בֿהָבְעִ נֹאָעַ כֿבַ_ מְחָרְ אָת אַשָּׁר האַפֿוּ אָפֿוּ וָאָת בּ יְהוֹה שַבְּתְּוֹן שַבַּת־קָּדֶשׁ לִיהוָה וּגַאָמֶר אַבְקָהַם הָוּא אַמֶּר דּבָּר

לְמָּמֹבְא גַּר צַּפְּרָא: مَّنينيا خُتِهُمْ× فَهَيْدٍ، الْل למופא אופו ונט באטון ון מְחַר יָת דְּצִּתּוּן צְּתִּידִין הַבּא הַבּטֹא לוּוֹהָא בֹּנִם נֹאַמֹּר לְעִוּן עוּא צַּמִּבֶּיִלְ וֹיִ

kept until the morning. remaineth over lay up for you to be which ye will seethe; and all that which ye will bake, and seethe that sabbath unto the LORD. Bake that To-morrow is a solemn rest, a holy which the LORD hath spoken: And he said unto them: 'This is that

לאַ הַנְיָּהָר בְּנִיּ خِيْل طَهِمَ رَكِمُ بَحِمُنَهُ إِلَيْهِا يَوْهَا مُعْمَا رَجْمُ مِنَا الْبَائِمُمُ ַּנְינֵיְרְוּ אַעְוֹ עָרְ הַבְּקָר כַּאֲשֶׁר וְאַצִּנִעּי יָתִיה עַר צַפְּרָא כְּמָא

לְאַ עַוֹנִע בָּיה:

neither was there any worm therein. as Moses bade; and it did not rot, And they laid it up till the morning,

שבמחלה הבאיש ולבסוף החליע, כענין שנאמר וְלֹא הְבְּמִישׁ (02) ויוחירו אנשים. דמן ואבילם (שמו"ר כה, י): אומו היום נשמה לשבת ברימו ומעמו (מכילמא וימע פ"ב),

השמש מתחמס ומפשיר: ונמס. דישמי"פריר (נו גיין נו מס שנחן של ישראל. ונמס, פשר, לשון פושריס, ע"י מסס ומועמיס בסס מעס מן (מכילמא ויקע פ"ד), ויודעיס נחלים, ושומין ממנו הילים ולבהים, והומות העולם לדין (IS) וחם השמש ונמס. הנשלר בשדה נתות ונעשה וֹבׁמֶּם (ָטַ בֹּיִמָם בִּוּ' וכן בבל כך סמטליעים:

מלאו כפלים שני סעומר לאחד. ומדרש אגדם, לחם משונם, (בב) לקטו לחם משנה. כשמדדו את לקימתם באהליהם, שמעללען), ודוגממו בסנהדרין בסוף ד' מימות (מו:):

מן סכננ: ַלכס, ולכך ענשו הכמוב, שחמר לו עַד מְּנֶה מִמַׁנְמָס, ולח הוליחו ששאלו אם ואם אמר להם הוא אשר דבר הי שנגמויםי לומר שבמ, שנלמוה לומר להם וְהָיֶה בַּיּוֹם הַשִּׁשִׁי וְהֵבִינוּ וגוי, עד מיומיס, ומכאן יש ללמוד שעדיין לא סגיד לסס משה פרשמ משונס במעס ורימ): ויגידו למשה. שאלוסו מס סיוס וירם חולעים. לשון כמס: - ויבאש. סרי זס מקרא ספוך, (שאס לסגיד ששנים סיו וסלא כמיג שני סעומר לאחד, אלא

במבשיל: למשמרת. לגניוס: ממנו במיס, בשלו סיוס. לשון אפייס נופל בלחס ולשון בישול במנור, שֻפוּ היום הכל לשני ימים, ומה שאתם לריכים לבשל (23) את אשר תאפו אפו. מס שלמס רוליס ללפות

نظٰۃُאُעוּ בֿאַגעוּ: שַבָּת הַיִּוֹם לַיהוָה הַיּּוֹם לָאֹּ ניאָמֶר מֹשֶׁׁדוֹ אָבְּלֶרוּ הַיּוֹם בֶּיִ

עַּהְּבִינִי הַּבְּּע לָאִ וֹבִינִי בַּנִי שַׁשָּׁת יָמָים תַּלְקְמָּהוּ וּבַיַּנֹם שִׁמְא יוֹמִין תַּלְקְמוּנֵיה וּבְיוֹמָא

ַבְּלְמַת וֹלְאָ מָּהֵאנּי (סַ) ב זוֹנוֹן בּוֹנִם וַמָּבֹוֹמָו זֹבֹאַנּ מִוֹ_

מֹאַנֹשְׁם לְהֵּמָׁר מֹגִּוִנֹג וֹעוִרִנוֹג: ר, ניְאַמֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַ*ד־אָ*נָה

בּוֹנם עַמִּבׁנִמֶּנ: שַּׁבְינִהָּא אָנְהַ מִּמִּלְמִוְ עַמְּמָּג בְּנִים נְנְמָנִם מָּבָנוּ צָּגָּמִ 62 מֿל_בֿן הַוּא נֹתָן לְבֶּה בַּוֹּיִם רְאַּנְ בְּירִיְהֹנְתְ נְתָּן לְבֶּם תַשְּׁבְּתְ הַנִּיִּ צָּבִי וְיָ יָהַב לְכִּוֹן שַּבְּּהָא

·· וֹגַמִּבַּעוֹ עַבְּם בּגָּם עַמָּבֹגֹּג:

כְצַפּוּהָתְ בָּרְבָּשׁי מַן וְהָנּא בֹּזֶרַת נַּרַ לַבְּן וַמַּמְמִוּ מַנָּא וְהַנָּא בַּבָר זְרַת נַּבָּא הַוֹנָר וּנִפְּרְאָׁנִ בֵּינִי וֹמְּבֹאָבְ אָנִי אָמִוּ וְּמִבוּ בִּינִי וֹמְּבָאָבְ זִנִי אָמִינִי

> ±ū₫¢%: ין יומָא דין לָא תַּשְּׁכְּחוּנִיה אָבו הַּפַּטֹא ווָמֹא בוּוֹ פֿבִם נְאָמָר מִמֶּר אָכְלִינִי יוָמָא דֵין

שְׁבִיעְאָה שְׁבְּהָא לָא יְהֵי בֵיה:

מַמָּא לְמִלְלַם וֹלָא אַהְפַּווּ: נבונה בְּיוֹמָא שְׁבִיעָּאָה נְפַּקוּ מִן

נֹאַנבׁנֹטַׁנ: אַשוּן מֹסֹבְבֹין לַמִּמַּר פֹּפוּנִי. וּאַמִר וֹן לְמִמֶּנו מַר אִמַּטִי

ゆ戸では 日本 יפוק אָנְשׁ מִאַּהָרֵיה בְּיומָא نتلالتاتان אָטוּטִאָּר לְחֵים הָבוּן וּמִין מכן כו עוא ובור לכון ביומא

יְהְבַּעוּ הַמָּא בַּוְלָא הָבִוּהָאָנוּ:

ומגמוע באפלנומון בדבש:

the field. LORD; to-day ye shall not find it in for to-day is a sabbath unto the And Moses said: 'Eat that to-day;

57

there shall be none.' seventh day is the sabbath, in it 97 Six days ye shall gather it; but on the

people to gather, and they found day, that there went out some of the And it came to pass on the seventh

commandments and My laws? How long refuse ye to keep My And the LORD said unto Moses:

on the seventh day. place, let no man go out of his place two days; abide ye every man in his you on the sixth day the bread of the sabbath; therefore He giveth See that the LORD hath given you

So the people rested on the seventh

honey. of it was like wafers made with coriander seed, white; and the taste name thereof Manna; and it was like And the house of Israel called the

ביום לה ממלהוהו הבל מחר המלהוהו (מכילתה ויקע פ"ד): עוד, אמר לסס סיוס לא ממלאיסו, מס מלמוד לומר סיוס, לסס שבת סיום, ראה אומם דואגים שמא פשק המן ולא ירד אם שבידכם אכלו. לערב חורו לפניו ושאלוסו מסו לנאם, אמר (פב) ויאטר משה אכלהו היום וגרי. שחרים שסיו (פב) ראו. בעיניכס כי ס' בכבודו מוסיר לחכס על סשבת,

בַּרְבָּחׁ (ב"ק לב.), ע"י הרשעים מתגנין הכשרין:

בלשון משנה, והוא מרגום של אונקלום: (82) עד אנה מאנחם. משל סדיום סוא, בַּבַּבִי סוּבְאַ לָהֵי כצפיחח. בלק שממגנין אומו בדבש, וקורין לו אַמָּקַרִימון נמשל לורע גד אלא לענין העגול כורע גד היה, והוא לצן: בא הכסוב אלא לרבוח יום הכפורים וימים טובים (מכילחא (קאריאדער) וזרע שלו עגול ואינו לבן, והמן היה לבן, ואינו (62) וביום השביעי שבת. שבת מנקל ליסיס לו. ולפ (31) והוא כזרע גד לבן. עשל ששמו קוליינד"רי אלא מדברי סופרים, ועיקרו של מקרא על לוקעי המן נאמר: אלו אלפים אמה של מחום שבח, ולא במפורש, שאין חחומין י, (יופו'וט, לפישומידיס ורגליס: אל יצא איש ממקומו. איש החתיו. מכאן סמכו הכמיס ד' אמות ליולה הוך לתהוס, רגילין לגאם וללקומ, באו לשאול אם נגא אם לאו, אמר להם שהרי גם נעשה בכל ערב שבת, לחת לכם לחם יומים: שבו

מֹאֵבֶא מֹאַבֶּוֹם: אַנְכָם בַּמִּגְבָּר בְּרוּצִיאָי אָנְכָם יִרְאָּוּ אֶתְרַתַלֶּמֶם אֲשֶׁר תָאֶבָלְטִּיּ לְמִּמְמֵבִים לְתִּמוֹנֵם לְמֵמֹּוּו בּ צְּנְהְ יְהְנְהְ מְלְאִ הְעָּמֶר מְמָּנִי הְפָּקִיד יִי מְלֵי עִימֶרָא מִנִּיה, וַיְאַמֶּר מֹשֶּׁה זֶה הַדְּבָר צַּשֶּׁר

לַמְאָמְבִינ לַאַרְעַיכִּם: הְעָּמֶר מֶן וְהַנָּח אַתוֹ לְפְּנֵי יְהוָֹה ניאטר משָׁה אֶל־אַהַרֹן אַח נַאַמַר מּשָּׁה לְאַהַרֹן

ڂڟۿڟڎٮ: ניניקהו אַהָרֶן לפְּנָי הַעָּהָת כַּאֲשֶׁר צְנָּה יְהֹנֶה אֶל־מֹשֶׁה כָּמָא דְפַפֵּיד יִי

<u>ער בּאָם אָל קְצָהַ אָהַלְ כָּנְעוֹ:</u> אָבֶץ נֵוֹשְׁבֶהָ אָת־הַמָּן אֶבְלֹוּ ¿ אַרְבְּעַיִם שְׁנְּה עַר־בֹּאָם אֶל־ بختر نَشِدُ אָלְ אֶבְלְוּ אָנוַ עַמָּן יִבְּנָּוּ نَشِدُאָלְ אָבַלְוּ זִי תַּנָּא

קוא: (פּ) מַתְבַינו

देखेल्त पृथ्वः יְהְוְגִי וַיַּהַנִּי בְּרָפִּידִים וְאֵּיוֹ טָוֹם שניעי ממְדְבַּר־סָין לְעַסְעֵיהָם עַּל־פָּי וְנֹּטְׁמְנִּ כֹּלְ מֹּנְעִ בֹנִי נִמְנִאָּלְ

> וְטְׁכִוּן מֵאַבְּהָא בַּמִּגְבָיִם: בוטוון זם לטמא באוכילים **上口台下** こびにし

!! לְמַמּבֹא לַבַוּכוּן: מומבא מוֹא נֹאֹמֹנה וֹטוּש בוֹבַם

4444 נאַגְנְמִיה אַהַרֹן מָדָם סְהַרוּהָא

بَحُرُمُ إِنَّا لَا يُعْلِمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ לְסִׁנְפֵּנ אַבְעָּא בְאֶבה וֹטִיבְהָא וֹט תִּנָּא אֶבַבְנִּ אֹנְבְּטְּוֹן שְׁנֵון עַר הְעָאַלוּי

קאַין הוא: בַּאַכפַּב וֹמוּמִבֹא בַב מוֹ מֹמָבֹא בּטַבְעַ

לְמָׁמִשׁׁ מַּמַאִּי יְּהְבוְ בֹּבְפֹּידִים וְלֵית מִיֹּא לַמַּמַלְנִירוּוֹן מַּלְ מִימִרָא בַּייַ נוֹמַלוּ כַּלְ כִּוֹמִּטַא דִבְנִי

> Egypt. derought you forth from the land of fed you in the wilderness, when I they may see the bread wherewith I throughout your generations; that Let an omerful of it be kept which the LORD hath commanded: And Moses said: 'This is the thing

generations.' LORD, to be kept throughout your therein, and lay it up before the a jar, and put an omerful of manna And Moses said unto Aaron: 'Take

Testimony, to be kept. Aaron laid it up before the ₽€ As the LORD commanded Moses, so

the borders of the land of Canaan. eat the manna, until they came unto came to a land inhabited; they did the manna forty years, until they And the children of Israel did eat

98 Now an omer is the tenth part of an

ΙΙΛΧ

35

for the people to drink. Rephidim; and there was no water the LORD, and encamped in according to the commandment of the wilderness of Sin, by their stages, children of Israel journeyed from And all the congregation of the

בְּסְׁבֶּלְ מִמְּטֵּׁבַע בַּפָּּׁמַע (יכושע ה, ילו): שהקריבו העומר בששה עשר בניסן, שנאמר וַיֹּמֹבְלוּ מִשְבוּר באדר פסק המן מלירד, ונסמפקו ממן שלקטו בו ביום, עד נמלאו מכחישין וה את וה, אלא בערבות מואב כשמת משה בזי כשסיס ירמיסו מוכיסס למס אין אמס עופקיס במורס, סירדן מיושבם ועובה, שנאמר שָׁשְּבֶּרֶס בָּאׁ וְשֶׁרֶשֶׁס שָׁמ בְשָׁבֶן (22) למשמרת. לגניוס: לדורותיכם. בימי ירמיסו. שעברו את סירדן (קידושין לת.). (מ"א, שאותה שבעבר

בילים ומומש בילה, והוא שיעור למלה ולמנמות: וסקב די לוגין, וסלוג ששה בילים, נמלא עשירים האיפה מ"ג (98) עשירית האיפה. האיפה שלש מאין, והמאה וי קנין,

בכבם שלומין יש לו למקום להכין מוון ליכאיו: ב, לא), שמעו לא נאמר, אלא ראו, בוה נמפרוםו אבומיכה, במחלת הגבול, קודם שעברו את הירדן והוא ערבות מואב, סולים לסס לנלנם סמן, אמר לסס שַׁמֶּס רְמוּ דְצַר ס' (ירמיסו יְמְצְמָח, ר"ל מיושבת. רש"י ישן): אל קצה ארץ בנען. וסס אומריס נגיח מלאכחנו ונעסוק בחורה מהיכן נחפרום, שַפּוֹבֶה חֲשֶׁר בְּעֲבֶר שַנְרָדְן (דברים ג, כה), וחרגום של נושבח

ד". לפני סמרון, ולמ נממר מקרם זס עד שנבנס מסל מועד, (33) צנצנת. ללומימ של מרק כמרגומו: והנה אותו לפני

ממלרים מעמו בהם מעם מן: אל ארץ נושבת. לאמר ַ מִשְּׁמֵבְהַת (יסושע ה, יצ), חֿלח מגיד שהעוגות שהוליחו ישרחל ירד לסס סמן מחלס, ובע"ו בניםן פסק, שנחמר וַיִּשְׁבוּח סַמֶּן (35) ארבעים שנה. והלה מקר לי יום, שהרי במ"ו בהייר אלא שנכתב כאן בפרשת המן:

מַּבַ שְׁנַסִּוּן אֶתַ־יְּהַנֶּה: לְהָם מֹשֶׁה מַה־הְּרִיבוּן עִמֶּדִי לְחִיוֹ מֹשֶׁה מָא נִצֵּן אַתּוּן עִמֶּי ַ שַׁתּבְלָתּ מֹוֹם וֹנְאָמֵב וֹגָאִמֶב וַיָּבֶר הַעָּם עִם־מֹשֶׁה וַיִּאָמָרוּ וּנְצָא עַמָּא עַם מֹשֶׁה וַאֲמַרוּ

لْمُنا خَرْرُ لْمُنا مُكَارًا خَمْمُهُ: בּמֹלִינְינִי מִפֹּאֹבְיִם לְבַבֹּנִינִ אָנִיּי <u>הְעָם עַל־מֹשֶׁה וַ ּאַמֶּר לְמָּה זָּה</u> נוגלא אָם בֹלם לַמָּנִם נוֹלֶן

نفځڏن: בְּנִר צְּצֵּשֶׁר לְעָּם תַזָּּה עִּיֹד מְעַם וַיִּצְעַּק מֹשֶׁהֹ אֶל־יָּהוָה לֵאמֹר

אָּטַ עַּיִּקְיּה אָנִי בְּיִדְרָהְ וְהַלְּכְהָיּ וּמְבֹאַבׁ וּמִמּבׁ אַמָּב עַכֿוּטַ עַנ رِ كِفَرْدُ لَيْمُ لِمَا يُكُلِ هُنُكُ مُنْكِرْدُ مَقَاءٌ نَمْدُ مُفَادُ مَقَادًا مُقَادًا مُقَادًا مُقَادًا مُ ניאמר יְהוֹה אֶל־מֹשֶׁה עַבֹּרֹ

i 点 L 以 < : נינעש בן משָה לעיני וקני נוְצְאָר מְמָנֵּר מָנִם וְשְּׁתָּהָ הַנְּאָ י עַצוּר בְּחַבְרַ וְחַבָּיִהְ בַּעִּרִ טְנְּרָא בְּחַנִרַ וְחַטְּהֵי בְּטִנְּרָא בְּחַנְרֵב וְחַבְּיִהְ בְּטִנְרָ ن الله المرابع

ä:|: (₫) ן עַּל נַפֹּתָם אָת־יָהוָה לֵאמֹר ك بطُلاً مَم لابدا فَتَلَا نَصُلُ فِكِم بِمَعَنِيْهِ مَم يَنْعِي فَتَدَ نَصُلُ فَح 口は位に口

tla: ٥٠ נَבْלِא הֹמֹלֻלִע נَذَלְטִם הֹם ַנֹמֻבֹּאלַ נֹאֵלַא הֹמֹלָע נֹאֵנִים עַבְבֹּא הֹם

> מא מנפו אַשון בַּדָם וָיָ: עבו כַלֹא מֹלֹא וֹלְהִשֹּׁי. נֹאַמֹּע

בְּעִירָי בְּצְרוּהָא: אַפֿיקִתַּנָא עַמָּא עַל מֹשֶׁה וַאֲמָרוּ לְמָא יַבְּהָי הַמָּן עַמְּאַ לְמִיָּאַ וְאָהָרָעַם

פון וְרַגְמִוּנִי: אַהְבִּיד לְעַמְּא הָבֵין עוֹד וְעִי דִינִי וֹגּלִי מַמָּר בוֹב יִי לְמִימַר מָאַ

וּבְיבֶר בַּיבֶר וְמִינִילִי: וְחִישְׁרָךְ בְּמְחֵיקְאַ בֵּיה יָת נאַמר ין לְמֹשֶׁה עַבר קָדִם

וֹהְבֹּר בֵּן מִמָּנו לָהֵנוּ סָבֵּי נופטנו מנוש מנא נומשו מפא בּאָלא לאָנִם לַבַבָּבָר שַמָּן הַכַ

עאָית שְּׁכִינְהָא דֵּינִ בִּינָנָא אָם ומק בנסיאי קדם ין למימר עַסָּר יקְרָא שְׁמֵיה דְּאַהְרָא נַסִּיתָא

نشِلْאْح خلفندات:

Wherefore do ye try the LORD?' unto them: 'Why strive ye with me? we may drink.' And Moses said Moses, and said: 'Give us water that Wherefore the people strove with

and our cattle with thirst?' Egypt, to kill us and our children hast thou brought us up out of against Moses, and said: 'Wherefore water; and the people murmured And the people thirsted there for

stone me. people? they are almost ready to sint otnu ob I llens tenW' : gniyes And Moses cried unto the LORD,

the river, take in thy hand, and go. thy rod, wherewith thou smotest with thee of the elders of Israel; and Pass on before the people, and take And the LORD said unto Moses:

so in the sight of the elders of Israel. people may drink.' And Moses did shall come water out of it, that the thou shalt smite the rock, and there there upon the rock in Horeb; and Behold, I will stand before thee

LORD among us, or not?' tried the LORD, saying: 'Is the children of Israel, and because they because of the striving of the called Massah, and Meribah, And the name of the place was

with Israel in Rephidim. Then came Amalek, and fought

- (+) עוד מעט. לס לממין, עוד מעט וסקלוני: (ב) מה חנסון. לומר היוכל למת מיס בתרך ניס:
- ידך המים יולאים מן הלור, ולא יאמרו מעינות היו שם מימי על בני: וקח אחך מזקני ישראל. לעדות, שיראו שעל

בילור, ירלו עמה שלף למוצה הול מוכן: (a) עבור לפני העם. וראס אס ימקלוך, למס הולאת לעו כמס מכות, צמלריס ועל היס, לכך נאמר אשר הכית בו את המעה, שהינו מוכן הלה לפורענום, בו לקה פרעה, ומלרים לומר אשר הכית בו את היאור, אלא שהיו ישראל אומרים על

קדס: ומשך אשר הכיח בו אח היאור. מה מלמוד שהמעה היה של מין דבר חוק ושמו קנפירינון, והלור נבקע (ש) וחבית בצור. על הלור לה נהמר, הלה בלור, מכהן

הַנְּבְעָּׁה וּמַמָּה הָאֱלֹהָים בְּיָדִי: ÇL אָנְבָׁג נֹאֶבְ הַגְעַבְאָהָ ַ לַנוּ אָלֹמְּוֹם וֹבֵּא טַלָּטִם בֿמַּמָלַלַ ניאמר משֶת אֶל־יָהושִׁעַ בָּחַר־

אַבְּרָן וְחִיר עָלִי רָאָמִ תַּנִּּבְעֶּר: ַמִּמְּע לְהַלְּמִם בַּעָּמְלִץ וּמִמָּע נינעש יהושע כאַשָּר אָמַר־לוֹ

וֹלּבָר עַּמְבַלִי: וּלַבָּׁר וֹאָבֹאָץ וֹכֹאָאָר זֹנִים זֹבִי וְהְיָה כַּאֲשֶׁר יָרָים מֹשֶׁה יָדִי

אָמוּנָר עַדְ־בָּא הַשְּׁמָשׁ: אָקְדְ וּמְזֶּה אָלְד וַיְהָי יָדֶיוּ נאַברן וְחוֹר מָמְכָּוּ בְּיָבִיוּ מִזֶּה בּ וֹנֹמָּגמוּ עַשַׁעַּׁיוּ ווֹנַמָּב הַבְּגִינִי וידי משה קבדים ניקחר צבן

עמוֹ קפִר־חֲרֶב: (פּ) ניַחַלַשׁ יְהוֹשְׁמַע אָת־עַמְלֵל וְאָת־ וְתַבּר יְהוֹשְׁעַ יְה עַמְלֵל וְיָת

> ئڈ خیلر: באַניגַּלידי ביה נסין מו קדם מֿכן בֿיִשׁ בַמָּהָא וָחוּמָרָא ぶたり ごぶし בּגַמַלל מָחַר לנא גוברין ופוק אַנִיחַ קרָבא וַאֲמַר מֹשֶׁה לִיהוֹשָׁעַ בִּחַר

ځتې ځڼځه: ומְאָּע אַנְוֹרוֹ וְחוּר סְלִיקוּ קמָּר לְאֹנֹוֹא לֹוֹבֹא בֹּהֹמֹלְל נעבר יהושע בְּאָמָר לַיה

لَّمَٰ لِمُكِانِكُ الْمُعَامِّةُ لَمُ מַנַּע יִדוֹהִי מְתְּנַבָּרִין דְבֵית מטולבוו גבוש והבאל וכד וְהָוֹי כַּר מְרֵים מִשָּׁה יָדוֹהִי

לבוָנו, פַּנוּסוֹ בַּבָּלוִ עַּר בַּעָּאַכ מכא עד ומכא עד והואַר וֹאַבְׁנְן וֹטוּנְ סֹמֹגִוּן בֹּיגונִי, וְאָּוֹאַנְ טַבוְנַבוְנִי וְנִבּיב מָּלַבִּ וובו ממט וֹפֿבא וּנֹסובוּ אַבְּנֹא

עמיה לפקנם דַּקָרָב:

rod of God in my hand.' stand on the top of the hill with the fight with Amalek; tomorrow I will Choose us out men, and go out, And Moses said unto Joshua:

the top of the hill. Moses, Aaron, and Hur went up to him, and fought with Amalek; and So Joshua did as Moses had said to

hand, Amalek prevailed. prevailed; and when he let down his held up his hand, that Israel And it came to pass, when Moses

п

To nwob gniog shi litnu ybsəts ətəw on the other side; and his hands one on the one side, and the other and Hur stayed up his hands, the him, and he sat thereon; and Aaron they took a stone, and put it under But Moses' hands were heavy; and

.brows and his people with the edge of the And Joshua discomfited Amalek

אני, סשליכו מעליו ובא הכלב ונשכו: . אמר לו אומו סבן ראים אם אבא, אמר לו אביו, אינך יודע סירן לי, וסוא נומן לו, וכן שנייה, וכן שלישימ, פגעו באדם אחד, לדרך, סים אומו סבן רואס מפץ ואומר, אבא עול מפץ זה ומן לי ומדעו סיכן אני. משל לאדם שהרכיב בנו על כמפו וילא בקרבנו אס אין, מייכס שהכלב בא ונושך אמכס, ואמס לועקיס ממיד אני ביניכס ומזומן לכל לרכיכס, ואמס אומריס סיש ס' (8) ויבא עמלק וגר. סמך פרשה זו למקרה זה לומר, החר בחר לנו הנשים, שיודעין לבטל כשפים, לפי שבני עמלק

אנשים. גבוריס ויראי ממא, שמהא זכומן מסייעמן. דבר עמלק פ"א): מחר. בעת המלחמה, אנכי נלב: בחר לנו בסקב"ס: וצא הלחם. לא מן סענן וסלמס בו (מכילמא כלס מן העולס, חייבין הם כלייה, המורדים בך כאילו מרדו כמורא שמים מנין, שנאמר אַלנִי משָׁה פְּלָמֶׁם (שם יא, כת), מסרן גדול מממיו סיס, ועושה אם מברו כרבו. ומורא רבך שנאמר וַיּאמֶר שַׁבַּרֹן אֶל משֶׁה בִּי אֲדֹנִי (במדבר יב, יא), והלא מלמידך חביב עליך כשלך, וכבוד חברך כמורה רבך מנין, (9) בחר לנו. לי ולך, סשוסו לו, מכאן אמרו, יסי כצוד

> (10) ומשה אהרן וחור. מכלן למענית שלכיכים שלשה מכשפים היו:

> (וו) כאשר ירים משה ידו. וכי ידיו של משס נולמום סיו מרים היה, וכלב בעלה: לעבור לפני סמיבס, שבמענים סיו שרויס: חוד. בנס של

נאמנס ונכונס: עד בא השמש. שסיו עמלקים מחשבין את אמונה. ויסי משס ידיו באמונס, פרושות השמים בתפלה שרויין בלער, אף אני אסים עמסס בלער: וישימו תחתיו. ולא ישב לו על כר וכקת, אמר, ישראל סמר ממסנו, נסניקרו ידיו: ויקחו. ססרן ומור: אבן (12) וידי משה כבדים. צשניל שנתעלל צמלוה ומנה המלחמה וכוי, כדלימא בר"ה (כע.):

כ"מ) ולא השאיר אלא חלשים שבהם, ולא הרגם כולם, מכאן (13) ויחלש יהושע. ממך כאשי גצוכיו (מנמומא בשלמ לסס משה חמה וערבב את השעות:

סשעות באילערו"לוגיאה, באיוו שעה הם נולחים, והעמיד

אנו למדים, שעשו על פי הדבור של שכינה:

ăמָבֶׁל מִטַּחַת חַ<u>שִּ</u>מְּמֶנִם: יְהוֹשֶׁעַ בְּי־מְחָה אָמְחָה אָמְחָה אָת־זַבֶּר מפמיר וָאָת וּכְּרוֹן בַּפְפָר וְשִׁים בְּאָוֹנִי ניאמר יהוה אל־משה כהב

יְהַנְה ו נְמֶי:

מָדְר דְר: (פּ) אחת) מְלְחָמֶת לַיהֹנֶת בַּצַּמָלֻלָּ פסוקיס ארם צובה היה כתוב בַּסְיָה בתיבה קמו ניאטר בי־יָד' עַל־בַּס יְה (בכתר

> ₩<u>₩</u> דוכרניה דעמלק מחחות נְרוֹשְׁמֹּ אֲבוֹ מִמְחָא אֶמִחֵי נָת עוכבוא בספרא ושו קדם וַאַמַר יִן לִמֹשָׁה כָּתוֹב דָא

toll: הֿכוָנו פֿבֹם וֹל בּהֹּכֹּב כַנע

לְהָּוּגִּיוּנְיִבוּוֹ מִבְּבוּ הַלְמָא: לבלא שבם וו בבבוש המלקט כּנּבְׁסֵׁ, וֹלַבְאַ בַּהְּטִיִּר בְּנִשְׁנָּע בור דוילא דשָׁכִינָהוה על נֹאַמֹּב בֹּמִבוּמִב אָמִוּבָא בַא מוֹ

> under heaven.' the remembrance of Amalek from Joshua: for I will utterly blot out book, and rehearse it in the ears of Write this for a memorial in the And the LORD said unto Moses:

the name of it Adonai-nissi. Sτ And Moses built an altar, and called

generation to generation.' have war with Amalek from throne of the Lord: the Lord will And he said: 'The hand upon the

The Haftara is Judges 4:4 - 5:31 on page 208. Sepharadim read Judges 5:1 - 5:31.

בְּירהוֹצְיֵא יְהְוְהָה אָת־יִשְׂרָאֵל אַפִּיק יָן נְיִה יִשְׂרָאֵל מִמְּצְרָוִם: ݣْݣْرْيَادْتْ خْرَاشْك بْكّْرْشْلْكْكْ مْقَالْ لْدّْ خْرَاشْك بْجْرْشْلْكْمْ مْقَالِهُ كَالْد אַת בְּלְאֲשֶׁר עְשֶׂר חַמוּהִי דַּמִשָּׁה יָת כָּלְ דַּעַּבָר נַיּשְׁמֶּת יִטְרָוּ כִּינֵוֹ מִירָיִן חִנֵּן וּשְׁמַת יִתְרוּ רַבָּא דִּמָּדְיֵן

نهريانا: אַהַר יָת צִפֹּרָה אִתַּת מֹשֶׁה בַּתַּר וַיּקְּח יִתְרוֹ חֹמֵן מֹשֶׁה אָת־ יּדְּבַר יִתְרוֹ חַמּיהִי דִּמֹשֶּׁה

> Egypt. LORD had brought Israel out of for Israel His people, how that the that God had done for Moses, and Moses' father-in-law, heard of all Now Jethro, the priest of Midian,

ΙΙΙΛΧ

had sent her away, took Zipporah, Moses' wife, after he And Jethro, Moses' father-in-law,

שימחס שמו של עמלק כולו, וכשימחס שמו, יסיס סשס שלס לחליו, ושבע הקב"ה, שחין שמו שלם וחין כסחו שלם עד בעמלק עולמים, ומסו כס ולא נאמר כסא, ואף סשס נחלק של סקב"ס סורמס לישבע בכסאו, לסיום לו מלחמס ואיבס (1) ויאמר. משס: כי יד על כס יה. ידו זוכר את סנק שעשה המקום, ה' הוא נק שלנו: כאן נס גדול, לא שסמובח קרוי סי, אלא סמוכיר שמו של מובח, (15) ויקרא שמו. של מונה: ה' נסי. סקנ"ס עשס לנו מחה אמחה. לכך לני מוסירך כן, כי מפך לני לממומו: (14) כחב זאח זכרון. שגא עמלק לסודווג לישראל קודס שלס:

לְעוֹלֶם יִשֶׁבּ, הרי השם שלה, פונן לַמִּשְׁפְּע פְּחָהוֹ, הרי הכמה

זכו ממכל שכמוב בו וֹמֹבֹבֹמִו שֵׁמֹבֹם כֹּלָם (ממום שִי ישְ)י וֹמָבִים

וסכסא שלס, שנאמר קאויג פַמוּ מַרֶּבּוֹת לָנֶצַׁת (מסלים ע, ו),

دِهِعَمْ مُعَلَّا بَحِدِه جَهِم (مَحَدُره عَم), מحا مُاهِد مُمَدِيْر يَهِ، عَم): ובעמלק: כי הוציא ה׳ וגו׳. זו גדולה על כולם (מכילמה כל ישר או בל אשר עשה. לסס בירידם סמן, ובבחר, מקנו (מכילמה שם): למשה ולישראל. שְקול משה כנגד ולשעפר סיס משס מולס סגדולס פממיו, שנאמר וַיָּשָׂב אָל יֶמֶר חוחן משה. כאן סיס ימכו ממכבד במשס, אני מומן סמלך, שסמינוקום קורין לאבי אביסן אבא. בספרי (בסעלומך עם): ביס, ומסו מומר וַמְּבֹמֹנְס מָל רְעוּמֹל מַבִּיטָן (שמום ב, ים), למן משֶׁה (שופטים ד, יאו). ויש אומרים רעואל אביו של ימרו מובב, שמבב את המורה, ומובב הוא ימרו שנאמר מִבְּנֵי מֹבֶב ימרו, לכשנמגייר וקיים המלומ, הוסיפו לו אות אחת על שמו. ימרו פ"א). מר, ע"ם שֶׁנֶמֶר פרשה המת במורה, והמה מחוה. כאן נרמו לו למשה שיהושע מכנים את ישראל לארץ: 🕒 בי לו, רעואל, יתר, יתרו, חובב, חבר, קיני, פועיאל, (מכילתא המכנים את ישראל לארץ, שיניה את ישראל לשלם לו את גמולו, ומלחמת עמלק (ובתים קעו.): יהרו. שבע שמות נקראו לכל האומות (מכילהא עמלק פ"ב): ושים באזני יהושע. (1) וישמע יחרו. מה שמיעה שמע ובא, קריעה ים בוף

ערשם בי אַטָר גַר הָיִיתִי בָּאָרֶן נאט אָלוּ בֹּלוֹטִ אַאָּב אָם בַּאָטַב נִינִי טַבּגן בַּנָטַא בַאָנִם טַב

אָבֹּי, פֿמּוֹבְי, ווּאַלְוֹי, מִשְׁבֵּר בַּאָפָּא עַנִע פֿסמּב, וְמֶּוִפָּנִי الْمُلَّاتِ لِيَّمُكُم يُخْرِيْمُيُّاتِ خَرِيَّةِ لِيَّالِ لَمِيْتِ لَكِيْرِيْنِ لِمُثَلِّ يُخْرِيْنِ

تٰڰٚڔڽ؞: が高し_じい ПÇП ^{לוי} וּאִשִׁקּוֹ אֵל־מֹשֵׁה אֶל־הַמִּדְבַּׁר

द्वां द्वां द्वां نبرا جِه هَكُرك إهْضُوكِ نَصْدِر ينخيرا چِرَ مَنْهِد جِيْرِ، أَمْرِلِ

לְבַמְּעוּ לְמֻּלְוָם נֹּלְאַ עִאָּעַבַעי: נישׁבַען נישַבַלן נישָּבַלן אַישַ ָ <u>ניַצָּאְ ִ מִּשֶּׁ</u>ת ֻלְקְּרָאִת חְּחְנִוֹּ

בַּבְּבֶּב וּיַצִּכִם יְתוֹנִי: אָת בְּלְ־הַהְּלְּאָהׁ אֲשֶׁר מִצְאָתִם ילְמֹגַּרִוֹם מֹל אִוּבָע וֹמִּבֹאָל 8 ½ÿr qÿr ;rir çerir וַיְסַפֶּר מֹשֶׁדֹ לְחָׁתִּנִי אֵתַ כָּל־

ינבתום אבי אמר בייר הויתי

מְחַבְּאַ דְפַּרְעֹה:

לַמּוּבְא בֹאַטוּלִי הַלְוָנִי וֹלַבָּא יבנוהי ואָהְהִיה לוָת מֹשֶׁה נַיְבְאַ יִתְּרֹוֹ חֹתֵן מֹשֶׁהַ יּבְנָיִוּ נַאָּמָא יִתְּרֹוֹ חַמִּיהִי דִּמֹשֶׁה

אָנוֹ, בְוֹנִישָׁ וְאַטְּטָבּ וּטְבוּוּ נאַמר לַמְמֵּר אַנָא חַמוּב וֹטַרוֹ

444 אָבר לְחַבְרִיה לִשְׁלָם וִעָּאַלִי וסיו ווֹמִים ביש וּמִאֹיקוּ ונפק משה לקדמות המוהי

מֹלִטֹא בַאַמֹּכַטַטִוּנוּן בַּאוֹבַטִא תַּלְ מִנַסְׁל נִמְּבָאָלְ זָנִוּ כַּלְ בּהְבַר וֹן לְפַּרַמִּר וּלְמִצְּרָאֵי וּאָשִׁמַּעִי מֹשֶׁה לַחֲמוּהִי יָת כָּל

> strange land; he said: 'I have been a stranger in a name of the one was Gershom; for and her two sons; of whom the

the sword of Pharach.' was my help, and delivered me from Eliezer: 'for the God of my father and the name of the other was

mount of God; where he was encamped, at the unto Moses into the wilderness came with his sons and his wife And Jethro, Moses' father-in-law,

sons with her.' unto thee, and thy wife, and her two gnimos ms ordrəl wsl-ni-rədrsf and he said unto Moses: 'I thy

came into the tent. other of their welfare; and they kissed him; and they asked each father-in-law, and bowed down and And Moses went out to meet his

how the LORD delivered them. come upon them by the way, and Israel's sake, all the travail that had Pharaoh and to the Egyptians for that the Lord had done unto And Moses told his father-in-law all

בניס וסלכס לס: ואחם בא להוסיף עליהם, אמר לה לכי אל בית אביך, נעלה שני מוליכן, אמר לו למלרים, אמר לו על הראשונים אנו מלעערים לו זו סיא אשמי שנשאמי במדין ואלו בני, אמר לו וסיכן אמה לקראמו ויפגשהו בהר האלהים, אמר לו מי הם הללו, אמר (ב) אחר שלוחיה. כשלמר לו סקב"ס במדין, לַּוְּ שֻׁבַ מִּלְרָיס, (6) ויאמר אל משה. ע"י שלימ: אני חתרך יתרו וגוי.

(ממו"ר א, לו): סמלרי, ובקש לסרוג אם משה, נעשה לוארו כעמוד של שיש (+) ויצלני מחרב פרעה. כעגילו דמן ומבירם על דבר

ללאם אל המדבר מקום מהו, לשמוע דברי מורה: (a) אל המדבר. אף אנו יודעים שבמדבר סים, אלא בשבמו

לשמך לא בגין שני בניס (מכילמא שם): ביקם משָם שָׁם אַשְׁפִּי וְשָׁם בְּבְיִי וגוי (שמוח ד, ימכ), וילא אסרן - אס אין אסה יולא בגיני לא בגין אשחך, ואס אין אסה יולא בגין

משס, שנאמר וְסְאִישׁ משֶׁס (מכילמא שס): סשממום למי, כשסוא אומר איש לרעסו, מי סקרוי איש, זס אלו יולאין ולא ילא: וישתחו וישק לו. איני יודע מי כיון שילם משס, ילם ססרן נדב וסביסום, ומי סוס שרסס סמ (ד) ויצא משה. כנוד גדול ומכנד ימרו באומס שעס,

מנופה, מקומה, מנומה: של ימרו דְבֶּר הכמוב, שהיה יושב בכבודו של עולם, ונדבו לבו - והמי"ו הוא מיקון וימוד הנופל ממנו לפרקים, וכן מרומה, (מכילמה שם): התלאה. למ"ד הל"ף מן היפוד של מיבה, (מכילמה שם): את כל החלאה. שעל סיס ושל עמלק (8) ויספר משה לחותנו. למשוך אם לצו לקרצו למורס

העילו מיַד מעָרָים: אַמָּב הֹמָּב וֹבוֹנְב לְנִמְּבֹאֹל אַמָּב <u>בּהַבֹּב וֹנִ לְנִמְּב</u>ֹאַל בַּמָּנִוּכִּנּוּן

משבת יד מצְרָים: פּרְעָּה אֲשֶׁר הִצִּיל אָת־הָעָּם יי הגיל אָהְבֶם מיַר מִצְּרָים ימִיַּר וּגֵאָמֶר וֹטַרוֹ בָּבוֹוּ יְרוֹנִר אַמֶּר וֹאָמַר וֹטַרוֹ בָּרוֹד יִי דְּשִׁינִים

ן אָרוּ עֲבֻינִם: מפֿקַ הַאָּקְנַיִּם בּּי בַּדְּלָר אַמָּר השנה יַדִּשְּׁהִי בְּי־גָּדְוֹל יְהַנְּהַ

עם־חֹתֵן מֹשֶׁה לְפְּנֵי הָאֱלֹהֵים: لْخِدِ الْخَالَةُ لَهُلَٰهُمْ كُمُّكُمْ كُلُّالًا י וּוְבְחִים לֵאלֹהִים וַיָּבֹא צַּהַרֹן ाःदीत :तृतं तंत्री वंध्रुत वंद्रीत

מו עלפר הר הגלבר: אָת־הַעָּה וַיַּעַּמָר הַעָּם עַל־מֹשֶׁה عر, يَرْبَرْ מְמְּחֲבְׁת يِرْשֶׁב מֹשֶׁה לִשְׁפָּׁש

> מֹנֹבְא בַמֹּבֹבְאָנִ: וַיְּחַדְּ יִתְּרֹוֹ עַּלְ כֶּלְ־תַּמוֹלְת וַתָּדִּי יִתָּרוֹ עַלְ כָּלְ שֶבָתָא

משבונו מבונו מגבא: ומכון מוֹבא במצראו ומוֹבא

וֹמְבֹאָל בּוֹצִי בַּנִנּנוֹ: בְּטַמִּיבוּ מִצְּבְאָי לְמִבְּן וָת אָלְעַ פּֿר מִנִּיה אָנִי פֿפֿעֿנֹמָא בְּעוֹ יָבְעִּלְאֵ אֶבוּ בְבַ וֹיִ וֹבְעִי

בממע בורם ין: לַמִּיכַל לַחְמָא עָם חֲמוּהִי נאַטא אַבֿבן וֹכָל סָבָּי וֹמְבָאַל הֹלוֹן וֹנֹכֹסֹנו לוּגַהָּגוֹ צֹבֹם וֹנֹ וֹלַבוּר וֹנִירוֹ הַמוּהוֹי דִּמִּמָּר

בְּמֶתֵּא: מְלְנְוְנִי, בְּמְמֵּנִי מִן צַּפְּרָא מַר קְמֶּע ﻛִמְבַּׁן יָת מַמָּא וֹשִׁם מַמָּא נְהַנְה בְּיוֹמָא דְבְּהְרוֹהי וִיהֵיב

> Egyptians. them out of the hand of the to Israel, in that He had delivered goodness which the LORD had done And Jethro rejoiced for all the

under the hand of the Egyptians. hath delivered the people from out of the hand of Pharach; who of the hand of the Egyptians, and LORD, who hath delivered you out And Jethro said: 'Blessed be the

they dealt proudly against them. greater than all gods; yea, for that Now I know that the LORD is

Moses' father-in-law before God. the elders of Israel, to eat bread with for God; and Aaron came, and all took a burnt-offering and sacrifices And Jethro, Moses' father-in-law,

from the morning unto the evening. and the people stood about Moses that Moses sat to judge the people; And it came to pass on the morrow,

מקוגרמ, ואלו ילאו ששים רבוא (מכילתא שם): עד עכשיו לא סיס עבד יכול לברוח ממלרים, שסיחה הארך וסמורס (מכילמא שם), ועל כולן אשר סלילו מיד מלרים, (9) ויחד יחרו. וישמח יחרו, זמי פשומו. ומדרש אגדס, (מכילחא שס): מכל האלהים. מלמד שסיק מכיר בכל

(II) עחה ידעחי. מכירו סיימי לשעבר, ועכשיו ביומר לשון רדוי ומרוח, סיד שסיו מכבידים עליסס, סיה סעבודה: ומיד פרעה. מלך קשס: מתחת יד מצרים. כמכגומו (10) אשר הציל אחכם מיד מצרים. מומס קשס:

(בראשית כה, כמ), בקדרה אשר בשלו בה ותבשלו: הרשיעו. ורבומינו דרשוהו (סומה יה.) לשון ויזד יעקב נזיד (סנסדרין לד.): על כל הטובה. מובח המן וסבאר במים דמו לאבדם וסס נאבדו במים: אשר זדו. אשר דאמרי אינשי, גיורא עד עשרס דרי לא מצוי ארמאס צאפיס (מכילמא שם): כי בדבר אשר זדו עליהם. כמרגומו, נעשה בשרו הדודין הדודין, מילר על הבוד מלרים, היינו עבודה הלילים שבעולם, שלה הניה עבודה הלילים שלה עבדה

מסובין בס, כאילו נסנס מזיו סשכינס (ברכוח סד.): לפני האלהים. מכאן שסנסנס מסעודס שמלמידי מכמיס וגרס לו את כל הכצוד, אלא שהיה עומד ומשמש לפניהם: ויבא אהרן וגוי. ומשס סיכן סלך, וסלם סום שילם לקרםמו (12) עולה. כמשמעס, שסיא כולס כליל: זבחים. שלמיס:

لَحُمْ لِلْمُو لَهُٰدَ مُكُلِكُ مَا لِخِكُد לַמָּם מֹבְיִּמֹ אַטַּׁר יוֹמֶבְ לַבַבְּבַּ הַבְּבֶר הַזָּה צֵּשֶׁר צַּתְּה עַשָּׁה ÷ַ הָּוּאַ עַשֶּׁה לְעָהַ וַּיֹּאַמֶּר מֶהַר ניַרְאַ חֹתַן מֹשֶׁה אָת כָּל־אֲשֶׁר־

هَٰذِ، بَهُ عَالِيهِ هُٰذِيَاءً عَالَىٰ اللَّهُ عَالَىٰ اللَّهُ اللَّهُ عَالَىٰ اللَّهُ اللَّهُ عَالَىٰ اللَّهُ פּי וּיִצְּמֶר מֹשֶׁר לְחַלְּנְיִ בְּי־יְבָצִ נַצְּמַר מֹשֶׁר לַחֲמִיּהִי צַּבֵי צְּתַּן

וּאָנַ_עוָרָלָיִנּ: וֹבוָבֹהֹטֹּוּ אָטַבוֹפֿוּ בַאָּבְבַוּים י וֹמְשֹׁפֹּמִטְיִּגְ בָּגֹּוְ אִּגְתִּ וּבָּגוֹן בַמְצִינִ לְנִיגִּ וֹבְאֵנֹּגִא בּגוֹ וּנִבְּנֹבִא נְבִּגוֹ בְּיִייִהְיָה לְהָהַ בְּבָר בָּא אַלִי בַּד הְנִי לְחוֹן דִּינָא אָתַן

تِبَرُد كُمُّد عَقَٰكِ مَمُّكِ: - ניְאִמֶר הֹתֵן מֹשֶׁה אֵלְיִוּ לֹאֹ־שוֹבֹ

<u> הַדְּלְר לֹאַ־תוּכָל עֲשָׂהוּ לְבַדֶּף:</u> עַזָּה צַּעָּר עִמָּך בְּי־כְבֶּר מִמָּך נְבָל הִבֹּל נִם־אַמְּה נַם־הָעָם

\$4_1,4,4,6 מול הַאָּלהִים וָהַבָּאתָ אַתָָּה עַמְּר שְׁמָע בְּלִלִי אִיעָצְדְּ וִיהָי

> הֹבְּנֹוֹב מִוֹ הַפַּבֹא הַרַ בַמִּהָא: בלעוגה וכל עמא קומין מֹבוֹג לַמֹּפֹא מִבוֹן אַטַּ וֹטִיב ئاتدا ئىقىن דהוא עביד לעמא ואַטר נחוא חמוהי דמשה ית כַּל

> ::ا a الله לַנְינוּ הַמַּא לַמִּטְבַּה אִילַפַּוֹ מִוֹ

לוֹמֹוֹא בּוֹג וֹנִע אַנבוֹנִינִי: ַ עַבְרֵיה יִמְהוֹדִעְנָאַ לְהוֹן יָת

שמון פּטוֹלמא בַּאַטַ הַבּיג: וַאַמַר חַמוּהִי דִּמֹשָּׁה לֵיה לָא

= 44,44 פּטׁלמֹא לֹא טֹכּוִלְ לְמֹמֹכֹּבִינִי ביבון בְּמִּשֶׁב אָבוּ וָפֵּוּר מִפָּּר מלאַר תַלְאֵי אַף אַתָּ אַף עַמָּאַ

<u> خطئہ ::</u>: וֹ יְיִשְׁיִרְ מִּינִי, אַשְּׁ זְּעַ פְּּטְׁוֹמִוֹּא לְמַּפָּא שַׂבַּמ אִילְפָּׁן מִן צִּיִבִּם מֹמֹנֹא בּנֹ בֹסֹהֹבַב בוֹנ אַשׁ להן שבול מני אַמְלְכִּנָּר וּיהי

> unto even? stand about thee from morning thyself alone, and all the people to the people? why sittest thou What is this thing that thou doest all that he did to the people, he said: And when Moses' father-in-law saw

come unto me to inquire of God; father-in-law: 'Because the people And Moses said unto his

".ewsl siH them know the statutes of God, and man and his neighbour, and I make unto me; and I judge between a when they have a matter, it cometh

not good. him: 'The thing that thou doest is And Moses' father-in-law said unto

thyself alone. thee; thou are not able to perform it thee; for the thing is too heavy for thou, and this people that is with Thou wilt surely wear away, both

unto God. God, and bring thou the causes thee: be thou for the people before give thee counsel, and God be with Hearken now unto my voice, I will

61

Sτ

במסע הדגלים שאמר לו משה נקעים שבקנו של המקום וגוי מלך: שנה שניים, שהרי נאמר כאן וישלם משה אם חופנו, ומלינו (קו) ויאמר חחן משה. דרך כצוד קוראו הכמוב מופנו של ימרו קודם ממן מורס בא, שילומו אל ארצו לא סיס אלא עד (16) בי יהיה להם דבר בא. מישסים לו סדבר בא אלי: שלא נאמר ויסי ממחרם עד שנה שנייה, אף לדברי האומר כחרגומו למקבע אולפן, לשאול חלמוד מפי הגבורה: שמונים יום יירד ביים הכפורים. ומין פרשה וו כמובה כפרר, (L) בי יבא. כי בל, לשון הווה: לדרש אלהים. בממוז ירד ושבר אם סלומות, ולממר עלס בסשכמס ושסס וגוי (שבת ל.):

עד יום הכפורים לא ישב משה לשפוע אק העם, שהרי בי"ו נעשה שותף להקצ"ה במעשה בראשית, שנאמר בו זיףי ערֶצ מורס אי אפשר לומר וסידעמי את מוקי וגוי, ומשנמנה מורה אחת, מעלה עליו הכתוב כאילו עומק בתורה כל היום, וכאילו אי אפשר לומר אלא ממחרם יום הכפורים, שהרי קודם מחן אפשר לומר כן, אלא כל דיין שדן דין אמח לאמיחו אפילו שעה בספרי, ומסו ממחרם, למחרם רדמו מן ססר. ועל כרחך מדוע המס יושב לבדך וכלס נלבים: - מן הבקר עד הערב. (13) ויהי ממחרת. מולאי יום הכפורים היה, כך שנינו לימרו שהיה מולול בכבודך של ישראל, והוכימו על כך, שנאמר

וגר וישמוד העם. יושב כמלך וכולן עומדים, וסוקשם סדבר ממך. כובדו כב יומר מכסך: כמיב מבְּנֵי מֹבָב מֹמֵן משֶׁה (שופטים ד, ימ): וישב משה ונלמה: גם אחה. לרבות מהרן ומור ועיוקנים: בי כבד ימרו אלא חובב ובנו של ימרו היה, הוא חובב הוא ימרו, שהרי – וגו' (ישעיה לד, ד), שהוא כמוש ע"י ממה וע"י קרח, וכחו מש מששלמו והלך היכן מלינו שמזר. ואם מאמר שם לא נאמר פלייש"מרא, כמו וְהֶשְנֶה נְצֵל (ירמיה ה, יג), פְנְצֹל שְנֶה מִנֶּפֶן שַׁלְ נְחְ שַּׁעֲוֹב חַבְּוֹלְ (במדבר י, לח), וחֹס זה קודס מתן מורה, (18) - גבל - חבול. - כתרגומו. - ולשונו לשון כמישה

غَمْد تَمَمَنا: בַבְּבֶר בְּע נְאָעַבַנְמִּגְּמָּע וְהִוְּהַרְמָּה אֶמְהָה אָת־הַחֻּקִּים

וֹמִבׁוּ הֹמֹבׁני: ಇನ್ನಡುದ ಫಿಗ್ನ್ ಪರ್ಸ್ಟ ಫಿಗ್ನ್ ಗ್ರಪ್ತಣೆಗಿ מַּנֹאָג בֿצֹגּת וֹמִּטִטַּ הֹבֹיָם מִּבֹי. بَانِح نَلِيْدً يُخْرِيْنِ هَٰرُشَا يُخْرَفُنَ וַאַמַּר מָהָוֶה מִכְּל־דָעָשׁ אַנְשָּׁר ־

ننظح ينمجيك ننهج بحقك: וֹכֹּגְעַבֹּבָר עַפֿמָן וֹמִּפַּמִּנְעַנִים ي خُرِينَا خُرِ يَانُكُ لِي يَعْدِر بُكُرِي هُجُرِك حُرِ هَائُو لَا يَنْ بِالْ ذِرْنَاكَ الْخُرِ וְשְׁבְּטִׁוּ אָת־הַעָּם בְּכָל־עֵה וְהָיָה

בְּמָּלְוִם: בְּלְ הְשָׁאַ הַבְּוֹ עַלְהַ עַבְּׁהְ עַלְהָוֹ נְבָאִ בְּלְ עַּמְאַ הָבֵיו עַלְאַהְיִי יִהְוּ و لخلك الأجباب الأحْجَاتُ خَمْد لاتم ررهُ الله الذان ورخ جِمْعُه الاله אָם אָטַ עַדְּבֶּרְ עַזְּעִ שַּׁהְשָּׁע אַם נִט פּטִּנְטָא עַנְדֵין פַּהְבֵּיר

جَح אַמֶּר אַמֶּר: _{שלישי} וַיִּשְּׁמָע מֹשֶׁה לְקַוֹּל חֹקְנֵוֹ וַיַּעַשׁ וְקַבֵּיל מֹשֶׁה לְמֵימַר חֲמוּהִי

הבי המשים ושבי עלשיה עַלְּבָׁים שָּׁבֵּי אָבְבִּים שָּׁבַּי מָאָנִע نَشُلُكُمْ رَنَقًا كِلْمُ لَكُمْمُ لَا مُرْا مِرْخُرِ نَشِلُكُمْ بِمَدْدُ نَفْدِيا تِنِشِيا ניִבְחַׁר מֹשֶׁׁה צַּנְשִׁי־חַיִל מִבְּלַ

> אובטא בוטכון בה ונת עובדא אוֹרְיָהָא וּהָהוֹדִע לְהוֹן יָה וֹטוֹבַר וָמִדוֹן נִת קַנְשָּׁנִיּא וֹנָת

> וֹבַלָּנִי הַּמִוּבוֹיִנִאַ: בבני מאומא בבני שמהו יטֹמנּי מַלִיהוֹן רַבָּנִי אַלָפּי يظهنم يُونا לِعَجْم مُصِيا בוולא בווקיא בין הובריו ואַט טַבוו מַכַּב הַמָּא יוּבַרון

> מלף ויסוקרון עמף: פטלם זמנר גדונו אנון גנולבון וובונון זְתַ מַּמֵּא בַּבְלָ מִבַּוֹ ווִבִּיו

נמבר כל דאמר:

מַנורייקא: מֹאַנֹֹטֹא בַבּנוּ שַמְּמָּגוּ וֹבַבּנוּ מֹלְ מֹמֹא בַבֹּנוֹ אַלְפָּוּ בַבַּנוֹ וּבְחַר מֹשֶׁה גּוּבְרִין דְּחֵילָא

> must do. must walk, and the work that they show them the way wherein they statutes and the laws, and shalt And thou shalt teach them the

07

hundreds, rulers of fifties, and rulers be rulers of thousands, rulers of gain; and place such over them, to God, men of truth, hating unjust all the people able men, such as fear Moreover thou shalt provide out of

burden with thee. make it easier for thee and bear the shall judge themselves; so shall they thee, but every small matter they great matter they shall bring unto seasons; and it shall be, that every And let them judge the people at all

'. so so all go to their place in peace.' be able to endure, and all this people command thee so, then thou shalt If thou shalt do this thing, and God

had said. his father-in-law, and did all that he So Moses hearkened to the voice of

and rulers of tens. rulers of hundreds, rulers of fifties, the people, rulers of thousands, all Israel, and made them heads over And Moses chose able men out of

בדין, כססים דאמרינן, כל דיינה דמפקין ממונה מינים פהמופר (מלכים־בג, כד), לשון סוום: עשירים, שאין לריכין להחניף ולהכיר פנים: אנשי אמח. מספר המועע מחלה ואח"ב בהדרגה, כן נ"ל נכון ודו"ק): מלמו: הדברים. דברי ריצומס:

יסיו דבריסס נשמעין: שנאר בצע. ששויאין אח ממונס לסקלמעליך. וסקל, כמון סְבָבַּר אָם לבּו (שמוח ח, ים), וְסִבּוֹח אלו בעלי הבמחה, שהם כדאי לממוך על דבריהם, שע"י כן (22) ושפטו וידונון, לשון לווי: והקל מעליך. דבר וה (וב) ואחה חחזה. בכוח הקדש שעליך: אנשר חיל. השכים, לא וחשוב, וכשמדקדק במנינס ולגבייםו אמי שפיר, ואח"כ בהדרגה כולם, ולפי פירושו שהזכיר ופרט קכום מנין האלהים. שלית ומליך בינותם למקום, ושואל משפטים משפר המועט, ולא הלא מתחלה שרי עשרות בראשונה, סמלך בגבורס (מכילמה פ"ב): היה אחה לעם מול בפסוק, דקחשיב מלמעלה למטה, ר"ל המספר מרובה קודם (19) איעצך ויהי אלהים עמך. בעלה, אמר לו לא והוא לכאורה ללא לורך, והנה באמת מיקן בוה ומירן קושיא

עשרות. ששים אלף. (מה שפירש"י על כל השרים כמה היו. ואביהוא, ושבעים וקנים הנלוים עמה עמך (מכילמא שם): מאוח. ששם אלפים סיו: שרי חמשים. י"ב אלף: שרי לעמוד (מכילמא פ"ב): וגם כל העם הזה. אסרן נדב סיו שם מאות שרים לשם מאות אלף (מנסדרין ית.): שרי ילוס אותך לעשות כך מוכל עמוד, ואם יעכב על ידך לא תוכל בדיימ, למן דייימ סום (בבה במרה נמ:): שרי אלפים. סס (בב) וצוך אלחים ויכלה עמוד. המלך בגבורה, הס

لْخُمْ لِللَّهُ لِللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الدَّا اللَّهُ الدَّا اللَّهُ الدَّالِ اللَّهُ الدَّالِ اللَّهُ الدَّا تَهِ جُد يَوْمُ لِ رَحْدِهِ لِا هُمْ حَنْفُ لَ فَهُ لَا مَنْ لَا مَنْ لَا تَا ذِرْنَا فَهُد וְּמִּפֹּמִנּ אֵטַ עַבְּמֹם בַּבְּלַ בְמֵע אָטַ - וֹבְּנִגוּן נִט מַּמָּא בַּבָלָ מִבַּן נִע

\$4_\$Ļţ; (@) جه يَرْسُوَل مَنْسُل هِمَا تَأْمِيْنُ يَرْجُهُ جُنْ إِسُوَمَ مَسِّم بِم يَعْنَمَن يَهِيَحُ

עַזָּע בַּאַנ מִבַּבַר סִינְי:

نَّمُلِّهُمْ ثَرْبُ لِنَالِد: סִינַי וַיַּחַנִי בַּמִּרְבָּרִ וַיְחַן־שָׁם לְמַרְבָּרָא ניסְעָּי מֶרְפִּידִים נִיָּבֶאִי מִדְבָּר

וְעַוּנִיג לְבְּנָי וֹמְּבָאָל: לאמר בָּה תאמר לְבָּנִת יַמְּלֶב שִׁיִמָּר לְבָּנִת יַמְּלָב וּהָתָב יִהָּלָב יִּהָנָת לְבָּנָת ְ וּיִּלֵּגְא אֵלֵיוּ יְהוֹּהִ מִּוֹבְיהַבָּר

כּלִפָּׁג לָּמִבְּנִם נֹאַבָּא אַטַבָּם אָלָג: לְמִגְּבְׁנִים נֹאֵמָּא אָטַׁכִּםְ הַּלְ_ LX,ÇD XÃL

פֿעָבָהְ בַּהָּלְיִהְּי לְהָּאִנ פֿרִי פֿינָבַטֹאָ טַּלְיִטְאָנ לְמָפַּט פֿרָי ליה לאַרעיה:

לומא ביון אַנון למובלנא

לַלַבונן מּוּבֹאי למולג ימוֹא שמו ומוֹאכ 1 ML נלסגנ äĻĠĸĹĸ¤ إلالايا

<u>i</u>фĹ%4: בוש ג' מו מולא למומר כביו מַלְט אָלְיהַ מְּאָרְהָיִם וּמִאָּט סְלֵיק לְמָּדָם וֹיִ וּקְּרָא

זטכון לפולטלו: מֹלְ נַבְּפָּׁנְ נָמָבְיוֹ נַלַבְיבִינִי למגליאו וומולוט וטכון כד لانتانة لايديت

> small matter they judged themselves. brought unto Moses, but every seasons: the hard causes they And they judged the people at all

own land. depart; and he went his way into his And Moses let his father-in-law

Sinai. day came they into the wilderness of out of the land of Egypt, the same children of Israel were gone forth In the third month after the

encamped before the mount. in the wilderness; and there Israel wilderness of Sinai, they encamped Rephidim, and were come to the And when they were departed from

tell the children of Israel: thou say to the house of Jacob, and the mountain, saying: 'Thus shalt the LORD called unto him out of And Moses went up unto God, and

٤

XIX

Lτ

Myself. eagles' wings, and brought you unto Egyptians, and how I bore you on Ye have seen what I did unto the

בללו לשון עשיים: (32) ושפטו. וְדְיִינוּן יָח עַמְּח: יביאון. מְיִיחִין: ימעו, אלה להקיש ומיפידים לביאחן לתדבר מיני, תה

G"E): (עבילחל ארצו. לגייר בני משפחמו (מכילחל למזרח (מכילחל שם):

מליך כמילו היום נימנו: אלא ביום ססוא, מסו ביום סום, שיסיו דברי מורם חדשים (I) ביום הזה. ברמש מדש (שבת פו:). למ סיס לריך לכמוב

נקעו, והלה כבר כתב שברפידים היו חונים, בידוע שמשם (s) ויסעו מרפידים. למס סולרך לחוור ולפרש מסירן

שס): נגד ההר. למורמו, וכל מקוס שאמה מולא נגד, פניס ביילשון לווי, לכך מפורגמין ויידינין, ביפון, יְדוּנין, ומקרפום - אחד, אצל שאר כל הפניום בפרעומום ובמפלוקם (מכילפא a), כמו לא מעצרי. ומרגומו דְּיִינִין אָינוּן. מקראומ סעליוניס (מרילמא צמדע פ"א): וידון שם ישראל. כאיע אחד צלצ ישפוטו הם. כמו ישפטו (במולס) וכן לא מעבורי (כות ב, ביאחן למדבר סיני בתשובה, אף נסיעתן מרפידים בתשובה

פירש לוכריס, דבריס הקשין כגידין (שבת פו. מכילתה בחדש לסס בלשון ככס: והגיד לבני ישראל. מונשין ודקדוקין בלשון סוס וכפדר סוס: - לביח יעקב. אלו סנשים, מאמר מנטמר וַיַּשְׂכֵּס משָׁט צַּבְּמֶר (שמום לד, ד): כה תאמר. (3) ומשה עלה. ביוס סשני, וכל עליומיו בסשכמס סיו,

فُلْمُلِا مُحْدٍ ـ لِلْمَقِيرِ صَدِيرًا خُدٍ ـ ينْدِيلِ كَالْمَرِ فَخِدَلِ مَحْدِ الشِمَلُكُ مُلاحِثُدُ لِنَا لِلْذِيكُ عَلَى خُرِيمُورِ النَّهُ لِيَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ا

كَلَّدُ \$ حِـ خُرْرُ نَهُلِّكُمْ: וֹנְוּוּ מַבְוֹשׁ אֲבֶּר תַדְּבְּרִים אֲשֶׁר

דְאָבֶּר אֲמֶׁר צַּנְּרוּ יְרֹנְר: נּוֹמֶם לְפַּנִיהָם אֲמַ כַּלְ עַגַּבְרָנִם מַמָּא וָסַבַּר בֶּבְנִתוּווֹ יָח כָּלִ וּנְבָּאַ מְמֵּט וּנִלְּבָא לְנַלֵּוֹנָ עַבְּּמָם וּאָּטָא מָמָּט וּלַבָּא לְסָבִי

رَائِهُمُ لَا مُعْلَا فِي خُلِّادٍ لِنَمُ لَا هُذِ _ فِي لِنَا فِنَائِمُ مَقْعًا خَكَالُهَا بَرُ: בָּלְ אְּמֶּרְ דְּבָּר יְהְוָה נְצְמֵיׁה בֹּלְ דְּמִלֵּילְ יְיָ נְעָבִיר נַאָּמִיר נַיּמְלָנִ כְּלְ_הַמְּם יַהְדְּיִּ נְצְּמְרְנִ נַאֲמִרְנִ נַאֲמִרְנִ כְּלְ מַמָּא כַּהְדְּאַ נַאָמָרִנּ

ַנַיּגַרַ מֹטֶּה אָת־דִּבְרֵי הָעָם אָל־

<u>֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֡֡</u>

מֹמִמֹּנֹא אָבׁוּ בַּילִי כַּלְ אַבֹּמֹא: וֹהֹטָּע אָם הַמְּמִוּה טַּמְּמִתוּ בַּלְלָן. יִבְּהוֹ אָם בַּבַּלָא טַבַבּלְוּו

`₩Ľ%\: פֿטוֹמוֹא בַטֹמַבָּיל עם בני لْهَقُاهِ فَتَدَدِ كُرْدُ مَمْكُرُدُهِ حَلَانُهِ لِهِمِيا فَدِيا كَلُمْد مَكْرُدُنا

פּטׁלמּוֹא טַאַבָּוֹ גַּפּפֿעַנִישַ וֹנֹ:

ובוו משה וה פָּהָנָמֵי עַּמָּא ממּשׁ נִים בּשׁ נֹאַמֹנוּנ לְמִנְלִים מּמּשׁ נֹאָב בּשׁ נִיִינֹתנוּן לְמֹלְם בּהֹבֵיּנִ יְהְּמָה עַהֹּםְ בַּבַבְּנֵי. בּבִילְ צִּיִּהְמָה הַפָּא בַּמַלְּלְיָנִי. יּ אַנְכִּי, פֿאַ אַכֵּיוִשַׁ בַּמֹּב עוֹמֹלן מִטַּוּכִי, כַּוּ בַּמִּבֹא בַּמַּוֹלִא رِنْهُوْلَ بِمَزْلًا هُمُ مَنْفِلًا بَاؤِلًا رِيهُولًا بِرَ جُمْنِهِلًا بَهُ هِزِهُ

> peoples; for all the earth is Mine; own treasure from among all covenant, then ye shall be Mine unto My voice indeed, and keep My Now therefore, if ye will hearken

speak unto the children of Israel.' are the words which thou shalt of priests, and a holy nation. These and ye shall be unto Me a kingdom

LORD commanded him. them all these words which the elders of the people, and set before And Moses came and called for the

people unto the LORD. Moses reported the words of the LORD hath spoken we will do.' And together, and said: 'All that the And all the people answered

unto the LORD. Moses told the words of the people also believe thee for ever.' And when I speak with thee, and may cloud, that the people may hear 'Lo, I come unto thee in a thick And the LORD said unto Moses:

וטבני בְּנִיםְעָבְטִי וסענן מקבלס: ואבא אחבם אלי. שַׁמַבֶּס מִלְבַיַס וגו' (שמוח יד, ישכ), והיו מלריס זורקיס חליס הוחיל ויודע מי ששלחני, היני לריך להשיב: בבני, אף אני עשיתי כן, וַיִּפַע עַלָּאַדְ קַבֶּלְהִיס וגוי וַיָּבֹא בֵּין גביו, לכך נוחנו על כנפיו אומר מועב יכנס החץ בי ולה שהוא יום שלישי, שהרי בהשכמה עלה. וכי לריך היה משה אלא מן האדם שמא יורוק בו חך, לפי שאין עוף פורח על מעוף אמר שפורח על גביסס, אבל סנשר סום אינו ממירא שחר העופות נותנים את בניהם בין רגליהם, לפי שמתיראין על כנפי נשרים. כנער הנועה גווליו על כנפיו, עכל יַמְכוֹן, כמו ואֿסיע אֿמכס, מיקן אֿמ סדבור דרך כבוד למעלס: לרעמסס (מכילמא פ"ב). ואונקלוס מרגס ואשא, וְאַמְלִימּ בכל ארץ גושן, ולשעה קלה כשבאו לישע וללאת, נקבלו כלם אחכם. זה יום שבאו ישראל לרעמקק, שהיו ישראל מפוזרין שנודווגו לכס, ולא נפרעתי מסס אלא על ידכס: ואשא משגר לכס, לא בעדים אני מעיד עליכס, אלא אמס ראימס (5) ועחח. אם עמס מקבלו עליכס, יערב לכס מכאן ואילך, (+) אחם ראיחם. לממקורת סימ בירכס, ולמ בדברים מני כמרגומו:

דְּמַׁמַ מְׁמַר, וּבְּנֵי דָוִד פֹּהֲנִיס הָיוּ (שמומל־ב מ, ימ): אַרֹה (6) ואחם חהיו לי ממלכת כהנים. שריס, פְמֶס שמסא מבמכס נכרמ, כי לי כל סארן, וסס בעיני ולפני לכלוס: מאמרו אמס לבדכס שלי ואין לי אחרים עמכס, ומה יש לי עוד גונזים אומס, כך אמס מהיו לי סגולה משאר אומום, ולא וְמְנְלְם מֶלְבִים (קְסְלְם בִּי ח), כלי יקר וחבנים שמתלכים שחלכרות עמכם על שמירת המורה: הגלה. חולר חביב, כמו אשר עשימי למלריס, על כמס עבירום סיו מייבין לי קודס שכל הממלות קשות (מכילמה פ"ב): ושמרחם אח בריחי.

לסשיב, אלא בא סכמוב ללמדך דרך ארן ממשס, שלא אמר (8) וישב משה את דברי העם וגרי. ניוס המתרת הדברים. למ פמומ ולמ יומר:

أخفأه شِمْرِيْتُه: בַּלָּם וֹלֵבַאָּטָם בַּיּוָם יִמְּטָר ניאמר יְהוָה אָל־מֹשֶׁה בֵּרְ אָל־

בְּלְ הַנְתְ מִלְ הַנְר מִינֶי: בּוֹים הַשְּׁלְשָׁי יֵהָד יְהְוָּה לְעֵּינִי וֹבׁוֹנ לֹכְנִים לַנִּים עַמָּלִנְמָּו בַּוֹן

בְּקְבַבְינִגָּהַ בְּקַרַ מָנְעַ י השְּמְרִוּ לְבֶם צְּלִוֹת בְּחָר וּנְנָע וְטִוּבַלְטַּ אָטַ טַהָּם סָבָּוֹב לַאָמָר

<u> הַּלְּוּ בְּהַר</u>: אָישׁ לַאׁ יִחְיָה בִּמְשׁׁדְּ הַיּבֶּל ⁸¹ אּוֹ־יָרָה יִּיְּהֶה אִם־בְּהַמֶּה אִם־ לא הגיע בי בר סקול יסבל לא הקרב ביה יד צבי

شِمْحِ يُنْهِ: בְּמְׁם וֹלֵבְהַתְּ אָטַ בִּלְמְם וֹלְכַבְּסִׁנְ הַפָּׁאֵ וֹנִמָּנִן נִי הַפָּאָ וְנַנְּנָנְ ± ַ ַבְּבֶּר מֹשֶׁהְ מִן־הְהָר צֶּלִ

※強口: לְמִּלְמֵּע זֹמִים אֹלְ-שִׁנְּמִּוּ אָלְ- בְטַבְּטָא וְמָוּן כֹּא שַפַּוֹבְיוּן וּאַמִּר אַבְעַרַהָּם עוֹנִי וֹכָנִים וֹאַמַּב בַהַמַּאַ

> ויחורון לבושיהוון: מַמָּא יהְזָמֵינְנּיוּן יוֹמָא דֵין ימָחַר וֹאַמֹּר וֹן לִמְמִּב אִינוֹיל לְנִת

וֹן לַמְוֹנוּ כֹּלְ מַּפֹּא מַלְ סִוּנֹא אָבׁוּ בּוּוֹמָא טַלִּינִאָּב וֹטַנְּלָי نديبا أضننا كبيشم شكرشهب

אִנְקְםְׁמִּלְאִ וִנְקְםְׁמִּנִי לסופיה כל דיקרב קטורא מבמפל במורא ולמקרב סחור למימר אַסִּתְּרוּ לְכוֹן □،ڭڭڭا،□ گاہ עַנוּא סָחור

אַנוּן מוּרְשׁוֹ לְמִסַׁל בַּמוּרָא: לא וטלוום למונג מופרא והשבו אם בהובא אם אוהא אַטַבוּלמא וטַבוּים או אַמִּטַבאַב

ځ⊏نې.۲۲۱: ונְחַת מֹשֶׁה מִן שוּרֶאּ לְנָת

לעניא:

them wash their garments, them to-day and to-morrow, and let Go unto the people, and sanctify And the LORD said unto Moses:

people upon mount Sinai. come down in the sight of all the for the third day the LORD will and be ready against the third day;

mount shall be surely put to death; of it; whosoever toucheth the into the mount, or touch the border heed to yourselves, that ye go not up people round about, saying: Take And thou shalt set bounds unto the

to the mount. soundeth long, they shall come up it shall not live; when the ram's horn through; whether it be beast or man, shall surely be stoned, or shot no hand shall touch him, but he

washed their garments. sanctified the people; and they mount unto the people, and And Moses went down from the

not near a woman.' ready against the third day; come əa' :əlqoəq ədə oənu biss əd baA

ςτ

ŧт

מפי שלים לשומע מפי המלך, רלוננו לראות את מלכנו: זה שמעתי מהם, שרלונה לשמוע ממך, הינו דומה השומע שקוח רביעי לחדש: אה דברי העם וגוי. משובק על דבר בנבימים סבמים מתריך: ויגד משה וגרי. ביום סמתרת (9) בעב העון. צמעלה סענן, וזהו ערפל: וגם בך. גס (בו) והגבלה. קצע להם מחומין לסימן, שלא יקרנו מן

במורס: לעיני כל חעם. מלמד, שלא סיס בסס סומא, בשנין האמור בפרשת ואלה המשפעים, ואין מוקדם ומאוחר המובח חחח ההר ושחים עשרה מלבה (מכילחה שם), כל ליום השלישי. שקוח ששף בחדש, ובחמישי בנה משה חת (11) והיו נכונים. מולדליס מאשה (מכילמא פ"ג): אל סעם: וקדשתם. ווימומס, שיכינו עלמס סיוס וממר:

שנתרפאו כולס (מכילתא שם):

दर्दद्वाः מכאן והלאה, ואתה מוהירם על כך: ונגע בקצהו. אפילו סגבול וסלאס: לאמר. סגבול אומר לסס סשמרו מעלום

ילמק סים: של איל, שכן בערביא קורין לְדְּכְּבָא יוֹבְּלָא. ושופר של אילו של סקול, וכיון שנסמלק סס רשאין לעלום: היובל. סוא שופר כשימשוך היוצל קול אכוך, הוא שימן שלוק שכינה והפשקת לממס לארן, כמו יְרֶס צַּיָס (שמוח מו, ד): במשך היובל. (10) ויאמר הי אל משה. אם כן שמוקיקין לְדַבֵּר עמס, לך מה.) מבים הפקילה שהיה גבוה שמי קומום: יירה. יושלך (13) ירה יירה. מכאן לנסקלין שהם נדמין לממה (סנהדרין

לעסקיו, אלא מן ההר אל העם: (14) מן ההר אל העם. מלמד שלה סיס משס פונס

בְּמַנִוֹנֵנִי: מֹאָב וֹנִיםְבֹב פּֿלְ בַּוֹמֹם אַמֶּב פַּפּננ בְטִבּא וֹזִה פַּלְ הַמָּא בּבר מּלְ הַנְיִר וֹלֵלְ מִפֹּר הִוֹלִ הַפּּר הַלְ מִנּבּג וֹלִלְ מִנְפָּרָא י עַבְעֵׁר וֹנִי, לַגְיֵר יִבְרַלְיִם וֹמֹּלֹן גַּפֹּרְאִנְעַוֹי מַבְּיִלְיִנְ יִבְרַלְיִן וֹמֵּלֵי يربر خنات يتهجرته چبرت يهيد چنهم وجرمهد چهبير

ختيارير بيارد: تهجيده مالتقيير يبويهجه ניוצא משָׁה אָת־הַעָּם לקרָאת וָאַפּיק משָה יָה עַּמָּא לְקַדְּמוּת

ロダア: خَمْرُهُا بَخَدُهُا نَبْلُالًا خُمْ لِنَالًا خَمْرَهُا لَهُ فَارْدُ خَنَائُهُ וְתַר סִינֵי עַשְׁוּן כִּלְי מִפְּנִי אֲשֶׁר וְשִּירָא דְּסִינִי חָּנָן כּוּלִיה

זְהַלְנוּ בַלוְג: מְאָר מֹשֶׁה יָדַבֶּר וְהָאֶלֹהִים לַחָּדְא מֹשֶׁה מִמַלִּיל ימִן בַּּדָם تأنر كربح بتهؤد ببكك نفتك تقنب غج هبغثه لختدج أنقاط

אָל־רָאַשׁ הַהָר וַיַּעַל מֹשֶּׁה: רַאַּשׁ הָהָר נִיּקְרָא יְהֹוָה לְמֹשֶׁה לָבִישׁ שּירָא יִקְרָא יָן לְמֹשֶׁה ממי ניבד יהוה על הר סיני אל

וֹאִטְׁמַעוּ בְּמִפּוָלֵי מּוּבָא: מומבא בו מו מהבושא

באַשוּלא וֹוֹת כֹּלְ מוּוֹא לַוֹוֹבֹא:

וו משמנו בוש לפב:

לְבִישׁ מּוּבְאׁ וּסְבִּיק מִשָּׁבִי: נאטילני גי מנ שולא בסנני

> camp trembled. and all the people that were in the the voice of a horn exceeding loud; thick cloud upon the mount, and were thunders and lightnings and a when it was morning, that there And it came to pass on the third day,

part of the mount. God; and they stood at the nether people out of the camp to meet And Moses brought forth the

mount quaked greatly. smoke of a furnace, and the whole smoke thereof ascended as the descended upon it in fire; and the smoke, because the LORD Now mount Sinai was altogether on

spoke, and God answered him by a waxed louder and louder, Moses And when the voice of the horn

.du answ to the top of the mount; and Moses mount; and the Lord called Moses mount Sinai, to the top of the And the LORD came down upon

כבר שורע מסרים ואינו כארי להוריע, ומהור מלממא אם שיכולה לשמוע. כיוצא בו וקולו בְּקול מֵיִם רַבִּים (יחוקאל מג, לאחר עבילחה וחחוור וחעמא, אבל מששהחה שלשה ימים אנו מכנין ומדמין אוחו לבריוחיו, כדי לשבר אח האוון מה

दुव वेद वेहर्यंतेव १९११ (रवार्यवृद् १९ ८६) रेवेदाव रेव्हेंय वेद वेहर्यंतेव בשר ודס לעשות כן שיסא הרב ממתין לתלמיד, וכן מנינו קוס (16) בהיות הבקר. מלמד שהקדים על ידם, מה שהין דרך בפולמם:

לפי פשומו ברגלי ססר. ומדרשו, שנמלש ססר ממקומו ונכפס ב. מכילמא פ"ג), ולא נאמר לקיני בא: בתחתית ההר כממן סיולא לקראם כלס, ווס שנאמר ס' מִמָּינַי בָּא (דבריס לג, (עו) לקראת האלהים. מגיד שסשכינס ילאס לקראמס נְסְנֶּטְ אָסְ כְּנְנִגְ טְ, מּמֶגְ (אַסְ כְּרָ):

(18) עשן כלו. מין עשן זה שם דבר, שהרי נקוד השי"ן עליסס כגיגית (שבת פת.):

מורס, שאם ישמש מוך ג'ימים, שמא מפלוט האשה שכבת זרע י), וכי מי נמן כה בארי אלא סוא, וסכמוב מושלו כאריה, אלא שיסיו הנשים עובלות ליום השלישי ותהיינה עהורות לקבל . לבריות סימן הניכר להם. כיולה בו בְּפַׁרָיֵה יִשְׁבָּג (הושע יה, השלישי: - אל הגשו אל אשה. כל שלשת ימים הללו, כדי לומר כבשן, לַשַּבֵּר אֹת האון מה שהיה יכולה לשמוע, נותן הדברות, לא הוסיף משה כלום, ולשלשת ימים, כמו ליום יותר, תלמוד לומר בוער באש עד לב השמים, ומה תלמוד יוםי (שבת פו.), ולדברי האומר בששה בחדש ניחנו עשרח. מפני שהם שם דבר: - הכבשן. של סיד, יכול ככבשן זה ולא הוא יום רביעי, שהומיף משה יום אחד מדעמו, כדברי רבי . פגן בַּבַּיה ולא חרגם פְנְנָא, וכל עשן שבמקרא נקודים קמ"ן, (EI) היו נכונים לשלשה ימים. למוף שלשה ימיס, פה"ה, אלה לשון פעל, כמו המר, שמר, שמע, לכך הרגומו

בקור. יעננו על דבר הקול, כמו משלר ישנה במש (מלכים-ה סוא מקייעו לחת בו כח לסיות קולו מגביר ונשמע: יעננו לא שמעו מפי הגבורה אלא אנכי ולא יהיה לך, והקדוש ברוך ידבר. כשסיס משס מדגר ומשמיע סדגרומ לישראל, שסרי ולמס כך, מממלס לְשַׁבֵּר אוניסס מס שיכולין לשמוע: משה מאכיך למקוע קולו מחליש וכוהה, אבל כאן הולך וחוק מאד, (19) הולך וחזק מאד. מנסג סדיום כל זמן שסוח לבריומיו כדי לַשַבֶּר אָם האַוון:

ב), וכי מי נמן קול למיס והלא הוא, ואמה מכנה אומו לדמומו

ימ, כד), על דבר סאש לסורידו:

לְבֹאָנִע וֹלָפֿלְ מִמֵּנִּנִ בִּי בְּעָבֶׁ בְּעָבֶׁ בַּּוֹרֶנְיִנְ בְּעָבֶּעְ בַּנְבַּעָּ בְּבָבָּעָ בְּבָּנָבָעְ בַּנְבַּנָן בַּנָבַם נִיָּ ניָאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֵד

ننٰكيُّه، فإ نجرًا جِهُم بَرَلَد: וַנְם הַכֹּהַנִים הַנּנְּשִׁים אֶל־יִהֹוָה

אָנַרַ וְלַנַר וְלַנַּשְׁמִּי אַמְּׁה הַעֵּרְמָה בְּנוּ לֵאמֹר הַנְבָּל ב הְשְׁםׁ לַעַּלְת אָל־תַר סִינְיִ בְּי־ עַמָּא לְמִפַּק לְשׁירָא יְדְסִינִי ניֹאַמֶר מֹשֶׁהֹ אֶל־יָהְנְה לֹא יוּכָל נְאָמֶר מֹשֶׁה בֶּוֹדֶם יְיָ לְא יִפּוֹל

ٿ□: ַלְעָלָת אָלְיִרְוֹּה פָּוֹיִפְּרָץֹּ וְהַכְּבְוֹלִים וְהַמְּם שַּׁמַב וֹאַבַבוּן הֹמָּוּ رَهِڰؚڎؙٮ ڰڂؙ؞ڔ ؞ؙڬڹؙڬ ڴڬۦڽٙٮ

ÄÄÄÜ□: (Q)

خمير ابهاح مدارا مد.: נְאֲמֶר יְיְ לְמֹשֶׁה חוֹת אַסְהֵיר

ולמול בהון ין: פֿבֿם וֹנֹ וֹטַפֿבַּמָנוֹ בּלַמֹּאַ ial čitia lälitil Ladaa

שַּבוּים יָת מוּרָא וְקַבּישְׁהַיִּי: אָבוּ אַשַּׁ אַסְבִיגַשׁ פֿלאַ לָמִימָּב

בְלְמָא וֹלַמִּוְלְ בַּעוּוֹ: هَمِـ الْكُلُونِ فِي نُقَوْلِهِ فِي فَوْلِهِ فِي الْمُولِ فِي فَاللَّهِ فَيْ الْمُؤلِقِ فِي الْمُؤلِقِ فِي الْم אַטַ נאַבַרן עמָד וְכָהַנַיָּא נִעַּמָא נאַמַר לַיה יִי אָיזִיל חוֹת וָתְּפַל

44. יּ וֹנֶבֶר מִמְּטִר אָבְרַעַּמְׁם וּנִּאָמָר וּנָחַת מִמָּר לָנָת מַּמָּא וֹאַמָּר

אָלְבְיִּים אָשׁ פֿבְ וּמִּבְּיִבְ וֹּוֹ נִע פֿבְ פֹּטִוֹּמוֹא

to gaze, and many of them perish. they break through unto the Lord Go down, charge the people, lest And the LORD said unto Moses:

forth upon them.' themselves, lest the LORD break near to the LORD, sanctify And let the priests also, that come

mount, and sanctify it.' us, saying: Set bounds about the mount Sinai; for thou didst charge The people cannot come up to And Moses said unto the LORD:

them.' LORD, lest He break forth upon break through to come up unto the let not the priests and the people up, thou, and Aaron with thee; but get thee down, and thou shalt come And the LORD said unto him: Go,

people, and told them. So Moses went down unto the

:Saring: And God spoke all these words,

XX

٤7

שַׁבְּבְּיוּן שמים עליונים ומחמונים, והליען על גבי ההר כמלע - רשות: מלמוד לומר כי מן שַשְׁמֵים דְּבַּרְמִי עַמֶּבֶם (שמוח כ, יע), למד ועומדין הם היום שלשם ימים, ולה יוכלו לעלוח, שהין להם (סב) יירד ה׳ על הר סיני. יכול יכד עליו ממש, (23) לא יוכל העם. אינילריך לסעיד נסם, שסרי מומרין

הַדְּבְרָים הָאֵּלֶה לֵאִמְר: (ס) הְאָּבֵּין לְמֵימָר:

הורקים את המלב: כל הרישה מפרדת השיפת הבנין, אף הנפרדין ממלב הנשים ואפילו הוא ימידי משוב לפני רב (מכילמא שם): יהרסו. ויקרצו ללד ססר: ונפל ממנו רב. כל מס שיפול מסס, וגרי. שלא יהרשו את מלבס, על ידי שֶׁפַּאַנְמָס אל ה' לראות, על המעה, וירד כפה הכבוד עליהם (מכילהה פ"ד):

ויעשה בהם פרלה: לסמילב על עמדן: פן יפרץ. לשון פרלס, יסרוג בסס יסמכו על השיבותם לעלות: יתקדשו. יקיו מזומניס קמו:): הנגשים אל ה׳. לסקריב קרבנות, אף סס אל (בב) וגם הכהנים. אף סבכורות שהעבודה בהם (ובתים

שילוג למשף קמ"ן: כל מיבה שנקודמה מלאפו"ם, כשהיא באה במקף, משמנה על פי שהוא נקוד מעף קמ"ן, אינו זו מגורמו, כך דרך מל יסרמו את מלבס לעלות אל סי: פן יפרץ בם. אף נגש יותר מאסרו, ואסרן יותר מן סכסנים, וסעם כל עיקר לעלמך, ואסרן מחילה לעלמו, והכהנים מחילה לעלמס, משה שמך, מלמוד לומר ועלים אחה, אמור מעחה, אחה מחילה שס): ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים. יכול אף סס (וג) העד בעם. סמרס נסס של אל עלומ נסר: פן יהרסו קודס מעשס, ומוורין ומורוין אומו נשעת מעשס (מכילמא) (24) לך רד. וסעד בסס שנית, שמורוין את סאדם

(22) ויאמר אליהם. סמרמס זו:

Elyon, see page 201. The Ten Commandments are presented here in Ta'am Tabton. For the Ten Commandments in Ta'am

װֻבֿב<u>ו</u>רם: עַבְדוּקא: ענגאטנו מאָבוֹא מֹגבוֹם מִבּנִים מַאַּבֹּגֹּא **X**CLL XZTF FX@'GGF

Egypt, out of the house of bondage. brought thee out of the land of I ат the Lorp thy God, who

Thou shalt have no other gods

ַּ לַאֲ וֹנִינִי לַנַּ אֶבְנֵינִם אֲנִוֹנִים לָא וֹנִיוּ לָבַּ אֶלִבּי אָנִוֹנוּ בָּבַ

رَكُمُل حَوْزَت مُنْفَلِد خُكُدُاءُ: מֹלַבֿת לַאַבֹּתֹא: מפָּמּכְ זֹאַמֵּׁר בֹּאַבְאֹ מִטְּטִׁם וָצִבְּאַבַּהֹּאֵ ↓ iċς_ċαιἐμ ÄÄL בשַׁמִים דַמוּ ドロロロジ פֿפֿע לְאִ עֹהֹּבוֹגִ לְבַּ הֵּעָם וֹכֹּע 小家_はは急に

under the earth; beneath, or that is in the water heaven above, or that is in the earth likeness, of any thing that is in graven image, nor any manner of Thou shalt not make unto thee a

before Me.

על הן הן ועל לאו לאו (מכילמא שם): דברום כלשונום בימוד ודו"ק): - לאמר. מלמד שסיו עונין החורה, לה החויר ללמד על הכלל ילה, הלה על הפרע הלו שמי ובעלמו דיברס. ומירן שמור ופירש וכו', ורלונו לומר, באומה הגבורה ילאו, והלא לפי זה כולם כמוהם, הקב"ה בכבודו מדסוליאס בלשון זס שסמשמעות דוקא אלו שנים בפרט מפי מס בא לסודיענו במס שפרט לשון בי דברות אלו מסשאר, בדבור אחד, אם כן מה חלמוד לומר אנכי וגוי, רצונו לומר סדברים האלה, שגם שאר עשרת הדברות כולם אמר הקב"ה עלמו. (קושיים אם כן כוי, פירוש, לפי זה שמוכח מאם כל מוד אנכי ולא יהיה לך, שחור ופירש על כל דבור ודבור בפני אחד, מה שאי אפשר לאדם לומר כן, אם כן מה חלמוד לומר (1) וידבר אלהים. מין מלסים מלם דיין, וכן סום מומר במרמום, מל מממרו שמירשויום סן (מכילמה פ"ס), מנכי סום

בשעת השעבוד, וכעלם השמים משנגחלו, הוחיל וחני משתנה בַנְבְיו פְּעַשְׁבְּי לְבְּנִת סַפַּפִּיר (שמות כד, י), זו היתה לפניו כגצור מלחמה ונגלה כאן כוקן מלא רחמים, שנאמר וְשַּׁמַת הסולאה, שתהיו משועבדים לי. דבר אחר, לפי שנגלה בים (ב) אשר הוצאחיך מארץ מצרים. כללי סימ

אמור מעמה, עבדים למלך היו, ולא עבדים לעבדים: מלמוד לומר ויפדך מבים עבדים מיד פרעה מלך מלרים, לו, או אינו אומר אלא מבית עבדים שהיו עבדים לעבדים, אַלא לי לבדי: מבית עבדים. מבית פרעה שהייתם עבדים (שמום לב, יא), לא להם לוים לא יהיה לכם אלהים אחרים, האלה. מלמד שלמר סקדוש ברוך סוא עשרת סדברות בדבור במעשה העגל, ווה סוא שלמר לְמָה ס' יֶמֶבֶה פַּפְּךְּ בְּעַמֶּךְ לומר וידבר אלסים, דיין לספרע: אח כל הדברים אמרלעוןימיד אלסיך,לימן פסמון פס למעס ללמד סניגוריא מקבל עליסס פורעניום, יכול אף עשרת סדברום כן, מלמוד - ומן סשמיס ומן סארץ, אל מאמרו רשויום סרבס סן. ולמס פרשיום בחורה שאם עשאן אדם מקבל שבר ואם לאו אינו קולום הרבה, שנאמר אם הקולום, קולום באין מד' רוחום אֱלֹהֵים לֹה מְקַבֶּל (שמות כב, כו) ותרגומו דַּיִּינְה, לפי שיש אשר הולאתיך ממלרים ועל הים. דבר אתר, לפי שהיו שומעין

קייס, שלא מאמר לא נצמוו על עבודת אליליס אלא אותו הדור סוא אחר שאינו מכירו מעולס: על פני. כל ומן שאני לעובדיסס, לועקיס אליסס ואינן עוניס אומס, ודומס כאילו לקרומס אלסות אללו. דבר אחר אלסים אחרים, שהם אחרים ולא ימכן לפרש אלהים אמרים זולמי, שגואי הוא כלפי מעלה אלסומ, אלא אמריס עצאוס אלסיס עליסס (מכילמא צס). לומר לה יסיס לך (מכילתה פ"ו): אלהים אחרים. שהינן אין לי אלא שלא יעשה, העשרי כבר מנין שלא יקיים, מלמוד (E) לא יהיה לך. למס נאמר, לפי שנאמר לא מעשה לך,

משר בשמים: (+) פסל. על שם שנפקל: וכל חמונה. ממונת כל דבר (((((()) (()):

لْمَح_لحَمْره كِمِثْمُر: אַלְנוֹ הַגְ-בַנוֹנִם くみ_びかびゴにに

نظِمِمٰتُ، מֹבُוִטُ،:(٥) י וֹמָמִּע טֵסֹע לָאֵלָפֿיִם לָאָעַבֿי

אַמָּב ַנְמָּא אָנַב ַמְּנִוּ בְמָּנֹא: (בּ) לְמֵּוֹא בַּר לְאַ וֹנַפַּׁע וְעוֹיֵע אָנו לְמִּנִּיֹא אָנו לָאִ וֹנַכּו וֹוֹ וֹע לِي نَشِم يُنَا يُبَالِ يُكِرِينَكَ خُي تَنَمَّدَ فَمُمَّةُ فَيَنَا يُخْرَفُكُ خُي نَمَّدُ فَمُمَّةً

זְבֶוֹר אֶת־וֹוֹם הַשַּׁבֶּת לְקַדְּשְׁוֹ:

וְמִים מִעַּבַר

that: تغظنك بخشفيك أبتك غشد ĸĊĊĿ خلقات or 섫~¨;<; 주 주청 · 라ુ쌀; 다 주 스 다 수 성수다 שַבָּת לִיהוָה ווים השביעי

> אָבְהַהָּהוּ: מַהָּלְמִין בַּנִיֹא לַמִּטְׁהָי בַּעַר ומק בו בבימאי לסָנָאָי כַּד מֹבוֹגוֹ מֹכְ בַּב שַׂלִיתַאִּי מַסְעַּר חוֹבֵי אֲבָּחָן עַל בָּנִין אָנוּ אָלֹא וֹנֹ אֶּלְטַוֹּ אָלְ לַנֹּאַ ڈی نفریہ کیا لگی نظکنٹا

לְבְוֹשְׁמָּה וּלְנְמֶבה פּפוּבָה: וֹמֹכוּג מוכוּ לַאַּלָפֿוּ בוֹנוֹן

בוומו בהמוע להפלא:

בוו דכיר וָת יוֹמָא דְשַׁבְּתָא

خطنك خائك: <u>וֹהְהְהְיִלִי הְשֹּׁא יִוֹמִוּ שִּׁפַּׁלְעוּ וְעַהְּדִּיג פַּלְ</u>

يخظرنك: مَحُدُك لَهَمُانُك بَحُمْرِثُك لَهُمُانُكُ וֹן אֶּלְטַבּ לַאִ עַהַּבוּג כַּע לווְמֹא מִּלוּמֹאִנו מִּלִּטֹא בוֹבִם

> hate Me; and fourth generation of them that upon the children unto the third visiting the iniquity of the fathers LORD thy God am a jealous God, them, nor serve them; for I the thou shalt not bow down unto

commandments. love Me and keep My thousandth generation of them that and showing mercy unto the

that taketh His name in vain. LORD will not hold him guiltless LORD thy God in vain; for the Thou shalt not take the name of the

it holy. Remember the sabbath day, to keep

all thy work; Six days shalt thou labour, and do

6

stranger that is within thy gates; maid-servant, nor thy cattle, nor thy not thy man-servant, not thy thou, nor thy son, nor thy daughter, shalt not do any manner of work, unto the Lord thy God, in it thou but the seventh day is a sabbath

מעשה אבומיהם ביריהם (קנהדרין כז:): אל קנא. מקנא להפרע, ואינו עובר על מדמו לממול וכן לא מְלְּבַּשׁ שַׁעַמְנִי גְּדְלִיס מַעֲשֶׁה לַךְּ (דבריס כב, יאינ), וכן

d): מאום, שוו לארבעה דורום, ווו לאלפים (תוקפתא קועה ד, נמלאת מדה טובה ימירה על מדת פורעניות אחת על המש

ας ας α1 α1' ιας φεί φεί (αειαια cα·): של וסב, (סרמשון לשון מגן, כמרגומו) וס סנשבע למנס ולסבל שבועת שוח, נשבע לשנות את סידוע, על עמוד של אבן שסוא (ד) לשוא. (סשני לשון שקר, כמרגומו) בְּמֶה דְּמֵימַר מֹי זֹהו

יוּמָמ (שמומ לה, יד) וּבְיוֹס כַשַּׁבָּמ שָׁנֵי כְּבָשִׁיס (במדבר כה, מ), (8) זכור. זכור ושמור בדבור אחד ואמרו, וכן מְשַּׁלְבֶיה מוֹח

(E'(C a1): אם יום סשבם, שאם נודמן לך מפך יפס, מסא מומינו לשבם (6) נוצר חסר. שאדם עושה, לשלם שכר עד לאלפים דור, הלוך ובנה (שמואל-בג, מו), וכן פתרונו תנו לב לוכור תמיד יב). זכור לשון פעול הוא, כמו אָלול וְשְׁמוֹ (ישעיה כב, יג), (אייפערנד) נומן לב ליפרע: לשנאי. כמרגומו, כשאוחין ה), הוא שנאמר שַׁמַמ דְּבֶּר מֵלְהִיס שְׁמַיִּס וּוּ שְׁמֶעְמִי (מהלים פב, על עון עבודם אליליס. כל לשון קוא אופרי"מוע בלע"ו עֶרְוַם בֻּשֶׁם אָמִיךּ (ויקראֹים, עו) יְבָּמֶש יָבֹא עָלֶישָ (דבריס כה,

אין שומעים לו, מפני ששביממו עליך: על שבימת הקענים, וזה ששנינו (שבת קכה.)קען שבה לכבות, שמרם, סרי כבר מווסרין סס, אלא לא בא אלא לסוסיר גדולים (OI) אחם ובנך ובחך. אלו הקטנים, או אינו אלא גדולים, כל מלאכמך עשויה, שלא מהרהר אחר מלאכה (מכילמא פ"ו): (9) ועשיח כל מלאכחך. כשמנה שנת, יסה נעיניך כהילו

ַנְיָּקְרָנְיִּי(ס) בּרַךְּ יְהְנָהְ אָת־יָוֹם הַשַּׁבָּת נוֹנִם בּוֹנִם בַּמַּבׁנּגֹּנ הַגַ_כֹּן ĺጰ፝፞፞<u>Ľ</u>Ċ፟፟፟፟፟፟፟Ċ_Ċָׁם שַׁמֶּנַ לִּים מַּמָּר

رتا ځك:(٥) בְּאַבְּמָר אֲשֶׁר־יָהוָה אֶלהֶוּף

<u>ش</u>كّاد: (a) לא טונב לא טענה ברשף ער ני לְאִ טֹבְצֵּׁם (ס) לָאִ טִּנְאָּבׁ (ס)

تَلَمَدِ لَأَجُمْ لِأَمُّكُ خُلَمُّكُ :(בَ) אָמִט במָב וֹמּבֹבוּו וֹאָמִטוַ וֹמִוּבוּן לא תַּהְמָד בֵּיִת בַעֶּהְ לָאַ־תַּהְמֹד

נוֹמֹלֵינוֹ מִבְּנוֹעוֹים: נְאָטַ בַּנְיִנְ מִּנְיִאַ בַּנְּלְמִּנִּ מִנְנָאַ בַּנִּלְתִּנִּ מִנְנָאַ בַּנָּנְן נְנַוֹיָאַ מַּמָּאַ נְוָמָנ ןאָת־הַלַפִּידָם וְאָת קַוֹל הַשִּבֶּר וְכְלְ הָעְם הֹאָים אָת־הַקּוֹלְיה

אָל'הָים פָּן־נָמִיּת: מּמוֹנוּ וֹנְחֵּמְאֹבוּ וֹאַכְ וֹנְבַבַּר מִמּוֹנוּ וּנִלַבּוּכְ וֹלָא וֹטִמַכַּכְ מִמּוֹא מוֹ וּיְאִמְרוּ אֶלְ־מִאֶּה וַבְּבַר אַמְּה וַאֲמַרוּ לְמִאָּה מַלֵּיל אַהְ עִּמִּנְא

> ىر بايك لا يُحَالِم الْكِلَامُ بِينَا لِهِ بِينَا لِهِ بِينَامِ الْكِلَامُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الل אָשָׁהַ עוֹ אַבְעָּא ווֹע אַבְעָּא אָבוּ שָׁשַׁאַ וְעָנוֹ הַבַּב נוֹ וֹעַ

> ביירכון יומף על אַרְשָא דַייָ ופר נת אַבוּך ונת אַמָּך בָּדִיל

> סְבַּרוּהָא דְשִׁקְרָא: עלווב לא עַסְבוּיד בְּחַבְּרֶךְ לא טלמוגן וֹפֿחַ לא טֿווּש לא

נאַמִמּיה וְתוֹביה יחְמָביה וְכֹל סטמגר אַסט סללב וֹמּלבּיה לא עוומיד בית חברה לא

نگم: مُلَالنانا: למוְבֹוֹא וֹנִע לַכְ מִוִפֹּבֹא וֹנִע וֹכֹל תַּמָּא שִׁוֹן וֹע פֿלָוֹא וֹוֹע

בוב וו גלמא ומונו:

hallowed it. blessed the sabbath day, and seventh day; wherefore the LORD that in them is, and rested on the heaven and earth, the sea, and all for in six days the LORD made

giveth thee. land which the Lord thy God that thy days may be long upon the Honour thy father and thy mother,

witness against thy neighbour. not steal. Thou shalt not bear false not commit adultery. Thou shalt Thou shalt not murder. Thou shalt

that is thy neighbour's. nor his ox, nor his ass, nor any thing man-servant, nor his maid-servant, covet thy neighbour's wife, nor his neighbour's house; thou shalt not Thou shalt not covet thy

stood afar off. people saw it, they trembled, and mountain smoking; and when the and the voice of the horn, and the thunderings, and the lightnings, And all the people perceived the

die. let not God speak with us, lest we thou with us, and we will hear; but And they said unto Moses: 'Speak

משנה, וקדשו במן שלה היה יורד בו: נוח בשבח: ברך. ויקדשהו. ברכו במן לכופלו בששי לחס (מנהדרין פו.): ללמד הימנו קל וחומר לאדם שמלאכחו בעמל וביגיעה שיהא (II) וינח ביום השביעי. כניכול הכתיג געלמו מנוחה,

ומכלל לאו הן (מכילמא פ"מ):

אלא זה בגרוב ממון ולהלן בגרוב ופשוח, אמרח, דבר הלמד לבְּאֹרִם יִּדְרוּן יִדְּרוּן (מהלים שח, יג. מכילמא שם): בגונב נפשום סכמוב מדבר, לא מגנובו בגונב ממון, או אינו מַמַמ מִּיִּשְׁם מִפַּוֹם מֻמִּ זְרִיס (ימוקאל מו, לצ): א הגנוב.

> מימם בים דין, אף לא מגנוב דבר שחייב עליו מיסם בים דין מענינו, מה לא חרלח לא חואף מדבר בדבר שחייבין עליהם

ומלאכי השרם באין ומסייעין אוחן להחזירה, שנאמר עַלְבֵי ביו נרמעין לאחריסס שנים עשר מיל, כאורך מחניסס, יומם סַלפֿף וְסַלּפָׁם (ויקרל כ, ו), ולומר סָפֿשָׁם סַמְנָפָׁפָם הגצורס: וינעו. לין נוע ללל זיע (שס): ויעמדו מרחוק. (13) לא הנאף. אין נימוף אלם במשת מיש, שנמתר מות לרמות במקום אחר (שם): אח הקולות. סיולאין מפי פ"מ): רואים את הקולות. כולין למ הנשמע, שלי לפשר לאו יקלרון, שדברי מורס נומריקון סס נדרשים, מכלל סן לאו שלא סיס בסס חרש, חלמיד לומר נעשס ונשמע (מכילחא (בו) למען יאריכון ימיך. אם מכבד יאריכון ימיך, ואם ומיין שלא סים בסם אלם, מלמוד לומר ויענו כל סעם, ומיין (15) וכל העם רואים. מלמד שלא היה נהם אחד קומא,

װְםְּשָׁמָאַנ: בַּא הַאֶּלְהַיִם וּבַעַּבֹוּר הַהְיָהָ אִהְּגְּלִי לְכוֹן יָקְרָא דִּייִ וּבְּדִיל עי היראל לבעבור נפות אָתְבֶם אָבִי בְּדִיִל לְנַפְּאָה יָתְכִין ַנּיֹאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הַעָּם אַל־נַאָמָר מֹשֶׁה לָעַּמָּא לָא תַּדְּחַלִּוּן

±\%\±\a\=: (a) نَّتُم אُر_تَّمُّلُ فِي كَمُّلِهُ مِي الْمُعَلِينِ خَمْلِ خَمْلِ خَمْلًا نَكْلُهُ וַנַעֲבֶּלְעַ הַעָּטְם בַּוֹבְהָלַל וּמִשָּׁה וְקָם עַּמָּא מַבַחִיק וּמֹשֶׁה קָבִיב

दंंद्रंंद्रै□: لَّهُرَبُّت كُر مَالِ سَهُمِرَت يَكُلُّنَ مَا هُمَنَّهُ مَجْرَدِت مَقْدِيا: מפמיר האַנוֹר אָלְבַּלָּוֹ יִמְּבַאָּלְ אַנוֹם לְבַּנִּוּ יִמְּבַאָּלְ אָנוּו שׁזִּיִנוּו אָבּי וַיָּאַמֶּר יְהוָהֹ אֱל־מֹשֶׁה כָּה

נאַקַבּוֹ, וַבְּב לָאָ עַהַּמָּה לַכֶּם: ° לא עַעַּשְׁרָוּ אָעִּר אָלְבִיר כֶּסֶׁבּ

אַבוא אַבור יברקהיף: עַמְּלִים אָמֶה אַנְבִּיר אָנַרְשָׁלִי אָנוַ גֹאַנוֹבּ וֹאָנוַ בַּלַבְנֹינַ בַּלַב ··· מְלֵּנו אָּטַ מְלַנִּוּ וֹאָטַ הַאַלְמָּנִּיּ מְּוְבָּחְ אֲבְטְהֹ מִּצְשֶׁה־לִּי וְוָבְחָהָ

> בדיל דלא החובון: מּלְ-פְּנֵינֶם לְבַלְנֵיֵּנְ צִינִינֵי, צַּנִינִי, צַּנִינִי, בַּנִילְמָנִי מַלְ אָפּּיִכִּוּן

נאָמר וְן לְמִשֶׁה כִּדְנָן מִימָר

تخديا خربا: rçor iznçi rrac çx לא עַהְּבָּרוּן בַּבְּיִם בַּחְכָּן

אָבׁינִיני לְעַפּׁן אָאָלָע בּוֹבְינִי ימן שוָבוֹב בַּכֹב אָעַר בַּאַמָּב, ונת ולסט כולאָב מו אוֹנִי ייטָבי, בַּבַע הַּבְוָטִי, זָע הַּבְּוֹטַבַּ מֹבַבַּע אָבַמִּטֹא שַהְּבָּיגַר בַּבַבַּמַ

> you, that ye sin not.' you, and that His fear may be before Fear not; for God is come to prove And Moses said unto the people:

darkness where God was. Moses drew near unto the thick And the people stood afar off; but

from heaven. seen that I have talked with you children of Israel: Ye yourselves have Thus thou shalt say unto the And the LORD said unto Moses:

make unto you. silver, or gods of gold, ye shall not Ye shall not make with Me—gods of

07

81

come unto thee and bless thee. My name to be mentioned I will oxen; in every place where I cause peace-offerings, thy sheep, and thine thy burnt-offerings, and thy unto Me, and shalt sacrifice thereon An altar of earth thou shalt make

חהיה יראחו. על ידי שרמימס מומו נְרמוּיוּ ימְמִלְּיָס, מדעו כי (מהלים ית, ו. מכילמה פ"ע): ממיכב)יוֹכֹנִּם מֹלְ בִּנִּגְהַׁם (שִם לִי או) שפוש ולוף: ובמבור סרמס וגדולס, כמו סְרִימוּ גַם (ישעיה סַב, י), פַֿרִיס נָמָי (שֹס (17) - לבעבור נסוח אחכם. לגדל אמכס בעולס, שילא השלישי והכריע ביניסס, מן הַשָּׁמִים הַשָּׁמִישַׁךְ אָמ קלו לַנַּשְּׂרֶך

(דברים ד, ימ). ערפל הוא עב הענן, שאמר לו הנה אַנֹבִי בָּא ותרפל, שנאמר וְסְׁבָּר בַּמֶּר בְּמֶב בַּמֶב עַבְּ בַּשְׁמַנִס מַשָּׁךְ שְּׁנָוֹ וְעַבְבָּ (18) נגש אל הערפל. לפניס משלש מחילות, חושך, ענן, שין זולמו, ומיראו מפניו:

דברתי. וכמוב אמר אומר, וַיֶּבֶּד ס' עַל כַר מִינַי, בא הכמוב משימין לו פעמים שלצו מלוק מלהלמין: כי מן השמים בין מס שאדם רואה למה שאחרים משיחין לו, שמה שאחרים (19) כה האמר. גלשון סוס: אחם ראיחם. יש ספרש

ושמי השמים, והליען על ההר, וכן הוא אומר וגַע שָׁמַיִם וַגַּרַד בשמיס, ואשו וגבורמו על סארן. דבר אחר, הְרָפִין השמיס לכס שם באימות שהוא בכבודו נגלה עליכם: נסות. לשון וְעַל הָאָרֶן הֶרְאָּךְ אָם אָשׁוּ הַגְּּדִוּלֶה (דברים ד, לו), כבודו

עולמיס, לכך נאמר לא מעשו לכס: כרובים בבמי כנקיות ובבתי מדרשות כדרך שלני עושה בבית לפני כאלסי וסב: לא חעשר לכם. לא מאמר, סריני עושה זחב. בא לסוסיר שלא יומיף על צי, שאס עשית די, סרי סן שנימס לעשומס של כמף, הרי הן לפני כאלהות: ואלהי הככובים, שאמה עושה לעמוד אחי, שלא יהיו של כסף, שאם לפני במרוס (מכילמא פ"י): אלהי בסף. בא להזהיר על (02) לא העשון אחי. לה העשון דמות שמשי המשמשים

تتظف هَكُ، لَا تَفْلَاذُكُ וָאָם מִוְבָּח אֲבָנִים מַעַּשָּׁה־לֹּי

نتتذبت

tool upon it, thou hast profaned it. hewn stones; for if thou lift up thy stone, thou shalt not build it of And if thou make Me an altar of

एद्रेपः (व) ومردره طاختا هَمْد دِي تَعَدَّرِت مُدَرَتِكَ يُحِمِّ تَتَدَدَّهِ مَدَنْتُكَ مُرَبِيرٍ:

מַּלְ וֹלְאִ טִפַּט בּוֹבְנִינוּ מַּלְ מִּבְבַּטִי

be not uncovered thereon. unto Mine altar, that thy nakedness Neither shalt thou go up by steps

The Haftara is Isaiah 6:1 – 7:6 & 9:5 – 9:6 on page 213. Sepharadim read Isaiah 6:1 – 6:13.

۵۱ جوڍرڄاء:

معومره لَمُخْلِ لَاقِهُ فَمِي الْمُحْلِدِ لَا مُعْرِدًا

ĿŪĠĿĹ

thou shalt set before them. Now these are the ordinances which

IXX

שכינתי עליך, מכאן אתה למד, שלא ניתן רשות להזכיר שם לסוכיר שם המפורש שלי, שם אבוא אליך וברכמיך, אשרה בכל המקום אשר אזכיר את שמי. אמל אמן לך לשות ומבקרך. אם צאנך ואם בקרך. ירוש לאם עולמיך ואם שלמיך: פי"ה ובחיס נה.): אח עולחיך ואח שלמיך. השר מנהרך שְׁלְבֶּיךְ (דברים יב, כו), ואין שחיעה בראש המובח (מכילתא ו לינו ללה עליו ממש, מלמוד לומר בַּבָּשָׁר וְבַּדְּס עַל מִוְבַּח כִּי וזבחת עליו. מללו, כמו וְעָלִיו מַשֶּׁס מְנַשֶּׁס (במדבר ב, כ), (וב) מובח אדמה. ממובר באדמס, שלא יבננו על גבי ועל כרמך אין אס הללו מלוין, אלא ודאין, ובלשון כאשר

(ויקרא ב, יד), זו מנחת סעומר שסיא חובה (מכילתא פי"א), ואף זה משמש בלשון כאשר. וכן ואס שַקְרִיצ מִנְשַׁם בִּפּוּרִים כבי כב) י עובש שוף ' מנטער וֹשׁהֹבֹּת שַּׁהֹבֹית הוֹ (לברים מו י מ) י ַ מַּבְּנִיס שְׁנְמִוּמ מִּבְּנֶס (דבריס כו, ו). וכן מָס בֶּמֶף מַלָּנֶס (שמומ . אמסן גוימ, שסרי מובס עליך לבנות מובח אבנים, שנאמר וס משמש בלשון כאשר, וכאשר מעשס לי מובח אבנים לא מבנס שבמורס רשומ, מוך מג', ואס מובח אבנים מעשם לי, סרי אס לברך את העם:

סמפורש אלא במקום שהשכינה באה שם, וזהו בית הבתירה, פורענות: למשפחה, בין אדם לחבירו, על אחח כמה וכמה שלא חבואהו מניף עליסס ברול, סממיל שלוס בין איש לאשמו, בין משפחה שומעוק ולא מדברות, על ידי שממילות שלום אמרה מורה לא וממבל, וסרי דברים קל ומומר, ומס אבנים שאינם רואות ולא שלוס בין ישראל לאביהם שבשמים, לפיכך לא יבא עליו כורמ המקלר על המאריך (מדום פ"ג מ"ד). ועוד, שהמובח מעיל אדם, והברול נברא לקלר ימיו של אדם, אין זה בדין שיונף שאס סנפת עליס ברול חללת שסמובת נברא לסאריך ימיו של (מכילמה שם): העשה לי, שמהה מחלת עשייתו לשמי: שהוה דילמה, פן מניף חרבך עליה: ותחללה. הה למדת, אםר, שסיס ממלא אם מלל מובמ סימושם אדמס בשעם מניימן כי הרבך הופח עליה. סרי כי זס משמש בלשון פן, שמודים או על גבי כיפין (נ"א בסים) (מכילמא פי"א). דבר הם משמשים: גזירת. לשון גויוה, שפוסלן ומכחמן בברול:

ומקפיד על בזיונו, על אחם כמה וכמה: לוכך לא מנסג בסם מנסג בויון, מביכך שסוא בדמות יולכך, בסס דעת לסקפיד על בזיונן, אמרס מורס סואיל ויש בסס מנסג בזיון, וסרי דבריס קל וחומר, ומס אבניס סללו שאין סרמבת ספקיעות קרוב לגלוי ערום סול, ואתה נוהג בהם גלוי ערוס ממש, שסרי כמיב ועשס לסס מכנסי בד, מכל מקוס ידי המעלות אתה לריך להרחיב פקיעותיך, ואף על פי שאינו (בב) ואם מזבח אבנים. רבי ישמעלל לומר, כל לס ולס ללל מלוק יסל ומשופע: אשר לא הגלה ערותך. שעל מעשהו מעלות מעלות, השקנו"ש בלע"ו (שמופען שמהפלען) שם ניתן רשות לכסנים להוכיר שם המפורש בנשיחת כפים (23) ולא חעלה במעלות. כשחתה בונה כבש למובה, לח

ഥ[[교: نَمُّزُك بَرِّهُخَمِْنَ يَمَّعُ كَلَاقَهُ، هَينَ هُدَا يَقْدِنَ بَخِهُخِيَةَ بَنْهُ בּׁ, שַׁלַוֹּעְ מְּבֹּע מִבֹנְ, מִּמְ מִּוֹנִם אָב, שַּוֹבוּן מַבַּגַא בַר וֹמָבִאָּך

AUL: בַּעַל אָשֶּׁהֹ הֹוּא וַיָצְאָה אָשָׁהַוֹּ בִּלְחוֹדוֹהִי יִפּוֹק אָם בִּעֵיל אָם_פֿנפֿן וֹבֹאָ פֿנפֿן וֹאָא אָם_

بَيْنُ لِمُ لِمُ لِيُنْ لِيُنْ لِيُنْ يَجْمُ جُرُفُرُ: לו בְנִים צִּוֹ בְנִוֹת הָאִשֶּׁה וִילְבַיִּיהַ × الله الأرزية الرابة الإلكان الإلكان الإلكان الإلكان الإلكان الإلكان الإلكان الإلكان الإلكان الإلكان الإلكان ا

〈※ ※紫※ 寸卓添い: אַנַר אָרָנִ אָנַראָהָטָּנִ וֹאָנַרַבָּנָנִ וֹאִם_אֹמָר יאִמּר וֹמָבָר אִנִּבִשׁיִ

ַ בַּמַּבְצֶה וַהְּבֹבְרָוְ לַהְלֶם: (o) הַמְּוּנוֹעִ וְרָצָּׁה אָבְנָיוֹ אָנִרְאָנִיוֹ ָּ וֹבִינִּימִוֹ אֵּלְבַבַּיְבְּלֵנוּ אֵּוִ אֵּלִ_ב %<u>+ţ'ı' %</u><-<u>†</u>%<'`;'□

יפוק לבר חוריו מגן:

ÇÇIT: אַטַעָא רוא וָתָפּוֹק אָמָתֵיה **E**CHILLIL

יפוק בלחודוהי: ילַנָהָא הָהֵי לְרַבּוֹנָה וְהִיאַ ינוליד ליה בנין או בנן אַתָּוָא אָם וְבוּנִיה וְמֵין לֵיה אָמְּהָא

ווט בני לא אַפּוּק בַּר חוֹרין: בוני נו הבוני בי אַפְּיִנִי はばけ

ויהי ליה עבר פלח לעלם: בבוניה וָת אוּדְנִיה בְּמַרְצָּעָא דַלְוָת מַזווְתָא וַיַרְצַע בּוֹנוֹא וּלַבְבְּנִיה לְנָת בַּמָּא בונגע

> nothing. seventh he shall go out free for years he shall serve; and in the If thou buy a Hebrew servant, six

then his wife shall go out with him. out by himself; if he be married, If he come in by himself, he shall go

himself. master's, and he shall go out by wife and her children shall be her she bear him sons or daughters; the If his master give him a wife, and

children; I will not go out free; love my master, my wife, and my But if the servant shall plainly say: I

for ever. with an awl; and he shall serve him master shall bore his ear through door, or unto the door-post; and his God, and shall bring him to the then his master shall bring him unto

זכו מדות לעלוי יראתם: גורס ואויגיני פליליס (דבריס לב, לא), כשאויבינו פלילים האלילים להשביתם (מ"א להחשיבם), שנאמר כי לא כצורנו שהמביא דיני ישראל לפני ארמים, מחלל את השם ומיקר שם עלמי להבינם מעמי הדבר ופירושו, לכך נאמר אשר חשים ג' פעמיס, עד שמסא קדורה בפיהם כמשנתה, ואיני מערית לא מעלה על דעמך לומר, אשנה להם הפרק וההלכה צי או (3) ,אם בגפו ,יבא. שלא היה נשוי אשה, במרגומו אשר חשים לפניחם. אמר לו סקנ"ס למשס, כי מקנס, בנמכר בנים דין: לחפשי. למירום: לפרשת מובת, לומר לך שתשים שנהדרין אלל המקדש (ם"ה כה,לט), הרי מוכר עלמו מפני דוחקו אמור, ומה אני מקיים סראשונים מסיני אף אלו מסיני. ולמס נסמכס פרשח דינין "לא בשש, כשסוא אומר וְכִי יָמוּן אָמִיךּ שָמֶךּ וְנִמְפֹר לֶךְ (ויקרא שראשונים, ואלה, מושיף על הראשונים (שמו"ר ל, ב), מה אואינו אלא במוכר עלמו מפני דחקו, אבל מכרוהו בים דיון לא (ו) ואלה המשפטים. כל מקוס שנחמר חלה, פסל חם בגנבחו, כמו שנחמר חם פין לון נְמְפַר בְּבְנֵבְּחוֹ (שמוח כב, ח),

מתרמי מלמ בממיך: כי חקנה. מיד בים דין שמכרוסו מלמוד לומר כי ימכר לך אחיך העברי (דברים מו, יב), לא שש שניס יענוד, ומס אני מקייס וְסִהְנַמַלְמָּס אֹמָס (ויקרא

במזונום אשמו ובניו (קידושין כב.): הכניפה שחלה, הלה מגיד הכחוב, שהקונה עבד עברי חייב שסס דנין אומו כדיני ישראל, אל מביאסו בערכאות שלסס, ישראלית (מכילתא פ"ב): ויצאה אשתו עמו. וכי מי ולא לפני עובדי אלילים (גימין פת:), ואפילו ידעת בדין אחד לסוליד ממנס עבדים (קידושין כ.): אם בעל אשה הוא. לפניסס, כשלמן העכוך ומוכן לאכול לפני האדס: - לפניחם. שאס לא היה נשוי מתחלה, אין רצו מוסר לו שפחה כנענית שסוח, ימידי במוך לבושו, בכנף בגדו: בגפו יצא. מגיד, אם בלמודוםי. ולשון בגפו, בכנפו, שלא בא אלא כמות

יולמה בשם: כס, מו), בלקוח מן סכנעניס, אבל בלקוח מישראל יצא בשש, קעבְרִי אוֹ קעַבְרִיָּס (דבריס מו, יב) מלמד שאף סעבריס בשש, ואפילו לפני שש אס סביאס סימנין יולאס, שנאמר פְֿהִיף עבדו של עברי, עבד כנעני שלקחחו מישראל, ועליו הוא אותר הא אינו מדבר אלא בכנענית, שהרי העבריה אף היא יולאה (2) כי חקנה עבר עברי. עבר שהוא עברי, או אינו אלא אלא בישראלים, מלמוד לומר האשה וילדיה מהיה לאדוניה, רבו למקור לו שפחה כנענית להוליד ממנה עבדים. או אינו (+) אם אדניו יחן לו אשה. מכלון, מסרטות ניד

(5) את אשתי משפמס:

לַאַ שַבּאַ כַּבָּאַט שַהַלָּבִים: ליי וְבֶּירִיִמְבָּר אָיִשׁ אָתִדבִּתְּיֹ לְאָמָתִ

בְבְגְרַרַבְהָ: خُمْت أَخُدُ، حِهِ_نَفِمْح خُمُّذُكُ فَا (כי לא)[קי לַוֹּן יְשְׂנֶדְה וְהֶפְּדְּה דִּיִפִּיִּשִה בֹיה וְיִפְּרְפִנּה לַּהְּבַר

הבנות יעשה קה: الامارخائا المثاثانا

בְּסִוּתָה וְעְּלְתַה לְאָ וֹלְבֶת: י אַם_אַנוֹרֶת 'נְקַּחַרְלָּוֹ

> ゼロージ: לאַמִרוּ לַא טִפּוָל כֹּמָפַּלַנוּנוּ ווְבָּוֹן וּבָר וָת בָרַמֵּוִע

בִּמִשָּׁלְמֵיה בַּה: אַבוֹבוֹ בִית בִיה רְשִׁי לְזִבּוֹנִה אַם_בַבְּלֵּע בַּבְּנִנְינָ אַבְנְינִע אַמָּב אַם בּנָמָע בַּבָּנִנִי בַבְּנִנַע

בְּנְתְּיִ יִשְּׁבְּאֵלְ יַנְעֲבִי לְעִי: כַּמְאָפַּׁס וֹאָם לַבְּבוֹיה וְקּיִימְנָּה כְּהַלְכָּת

בְּסִוּתַה וְעְּנְתַה לָא וְמְנַעַ: שְׁאֵבְה אָם אִיחְרָנְתָא יַפַּב לֵיה זִּיּנִה

> as the men-servants do. a maid-servant, she shall not go out And if a man sell his daughter to be

deceitfully with her. have no power, seeing he hath dealt her unto a foreign people he shall shall he let her be redeemed; to sell hath espoused her to himself, then If she please not her master, who

manner of daughters. he shall deal with her after the and if he espouse her unto his son,

rights, shall he not diminish. food, her raiment, and her conjugal If he take him another wife, her

מלמוד לומר וְמִים מֶל מִשְׁפַּמְפוּ מָשְׁבוּ (ויקרם כה, י), מגיד ועבדו לעולם. עד היוגל, או אינו אלא לעולם כמשמעו. מבדים לעבדים, והלך זה וקנה אדון לעלמו, ירלע בפניהם: המוווות, ואמרתי כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם, ולא ומוווס שסיו עדים במלרים כשפפחתי על המשקוף ועל שתי מס נשמנו דלמ ומוווס מכל כלים שבבית, אמר סקב"ס, דלמ כמין חומר, (ר"ל קשר לרור מבושס שחולין בלוחר לחכשיט) וקנה אדון לעלמו, מרלע. רבי שמעון היה דורש מקרא זה עלמו, און ששמעה על הר סיני כי לי בני ישראל עבדים, והלך סיני לא מגנוב, והלך וגנב, מרלע (מכילמא פ"ב), ואם מוכר מברים שבגוף, ממר ר' יומנן בן וכמי, מון וממ ששמעה על הר הימנים אף כאן הימנים. ומה ראה און להרלע מכל שאר במלורע קנוך און סַמִּשַבֶּר סַיְמֶנִים (ויקרא יד, יד), מה להלן און לגוירה שוה, נאמר כאן ורלע אדוניו את אונו, ונאמר (6) אל האלהים. לבים דין, לכיך שימלך במוכריי שמכרוסו וו לא מלא בשן ועין, אלא עובדם שש, או עד סיובל, או עד

העברים. כיליאת עבדים כנענים שיולאים בשן ועין, אבל מכורס אינו דין שלא ממכר (ערכין כמ:): א הצא כצאה מנס אין כסף, שאנו דורשים אומו לפימני נערות, שאינה ומס מכורס קודס לכן יולאס בסימנין, כמו שכסוב וילאס (מכילמא פ"ג), יכול אפילו הציאה שימנים, אמרם קל וחומר, (ד) וכי ימכר איש אח בחו לאמה. נקענס סכמונ מדנר שלא עובדו עד היובל, בין סמוך בין מופלג:

שחמשים שנה קרוים עולם, ולא שיהא עובדו כל חמשים שנה,

מינו יולמ ברמשי מיברים: לעברים, מה העבריה אינה יולאה בראשי איברים, אף הוא בראשי איבריס, מלמוד לומר סעברי או סעבריס, מקיש עברי במרצע. הימנית, או אינו אלא של שמאל, מלמוד לומר און לא מלא בראשי איברים כעבדים כנענים, יכול העברי יולא אף דלם מעומד (קידושין כב:): ורצע אדוניו אה אזנו אף עבריס יולאס בשש ובייבל, ומסו לא מלא כלאם סעבדים, לומר או אל סמווים, סקיש דלת למוויס, מס מוויס מעומד מקיש עברי לעברי לכל יליאומיו, מס עברי יולא בששובייבל, וּצַבֶּנֶה (דבריס מו, יו), בדלת ולה במוווה, הה מה מלמוד וביובל, הלמוד לומר כי ימכר לך החיך העברי הו העבריה, שמסק סמוווס כשרס לכלוע עליס, מלמוד לומר וְנָמַפָּס בְּקַוֹּנוֹ עינס חו דמי שינס, חו חינו חלה לה מלה כלחת סעבדים בשש לו (מכילמה פ"ב): אל הדלה או אל המוודה. יכול שמביה סימנין, וכל סקודס קודס למירוסה, ונומן לס דמי

שלא לקיים בה מלום יעוד, וכן אביה, מאחר שבגד בה ומכרה ולא סאב (קידושין ימ:): בבגדו בה. אס בא לבגוד בס, לא ימשל למכרה. שלינו רשלי למכרס לאחר, לא סאדון במנה, טול שני שלישיום המנה וחלה מהללך: - לעם נכרי שנה ושנה בשמית המנה, ועשתה אללך צ' שנים, הרי שלישית סיים שעמידה ללאם לפוף שש שנה, נמלא שקנים עצודה כל סרי שקואס במוס ועשמס אללו צ' שנים, אומרים לו, יודע במפפר השנים שעשמה אללו כאילו היא שכורה אללו, כילד, מסייע בפדיונה, ומה הוא מקוה שנותן לה, שמגרע מפדיונה ממרים: והפדה. ימן לה מקום להפדום ולגמם, שמף הומ כמו לך סכמוב שמלוס ביעוד, ורמו לך שלינס לריכס קדושין ולסכניםם לו למשס, וכשף קניימה הוא כשף קדושיה. וכאן לכנקס (מכילמה פ"ג): אשר לא יעדה. שסיס לו ליעדס (8) אם רעה בעיני אדניה. שלה נשהה הן נעיניו

הבנות. שלר כקום ועונה: לס, סרי אם מיועדם לי בכמף שקיבל אביך בדמיך: כמשפט ליעדה אם ירלה אביו, ואינו לריך לקדושין אחרים, אלא אומר (9) ואם לבנו ייעדנה. סמדון, מלמד שמף בנו קס מחמיו

~~7~~6

וְאָם_שְׁלְתִּיאֵכְּׁנִי לְאִ זְּמֵּמִּי לְנִי וֹאָם שִׁלְיִ אִבְּּיוֹ לִאִ זַּבְּיִר לְשִּ

וְנְצְאָר חָנָם אֵין בְּסֶר: (ס)

ישיאו עבה איש ומת עות יומת:

נַנִּיס שֲׁמָּה: (ס) خُرْبُة إِسْمِيْنَ، خُلِي مُخِيَا يَجَمَّد يَعْتُمُونِ خِرِيَاهِ يَعْمَدَ خِلِكُ يُمَالِ

देवादः (०) בְּעְּרְיִּלְיִרְ מִעְּיִם מִיּנְבְּיִרְיִּרְ הִעְּקְתָּיִהְיִּרְ לְּמִקְשְׁמְרֵיִרְ בִּנְכִילִי מִוֹ מִוְבְּחִי לי ללי־נְוָּדְ אָּיִשׁ עַּלְרֵבְעָהְרָיִּ נְאָּבִי יַרְשִׁעְּ

נחפוק מגן דלא בסף:

אַטַבְּטְּמְלֵא יִטְבָּטְמִילִי: **4817** וולמלניה

بابعدام جريفا: וֹאָהֶרְ לָאָ גֹּיְרִ וֹנִאֶּלְנִים אֹנָּנִי יוֹלָאְ כֹמּוֹ לִיִי ימוֹ עֹבֹם וֹנִ

שבלבוניה למקשל:

nothing, without money. her, then shall she go out for And if he do not these three unto

dieth, shall surely be pur to death. He that smiteth a man, so that he

may flee. will appoint thee a place whither he God cause it to come to hand; then I And if a man lie not in wait, but

Mine altar, that he may die. with guile; thou shalt take him from upon his neighbour, to slay him And if a man come presumptuously

(כמוצומ מו:): בסוחה. כמשמעו: ענחה. משמיש: (10) אם אחרת יקח לו. עליס: שארה כסותה ועונתה כד, יל). ולל ימכן לומר לדס לעון סלד ליד, עלידמ מיומ

ביימי אומר וילאה מנס זו בגרום, לכך נאמרו שניהס שלא לימן לומר אין כסף, לרבוח יליאח בגרוח, ואם לא נאמרו שניהם, פ"ג), או אינו אומר שחלא אלא בבגרוח (קידושין ד.), חלמוד וילאס מנס, שאס קדמו פימניס לשש שניס מלא בקן (מכילמא בְּמִבְּנִים וֹתְּבְּנִיף שֵׁשְׁ שְׁנִים (דברים מו, יב), ומסו סחמור כחן שש שנים קודם פימנין, כבר למדנו שמלה, שנהמר קַעָּבְרִי הֹוֹ בסימנין, ומשסס עמו עוד עד שחבים סימנין, ואס סגיעו יומר ממס שריבה לעבדים, ומה היא היציאה, ללמדך שמצא בידם לפדות את עלמס: ויצאה חום. ריבה לה יליאם לוו מפדיונה וחלא, ווה לא יעדה לא לו, ולא לבנו, והיא לא היה שלס לא יעשה לה, ומה הן השלש, ייעדנה לו, או לבנו, או יגרע (11) ואם שלש אלה לא יעשה לה. הס ההת משלם

מלמוד לומר מכה היש, שהינו חייב עד שיכה בן קיימה, הרחוי וסרג יסא חייב, חלמוד לומר ואיש כי יכה (שם), ולא קמן . אשה. ועוד, אילו נאמר מכה איש, שומע אני אפילו קמן שהכה מנין, מלמוד לומר כי יכה כל נפש אדם, אפילו קטן ואפילו מומר מינו מייב עד שיכה מיש, הכה את האשה ואת הקען פר:). ואם נאמר מכה איש ולא נאמר ואיש כי יכה, היימי מכס איש וממ, אינו חייב אלא בסכאס של מימס (סנסדרין (ויקרא כד, יו), שומע אני הכאה בלא מימה, מלמוד לומר למה נאמר, לפי שנאמר וְאִישׁ כִי יַבֶּה כָּל נֶפֶשׁ אָדָם מוח יומָת ומס שבירי לפרש למס באו כולס, אפרש: מכה איש ומה. (12) מכה איש ומה. כמה כמונים נהמרו נפרשה רולחין, פטטון פה לבעל הדין לחלוק:

שְׁבֵבְי וכן בוַשְ שָוַעֵּב וְשַׁפַּׁב נֻצִב שָׁשַ וֹפֹּבָּוּ, לְעַשְׁפַּׁב (שַעוּשַרָ-שָ (13) ואשר לא צדה. לה הרב לו ולה נתכוין. לדה לשון לעבוד עבודה, מקחנו למוח (מנהדרין לה:, יומה פה.): לסיות היש (מכילתה פ"ד):

ואי זה מקום קולטו, זה מחנה לויה (מכוח יב:): במויד נסרג: ושמחי לך מקום. אף במדבר שינום שמס. וממייבים אומו לגלומ, נמלא זה שהרג בשוגג גולה, וזה שהרג בפולס ונופל על זס שסרג במזיד וסורגו, ועדיס מעידים עליו אמד, זס שסרג במזיד יושב מחת סקולס, וזס שסרג שוגג עולס בדבר שיעידו, וה לא נהרג ווה לא גלה, והקב"ה מומנן לפונדק בשני בני אדס, אחד הרג שוגג ואחד הרג מזיד, ולא היו עדים מרשעים ילא רשע, והאלהים אנה לידו, במה הכמוב מדבר, שסיא משל סקב"ס שסוא קדמונו של עולס, וסיכן אמרס מורס גַבָּטְ בְשַׁע (שמואַל־אַ כד, יג), ומשל הקדמוני היא החורה, מלפניו, סוח שחמר דוד, פַּחַשֶׁר יֹחֹעַר מָשַׁל בַּקַּקְר יַחַעַר מָשָׁל בַּקַּקְתָנִי מֵרְשָׁעִים לתלום לי עלם: והאלהים אנה לידו. ולמס מלם וחם שְׁמֵן (משלי יב, כאֹ), מִמְשַׁנֵּה הוּא לִי (מלכים־ב ה, ו), מודמן رعدا رَمَ مِهُرِه عَرُدِه دِهِم (محدَّم دَمَ, ٠), دُمُ بِهُرِه ذَوَةِ بَمَ دِهُ מקוס לשון אורב סוא: והאלהים אנה לידו. זמן לידו, לא לדד למלוא לו שוס לד מימה, ואף זה יש להרהר עליו, מכל וּמִלְּין לְבַּר שִׁלְּמֶב יְמַלָּל (דניחל ז, כה), אף כחו אשר לה לדה, עַל צַר מִּנְשֵׁמִּוּ (ישעיה פו, יצ), נְדְּה מֹורֶה (שמוחל־ה כ, כ), מודס לו, ואם יש למברו באמם מממלוקם של לד, נמברנו במלק כמכגומו ודלא כמן ליה. ומנחם חברו בחלק לד ליד, ואין אני לדיים ופועל שלו לודם, וזהו פועל שלו לד. ואומר אני פתרונו לא יגרע. מן סאמס שייעד לו כבר: שארח. מוונות אין נופל ס"א בפועל שלה, ושס דבר בה ליד, ווה שם דבר בו

מוידין, פין מערימין: מעם מובחי. פס סים כסן ורופס שליח בים דין וסרופא וסרודס בנו וחלמידו, שאף על פי שהם שהכה. ועוד, כי יכה כל נפש הדה הפילו נפליה במשמע, והשוגג, חלמוד לומר וכי יזיד ולה שוגג, להרגו בערמה ולה ארבעים, והאב המכה את בנו, והרב הרודה את תלמידו, אני אפילו רופא שהמיח, ושליח בים דין שהמיח במלקוח (FI) וכי יזיד. למס נאמר, לפי שנאמר מכס איש וגוי, שומע

[한민 : ناعايد لافأرني نفيا: אַמִּעוַ בַּמֶּבָּס וּמִע עַּעַר יָדָוֹ לַלְם או נְת אַמְמֵיה בְּשִׁילִמֶּן וִימוּת איי וְכִי־יַבֶּהְ אִישׁ אָת־עַבְרְּוֹיְ אִי אָת־ נַאֲבִי יִמְחֵי נְּבָר יָת עַבְּדִיה וטן וְרַפָּא יְרַפָּא: (ס) בוּהַלְנִיה וְהֵין וֹאַנִר אַסְיָא משְׁעַנְּהָוֹ וְנְקָּד הַמַּבֶּה רָק שִׁבְּתָּוֹ בְּבְרֵיה וִיהֵי זְכָא מָחָיָא לְחוֹד אם לאים והקהבלף בהויץ על־ אם יקים ויהביף בברא על \$**=**i\$\$!: וֹמִינוּ וֹנִפַּל לַמִּהִפָּר: לכולמוזא ולא ומוט וופוץ אַטַרַבְמָּבוּ בַּאָבוּ אָן בַאָּנִרָּף וַלָאָ לּבֿר וָת חַבְּבוּיה בְּאַבְּנָא או لخد ندخا אَيْمِ،ם لنخب مُنمِ نَعْدَدُ نَعْمَا سَحُدِنا لَنَصْنَا יומֶת: (ס) אִנִילַמֹּלָא וִנִילַמִּוּלָ: ١٠ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١
١١ ١ LXUL 八名口に上い 一次はこに אִנִילַמֹּלָא וִנִילַמִּוּלָ: מְוֹת יומֶת: (ס) ⁹⁷ וְנְנְּדְ אָנְהָ וּמְׁכַּבְוּ וְנִמְאָא בֹּנִבְוּ וְבְּנִנְיִבְ וֹפַהָּא מִבָּנִּוּ אַטַבְּשָׁהַלְאִ יִטְבָּטְהִילִּי เต็น: (a) מות ידימחי לאבוהי これなれた ことはこ

his mother, shall be surely put to And he that smiteth his father, or

hand, he shall surely be put to death. selleth him, or if he be found in his And he that stealeth a man, and

mother, shall surely be put to death. And he that curseth his father or his

fist, and he die not, but keep his the other with a stone, or with his And if men contend, and one smite

cause him to be thoroughly healed. for the loss of his time, and shall smote him be quit; only he shall pay upon his staff, then shall he that if he rise again, and walk abroad

be punished. die under his hand, he shall surely his bondwoman, with a rod, and he And if a man smite his bondman, or

(קנסדרץ פּד:): אביו ואמו. מוזס מוזס: מות יומת. שסוא במימה. ואינו חייב אלא בהכאה שיש בה חבורה שסוא במשלומין ולא במימה, הולרך לומר על החובל באביו (EI) ומכה אביו ואמו. לפי שלמדנו על סמובל במבירו מביו ואמו, סמס, בין איש ובין אשס, אס כן למס נאמר איש

לי היינו פלוגמא, דמר סבר מקשינן הכאה לקללה, ומר סבר וכסב וגונב איש בין מכה אביו ואמו למקלל אביו ואמו, ונראה כל מימה האמורה בתורה סמה, חוק היא. והפסיק העוין בידו כבר קודס מכירס (סוסדרין פס:): - מות יומת. במוק. פ"ס): ונמצא בידו. שראוסו עדיס שגנצו ומכרו, ונמלא (שס), לכך סולרכו שניסס, מס שחקר זס גלס זס (מכילחא לי אלא גונב איש, גונב אשה מנין, מלמוד לומר וגונב נפש לומר וגונג איש ומכרו. ולפי שנאמר כאן וגונג איש, אין נפש, אשה או טומטום או אנדרוגינוס שגנבו מנין, מלמוד אָישׁ גֹנֵב נֶפֶשׁ מֵמֶׁמְיוּ (דבריס כד, ו), אין לי אלא איש שגנב (16) וגוב איש ומכרו. למה נאמר, לפי שנאמר פִי יִמְנֵא במנק:

אם אביר, אשם שקללה אם אביה מנין, מלמוד לומר ומקלל מִים מַשָּׁר יִקְגֵּל מָם מְבִיוּ (ויקרה כ, ש), מין לי מלה מים שקלל (17) ומקלל אביו ואמו. למס נאמר, לפי שסוא אומר אָישׁ לא מקשינן (שס):

> בו (מ"כ פי קדושים קידושין ל:): . אֿמָס דְּמֵיקֶס בָּס (שס כ, כו), ובמקלל אביו ואמו נאמר דְמָיו מקום שנאמר דמיו בו, בפקילה, ובנין אב לכולם, בַּאָבֶן יִרְנָמוּ משר יקלל, לסולים שם סקטן: מוח יומח. בסקילס. וכל

> כמרגומו ויפל לבוטלן, לחולי שמבטלו ממלאכחו: לכך נאמרה פרשה זו (מכילמא פ"ו): ונפל למשכב. עין, לא למדנו אלא דמי איבריו, אבל שבת ורפוי לא למדנו, (18) וכי יריבון אנשים. למה ואמר, לפי שנאמר עין מחם

> כמרגומו, ישלס שכר הרופה (צבה קמה פה:): ורגלו, שנאמר יד מממ יד רגל מממ רגל: ורפא ירפא. כשני למלשכם יד וכגל, וסוא כבר נמן לו מחמם נוקו דמי ידו סמולי, כמילו סומ שומר קשומין, שסרי מף לממר סמולי מינו סמולי, אם קטע ידו או רגלו, רואין בטול מלאכמו מחמת יקוס זה, לא נקס המכה: רק שבחו. בעול מלאכתו מחמת כשקם זה והלך על משענתו, אז ונקה המכה, אבל עד שלא כאן, שמובשים אומו עד שנראה אם ימרפא זה, וכן משמעו, המכה. וכי מעלה על דעמך שיהרג זה שלה הרג, הלה ללמדך (19) על משעותו. על צוריו וכחו (מכילחה שם): ונקה

** בְּיִן תַּחָר עִּיִן שֵׁן תַּחַר שֵׁן יָד שִינִא חַלְן שִינָא שִׁנָּא חַלְן שִׁנָּא יִיִּלְן שִׁנָּא יִיִּ תַּחַת נְפָשׁ: ני וָאָם־אָסְוֹן יִהְיָה וְנָתַמָּה נָפָשׁ וָאָם מוֹתָא יָהִי וְתִּמֵּין נַפְּשָׁא ₫ĠĠĠ,□: וֹמִּנִי הֹּלִנִ בַּהַלְ בַּאֹמָּב וֹנִטֹּן نَاتُيُكُ خُونًا مِّرْتِهِ تَمْتِهِ خَكَةِدُكُ لَاحٌمْ نِتَا مَانِعُمْ مُنْفِحُمُكُ نَافِقًا וֹב'._וֹלָהַוּ אֲלָחָוִם וֹלָנִפָּוּ ַלְם כֵּי כַּסְפַּוֹ הְוּא: (ס) יי אַן־ אִם־װָם אָוֹ יוֹמָוִם יַשְּׁמָד לָאַ פְּרַם אִם ִיוֹמָא אוֹ חְּבֵין יוֹמִין

שַּׁעִּי בְּר בוֹלֵץ שַּׁעִּים בּלֶץ:

חַבּוּהָה: (ס)

באַשַּׁבא וושון משוער בּוּוּנִיא: ַ כַּמָא *בּי*שָׁנִי עַלְּוֹהָי בַּעְלָה וֹלְאָ אִשַּׁטֹא מָהַבּוֹא וִוֹפַּׁלֵנוּ וֹלְבַּבַּאַ אַמַּע נֹאָבׁו וֹלַגַּוֹן עּוּבָרוֹן וֹנִמָּעוֹן יהקיים לא יהדן אַבי כּסְפּיה

انَانَ فَلَمْ لَا مُطَافِر اللَّهُ لَا مُطَافِر اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ

هُجُولُ جِنْهُا يَارُكُ جِنْهُا هَلَامُهُ يَارُكُ

חַלְרַ נַפַּמָא:

וֹבא שׁלָנּ וֹבא בַּלָּלָא שַׁלָנַּ

determine. him; and he shall pay as the judges the woman's husband shall lay upon he shall be surely fined, according as fruit depart, and yet no harm follow, a woman with child, so that her And if men strive together, and hurt

punished; for he is his money.

Notwithstanding if he continue a

day or two, he shall not be

shalt give life for life, But if any harm follow, then thou

for hand, foot for foot, eye for eye, tooth for tooth, hand

wound, stripe for stripe. burning for burning, wound for

57

†7

٤7

סקל לא כל שכן: נקם ינקם. מיחח סייף (סנסדרין וב: שיש בו כדי לסמימ, ועל חבר שסוח כדי למוח בסכחם זו, עבד ומומר, מס ישראל ממור אין מייצ עליו אלא אם כן סכסו בדבר ען יד אשר ימום בו. גירפה רא"ס) הכהו, והלא דברים קל בישראל, וְאָס בְּאָבֶן יֶד אַשֶׁר יָמוּח בְּה (במדבר לה, יו) (או בכלי סכמוב מדבר, או אינו אפילו אין בו כדי לסמים, מלמוד לומר ידו ושקק מעת לעת פעור: בשבש. כשיש זו כדי לקמית בכלל, להיות נדון בדין יום או יומים, שאם לא מת מחת וסרי סים בכלל מכם איש וממ, אלא בא סכמוב וסוליאו מן בוטי מם כספו לנוי לו עולמים, אף עבד הקנוי לו עולמים, סכמוב מדבר, או אינו אלא בעברי, מלמוד לומר כי כשפו (20) וכי יכה איש את עבדו או את אמתו. נענד כנעני

UELL

كابات

מכילמה פ"ו), וכן סום הומר מֶבֶב לַמֶמֶת נְקַם בְּרִית (ויקרה בו,

ULL: הוא. סא אמר שסכסו, אף על פי ששסס מעת לעת קודס שמת, וליוס, וס מעת לעת (מכילתל פ"ו): לא יוקם כי כספר אחד הוא פעור על יומים לא כל שכן, אלא יום שהוא כיומים, (וב) אך אם יום או יומים יעמוד לא יוקם. אס על יוס

> עונש על כך: ונהן. המכה דמי ולדות: בפללים. על פי ישיח עליו וגוי. כשימבענו הבעל בבית דין להשית עליו ממנו, כמו וְשְנְשׁׁ מַמוֹ מֵמְׁם בָּמָף (דברים כב, יע): באשר לסעלות בדמיה בשביל הריווה: ענש יענש. יגבו ממון דמי ולדום לבעל, שמין אומס כמס סימס ראויס לסמכר בשוק, ת, יד): ולא יהיה אסון נאשה: ענוש יענש. לשלס וּבְּמְבֶם וְעַׁלַּלְּפִוּ בַלְּלֶוְבֶם (וִבמוִם וּרִי מוּ)' וּלְטָבּל נֹדָּט (וִבמוִם לשון דמיפה והכחה, כמו פו פגף בְּשָׁבֶן רַגְלֶּךְ (מהלים לח, יב), וסכס את סאשס (מכילתא פ"ח): ונגפו. אין נגיפס אלא (בב) וכי ינצו אנשים. זה עם זה, ונתכוון להכות את תבירו,

> נמכל בשוק: וסרג את זס פעור ממיתה, ומשלה ליורשיו דמיו כמו שהיה ויש אומריס ממון אבל לא נפש ממש, שהממכוין להרוג אם זה רבומינו מולקין בדבר (מנסדרין עמ.), יש אומריס נפש ממש, (32) ואם אסון יהיה. נמשק: ונתת נפש תחת נפש. 24,449:

> כמו שדרשו רבומינו בפרק החובל (בבה קמה פד.): שפחחו דמיו למכור בשוק, וכן כולס, ולא נמילם אבר ממש, (24) עין החה עין. מימל עין מבירו, נומן לו דמי עינו כמס

וְהַּלְטִנוּ עַּעַר עַיִּגוֹי: אָּטַבְּגֹּוֹ אֶּמִטֹּנִ וֹאֲטַׁלִּטַ כַּטְפָּאָּנִ וְבְי־יַבֶּה אָישׁ אָת־עָין עַבְּדָי אָוֹ־

₩£1: (E) يَظُيرُ كِلْلَافِيْنِ، يُمْذِٰثُكِ لَالِمَانَ لِيَمْنَيِنِ يَطْرَ خُرِدَ لِبَدِياً וֹאָם_מוֹן מֹבֹנוּ אָנַמוֹ

בּמוֹנו לֹטׁנ: וֹלַאִּ וֹאַכֹּלַ אָעַרַבֹּהָּרָוּ וּבֿהַּלַ ^{82} xigh tạn qáid iqid Tiờin וְבֶּרִיוֹאָח שָׁוֹר אָת־אָנשׁ אָוֹ אָתַ

עַמּוָר יַסְבֹּל וְנִם בַּבְּבָּיוֹ יוּמָת: וֹמֵּלֹנְנִי וֹנִיבֹּנִנוּ אָנְמִּ אָנְ אָמֵּוֹנִי os שׁלְשָׁם וְהוּעָּר בִּבְעְּלְיוֹ וְלָאֵ נאָם שוֹר נגַּח הוא מתַמַל

נַפְשׁׁוֹ בְּכָלְ אָשָׁר־יוּשָׁת עָלְיוּ: יּ אִם_כַּפָּר יוּשָׁת עָּלָיו וְנָתַן פּּדְיַן

> יפְּטְרְנֵיה חֲלֶף עֵינֵיה: ייה או יָר עייַע אַנאָ דעַיַין או אוֹה עוֹי

بجوابة بالأله فيداد: אַבְרָרוּ ואָם שְׁנָא דִּעַבְרֵיה אוֹ שְׁנָא

וַבְאַ: ש לסבוע ומבוע בעולא ובי וטבים שובא ולא ושאלוק אַן וֹע אַטֹעֹא וּמוּט אָעֹרַנֹמֹא וֹאָבׁוּ נֹעַם שַנָבֹא וֹט עּוּבֹבֹא

نظمير: אַטֹּא טוּבֿא וֹטַבוּיִם וֹאַב מָבוִיִּ ולא ומביה ווקטול גבר או ומֹבְקמוֹה וְאִמַּסְהַר בְּמֶבְיה וֹאָם שוֶר נֹנָּח הוּא מָאָטַמָּלָי

يركاله: פורקן נפְשִׁיה כְכֹל הִישִׁוּוֹן אָם מַמוּן וֹשִּׁנּוֹן צַּלְוָנִי ווֹמֵּין

> let him go free for his eye's sake. bondwoman, and destroy it, he shall bondman, or the eye of his And if a man smite the eye of his

97

tooth's sake. he shall let him go free for his tooth, or his bondwoman's tooth, And if he smite out his bondman's

shall be quit. be eaten; but the owner of the ox surely stoned, and its flesh shall not woman, that they die, the ox shall be And if an ox gore a man or a

and its owner also shall be put to a woman; the ox shall be stoned, kept it in, but it hath killed a man or given to its owner, and he hath not time past, and warning hath been But if the ox was wont to gore in

.mid noqu bisl redemption of his life whatsoever is then he shall give for the If there be laid on him a ransom,

מבומום ברום. וכן וְשַׁלְ סַמַשׁקוֹף (שמום יב, ו), על שם שהדלת במדור"ה בלע"ו (שלהג) וכן שְׁדֻפּוֹח מְדִיס, שקיפּן קידוס, שַׁבְּבַבְּבְשָׁתו (ירמיס יג, כג), ומרגומו משקופי, לשון מצעס, שבשר כנגדו, ולשון חבורה מק"ה בלע"ו (פפלעקקן) כמון נְמֵר חבורה. סים מכס שסדם נלרר בס ולינו יולם, ללם שמחדים לו לממכה בסם שהינו מלשער כל כך, וזה ממכה בברול ולשרו: וקנה ידו, יש עליו לחחכה בכל מה שירלה, אלא אומרים יש פי שנומן לו דמי ידו, אין פוטרין אומו מן הלער, לומר, הואיל דרשוסו רבומינו למייב על סלער אפילו במקוס נוק, שאף על נומן שבם ורפוי ובשם ולער. ומקרא זה ימר הוא, ובהחובל לפי מה שהוא, אם יש בו פחח דמים נוחן נוק, ואם נפל למשכב דס, שפלע את בשרו, נפר"דור בלע"ז (אפענע וואונדע) הכל רולה לימול להיות מלמער כך: פצע. היא מכה המוליאה כגון כוואו בשפוד על לפרניו, אומדים כמה אדם כיולא בזה (2s) כריה החה כריה. מכום אש. ועד עכשיו דבר במבלה אף כל שנברא עמו, וסרי שן לא נברא עמו. ואס נאמר שן ולא

שמס נממר עין ולמ נממר שן, סיימי מומר, מס עין שנברמ עמו וסמומס, וכמש סגוים שסומ גיד סממס. ולמס נממר שן ועין, בכ"ד ראשי אבריס, אלבעות הידים והרגלים, ושמי אונים, כמו שלמכנו ללל לל מלל כללת סעבדים: ההה עינו. וכן מש מליו:

נאמר עין (מכילמא פ"ט): שיש בה פחח דמים, ועכשיו בשמין בה פחח דמים אלה לער, נאמר עין, הייחי אומר, אפילו שן חינוק שיש לה חליפין, לרך

סשור נקי: לפי שנאמר במועד, וגם בעליו יומח, סולרך לומר בחם ובעל זהו מדרשו (פסחים כב:, בבא קמא מא). ופשומו כמשמעו, למברו יצא פלוני נקי מנכסיו ואין לו בסס הנאה של כלום, בסואס מנין, מלמוד לומר ובעל סשור נקי, כאדם סאומר אם בשרו, שאפילו שממו לאחר שנגמר דינו אסור באכילה, נבלה, ונבלה אפורה באכילה, אלא מה חלמוד לומר ולא יאכל בשרו. ממשמע שנאמר פקול יפקל סשור, איני יודע שסוא אלא שדבר סכמוב בסווס (בבא קמא נד:): ולא יאכל את (28) וכי יגח שור. אמד שור ואמד כל בהמה ומיה ועוף,

סוכגו על כלימת שורו (סנסדרין מו:): רצַׁם סוּם (במדבר לה, מו), על רליחחו אחה הורגו, ואי אחה בידי שמיס, יכול בידי אדס, מלמוד לומר מות יועַת הַשַּבֶּה (62) אח עין עבדו. כנעני, אבל עברי אינו יולא בשן ועין, ובעיעה, מניין, מלמוד לומר והמים: וגם בעליו יומח. יגח, אין לי אלא שהמימו בנגיחה, המימו בנשיכה, דחיפה, קַמִּים (ברמבית מג, ג): והמית איש וגוי. לפי שנמתר כי והועד בבעליו. לשון המראה בעדים, כמו קעד פעד בָנוּ (92) מחמל שלשום. סרי שלש נגימות (מכילתה פ"י):

त्रुत :षुख्रंत दीः יי אי־בון יגַּח אוֹ־בָּת יַגַּח כַּמִּשְׁפָּט אוֹ לְבַר יִשְׂרָאֵל יַגַּח תּוֹרָא אוֹ

לַאַרְּלָּיוּ וְתַּשִּׁוֹר יִפְּקָל: (ס) בּ בֶּסֶףוֹ שְׁלֹשֵׁים שְקַלִּים יַתֵּן לְאַמֶּהָא כַּסְפָּא הָּלְהִין סִלְעִין אָם_מַּבֶּר וֹנָּח הַמִּּוֹר צָּוֹ צְּבָּוֹר

שְׁמְּה שִּׁוֹר אָוֹ חֲמְוֹר: <u>וְבְּבֵר אָנְהַ בְּר וְלְאִ וְכַפְּנִה וְנְפַּלְ _ וְבְּבֵר צִּבְּר וְלְאִ וְכַפִּינֵיִה</u>

﴿خُمُّكُمْ لَٰ لِيَقَالِ لَٰ لَٰذِيكَ خِلِهِ ﴿وَ) לַּמַלְ עַדִּוּרְ יְמֻּלֶּם כַּסְבּ יַמֶּוֹר

דַּמֶּׁעַ יֶּהֲצֶּׁוּן: עַעַן וְעַבְּי אָנַר כַּסָפַּוּ וָנָם אָנַר se בעה נְמָת וּלֶּכְרוּ אָת־הַשָּׁוֹר דְּתַּבְרוּה וִימוּת וִיזַּבְּנוּן יָת لجرابية المالا الإرابيان

> יונעביד ליה: לבת ישֶׁבְאֵל ינַת בָּדִינָא הָדֵין

וְקְרִינְפְּמָח אָישׁ בֹּוֹר אֵוֹ כֵּיִר נִאָּרֵי נִפְּמַח גְּבָר גּוּב אוֹ אַרֵי ימין לְובוּנִיה וְתוֹבָא יִהְרָנִים:

אָם לְתַּבְּיָא יִנַּח תּוֹרֶא אוֹ

أنهبح فقا سبله هب لتقله:

וְמִיב לְמִּבוְנִי, וּמִימָא וְנֵי מְרֵיה דְּגוּבָא יְשַׁלֵּים כַּסָפָּא

וֹאַב וֹט בַמוּ מִוּטָא וֹפַּבְׁוּנוֹ: שוָבֹא עַנֹא וֹנפֹּלַיוּוּ זֹע כּסֹפּּיה אָטַ מִּוֹנַ וֹאָבוּ וֹצִוּלַ טוָר צִׁיִלָּר וֹט טוָרָא

> judgment shall it be done unto him. gored a daughter, according to this Whether it have gored a son, or have

and the ox shall be stoned. their master thirty shekels of silver, bondwoman, he shall give unto If the ox gore a bondman or a

and an ox or an ass fall therein, man shall dig a pit and not cover it, And if a man shall open a pit, or if a

33

shall be his. owner of them, and the dead beast good; he shall give money unto the the owner of the pit shall make it

and the dead also they shall divide. the live ox, and divide the price of it; so that it dieth; then they shall sell And if one man's ox hurt another's,

דין כופר: ונהן פדיון נפשו. דמיניוק, דברי רבי ישמעלל. כמו אם כסף חלוה, לשון אשר, זה משפטו, שישיחו עליו בים (30) אם כופר יושה עליו. אם זה אינו הלוי, והרי הוא בהמהוחיה, שבכל מקום שנאמר שור וחמור, אנו למדין אומו

בגדולים, מלמוד לומר או בן יגח וגוי, לחייב על הקענים לפי שנאמר והמית איש או אשה, יכול אינו חייב אלא על (וב) או בן יגח. כן שהוא קמן: או בת. שהיא קמנה, רבי עקיבל לומר, דמי מזיק (בבל קמל כז.):

מלי מונקימ למשקל סישר של קלוני"מ: זוו, בין שאינו שוה אלא דינר. והשקל משקלו ד' זהובים, שהם שלשים שקלים יחן. גוירת סכמוב סול, בין שסול שוס לנף (28) אם עבד או אמה. לוענייס (מלילמה שם): כגדולים (מכילמה נזיקין פי"ה):

סרבים דבר סכמוב (שם נ.): שור או חמור. סום סדין לכל ולא יכסנו. הא אם כפהו פמור, ובחופר ברשות כל שכן, אלא להביא כורה אחר כורה שהוא חייב (בבא קמא כי יכרה. למס נאמר, אם על הפתיחה חייב על הכרייה לא (33) וכי יפתח איש בור. שקיק מכוקק וגלקו: או

> אדם ממור ולא כלים (שם נג:): כאן כל בהמה וחיה כשור, ולא נאמר שור וחמור אלא שור ולא בסמס ומיס כשור, שסרי נאמר במקוס אחר וכל בסממך, אף שור שור משבם, שנאמר למען ינוח שורך וחמורך, מה להלן כל

> ומשלם לו סמויק עליה משלומי נוקו (מכילמא פי"א בבא קמא וחמת יהיה לו. לניוק, שמין אם סנבלס ונועלס בדמיס, ממלעלי כל מילי מישב הוא, דאי לא מודבן הכא מודבן הכא): רב סונא ברים דרב יסושע, דוסו אם בא לגבות קרקע, אבל כש"י שסניוקין מן סעידים, מירך בגמ' בפרק קמל דבבל קמל כסף ואפילו סובין (שם ז.), (והא דכחיב מיטב שדהו וכחב עליו בנוקיו: כסף ישיב לבעליו. ישיב, לרבות שוס שלו, שעשאו ברשות הרבים, עשאו הכתוב בעליו להתחייב (45) בעל הבור. בעל החקלה, אף על פי שאין הצור

בְּעְּלְיֵו שַׁלֶּם יְשַׁלֶּם שִוֹר תַּחָת משמול שלשם ולא ושמנוני אָן נוֹדָע כָּי שָׁוֹר נַגָּּח הוּאַ

ចុក្ក កម្ពុក: וְהַבְּם טַּטַע תַּמָּוָר וָאַרְבָּע־צָאָן וּטְבְּחָוֹ צֵּוֹ מְכְרָוֹ חֲמִאָּהַר בָקַר וְגְנְבַ־אָישׁ שׁוֹר

וֹנַבְבֶּע וֹמֵע אָגוֹ לַנְ גַּמִּים: IIXX XO_E@UGCU いはガン

וֹנֹמֶכֹּר בֹּנִנֹבַעוֹי: לו הַבְּם וֹהַבֶּם אִם אָנוֹ לוִי אַם־זְרְחָה הַשָּׁמָשׁ עַּלְיוּ דְּמֵים

> ندرين שוְבֹא שַׁלָב שוְבֹא וּמִינֹא וֹבִי נְמְרֵיה מְרֵיה שַׁלְמָא יִשַּׁלֵים עוא מאטמל, ומבלמוָנו, וֹלָא אָטוֹגֹת אָבו עור

וֹאַבְׁלַת מֹּלֹא שַׁלָב אִמֶּבֹא: עוְבַין וַמְּבַיִם חַלָּף מִוְרָא וְיִבְּטְנֵיה אוֹ יְזַבְּנְנֵיה חַמְשְׁא אַרְשָּׁה אַרֵי וְגִנוֹב גָּבַר תּוֹר אוֹ אָמַר

ווֹעַמְחֵי וִימוּת לֵית לֵיה דַם: עַנּנְּרַ אָם בַּמְטְמַבְמַבְּאָ יִשְּׁמַבַּת נַנְּבָּא

וְמָבֶּוֹם אָם בֻוּע בֻיִּע ווֹוֹבַּבֹּן מַלוֹהי הַמָא לֵיה שַׁלָמָא מונא דַּטָהַדַיָּא נפַלַת

> beast shall be his own. surely pay ox for ox, and the dead owner hath not kept it in; he shall wont to gore in time past, and its Or if it be known that the ox was

for an ox, and four sheep for a sheep. kill it, or sell it, he shall pay five oxen If a man steal an ox, or a sheep, and

shall be no bloodguiltiness for him. be smitten so that he dieth, there If a thief be found breaking in, and

IIXX

98

sold for his theft. he have nothing, then he shall be him—he shall make restitution; if shall be bloodguiltiness for If the sun be risen upon him, there

ושה בלבד (שם מו:): שנאן סכמוב לומר, שאין מדם משלומי ד'וס' נוסגם אלא בשור שלא בעלו ממלאכמו, ארבעה: החת השור תחת השה. מאמים, בין שהנבלה שוה הרבה בין שהיא שוה מעט, כשנוטל הקולה כחה של מלאכה, שור שבטלו ממלאכחו, חמשה, שה וגוי. בשוים סכמוב מדבר, שור שום מאמים שהמים שור שום - ארבעה, הואיל ונקבוה בו. אמר רבי מאיר, בא וראה כמה לשון מכה: שור איש. שור של היש: ומכרו את השור לנושהו על כתפו, משלם המשה, שה שנושה על כתפו, משלם בין שנשכו בשיניו, כולן בכלל נגיפה הם, שחין נגיפה חלה על כבודן של בריוח, שור שהולך ברגליו, ולה נחבוה בו הגנב

כנגדו, יסרגנו (סנסדרין עז.): בפניו ושומק, לפיכך, על מנמ כן בא, שאס יעמוד בעל הממון יודע הוא שאין אדם מעמיד עלמו ורואה שנועלין ממונו מורס, אם בא לסרגך סשכם לסרגו, ווס לסרגך בא, שסרי דמים. אין זו רלימה, הרי הוא כמת מעיקרו. כאן למדתך אם במחתרת. כשסיס מומר אמ סצימ: אין לו

מייב עליו אם הרגו, שמאחר שיש רואים לו, אין הגוב הוה בא סבים, וכשבא בעל סבים נגדו סמרו בו שלא יסרגסו, דמיס לו, לקח לו שמה אחרת, לומר שאם מלאוהו עדים קודם שבא בעל מייב מימה. ואונקלום שמרגם אם עינא דפהדיא נפלמ עלוהי, יסרגנו בעל סבים: שלם ישלם. סגוב ממון שגוב, ולינו שרחמי האב על הבן ואינו בא על עסקי נפשוח (מכילחא פי"ג, בעל הממון כנגדו, כגון אב החוחר לגנוב ממון הבן, בידוע שלום בעולם, כך פשומ לך שמינו בא להרוג אפילו יעמוד מס ברור לך הדבר שיש לו שלום עמך, כשמש הזה שהוא (ב) אם זרחה השמש עליו. אין זה אלא כמין משל,

נוק שלס: - והמות יהיה לו. לניוק, ועליו ישליס סמויק עד - על עסקי נפשום, ולא יסרוג אם צעל סממון: היוס ומממול שלשוס, הרי שלש נגימות: שלם ישלם שור. (98) או נודע. או לא סיס מס, אלא נודע כי שור נגת סוא, נמחייב המם לחייב את בעליו לשלם מן העליה (בבא קמא מז:): שנגם שור שום המש מאום ווו, אינו נועל אלא אם השור, שלא סנבלס, ואם אינה מגעם לחלי נוקו יפסיד. או שור שוה מנה משלם אלא מגופו, ואם נגח ומת אח"ב, אין הניזק נועל אלא אמר סכמוב בלשון סוס ולא אמר ישלס חליו, ללמד שאין סחס שפחחו דמיו בשביל המיחה נועל חלי הפחח והולך. ולמה לשאינן שוין, שהמשמלם חלי נוקו, שמין לו את הנצלה, ומה אלא בשרין, ולמדך שהמם משלם חלי נוק, ומן השרין חלמוד ואס אמרת כן הרי מס חמור ממועד. על כרמך לא דבר הכמוב שלס, שחלי דמי שור המויק שוה יותר מכל דמי שור הניוק, סמויק נשכר, או פעמים שהניוק נועל הרבה יותר מדמי נוק סרבס יומר מדמי שור סמויק, ולי לפשר שילמר סכמוב שיסל שסמויק משמכר סרבס, כשסנבלס שוס לימכר לעובד כוכבים מיים אמר הכמוב וחלו את שניהם, אם אמרת כן, פעמים כוק לא פחות ולא יותר. או יכול אף בשאינן שוין בדמיקן כשקן כוק, שמן סשוין אתם למד לשאינן שוין, כי דין התם לשלם חלי מפסיד חלי נוק שהזיקה המיחה, למדנו, שהחם משלם חלי ום חלי שחי וחלי שמח וום חלי שחי וחלי שמח, נמלא כל אחד (פצ) וכי יגוף. ידמוף, בין בקרניו, בין בגופו, בין ברגליו, (הצ) חמשה בקר וגרי. ממר כ' יומנן בן וכמי, מם סמקוס

שישמלס ניזק כל נזקו:

שְׁנִנִם נְשִּׁבֶּם: (ס) ַ מִּשְּׁוֹר עַּד־חֲמָוֹר עַד־שָּׂה חַיֵּים אָם_הִמְּצֵא הִמְּצָא בְּיָדוֹ הַגְּנֶבְה

ណ្ដែច: (a) אַבוֹר מִיטָב שְּבֵּרוּ וּמִיטָב כַּרְמִוֹ בַּחַקל אָחָרָן שִׁפַּר חַקּלִיה عردعر إنهرال هِمَا جَعِرابِ بحَمَّا خَمِّكِ انتَوْنِ بَن جَعِرتِي إِنْ رَبِّحِ בּׁנ וֹבֹמֹּב אִנְתְ מִּבַּנֵע אַנַבְנָם אַנוּ וִכִּילְ וֹּבֹּנ שַׁפֿלְ אִוְ בֹנִם

אָת־הַבְּעֵרֶה: (ס) ל וְנָאֶבֶלְ גְּּדִׁישׁ אָוֹ הַקְּמָה אַוֹּ וְיִיכּוֹלְ גְּּדִישִׁין אַוֹּ קְמָא אֵוֹ בְּרְחַצֵּא אֵשׁ וּמֶצְאָה קצִים אֲרֵי יִחַפַּק נוּר וַיִשְׁכַּח כּוּבִין

אָם_וֹמֶּגֵא עַנִּנָּב וְהַּגָּם הָּנָנִם: כלים לשְׁמֶר וְנָנָב מִבֵּית הָאָישׁ בי־יִמַן אָישׁ אָל־בַעָּהוּ בֶּסֶף אָוֹ־

לאַ אָּלָט גֹֹנו בּמִלְאַכִּט בּמִּנוּ: לַּגַּעְ_עַלּוֹע אָגַ_עַאָּגַעָנִים אָם_ אָם_לָאָ וֹמָּגֹאָ עַזּּוָָּּר וֹנֹלֵעַר

> אַפַּר אַפּון חַיִּין עַל חַד הָבֵין לוולטא משור עד חַמֶּר עד אָם אָמִטֹכֹּטַא טַמִּטַכַּט בּירַיה

> ישְׁפַר כַרְמֵיה יִשְׁלֵים:

יָת דְּלֵיקְאָ:

וְּמָבֶּים עַל חַד הָבִין: אַבֹבּא אָם וְמִטַבַּע אַּנֹבֹא או מנין קמשר ווהנגבון מבית אָב, ושון וּבר לְעַבָּבוני בַּסָּוּ

דּמְסַר לֵיה חַבְּרֵיה: אָם לָא אוָהָוּת וֹבֵּוּה בָּמָא מְבֵיה דְּבֵיהָא לְקְּדָם דַּיִּינָיָא אָם לָא וְמִשְׁכַּע זַּוֹּבֹא וְוֹעַׁלַבַר

> sheep, he shall pay double. alive, whether it be ox, or ass, or If the theft be found in his hand

make restitution. best of his own vineyard, shall he the best of his own field, and of the and it feed in another man's field; of be eaten, and shall let his beast loose, If a man cause a field or vineyard to

shall surely make restitution. consumed; he that kindled the fire standing corn, or the field are so that the shocks of corn, or the If fire break out, and catch in thorns,

thief be found, he shall pay double. stolen out of the man's house; if the money or stuff to keep, and it be If a man deliver unto his neighbour

neighbour's goods. not put his hand unto his unto God, to see whether he have master of the house shall come near If the thief be not found, then the

ישלם. ולא ישלם לו ממיס, אלא חיים או דמי חיים: (3) אם המצא חמצא בידו. נרשומו, שלמ ענת ולמ מכר: שיש לו. למדך סכתוב, שסנוקין שמין לסס בעידית (שס ו:):

ממיעב שדומיו, אם סיה נוקו קלע, ימן לו שוה קלע מעידים בשלו: נוקי מדרך כף רגל, ובער סוא נוקי סשן האוכלת ומבערת: הגגב. ישלם הגנב שנים לבעלים: בעירס, אוב ביעור, ופירשו רבוחינו (בבאקמאל ב:), ושלח הוא (6) וגוב מביח האיש, לפי דבריו (שם סג:): אם ימצא בשדם וכרס של מבירו, ויויק פומו בפפם משמי פלו, פו בשלום המלמו שלם מצפ ומויק:

שַׁנְמְנוּ וּבְעִירנוּ (במדבר כ, ד): בי יבער. יוליך להמומיו מעלמה על ידי קולים שמלחה, חייב לשלם, לפי שלח שמר חת (4) כי יבער. אח בעירה. ובער. כולס למון נסמס, כמו ישלם המבעיר. אף על פי שסדליק נמוך שלו, וסיא ינאס שלימכס אם ניכו, ולכיך לניר אומס פעס שניס: שלם על שַׁלְמֶס עַל כֶּל אֲבַדְס וגו' יִשַׁבֶּס שְׁנֵיס לְבַעֵסוּ: חיים שנים שסגיעס לגדיש או לקמס סממוצרת בקרקע: או השדה. מיים בין שאין בו רוח מיים, שהרי נאמר במקום אחר על שה קרדו"נש בלע"ו: וגאבל גדיש. שליחבה בקולים, עד משור עד חמור. כל דבר בכלל משלומי כפל, נין שיש בו רום (a) כי חצא אש. אפילו מעלמס: ומצאה קוצים.

שמין את הכוק, ואם בא לשלם לו קרקע דמי כוקו, ישלם לו ונקרב. אל הדיינין, לדון עם וה, ולישבע לו שלא שלח ידו בשדה אחר. נשדס של מיש מחר: מישב שדהו ישלם. (7) אם לא ימצא הגיב. ובמסשומר סוס שסומ בעל סבים:

ځلټلان (۵) ירשיען אָליה ישַּבָם שָׁנַים ☆※ペポペロ מַּלְבַלַּלְאַבֶּלְנִי XÃL עַל־חַמוֹר עַל־שָּׁה עַל־שַּׂלְמָה なく でく ドエー 草流な

לְשְׁמְר וּמֶת אֹרֹנְשְׁבֶּר אִרֹנִשְׁבֶּר לְמִפֵּר וְמִית אוֹ אִחְבָר אִּוֹ ל אוֹ־שָׁוֹר אַוֹ־שַָׂה וְכָלְ־בָהַמָּה אוֹ חּוֹר אוֹ אָמַר וָכָל בְּעִירָא בְּירִימִן אָישׁ אֶלְרַבַעְּהוּ הֲמֹוֹר אֲבִי יִמִּין גְּבָר לְחַבְּבִיהִ הַמָּר

במְּעוּ וְלְצִׁי בְּמְּלְתוּ וְלְאִ יִשְּׁבִּם: מִנְיִה מִנְּמִים מִנְמִים וֹלְאִ אָם לאַ שְּׁלָח יָדְוֹ בִּמְלֵאכָת שְׁבָעַת יְהוֹה הִהְיָה בֵּין שְׁנִיהָם

4444 " נאָם עַּלָּכְ נַעָּנְיִבְ מָמְמָּנִ נַמְּבְּיָם נַאָם אָטַעִּּלָבְאַ נִטַעָּנִיב מָמְמָּנִעַ

ַ הַמְּרֶפָּה לְאִ יְשִׁלֶּם: (פּ)

ישׁבֵּים עַל חַד מָרֵין לְחַבָּרִיה: בין תַּרְנִיהון הִיחַיָּבוּן הַיָּינַיָּא ענא בול לקדם בייניא ייעול מַלְ כַּלְ אַבוּגוֹעֹא בּוּנמָר אַנוּנ מֹלְ שַׁמֶּר מַלְ אִמָּר מַלְ כַּסוּ על כֶל פְתְנֶם דְּחוֹב עַל תּוֹר

אַמִּטֹבׁוּ בִּוּע בַּעוֹי:

نهجرت: בהמסר ליה חבביה ויקביל אָם לָא אָנְהָנֹת נִדְיה בַּמֹא מוְמִׁטֹא בּוֹן שַׁבוֹ בּוֹן שַּׁבוֹוּבוּוּן

المُحْدِه خُمُدِينِد:

בְּעָבִיר לָא יָשְּׁלָים: וּמִבֶּנוּ וֹבְאֵבוּוּ מֵגַ אִם אִטַּבְּרָא וִטְּבָּר וֹיִםוּ סְבַּוּוּוּ

> double unto his neighbour. whom God shall condemn shall pay parties shall come before God; he saith: "This is it," the cause of both manner of lost thing, whereof one sheep, for raiment, or for any whether it be for ox, for ass, for For every matter of trespass,

> or driven away, no man seeing it; beast, to keep, and it die, or be hurt, an ass, or an ox, or a sheep, or any If a man deliver unto his neighbour

not make restitution. thereof shall accept it, and he shall neighbour's goods; and the owner he have not put his hand unto his between them both, to see whether the oath of the Lord shall be

thereof. make restitution unto the owner But if it be stolen from him, he shall

good that which was torn. it for witness; he shall not make If it be torn in pieces, let him bring

ממייבין אומו שבועה אלא אם כן הודה במקלמ, לומר כך וכך סס שניס לשומר. ורבומינו ז"ל דרשו, כי סוא זה, ללמד שאין ישלם שנים, ואם ירשיעו את העדים שנתלאו זוממין, ישלמו וימקרו את העדות, ואם כשרים הם וירשיעוהו לשומר זה, זם שנשבעת עליו סרי סוא אללך, עד סדיינין יבא דבר שניסס אשר יאמר כי הוא זה. לפיפשומו, משריממר סעד כי סומ בְּנֵיהֶס אָס לֹח צְּלַח יְדִי, מה להלן שבועה אף כחן שבועה: חייצ בחונסים: ולקח בעליו. השבועה: ולֹא ישלם. לו כאן שלימום יד, ונאמר למעה שלימום יד שְׁבַּעַם ה' מְּהֶיֶה בֵּין נגנבס, מיד ימחייב בכפל אם באו עדים שהוא בידו, נאמר אימר לשבועה או אינו אלא לדין, שכיון שבא לדין וכפר לומר ונקרב בעל סבים אל סאלסים, קריבה זו שבועה היא, אחם (8) על כל דבר פשע. שימלא שקרן נשנועמו, שיעידו לאשונה ואמרה בשומר חום (בבא מליעא לד:) לפיכך פער בו

שליי מייב לך, וסמומר נגנב ממני (שם קו:):

(9) כי יחן איש אל רעהו חמור או שור. פרשס

מעלמו, מו נשבר, מו נשבה בחוקה על ידי לסמים, ומין רומה וליממי, בזמן שנשבע ולחר כך בלו עדים. שכך דרשו רבומינו, כמו שכחוב לס גנוב יגוב מעמו ישלם, לבל על הלונם, כמו מת נגנב הימני, ונמלא שהוא עלמו גנבו, משלם חשלומי כפל, ופרשה זו אמורה בשומר שכר, לפיכך אינו פטור אם נגנבה. ישלם שנים לרעהו. למיך הכמוב, שהמיען בפקדון לומר ונקרג בעל הבימ, לשבועה, למדם שפוער עלמו בשבועה זו, עדים שסוא עלמו גנבו, וירשיעוסו אלסים על פי העדים: את הגובה, כמו שכתוב וגווב מבים האיש אם לא ימוא הגוב

סשומר כלום: בס יד לסשממש בס לעלמו, שאס שלח בס יד ואחר כך ואנפס, (10) שבעת ה׳ חהיה. ישנע שכן סול כדבריו, וסול לל של מ

לסליל, אף שבר ושביס שאין יכול לסליל: כן, שסרי כמיב ומת מו נשבר מו נשבס, מס מימס שמין יכול משלס, ערפת ואב ארי ודוב ונחש אינו משלס, ומי לחשך לדון משלם ויש מרפה שחינו משלם, מרפה החול ושועל ונתיה אינו אומר מרפה לא ישלה, אלא המרפה, יש מרפה שהוא ינים עדים שנערפה נמונק ופעור: הטרפה לא ישלם. (21) אם מרף ימרף. על ידי מיק לעק: יבאהו עד.

utterly destroyed. ننظمنح بخكتنا كشفع تنئ save unto the Lord only, shall be و، أَجِرَا كُلِهُكُأَنَّاتُ بِيَهِا إِنَّا خَرُورُ بَالْإِنَالِ بِيَارِينَا إِنَّالِيا الْمُرْافِقِينَا الْمُرافِقِينَا لْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَ الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَ الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَ الْمُلِيلِينَا الْمُرافِقِينَ الْمُرافِقِينَ الْمُرافِقِينَ الْمُلْمِينِينَا لِمُلْمِينَا الْمُرافِقِينَ الْمُرافِقِينَ الْمُرافِقِينِينَا لِمِنْ الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُرافِقِينَا الْمُولِينِينَّ الْمُولِينِينَا الْمُولِينِينَا الْمُولِينِينَا الْمُولِينِينَا الْمُولِينِينَا الْمُولِينِينَا الْمُولِينِينَا الْمُولِينِينِيِينَا الْمُولِينِينَا الْمُولِينِينِينِينَا الْمُولِينِينِينَا الْمُولِينِينِينَا الْ לשעות He that sacrificeth unto the gods, יומֶת: (ס) אַטַבְּשָׁהַלְאִ יִטְבָּשָׁהִילִי: surely be put to death. 81 \$\,\delta_\text{ACT} ¢¤_ĖĽĊĽ לוְעוֹ כֹּלְ בַּוֹחֻׁכּוָד הֹם בֹּהֹוֹבִא Whosoever lieth with a beast shall קַלְּאַ מְּבַשְּׁפֵּׁר לְאָ מְחַנֵּיר: ַ בַּבְאַ בַּבְאַ בַּבְּי Thou shalt not suffer a sorceress to עַבְּתוּלְת: (ס) במובבי בעולמא: according to the dowry of virgins. בְּלִינִיר לְמִשְׁנִּע כִיה בַּסְפָּא יִהְקוּלִי her unto him, he shall pay money אָם_מָאָן וֹמָאָן אַבּוּנִים לְנִיטָּׁנֵי אָם מִגָּבָּא לָא וֹגָבּוּ אָבוּנִיבָּא If her father utterly refuse to give نْمُلَاثِوْت كُا جُهُمِّت: בּוֹנִמֹא וֹבּוֹנִמִנִּע בִיע בֹאִשוּי be his wife. shall surely pay a dowry for her to לא־אַרֶשֶׂה וְשְׁבָּר עִּמְּה עָהָר דְּלָא מִאָּרְסָא וְיִשְׁבּוֹר עִּמַּה not betrothed, and lie with her, he יַ וְבֶּיִר יְשְׁבֵּיִלְ אֵיִשׁ בְּתִּילְהַ אֲשֶׁר נַאֲבֵי יְשִׁבִּיל גְּבַר בְּתִּילְהָא And if a man entice a virgin that is שְׁכֵּיִר הֹוּא בָּא בִשְׂכְרְוֹ: (ס) אֲנִירֶא הוּא עָאל בְּשִּׂנְרֵיה: hireling, he loseth his hire. shall not make it good; if it be a יי אִם בְּעְּלֵיוּ עִּמִּוּ לָא יְשִׁבְּׁם אִם אִם מָרֵיה עִּמֵּיה לָא יְשַׁבָּׁים אִם If the owner thereof be with it, he הַבֶּם וֹהַבָּם: עמַיה שַלְמָא יִשַּלִים: he shall surely make restitution. וֹנְמֶּבָּׁב אַנְ־מֵעׁ בֹּמֹלֶנוּ אָגוֹ מִמּנוּ וֹנִיִּבָּב אָנִ וֹמִנִּע מָנִינִי כְּנִע the owner thereof not being with it, וֹלֵירוֹשְׁאַלְאָנְשְׁ מִמְּם בַצְּהַר נִאָּרֵי יִשְׁאַלְ זְּבַר מִוֹ חַבְּרֵיה neighbour, and it be hurt, or die,

ואין כל הנאה שלו, שהרי על ידי שכרו נשתמש, ואין לו משפע מינו שמול מלמ שכור, במ בשכרו ליד סשוכר סוס ולמ בשמלס, (בבט מליעה שם):

(15) וכי יפחה. מדנר על לנק עד ששומעת לו, וכן תרגומו רבי מאיר אומר כשומר חנס, רבי יהודה אומר כשומר שכר: כשומר שכר, לפיכך נמלקו צו מכמי ישראל, שוכר כינד משלס, שוחל להמחייב בחונקין. ולח פירש מה דינו חם כשומר חנס חו בשעת שבורק ומתה (שה לה:): אם שביר הוא, אם השור במלאכה אחרם, היה עמו בשעת שאלה, אינו לריך להיות עמו

כמובה וישמנה: בעליו אין עמו. אם בעליו של שור אינו עם השואל במלאכתו "מהרנה. יפסוק לה מוהר כמשפע איש לאשתו, שכותב לה (13) וכי ישאל. בא ללמדך על השואל שחייב באונסין: וארי ישדל. שדול בלשון ארמי כפחוי בלשון עברי: מהר

61

81

Δī

91

S١

Þι

 $\epsilon_{\rm I}$

sid to adgus worrod nam a ti bnA

(עו) מכשפה לא תחיה. אלא מוממ צבימ דין, ואמד זכריס בַּקֵבָב הֹמִּשׁ לְטְבֹּי בַּלֹהְבֹב שׁמֹבֵים בֹּפִישׁ (צברים כבי כת): המופס את הבמולה ושוכב עמה באונם, שנאמר וְנָמַן הָאִיש (+1) אם בעליו עמו. זין שסוא זאוס מלאכם זין שסוא (16) כמהר הבחולות. שסוא קלוז ממשים כסף אלל

רובע כורבעת, שכתוב בהן דמיהם בם:) (18) (מ"א כל שוכב עם בהמה מוח יומה. צמקילס, מכשפות (סנסדרין מז:):

ואחד נקבוח, אלא שדבר סכמוב בסווס, שסנשים מלויות

ינום בווטם לאָבוֹא מגֹבונם: ° וֹנֶר לאַ־תוֹנֶת וְלָאִ תִּלְּחָצֶנִּה בֶּיִּ

אָבו בּוּנון בַּוּנטן בַּאַבַּהֹאַ بذنبته كم عبدبا نكم غمرطيا

ב פַֿלַ־אַּלְמֶּנְה וֹנְתִּים לְאָ הְעַּנְּוֹנִים

יִצְּעִלְּ אֶלְְ, הֻּמְתֹּ אָהְתֹּת בּהַבְּעִייִ: אִם_מַנָּה הְעַנָּה אָתְוֹ בֵּי אִם־צִּעָּק

וּבְנֵיכֶם יְתֹמֶים: (פּ) ڤٽٽٽ انٽڙ ئھرڪي هَڏِهُربِن خَمَلَخُه لائنڙا ئھرديا هَلَمُدًا וֹטַבַב אַפָּג וַטַבוּעָה אָטַבּם וֹנִטַבּנ בוּנִגוּ וֹאִפֿסוָכְ זַטַבוּן

לאַ שַׁמִּימִין מַּלִיו דָּמָב: הָשְּׁנִי עַמְּּוֹדְ לֹאַ תְּחָרֶנֶה לֵוֹ בְּנִשָּׁת דְּשִּמְּדְ לָא תְּחֵי לֵיה בְּרָשְׁיָא אָם בֶּסֶׁףו תַּלְיֶנֶת אֶת־עַמִּי אֶת־ אָם כַּסְפָּא תּוֹזִיף בְּעַמִּי לְעַנְיָא

לא אַבְמָלְא וֹנִינִם לָא שׁמֹנּוּוֹ:

אַלבּגל לִבִּגלִנִינִי: אָם מִלַבָּׁלְ וְלַבַּלְ צִוֹבָתוּ לַבָּלָא אָם הֹפֹּאַני עַהְנָּי, נְמֵינִי אָבִי

ילניכון זַעְמָון:

לא שְׁמִּנְוֹ הַבְנְעִי שִׁיבּוּלָגֹא:

land of Egypt. him; for ye were strangers in the wrong, neither shalt thou oppress And a stranger shalt thou not

07

fatherless child. Ye shall not afflict any widow, or

surely hear their cry if they cry at all unto Me, I will If thou afflict them in any wise—for

children fatherless. wives shall be widows, and your kill you with the sword; and your My wrath shall wax hot, and I will

him interest. creditor; neither shall ye lay upon thou shalt not be to him as a people, even to the poor with thee, If thou lend money to any of My

עליסס לכל עבודת אליליס, בין שדרכה לעבדה בכך בין שאין של שלי מרבה המקשיר והמושך שהם עבודות בפנים, וחייבין יחרס, לומר לך, מס זביחס עבודס סנעשיח בפניס לשמיס, מאמר כל עבודום במימס, בא ופירש לך כאן זובה לאלסים יו, ס), אלא לפי שלא פירש על איוו עבודה הייב מיתה, שלא ַ טְּמַב וְּמִוְכְּטְמַ מָּמַ בְּמָיִם בַּמוּנִם מַוּ מָמ בְּמָבָּם בַּמִים וּגוי (דברים יומם. ולמס נאמר יחרס, וסלא כבר נאמרס בו מיחס במקוס (מסליס פו, מ), לפי שלמ פירש, סולרך לינקד פמ"מ: יחרם. שהווהרתם עליהם במקום אחר. כיולא בו אין בְּמֹוּף בְּמֵלֹהִים מדבר, וכן לעיר נודע באיזה עיר מדבר, וכן לאלהים לאומן בדרך אחר כמ"ש בדקדוקי רש"י יעויין בו) נודע באיזה מלך למדבר, לעיר, (פמ"מוקמ"ן ענין אמד בענין זס, וגם ישלומר אלה שדבר סכמוב בסווס, לפי שסס משושי כמ ודבר מלוי במשמע, אפילו קודש, אבל כשסיא נקודס פחה, כמו למלך, (IS) כל אלמנה ויחום לא הענון. סוא סדין לכל אדס, ואס אינו מפרש, כל מלכיס במשמע, וכן לאלסיס כל אלסיס מדינה, אלא בא ממדינה אחרה לגור שם: וס"א המשמשות בראש התיבה, אם נקודה בתמף, כגון למלך, כו): ולא חלחצנו. בגוילם ממון: בי גרים הייחם. אם (91) לאלהים. לעבודת גילוליס. מילו סיס נקוד למלסיס וסמגפף וסמנשק, מינו במימס מלמ במוסרס:

דרכם לעבדם בכך, מבל שמר עבודום, כגון המכבד והמרבן

עיר, וכן למלכיס, ולרגליס, במיר"ק, לריך לפרש לאיזם, מוסשבך אל מאמר למברך. כל לשון גר, אדס שלא נולד באומס למדבר, לעיר, לריך לפרש למיוס מלך, למיוס מדבר, למיוס - סונימו, אף סומ יכוללסונומך, ולומר לך אף אמס מגריס באם, שאמר לאלהים, אין לריך לפרש אחרים, שכל למ"ד וצי"ח (העהנען) כמו וְהַאַבּלְמִּי אָם מֹונִיךְ אָם בְּשָׁרִס (ישעיה מע, (סלמ"ד בליר"י), סיס לריך לפרש ולכמוב אמריס, עכשיו (מב) וגר לא חונה. אונאת דבריס, קונטרליאר"ר בלע"ו

גווס, כלומר סופך לימול את שלך, למס, כי אם לעק ילעק אלי מו), גוס ולא פירש ענשו, אף כאן אס ענה מענה אומו, לשון באס לא יكעק לא פירש, וק"ל) כמו לבן כָּל הֹבג קין (בראשית ד, שנשו, (וסא דכמיב וסיו נשיכם וגוי, זהו אם לעוק ילעק, אבל (בב) אם ענה חענה אחו. סריוס מקרם קלר, גוס ולם פירם נמנועם:

שמין יודעים מס ממו מס נשבו: יסיו ימומיס, שלא ינימוס בית דין לירד לנכמי אביסס, לפי יסיו עדים למיחם בעליהן וחהיינה אפורוח להנשא, והבנים זו קללס אחרת, שיסיו סנשים לרורות כאלמנות חיות, שלא אמכס, איני יודע שנשיכס אלמנות ובניכס יתומיס, אלא הרי (23) והיו נשיכם אלמנוח. ממשמע שנאמר והרגתי

עד בָּא תַשֶּׁמָשׁ הָשִׁיבֶנוּ לְוֹ: ¿ אָם_חָבָל תַּחִבָּל שַּׂלְמָת רֵעֵּדִּ

בּי־וִצְּעַלַ אֵלֵי וְשְׁמַּעְהָ הַּיִּ ^{22} שִׁמְלְתִּוֹ לְעֹרֵוֹ בַמֵּח יִשְׁבְּר וְהִיְתִ בַּי הַוֹא כְסוּתֹּה לְבַּדְּה הַוֹא

לְאַ עֹאָב: ددس אُكِينَات كِم يَاظَوْكِ لَرُشِه جَمَقَكَ يَادُرُهُ كُم يَظِيمِ لِيَحْمَقِكِ

בלנר בנוף המו לי: ⁸² מִבְאָּטִׁנִּ וֹבַמְּהַנֵּ בָּאִ טִאָּטִר בּכּוּבָרְ וֹבַמָּהָרָ בָּאִ טִאָּטַר

حَنْيَا لِهُمُنَازُرُ نَافِرَالِكُرْ: ね□_%ほん

> שַּׁנִירָבָּיִרה כֵיה: בְחַבְרֶךְ עַר מֵיעַל שָׁמִשָּׁאַ אָם מֹמִכּוֹנִא עַפֿב

אַנא: נאַלבּגל לַבוּלְטִישׁ אָבוּ טַנָּיָא וֹמֻבוּב ווני אָנו וֹלַבַּל לַבַּמוּ עיא הוקביה לַטַשְׁבֵּיה בָּטָא אָבי היא בְסוּמִיה בָּלְחוֹדָה

לָא שַׁלְנִמּ:

כוכובא גבונ שפריש קוביי:

كَلُون: בומא שמתאב מֹבֹמֹא וומֹון וֹבון מֹם אֹפֿוּשִ לַּגַאָּנֹשׁ כֹּן טַהַבּוֹר לַטַוָּבַב לַהַּנִּבַ

> goeth down; restore it unto him by that the sun garment to pledge, thou shalt If thou at all take thy neighbour's

hear; for I am gracious. when he crieth unto Me, that I will he sleep? and it shall come to pass, garment for his skin; wherein shall for that is his only covering, it is his

a ruler of thy people. Thou shalt not revile God, nor curse

Lτ

97

57

unto Me. first-born of thy sons shalt thou give outflow of thy presses. The fulness of thy harvest, and of the Thou shalt not delay to offer of the

eighth day thou shalt give it Me. it shall be with its dam; on the oxen, and with thy sheep; seven days Likewise shalt thou do with thine

וום משמעו, אם כשף מלום, את עמי מלוהו קודם לעובד ואוהרה לקללת דיין (שנהדרין מו.): שמי. עמי ונכרי, עמי קודס. עני ועשיר, עני קודס. עניי במה ישכב. לרצוח הת המלע: כל אם ואם שבמורם רשומ, מוץ מגי, ווס אמד מסן: אח (36) כי הוא כסוחה. זו עלימ: שמלחו. זו מלוק: (24) אם כסף חלוה אח עמי. רצי ישמעאל אומר, להצלילה (מכילמא פי"ע):

עד שיבה בקר של מחר, ובכסום יום הכחוב מדבר שהין לריך היום משיבנו לו עד בא השמש, וכבוא השמש מחוור ומעלנו פי"ע), וכן משמעו, וביום השמיני אחה רשאי לימנו לי: מול וסשב מול וסשב): עד בא השמש השיבנו לו. כל (es) אם חבול החבל. כל לשון מצלה מינו משכון נשעם (es) שבעת ימים יהיה עם אמו. זו מוסרה לכהן, שסרבים עולס ומחסרו ממון סרבס:

שירך ועניי עיר אחקלל. הרי זו אוהרה לברכת השם, (קב) אלהים לא חקלל. הרי זו אוהרה לברכת השם,

בכור בסמם דקם ממפל בו ל' יום, ואמר כך נומנו לכסן: מבלבן ונופס עד קדקדו, כך רבים, לינו מרגישולינו ניכר עד פודסו, שנאמר ופדוייו מבן מדש הפבה (במדבר ים, מו), אף שנחש נושך חבורם קענם ברגלו ואינו מרגיש, ופחאום סוא בדי לסמוך לו כן חעשה לשורך, מה בכור אדם לאחר לי יום כלומר, לא מכלימסו: בשך. רבימ, שסוא כנשיכת נחש, בחמש פלעים מן סכסן, וסלא כבר לוס עליו במקום אחר, אלא לו, אל מסי דומס עליו כאילו סלוימו, אלא כאילו לא סלוימו, לבכוריס, ומעשר למרומס: 🗆 בכור בניך החן לי. לפדומו חהיה לו כנשה. לא ממצענו צמוקס, אם אמס יודע שאין את המוקדס ולהקדים את המאומר, שלא יקדים מרומה אח הערי עמך, סוי מסמכל בעלמך כאילו אחס עני): אא לצון דמע: אא האחר. לא מענס סדר ספרשמן, לאחר (ד"ה את סעני, שלה תנסוג בו מנסג בויון בסלוהם שהוה עמי. להתבשל, והם בכורים: ודמעך. התרומה, והיני יודע מסו גילוליס, ולאיזה מעמי, אם העני, ולאיזה עני, לאומו שעמך. (82) מלאחך. חובה המוטלם עליך כשמממלא מבואמך

ולסלן, אף שמיני סאמור כאן לסכשיר משמיני ולסלן (מכילמא ונוסנם דין ומשביון ומססייבם לפני, וסני מסוירם לך, אף אסס יברֶבֶם (ויקרא כב, כו), מסשמיני האמור להלן להכשיר משמיני כמס אמס מייב לי, וסרי נפשך עולס אללי כל אמש ואמש לבוביוס, ואמר כאן שמיני ונאמר להלן ומיוס השמיני נקלאָס (מבול ממבול כפל לך במבלם עד כמה פעמים, ממר הקב"ה, ממושר זמן: ביום השמיני חחנו לי. יכול יהה מובה הלואה, אלא שממשכניין את הלוה כשמגיע הזמן ואינו פורע. שאם בא למהר את קרבנו, לא ימהר קודם שמונה, לפי שהוא

בַּשְּׁבֶּר מְבַפְּּר לְאַ תאַבֶּלוּ יִּבְשָׁר מְּלִישׁ מִן חֵינָא חַנָּא לָא لْهَرُمْد كِلْمَ فَلَادُا كِرْ بَرُهُد

לַכְּלֶּב שַּׁמִּלְכִּוּן אָטִוּ: (a)

יַּדְרְ עִם־רָשָׁע לְהָיָה עֵּד חָמֶס: א ישָׁא הָעָת הָּוֹא אַלְבַעָּהָת בּאַר בּאָהָע אַלְבַעָּהָער

רַבֶּים לְתַּשְׁתִּ: וְלֹאְ־תַּעְּנֶת עַלְ־דָׁב לְנְטָּת אַתַּרֵי לאַ טִּבְיָנִי אַנְבֵּיִר לָבָּיִם לָבָעָּע

י בַּי הִפְּנֵּע שָׁוֹר אִיִּבְךְּ אָוֹ חֲמֹרָוֹ ٤ װְבֶׁלְ לְאָ שֵׁנִיבוֹנִי (Q)

שִׁלְּבֵּי עַׁמְּבִ שַּׁמְּגַרֵּנִּי לְוִי (ס)

تنخينا خُحَجُهٔ فَلَمِيا نَصْنِكِ: וֹאֹנֹמָוֹ לֹצִימָוֹ טַבוּוֹ לֹבֹתוֹ

رْبِهِ مُنْ بِهِ مُنْ فِي الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ עְּמָנִי יְנְרְ מִם עַנִּיִּבְאַ לְמִנְיָנִי לא טַלבּגַ הָגמה בַּהַלַר לָא

מַלִים דִינָא: בבהולב הכ בולא בער סניאי וֹלַא טִטְמְוֹה מִלְאַלָּפֹּא מֹא לא שבי לער סויאי לאלאָמא

نايا: טַמְבוּע בַּמְגוּ אָטִבא טַטִּיבוּנִע אָבׁוּ טִפּוֹת טוָבֿא בַּאָּוֹאָב אַוָ

וֹמֹל מֹסְבֵּוֹלָא לָא עַרַבוום

shall cast it to the dogs. that is torn of beasts in the field; ye therefore ye shall not eat any flesh And ye shall be holy men unto Me;

be an unrighteous witness. put not thy hand with the wicked to Thou shalt not utter a false report;

IIIXX

30

a multitude to pervert justice; witness in a cause to turn aside after to do evil; neither shalt thou bear Thou shalt not follow a multitude

man in his cause. neither shalt thou favour a poor

bring it back to him again. ass going astray, thou shalt surely If thou meet thine enemy's ox or his

לא יֶמֶבְן כֶּלֶבּ לְשׁנוּ (שמות יא, ו), אמר הקב"ה תנו לו שכרו שלין סקנ"ס מקפח שכר כל בריס, שנאמר ולָכֹל בְּנֵי יִשְׁרָבֵּל שמומרם בכל סנאום א"כ מס מלוד לומר לכלב למדך סכמוב שלא כלב כמשמעו בנבלה או מכור לנכרי קל וחומר לערפה (08) ואנשי קודש חהיון לי. אם אתם קדושים ופרושים ובדיניינפשות הכמוב מדבר. ואמלע המקרא דרשו, ולא מענה

לת מבירו מביעת שקר, שהבעימהו להיות לו עד ממם: מיבה בעל דין הבירו: אל השה ידך עם רשע. המוען אוסרס למקבל לשון סרע, ולדיין שלא ישמע דברי בעל דין עד (ו) לא חשא שמע שוא. כמרגומו לה מקבל שמע דשקר, (מכילמה פ"כ):

יש שנים מחייבין יוחר על המוכין, העה הדין על פיהם לחובה, (פנהדרין ב.), ופוף המקרא דרשו, אחרי רבים להמוח, שאם מופניו. מכמן דרשו שמין מטין לחובה בהכרעה דיין אחד מדרשי חכמי ישראל, אבל אין לשון המקרא מיושב בהן על (ג) לא תהיה אחרי רבים לרעות. ים נמקול זס

ולא הענה על ריב לנטות וגוי. ואס ישאלך סנדון על אומו מטין משפט, לא חאמר הואיל ורבים הם הנני נוטה אחריהם: פמכונו. לא חהיה אחרי הבים לרעות. מס כמימכשנים דן אומו לאמימו. ואני אומר לישצו על אופניו כפשומו וכך לא מענה לנעות ללד אחד ולסלק עלמך מן הריב, אלא הוי לא חענה על ריב לנטוח, אס ישאלן דנר למשפע, דבעינך על דינה, ולשון העברי לפי החרגום כך הוא נדרש: פי שנים לחובה. ואונקלום חרגם לא חחמנע מלאלפא מה לטובה, מכאן אמרו דיני נפשוח מטין על פי אחד לוכוח ועל לא מסיס אחרי רבים לרעות, שומע אני אבל סיס עמסס כשרם בחיים: - לכלב חשליכון אחו. אף סוא כוי אומי שנים סמכרישין במחייבין יוחר מן סמוכין. וממשמע שנאמר על ידי ערפת ואב או ארי (אר) מן מיס כערס או מבסמס - להשת. ויע רביס עאתס נועס אחריסס, ואימתי, בומן עקן (ואונקלום מכגס) ובשר דמליש מן מיוא מימא, בשר שנמלש. מדבריו, ולפי שהוא מסר יו"ד דרשו בו בן. אחרי רבים (שם כג, יש), סוא סדין למקרס יוס, אלא שדבר סכמוב בסוום. אחד שירבו מחייבין על סמוכין. ולא חענה על רב. לנמוח מְּלְּשָׁשׁ (דַּבְרִיס כַבּ, כו), וכן אַשֶׁר נֹחׁ יְסְיֶס עֲסוֹר מִקְרֵס לְיִלְס - לֹא תְחִיה אחרי רבים לרעת. למייב מימס צעביל דיין (מכילמא פ"כ), מקוס שדרך בהמוח לימרף, וכן פִי צַשְׁבֶה שיאמרו אם דעחס. ולפי דברי רבוחינו כך פחרון המקרא: ובשר בשדה טרפה. אף בנים כן, אלא שדבר סכמוב בסווס - ממחילין בדיני נפשום מן סלד, לקטניס שבסן שואלין מחלס משקוצי נבלום וטרפום, הרי אחם שלי, ואם לאו אינכם שלי: על ריב, על רב, שאין חולקין על מופלא שבבים דין, לפירך

סום פוכנו ופכבדנו: (3) לא חהדר. לא ממלוק לו כצוד לזכומו צדין ולומר, דל מושי ולוכר יסא מכוי בכואר הרבים:

לסטות את המשפט מאמיתו, אלא אמור את המשפט כאשר

המשפט, אל מעננו על הריב דבר הנוטה אחרי אומן רבים

עַנְרַ תַּעֲלֶב עִמְּוֹ: (ס) שַּׁבַע מַשָּׁאָן וְחָדַלְטֵּ מִגְּוֹבַ לְוָ בִּי־תִּרְאֶה חֲמָוֹר שֹנַאֲדִּ רֹבֵץ

ಭರ್ಷ: מא בלללב הקוני יניפניל מלמשקל ליה משבק תשבוק

shalt surely release it with him. shalt forbear to pass by him; thou thee lying under its burden, thou If thou see the ass of him that hateth

ومرعر كِي نَاقُكِ مُنْفَقِم يُحَارِثُكَ خَلِيجًا:

אַלַ הַעַּבְיּבְיג בָּי לאַ־אַצָּיָּבָיִיק רָשְׁעַּיַ

יי וְשְׁטַב לַאִ שֹׁפֿׁט כֿי נַשְּטַב יָתְוֹב

אַנוַנְפָּמ וַנִּר בְּיִרְנִים הַנִּיקָם וֹנֵיב לַאָ טַלְטַוֹּלְ וֹאַטְּם וֹבַהֹּטִּם וְלַנְיָּוָבָא לַאִ טַהַּנְפוּן וֹאָטוּן

فكْنِدَ يُدمُونُ يَخُدُرُ مَنْ يُرْدِي

יי וְהָהָ הָּנֹים שֹוֹנֵה אָנִראָבׁ בּוֹהֵים הָּנִין שִׁנִּרִ יִּט אָנִין בּיִּים בּיִּלְ בַאָּבוֹן מִגַּבוֹם:

וְאַסַבְּטַ אָט_טִבוּאָטַב:

ヹ゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙ヹ゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙ *tiòë.t*L

שׁלַמִּילְ אֶבׁוּ לָא אָנַכּּי שַנִּיבָא: וֹבוֹכּֿג וֹבוֹפֿע בַּכֹּג מָן בַּגוֹא לָא מפּטׁלֹמֹא בַּמִּלֹבֹא בוֹנ בטונ

نظظظظد فكثفيا فديغيا: מַנְעַבַּאַ מָלְנַר מֶנֵנִ עַכִּימָון וְהַוּטִבֹּא לַא טַלַבֿילָ אָבִי

אָבִי בַּנִּירִוּן בַּינִינוּן בָּאַבְעָּא ובמשנן נט נפשא דגיורא

וְנִיבְנוְהָה וְנִי הַּכְלִנוּנִי:

of thy poor in his cause. Thou shalt not wrest the judgment

thou not; for I will not justify the and the innocent and righteous slay Keep thee far from a false matter;

righteous. perverteth the words of the blindeth them that have sight, and And thou shalt take no gift; for a gift

the land of Egypt. stranger, seeing ye were strangers in oppress; for ye know the heart of a And a stranger shalt thou not

6

9

thereof; land, and gather in the increase And six years thou shalt sow thy

בו, פי מחתר בּלְבְבְּךְ רַבִּים בַּגּוֹיִם בְּמַבְּם מִמֶּנִי וגו' (דברים (8) ושחד לא חקח. חפילו לשפוע חמת, וכל שכן כדי ג, מ), מלאים עפר לעווד ולמייע את חווק החומה. כיולא וכאי, יש לי שלוחים הרבה להמיחו במיחה שנחחייב בה: (מלכים־ם יד, י), וכן גיַעוְבּוּ יְכוּשְׁלֵיִם עַד בַּמֹוּמֶה (נחמיה בין עליך להחזירו, כי מני לה מלדיקנו בדינו אם ילה מידך עזב חעזב עמו. עויבס זו לשון עורס, וכן עְלוּר וְשְׁוּר ווס לריק סום, שנצמדק בבים דין: בי לא אצדיק רשע. מכפס ממוכר כובן מממ משפו: וחדלה מעווב לו. בממיס: שפין ממויכין פומו לבים דין, מלמיד לומכ ולדיק פל מסכג, דלמא, שסיא מדי לשונות של שמושי כי, וכס פתרונו, שמא ומנין ליולא מבית דין וכאי, ואמר אחד יש לי ללמד עליו חובה (פ) כי חראה חמור שונאך וגוי. סרי כי משמש בלשון בבים דין, מכל מקוס נקי סול מדין מימס, שסרי יש לך לוכומו.

(a) אבירך. לעון מובה, שהוא מדולדל וממצ לכל עוצה (ש) וגיר לא חלחץ. צהרצה מקומות סוהירה על הגר, מליטול משלוי ממנו:

לומר ונקי אל מסרוג, ואף על פי שאינו לדיק, שלא נלעדק וַ בַּשְׁבְּפִּלּ אָל מּוֹךְ בֵּימָךְ (דברים כב, ב): ואספה אח חבואחה. לשון הכנסה לנים, כמו המתי (OI) ואספה אח חבואחה. לשון הכנסה לנים, כמו (ד) ונקי וצדיק אל חדרג. מנין ליולא מבים דין מייב, קשס לו כשלומליס אומו: ረ‹ረ:):

ומדלמ: עוב חעוב עמו. לפרק המשל, מלמשקל ליה, דברי צדיקים. דגרים המלודקים, משפעי אמם, וכן או בהמם עובד כוכבים ומשאו של ישראל (בבא מליעא לב:), מאור עיניו (מכילחא פ"כ): - ויסלף. כתרגומו ומקלקל: ופעמים שאתה עוזר, הא כילד, זקן ואינו לפי כבודו, וחדלם, שוחד, מוף שמערף דעמו עליו, וישמכת מלמודו, ויכהה כך דרשו רבומינו, כי מראס ומדלמ, פעמיס שאמה מודל מעה משפע: יעור פקחום. ואפילו מכם במורה ונועל ו, יו), שמא מאמר כן, בממיה, לא מירַא מהָם. ומדרשו להטום את הדין, שהרי כדי להטום את הדין נאמר כבר לא

מפני שקורו רע (בבל מליעל נע:): אח נפש הגר. כמס מכגומו פמגמין מכילין, ישכים:

Loi

خدلظك خترثك: مغجر بير بهٰيُب چ١ مَهِيْب لْكُاكِٰدِ كُاكُرِارً וַהַשְּבֵיעָּת הַשְׁמַטְנַר וּנָטַשָּׁהַה

אָמִטֹב וְעִינֵר: tuo alle iodie lita el יבוּוָם עַמִּבוֹתוֹ עַמִּבַעׁ לַמָּתוֹ ម្លាំង្គារ ជុំប្រាស្ត្រ ជា ប្រាស្ត្រ ជា ប្រាស្ត្រ ជា

رِي תַּוֹבְּירוּ לָא יִשְׁמָע עַלִּי בַּוֹרָ: שֹׁמֹבׁנוּ וֹמִם אָבוֹנִם אַבוֹנִם וּבְבָּבְ אָהֶבַבְאַלְּבִבּי

÷ שְׁלָמֵה בִּילִּיִם שַּׁהָוֹר לֵי בַּשְּׁנְה:

נבאנ פֿוּג בנטם: כֹּוַ בֹּוֹאַנֹ מִמֹּגִּנִוֹם וֹבַאָּ צויקף למועד הָדֶשׁ הַאָּבִיב מַבְּוִע כֹּצִּהֶוֹע אַרָל עאָרָל Uאָרָל אָר־תַּג הַמַּצּוֹת הִשְׁמֹרִ שְׁבָעָר

مَيْهُلَ مَا لَوْهِ لَا مَا مَا لِي مُنْهُلُكُ مَا مُنْهُمُ لَا مُنْهُمُ لَا مُنْهُمُ لَا مُنْهُمُ ل בְּצָאָנו תַּמְּנְוּן בְּאָסְפְּׁנְּ אֶנוֹר אַמֶּר מִּוֹרָע בַּשְּׁבֵיר וְחַג הַאָּסְרְ רְּחִוֹרַע בְּחַקְּלֵא וְחַנָּא רְּבְּנָשָׂא

> : خاڻاء ۽ خ וויכלון מסכיני になれるにに

בר אַמְקָהָ וְנִיּוֹרָא: יביומא שביעאַה הנוחַ בַּדִיל מָשֹׁא וִמֹוֹ שַהַבּוֹב הוּבֹבוֹב

וְמִשׁנִת הַלְ פּוּמִכוּוֹ: לא עוברון ドダねア・に

שלט ומנון שיהנון שבעי

ترځزرا: ממגלנים ולא ישטיון פולמי בּאַבוּבֹא אָבוּ בוּשׁ וֹפֿעַעֹא בְּמָא בְּפַבּירְמָךְ לִוְמָן יַרְחָא שְׁבְעָא יוֹמִין הַיכוֹל פַּטִּירָא עולא הפטיריא

מובדר מו חקלא: tatedu kada tatak tu וְנוֹנִי נוּפֹּגוֹנְ, פֹפוּנוֹנִ מַהֹּמֶּנִיבּ וְטַנִּא גַטַבּגֹּג בּכּוּנַ, הַנְּבָוֹנַ

> thy vineyard, and with thy oliveyard. In like manner thou shalt deal with leave the beast of the field shall eat. thy people may eat; and what they rest and lie fallow, that the poor of but the seventh year thou shalt let it

> and the stranger, may be refreshed. rest, and the son of thy handmaid, that thine ox and thine ass may have on the seventh day thou shalt rest; Six days thou shalt do thy work, but

neither let it be heard out of thy mention of the name of other gods, unto you take ye heed; and make no And in all things that I have said

unto Me in the year. Three times thou shalt keep a feast

Þι

٤ı

71

appear before Me empty; out from Egypt; and none shall month Abib—for in it thou camest thee, at the time appointed in the unleavened bread, as I commanded thou keep; seven days thou shalt eat The feast of unleavened bread shalt

labours out of the field. the year, when thou gatherest in thy Teast of ingathering, at the end of thou sowest in the field; and the first-fruits of thy labours, which and the feast of harvest, the

ומחלת המקרא מדבר בשדה הלבן, כמו שאמר למעלה הימנו אין מעשר בשביעית (מכילמה פ"כ): בן העשה לכרמך. (11) השמשנה. מעזידס: ונששחה. מלכילס למר זמן (13) ובכל אשר אמרחי אליכם השמרו. לעשות כל

אלא לער: בן אמחך. בעבד סערל סכמוב מדבר (שס): שקרקע, או אינו אלא ימבשנו במוך הבים, אמרמ, אין זה ניים וחמורך. מן לו ניים, לסמיר שיסה מולש והוכל עשבים מן קרויס שבת, לא מנסג בס שבת בראשית: למען ינוח שורך שבת בראשית ממקומה (שם), שלא תאמר, הואיל וכל השנה (12) וביום השביעי השבה. אף בשנה השביעית לא מעקר מורע המ הרלך:

והגר. זק גל מושנ:

שלו, נמלאם שאחה גורם שיוכיר על ידך: . מעשה שומפות עם עובדי כוכבים, וישבע לך בעבודת הלילים כשומר אם כולן: לא ישמע. מן סנכרי: על פיך. שלא ששקולס עבודת אלילים כנגד כל המלות כולם, והנוהר בה מתרמי מליכם משמרו ושם מלקים מחרים לא מזכירו, ללמדך, בלא מעשר, אף אביונים אוכלים בלא מעשר, מכאן אמרו מעמוד עמי ביום עבודם אלילים פלונים. דבר אחר ובכל אשר השדה. לסקיש מאכל אביון למאכל מיס, מס מיס אוכלם לו, שמור לי צלד עבודם אלילים פלונים (סנסדרין סג:), או ווריעה. וומשמה, מלובל ומלקשקש: ויחרם האכל היה לאו (יל"ש שנה, בשם המכילמא): לא הזכירו. שלא יאמר הביעור. דבר אחר משמעה, מעבודה גמורה, כגון ארישה - מלוח עשה באוסרה, שכל שמירה שבחורה אוסרה היא במקום

دد' درا): (דו) עילים. פעמיס, וכן פי הפיקני זה שלם קנן לנלים (צמדבר

כשמבאו לראות פני ברגלים, הביאו לי עולות (תגיגה ז.): לשון אב, בכור וראשון לבשל פירות: ולא יראו פני ריקם. (15) חדש האביב. שהתבואה מתמלאת בו באביה. אביב

إَرَّارَاءُ هُرَّ فِينَ بَهُٰذِا ١ إِنَّانَ: - شِكْرِه فَمْثَارَت فَشَائِكَ تَلْقُلِ قَحْلِ فَكُلِ نَظِيرًا فَشَفِع نَفَلَيْنًا قَحْلِ

هُكُونَ شُكْرُهِ فَمُثَارًا فَشَائِكُمْ النَّالِيِّ فَكِي فَكُلِ نَظِيرًا فَيُعَالِمُ النَّالِيِّ فَكِي النَّالِ فَيْ إِنَّا النَّالِ فَيْ إِنَّا النَّالِ فَيْ إِنَّا النَّالِ فَيْ إِنَّا النَّالِ فَيْ إِنَّا النَّالِ فَيْ إِنَّا النَّالِ فَيْ إِنَّا النَّالِ فَيْ إِنَّا النَّالِ فَيْ إِنْ النَّالِ النَّالِ فَي النَّالِ النَّالِ النَّالِ فَيْ إِنْ النَّالِ النَّالِ النَّالِ فَيْ إِنْ النَّالِ النَّالِي النَّالِي النَّالِيلُ النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِيلُولِي النَّالِي ِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِيلِي النَّالِي ُولِي النَّالِي النَّالِي النَّالِيلِيلُولِي النَّالِي النَّالِي النَّالِيلُولِي النَّالِيلِيلِيلُولِي النَّالِيلِيلُولِي النَّالِيلِيلِيلُولِيلِيلِيلِيلِيلِيلُولِيلِيلُولِيلِيلُولِيلِيلُولِيلِيلِيلِيلِيلِيلُولِيلِيلِيلِيلِيلِيلِيلِيلِيلِيلُولِيلُولِيلِيلِيلُولِيلِيلِيلِيلِيلُولِيلِيلُولِيلِيلِيلِيلِيلُولِيلِيلِيلُولِ

וֹלַאֲ וֹלָוֹן שַׂלֶּד עַנִּיּוּ הַּעַ בָּפָׁנִי: ⁸¹ לאַ שׁוֹּבָּׁט מַּלְ חַמֵּא בּם וּבְּטִיּי

נָרְי בַּחֲלֵב אָמְּוֹ: (פּ) ڰۥڽ ۥؙۑڔؙٛڽ ڰٛڔؽؙڵڐڂ؉ٟڽؙڂۿڔۦڡۧٷڿۿ؉ۼ؞ڹڰۯڣڐڂ؉ڽڹڂڔٳٳ באָהָנִע בּכּוּבׁ, אַבְלְּנִילְבְּ שֹּבְיָא בּיִה בּכּוּבִי אַבְעָּבִּינִי לְבִינִע

עַמְּלִום אָמֶר הַכִּלְנִיי: الله خيمُمُلُكُ خَنْدُكُ لَجَلَتَكُنْكُ هُمِا خِطْهُدُكَ خَيْدُكُمْ فَخُيْدُكُ ععر برؤب لإنذر تفكي يوجهة جوزبة

בָּי שְׁמֵי בְּקַרָּי שַּׁמֶּר בָּוֹ בֶּי לָאִ וֹמָּאָ לָפַמִּמֹּכְּם بالإثراء بالإثراء بالإثراء الإراء ال

\$ע_\$ָּוֹבֶּוֹשׁ וֹאַנוֹעוֹ אַעַ קָּוֹבוֹוּבּיּ لَمْشِينَ خَمْ يَجَشِّد يُعْتَدُ لَجُنَتُنَا خِرْمَيْشَدُيْكَ אָם־שְׁמִוֹעַ הִשְׁמַעַ בִּלְלְוּ צְּבֵּי

בניבנ שביו הלמא :::

שֹּׁבְבֶּׁי נְכְּׁסְׁעְ עַוֹּאָ מָּבְ אַפְּׁבְאִי וֹלֵא וֹבִיעוּן בָּרְ מִמָּבְבָּׁטִאִּ לא תכוס על חַמִיעַ דַם פַּסְחִי

במָר בַחַלַב:

לאּטֹבא באַטַבוּנוּני: ַרָא אָנָא שָׁלַח מַלְאָּכָא צַּרָמָרָ

לְעוִבֿיכוָן אָבׁי בַּמְּמִי מִימָבִיה: לַלַבְישׁ אָבוּ לָאִ וֹמָבוּעַ אַסְהָתְר מוֹ בוֹבְמִנְהִי וֹפַבּגַ

נגמוט לגממוטון לב: בּאַמַבַּיל וָאָסָנִי יָת סָנָאָרַ نلاظچر٢

> shall appear before the Lord GoD. Three times in the year all thy males

remain all night until the morning. neither shall the fat of My feast My sacrifice with leavened bread; Thou shalt not offer the blood of

seethe a kid in its mother's milk. the Lord thy God. Thou shalt not thou shalt bring into the house of The choicest first-fruits of thy land

have prepared. I daidw easing the place which I to keep thee by the way, and to Behold, I send an angel before thee,

transgression; for My name is in him; for he will not pardon your his voice; be not rebellious against Take heed of him, and hearken unto

unto thine adversaries. thine enemies, and an adversary speak; then I will be an enemy unto unto his voice, and do all that I But if thou shalt indeed hearken

77

Δī

המבוחה ממייבשת בשדות, ובתג חוקפים חותה חל הבית מג סקוכות: באספך אח מעשיך. שכל ימות סחמס שַבְּפִּוּרֶיִס וגו' (במדבר כמ, כו): והג האסיף. סומ שסוא ומן הבאת בכורים, ששתי הלחם הבאין בעזרת, היו

פ"כ): כל זכורך. סוכריס שבך: סוגרך לומר שלא ימעקרו שלש רגלים ממקומן (מכילמא (17) שלש פעמים וגרי. לפי שהענין מדבר בשביעית,

הרלפה למוצח: בְּלְ סַבְּיְלֶם (ויקרא ו, ב): ולא ילין. אין לינה אלא בעמוד מל המערכה יפסל בלייה, מלמוד לומר על מוקדה על המוצבה ילין חלב חגי וגוי. מון למוצמ: עד בקר. יכול מף בנימן עד שמבער החמן (מכילחה שם פקחים קג): ולא (18) לא חזבח על חמין וגר. לא משמע את הפסח בי"ר

מקומום נכסב במורס, אחד לאישור אכילה, ואחד לאישור שכל מקוס שנאמר גדי פחס, אף עגל וכבש במשמע. ובגי יו), פֿת גְּדִי סְטִוּים (שם כ), שָׁנֵי גְּדְיֵי טִוּים (שם כו, מ). ללתרך ַ לפרש אחריו עויס, כגון אָנֹכִי אֲשׁלַּמ גָּדִי עִזִּיס (בראשית לח, ממס שלמס מולל בכמס מקומות בתורם שכתוב גדי וסולרך מסירין הסדש למנחום ולהצים בכורים למקדש, שנאמר וביים אף עגל וכבש בכלל גדי, שאין גדי אלא לשון ולד רך, - במקרא אָבֶן הַשָּׁה ושַׁמַבָּה וגוי (דברים ה, ה): - לא הבשל (16) וחג הקציר. סוא מג שבועות: בכורי מעשיך. למימן ומקדישה. ואין בכורים אלא משבעת המינין האמורין

בים המקדש של מעה: מן סמקראות שאומריס שנית סמקדש של מעלס, מכווון כנגד אל המקום אשר הכינומי כבר, מקומי ניכר כנגדו, וזה אחד אשר הכנותי. אשר ומנמי למת לכס, והו פשומו. ומדרשו, למעוח ושכינה הומרת להם פי לה הְשֶׁנֶלֶה בְּקְרֶבְּּךְ (שמות לג, ג): (OS) הנה אנכי שולח מלאך. כמן נמצערו שעמידין בנסב, וסמד למיפור בשול (מולין קמו:):

ממטרו"ן, ששמו כשם רבו, מטטרו"ן בגימטריה שדי: נכנם למוך שדסו, רואס מאנס שבכרס, כורך עלים גמי המקרח, השמר מפניו כי שמימשומף בו. ורבומינו אמרו, וה בצכוריס, לכך נאמר אף כאן צכורי אדממך. כילד, אדם עושה אלא שלימומו: כר שמי בקרבו. ממוצר לראש (19) ראשיח בכורי אדמחך. אף סשניעית היינה בכך, שסוא מן סכם שאין הועאין, ועוד, שסוא שליה, ואינו (יסושע א, יח): כי לא ישא לפשעכם. אינו מלומד השחר, שנאמר עד בקר, אבל כל הלילה יכול להעלוחו מן (21) אל חבור בו. לשון המראה, כמו שַׁשֶׁר נַמֶּרֶה אֶם פִּיךּ

ئىنچىتىكىنى: للأختظن ШЦĠ, هُمِـتُهُمَدِرِ نَتَنَفِد نَتَهَدَارِ نَمَدَدُكُ ذُلِبَ هُمَيْدُهُ. نَنفُهُ: خدرتك مذهذر ذهورك ثلاث هلا مذهد كلامك

וְתַּיְבְיִּהְ וְכִּנְהַלְּאָּ וְכִּנְהַלְּאָּ עִוֹאָ וְיִבְוּסְאָּ

the Jebusite; and I will cut them off. and the Canaanite, the Hivite, and and the Hittite, and the Perizzite, enting thee in unto the Amorite, For Mine angel shall go before thee,

מַבֶּבעיבם: حُ، لَٰتِم فَلْلَٰهِ الْمَقْدِ فَهَدُد עמְבְרָם וֹלָאָ עַמְצָּאָם בְּלָגִּמָּיהָם בַּ לאַ עֹמִטַּעַוֹנִי לַאַלְעִינִים וֹלָאַ לָאַ

للأكألا ולא טפלטנון ולא טהדוע <u> خمیرنبارا</u>

their pillars. overthrow them, and break in pieces their doings; but thou shalt utterly gods, nor serve them, nor do after Thou shalt not bow down to their

رَتِوَدِيْرٍ، מַתַּלְע מִפֶּרְבֶּף: (ס) بحدك אִש לְשׁמֹשׁ נֹאִשׁ מִימֹיִב נִילִבוּ זִי מִיכִּלְצַ וֹזִי מִהְשִּׁצַ يهجبؤه يحم بمزئم هرأتدؤه بموراما ههم ببر هرأودا

נאלבו מבלו בישון מבינב:

sickness away from the midst of and thy water; and I will take God, and He will bless thy bread, And ye shall serve the LORD your

ষ্ট্রের্'ষ عدس לא תהנה משבלה ושקר לא בציי קצרציף אַת־מספר ומיף جּצִּוּ

ומוש באומו

.lhluh lliw I in thy land; the number of thy days None shall miscarry, nor be barren,

»نشنه هڅنه مثله: שׁבֹא בַּבוֹם וֹנִטַשָּׁ, אָטַבַבּגַב וְתַמְּטִי אֶת־כָּל־הַעָּׂם ХÄГ ĠĠţſĿ

مَانَالُد، كَالُم: נו כֿן כֹּהְלָ, בַּלַבָּב בַּבַּבָּ לאֹנֹטְאַ בַּעוּן לַנִד נְאָמֶסָר וֹאָהִּנּיִה וֹנו כַּלְ הַּמָּא בַּאַנוֹ אָנוֹי נו אַגמונו אַהַבּע פֿבַמוּ

ונים ששׁמּי מוּ בּוֹבְמָר:

backs unto thee. make all thine enemies turn their whom thou shalt come, and I will and will discomfit all the people to

I will send My terror before thee,

نْݣُلا بَايَانَانَ، مَذْخُطُرُكُ : الْكُلِّ اللَّهُ لَا يُشْكِ اللَّهُ لَا يُشْكِ וְגַרְשְׁה אָת־הַחָוּנִי אָת־הַפְּנַעַנֵּי וּטַּטַבוּב נִט טַנָּאָן נָט כַּנַאָּנָאָן ئەرخىنى، ھى بىخىلەت خۇئىك ئىمۇرى ئى مئىمىنى كىلەك

Hittite, from before thee. Hivite, the Canaanite, and the thee, which shall drive out the And I will send the hornet before

82

(22) וצרתי. כמרגומו ולעיק:

(24) הרס תהרסם. למומס מלסומ:

אבנים שהם מליבין להשתתוות להם:

(26) לא חדיה משכלה. אם מעשה רלוני: משכלה.

מגורם מיחס סיחס, אין ס"א שלס בפח"ח, ולא מ"ס שלס (איוז כ, יש). והממרגם והמומי, ואקשל, טועה הוא, שאלו מו). מָם מִי רַפֿוֹמִי (שמוחל־ח יב, ג), מגורה רָפַּן שָוַב דַּלְים בַּפַּיִם מַלְמִיךְ (שם ממ, מו), מגורה הָקְהֵי גַב (שופמים ה, ו, מו). דַלוִמִי, מגורה דְּלְלוּ וְמְרְצוּ (ישעיה ימ, ו). עַל (ישעים כח, כח). וְשַבּוֹחִי, מגורח וְשָבַּב בֵּיח הֵל (שמוחל-ה ונולגו במלשפו"ס, כגון והמומי, מגורם וְהָשַׁם גִּלְבַּל שָבְּלְמֹו פעלמי, יש מקומום שנועל אות הכפולה ומדגיש את האות מיבס שפועל שלס בכפל אות אחרונס, כשתספוך לדבר בלשון (27) והמותי. כמו וסמממי, ומרגומו ומשגש. וכן כל מפלם נפלים או קוברת אם בנים, קרוים משכלה:

לריך שלשה מוי"ן, שמים ליפוד כמו בִּיוֹם מֵּמִ הִי (יהושע י, יב), ונממי, סמי"ו מודגשמ, שסיא באס במקוס שמיס, לפי שסיס מי"ו, וסמתכת משמשת כמו ממרמי, מעמתי, עשיתי. וכן שמבא במקום בי מוי"ן, האחת ושרשת לפי שאין מיחה בלא מצבותיהם. וְמַתַּפָּס מֻׁמַ סַעָּס סַאָּס (נמדגר יד, מו), וסמי"ו מודגשת לפי מודגשח, ולא נקודה מלאפו"ם. אלא וֶהַעַּמִּי (בנירי) כגון

מַמַּת מֶּלְהִיס הִיחַ (קהלת ג, יג), והשלישית לשמוש: עורף.

שפת סירדן עמדס חרקס בסס מרס: מעבר הירדן והלאה, שנו רבוחינו במסכח סומה (שם), על מכל ז' אומות לא מנה כאן אלא אלו. וחוי, אף על פי שהוא (פופס לו.): והחתי והכנעני. סס ארן פימון ועוג, לפירך ומעילה בהם ארס והם ממים. והלרעה לא עברה את הירדן (82) הצרעה. מין שרן העוף, והימה מכה מומם בעיניהם, שינוסו מלפניך ויהפכו לך ערפס:

بري ترب تر الم هُلِ مَنْ ثَالِمُ لَا هُمُ مُنْ مُنْ مُنْ فَاللَّهُ مِنْ مُنْ فَاللَّهُ مِنْ مُنْ فَاللَّهُ مِنْ فَا كِم هُٰذَٰلَ هُٰذَٰلَ مُخَالِنَا خُمُٰذُٰلًا عُلَالًا

هُمُلِد نَافِرُكِ لَاٰلَاكِنَ هُنَا لَاٰهُدُاءً:

بغثا لتدهقما مغثلا: עַנְּתְּיָר בְּיוּ אָמַן בְּיֶדְכֶם אָת יִשְׁבָּי ינּ גֶם פְּלְשְׁהָים וּמִמֶּרְבֶּר עַר־ نَّهُنَّ، אُن يُثَكِّلُ مُنْظِ مِنْظِ نُمِّلًا

ŚΧ

਼੍ਰੇਧਾਂੜ੍ਹਘ: (€) אֶת־אֶלִתִיהֶם

نَّهُ لَيْمُ لَيْمُ فَتُلَادُتُهُ لَيْمُ فَيُلِيدُ لَيْمُ فَيْدُ لَيْمُ فَيُلِيدُ لَيْمُ فَيُلِيدُ فَيْمُ فَي خايجاتا 「没口、」 וֹמִבְעֵּים VIXX ; TİT <u>לְבְר</u>ֶׁב لهترإ וֹאָב_מָמָּנו אַמָּר מַּבֶּנו אָבַ_

ַלָּאִ װִּּׂמִּנּ וְהַלְּהַ לָאִ נַעֲּלָנִ מִּפִּוּ: ַ וְנְגַּשׁ מֹשֶׁר לְבַרוֹ אֶל־יָהוֹה וָהָם <u>י</u>

المُمَد يُحَد نُدِيْن المُمَن المُمَاد المُماد ا אָטַר וַיַּאָמֶרוּ בָּלְרַיַּבְּבָרָיִם ترونوورات ينعا چرـ ترفو جانح ¿ כַֿלְ גַּבְוֹנֵי יְּעוֹנֵע וֹאָט כַֿלְ_ נוְבָא מְמֵּט נוֹסַפּּר לַמָּם אָנוּ

> בּוֹבא∶ אַבֹּהֹא גַּבִּיֹא וִטִּסִנִּי הַּלַבַ עַוּע ドハロジ

מֵרְטֶּף עַר דְּתִּסְגֵּי וְתַּחָטֵין יָתֹ צַרְטָּא:

וְמְמַּגַבֹּבָא מַגַ פַּבַנוּ אָבוּ בסוף ועד נמא הפלשהאי

לא הקרה להם ולאלהיהם לא הגיר להיו ילשעיף היו

פֿן לָא יִשְׁרֵנוּ בָּאַרְעָּרִּ הַלְמָׂא

أهُدُمْنا مُفَدِّد نَهُدُهُمْ لَنَفُوْنِينَا ולְמָמָּט אָמָר סַל לְלַבָּם וֹנִ

וְעַמְא לָא יִסְקוּן עִמֵּיה: לְפָׁבְׁם וֹנֹ נֹאִנּנוֹ לָאִ וֹטְבַּוֹבְנוֹ משֶת בַּלְחוֹדוֹהִי

<u> נְעָּבְי</u>ר: נאמנו כב פטלמוא במבנב ול נּאַטִּיב כָּל עַמָּא קַלָּא חַד כֿל פֿטַנְמַיָּא צַייִ וְיָה כָּל דִינַיָּא ្រុងក្នុង ជម្លាក ន្ត្រមុំក្នុង។ ក្នុងក្នុង ស្រុ

> the field multiply against thee. become desolate, and the beasts of before thee in one year, lest the land I will not drive them out from

increased, and inherit the land. out from before thee, until thou be By little and little I will drive them

them out before thee. your hand; and thou shalt drive the inhabitants of the land into unto athe River; for I will deliver Philistines, and from the wilderness Red Sea even unto the sea of the And I will set thy border from the

them, nor with their gods. Thou shalt make no covenant with

gods—for they will be a snare unto against Me, for thou wilt serve their land—lest they make thee sin They shall not dwell in thy

tho rata the elders of Israel; and worship ye Nadab, and Abihu, and seventy of unto the LORD, thou, and Aaron, And unto Moses He said: 'Come up

 ΛIXX

٤٤

ıε

оξ

so up with him. come near; neither shall the people unto the LORD; but they shall not and Moses alone shall come near

Lord hath spoken will we do.' and said: All the words which the people answered with one voice, and all the ordinances; and all the People all the words of the LORD, And Moses came and told the

כדי למלאום אומס: ורבה עליך. ומרבס עליך: (92) שממה. כיקנים מבני אדם, לפי שאמס מעע ואין בכס בכמס מקומום, ווסו לעון אי, שהוא אחד מד' לעונות שסכי

(30) עד אשר תפרה. מרנס, לשון פרי, כמו פרו ורנו:

שמיס, שאין שימס בלא מי"ו, וסאמת לשמוש: עד הגהר. ובד'בפיון נאמרס לו עלס: (וצ) ושחי. לעון סטמס, וסמי"ו מודגטם מפני טבאס ממם (ו) ואל משה אמר. פרטס וונאמרס קודס עטרת סדברום,

(33) בי חעבד וגוי. הרי אלו כי משמשין במקום אשר, וכן פרמ: וגרשחמו. ומגרשס:

> כמו וֹסְׁם שַּׁלְבִיִּב מִנְשַׁשׁ בַּבּוּבִיִם (ויקרה בּ, יד), שהיה חובה: משמש, וגס מלינו בהרבה מקומות אם משמש בלשון אשר,

(ב) ונגש משה לבדו. **הל הערפל:**

Ш

*₩*4: + יְהְנְה וַיִּשְׁבֶּם בַּבַּקֶר וַיָּבֶן מִוְבֶּחַ וּיִּבְתַּב מֹשֶׁר אֲת בְּל־דִּבְרֵי

שְׁלְמֶנִם לַיהוָה פָּרִים: וּנֹמֹלֵנִ מְלַנֵע וֹנִוֹבְּעֵנִי וֹבְעַוֹנִם וֹאַסִּנִלוּ מַּלָנוֹ וֹנְכַּנִסוּ וַכְּסַע וּנְמָבְע אָעַרַנֹּהְבוּ, בּוֹנוּ נֹמְבֹאָב נִמִּבְע נֹע בֹבוִבוּ בֹנוּ נֹמָבֹאָב

TOJĖŪ: בּאַנְיִנִי נְעַהָּ, עַנְּיִם זְנַלִע הַּלְיִ בּמִיּנִלִיאִ וּפַּלְיִנִי בַּמָא וֹנַע ווּקַח מֹשֶׁהֹ חֲצֵי הַדְֹּם וַיֶּשֶׁם וּנְסִיב מֹשֶׁה פַּלְגוּת דְּמָא וְשִּוּי

נולע להמע ונמלמ: בְּלֵם נַנְאָמִרְנִ כָּלְ אַמֶּבְיִבְּבָּרְ בֵּבְ בַּבְּם מַּמָא נַאַמָּרִנִּ כַּלְ בַּמִּנְיִלְ

<u>הַדְּבֶרִים הַאֵּכֶּה:</u> אַמֶּר פָּרָת יְהוֹת מִּמְּכֶם מַּלְ פַּלְ- נִאָּמָר הָאָ דִּהָ קְּנָמָא דִּנְיִר יִיִּ לְבְּשָׁרְ הַנְּאָמֶר הְנֵּהְ דְם־הַבְּּרִית עַל עַרְבְּּהָא לְכַפָּרָא עַל עַמָּא יִי בְּיַבְּיָּא עַל עַמָּא ניקח משה אָת־הַדְּם ניוְרָק עַל־ יּנְסִיב משָה יָה דְּמָא יּוְרַק

וְמִבֹּאֹנִם מִוּלֵדָנִ וֹמְבַאָּבִ: ניַעַל מֹשֶׁה וְאַהַרְוֹ נְדְבֹ וַאֲבִיהוֹא יִסְלֵיק מֹשֶׁה וְאַהַרֹּוֹ נַדְבֹ

יּבְעֶּצֶם הַשְּׁמָיִם לְמְהַר: רַגְּלְיוּ בְּמִנְשֵׁהׁ לְבְנָת הַפַּפִּיר וּוֹבְאֵּי אָת אֶלְבָוֹי יִשְּׁבָאַלְ וָתַּחַת

> بضُقَات مُشَلَا خَصُورِيْ صَبَة لَقَلَقَهُ مُشَلِي נאלבים בעפרא יבנא מדבחא וכתב משה ית כל פתומיא דיי

ליבהין בום :; שובין:

מַל מַדְבְּחָא:

ין נעביר: ַ נִיפַּׁעְ סֵפֶּׁר תַּבְּיִית נִיקְרֶא בְּאָוֹנֵי יִנְסִיב סִפְּּרָא דִּקְנְטָּא יִקְּיָרָא

המכון הכ כל פטלמוֹא באַנוּו:

MEX4: 「没口」に必 ושבינין

ĠÊĹĸĽĸ: ייטעית כיוסי יקביה בעובד וֹטַוּוְ וֹט וֹפֿר אֶּלְבִא בּוֹמִּבֹאִל

> according to the twelve tribes of under the mount, and twelve pillars, morning, and builded an altar the LORD, and rose up early in the And Moses wrote all the words of

peace-offerings to exen unto the burnt-offerings, and sacrificed children of Israel, who offered And he sent the young men of the

blood he dashed against the altar. and put it in basins; and half of the And Moses took half of the blood,

and obey. the Lord hath spoken will we do, the people; and they said: 'All that To garing of the first free hearing of And he took the book of the

".sb1ow you in agreement with all these which the Lord hath made with Behold the blood of the covenant, sprinkled it on the people, and said: And Moses took the blood, and

the elders of Israel; Nadab, and Abihu, and seventy of Then went up Moses, and Aaron,

clearness. the like of the very heaven for paved work of sapphire stone, and there was under His feet the like of a and they saw the God of Israel; and

שנילמוו במרס (שס): וישכם בבקר. בחמשה בקיון: שנימנו לסס במרס (מכילמה בחדש פ"ג):

(6) ויקח משה חצי הדם. מי מלקו, מלאך בא ומלקו: על עמא: (פ) את נערי. סנכורומ:

מבילה: שנלטוו בני נס, ושבס, וכבוד אב ואס, ופרס אדומס, ודיניון. אבוסינו לברים במילה ומבילה והואם דמים, שאין הואה בלא ה׳ מנות, פרישק, וסגצלס: ואח כל המשפשים. ז'מנות שלמיס, לסוות חומס על סעס. ומכחן למדו רצומינו, שוכוסו (3) ויבא משה ויספר לעם. צו גיוס: את כל דברי באנות. שמי מגנות, ממד למלי דס עולה, ומתד למלי דס

במרס: (+) ויכחוב משה. מברלשים ועד ממן מורס, וכמצ מלום (ד) ספר הבדיח. מברלשים ועד ממן מורס, ומלום שלנמוו

(8) ויזרוק. ענין סומס, ומרגומו וזרק על מדבחא לכפרא

ניאַכְלוּ נִיּשְׁהָּוּ: (ס)

إتمارت إتفلائد يؤود جريجور שָׁם וָאֶמְנָה לְךְּ אֶת־לָחָת הַאֶּבֶן 71 AL ※4」は後に

يرتوك فيهد هِكَ بَرَد بِهِكَ بَرَده: ני ניקם משָּׁר ויהושָׁעַ משָּׁרִתוֹ

להג גלנים ווּהָ אַנְטִם: וְהַנְּה צַּהַרְן וְחוּר עִמְּכֶם מִי־ נֹאָכְ עַנִּילֵלִנִם אָמָרְ הָּבִי לְנֵנִ יּלְסַבֹּיֹא אָמָר אִיִּרִיכִי לַנָּא

\$4_ئئار: מפעיר נינעל משטה אֶל הְהָהַ נִיְכָס הַעְּנָן יִּסְלֵיק משָה לְשִּירָא נַהַפְּא

: الْمُثِلِّا: אֶלְ מֹשֶׁה בַּיִּוֹם הַשְּׁבִיעֵי מִתְּוֹךְ וְקִּרְאֵ לְמִשֶּׁה בִּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה יי ווְכַּסָּרוּ הֶעְּנָן שֵׁשֶׁת וְמִים וּיִקְרָא דְּסִינִי וַהֲפָּהִי עַּנְגָּא שִׁהָא יוֹמִין נּוֹאָכָּן כַּבוִע יִנִינָע מַּלְ תַּנַר סִינַי יִּאָנָא יַקְנָא צַּיִין עַלְ מוּנָא

> באבו אבבו וֹמִנוּ: טבן בקורבניהון האהקברי לוֹלֹא וֹשׁוּוְ זֹט וֹלַבֹּא בּוֹז וֹשֿוּוְ וּלְנַבֹּלְנַבִּי, כַּנוּ, וֹמִּבַאָּבְ לַאִ עַוֹנִע

₹¥₹İ@ºTİİ: لتفظيلفه אַבוֹא ואוָבוֹשֹא آلا كانلار לַמּוּבֹא וֹבִוּוּ עַמָּוֹ וֹאָטָּוּן לַבַּ וֹאַמֹּר וֹן לְמָמֵּר סַל לַלַבְמָּר

הֹקוְנוֹ וֹלֵבֶא בַּוּנִי: יסְלֵיק מֹשֶׁה לְשִּירָא דְּאָּהְנְּלִי וְקְם מֹשֶׁה וִיהוֹשָׁעַ מְשׁוּמִשְׁנֵיה

ליה דינא יקקרב לקדמיהון: אַבון וְחוּר שִּמְכוֹן מַן דְאָית

יַנְנְאַ יָר טוּרָא:

מונו ענונא:

eat and drink. hand; and they beheld God, and did children of Israel He laid not His And upon the nobles of the

them.' written, that thou mayest teach commandment, which I have tables of stone, and the law and the and be there; and I will give thee the Some up to Me into the mount And the LORD said unto Moses:

the mount of God. minister; and Moses went up into And Moses rose up, and Joshua his

them.' cause, let him come near unto Hur are with you; whosoever hath a unto you; and, behold, Aaron and ye here for us, until we come back And unto the elders he said: 'Tarry

and the cloud covered the mount. And Moses went up into the mount,

midst of the cloud. day He called unto Moses out of the covered it six days; and the seventh upon mount Sinai, and the cloud And the glory of the LORD abode

91

S٦

לשהר. לשון ברור וללול: למעשה לבנים: וכעצם השמים למהר. משנגהלו בקליניס שבממנס: - כמעשה לבנח הספיר. סיא סימס שיפד, לכל דצור ודצור מנוח המלויוח צו: קְּעֶס ְפְּמִקּחְׂנַגִּיס וּגו' וַהַּבְּעַר בְּס הַׁם ה' וַפֹּחְבַי בְּקְנִס סַפַּמַנְס. מנות בכלל עשרת סדברות הן. ורבינו מעדיס פירש באוהרות לנדב ואביסוא עד יום מנוכת המשכן, ולוקנים עד ניִפִי והמצוה אשר בחבחי להורוחם. כלששמאומושלשעשרה מימס, אלא שלא כלס סקב"ס לערבב שמממ סמורס, וסממין ההרה והיה שם. מ' יוס: אח לחת האבן והתורה (10) ויראו אח אלהי ישראל. נקמכלו וסלילו ונממיינו (12) ויאמר הי אל משה. לממר ממן מורס: עלה אלי

۵4, ۹): וַיָּמְבֶּלְ מִן סְרוּמַ (במדבר ימֿ, כס), שָׁשׁ מַּמֹוּמ מַבִּילָס (ימוקמל אַנילי, לשון גדוליס, כמו ומָשַׁנִילֶיסָ קְרָאֹמִיף (ישעיה מא, ע), כך מדרש מנחומה (בסעלותך מ"ו). והונקלות לה תרגם כן, האלהים. סיו מסמכלין בו בלב גם, ממוך אכילס ושמייס, ידו. מכלל שסיו ראויים לסשמלת בסס יד: ויהזו את (11) ואל אצילי. סס נדנו ולניסו הוקנים: לא שלח

אם קול סעם ברעה, למדנו שלא היה יהושע עמהם: ונמעכב שם כל מ' יום, שכן מלינו כשירד משה, וישמע יהושע ומשם ויעל משה לבדו אל הר האלהים, ויהושע נמה שם אהלו סים אור וחדום לפניו: ובעצם. כתרגומו לשון מראם: מקום הגבלם תחומי ההר, שאינו רשאי לילך משם והלאה. של יסושע כאן, ואומר אני שסיס המלמיד מלוה לרב עד לפניו בשעת השעבוד, לוכור לרמן של ישראל שהיו משועבדים (13) ויקם משה ויהושע משרחו. לא ידעתי מה עיבו

מי בעל דברים. מי שיש לו דין: הימים-ח ב, יש), חפרת זו מרים, כדחיתה בקומה (יה:): בן יפנה, שנאמר וַ יִּקַת לוֹ בְגַב שָׁם שָׁפְּרֶת וַ מַּלֶר לוֹ שָׁת חוּר (דברי לשפוע לכל היש ריבו: חור. בנה של מרים היה, והביו כלב בוה. והמעכבו כאן עם שאר העם בממנה, להיות נכונים (11) ואל הזקנים אמר. בללמו מן סממנס: שבו לנו

خُلْهِم بَائِد خُمْرَدُ خُرْدُ نَهُلُهُم: ינין אַרוֹ פְבָוֹד יְרוֹוֶה כְּאֵשׁ אַבֶּלֶת יּ

אַכֹּלִא בַּוֹנְתְ מוּוֹבָא לַמִּנִוּ, בַּנִּי

the children of Israel. the top of the mount in the eyes of the Lord was like devouring fire on And the appearance of the glory of

בּבְיב אַבבּמֹנם ,וִם וֹאַבבֹמֹנם

ַ משָׁה קְמוּרָא וַהַנָה משָׁה בְּמוּרָא חַבְּלוֹן וֹמְאַל מֹשֶׁה בְּגוֹ עֲנְנָאָ וּסְלֵיק

mount forty days and forty nights. mount; and Moses was in the of the cloud, and went up into the And Moses entered into the midst

 ΛXX

Mafiir and Hafiara are on page 229. On Erev Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, read the the 7th aliya for Shabbat Rosh Hodesh on page 229. On Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, the Shekalim is Rosh Hodesh, read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read Exodus 30:11 - 16 on page 148, and the Haftara is the special Haftara on page 234. When Shabbat

Haftara on page 232

The Haftara is Jeremiah 34:8 - 34:22 & 3:25 - 33:26 on page 215. On Shabbat Shekalim, Maftir is

וַיְדַבֶּר יְהְוְה אֶל־מֹשֶׁה קֹאמְר: ימַלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶה לְמֵימַר:

בּבֶׁרְ אֶּלְבַלְּוֹּגֹ וֹמְבַאָּלְ וֹנִלְעוּיַ מבוג מם לנו ומִבאגן וופובמון

בוטבת לביה הסבון ית كِرْ، שَٰרוּמָת מֵאָת בְּלְ-אִישׁ אֲשֶׁר בַּרָשׁרִישׁ אָפָּרָשְׁיִּשׁ מִוֹ בָּלְ יָּבַר

willing ye shall take My offering. every man whose heart maketh him that they take for Me an offering; of

'Speak unto the children of Israel,

And the LORD spoke unto Moses,

:gaiyas

מאַטַּם זָהָב נָבֶּפֶר וּנְחִשָּׁת: יּ וְיֹאָטִ עַשְׁרִיּמָּׁע אַּמֶּר שַׁלִּטִוּ וָדָאאַפָּרָשִׁיִּטְאַ דַּטַסְּבִּין מִנְּטִוּן نَـُــــُـــُدُدِ خِجِدِ نَكَٰــكُنِدِ جُنِكِــنَادِدَمُنَادِ: ﴿

نَّهُم نَمْنِيت:

 י יִשְׁכֹּלֵמִ וֹאַבְּיֹּלֵוֹ וֹשְנְכַמֹּש מֻּלֹּוֹ וִשַּׁכַלְא וֹאַבְּיִּנְוֹלְא יַּאַבַּת וַשְׁנִבְיּ דַרְבָּא וְכַסְבָּא וּנְחַמָּא:

and brass; shall take of them: gold, and silver, And this is the offering which ye

and fine linen, and goats' hair; and blue, and purple, and scarlet,

ויכססו סענן למשס ו' ימיס, לאחר עשרת הדברות, והם היו ישראל עומדים, אלא שמלק סכמוב כבוד למשס. ויש אומריס, (3) זהב וכסף ונחשה וגרי. כלס באו בנדבה איש אים מס משה ביום השביני. לומר עשרם סדינרום, ומשק וכל בני למלחכם סמשכן או לבגדי כסונס כשמדקדק בסס: ממן מורס. רש"י ישן): ויכסהו העון. לסר: ויקרא אל יש מסס אומריס אלו ששס ימיס שמראש חדש (עד עלרם יוס בלקנום מסן קרבנום לבור, ואחם חרומם סמשכן, נדבם כל אחד (16) ויכסהו העגן. רצומינו מולקים בדצר (יומא ד.:), באלה פקודי, ואמם מרומת המוצת בקע לגלגלת, לקופות,

(18) בתוך הענן. ענן זה כמין עשן הול, ועשה לו הקב"ה למחנה שכינה מעון פרישה ששה ימים (שם):

מרומת בקע לגלגלת שנעשו מהם החדנים, כמו שמפורש חרומחי. אמכו כבומינו, ג' מכומום אמוכום כאן, אםם עוים עונה: לשון רלון טוב, פיישו"ט בלע"ו (געשעוק) הקהו את יפרישו לי מממונס נדבס: ידבנו לבו. לשון נדבס, וסוא (ב) ויקחו לי תרומה. לי, לשמי: תרומה. ספרשם, ירוק: וארגמן. למר לבוע ממין לבע ששמו חרגמן: ושש. למשס שביל (נ"ה חופה) בחוכו:

ואחד שהחנדבו. י"ג דברים האמורים בענין, כולם הולרכו

ושחר הכמף הבח שם בנדבה, עשחוה לכלי שרת: וֹכֹשְׁשׁ שַּׁלִּיבִי, בַׁמְבַבַ וִדוּ, בַּלַת לְדִּלְיִלְטִ וִדוּ, (שִמִוט לְטִי כוכוּ)י במחלת מי יים שעלה משה לקבל הלוחות, ולמדך שכל היכים ולה מלינו בכל מלהכת המשכן שהוצרך שם כסף יותר, שנהמר שנדבו לבו, מון מן סכסף שבה בשוס, מהליה סשקל לכל ההד.

אונקלוס ומַעַזִּי, הבא מן העזיס, ולא עזיס עלמן, שמרגוס של סוא פשמן (יבמות ד:): ועזים. נולס של עזיס, לכך מרגס (+) וחבלח. למר לצוע בדס מלוון (מנמות מד.), ולצעו

ַ הַּבְּקְים וַלְּגֵּי הַמְּהִים: י וֹמְנְע אֵילֶם מֹאֹבׁמֹנִם וֹמָנְע וּמִהֵּכֵּי בַּבְּבַנִי מִסִּנִּפֹּנִי וּמִהָּכֵּי

بر מִשְׁילָה וְלְקְטְׂרֶת הַסַּמֶּים: ر، پهښا ځۈنج چېښت څېښا

देश्रदेग दिन्धाः ĹŔĊŰ

בְתוֹקם: ظكيه

בּלְגוּ וֹבֵּן שַּׁהַּהִּוּ: (ס) قَطُرُنَا تَامَهُ فِي أَنَّكُنَا فَطُرُنَا فَكِي مَهُدُتُمُ أَنَّا لَامِنَا فَحِ مُرَبَانِا בַכַלְ אַמֶּר אַנֹי, מַרְאַר אַנִיף אַנִי בְּכַלְ צַאָּנְאַ מַנְזִי, נְמָרְ יְּמִר אַנִיף אַנִי בְּכֹלְ צַאָּנְאַ מַנְזִי, נְמָרְ יְּמִרְ בְּאַנִי

נאַמָּע נִוֹאָ למָהָי: נמצי אָרְכֹּוֹ וְאַמֶּה נָמֹצִי רָחָבֹּוֹ بعدمر إنون אַרוֹן עַצֵּי שִׁמֶים אַמֶּתֹים

ימטיא שַבּפּוּי וֹמִמָּיִט מַלָּיִו זַר ן צפּיק אַתוֹ זְהָב טְהוֹר מִבָּיִת

סְסִגוֹנָא נִאָמָי שִׁמָּין:

בוסְמַנְא: בולא לללמבע מְאַנֹעַרוּהָאַ בּוּסְמָיָּאַ

לְמִּפֹׁתֹא בֹאִיפוּרָא יִבְּעוּמִּנֹא: מֹבְאָנֹם אַבוֹנוּ בוּוֹבְלָא וֹאַבֹנוּ אַהָּלְמוּטֹא

מְּכֹּוֹטִי בְּינִינִוּ: וְמִּבְּנִטִי וְיִּמְּבִּיוּן צֵּוֹמִי מִצִּבְּהִ וֹאַמִּרֵי

أحًا لَيَمْخُدِيا:

יפַּלְנָא רוּמִיה: נאַמְּטָא ופַּלְנָא פּוּטָווִע נְאַמָּטָא שַּׁבְשֵׁין אַמִּין וּפַּלְגָּא אִיּרְבֵּיה וֹנֹהְבְּרוּן אֶרוֹנָא בְאָמִי שִׁסִּין

QULL: יִמְבַּרָא שַּׁטִבּינִיה וְתַעַּבָּיר וֹטֹטַפּֿג וֹטַגע בַּעַד בַּכֹּג מִנָּגנ

> sealskins, and acacia-wood; and rams' skins dyed red, and

incense; anointing oil, and for the sweet oil for the light, spices for the

9

the ephod, and for the breastplate. onyx stones, and stones to be set, for

that I may dwell among them. And let them make Me a sanctuary,

thereof, even so shall ye make it. the pattern of all the furniture the pattern of the tabernacle, and According to all that I show thee,

and a cubit and a half the height cubit and a half the breadth thereof, shall be the length thereof, and a acacia-wood: two cubits and a half And they shall make an ark of

crown of gold round about. overlay it, and shalt make upon it a gold, within and without shalt thou And thou shalt overlay it with pure

לבניו ליעלם עמסם כשילאו ממלרים: ועצי שטים. ומאין היו להם במדבר, פירש רבי מנחומא (8) ועשו לי מקדש. ועשי לשמי בים קדושה: סיו לס, לכך ממרגם שמגונה, שָשׁ וממפאר בגוונין שלו (שם): מפורשים בוחמה מלוה, והם מיני מכשים: מין חיס, ולא סימס אלא לשעה (שבת כת:), והרבה גוונים אבני השהם לאפוד ואבני המלואים לחשן. וחשן ואפוד (3) מאדמים. לצועות סיו אדוס לאתר עצורן: החשים. מלואים, ומקוס המושג קרוי משגלות: לאפוד ולחושן.

מלוס. ולשון קטרמ, סעלאם קיטור וממרום עשן: הסמים. שסיו מקטירין בכל ערב ובקר, כמו שמפורש בוחמס וסולרכו לו נשמיס, כמו שמפורש בכי משל: ולקטורת

כמין גומל, ונוסנין סלבן שם למללום סגומל, קרויים לבני בוחמה תנוה: מלאים. על שם שעושין להם בוהב מושב (ד) אבני שהם. שמים סולרכו שם, ללורך סמפוד סממור

לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למלרים ונמעם, ולוה המשכן (מנתות כע.). המקרא הזה מחובר למקרא שלמעלה (מרומה ע), יעקב אבינו לפה ברוח הקדש שעמידין ישראל (9) ככל אשר אני מראה אוחך. כאן, אם מבנים

משיית אהל מועד וכליו: לא סיס לו לכמוב וכן מעשו, אלא כן מעשו, וסיס מדבר על אומס. ואס לא היה המקרא מחובר למקרא שלמעלה הימנו, ומנורום וכיורום ומכונום שעשה שלמה, כחבנים אלו חעשו לשמן המשחה. שנעשה למשוח כלי המשכן והמשכן לקדשו, מן הכלים או כשמעשו לי כלי בים עולמים, כגון שולפנום (6) שמן למאור. שמן זימ זך לסעלום נר ממיד: בשמים חעשו. לדורום (מנסדרין מו:, שבועום יד:), אס יאבד אחד הימנו, ועשו לי מקדש ככל אשר אני מראה אומך: וכן

כמין סכגו שקוכין סישקכי"ן (שכיין שכסנק) יושב על שוליו: (סו) ועשו ארון. כמין ארונים שעושים בלא רגלים, עשוים

81	מְקְשְׁתְּ מְּהְנִים בְּרָבִים זְּהָבִּ מְקְשְׁתְּ מְּהְנִים בְּרָבִים זְּהָבִּ בכפרתיי	סמבו פפונשא: לניד מעביר וההון מפבין המעביר פבין קריקין ה	And thou shalt make two cherubim of gold; of beaten work shalt thou make them, at the two ends of the	81	
מני	וְמְשָׁיתָ כַפְּּבֶת זְתְָב טְתָוֹר אַמְּתָים וָתַצִּי' אָרְבָּה וָאַמָּה בְּיִם בְּיִהְבָּה וְאַמָּה	וֹאַמְּטָא וּפַּלְנָּא פּוּחָיַה: הַרְהֵּין אַמִּין וּפַּלְנָּא אוּרְכַּה הַרְהַיִּין אַמִּין וּפַלְנָּא אוּרְכַּה	And thou shalt make an ark-cover of pure gold: two cubits and a half shall be the length thereof, and a cubit and a half the breadth thereof.	Źτ	
91	֜֝֜֜֜֜֜֝֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓	בׁאַפּגּוּ לְבֵּי: וֹטִפּגּוּ בַּאַבְנִוֹא נִט סִבּבִּנִיא	And thou shalt put into the ark the testimony which I shall give thee.	91	
Şτ	בְּטַבְּעֹתׁ הָאָרֹן יִהְיָּי הַפַּּגִּים לֹא יָסֶרוּ מְמֶפּוּ:	לְא וֹמְבְוָן מִנְּיִם: בְּמִוֹלֵים אֲבְוִלָּא וְבִוֹן אֵבִינִוֹגָא	The staves shall be in the rings of the ark; they shall not be taken from it.	Şī	
† I	בְּהֵה הָאָרָן לְמֵּאִר אָת־הָאָרָן צַלְעָּׁה הָאָרָן לְמֵּאֵר אָת־הָאָרָן הְהָבְּיִם:	אַרוּנָא בְּרוּוְ: מַלְ סִמְּרֵׁי אַרוּנָא לְמִמָּלְ יָת וְתַּמִּילְ יָת אַרִּינָא לְמִמָּלְ יָת	And thou shalt put the staves into the rings on the sides of the ark.	+ 1	
٤١	אָטֶם וַעֵּב: וֹמְמָּנִי בַּצֵּנְ מֵדֵּנִ מִּמָּנִם וֹבִּפּנִטָּ	ְנְיִטְהְפָּׁגְ נְטְׁבְּוֹלְ בִּנְבְּׁאִ: נְיַהְבָּיִגְ אָבְׁנִינִּ בְּאָבָּוֹ מָסָּוּן	And thou shalt make staves of acacia-wood, and overlay them with gold.	٤١	
71	שַּבְּעָּה עַל־צַּלְעָי הַשָּׁנְיה: שַבְּעָה עַל־צַלְעִי הַשְּׁהָי וְנְחָהְה עַל אַרְבָּע פַּעַמִּהָי יְנְעָהְה עַל־צַלְעִי הַשְּׁהָי יִישְׁ	סְּמְרֵיה הְּנְיְהְא: סְמְרֵיה וְתַּרְמֵין שִּיְקָּן שַּל זְיְנְתֵּיה וְתַּרְמֵין שִּיְקָן שַּל הְרְתַּי וְתַּתְּין שַּלְ הְתְּבְּיִה הַלְּהָ הְתְּבְּיִם מִיְלְיִם הַיִּלְ	And thou shalt cast four rings of gold for it, and put them in the four feet thereof; and two rings shall be on the one side of it, and two rings on the other side of it.	71	
	ARL BRUIT - BLAITIN LEUL BE - AVV SODYT				

סמבי בפורקא:

לכמר מורס: שולה הזר למעלה מכל עובי הכפורם כל שהוא, והוא קימן ולמעלה הימנו משהו, וכשהכפורת שוכב על עובי הכחלים, סטכון סמילון גבוס מן ספנימי, עד שעלה למול עובי הכפורמ זר זהב. כמין כמר מוקף לו קציצ, למעלה משפמו, שעשה ען, וְמְפְּטְ שפתו העליונה בוהב, נמלה מלופה מבים ומחון: ופמומיס מלמעלה, נמן של עך במוך של והב, ושל והב במוך של של והב ואי של עך (יומא עב:), ודי כחלים ושולים לכל אחד, לַּדוּ:

סיכן סיו, וסוי"ו זו ימירס סיל, ופמרונו כמו שמי מצעות, ויש צלעו האחת. הן הן ד' מנעות שנתחלת המקרה, ופירש לך מפורש במנחוח (לח:) בפרק שחי סלחס: ושחי שבעות ער שיסיו שני בני אדם הנושאין את הארון מהלכין ביניהם, וכן וארכו של ארון מפסיק בין הבדים אמחים וחלי בין בד לבד, מכאן ושמים מכאן לרמבו של ארון, והצדים נמונים בהם, ווְיָמֵים. ובוויות העליונות קמוך לכפורת היו ותונים, שתים (12) ויצקח. לשון המכה כמרגומו: פעמוחיו. כמרגומו

(II) מביח ומחוץ חצפנו. שלשס מרונים עשס בללמל, צ' לךלישנס כן, ושמי מן סעצעות סמלו על ללעו סממה: צלעו.

ATK-COVer.

- (13) בדי. מוטומ:
- (15) לא יסורו ממנו לעולס (יומלעג.):
- עוליה מפח (קוכה ה.): ואף על פי שלא נתן שיעור לעוביה, פירשו רבותינו שהיה ורמבה כרמבו של ארון, ומונחת על עובי הכתלים ארבעתם, עליו כמין דף: אמחים וחצי ארכה. כארכו של ארון, (עו) כפורת. כמוי על הארון, שהיה פמוח מלמעלה, ומניחו שסיא לעדות ביני וביניכם שלויתי אתכם מלות הכתובות בה: (16) ונחת אל הארן. כמו במכון: העדת. סמוכס,
- ס, ו): קצות הכפורת. למשי סלפולמ: קלומיו: מקשה. במדי"ן בלע"ו כמו דָּאַ לְדָאַ נְקָשֶׁן (דניאָל באמלע, וראשין בולמין למעלה, ולייר הכרובים בבלימה וסב סרבס בממלת עשיית סכפורת, וסכס בפעיש ובקורנם עשיימס, כמעשה לורפים שקורין שולדירי"ן, הלה העיל שלא מעשם בפני עלמס ומחברם בראשי הכפורת לאחר (18) כרבים. דמות פרלוף תינוק להם: מקשה חעשה.

וַעֲשֵׁר כְּרִיב אָחֲד מִקְּצִּר מִיָּה מִוֹּד יי יְּרִיב־אָחֲד מִקּצָּה מִיָּּה מִוֹּ תַכְּפָּׁרֶת חַעֲשִׁי אָת־תַכְּרֶבִים עַל־שָׁנֵי קצוֹתֵיו:

" לְמַשְּלְה סִבְּרָים פֹּרָשֵּׁי כְנָפִּיִם הַכַּפְּהָת יְפְּנִיהָם צִּישׁ צֶל־צְּחָיו אָל־הַכַּפְּהָת יִהְיִי פְּנִי הַכְּהָבִים:

د אַקּוֹּ מַעַל הַכַּפָּהָת מִבֵּיוֹ שָׁנֵי הַכְּהָבִים אֲשֶׁר עַל־אֲרַוֹן הָעַהָת אָת כְּל־אֲשֶׁר אֲצֵנָה אוֹהָוּ אֶל־ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (פּ)

ظِمْنِ: ﴿ يَا يَعَفِّد لَـنَجِهِ لِعَفْد نَتَجَـ الْمُمْنِةُ مُكِالًا فَيْدَ مَفَدَت عَفْنَدَت

לְּנִ זְּרֵ זְּנֵוֹרֵ סִׁלְּנְרֵ: ** נְגִּפִּנְעָ אָעַנִּ זְנֵוֹרַ סִּנְיָנְרַ נְתְּמָּנִעַ

> לביר קרובא חַד מסִטְרָא מְבְּא יְלְרוּבָא חַד מִסְטֶרָא נְנְבָּא יִלְרוּבָא חַד מִסְטֶרָא נְעְבְּא יַלְרוּבָא

> ויהון קרוביָא פָריסִין גַּרְפִּיהוֹן לְעֵילָא מְטַלַּן נְאַפִּיהוֹן עַל כָפּוּרְמָּא נְאַפִּיהוֹן חַד לְמֲבֵּיל חַד קרוּבִּיָּא:

סְבְּיִבְיִּהְא בְּאָבֵּוּן לְנַּ: מִלְמִּגְלְא יִבְּאָבִוּלָא שִׁבֵּוּן נִׁע נִיםְּוּן נִים כִּפִּוּרָםִא מִּלְ אָבוּוָלִא

פּנִטְגְיִבְּי נְאַמְּטְא נְפַּלְלָּא בְנְמָנְבִי שַּׁבְשָּׁוֹ אָמָּוֹ אִנְבְּיִב נְאָמָּטְא נְטַהְבָּיִב פַּׁטִינִב צִאָמָר הָמָּנִוֹ

וְמַהְּבֵּית לְיָה דְּתַב דְּבָּי הַיְחְפָּי יְמִיה דְתַב דְבֵּי

And make one cherub at the one end, and one cherub at the other end; of one piece with the ark-cover shall ye make the cherubim of the two ends thereof.

And the cherubim shall spread out their wings on high, screening the ark-cover with their wings, with their faces one to another; toward the ark-cover shall the faces of the cherubim be.

And thou shalt put the ark-cover above upon the ark; and in the ark thou shalt put the testimony that I shall give thee.

And there I will meet with thee, and I speak with thee from above the ark-cover, from between the two cherubim which are upon the ark of the testimony, of all things which I will give thee in commandment unto the children of Israel.

And thou shalt make a table of accia-wood: two cubits shall be the length thereof, and a cubit the breadth thereof, and a cubit and a half the half the leight thereof.

٤٦

17

61

And thou shalt overlay it with pure gold, and make thereto a crown of gold round about.

(פו) ועשה ברוב אחד מקצה. שלה מהמר שנים כרובים הקבע למועד, שהבה של לדבר הליך: ודברתי אחד מעל לכל קלס וקלס, לכך סולרך לפרש כרוב החד מקצה. מו הבפורה. ובמקום התר סוה הומר, ויְדַבַּר ס' פֻּלְיוּ מֵתֹקַלּ הבפורה. ובמקום התר סוה המתר, ויְדַבַּר ס' פֻּלְיוּ מֵתֹקַלַ הבפורה. ובמקום התר סוה המתר, ויְדַבַּר ס' פֻּלְיוּ מֵתֹקַלַ הבפורה. ובמקום התר סוה המתר, ויְדַבַּר ס' פֻּלְיוּ מֵתֹקַלַ מִי וְהַבּרִר.
 הבפורה. עלמס מעשס המתר לפר מי פילושר של מקשה
 מועד לְּהֹמֹר (ויקרה ה, ה), וס סמשרן מתוך לפרכת, נמלח מעשס המתר שלה מעשס המתר שלה מתשר הבחד אחד מעד

(0s) פורשי כנפים. שלא מעשה כנפיהם שוכנים, אלא פרושים וגנוהים למעלה אלל ראשיהם, שיהא י' עפחים נחלל שנין הכנפים לכפורח, כדאיתא נמוכה (ה:):

(12) ואל הארון החן את הערה. לא ידעמי למס נכפל, שסרי כבר נאמר ונמת אל הארון את העדות, ויש לומר, שבא ללמד שבעודו ארון לבדו בלא כפורם, ימן מחלה העדות למרכו, ואמר כך ימן את הכפורת עליו, ורן מלינו כשהקים את המשכן, נאמר ביפון את הבפורת עליו, ורן מלינו כשהקים את המשכן, נאמר ביפורת אל האלונות מילה.

לאַן אָמ קַפַּפַרֶּמ עַל קַאָרֹן מִלְמָעְלָה: (בב) ונועדתי. כשחקבע מועד לך לדבר עמך, אומו מקוס

> הכפורת. ובמקום למר סול לומר, ויידבר ס' פֿלָיו מֵמֹקָל מועֵד לֵמֹתֹר (ויקרל ל, ל), וס המשכן ממון לפרכת, נמלחו בני כמובים מכמישים וס למ וס, בל סכמוב השלישי וסכריע ביניסס, וּבְּבֹל מֹשֶׁם פֻׁל מֹקֻל מֹישֶׁל וִיִּשְׁמַשׁ פֻׁתּ סַּקּוֹל מִצְּבֵּר בֻּלְיִי מעַל סַבַּפַּׁרֶם וגוי (במדבר ז, פט), משס סיס נכנם למשכן, וכיון שבת במוך ספמת, קול יורד מן השמים לבין הכרובים, ומשם יולת ונשמע למשס בתסל מועד: ואח כל אשר אצורו אוחך אל בנו ישראל. סרי וי"ו וו ימיכה ומפלה, וכמוסו הרבה במקרת, וכה מפתר, ותם תבר תדבר עמך שם המכל תבר תלוס הוק, תל בני ישרתל סית:

> (23) קומחו. גובה רגליו עם עובי השלחן (פסחים קמ: ובחוק'שם ד"ה אמחא):

∠11

۵۲,⊏: ڂڟڞٷڶڟڔ וְעְשְׁיהָ לְוֹ מִסְגָּנֶרֵת שִׁפַּח סְבָּיב

זיר דִדְתַב לְגְּדְנְפֵיה סְחוֹר פּוּשְׁכָּא סְחור סְחור וְתַעַּבֶּרִי וְתַעְבֵּיִר לֵיה גָּדָנָפָא רוּמִיה

round about. golden crown to the border thereof about, and thou shalt make a border of a handbreadth round And thou shalt make unto it a

עַפּאָע אָהָוֹר לְאַרְבָּע רַנְלָיוּ: וֹנִתַקׁ אָנַר הַשַּּבְּעָנו עָל אַרְבָּע וֹמֹמִּוֹטַ בַּוְ אַבְבֹּת סִבּׁהָּטַ זָבִיר

הג אובה זווטא בלאובה וֹטֹהְבֹיג בֻיה אַרְבַּע עוֹקוֹ

feet thereof. the four corners that are on the four rings of gold, and put the rings in And thou shalt make for it four

正學学品: לְבַּעִּים לְבַּגִּים לְמִּאִנ אָנו אַנוֹ אַנוֹנָא לַאָּנִינוֹגָא לָמִמָּל וֹנִי خُمُهَم بَهُوَ إِثَابَ يَعَاثُدُا يَهَجُمُنَ خُكُدُم فُلَائِعُم يَتَاذُا مَاٰكُانِهِ

the table. be, for places for the staves to bear Close by the border shall the rings

Lτ

97

تَهُٰذِيًا: וְצְּפְּיְתָ אֲטְם זְהָבְרְנִשְּׁאַ־בָּם אָתִר שִׁמִּין וְחָהָפּי יָהָהוֹן דַהְבָּא וֹמְשָׁים אָעַרַהַבָּרִים עַצָּי שָׁשָּׁים

رיהון נַשְּלֵין בְּהוֹן יָת פְּתוּרֶא: וֹטֹהְבֹּיג וֹט אָנוּנוּג צֹאָהוֹ thereof, and the pans thereof, and And thou shalt make the dishes with them.

gold, that the table may be borne

acacia-wood, and overlay them with

And thou shalt make the staves of

מַבור פַעַּשָה אַמָם: بظنظبين لخَمْد نُولَا فِتِنَا نَتِٰد لْمُهُمْنُ كُمُّدِبُدِ، لُوَقِئِدِ، بَكُهُبِنُدرِ زُنِهُ صِيرًا

: ווענון: لظفرني بفجيج يبا لينبروك

וגדולס, כמו שלומריס שלמן מלכיס:

לך כאן שעל המסגרת היתה:

(82) ונשא בם. לשון נפעל, יסיס נשה בס הה השלחן: כמרגומו לְטַמְּבָטְ לַמֲבִיּמִיָם:

על סשולמן, ואומו דפוס קרוי קערם: וכפוחיו. הן צויכין וכשמולילו מן סמנור נומנו בשל וסב עד לממר בשבמ שמקדרו

> pure gold shalt thou make them. thereof, wherewith to pour out; of the jars thereof, and the bowls

ומושלי לשון שכך וכשוי הם: וסיס עשוי לו דפום וסב ודפום ברול, בשל ברול הוא נאפה, אחר הוא אומרן אַם קשות סנָשָך (במדבר ד, ו), ווה ווה, יושך ארכו לרחבו של שולחן, וכחליו וקופים כנגד שפח השולחן. הוא אותר אשר יושך, שהיו עליו כתין שכך וכשוי, וכן בתקום לו פניס רואין לכאן ולכאן, לצדי הבית מום ומוס, נותן הן מניפין: אשר יסך בהן. אשר יכר בהן כלפי מעלה כמין כומלים, ולכך קרוי לחם הפנים, שיש הונקלום שחרגם מכילפים, היה שונה כדברי החומר מנקיום פרולה משמי רוחומיה, שולים לו למטה, וקופל מכאן ומכאן "ישבר. ומנקיומיו. לו הקנים שמנקין אומו שלא ימעפש, אבל שסים עשוי כדפום סלחס, וסלחס סים עשוי כמין מיבה לו.), קשומיו אלו שניפין, שמקשין אומו ומחויקים אומו שלה (92) ועשיה קערותיו וכפותיו. קערומיו זס סדפום, יודע מיך נופלעל מניפין, וים מהכמיים כאל מומרים (מנחות כמו גלָפֿיפִי שָׁבִיל (ירמיה ו, יא). אבל לשון מנקיום איני בחקנונים חק בטטטונים וישבכוי וקשול מבילפיםי סובקוטנוי במים להכנים בהן הבדים: " לבחים. ללורך במים: לבדים. ללחם שמוכין על אומן פלולין, כדי שלא יכבד משא הלחם כנגד כאשי המפגרם: - לבחים לבדים. אומן מצעות יהיר גורס המשה) פלולים והלמעלה מוה, וראשי הקנים שצין להם (קב) לעמח המסגרת חהיין המבעות. ברגליס מקועות הרבה כנגד גובה מערכת הלחס, ומפוללים ששה (הרה"ם כמין ימדומ וסב עומדין בארן , וגבוסיס עד למעלה מן השלמן ועשיה זה זהב למסגרה. הוא זר האמור למעלה, ופירש קרוי קפו"א: - ומנקיוחיו. מרגומו ומְנִילְמֵישּ, הן פניפיה, בארבע רוחום השולחן, ודף השולחן שוכב על אוחה מסגרם: שחכנם הרוח ביניהם ולא יחעפשו, ובלשון ערבי כל דבר חלול שולמן שריס, ויש אומריס למטס סימס מקועס, מרגל לרגל . למס האחד על גבי אומן הקניס, ומבדילין בין למס ללמס, כדי יש אומרים למעלה הימה סביב לשולמן, כמו לבובוין שבשפח לארכן, דוגממן עשה של והב, ומסדר ג'על ראש כל למס, שישב (es) מסגרת. כמרגומו גְּדַנְפְּמֹ, ונמלקו מכמי ישראל בדבר, כד, ז): וקשוחיו. סן כמין מלאי קנים מלולים סנמדקין שמי סמערכות, שנאמר וְנְמַמָּ עַל סַמַּעֲרֶכֶם לָבֹנֶס וַבָּס (ויקרא (24) זר זהב. סימן לכמר מלכומ, שהשולמן שם עושר שנומנין נסס לצונה, ושמים סיו לשני קומלי לצונה שנומנין על

ਪ੍ਰੋਫੇਰਿ ਪੈਂਕਾ (ਫ) °° וֹלִינִינַ ֹּ מֹלְ עַהַּמְּלְעֵוֹן כְּטִב פּֿלִים וִּטִבּיוֹ מַלְ פַּׁטִיּנִא לְעִים אַפּּיָּאִ

בובלי הדירא:

ದರ್ಭ : ೧೯೯೯: خفعثنت بغثثن مَرْقِقِهِا) بَافِلانَاتِ إِنْ رَجِيْتِ الْجَائِةِ الْجَائِةِ الْجَائِةِ الْجَائِةِ الْجَائِةِ الْجَائِةِ אליאי הַעְּשֶׂר (בספרי ספרד ואשכנו נְגִיד הַחְעַּבְּיִר מְנְרְחָא שִׁרַה וֹמְמְּוּטִ מִׁנְנֵע זִּעֵּב מִעַוְנַ מִלֵּמֵּט וִעַמְּבֵּיִג מִנְּנָטִא בַּדְתַב דְּכֵּי

ומושנקא מנה והון:

ರಕ್ಷಗ ಗರ್ಭ: האַלִר יִשְׁלִשֶּׁה לְנֵנֵי z^{ϵ} שֶׁלְשֶּׁתוּ קְּנֵי מְנֹרָה מִצְּיְהוֹ הָלְּמָא קִנָּי מְנָרְתָא מִפְּשָׁרַה וְמִּמְּבַׁר לַנְּוֹם יְגַאָּוֹם מִגִּבֵּיוֹי וְמִטֹּא לַנִוּן נִפַּלוּן מִסִּמְנִיבִא

מְנְלְע <u>הַר וּ</u>שְׁלְמָא אַנּוּ

היצאים מן־הַמְּנֶרָה: בּפְּתְּׁר נְפְּרֵח בֵּן לְשֵׁשֶׁת הַפְּנִים חַוּיר וְשִׁישָׁן בֵּן לְשִׁמָּא קִּנִין بْحَمْرَت طِهُوَارَت حَوْثَت بَهُلُك حَجْرَبَا طِعْرَبًا جِعَبْنِهِ بَيْت שְׁלְמֵּׁה גְּבְמִּׁיִם מְשְׁמְּבֶוֹיִם בַּמְּנָה הְלְמָא בַלְּיִדִין מְצְיָהִיוֹ בְּמַנָּיָא

בּוֹפַעוֹן מִן מִוֹנִבְעָא: المبها ينككنه 口なにし

بي من من المناه

מֹבּגוֹבון עוּיבעא וֹמִוְמִּנּעֹא: بزخيرت بجمزياه عابجهم حجاباا

> showbread before Me always. And thou shalt set upon the table

one piece with it. knops, and its flowers, shall be of base, and its shaft; its cups, its the candlestick be made, even its of pure gold: of beaten work shall And thou shalt make a candlestick

18

оξ

the other side thereof; branches of the candle-stick out of the one side thereof, and three branches of the candlestick out of going out of the sides thereof: three And there shall be six branches

the candlestick. so for the six branches going out of other branch, a knop and a flower; made like almond-blossoms in the knop and a hower; and three cups almond-blossoms in one branch, a three cups made like

thereof. knops thereof, and the flowers made like almond-blossoms, the And in the candlestick four cups

(190) לחם פנים. שיש לו פנים, כמו שפירשמי, ומנין הלחם - כפחריה. כמין מפוחים היו, עגולין סביב, בולטין סביבוח

מכן לנם ולנם כמנין שנמן בסס סכמובי, ולא סיו בס אלא לנוי: וקורין לסם מדירנ"ם, ואלו עשויין מוסב, ובולטין ויולאין גביעיה. סן כמין כוסום שעושין מוכוכים, אכוכים וקלכים, נר האמלעי עשוי כמין בוך, ללוק השמן למוכו ולמת הפתילה: סאמלעי שלס סעולס באמלע סירך, וקוף כלפי מעלס, ועליו (34) ובמגרה ארבעה גבעים. בגופס של מנוקס סיו מיצה, ושלשה רגלים יולאין הימנה ולמטה: וקנה. הקנה מכל קנה וקנה: בפחור ופרח. היה לכל קנה וקנה: ומקיש בקורנם ומומך בכלי האומנים, ומפריד הקנים אילך ממוך ממיכם העשם, ולא יעשם לבדם וידביקם: וקדר מערכומיו, מפורשים באמור אל הכהנים:

סלורפים שקורין שולדיר"ן, אלא כולס באס מססיכה אסם, זיורין עשוין בה כמין פרסין: ממנה יהיו. הכל מקשה יולא יששקניסונרומיס איבריס איבריס, ואחר כך ידביקס כדרך בולמין ממנס וכמס חלק שבין כפחור לכפחור: ופרחיה. (וצ) מקשה חיעשה המנורה. שלא יעשנה חוליות, ולא להם פימל"ש, ומנין שלהם כמוב בפרשה כמה כפתורים ַ סקנס סאמלעי, כדרך שעושין למנורום שלפני סשריס, וקורין

(מנמומא שס): ירכה. הוא הרגל של ממה העשוי כמין לכלי כסף ווהב שקורין ניאל"ר: ושלשה גבעים. בולמין השלך אם הככר לאור והיא נעשים מאליה, לכך לא נכחב העשה (33) משקדים. כתרגומו, מלויירים היו, כדרך שעושין לפי שסיס משס מחקשם בס (מנחוח כע.), אמר לו סקד"ס, לגובסו של קנס האמלעי השביעי שממנו יולאים הששס קנים: ס, ו): חיעשה המגורה. מלליס (מנמומל בסעלוםך ג), סימנו, וסעליון קלר סימנו, לפי שסיס גובס רלשיסן שוס מקשה מכח קורים, בעדי"ן בלע"ו כמו דַּמֹ לְדַמֹ נְקַשְׁן (דניאל - קנה האמלעי זה למעלה מזה, החחחון ארוך, ושל מעלה קלר אם האיברים מן העשם לכאן ולכאן בהקשם הקורנם, ולשון עד כנגד גובהה של מנורה, שהוא קנה האמלעי, ויולאין ממוך ואילך: מקשה. מרגומו נגיד, לשון המשכה, שממשיך (22) יוצאים מצדיה. לכאן ולכאן, באלכסון נמשכים ועילן

ופרמיס: נב:), אין ידוע אס גביעיס משוקדים, או משוקדים כפתוריה ופרחיה. זס אמד מממשס מקראום שאין לסס סכרע (יומא מן ילימת סקנים סיולמין מלדים: משקדים כפתוריה ארבעה גביעים, אחד בולע בה למעה מן הקנים, והג'למעלה

<u>הַלְּנְרֶה:</u> לְמֵּמֶת עַפֿוֹנִם עַנְּבָּאָנם מִּוֹ_ וְכַפְּמֵר מַחַת־שָׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָה ١٠٠٠ إحوِمَالُ وَبِاللَّهُ إِن الإِدِالَ ثَافِئِةً لَا الْحَادِينَ لَا فَيْؤِلَا الْحَادِينَ لَا فَيْؤِلَا الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادُ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَادِينَ الْحَدَادُ الْحَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ الْحَدَادُ ال رحوقت قَرَبَ تَهِذِهُ رَجِؤُنُ مِنْ فِيْدِ الْأَوْلِي الْأَوْلِي الْأَوْلِينَا الْأَوْلِينَا الْأَوْلِينَا الْ

چَבِّה מִקְשֶׁׁה אַחַת זָהָב שָהִוֹר: حَوْمَالَا بَالِهُ مِنْ مُؤْلِمُ الْأِيْدُ مِنْ الْأَلَامُ الْأَلْمُ الْأَلْمُ الْأَلْمُ الْأَلْمُ الْأَلْمُ الْأَلْمُ الْأَلْمُ الْأَلْمُ الْأَلْمُ الْأَلْمُ الْأَلْمُ الْأَلْمُ الْأَلْمُ اللَّهُ الْأَلْمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّالِي اللَّهُ اللَّالِي اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّالِي اللَّهُ اللَّا لَاللَّلْمُ اللَّهُ اللَّالَّلْمُ اللَّلَّا لَلَّلْ

مَح مَثد فَثَرَا: אָנו_דֶּרֶנֵינִ

څندد: بقنائكث

אַמַּר מְרָאָר בְּהָר: (ס) * יַּרְאָר וַמְּאָר בְּתַבְּנִילָם אָאָר וַטִּוּי וַמִּיִּר בַּרְמִיּמִרוֹן דְּאָהָ

בָּלְתַבַּלָים הָאֶבֶּה:

במוּט למּטֹא לוֹנוֹ בוֹפֿלוֹן מוֹן בְּמִנְה וְחַוּוִר הָחות הָבֵיו קניו للاللا ULLL

מֹלנֹינון לָפֿבּיל אַפּּרָא: וֹבאֹגר וֹטֹבֹלִל זֹט בּוָבֹּתֹּבֹא וֹיִבוָן וֹטֹהְבֹת וֹט בוָגֹוּנִטֹא הָבֹהֹא

כּוּלַה נְגִידָא חֲדָא דִּדְתַב דְּכֵי:

זַבְר וַצֵּיְרְסִהָא וּשָׁהְהְיִּהְיִּא דִּדְהַב

וֹטַע וֹע פַֿלְ מָנָוֹא עַאִּבָּוּן:

משבון בישורא:

candlestick. branches going out of the one piece with it, for the six and a knop under two branches of two branches of one piece with it, one piece with it, and a knop under And a knop under two branches of

it one beaten work of pure gold. be of one piece with it; the whole of Their knops and their branches shall

98

32

against it. the lamps thereof, to give light over thereof, seven; and they shall light And thou shalt make the lamps

snuffdishes thereof, shall be of pure 88 And the tongs thereof, and the

And see that thou make them after made, with all these vessels.

Of a talent of pure gold shall it be

thee in the mount. their pattern, which is being shown

לששת סקנים, שנתמר בקנס סתחד כפתור ופרת, וג' למנורס, מפחים העליונים עם ג'הגביעים, וחשעה פרחים היו לה, ו' ומיעוט כפחורים שנים, האחד למטה אלל הירך, והאחד בגי ושנים עוד נאמרו במנורה, שנאמר משוקדים כפחוריה, וארבעה בגופה של מנורה הרי כ"ב, ואחד עשר כפתורים, ו' נמלאר גביעים כ"ב, י"ח לששה קנים ג' לכל אחד ואחד, פויישד"א בלע"ו כמו לקפוח אַש מנקוד (ישעיה ל, יד): פרמים לבד מן סג' כפסורים שהקנים נמשכין מסורן, שנאמר - אל לד פני הקנה האמלעי שהוא גוף המנורה: וספרה ג' עפהים, סוא ספרה סאמור צירך, שנאמר עַד צמקומו: (35) וכפחור חחח שני חקנים. ממוך הלפמור היו שנהמר משוקדים לפמוריה ופרמיה, ומיעוע פרמים שניה,

המשכן (מנחות כת:), גוצהה של מנורה י"ח עפחים, הרגלים - מדקדק במשנה זו הכחובה למעלה, חמלאם כמנינם איש איש הקנים נמשכים משני לדים אילך ואילך. כך שנינו במלאכת ואחד האמור בפרשת בהעלותך, עד ירכה עד פרחה. ואם

כפסורים ופרחים, למדנו שסיו בקנס שני כפסורים ושני שיסיו הנרוס כשחדליקם מאירים על עבר פניה, מושב אורם ושני פרחים האמורים במנורה עלמה, שנאמר מצוקדים. שבראשי הקנים היולאים מלדיה, מושבים כלפי האמלעי, כדי גביע מסטרבעס גביעיס, וכפמור ופרח משני כפמוריס וספמילום: והאיר על עבר פניה. עשס פי ששח סנרות יְבְכֶּהְ עַרְ פְּרְחָהְ (בּמִרְבֹר חֹ, ד), ומפחיים חלק, ומפח שבו (37) אח גרוחיה. כמין בויכין שמחנין בחיכן השמן

נשמיירו שם ג' עפחים, שבסס ג' גביעים וכפחור ופרח, הנרוח מחפר הפחילוח שדלקו הלילה וכבו, ולשון מחחה וומשכים ועולין כנגד גובסס של מנורס, ומפחיים חלק, שחוחם בהן את האפר שבנר בבקר בבקר, כשהוא מעיב את ממנו, ועפה הלק, ועפה כפהור ושני קנים יולהים ממנו לבה, עוליי"ש בלע"ו - ומחחוחיה. הם כמין בזיכין קענים, גובהה של מנורה, עפח חלק, ועפח כפחור ושני קנים יולאים בהם קרויים מלקחים. ולבְיָמֶבֶה שחרגם אונקלום, לשון ושני קנים יולאים ממנו אילך ואילך נמשכים ועולים כנגד מחוך השמן, לישבן ולמושכן בפי הנרוח, ועל שם שלוקחים וכפתור תחת שני הקנים וגוי, ומפתיים תלק, ומפת כפתור (38) ומלקחיה. הם הלבתים העשויין ליקת בהם הפתילה

וטובים: למשקל קולוני"א, וסס ק' זסוביס, כ"ס פלעיס, וספלע ארבעה היה כפול, ק"ך מנה, והמנה הוא ליטרא ששוקלין בה כסף בששת הקנים, וג' בגופה של מנוכה שהקנים יולאים מהם, ככר, לא פחות ולא יותר, והככר של חול ששים מנה, ושל קדש (95) ככר זהב שהור. שלא יסיה משקלה עם כל כליה אלא

ជុំជុំជ្ជាក្នុង ក្នុងប្រុក្ស ក្នុងប្រុក្ស נאַבוּמֹן וֹטְלַמֹּט מִּוֹי כֹּבַבָּים άψţΓ HÜĞĞU ۩ٞ۩ؙ וֹאֶּט_בַּמִּמִבֶּׁן UKAL

אַטֿע לַכָּל_עַוֹּגוֹנִיגִּעי: בְּאַמְּׁה הַיְּרִיעָה הָאָהָת מִדְּה י וֹמֹמְוֹנִים שָּׁאַפֶּּע וֹנְעַבַ אַנְבָּה אָבֶרְוּו הַיְּרִיעְָה הָאַהַת שְׁמֹנֶה

ַ ਜ਼~~੍ਰ~~਼ਾਂਕ ਲ਼ੑੑੑੑੑੑੑੑੑੑੑਜ਼ ਲ਼ੑੑੑੑੑੑੑੑੑੑੑੑੑੑੑੑੑੑਜ਼: אַשָּׁה אָל־אַַחֹתָה וָחָמֵשׁ יָרִיעֹתֹ שׁמַשָּׁה בּיְרִיעַת מִיהְיִּלְ הָבְּרִת

עקיצונה בַּמַּהְבֶּרֶת הַשֶּּנִית: וֹכֹּו שֹהֹמִע בֹמִפֿע עוֹנוּנְמָע ַ הַיְרִיעָּהֹ הְאֶהָה מִקְּצֶה בַּחֹבְרֶה וֹמֹמֻּיִם קְלְאָת מְבַבֶּת עַלִּ שְׁפַּת

प्रकृत्त य्वंद्र्यं प्रदेंद्श्य श्रंक्षेप בּלַבָּע עַוֹנְוּיִלְּה אָמֶוּר בַּמַּחְבָּנָרת 💈 កុងកុជ ក្អេជម្លាក ភ្លូកុំអក កុម្មម៉ាក

> יַנְיִבוּנְן: כבוכון מוכד אומן שַמַּבוּגר וֹאַבְעוֹלְא וֹאַבֿת וַבְוּנִוְ הַנְבַע לנולו דבון שויר ותכלא וֹנִע מַמִּכֹּנֹא ほばばい

> װַדָא לְכָל יָרישָּׁהָא: אַמוּגו בונהוֹמא בובא ממבולא וֹטַמִוֹ אַמִּוֹן וּפּוּטַוֹא אַבַבֿה אובלא בובומלא שבא ממבון

> מְלָפַפֿן הַדְא עִם הַדָּא: עַבָּא מִסְ עַבָּא נִעָּמָנָה נִבְימָן שמיש יריען יהןן מֶלְפָפָּן

שׁלְנִלְאֵ: בונות לפהבא בונו כופו בית לופי וכן הַעַּבר בְּסִפְּהָא ספֿטא גיריעַנא חַדא מסטָרא וֹטֹמֹבוֹג מֹוּבֹּוֹ בַעַבֹלָא מֹל

הובוא שבא לפביל שרא: בֹּטִמֹבֹא צִירִיצְּעָא בּוֹנוֹאַ טַבֹּא נְטַמָּמָוּן הַּנוּבּוּן מנובול UÄË.L

> make them. of the skilful workman shalt thou and scarlet, with cherubim the work twined linen, and blue, and purple, tabernacle with ten curtains: of fine Moreover thou shalt make the

 $I\Lambda XX$

measure. all the curtains shall have one breadth of each curtain four cubits; eight and twenty cubits, and the The length of each curtain shall be

one to another. other five curtains shall be coupled together one to another; and the Five curtains shall be coupled

second set. of the curtain that is outmost in the likewise shalt thou make in the edge that is outmost in the first set; and upon the edge of the one curtain And thou shalt make loops of blue

shall be opposite one to another. that is in the second set; the loops thou make in the edge of the curtain one curtain, and fifty loops shalt Fifty loops shalt thou make in the

כפליס למוע (בריימה דמלהכה המשכן): ברובים מעשה וכל מוט ומוט כפול וי, סרי ד' מינין כשהן שוורין ימד כ"ד לכסומן: שש משזר וחכלה וארגמן וחולעת שני. סרי לגג, ולמחילוח מחון לקרשים, שהיריעות מלויות מאחרייה | כמו שנאמר בכרובים, ופְנֵיהֶם אִיש אֶל אָחִיו (שמות כה, כ): שלחרים מראים לך (שהנקוד מפריד בין עושה לנעשה): בְּמוּרֶה, הֿילו היה נקוד מרהה בפח"ח, היה פחרונו החה שהורגין חגורוח של משי שקורין בלע"ו פיישים"ה (04) וראה ועשה. כאס כאן בסר מבנים שלני מכאס אותן. חשב. כרובים סיו מלויירין בסם באריגתן, ולא ברקימס

וממשלבד: אשה אל אחוחה. כך דרך סמקרם לדבר בדבר מכלסללמכיס, עכשיו שנקוד מעף קמן, פמכונו דלמ מממוי, (3) חהיין חוברות. מופכן בממע זו צלד זו, ממש לבד מנורס של אשר אחה נוראה. כמרגומו דְּשַׁקְּ מִמְּשֵׁוִי מכאן ופרלוף אמד מכאן, ארי מלד זם ונשר מלד זם, כמו מגיד שנחקשה משה במעשה המנורה, עד שהראה לו הקב"ה שהוא מעשה מחט, אלא באריגה בשני כוחלים, פרלוף אחד

לילונס, לשון קלס, כלומר לפוף סמוברם: היריעה הקיצונה במחברת השנית. נמומס יריעס שסימ קבולם ממשם סיריעום קרויס מוברם: וכן חצשה בשפת ארבע מינין ימד בכל מוע ומוע, אמד של פשמיס, וג' של למר, עניבס: מקצה בחוברת. באומס יריעס שבמוף סמבור. (+) לולאות. לנו"לש בלע"ז וכן מרגס מונקלום עַנוּבִין, לשון (ו) ואח המשכן חעשה עשר יריעות. לסיום לו שהום לשון נקבה, ובדבר שהום לשון וכר מומר מיש אל מחיו

- غټ۲: אַחֹקְה בַּקְּרְטִים וְהָיֶה הַמִּשְׁבֶּן ַנְחַבְּּנִיםְ אָטַרַתַּיָּנִימָּט אָמָּׁנִי אָבְ הַטַּבְפָּוּך יָהָ בָּיִרְיָּבָ הָּהַ בָּבָּ
- פּעַעָאַ אַמָּם: עַפּּאָבוֹן הַאָּטִיַבְמָּאָנִין וֹנִיאָט הַלְ מַאָּבּוֹא עַבָּא מָאָנִי וֹנִיעָּן ַ וֹמֹמָּגִעָ וֹבִּגמָּע מֹּנְיִם לְאִּעֵׁלְ מֹלְ_ וֹעַמְּבֵּגִג וֹבִגמֹן בַּמֹמִג לְפַבְׁסֹא
- לַתַּמְשׁׁי מֹמְבִי וֹנִימְשִׁי הַיְרִיטֶּה הָאָהָת מִדְּה אַהַת באַמְּע וֹנְעַבְ אַבְבַּה בֹאַמְּע אַמָּגוּ וַפַּנְעָגֹא אַבַבָּה אַמָּגוּ אַבורו הוְרִיעָה הָאַחָת שָּלשִׁים
- فَرْر لَكٰ كُلُارٍ: אָטַבְינִינְהַאָּנִע בּאָהְאָנִע אָלְבלוּנִלְ זָט וָבְוֹאָטֹאָ הָטִינִינִא לְפֿבּיִלְ וּאָט הָהָה עַּגִּבׁנִתְּט לַלְבַב וֹלִפַּלַטִּ וֹנִי הָּנִי וֹבִיהָּוֹ לְעִוָּב וֹעִיהָוּב زْبَادَاتُ هُمَا يَامُهُ وَزُنِهُمْ خُذِنَا النَّامُونَا بُنَا يَامُرُهُ لَا يَامُرُهُ ذَنَاهُا خُنَابَا
- השבת בוריעה בחבבה השנית: בּעַבָּבָר וַטְמָהָּיִם לָלָאָנ עָּלַ י שְׁפָּת הַיְרִיעָה הָאָהְת הַפִּיצֹּנֶה لْمُهُمْنُ لِلْمُهُمَاتِ كُلِّهُمْ مُرَّةً

- קרא קפורפיא ויהו משקיא لْمُشِينَ لِيَظِهُرُهِ كَلَّكُر يُثِرُ لِيَمُّدُي يَظْمِيا هَيْلُهُمَا لِعَيْلِيَا يَلِيَ
- שהביד יההון:
- לְעַבְאַ מָּמִבְרָ וְבִוּמָלִי: בונוגליא שובא ממשטא שובא אובלא בובוגלטא טבא טלטון
- שׁנְינֶלָא: ספּסָא דיריעַקא דבית לופּי בנט גופו וֹטַמְמָוֹן הַתּיבוֹן הַג ספּטא ביריענקהא הַרָא בָּסִטְּרָא ונומבור המשיו עובין על

- tabernacle may be one whole. another with the clasps, that the gold, and couple the curtains one to And thou shalt make fifty clasps of
- thou make them. tabernacle; eleven curtains shalt goats' hair for a tent over the And thou shalt make curtains of
- curtains shall have one measure. each curtain four cubits; the eleven thirty cubits, and the breadth of The length of each curtain shall be
- the tent. the sixth curtain in the forefront of themselves, and shalt double over by themselves, and six curtains by And thou shalt couple five curtains
- which is outmost in the second set. loops upon the edge of the curtain outmost in the first set, and fifty the edge of the one curtain that is And thou shalt make fifty loops on
- שגבקן עשר, נמלפו שמי פמום המחחונות מגולות. רחבן של נשמיירו מ"ו אמה, מ' ללפון ומ' לדרום מכסום קומת הקרשים ולמה מכאן ולמה מכאן לעובי כאשי הקרשים שעוביים אמה, לרחבו של משכן, עשר אמוח אמלעיוח לגג חלל רוחב המשכן, ובמקומס אפרשם למקראות הללו. נותן היריעות ארכן לפרוש אומן על היריעום המממונום: ולירכמי המשכן ימה וגוי, ושני קרשים למקלעות הרי עשר, למערב. רוחב המשכן מן הלפון לדרום עשר אמוח, שנאמר ומטבכן בטן: וכן לפפון, וכל קרש אמס ומלי סאמס, סרי שלשיס מן סמוכח. בלולאות שבחוברת זוו, וראשן אחד בלולאות שבחוברת זוו, המזרח למערב, שנהמר עשרים קרשים לפחח נגבה חימנה, (6) קרסי זהב. פירמיל"ש בלע"ו ומכניסין רחשן החד נמלא רחבן כי, וכן החוברת השנית. והמשכן ארכו שלשים מן - נמלאת פרוכת משוכה מן הקרמים ולמערב אמה: סיריעום ארכן כ"ח ורחנן ארבע, וכשחנר חמש יריעום יחד וומח את ספרוכח תחת הקרמים, ואם כדברי הבריימא הואת, זו, רוסו לשון מקבילום, זו כנגד זו, מרגומו של כנגד, לקבל. ומ' אמוח מלויום אחורי המשכן, והכחוב בפרשה זו מסייענו, מוברת יהיו הלולחות של יריעה זו מכוונות כנגד לולחות של (פרק הזורק לת:), אין היריעות מכשות את עמודי המורח, וכמדתן ביריעה זו כן יהא בחברתה, כשמפרוש חוברת אלל מגולות. זו מלאחי בברייתא דמקכת מדות, אבל במקכת שבת שמעשה הלולאות במדה אחת, מכוונות הבדלתן זו מזו, החלויין על אחורי המשכן שבמערב, ושתי אמות החחמונות (a) מקבילות הלולאות אשה אל אחותה. שמור שסממף פרוש ומלוי בווין שנסן כמין וילון, נשמיירו מ' ממומ

שלא היו קרשים במורח אלא ד' (ברש"י ישן חמשה) עמודים,

הקרשים שבמערב, ואמה לכקוח עובי העמודים שבמורח,

שלשים מהן לגג הלל המשכן לארכו, ואמה כנגד עובי ראשי

- יריעות ארבעים אתה כשהן מתוברות, עשרים אתה לתוברת, סממס סממובס בנקב סאדן, שסאדנים גבסן אמס: והאמה התחתונה של קרש שאין היריעה מכסה אותו, היא לכסום אחם מסשחי אמום שנשארו מגולות מן הקרשים, שם שבשבונום, נמלשו שלו עודפום שמה מכאן ואמה מכאן, (8) שלשים באמה. שכשנותן מרכן לרות ב המשכן כמו שנתן
- לכלה לנועה המכופה בלעיף על פניה: כמבס סיס מלוי, וכפול על סממך שבמורח כנגד ספמח, דומס סעליונות יותר מן סמחמונות: אל מול פני האהל. חלי (9) וכפלח אח היריעה הששיח, סעודפת ַנאלו

וְחַבַּרְתָּ אֶת הַאְּהֶל וְהָוֶה אֶהָר: נְהַבְאָנֵ אֶנִר הַפְּּרְפָּיִי בַּלְלְאָנִ וְתַּמֵּיִלְ זְּנִר פּוּרְפּיָּאְ בַּעְּוֹנִיבָּיָּאָ لْمُشِينَ كَلَّكُمْ تُلِيُشُكِ لِلَّذِيْشِينَ لَلَيْمُتِينَ هَالِهَا لِأَلْمُ لِلْمُمَا

וטַלפּגל וֹע מַמִּכּוֹא וֹנִבוּ עַב:

that it may be one. loops, and couple the tent together, brass, and put the clasps into the And thou shalt make fifty clasps of

על אַדוֹרֵי הַמִּשְׁבֶּן: חַצַּי הַיָּרִיטָּה הַעַּהָפָת הַסְרַה וְמֶבַת הַשְּבֶּף בִּירִישְׁת הַאָּהֵל

מַמַבֹּלָא: בּוֹטֹבא שֹמַבע הַּג فإلالك ίὰĽŮΧ كرنايد

tabernacle. over shall hang over the back of the tent, the half curtain that remaineth remaineth of the curtains of the And as for the overhanging part that

ומזֶה לְכַפִּהְוֹ: סְרְיִּם מַּלְ־צָּבֵּיִ תַּמִּמְבָּן מִזָּת ²¹ בְּאָבֶרְ יְרִיעָּׁת הָאָהָל יִהְיָּה إَمِعَفِٰهُ مِنْهُ إِمَا لِمِعَقِٰهُ مِنِهُ خُولًا إِمَا

מְכָּא וּמִכָּא לְכַסִּוּוּמֵיה: יְהֵי סְרִיחַ עַל סְטָרֵי מַשְׁבָּנָא בּוֹנִינ בֹאנִנְ יְנִימִּע מַמְּבָּנֹא אַבַּטָה אַבַּטָה אַבַּטָה אַבַּטָה

cover it. on this side and on that side, to hang over the sides of the tabernacle of the curtains of the tent, shall which remaineth over in the length the cubit on the other side, of that And the cubit on the one side, and

הַקְּהַשְׁים מִלְמֶּעְלָה: (פּ) אַנְלָם מֹאַבַּמִים וּמִכְּסָה עַּרָת ָּ נְשְׂשְׁיִהְ מִכְּסָהוֹ לְאֲהֵל

מַלְמֶּילָא: דַמִּשְׁכֵּי וְחוּפְּצְּׁה ĿāĠĊ סַכענגאַ ĿĊĽ מפומט. نلاۃڐٮ٧ 口で母校に

a covering of sealskins above. the tent of rams' skins dyed red and And thou shalt make a covering for

מַבֶּי מַסִּים עַּכִּידִים: עניתי וֹמְמָּוֹעַ אָעַרַעַפַּיָּא לְמַּאָבָוֹ וֹעַזְּבִיגַ יִעַ גַּפּּיָּא לְמַאָבִוֹא

בּאָמִי שִׁמִּין בַּוֹמִין:

.qu gaibasts the tabernacle of acacia-wood, And thou shalt make the boards for

Sī

ÞΙ

71

п

نىڭڭد: رَلَيْمُرُ، لِيُعَمَِّكِ لِيُلَا لِيُقَالُمُ لِيُقَمِّعُ بَوَخُرِينَ غَمَّنَهُ وَيَنَهُ מֹמֶּב אַפֿוָט אָבֶּב בַפֿבּמ וֹאַפֿב הַמַּב אַפּגוֹ אַנַבפֿאַ בַּבַפֿאַ

breadth of each board. board, and a cubit and a half the Ten cubits shall be the length of a

(12) וסרח העודף ביריעות האהל. על יריעות הגג, ארכן ל' ורמצן י', אלו דברי רבי נממיס. ולדברי רבי

פניו, ולפון ודרוס קרויין לדדין, לימין ולשמחל: על אחורי המשכן. לכקום ב' למוח שהיו מגולות בקרשים: שמי אמות כותב תלים, עודף על כותב התתמונות: הסרח אחם עשרה הימירה, היה וכפל אל מול פני האהל, ושארו עודפות על המחחוות חלי היריעה למערב, שהחלי של יריעה אלא לשון גג, שמאהילות ומקככות על התחתונות, והן היו כמו שנאמר בהן לאהל על המשכן, וכל אהל האמור בהן אינו - סמשכן. יריעות האהל הן העליונות של עוים, שקרוים אהל, יקודה, מכסה אחד היה חליו של עורות אילים מאדמים וחליו

ולדרוס, כמו שפירשמי למעלה. למדה מורה דרך ארן, שיהא המשכן שמי למום: יהיה סרוח על צדי המשכן. ללפון באורך יריעות האהל. שקן עודפות על מורך יריעות (13) והאמה מזה והאמה מזה. ללפון ולדכוס: בעדף

(14) מכסה לאהל. לאומו גג של יריעות עזיס, עשה עוד ארס מק על היפה:

לגובה הכתלים קרש על קרש: ולא מעשה הכמלים בקרשים שוכבים, להיות רוחב הקרשים בלע"ו שיסא אורך סקרשים וקוף למעלה בקירות המשכן, בידס מקודס לכן: עצי שטים עומדים. הישמנגי"ם מַשַּׁע מְזוֹרֶזִיס קורות במינו חֿרויס, שנודרוו להיות מוכניס אחורר המשכן. סוא לד מערבי, לפי שהפתח במורח שהן שיהיו מוומנים בידכם, הוא שיחד הבצלי בפיוט שלו, עם סקב"ס ללוות אותן לעשות משכן במדבר מעלי שמים, ראו לבניו לסעלומס עמסס כשילאו ממלריס, ואמר לסס שעמיד ומיוחדין לכך. יעקב אבינו נמע ארוים במלרים, וכשמת, לוה כמו שנאמר בכל דבר ודבר, מהו הקרשים, מאותן העומדין (15) ועשית את הקרשים. היה לו לומר ועשית קרשים, של עורות מחשים:

מכסה עוכום מחשים, ולומן מכסלות לא היו מכסין אלא את מכסה אחד של עורות אילים מאדמים, ועוד למעלה ממנו משכל ככי קרשים שיסיו בלפון ובדרום מן המזרח למערב, לי עשר אמות: ואמה וחצי האמה רוחב. למדנו, ארכו של (16) עשר אמות אורך הקרש. למדנו, גנסו של משכן

تَهُمُّت ذُكِر كَلَمْ، تَفِمُوًّا: מְשָׁלְבֹת אִשָּׁה אֶל־אַחֹתָה בֵּן מִשׁילְבִין חַד לְבָּבִיל חַד בַּן שָׁהֵי יַדְוֹת לַקּרֵשׁ הַצֵּחָׁר הָרֵין צִירִין לְדַפַּא חַר

تريّرت: מַשְׁרֵים מְבָשׁ לִפְּאָת נָגְבָּר עַשְּׁרִין דַפִּין לְרוּחַ עִיבָר

בְאָבוֹר לִשְׁהֵי יִדְקָיוּ: יְרְלָיו וּשְׁנָי אָבוֹנִם מַחַתַרַמַּקָּ gor cąrw rķor ه قَلَا مُشِدِّرُهُ لِأَدْرُهُ مِنْ لِأَدْرُهُ مِنْ لِي اللَّهِ مِنْ لِي اللَّهِ مِنْ لِي اللَّهِ مِنْ اللَّهُ نقلخمر قلترڅك تقهيد

בְּפְּוֹן עֵּשְׁרֵים בְּרָשׁ: ·· نَا يُتَاكِّم لَا فَهُدُّلُا لَا فِيْدُنُا لَا خُوْمِنَا لَا خُوْمَالِ فَهُدُنُاءُ فَانْتُهُ خُلِينَا

<u> װְבְּרִים מַּחַת הַמֶּרֶש הָאָּחֶר:</u> אַבְנִים מַחַת הַפָּרֶשׁ הֶאָהָר יִשְׁנֵי ixitálo xillòo tòl átí

ײַ ְּלְיַרְבְּתֵּי חַמִּשְׁבֵּן יָמָּה חַצְּשָׂה וְלְסִיִּפִי מְשֶּׁר קְרְשְׁים: מְשֶּׁר קְרְשְׁים:

بَا مِنْ مُحَالًا خَيْلُ خُرِيْنُ اللَّهُ عَالَمُ اللَّهُ مُعَالًا مُعَالًا مُعَالًا مُعَالًا مُعَالًا مُعَالً וִהְנוֹ לַבְהָתִם עַהַּהְמֶּב לַמְלַבְּקְנִי יִנְבוּוֹ בַּפּּוֹ עַהְּבוֹר לְזִוֹנִי

שַּׁהְבֵּיִר לְכִלְ גַּפּׁי מַּאְּכָּוֹאִ:

上しむお: וֹמֹמֻׁנִים אָּטַרַטַפַּבְּשְׁיִם לַמִּמֻבְּלֵן וַתַּבְּּבִיר יָט בַּפּוֹא לַמַמָּבֹּנִא

סמכון שַּׁבוּת בַּפּא תַב לַטָּבוּן תר לתבין צירותי ותבין הקחות דַּפָּא עמביר הסות משרין דפין ואַבהיון שָׁמֶבׁין

نىخىخىزا ئىزدىدىا يحزقاء אַפּוּנְא מֶּמְבוּו דַפּוּו:

מַמְבַּנֹא בַּסופַּבוּון:

תַעְבֵיר שָׁתָא דַפּין:

שַׁבוּגוֹ סְמְּכִגוֹ שַּׁשִוּע בַּפֹּא עַר

יהבין סְמְכִין הְחֹוֹת דַּפְּא חַר:

tabernacle westward thou shalt And for the hinder part of the

two sockets under another board.

two sockets under one board, and

And their forty sockets of silver:

tabernacle, on the north side,

and for the second side of the

another board for its two tenons;

two tenons, and two sockets under

two sockets under one board for its

of silver under the twenty boards:

And thou shalt make forty sockets

the tabernacle, twenty boards for

And thou shalt make the boards for

shalt thou make for all the boards of

board, joined one to another; thus

Two tenons shall there be in each

the south side southward:

the tabernacle.

hinder part. the corners of the tabernacle in the And two boards shalt thou make for

make six boards.

twenty boards.

(קו) שחי ידוח לקדש האחד. סיס מורן את סקרש שני סאדנים שיפמיקו ציניסס, ווסו שנאמר ניסיו תשמעים

ראש האדן, שאם לא כן נמלא ריות בין קרש לקרש כעובי שפת הוא הראשה ששה קרשים. הרי ע' אמות רותב: לדייםן, רוחב החריך כעובי שפח האדן, שיכשה הקרש את כל - במורח קרוי מורח פנים והמערב אחורים, ווהו מוף, שהפנים אלל וה, וידות הקרש הנכנסות בחלל האדנים חרולות משלשה (22) ולירבחי. לשון סוף, כחרגומו וֶלְמָנְמֵי. ולפּי שהפחת שסיו מלולים, וסאדנים גבהן אמה, ויושבים רלופים מ' זה הכרום קרויה פאה, כמרגומו לרוַם עַיצַר דְּרוֹמֶא: הרמב"ן וחמיהח מסולקח) ואוחן הידוח מכנים באדנים (12) לפאח נגבה חימנה. אין פאה וולשון מקלוע, אלא כל אדן היה רוחב רביעית אמה. ודוק הימב ואו סרה חלוות הנכנסים בחורי המפחן: אמס מכל לד, וכל יד סים רוחב רביעים אמס, וכן כל שפח שהוא אמס, ומרגוס של ידוח לירין,לפי שדומוח ללירי הדלח ל"ח:) שסחרין באמלע רחב חלי אמס, וסיס חורן רביעים שחיידות זו משוכה ללד פנים וזו משוכה ללד חון בעובי הקרש מלי אמס. וכן פירש רש"י בסדיא בפי סוורק (שבת דף זו כנגד זו, שיסיו מריציסם שויס זו כמדת זו, כדי שלא יסיו וא ושלר כומב אמה, ומגא מלי כומב הקרש שבאמלע הוא הנכופת בוקב עמודי הפולם: אשה אל אחחה. מכוונות (רלוני לומר, קרש נקרא מה שנשאר לאחר שחרך מכאף ומכאף, זו מזו, ומשופין ראשיהם ליכנם בחוך חלל האדן, כשליבה כסבו מכלון, וסן סן סידום, וססכין חלי כוחב סקכש באמלע, אלל זס: – משולבוח. עשויום כמין שליבום עולס, מובדלום מלמעה בהחלעו בגובה המה, ומנים רביע רחבו מכאן ורביע מלמעה, שיחרוץ הם לדי הידום כדי שיחחברו הקרשים וה

خفتنثِه خفتر تفظمن نئان: بلاثلا ליב יהור המים על־ראשר אָל־ ְּוֹיְהְנִי הְאֲמִם מִלְמַּשְׁה וְיַהְדָּוֹ וִיהוֹן מַבְּוָנִין מִלְּרַעּ וְכַחָדָּא

خِبَرْت مِورَة تِهِرَق بَخِيرَة אָבונים מַחַת הַפָּרָשׁ הָאָחָר וּשְׁנֵּי دَّ چُوا سَهِٰ مَنْ لَا يُعَالِي مِنْ اللهِ عَلَيْنَ مَنْ اللهِ عَلَيْنَ مَنْ اللهِ عَلَيْنَ مَنْ اللهِ عَلَيْنَ اللهِ عَلَيْنَا اللهُ عَلَيْنَا اللهِ عَلَيْنَا اللهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا اللّهُ عَلَيْنَا عِلَيْنَا عَلَيْنَا عَلَيْنَا عِلَيْنَا عَلَيْنَا عِلَيْنَا عَلَيْنَا عَلَيْنَا عِلَيْنَا عِلَيْنَا عِلَيْنَا عِلَيْنَا عِلَيْنَا عِلَيْنَا عِلَيْنَا عِلَيْنَا عِلَانِهُ عَلَيْنَا عِلَانِهُ عِلْمِيْعِلَالِي عَلَيْنَا عِلَالْعِلَا عِلْمُ عَلَيْنَا عِلَانِ زير שְׁמִלָּנִי אַבְשְׁיִם וַאַּרְנִינֵים וִיהוֹן הְמָנָנָא בַּפִּין וְסָמְכֵּיהוֹן

لْلَمْشِكِ ذِكَالُهُ، كُرَمَ لِنَفِهُكُا لَلْمُهُم ذِلَقَ، فَمَا مَهُذَلُهُ נֹהֹמֹנוֹ בֹנונוֹם הַבּּגֹּי

> ÜΪΧ جنباطته יהון מכונין על בישיהון

סְמִכְין תְּחות דַּפָּא חַד: סְמְכִין מָחות דַּפָּא חַד וּתָרֵין בכסב שתת עשר סמכיו תביו

מּמִּׁנִם וֹטַמַּבִּיג מַבְבוֹי בַּאָמִי מִסּוּוֹ

corners. them both; they shall be for the two the first ring; thus shall it be for complete unto the top thereof unto and in like manner they shall be And they shall be double beneath,

another board. board, and two sockets under sockets: two sockets under one and their sockets of silver, sixteen Thus there shall be eight boards,

the one side of the tabernacle, acacia-wood: five for the boards of And thou shalt make bars of

97

₽7

(23) ושני קרשים חעשה למקצעה. אמדלמקלועלפונים ועשה לו שמי ידום כמין שני ממוקין (ולי נכאה שהגרשא

לומר בעובי קרש המערבי. ודו"ק) הדרומי והלפוני, וראש וסלפוני אלמעה קאי, ורולה לומר שהדרומי והלפוני וראש ומכניםו בעבעם אחח, נמלא מחאים לקרש שאללו. אבל אוחן סלדניס ביניסס: ויחדו יהיו חמים. כמו מלומיס: על כנגד מריך של לד קרש הלפוני והדרומי, כדי שלא יפרידו זס לוס, וקרש המקלוע שבפדר המערב, חרוך לרחבו בעביו לכסות את שפת האדן, וכן הקרש שאללו, ונמלאו תואמים לסרמיקן זו מזו, זסו שפרשמי, שיסיו ליכי סידום מרולים וה לוה מלמעה, שלא יפסיק עובי שפח שני האדנים ביניהם (ב) ויהיו הואמים מלמטה. כל הקרשים מולמים וסדכוס, כדי שיסה המקלוע מצמון שוס:

שקרש מלמטה רביש מכאן ורביש מכאן, והחריך חליו באמלש, במלאכם המשכן. היה עושה את האדנים חלולים, וחורן את כך היא מפורשת במלאכת המשכן (שבת לת:): קרשים בפדר מערבי. כך שנוים במשנה מעשה פדר הקרשים לקרש שבמוף לפון ולקרש המערבי, וכן לשני המקלועות:

שלה הלעתי למעלה בקדר המקראות: שנאמר ויסיו מואמים מלמטה וגוי, כך היא המשנה, והפירוש למוך טבעם אחם של והב, כדי שלא יהיו נפרדין זה מוה, וחורן אח הקרש מלמעלה אלבע מכאן ואלבע מכאן, ונוחנן מוס וסלמס מוס, בלום כנגד למום עובי קרשי סמשכן סלפון למוך שני אדניס, שנאמר שני שַבְנִיס שָנֵי שַבְנִיס (שמוח לו, ל), מזו וחלי אמה מזו נכאות בחלל להשלים רחבו לעשר, והאמה - החולם, והוא לשון משולבות, עשויות כמין שליבה, ומכנישן אחד הן, אלא שאלו השחים אינן בחלל המשכן, אלא חלי אמה ומשופוח להכנם בחלל האדן כשליבה הנכנסת בנקב עמודי מערבית ואחד למערבית דרומית, כל שמנה קרשים בסדר - כמין שני חווקין) כמין שני שליבות סולם המובדלות זו מזו,

וסמחמונים ו'אמות, וסמיכון ארכו י"ב, כנגד רוחב מ'קרשים, ששם קרשים ושני קרשים מעשה למקולעות, נמלאו שמנה מוהמורחועד המערב, וה' בריחים שבמערב אורך העליונים (25) והיו שמנה קרשים. הן האמורות למעלה מעשה אחתמ"ו אתה, והתיכון ארכיולי אתה, ווהי מון הקלה אל הקלה, הברימים העליונים והמחחונים שבלפון ושבדרום, אורך כל מחוברים: בן יהיה לשניהם. לשני סקרשים שבמקלוע, סנקבים שסס מכוונין זם מול זס, וזסו שנאמר במוך סקרשים. קרש המקלוע שבפדר מערב נכנם למוכו, נמלאו שני הכחלים מבעוח, אלא הקרשים נקובין בעובים, והוא נכנם בהם דרך כל העבעות מכוונות זו כנגד זו, אבל לברית התיכון אין קרש כוינכנם למוכו, ומס שכמב סיס מבעת בעובי קרש, כולס אורך סקרש, ושני חלקים בין מבעת למבעת, כדי שיסיו ולמעלה, וחלק אחד מן המחחונה ולמעה, וכל חלק הוא רציע שבמקלוע היה טבעת בעובי הקרש (נראה כי מלות הדרומי עשר אמות של גובה הקרש, חלק אחד מן הטבעת העליונה מבעות לא ידעתי אם קבועות הן אם מעולעלות. ובקרש בקרשים להכנם למוכן, שמי עבעות לכל קרש, משולשים במוך מן הקלה אל הקלה, שהעליונים והמחחונים היו להן מבעוח מרון מלמעלה ברחבו שני מרילין בשני לדיו כמו עובי עבעם, מקלה הכומל ועד קלהו, שנאמר והברים המיכון וגו' מברים ראשו. של קרש: אל השבעה האחת. כל קרש וקרש סיס שניס שסן ארצע, אבל סאמלעי ארכו כנגד כל סכומל, ומברים בעבעה מלד וה, עד שמגיעין וה לוה, נמלה שעליון וההתון מברים עד חלי הכוחל, זה וכום בעצעה מלד זה וזה וכום וסמחמון עשוי משמי חמיכות, וה מבריח עד חלי הכוחל ווה לקרשי צלע המשכן. אלו הי, ג' הן, אלא שהברית העליון מלדיסן, שיסא רומב סקרש בולע ללדיו מון לידי סקרש, (26) בריחם. כמרגומו עַבְּרִין, ובלע"ו אמפרי"ם חמשה

<u>"₫</u>Ц: خطلهر لخجم يتظهؤا حتلختانات - הַמִּשְׁבֶּן הַשֵּׁנֵיִת וַהַמִּשָּׁה בְרִיהָם رْتَامْشِل جُدْرَبُه خُطَلْشْ ڇُخِمَـ

مَجُنِينَ مَالِ يَغَمُّكُ مُكِينًا مُكِينًا مُلْكِينًا مُلْكِينًا مُلْكِينًا مُلْكِينًا مُلْكِينًا مُلْكِينًا في المُنْظَمِينَ المُنْظِينَ المُنْظَمِينَ المُنْظَمِينَ المُنْظَمِينَ المُنْظَمِينَ المُنْظِينَ المُنْظِينَ المُنْظَمِينَ المُنْظِينَا المُنْظِينَا المُنْعِلِينَا لِمُنْ المُنْعِلَيْكِينَا المُنْعِلِينَ المُنْعِلِينَ المُنْعِلِينَ المُنْعِلِينَ المُنْعِلِينَا المُنْعِلِينَ المُنْعِلِينَ المُنْعِلِينَ المُنْعِلِينَ المُنْعِلِينَ المُنْعِلِينَ المُنْعِلِينَ المُنْعِلِينَ المُنْعِلِينَ المُنْعِلِينَ المُنْعِينَ المُنْعِلِينَ الْمُنْعِلِينَ الْعُلْعِلِينَ الْعُلْمِينَ الْعُلِينَا الْعُلْمِينَ الْعُلِيلِينَ الْعُلِيلِينَا الْعُلِينَا ا ئىڭدىت تىنىڭل خىتىك تىڭدىلارە

׃בֹיבֿוֹנ כלבוטם לגפול אט בלבוטם שְבְּעְּתֵיהֶם תַּעֲשֶׂה זָהָב בְּתָּים إهِم - הَקְּרְשֶׁים מְצַפֶּה זָהָב וָאָת

אַמָּר הַרְאֵיהָ בְּהָר: (ס) ್ ਪੁੱਧਰੇ ਲੇਖਾ ਜ਼ਿਖ਼ ਵ੍ਰਿਪ੍ਰਾਂ ਵੇਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ

חַמֶּב וַעַּמֶּה אַנָּה פְּרָבֶים: < ប្រុវ្មស្មាល់ គ្រឹង ស្ដែរ ប្រុវ្មស្មា שמים, וֹמְשָׁוֹעׁ פֿעַכָּט שַׁכַּבָּט וֹאַבֹּנָמָוֹ

מַן אַרְבָּמָר אַרְנִי־בֶּמָף: שִׁמְיִם מְצְּפָּוֹם זְהְב נִוֹנְהָם זְהָב וְנְתַתְּה אַלְה עַל־אַרְבָּעָה עַמּוּדֵיי

> לְדַפֵּי סְעַר מַשְׁבָנָא לְסוֹפָּהוֹן מֹמִבְּלֵא שׁנְיֹנֹא וְשַׁמָּאָא מֹּבְרֵוּן וְחַמְשָׁא מְבָרֵין לְדַפֵּי סְטַר

מֹהְבַּר מִן סְיָפֵּי לְסְיָפֵּי: וֹמֹבֹבֹא מֹגֹוֹמֹאַן פֿען בּפּוֹא

לְּהְבְּרֵנִא וֹטִטְפֵּג נִטְ הַבְּרֵנִא ווֹט בּפֿוֹא טֹטִפֿו בַּטַבֿא ווֹט

מור עובר אומן יעביר יָתַה וֹאַבְגְּוֹלָא יַבְּבַע זְּהַוֹבִי יַבוּאַ וְעַמְבָיִר פַּרוּכְתַּא דַתַּכָּלא

וּעַקים וָת מַשָּׁכָּנָא כָּהַלְכָּתִיה

מובע לבולול:

ַ עַעַבְיִעִיעָא בָּטוּרֶא:

: ځون בּבַבְּא מַלְ אַבְבָּלָא סָמָכִּוּן מִּמִּגוּ מִבוּפַּוּ בַּבַּבָּא וֹנִיהוֹוֹ וִנִישִׁין יָנַה עַל אַרְבָּעָא עַמוּדִי

> westward; tabernacle, for the hinder part bars for the boards of the side of the other side of the tabernacle, and five and five bars for the boards of the

through from end to end. the boards, which shall pass and the middle bar in the midst of

thou shalt overlay the bars with gold for holders for the bars; and with gold, and make their rings of And thou shalt overlay the boards

And thou shalt make a veil of blue, thee in the mount. thereof which hath been shown tabernacle according to the fashion And thou shalt rear up the

be made. work of the skilful workman shall it twined linen; with cherubim the and purple, and scarlet, and fine

four sockets of silver. their hooks being of gold, upon pillars of acacia overlaid with gold, and thou shalt hang it upon four

אלא כל הכומל מלק מבפנים: סיו בולטום. סטבעום וספיפיום לא סיו נכאום במוך סמשכן, מלופים זהב כשהן תחובין בקרשים, והבריחים הללו מבחוץ וממנו לעצעת, ומן העצעת לפה השני, נמלאו הבריחים סקרש מן סטבעת לכאן וממנה לכאן, והבריח נכנס לחוכו, מלול, וקובען אלל העבעות לכאן ולכאן, ארכן ממלא את רוחב בקרש סים קובע כמין בי פיפיום של זהב כמין בי פדקי קנה בה. שסיס סוסב מדובק על סברימים, שאין עליסם שוס לפוי, אלא עבריס אינן דומין זס לוס: ברבים. ליורין של בריומ יעשס לסכנים גסן סגרימיס: - וצפיח אח חבריחים וחב. לה- כגר פרשמי שוו סיה הליגים של שמי קירות, וסליורין שמשני (es) בחים לבריחם. סמנעות שמעשה נהן יהיו נתיה ומין היה כפול, גכל הוע והוע ו' הועין: - מעשה חושב.

שלממו: הראית בהר. קודס לכן, שלני עמיד ללמדך ולסרלומך סדר (05) והקמת את המשכן. לאחר שיגמור, סקימסו:

סמבדיל בין סמלך ובין סעס: חבלח וארגמן. כל מין (15) פרוכת. לשון ממילה סול, וצלשון מכמים פרגוד, דצר

מלוי לאמוריו לכפות את הקרשים: המשכן, והחוברת השנית כמתה שלישו של משכן, והמותר וכשפרשם על גג המשכן מן הפחח למערב, כלחה צשני שלישי שם שםי חוברום של יריעום המשכן, ורוחב החוברם כי אמה, עשר, שנמתר ונְמּמָּה מֶׁמ בַּפְּרֹבֶּת מַמַת בַּקְּרָבִיס, המתפריס וסימנס ולחוץ כי אמס, נמלא בים קדשי סקדשים עשר על פרוסה בשליש של משכן, שיהא הימנה ולפנים עשר אמות, שמום לרחבו של משכן, ורחבה יי אמום כגבהן של קרשים, פן סווין, שסרי כמין ווין סן עשויס, וספרוכם מרכם יי לסושיב עליסן כלונס שראש הפרוכם כרוך בה, והאונקליות במוך ד' אדנים, ואונקליות קבועין בהן, עקומין למעלה ג, ממוגים טלומים (25) ארבעה עמודי שטים.

تَطِيُّم نِكَا كِيُّم بَكِّلُمُنَّا: וְהִבְּיִילְה הַפְּרֹבֶת לָבֶּם בַּיִּוֹ לפְּרֶכֶת אָת אָרָוּן הָעָּרָית ئاتات

לכון בון קודשא יבין לדש

and the most holy. unto you detween the holy place testimony; and the veil shall divide thither within the veil the ark of the under the clasps, and shalt bring in And thou shalt hang up the veil

بتيريم جِجْرَتِه بَهِرِيْهِ، مَجْرِيْهِ، مَ ±נּ וֹלִינִישִׁ אָּטַרַנַכַּפַּבָּנֵי מַלְ אָבַוֹן וֹטִמֵּז יָטַ כָּפּוּבַיִּאַ מַלְ אָבוּנָאַ

בְּסְבַרוּהָא בְּלְבָה קוּדְשׁיִא:

most holy place. upon the ark of the testimony in the And thou shalt put the ark-cover

בְּבַוּלִ: שימְנְה וְהַשְּׁלְהָוֹ הִמָּוֹ עַּבָּוֹ עַבָּי ಗ್ರಭರ್ಥ se JāĻĈU

פַּרוּרָא עַל סְעַר מִשְׁכָּנָא לפֿרוכִישׁא וֹנִע מִלְנִבְעֹא לַלֵּבִיגִ מְנַוֹנֵא יַנְאָנִי יָנִי פּּעִינָא מִבּּנָא

north side. thou shalt put the table on the tabernacle toward the south; and against the table on the side of the the veil, and the candlestick over And thou shalt set the table without

וְמֵשׁ מְשְׁוֹבְ מִלְּמִשׁ בְעִׁם: שׁכֹּלִט וֹאַבֹּלֹמוֹ וֹטוּלַמִּט מְּלֵּוֹ שַּׁבְלָא וֹאַבְּלֵּוֹא וּאָבַת וֹעִיִנִי $_{\circ}$ ְּיֵלְשְׁלֵיִהְ מְּסְׁבְּׁ לְפָּׁתַּתִּ תְּאֲבֵלְ וְתַּעְּבִּיִר פְּרָסָא לְטָרַע מַשְּׁבְּנָא

ובוא שוור עובר צניר:

And thou shalt make for the screen linen, the work of the weaver in purple, and scarlet, and fine twined the door of the Tent, of blue, and

And thou shalt make a screen for

t្ដាំឃុះ (a) זְהָב וְיִצְקְהַ בְּהָם הַמִּאָּר צִּרְנִי ענ מִּמְנִם וֹגּפֹּנִעָּ אָטִׁם וֹלְיִב וֹנִינֵם إلإسِّام حَوْفِك لِيَضَهُمُ لِأَمْنِيَا لِأَوْلِيَا لِأَوْلِيَا لِيَعْلَمُ لِمُعْلَمُ لِمُعْلَمُ لِ

עלמא סמכון דּנְחָשָא: לוגעון בּעִבּא וֹטִשֹּגִּ ממון וְמִוְפֵי יָמָרוֹן צַּהְבָּא ַ וְתַּמְבֵּיִר לְפָּבְסָא חַמִּמָּא עַמִּידִי

sockets of brass for them. of gold; and thou shalt cast five them with gold; their hooks shall be five pillars of acacia, and overlay

אַמִונו למָנוּו: چىد ئۇنى يەنىڭ تەزىۋى ئېچى ^{. ממי} קמשׁ אַמּוֹת אֶבֶּךְ וָחָמָשׁ אַמִּוֹת וֹמֹמֹים אָנוֹרַמִּוֹבּם הַּגָּר מִמִּים

الزيّارك: מֹבְבַּהָא יִהָלָת אַמִּין נוומנה אמון פונוגא מבופה אַטון אובכֿא וְנַהְבָּנִג וֹנַ תַּוַבְּנַוֹא צַאָהוּ

shall be three cubits. four-square; and the height thereof five cubits broad; the altar shall be acacia-wood, five cubits long, and And thou shalt make the altar of

ΙΙΛΧΧ

98

ŧξ

: ئاشلا ממונ שביוול פבנטו וגפנט אטנ

וְתִּחְפֵּי יָתֵיה נִחָשָׁא: זְוְיָמֵיה מְנֵיה יִהְוְיָן קרַנוֹהִי וְעַמְבָיר קרנוֹהִי עַל אַרְבָּע

with brass. with it; and thou shalt overlay it horns thereof shall be of one piece upon the four corners thereof; the And thou shalt make the horns of it

מערב עשר אמום: שלמן למנורס, משוך קמעל כלפי המורח, וכולם נסונים מן יי אמוח: הדרומי שםי אמום ומחלה, ומובח הוהב נסון כנגד אויר שבין ' צַיִּיר, ולא עובד ציור. מדם המסך כמדם הפרוכח יי אמום על בלפוני שמי אמות ומתלה, ומנורה בדרום, משוכה מן הכותל יה: דוקם. שם האומן ולא שם האומנת, ותרגומו עוֹצַד (פצ) ושמת את השלחן. שלמן בלפון, משרך מן הכומל עשויים בומעשה ממע, כפרלוף של עבר וה כך פרלוף של עבר

שַׁכְּמָּ צַעֲּלוּ (מֿיוּב מֹ, י), לשון מגין: מעשה רוקם. סלורות משפת מובב ולמעלה (ובמיס נמ:): (95) ועשירו מסך. יילון, סוא מסך כנגד ספחח, כמו כאן גבסופי שניס כארכו, ומס אני מקיים ושלש אווח קומחו,

רבוע ונאמר בפנימי רבוע, מה להלן גבהו פי שנים כארכו, אף עשרים אמם, סמובחוםשלחן וסמנורם משוכים מן ספחחללד - דברים ככחבן, דברי רבי יסידם, רבי יוםי אומר, נאמר כאן מלי סמשכן ולפניס. כילד, אורך סמשכן מן ספתה לפרוכה (I) ועשיה אה המזבה הגרי. ושלש אמוה קומהו.

﴿ خُرُدٍ حَكُرُدٌ فَالْمُشَكِ ثُلِيمُكِ : ימוֹבׁלְמָנו ימוֹלִגְשָׁנו ימִשׁמִישׁנו

לַּגוּטָיגו: אַרְבַּעַ טַבְּעָה נְהֹשֶׁה עַלְ אַרְבַּע ٠ ل۪ڔۤۺ۪ڽ וֹמֹמִּיטַ כְוַ מִכַּבְּּר מִמְּמִיְר נַנְמִּט וֹטַמְּבִיג כְיִבּ סִבְּבֹּא מִוּבָב

لاَل لَاللهِ، لَاقَاظُلَ: त्वाद्या वर्ष्व्य । त्वाद्या प्रवाद्य । व्याद्या । व्य

מּמִּנִם נֹבַמּנִי אַטָּם נִבַּמַתְּיַ ⁹ וֹמְמְּנִי בֹּבִּים לְמִּוֹבְּיִוֹ בֹּבִּי מַבֵּי וְמַהְבִּיִר אָנִיחַיָּא לְמָּבְבִּּחָא

מַנובו פַמַבור נַוַשְּאַ: لْجُولِدُنْكِينِ يَمْنَانِيْنَيْنِ كَرَحِ كَفُمُّرِيدُ بَمِّلُالِيْ فَأَلَّالِي بَمِيْلُكِ الْمَالُكِ الْمَالُكِ الْمَالُكِ الْمَالُكِ الْمَالُكِ الْمَا لْمُشَيْنَ قَيْدِينَيْرِ كُلِشَةٍ: لَيْمُيْرِ نَيْمُدَيْ فَوَدْقَيْدُانَيْنِ كِفَوْقَا

מַל אַבְבָּמָא סִמְבְוָבִי: מֹבּגוֹשׁא אַנְבָּה הּוֹפֿוּ צִּנְטְהָא מַּכְ עַבְּׁבְּמִשׁ מִּבּּבֹעֹא בּנִעַמָּא נִעַמְבִּיִב מַכְ

מגושא מר פּלאת מודבקא: ti L T בַּרְכָּב וְמִמֵּין יָתַה מְחוֹת סוֹבֵיבָא

יְהָהוֹן נְהַשְּׁא: אַבותי דְאָעִי שִׁפִּין וָטִהָפּי

> thou shalt make of brass. its fire-pans; all the vessels thereof its basins, and its flesh-hooks, and away its ashes, and its shovels, and And thou shalt make its pots to take

rings in the four corners thereof. net shalt thou make four brazen of network of brass; and upon the And thou shalt make for it a grating

the net may reach halfway up the ledge round the altar beneath, that And thou shalt put it under the

overlay them with brass. altar, staves of acacia-wood, and And thou shalt make staves for the

(s) ממנו חהיין קרנוחיו. שלא יעשס לבדס ויחברס בו: קרוי כרכב, כמו ששנינו בהכל שוחמין (חולין כה.), אלו ק

משממקומס, וכן פַיַםְּמָס מִישׁ מַשׁ בְּמִיקו (משליו, כו): לכל מחמוח, כמו לַמְּמוֹח מֵבׁ מִיָּקוּד (ישעיה ל, יד), לשון שחיבת נְמוּשְׁה (ישעיה ממ, ד):

(פ) ברכב המזבח. מוצג, כל דבר המקיף שביב בעגול למדנוה מן המקרא: מקורק, וכה פתרונו, ועשית לו מכבר נחושת מעשה רשת: ששוי לו למובח, ששוי חורין חורין כמין רשם, ומקרם וה (+) מכבר. לשון כברס שקורין קריבל"ש (זיעב) כמין לבוש בליו. כמו כל כליו:

ווס שסיס מובדל מן סמובח מלה סחום, במסכח ובחיס (סב:) סיס אורך סכבש אלא י' אמומ, כך מלאמי במשנה מ"ע מדומ, קומסו. ולדברי האומר דברים ככסבן, ג' אמוס קומסו, לא עד אמה סמוך לקלעי החלר שבדרום, כדברי האומר י' אמות - המובח, מובדל מן המובח מלא חוע השערה, ורגליו מגיעין שסיו ממלאין חללו אדמה במקום חניימן, והכבש היה בדרום לשאמם על מובח הפנימי לקטרח, ועל שם חחייחן קרויים במכילחא (בחדש פי"א). ומובח אדמה הובח הנחשח, ומחחוחיו. בית קבול יש להס, לימול בהן גתלים מן המובת בכבש שלו אלא כבש מלק, למדנו שהיה לו כבש. כך שנינו ממסר שריפתן, ובלע"ו קרולינ"ש ובלשון חכמים לנוריות: אדמס תעשק לי, ולא תעלק במעלות, לא מעשה לו מעלות בבשר ונחחבים בו, ומחהפכין בהן על גחלי המערכה שיהא - בו, אף על פי שלא פירשו בענין זה, כבר שמענו בפרשח מזבח סובתים: ומולגוחיוו. כמין אונקליות כפופיס, ומכס בסס בית עולמיס, דוגמת תוע סמקרא באמלעו. וכבש שסיו עולין דק, ולו בים יד, ובלע"ו וידי"ל ומודקוחיו. לקבל בסס דס בין דמיס סעליונים לדמיס סמממונים, וכנגדו עשו למובח מגרפות שנועל בסס סדשן, וסן כמין כסוי קדרס של מתכת נמלא שהמכבר רחב אמה, והוא היה סימן לחלי גבהו, להבדיל לדשנו לספיר דשנו, וצלע"ו אדשלדר"יר ויעיו. כקרגומו, היה, וממחחיו הלצישו המכצר, והגיע רקצו עד חלי המוצח, סמירו אבנים, וכן וַיִשְוַקְסוּ וַיְמַקְנְסוּ (שם ס, ב). אף כאן מרי סוי, מד לנוי, ומד לכסנים דלא ישמרגו, וס שבדופן לנוי (מלכים-ם כם, יג), ומלופו שַקְּלוּ מִמְבֶן (ישעי' שב, י), שהכרכור בדפנו הום ולבוש המכבר מחמיו, ומירן המתרן, עלְמִו (ירמים ג, יו), שבר עלמיו. וכמוסו וַיִּמקְלְסוּ בְּמַבְנִיס ודקדקנו שם, וסכמיב מחח כרכוב סמובח מלמעה, למדנו שָּׁמְבֶם (שם י, לג), מפשח שעיפיה. וכמוסו וְזֶם סְמַׁמֵּכוֹן מֹמה של הלוך רגלי הכהנים, שחי אמוח הללו קרויים כרכוצ. יב). וכמוסו בְּמִעְפֶּיִסְ פֹּרָיָס (ישעים יו, ו), וחלופו מְמָעַף איוסו כרכוב, בין קרן לקרן, וסים רוחב חמה ולפנים מסן מַשְׁרִישׁ (חִיוּב ה, ג), וחלופו, וּבְּבֶל מְּבוּחְּמִי מְשְׁרֵשׁ (שֹם לֹח, חֹלח על רחשו לפנים מקרנוחיו, וכן שנינו בובחים (פב.), לשמש בנין וסחירה כמו וַמַּשְׁבֵשׁ שְׁרְשֶׁיִּהְ (חהלים פּ, י), פֻּוִיל ולמעלה, אבל סובב להלוך הכהנים, לא היה למובח הנחשת, למוכס, כי יש מלום בלשון עברים מלה אחם מהחלפת בפתרון. כארכר, הא מה אני מקיים ושלש אמות קומתו, משפת סובב למוכה, וסוא שמרגס אונקלום למספי קעמיה, לספות הדשו שלש (מ"א שש) אמות של גבהו, כדברי האומר גבהו פי שנים (3) סירוחיו. כמין יוכום: לדשנו. לספיר דשנו עשה מרין פביבו, והיה רמבו המה בדפנו לנוי, והוה לפוף חרילין עגולין בקרשי דפני החיבוח וספסלי העץ, אף למובח וצפיה אוחו נחושה. לכפר על עוום מלח, שנאמר ומְלְמַךּ גולמי כלי עץ, כל שעתיד לשוף ולכרכב, וסוא כמו שעושין

はななれ なびに تَجَيِّرَتُ مَرْ مِثَنَّ مَكْرَفِلا تَفَائِكُنَا لَيْسَالُ لِمُنْسَنِّهُ مَرِ فَتِنا فَفُتِر נְׁעַנָּבָּא אֶעַבַבַּבַּנֵו בַּמַּבַּמְעַ נְעַנָנְ נִגַּמִּנִי נְעַנְעָ בָּנִנִי בַּמִּנִּמְעַ נְעַנִינִי בַּמִּנִּמְעַ

جْل يَقِطُه: (٥) خانيج كاللا ٦٤٤

: ئاڭلاڭ מְשְׁזְּרְ מֵאָה בְאַמְּהֹ אֲבֶךְ לַפֵּאָה לְדָרְהָא דְּבוּיָן שִׁזִּיר מְאָה عدره، يَرْدَ مُرَدِّنَ مِرَجُونِ مَرْجُرُةُ لَا كُرُفُرُهُ مِنْ كُرْبُونِ فِرْجُدُ مِنْ اللَّهُ مِنْ يَالِي فِي اللَّهُ عَلَيْهُ مِنْ اللَّهُ عَلَيْهُ عَلِيهُ عَلَيْهِ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهِ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهُ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَاهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَاهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَاهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَ لْمُشِينَ كُن لِنَهْدِ لِنَوْمُخُلِّا كِفَهْنِ

تِلَمُّكَرِيُّهِ حُوْلٍ: מֹמֹבׁנוֹ בוֹמַמֹּב דֹנֹג בוֹמֹמֹצׁיִם

تَلَمُفَكُ، ◘ زَلَمُكَ، يُوْ ◘ خُوْلَ: נאַרניהם עַשְּׁיִרים נְחֹשָׁת עָנִי " מַאָּה אָבֶךְ וְעַמָּדֵוּ עֶשְׂרִים וֹכָּו עַפַּאַט אַפוּוִ דַּאָבִיב עַלַהָּים

נאַלונים הַּמַּבְיי: חַמִּשִּׁים אַפְּוֹר עַפָּוֹדִיהָם עַּשְׁי וֹבְעַב בְּשְׁמָב לְפֹּאָעַ יָּם לַלְמִּים

مَاٰدُاتِ لَامَةٍ مِا هَٰذِكِ וֹנְטַב מֹטַהֶּב לַפֹּאָנ עֹבְלֵים יפּיּהָיָא דְּדְרְהָא לְרִיּהַ קְּדִּיִּהְא

מֹבְבְּהָא בְּמִמָּלְ יָהֵיה:

ישברון: בּבוֹר בְּמָא בַּאָטוּוּ יִנְיִרְ בְּמִינִאְ כֵּוֹ אָעַן ווֹלִיל לוּחִין מַעָּבֶּיִר יָהַיה

אַמָּגוֹ אַנּוֹבָא לַנִנּטָא טַבָּא: וֹעֹהְבֹיג וֹע בַבע מִהְּכֹּוֹא

וֹכְבוּמִיהוֹן כְּסָּוּ: הֹסֹבוּוֹ צַנְיֹנְשֹׁאַ נִוֹנִ הַמִּנְבוֹאַ וְאַבְוּיהֶם וְעַמּוּדוֹהִי עַסְּרִין וְסְמְבֵיהוֹן

: ياهَ ځ בּנְחַמְּא נְנֵי עַמִּירַיָּא וְכְבִּישִּיהוֹן וְסְמִבֵּיהוֹן סַבְרֵי מָאָר אִירְכָּא וַעַּמִּירוֹהָי וכן לרוח צפונא באורכא

ממובועון ממבא וֹסֹמכועון

מֹבְנְהָא הַמִּאָן אַמָּגן:

bearing it. upon the two sides of the altar, in into the rings, and the staves shall be And the staves thereof shall be put

in the mount, so shall they make it. make it; as it hath been shown thee Hollow with planks shalt thou

hundred cubits long for one side. for the court of fine twined linen a southward there shall be hangings the tabernacle: for the south side And thou shalt make the court of

their fillets shall be of silver. brass; the hooks of the pillars and twenty, and their sockets twenty, of And the pillars thereof shall be

pillars and their fillers of silver. twenty, of brass; the hooks of the thereof twenty, and their sockets hundred cubits long, and the pillars length there shall be hangings a And likewise for the north side in

п

OI

their sockets ten. fifty cubits: their pillars ten, and the west side shall be hangings of And for the breadth of the court on

cubits. east side eastward shall be fifty And the breadth of the court on the

(٦) בשבעות. בארבע מבעות שנעשו למכבר:

כל סרוח קרוי פאס: שמום על ה' אמום, כמין פדן:

וסעמודים מקועין למוכן, סים עושה כמין קונדפין שקורין (שופטים יט, י), מלגומו השוקים:

ואדניהם. של העמודים נחשח, האדנים יושבים על הארן, שכך מלינו בפילגש בגבעה, וְשְמֹּו צָמֶד קַמֹּוּדְיִם קַבּוּשִׁים (10) ועמודיו עשרים. חמש המום בין עמוד לעמוד: ברהשם, והם בהמלעם, אך יודע הני שחשוק לשון הגורה, שמנודים בחומי כסף סביב, ואיני יודע אם על פני כולן, אם סממרגס שַּׁרְדָּסׁלפּישסן מנוקפּין ככצרס: רבשה האחת. העמודים. סס סמונקליים: וחשוקיחם. מוקפום סיו קליעס ולא מעשה אורג, ומרגומו שְרֶדִין כמרגומו של מכבר הקלע מלוי מלמעה, והיא קומת מחיצות החזר: וור (9) קלעים. עשויין כמין קלעי ספינה נקבים נקבים, מעשה בעמוד, כאומן שעושין להליב דלמום שקורין גונוי"ש, ורחב סטשוי כמין וי"ו, כאשו זקוף למעלה וכאשו אחד מקוע מכל לד וסמלל באמלע, ולא יסא כולו עך אחד, שיסא עביו ס' ועמוד, ומולס סקונדם דרך מצעמו באונקליות שבעמוד (8) גבוב ליחוח. כמרגומו הַלִּיל לוּמִין, לומום עלי שמיס באמלעו, וכורך שפח הקלע מביביו במימרים כנגד כל עמוד פלא"ם, ארכן ו' מפחיס ורחבן ג', ומבעת נחשת קצוע בו

(០) ដូច្នេះ pins of the court, shall be of brass. פמומים וְכָלְ-יְתְּדִיתְּנְיִוּ וְכְלִי-יִתְּדָתְ הָחָצֵּרִ פּוּלְחָנֵיה וְכָלִ סְבּיֹה וְכָלְ סְבִּי and all the pins thereof, and all the tabernacle in all the service thereof, 61 ٥٠ לכַל בַבוֹ עַפִּאָבָן בַּכָל הַבָּעַעָּוּ לַכָּל All the instruments of the ុំកុយ្តក: their sockets of brass. שויר וסְמִכֵיהון דִּנְחְשָא: אַמִּונר שֵשְׁשׁ מָשִׁוֹי cubits, of fine twined linen, and שַׁמֶּישׁ אַמָּין fifty every where, and the height five חַמִּשִּׁים בַּחַמִּשִּׁים וְלִמָּה חַמֵּשׁ חַמִּמִּוּן hundred cubits, and the breadth الإثلاث يُناقِد يَافِد جُهَفِد إَلَىٰ حَالِيَة אוֹבְכֹא בַבְבַבְעָא מָאָב אַמָּגוֹ The length of the court shall be a נאַבונים נטמט: sockets of brass. וְסְמְבֵיהוֹ דְּנְחְשָׁא: מְחַשְּׁמֵנִים בְּסֶּוֹב נְנִיהָם בְּסֵּוֹב מְכִּוּבְּשִׁין בְּסָוֹב נְנִיהוֹן בְּסָוֹב their hooks of silver, and their about shall be filleted with silver; מפמיר קִבְיבַ בֶּל עַמּוּדֵי דְּרִתָּא סְחוֹר סְחוֹר בֿל_מַּמוּבָּי, All the pillars of the court round and their sockets four. אַרְבְּעָה וְאַרְנִיהָם עַּמִּיבִיהוֹן אַרְבָּעָא וְסָמְבִּיהוֹן weaver in colours: their pillars four, שְׁנֵי וְשֵׁשׁ מְשְׁזֶר מַעְּשָׂר רַקַם זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר עֹלְבָּר צַּיִּיר twined linen, the work of the and purple, and scarlet, and fine 9 אַפַּוּע שַׂכְּבֶע וֹאַבֹּוֹלָם וֹעוַבְלַתִּע אַפּוּן בַּעַבַּלָא וֹאַבַּוּוֹלָא וּאַבַתַּ be a screen of twenty cubits, of blue, يَرْمِمَد تَانَةِد مُقَلًا مُمُنِدًا يُرْفُدُم يُدُنُهُ فَدُفُهُ مُمُدًا And for the gate of the court shall لَمُلَدُيْتُ مُحِيمُكِ: וֹסְמְכֵּיהוֹן תִּלְתַא: pillars three, and their sockets three. 444.□ עמָדיהַם שלשה סרדיו עמיביהון hangings of fifteen cubits: their וֹלַכַּּטֹב, עַהָּגָּיִע עַבְּאָה מַּהְבִּע יִלְמִּבְּבָא שִׁוֹלָא עַבָּיה מַהְבִּי And for the other side shall be لَمُلَدُنيُٰتِ شِرِشِت: וַסְמָבִירוֹן הַלְתַא: pillars three, and their sockets three. حائتا the gate] shall be fifteen cubits: their ÞΙ נְחֲמָׁמִ מֻּמְּבֶר אַמָּב לַלְמִּׁים וַחֲמִישׁ מִשְּׁרֵי אַּמִּין The hangings for the one side [of

(דו) כל עמודי החצר סביב וגוי. לפי שלה פירש ווין שמודים למקך, הרי י' שמודים למורח כנגד י' למערב: ומן סשני לשלישי חמש אמוח, וכן לכחף סשניח, וארבעה עמוד שקוא מן קג' שבמורח ק' אמוח, וממנו לשני חמש אמוח, עמוד שברחש הדרום העומד במקלוע דרומית מזרחית, עד (11) עמדיהם שלשה. המש המות בין עמוד לעמוד, בין שַׁמְּס, וילון למפך כנגד ספמח, כ' אמה ארך כרוחצ הפמח: ספמח בנמיס כ' אמה, ווהו שנאמר ולִשַׁעַר הֶמָבֶנר מָמֶןךּ עָשָׁרִיס קלעים לכמף הפתח מכאן, וכן לכמף השנית, נשאר רחב חלל לה סיו ממומיס כולס בקלעיס, לפי ששס הפמח, הלה ע"ו המה (דבריסים, כד), ימה מערבה: חמשים אמה. הומן ניהמה פניס, ומערב קרוי אחור, כמו דחרגס אונקלום הַיָּס בָשַׁמַּלון פנים, אמור, לשון אמורים, לפיכך המורח קרוי קדם שהוא לא נאמר ווין וחשוקים ואדני נחשח, לכך בא ולמד כאן: (13) לפאח קדמה מזרחה. פני סמורם קרוי קדס, לצון ומשוקיסו לדני נמשם אלא ללפון ולדרוס, אבל למור מולמערב

. אדני סמסך של מין אחר סיו. כך נראס בעיני שלכך חור ושנאן: שלא מאמר לא נאמרו אדני נחושת אלא לעמודי הקלעים, אבל כומג סקלעים: ואדניהם נהושה. לסגים מדני סמפך, כג:): וקומה חמש אמוח. גובס מסילום סמלר, וסומ - במשכן, וכן למערב, וחמשים על חמשים חלר לפניו (עירובין לו עשרים אמה ריוח ללפון ולדרום מן קלעי החלר ליריעות שמשכן, ורמז המשכן עשר אמות באמלע רוחז החלר, נמלאו . אמה כיוח לאחוכיו בין הקלעים שבמערב ליכיעות של אחוכי נמלאו בְּלוּ בחמשים הפנימים, וכלה ארכו לשוף ל', נמלאו כ' ששר, סעמיד מורח פחחו בשפח נ' החילונים של חורך החלר, מרובעת המשים על המשים, שהמשכן הרכו שלשים ורחבו באמס: ורחב חמשים בחמשים. מלר שבמורת סימס (18) ארך החצר. סלפון וסדרוס שמן סמורח למערג מאס

is not Shabbat Shekalim, the Mastir and Hastarra are on page 229. Hodesh on page 229. For Shabbat Zachor the maftir and Haftara are on page 236. On Rosh Hodesh that as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parks, and read the 4th aliya for Shabbat Roch 148, and the Haftana is the special Haftana on page 234. When Shabbat Shekalim is Rosh Hodesh, read The Haftara is I Kings 5:26 – 6:13 on page 217. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 – 16 on page

לַמֹּאִנְר לְעַהֹּלְעִ זֶּר שַׁמֶּגִר: כא וְיִקְּעִוּ אֵבֶּיִרְ שָׁמֵּלִוּ זְיִנִי זְּוֹיַ בְּּמִינִי منه إلاِيَّا مِعِيْدًا وَلَا نِشِلَةُ لِي مِوجَادً بِن جِيْدً بَهْدًا بَهُ مِوجَادً بِن جِيْدً بَهُرَا هُذَا بَهُ لِي مُعْدًا

בוציניא הדירא: בְּטִישָּׁא לְאַנְחָרָא לְאַרְלָלֵא וופבון לְבַ מִּמָּט זִוּטָא בַּכֹּוֹא

לְפְּנֵי יְהְנְיִה הַאָּה עּוֹלְם לְדְרִיהָם קְיָם עָלָם לְדְרֵיהוֹן מוֹ בְּנֵי מנממא מג מפוש פונא פונס מו 八倍しょうはな פֿבירוּקא F42 ŢĢŢX ĊĒĽX

الماتلة נאָבוניא אַלְהֹזֹר וֹאִיטִמֹר בֹּדֹי نَشِلَهُم خُرَلَتِيكِ، هَلَيًا تَلُحُ אַטָּיִר וְאָתְיבְּנְיִנִי אָתַּיִּ מִתְּיִרְ בְּנָיִי إلاِضِه مَكِيدٍ هَجُرَاءٌ هُمَ هَيَالًا

מֹאֵׁנו בֹּלֹג נֹחֶבֹאֵלְ: (ס)

אַבְבַוֹ יִבְּנְיוֹ מִמְנִב מַגַבַּפֿנ

בְּאָהֶל מוֹעֵד מִהוּץ לַפְּרֹבֶת

אַמֶּר עַל־הַעַהְת יַעַרְּדְּ אֹהוֹ

בְּנֵי צְּבְירוּא צֶּלְמְּנִר וֹאִיִיםְׁנֵר נְבְר נִאָּבִירוּא צֶּלְמְּנִר וֹאִיִּםְׁמָר نشلةح خمششه كلفر هترا אַבוּוְדְּ וְיָנְתְ בְּנְיֹהִי עִּמֵּיה מִגּוֹ בְּנֵי וֹאַטַּ בַוּיב לָנָמָדְ יָת אַהַרֹן

אַנוֹגַבַ לְכָבוֹנָת וּלְנִיפַּאָנִת: **4**⊏t∰.

نظطبشفتاه:

continually. the light, to cause a lamp to burn unto thee pure olive oil beaten for children of Israel, that they bring And thou shalt command the

the children of Israel. their generations on the behalf of be a statute for ever throughout morning before the Lord; it shall order, to burn from evening to Aaron and his sons shall set it in veil which is before the testimony, In the tent of meeting, without the

and Ithamar, Aaron's sons. Aaron, Nadab and Abihu, Eleazar unto Me in the priest's office, even of Israel, that they may minister with him, from among the children Aaron thy brother, and his sons And bring thou near unto thee

splendour and for beauty. for Aaron thy brother, for And thou shalt make holy garments

ומקרא וה מסייעני, אֹבֶל צַּל יִלְּעֶן צַל יִפַע יְמֵדְמָיו לְנֶצָׁח (ישעיה - הְפנִיס, משבח לשבח הוא: ששמן מוכים עליסם שסם מקועין בארץ, לכך נקראו ימדומ, שבליקה בּבּבֶר ושבליקה בְּעָרֶב, אבל ממיד האמור בלמס וכובדן מכביד שפולי היריעות שלא ינועו ברוח, ואומר אני, וכן במנחת חבימין נאמר חמיד (ויקרא ו, יג), ואינה אלא מגביהמן, ואיני יודע אם ממובין בארץ, או קשורין ומלויין אומר עלם פמיד (במדבר כח, ו), ואינה אלא מיום ליום קשורים במימרים מביב מביב בשפוליםן, כדי שלא מסא סרוח (שבת כא.): חמיד. כל לילה ולילה קרוי ממיד, כמו שאתה כמין נגרי נחושם עשויין ליריעות האהל ולקלעי החלר, להעלוח גר חמיד. מדליק עד שתהא שלהצת עולה מאליה ולסורדמו, כגון מקצום למקוע ימדום ועמודים: יוחדות. וכשר למנסום, שנאמר כמים למאור, ולא כמים למנסום: - לבל - בלי - חמשבן. - שהיו לריכין להקממו ראשונה, מכניפן לריחים ומוחנן, והשמן השני פסול למנורה

מומון ברימים, כדי שלה יסה בו שמרים, והמר שהוליה מפה (ו) ואחה הקרב אליך. להחר שתגמור מלהכה המשכן: ברמש הזית וכוי: בחיח. הזיתים היה כומש במכתשת ומינו (OS) וך. בלי שמרים, כמו ששנינו במנחות (פו.), מגרגרו ועד בוקר, ושיערו חכמים חלי לוג ללילי עבת החרוכין, וכן ζ('ζ):

(וב) מערב עד בוקר. מן לה מדמה שמהה דולקה מערצ

קכן שלילומ, ואם יומר אין בכך כלום:

131

ΙΙΙΛΧΧ

¿ۤۮڵڗڹۦڬ؞؞ نمه فحدخنت هتنا خطهه ַ גֶּב אַּהָּב מִגָאטָיוּ רַוּיַם חַּבְּמָּר וְאַמְּׁנִי מְּדַבֵּּרִ אֶלְ־כָּלְ־חַכָּמֵיִ

خَمَتَذِا مُثَالِكَ يَخْطُئُنَا خَحَتَتِنِا مَجُزُونَ لِمُحْرَثُمَ لَمُهِدِ حَذَٰكِ. _كِلَّهِم + ואפוד ימעיל וכחנת השבץ زغْجُت بَجِرَبُ'تُ عِنْهُد نِوْضًا بَنْهُا

שוְלַמַּע עַמָּגוֹ וֹאָע_עַמֶּמָה: (פּ) עַהָּבֶלָת וְאָת־הָאַרְנְּמָוֹ וַבְם יקְחָוּ אֶת־תַזָּהָב וָאֶת־ וֹאַנוּן יִסְבוּן יָת דַהְבָּא וְיָת

वर्षेत्राम मण्लदः نَعَلَّ فَأَلَّ سَيَكُمْكَ مِنْ لَيُهُم مُمْثَلًا וְעְשְׁהְּ אֶת־הָאֵפְּׁד זְהְבַב הְבֶּלֶת וְיִעְּבְּרוּן יָה אֵיפּוֹדָא דַּהְבָּא

> לַלַבְשִׁיתִיה לִשְּׁמָשָׁאַ خِجْم لُمُمْخِيضِين مَشْتِياً لِينَا נאַט טַמַבָּיל עם כַּל חַכִּימֵי

> أخخربن خمفمٰ گلف: **%⊓₽** ليختزا څ⊏نېږ لخاناناخا مُدَدَفَحُا מאנפֿן 上に役代と スプリロンジン にはなんべき لغذرا לְבוּמִהֹא FIGETI

יְהורי וְיָה בּוּצָאֹ: וֹאֶּעַ שַּׁכַּבֹא וֹנִע אַבְּעָּוֹנִא נִנִע הַבַּמ

ובוץ שוור עובָר אומָן: עַכְלָא וֹאַבְנִוֹלָא גִּבָּה זְבִינִג

> in the priest's office. him, that he may minister unto Me make Aaron's garments to sanctify with the spirit of wisdom, that they are wise-hearted, whom I have filled And thou shalt speak unto all that

priest's office. that he may minister unto Me in the for Aaron thy brother, and his sons, and they shall make holy garments chequer work, a mitre, and a girdle; an ephod, and a robe, and a tunic of they shall make: a breastplate, and And these are the garments which

scarlet, and the fine linen. the blue, and the purple, and the And they shall take the gold, and

the skilful workman. and fine twined linen, the work of gold, of blue, and purple, scarlet, And they shall make the ephod of

9

eca"1 (E) לקדשו לבחנו לי. לקדשו להכנימו בנהונה על ידי הימנו, והכתפות קצועות בו. ועוד אומר לי לצי, שיש ראיה

בו, כמו שנאמר ויאפד לו בו (שם), והחשב הוא חגור שלמעלה שעל שם הפינר של ממה קרוי אפוד, על שם שאופדו ומקשמו שם לבד, והכתפות שם לבד, והחשב שם לבד. לכך אני אומר קרוי אפוד, שהרי נאמר שמי כמפום האפוד, למדנו שהאפוד מכשיט לבדו. ואי אפשר לומר שעל שם שמי הכתפות שבו הוא בְּבֶתְיַן מְפּוֹדָם, למדנו שהחשב הוח החגור, והחפוד שם מ, ו) וממר כך וַיַּמַגֹּר מֹמוּ בְּמֵשֶׁג סְמֵפֹר (שס), ומרגס מונקלום . אלא חגורה לצדה, שהרי נאמר וַיִּפֵּן עָלָיו אָח הַאפֿד (ויקרא ו, יד), למדנו שהאפוד חגורה היא. ואי אפשר לומר שאין בו כך מעשהו מלמעה, שנהמר וְדָוֹד מָגוּר מֻפֿוֹד בָּד (שמוהל-ב שקורין פורלי"נט שמוגרות הַשָּׁרוֹת כשרוכנות על הקומיס, לי שסום חגור לו מסחוריו, רחבו כרוחב גב היש, כמין סינר (שסוא לבוש)ולא מלאמי בבריימא פירוש מבנימו, ולבי אומר

הממנדבים אם הזהב ואת המכלמ, לעצות מהן את הבגדים: (פ) והם יקהו. מומס מכמי לב שיעשו הבגדים, יקבלו מן ¢âפֿר: בגדי קדש. ממרומס המקודשמ לשמייעשו *אומס:* كَوُفِرُهِ لَـرَقَةِ دِ بِهِا خُهَدُرُهِ لَـرَدُقِعَ بِهِا بُهُ عَضَمُ دِلَاقًا مُرَّدًا فُع שרורה על המעיל, כמו שמלינו בסדר לבישמן, וַיָּמֵן שָלְיו הָמ (עיין יומל כס.): ואבנט. סיל מגורס על סכמונמ, וסלפוד שהרי במקום אחר קורא להם מגבעות, ומחרגמינן פוֹבָעִין מומו קשמונ"ם מצופה. כמין כיפת כוצע שקורין קופי"ם, שנאמר באבני האפוד מָפַבֹּח מִשְׁבְּנֹוֹת זְהָבּ, ובלע"ו קוראין במכשימי זהב למושב קביעת הבנים מובות ומרגליות, כמו ששויין משבלום לנוי, והמשבלות הם כמין גומות העשויות שסכמונמ סמוך לבשרו, ומעיל קרוי מלוק סעליון: השבץ. יג, ימ): ומעיל. סוא כמין חלוק, וכן סכמונמ, אלא (4) חושן. מכשיע כנגד הלב: ואפוד. לא שמעתי אבשלוס, כִּיבֵן מִלְבַּשְׁן בְּנִית הַמֶּלֶךְ הַבְּחִילֹת מְעִילִים (שמואל־ב בְּבִּוּן, ומרגם כמו כן מעילין, פַּרֶדּוּמֶין, במעשה ממר מׄמוּמ הפגדים, שיהא כהן לי, ולשון כהונה שירות הוא, שנמריא"ה - שהוא מין לצוש, שחרגם יונתן ודוד חגור אפוד צד, פַרְדוּע

אָבְ אָנֹו לַתִּוֹלֵו וֹעַבַּׁב: ק שְׁמַנִי בְתַפָּׁת חְבְרֹת יֵהְנֶת־לָּוֹ מְּבִין בִּחָפִין מְלְפְפָּן יְהוֹן לֵיה

نَّهُم فَمُنَّد: שׁכֹבְט וֹאַבֹּוֹלֵוֹ וֹטוִכְוֹמִּט מְּלֵוֹ שַּׁכִּבְא וֹאַבְוּוֹלָא וּאָבַה זְטִוְבִּי ÄÄL

₩ انعماري يزيان تهازاه جيزا زمبادا ياذادا تالابواء جيز וֹלַלַטֹּשִׁ אָּטַ הָשׁנוֹ, אַּבֹּוֹ, הַאַנִם

מַּלְ הַאָּבֶן הַאָּנִית פְתּוּלְהַמֶּם: ישראל <u>י</u> = ישמות הששה הַנּוֹתְרֶים שׁשְׁׁהַ מִשְּׁמִּלְיִם עַּל הַצָּבֶן הַצָּהָתַ

על הבין סטרוהי ויהלפף:

זְהָב כְּעוֹבְּדֵיה מִנֵּיה יָהֵי דְּהְבָּא הֹלָנו וִנִימִנוֹ بتطارتا

<u>i</u>фĹ%< וניפֿר זנו פֿבטון אַלָּדָּי רוּבְלָא

خىيىكىنىنى: בּאָמִטְאַרוּ עַל אַבָּנָא הַנְיִיהַא Ψ̈́Ϋ́Ϋ́Τ שָׁמַא מִשְּׁמֶבִיעִרוּן עַּל אַבְּנָא

> it may be joined together. joined to the two ends thereof, that It shall have two shoulder-pieces

fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and and of the same piece: of gold, of it on, shall be like the work thereof which is upon it, wherewith to gird And the skilfully woven band,

names of the children of Israel: stones, and grave on them the And thou shalt take two onyx

their birth. on the other stone, according to and the names of the six that remain six of their names on the one stone,

וקוללין פחילים מהס, ועווין אוחן חוע של זהב עם שש חומין שוורין בכל מוש ומוש. סיו מרדדין אם סוסב כמין ששים דקין, מול מבעות האפוד שוכבים זה על זה, ומרכמן בפתיל תכלת "ארגם עמו, אלא אורגם לבד ואתר כך מתברם: וסכמפות מתוברות במשב, אחת לימין ואחת לשמאל, מאחורי מעשם ארבו, ומאכיך לכאן ולכאן כדי להקיף ולמגור בו, שמיקירום שאין צורם שני עבריהם דומום זו לוו: ויומר, ומגיע עד עקביו, והחשב מחובר בראשו על פני רחבו כנגד לבו למעה מהליליו, רחבו כמדת רוחב גבו של הדם כמין סינר של נשים רוכצות סוסים, וחוגר אותו מאחוריו סקורם בו, וסמר כך מפרש על סדר סמקרפות. סמפוד עשוי בלרופן, לכך אני כומב מעשיהם כמות שהוא, למען ירוך (a) ועשר אח האפוד. אם באתי לפרש מעשה האפוד של מכלם, ומוע של והב עם שש מועין של ארגמן, וכן במולעת

עס כל מין ומין: מעשה חושב. כבר פרשמי שסול לריגם בפוך הפכלם ובפוך האכגמן וגוי, למדנו שחוע של והב שוור וירקעו אם פחי הוהב וקלן פחילים לעשות (את פחילי הוהב) כפול כ"ח, וכן מפורש במס' יומא (עב.), ולמד מן המקרא הזה כל אחד ואחד, ואחר כך שוזר אח כולם כאחד, נמלא חומן וסמשן על פדר המקראום, הרי פירושן פרקים וישגה הקורה שני, וכן בשם, שכל המינין חומן כפול ששה וחומ של והב עם

מלמעה, בראשו המחמון המחובר בחשב, מבעום החשן אל האימן שמי כחפום האפוד יחבר אוחם במחע למעה בחשב, ולא המשן במחמימו, וכנגדם שמי מבעות בשמי כחפות האפוד למעה ממחניהם, אלא כנגד אליליהם: - וחבר. האפוד עם במשבלים האפיד על לבו מלפניו, ועוד שמי מבעות בשני קלום - מד, יח), אין חוגרין במקוס זיעה, לא למעלה מאליליהם ולא השמחלית חקועין במשבלוח שבכחף שמחל, נמלה החשן חלוי החלנילים שקורין קודי"ש, שנחמר לה יַהְגְרוּ בַּנְוַע (יחוקאל השרשרות תקועים במשבלות לימין, וכן שני ראשי השרשרות . אפוד, שלא סיס רחבו אלא כנגד גבו של כהן, וגבהו עד כנגד בשני קלום כסבו סעליון, אם לימין ואם לשמאל, ושני כאשי בקן, אם בכל אם: אל שני קצוחיו. אל כסבו של לפני כמפיי, ושמי עצומות סוסב מחובות בשמי מבעות שבחשן וסיו וקופות וסולכות כנגד כתפיי, ושמי לבני שסס קבועות כסף ימין ואחם על כסף שמאל, והמשבלום נחונות בראשיהם - נאחיין מלפניי כנגד לבו שאין נופלה, כמו שמפורש בענין, למעה מכחפיו מעט, ואבני השהם קבועות בהם, אחת על עד שנקפלות לפניו כנגד החוה, ועל ידי חבורן למבעות החשן כדי שיעור לוקפן אלל לוארו מכאן ומכאן, ונקפלום לפניו - רמבום, אחם כנגד כל כמף וכמף, וווקפן על שמי כמפומיו כמפיי, וסן כמין שמי כלועות עשויות ממין סלפוד, לכוכות - של כסן סיו מחוברות במשב שמי החיכות כמין שמי כלועות סכסן לשני קצום רחבו של סינר, וכשווקפן עומדום לו על שני התגורה, וצמודה לו מלמעלה דוגמם סינר הנשים, ומגבו (ד) שחי כחפות וגוי. סקינר מלמעס, ומשג סאפוד סיא

ממנו יהיה. עמו יסיס אכוג, ולא יאכגנו לצד וימבכנו: מינין, כך מכיגם סמשב מעשס מושב ומחמשם סמינים: וארגמן וחולעת שני ושש משור. ממשה מינים הללו התגורה: במעשהו. כלריגם הפינר מעשה מושב ומממש סאפור, ולא יסא נד ונגדל, סולך ומחר: זהב הכלה לכסן ומקשמו: אשר עליו. למעלס בשפת סמינר סיא ממוב בעבעום כאפוד וכחשן, שיכא מחמית סחשן דבוק לחשב (8) וחשב אפדחו. ומגור שעל ידו, כוא מאפדו וממקנסו

מהבּגוע זַבר שַּהַהָּבר אַנָם: מַּגַ מִּמְעַ בֹּנֹג וֹמִּבָּאַג מַסַבָּע " הֹלָם הְפַתַּה אָת־שְׁתֵּי הְאַבְנִים חַרַשַׁ אֶבֶן

۲۱۹ (۵) לְפַּׁנָיָּגְ יְּעַוְיָבַע מַּלְ_מָשָׁנָגְ כְּעַפּּגִּג نْ ثِنَيْمُ لِرُهُمْ هَلَالًا هُلِ هُمَانِكُ الْمُعْرِينِٰتِ ב כֹנִלַּנִע נֵיאֶפֶּג אַבְנֵי, וַכַּנְן לַבְנֵי, וֹהַמִּטַּׁ אָט_הָטַּוּ בַאָּבונה הַּגַ

בי וֹמֹמֹוֹעׁ מִמֹּבֹּצִע זַבִּיבִי

ַ בְּעָבְיבַ מַּלְ בַּוֹמָּשָׁבָּצְבִי (ס) لألتكنا Xu_āLàLu שַׁרִשְׁרִת זְהָב ψħřr

نتنع عشتك عنشت عند: שַׁכְּבִי וֹאַבִּילָוּ וֹעוָבַלֹּמִע חָּוֹי. חשב כמעשה אפר העשני זהב וממוש שמו משפט מעשה

> שַּׁהְבֶּיִר יְהָהְוּהָיִי نشتغر ضقظمًا ضَدَفَعًا يَـلُـنِـد שֹבשׁנוֹ אַבְוֹנֹא מַכְ מֻמְעַבִּים בַּנִי מפובה כילבע במולא שינבנה ים מוְבַּר אוּמָן אָבָן סִבָּא כַּטִב

כֹעַפּוָעַי לְעוּכָעָאַ: המביטבון פום זו מכן שבון خختد نشئةح أنميح هَلَابا ثلا כֹטַפּֿג אָנפּגָבֿא אַבֿוֹג צַנַכַבֿלֹא יוֹהָהוֹי וֹנו עַוֹנִיטוֹ אַבֹוֹגֹא הַל

וֹטֹהְבֹּיִג מִנְמָּבֹּן צַבְוֹיַכִי:

מַל מִרַמִּצְתַאַ: לבובו וֹטשׁון זֹט שׁכּזֹא לִבוּבְטֹא מובים מהביד יההון עובר ועובין הפין דדער

: كايكا בֿעַבֿא טַכַלא נאַבעונא נגבמ אַיפוּדָא הַעָּבָרָבּיה נְטַהְבֵּיר חֹשֶׁן דִּינָא עּוֹבָר אִימָן

> them to be inclosed in settings of children of Israel; thou shalt make according to the names of the shalt thou engrave the two stones, stone, like the engravings of a signet, With the work of an engraver in

memorial. LORD upon his two shoulders for a shall bear their names before the the children of Israel; and Aaron ephod, to be stones of memorial for upon the shoulder-pieces of the And thou shalt put the two stones

;blog And thou shalt make settings of

settings. shalt put the wreathen chains on the them, of wreathen work; and thou plaited thread shalt thou make and two chains of pure gold; of

fine twined linen, shalt thou make of blue, and purple, and scarlet, and ephod thou shalt make it: of gold, workman; like the work of the of judgment, the work of the skilful And thou shalt make a breastplate

ובנימין מלא, שכן סוא כמוב במקום מולדומו, כ"ה אומיום דן ונפמלי, על האחת, ועל השניה, גד אשר יששכר זבולן יוסף, (10) כחולדוחם. נפדר שנולדו, רמונן שמעון לוי יסודס (13) ועשיח משבצוח. מיעוע משנלות שמיס, ולא פירש

בכמפומ המפוד: נמלאה המשבלה קובבה את האבן קביב, ומחבר המשבלות מושב ספבן בוסב כמין גומא למדת ספבן, ומשקעם במשבלות, מסבות משבצות. מוקפות הלבנים במשכלות זהב, שעושה אגרות, כתב ניכר ומפורש: על שמות. כמו בשמות: האומיום במוכן, כמו שמוכלין חוממי עבעות שהם לחמום פחוחי חותם. כמרגומו פְמַב מִפְּרָם פִּגְלֹף דְּשִׁוְקֵם, מרולומ וכן מָרַשׁ צַּרְטֶל מַעַּנְלְד (שס יצ), כל מֿלה דצוקיס ופתומיס: וכן מַנַשׁ עֵנִיס נְעֶה קו (ישעיה מד, יג), מרש של עניס. דבוק סוא למיבה שלאחריו, ולפירך סוא נקוד פחח בסופו, (11) מעשה חרש אבן. מעשה לומן של לבנים. מרש זה, בכל ממת וממת:

לפניו, ויזכור לדקמם: (21) לזכרון. שיסא רואס סקפ"ס אם סשבטיס כמוביס סללו:

לך עמס בפרשס זו אלא מקלת לרכן, ובפרשת סחשן גומר לך

לכשמעשה שרשרות מגבלות על החשן, חמנם על המשבלות בשפוד, וכמב לך ואם, לומר לך המשבצום הללו יווקקו לך, כאן אלא להודיעך מקלם לורך המשבלום שלוה לעשום עם בפרשת המשן מוור ומלוהו על עשיימן ועל קביעומן, ולא נכמב לווי, ואין ונחחה האמור כאן לשון לווי, אלא לשון עמיד, כי שרשכום ולא לוואם קביעומן, ואין מעשה האמור כאן לשון עבום על משבלום הללו. ולא זה הוא מקום לוואת עשייתן של כב:): ונחחה את שרשרות. של ענומות סעשויות מעשס שעושין לְעַרְדַּמְּקַמֹּוֹת שקורין מינשינשייר"ש (רוכפּמֹם) (צינֹס ולא מעשה נקבים וכפלים כאומן שעושין לבורות, אלא כאומן סמשן מעשה אומס: מעשה עבות. מעשה קליעם מומין, (+1) שרשרות זהב. עלעלמות: מגבלות. למוף גנול

wreathen work of pure gold. מַגַּמַּע צַּבְּת זָהָב סָּהְוּר: מִטְנִים לִּגִי בַּגִּי בַּגִּים בַּגַיב breastplate plaited chains of ت لَمْشَيْنَ مَح ـ يَـ يَـنِيْهُا هَلَـٰهُن قَـٰخُرُن 77 מל חושנא הכין And thou shalt make upon the לעבי עשר שבטין: مُرِبِ فَكَيْدِا ذِهُرْدِ مُهُدِ مُأْدُم: shall be for the twelve tribes. במולא לכר מל שמיה יהוון one according to his name, they שְׁמִעִּׁם פּשׁנִעַנִי חוֹתָם צָּיִשׁ עַלַ־ like the engravings of a signet, every אָמְבִינִינוּ בְּמָב מְפָּבַאָּ בִּיִּלְנַ ي نَشِلَهُم شَوْرَت مُشَلَات مَحْــ twelve, according to their names; וֹמְבֹאָץ מֹבוֹטֹא הֹמְבוֹ, הֹב the names of the children of Israel, וְבֹאַבֹּנִים טֹבַיְּיִוֹ מִכְ מֻּמְנִי בֹּדִּיִ נאַלנגא גענגן הגן הַמִּעִער לנג And the stones shall be according to בְּמָלוּאָמֶם: בּדְהַב יְהוֹן בְּצִּשְׁלְמוּהָהוֹן: inclosed in gold in their settings. וֹנֹמֻפַּׂע מַמֻּבֹּגנם זַבָּר נְבַנִּג נְבַנְבַלָּאַ نظثلاث onyx, and a jasper; they shall be נובסור הרביעי הרשיש ושהם and the fourth row a beryl, and an וֹסֹבְרָא בְבִוּמֹאִנ כַּבוּם וֹמָא מְבַלֵּנֹא נְמֵּגוֹ מִנְּלָא: and an amethyst; עַמָּלְיִמִּי לָמֶּם מבו ופדרא ڬڬ؞ٮؙڰ۬ڬ كأذكدك and the third row a jacinth, an agate, נַסְבָתַלְיִם: sapphire, and an emerald; قد إبَاهُ الدَّامُ الدَّهُ الدَّامُ الدَامُ الدَّامُ الدَّامُ الدَّامُ الدَّامُ الدَّامُ الدَّامُ الدَّامُ الدَّامُ الدَّامُ الدَّامُ الدَّامُ الدَّامُ الدَّامُ الدَّامُ 81 נסבבא טונגא אומביניון הַבּווּיוּ and the second row a carbuncle, a بخلكا فلله تد: יבְרֶקת הַשִּיר הָאָחֶר: be the first row; סבבא פבמאר סמקן ירקו carnelian, topaz, and smaragd shall שורַים אָבֶן שור אָדָם פִּטְּדְהֹ אַנבּמֹאַ סִנוּנוּ נַאָּבוֹ מַבֹאַ stones, four rows of stones: a row of Δī וּמִבַּאִנַ דוַ מִבַּאַנ אָבוֹ אַבַּהֹנִי וֹטַהָּבְנִם בּוֹע אַהַבְּמִוּט אַבוֹא To sgnittes it in the settings of and a span the breadth thereof. וֹזַבְתְאַ פּוּקָיֵיה: a span shall be the length thereof, מְׁנִיבַּה יְבִי הִיף זַּרְהָא אִירְבִּיה Four-square it shall be and double: GET WAIT - ETWR REIT WI' - IIIVXX sugox

וֹטֹהְבָּיִר עַל חוּשָׁנָא מַרָמֵין

وح تورد جوند يربانها: זַבְרָ וְנְתַּשָּׁ אָנַ אָנַי עָשָּׁבָּעָנִי لْمُهْرِبُ مَحِ يَتِيهُا هُنَا، مَخْمُرِبِ

משבלות וסב בעומק שיעור שיחמלה בעובי ההבן, והו לשון

(02) משבצים זהב. יהיו המורים בתלולותם, מוקפים

(עו) ומלאח בו. על שם שהחבנים ממלחות גומות

מסמוריו על כמפיו, ונקפלום ויורדום לפניו מעט, והחשן

לבו, שנאמר וְבְיוּ עַל לֵב שַׁבְּרֹן, חלוי בכחפוח האפוד הבאוח

(16) זרת ארכו וזרח רחבו. כפול, ומועל לו לפניו כנגד

סדין, ועונש סדין, אס עונש מיחס אס עונש מכוח אס עונש

שהמשפט משמש ג' לשונות, דברי טענות בעלי הדין, וגמר

במשבלום המפוקנום להן, קורם מופן בלשון מלומים:

מלוי בסן בשרשרום ומבעום, כמו שמפורש בענין:

כמעשה אפוד. מעשק מושל ומממשם מינין:

דושָנא: ends of the breastplate. מוללא מל תבין סטבי shalt put the two rings on the two מּוֹבלו בּבְבר וֹטִיטָּגו וֹט שַּבשָׁגוּ breastplate two rings of gold, and

משפט, שמברר דבריו והבטחחו אמח, דרישומ"ט בלט"ו המשבלוח,לא פחוחולא יוחר: (15) חושן משפט. שמכפר על קלקול סדין. דבר המר במלוחוסם, כשיעור מלוי עביין של הבנים יסים עומק

And thou shalt make upon the

٤٦

משומי"ל בלע"ו – מעשה עבות. מעשה קליעה: שממקעם בעבעות שיסיו בגבול החשן, וכל גבול לשון קלה, כשלשלת בלשון משנס: גבלח. סוא מגבלות סאמור למעלס, שבריקס, ומיני רומה מת דבריו, מלמ שרשרת בלשון עברית שרשים, ואמר שהרי"ש ימירה, כמו מ"ס שנשלשום, ומ"ס בענין המשבלות, ואף שרשרות פתר מנחס בן סרוק לשון שבסס יסיס מלוי באפוד, וסן שמי שרשרות סאמורות למעלס למילן לסממו ולסמקע במרך, אף מלו יסיו מממיוין למשך, שתפורש לממס בענין: שרשת. לשון שרשי לילן, סמלחיוין ממון, ווס משמש לשון ביכור דבריס, שמפרש ומברר דבריו: (22) על החושן. בשביל החשן, לקבעם במבעומיו, כמו לראובן, פטדה לשמעון, וכן כלם: (וב) איש על שמו. כקדר מולדומס קדר סאבניס, אודס

ग्नें थें : וְנְתַמְּה אֶת־שְׁמֵי עֲבֹנָת תַנְּהָב וְתִמֵּין יָת מַרְמֵין גָּדִילֶן דִּדְתַב

אַבַלוּנַ פּֿנוּנ: نثنثنا נֹאָט אָשֿׁ. לַּגִּוִעְ אָשֿׁ. עַהְּכִּעְט וֹנִט טַבָּטָּגו צָּבִּגלָן בַּמָּלְ טָבֵין

: עולו: (בספרי ספרד ואשכנז הָאֵפְּוֹד) דְאֵיפּוֹדָא לְגָיוֹ: שְׁפְּלֵיוּ אֲשֶׁר אֶלְ־עַבֶּר הָאֵפְּד הוּשְׁנָא עַל סִפְּתִּיה דִּלְעִּבְרָא 🌬 אַבְּׁם עַל־שְׁנֵרְ קְצְּוֹת תַהָשָׁשֶׁן עַל־ וּהִשִּׁנִי יָהָהוּן עַל הְּבֵין סִמְבִי لَمْهُرِنَ هُمَّرِ مَخُمْرِنَ يُثِدَ لَهُمُنَّ لَنَمُّدُنِهِ فَلُمَّا مَلَكًا لِلَّهَ لَهُمُ

ĽÄĠLL: خُمُولَا مَانِوَلُانِ مَوْمَحِ كِتَامَةِ لَ بهوند بولوثوب ببهور هزرر ב וְנְתְּמָה אָלְם מַּלְ-שָׁמֵי כִּתְפָּוּת וְתִּמֵין יָתְהוֹן עַלְ הָרוֹ בִּתְפָּ

ַ עַּמַבְּמָּע אָבְ_לַאַוָּע מַבְ עַּבְּעַה מָלָ עַּבָּעוֹ מַוֹּלֵעֹא בַּסִמְבַוּ

אַיפּוּדָא לְקָבֵיל אַפּוּהִי: מַל־כָּהְפָּוֹת הַאֵפְר מְרַמְּצְהָא וְתִמֵּין עַלְ כִּהָפִּי הַמִּשְׁבַּצְּוֹת סִמְרוֹהִי מִמֵּין עַּל מַרְמֵין

מִעְלְוֵי לְחִמְיַן אֵיפּוֹרָא: אַפּוִבא מֹלְנַת מִלְּצַבּיג מּבּׁמִּנִע זַּבְׁבֵ וְטַמְּבֵיִג טַּבְּטֵּוֹ מִּוֹלֵן בַּדְטַב

> rings at the ends of the breastplate. wreathen chains of gold on the two And thou shalt put the two

the forepart thereof. the shoulder-pieces of the ephod, in the two settings, and put them on wreathen chains thou shalt put on And the other two ends of the two

57

t7

inward. toward the side of the ephod upon the edge thereof, which is the two ends of the breastplate, gold, and thou shalt put them upon And thou shalt make two rings of

And thou shalt make two rings of

ebpod. the skilfully woven band of the close by the coupling thereof, above undernearh, in the forepart thereof, shoulder-pieces of the ephod gold, and shalt put them on the two

מול כמפות האפוד: (23) על החושן. לנירך המושן, כדי לקבעם בו. ולם שכלפי המעיל, אלם בעבר העליון שכלפי החוץ, והוא קרוי

שסרי בפרשת אלה פקודי לא הוכפלו:

אל מול פניו. על הפוד, עלה ימן המעבלות בעבר הכתפות יפה, לכך הולרך עוד צ' עצעום למחמימו, כמו שמפרש והולך: המעיל יפה: ממול פניו. צעצר החילון: המסמונה הולכם ובאה, ונוקשם על כרימו ואינה דבוקה לו הולך לפנים ומוזר לאחר ונוקש על כרימו, ונמלא מיושב על מסויקין אם הסשן שלא יפול ובהן הוא מלוי, ועדיין שפת הסשן - ורורמן באומו פסיל לימין ולשמאל, שלא יהא מחמית החשן על כמפום האפוד, אחם בוו ואחם בוו, נמלאו כחפום האפוד - שוף החשן, ונותן פחיל חכלה באותן העבעות ובעבעות החשן, שמחל שני רחשי שרשרות השמחלית: ונחחה. המשבלות וקיפת הכתפות, הוא שנאמר ממעל לחשב האפוד, והן כנגד שני ראשי שרשרום הימנים מוקע במשבלות של ימין, וכן בשל - מעט, שהמחברה לעומה החגורה, ואלו נחונים מעט בגובה - העבימות המחיבות בעבעות החשן לימין ולשמאל אלל הלואר, מחברתו, סמוך למקום חבורן באפוד למעלה מן החגורה פירש אם לרכן ואת מקומן, עכשיו מפרש שימקע בקן ראשי בראשן השני שהוא מחובר לאפוד, והוא שנאמר לעומת הן הכתובות למעלה בין פרשת התשן ופרשת האפוד, ולא כנגד גרונו ונקפלות ויורדות לפניו, והעבעות לוה ליתן של כל אחת ואחת: חחן על שחי המשבצות. הן נחונים בראשי כתפות האפוד העליונים, הבאים על כתפיו (פג) ואח שחי קצוח. על שְׁמִי סענומות, נ' כחׁשִׁיסס (קב) על שחי כחפות האפוד מלמטה. שהמשנצות

מכאן ומכאן עד כנגד קלום החשן, וקלומיו שוכבין עליו: לך שיסא מוחב אותן בעבעות, וחדע לך שהן הן הראשונות, הוגרו לכהן, ונקפל הסינר לפני הכהן על מחניו, וקלח כרימו הכמובות למעלה, ולא פירש מקום קבוען במשן, עכשיו מפרש שנאמר בימה, ואומו העבר הוא לצד האפוד, שמשב האפוד (24) ונחחה אח שחי עבוחות הזהב. פן פן שרשומגלות יקנעס נעבר החושן שכלפי החוץ, אלה נעבר שכלפי פנים, לנואר הוא, והאפוד נחון על מחניו, ועוד נחן קימן, שלא החושן. לשמי פאומ שכנגד סלואר לימנים ולשמאלים סבאים שהוא כנגד האפוד, שעליונו אינו כנגד האפוד, שהרי סמוך וסב, ואף בשרשרות לריך אתה לפתור כן: על שני קצוח הרי לך שני סימנין, האחד שיתום בשני קלות של מחתיתו, לכמוב בממלם המקרא, ועשים על קלום המשן שמי מבעום לימין ולשמאל: על שפחו אשר אל עבר האפוד ביחה. ואומר ונמת אם שמי העבעות, והלא כבר נמונים בו, היה לו (66) על שני קצות החושן. הן שמי פאומיו המחמונות ימכן לומר שמהא ממלם עשייתן עליי, שאם כן מה הוא שמזור - מול פניי של אפוד, כי אומו עבר שאינו נראה אינו קרוי פנים:

الْخُيُدِينِينَ يَاتِيهُا مُعْجَ بِهُ فَيِدٍ: שַׁכְּבְע בְעַיוִע מַּבְ_שַׁמֶּב עַאָּפֿוָע 82 אֵל־שַבָּעָה הָאֵפּוֹד['] täü.4 إزرجود אָת הַעָּמָהן מִשַּבִּמְנֵינ

בְּבַאָּנִ אָּכְ-תַעַּבְתָה לְוּבְּנִוֹן לְפִּנִין בַּמִּנְהְבֵּנִיה לְטִּיִּדְשָׁא לְרִיּבְנָיִּא ^{62} بَانِهُا بَانِهُا بَافِرَهُوْمَ مِرًا خَلِمَا الْهُرَامُةِ مِنْ خَلَامُا اللَّهُ مِرْ خَدَلَهُ الْمُرْمُونِ الْهُرَامُ مِنْ الْمُرْمُونِ الْمُرْمُونِ الْمُرْمُونِ الْمُرْمُونِ الْمُرْمُ اللَّهُ مِنْ الْمُرْمُونِ الْمُرْمُونِ الْمُرْمُونِ الْمُرْمُ الْمُرْمُونِ الْمُرْمُونِ الْمُرْمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ مِنْ مُرْمُ خَلِيهُا اللَّهُ اللَّهُ مِنْ مُرْمُ مُرْمُ اللَّهُ اللَّالَا اللَّا لَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّالِمُ اللَّهُ اللَّا لَ וְנְשָׁא אַבַרוֹן אָר־שְׁמֹוֹת בְּגַי וְיִפּוֹל אַבַרוֹן יָת שְׁמָהָת בְּנֵי

קְמְיִר: (ס) نَشِلَهُم مَم كِثِر كِفِرْ نُكِلُكِ וְנְשָּׁא אַבְרֵן אָרַ־מִשְׁפָּט בָּנֵי־ לַב אַהַרוֹן בְּבֹאִוֹ לְפָּנֵי יְהְוָהְ דִּשִּׁהְיָוֹ בְּמִישְּלִיה לִקְּדָם ° בְאוּרִים וְאָת־הַהָּמִּמִים וְהָיוּ עַלִּ - וְיָה הּשִּּיָּא וִיהוֹן עַלֹּ לְבָּא וֹנִיטִשָּׁ אֶּכְ_עַּהָּוֹ עַפָּהָפָּׁס אָטַ וִיטִיּגוֹ בּּעָהָוֹ צַּגִּיֹא זִט אִיבּוֹא

نڌڅن: ^{אַניט}ִי וְעְשְׁיָּהְ אָת־מְעָעִיל הָאֵפּוֹד בְּלָיל וְחַעֲבֵיד יָה מִעִיל אֵיפוֹדָא

בְּפָּר תַחְרֶא יְהְיָה לֹּוֹ לָא יִמְּרֵעַ: בִּיה דְּלָא יִהְבְּוַעֵּ: ַיְהְיָהְ לְפִּיוּ סְבִּיב מַעֲּשֵּׁה אַבְּיג יִהֵי עַקּף לְפּוּמִיה סְחוֹר סְחוֹר בפי חחרא יהיה לו לא יפרטי עוֹבְר מָהֵי כְּפּוֹם שְׁרְיָן יְהֵי

סָבֶיב: סְבְּיִר וּפַּעְּמִינִי זְהָבֶר בְּתִוֹכֶם עַל שִׁפּוּלוֹהִי סְחוֹר הְחוֹר וְזַוּיִין ַנְאַבְוּלֶּגְוְ וְעִוּבְהַעִּ הַּגְיִ הַּבְ-הַוּבְוּו עַכִּבֹא וֹאַבְּוּוֹלָא וּאָבה וְעִוָבוּ

> מִמְלַנוּ אֵיפּוּדָא: אַפּוּבָא וֹלַא יִהְפָּבַל עוּהָגָּא וֹנְחַבוּוֹ נִינְ חִוּשְׁנָא מָמִּוֹלִמִיה

ישְׁבְאֵל עַל לְבֵּיה קַדָּם יִי לומול אַבורן יָת דין

וְהְנְהְ פָּיִרְאֹשֻׁוֹ בְּתוֹכֵוֹ שְׂפְּׁה וִיהֵי פּוּמִיהִ בְּפִיל קְּנֵוֹיה תּוּרָא גְּמָיר תַּכְלְא:

דִדְהַב בֵּינֵיהון סְחור סְחור: וֹמֹאִינִ עַּלְ-שִוּלָיוּ רִמֹנֵי הַבָּלָת וְתַעָּבָיר עַל שִפּוּלוֹה, רַמּוֹנִי

> the ephod. the breastplate be not loosed from woven band of the ephod, and that that it may be upon the skilfully of the ephod with a thread of blue, by the rings thereof unto the rings And they shall bind the breastplate

the LORD continually. holy place, for a memorial before heart, when he goeth in unto the breastplate of judgment upon his the children of Israel in the And Aaron shall bear the names of

before the LORD continually. the children of Israel upon his heart Aaron shall bear the judgment of goeth in before the LORD; and be upon Aaron's heart, when he and the Thummim; and they shall breastplate of judgment the Urim And thou shalt put in the

ephod all of blue. And thou shalt make the robe of the

hole of a coat of mail that it be not about the hole of it, as it were the binding of woven work round in the midst thereof; it shall have a And it shall have a hole for the head

between them round about: the skirts thereof; and bells of gold purple, and of scarlet, round about make pomegranates of blue, and of And upon the skirts of it thou shalt

ξЕ

тξ

ıε

30

לבקעם מישור ונוסס לילך: להיוח על חשב האפוד. כליל חכלה כולו מכלם, שפין מין פֿמר מעורב בו: אח מעיל האפוד. שלפוד ניתן עליו לתגורה: ד), סרים הסמוכים זה לוה, שאי אפשר לירד לגיא שביניהם משפט, על שם סליחת המשפט:

ועל שם אומו הכמב הוא קרוי משפע, שנאמר וְשָׁאַל לוּ בְּמִשְׁפַּע הנאמר בבדי הארון: ולשון ערבי הוא כדברי דונש בן לברמ:

קַּלוּרָיס (נמדנר כו, כל): אַה משפט בני ישראל. דנר

כא), חבורי חברי רשעים. וכן וְסְרְכָּמִים לְבַּקְעָה (ישעיה מ, ולפי המדרש הגדה, שהחשן מכפר על מעווחי הדין נקרה (28) - וירכסו. לשון מצור, וכן מַרְבָּמֵי מִּישׁ (מהלים לח, שִהָם נשפטים ונוכחים על ידו אם לעשות דצר או לא לעשות.

גדול להיות מתוער בגדים, אבל אותו השם לא היה בתורו, שבתורה, וכן לא יות התשלן, וכן לא ישרו משני (שמות כה, מו), דבריו (יומא עג:). ובמקדש שני סים החשן, שאי אפשר לכהן יקרע. כדי שלא יקרע, והקורעו עובר בלאו, שוה ממנין לאוין נומנו במוך כפלי סמשן, שעל ידו סוא מאיר דבריו ומממס אם החרא. למדנו שהשכיונים שלהם פיהם כפול למוכן: לא (30) האורים ואת החמים. סום כתב שם סמפורש שסים לסיום לו לשפס כפילמו, וסים מעשה פורג ולה במחע: כפי בית הלואר: בחובו. כתרגומו בְּפִיל לְבַּוִישׁ, כפול למוכו, לסיום החשן דבוק אל חשב האפוד: ולא יוח. לשון נימוק, (שב) וחיה פי ראשו. פי המעיל בגבהו, הוא פתיחם

ألقبا مَح مِينَ، يَقَمُرِ مُثَرِد: # פַּמְּמָן זָבִרְ וְבַפְּוּן פַּמְּמָן זַבַּר

יְהְנֶה וּבְצֵאהָוֹ וְלָאִ יְמְוּת: (ס) ْݣَانْݣَانْ جَلَهْ؛ هُرَ"بَوْلْتِينَ جَائِينَ جِرَامُ جَائِينَ جَائِينَ جَائِينَ جَائِينَ جَائِينَ جَائِينَ جَ لنثن ظح هتكا خمكت لنمظم

لإج'رز פתותי חלָם אָדֶשׁ לַיהוָה: [%] וְעְשֶׁיהַ צִּיץ זְהָב שָהָוֹר ופּתַחְהָ

פַּנִי־הַמִּצְנָפָת יִהְנֶה: لْلَاثُك مَرَ لَاهْمُزُكُنَا هُمَ لِمَادِرٍ يَـنُحُدُرُنُهُ لِينَدِ مَرِ مَمْرَفَنُهُ וֹחָמִטֹ אָעוָ הַּלְ_פַּטָּילָ טַּכְּכִע

خُلُمُنِا خَتُو خَفَرْ نُعِيْنِ: קְּדְשֵׁיהֶם וְהְיָה עַּל־מִצְּחוֹ מְמִיד تظييمي ختت نشئع خڭے مَفْرُك se אַבְרֹן אָת־עַּוֹן הַקְּדִישִׁים אַשֶּׁר וִיִּשׁוֹל אַהַרוֹ יִה עַּנְיָה קּוֹדִי אַנִיִּר קּוֹדְשִׁיִּ וְהְיָהְ עַּלְ־מֵצַה אַהַרֹן וְנָשָּׁא וִיהַי עַל בֵּיה עִינוֹהִי דְּאַהַרֹן

> מְמִּגְאַ סְחוֹר סְחוֹר: בובבא וופונא על שפולי ŗŢŢĢΧ וֹבעוָנֹא

וְלָא יִמוּנה: ځطيلې خځله ۱۰ بخطفظيد נושה קלוה **にはっぱんった** 4点点点× ×٣٦٢

خيت حين: أنثربك لتحبيد خفح فقته וֹטֹהְבֹיג אַנֹאֵא בַבְעַב בַכֹּי

לַלְבַבוֹע אַפּוּ מָאַנֹפּשׁא וֹבוּי: بألثابك על הושא

الله عالم الله عالم الله عالم الله عالم الله عالم الله عالم الله عالم الله عالم الله عالم الله عالم الله عالم מינוהי קדיךא לַרַעָּנָא לָהַיַּנָ משלט לידשיהון ויהי על בית المنظله المناهد المراهد كردم

> upon the skirts of the robe round golden bell and a pomegranate, a golden bell and a pomegranate, a

that he die not. LORD, and when he cometh out, unto the holy place before the shall be heard when he goeth in minister; and the sound thereof And it shall be upon Aaron to

THE LORD. engravings of a signet: HOLY TO gold, and engrave upon it, like the And thou shalt make a plate of pure

98

46

shall be. upon the forefront of the mitre it blue, and it shall be upon the mitre; And thou shalt put it on a thread of

before the LORD. forehead, that they may be accepted gifts; and it shall be always upon his shall hallow, even in all their holy things, which the children of Israel iniquity committed in the holy forehead, and Aaron shall bear the And it shall be upon Aaron's

גבול ועלוי בשולי המעיל: בחוכם סביב. ביניסס שביב, בין שני רמוניס פעמון אחד, סליך על ראשו כמין כובע על סמלנפת, וספחיל האמלעי

(45) פעמון זהב ורמון וגוי. פעמון זהב ורמון אללו:

מייב מימס בידי שמים: ימחייב מימס, סא אס יכנם מחושר אחד מן סבגדיס סללו, (38) ונשא אהרן. לשון שליחס, ואף על פי כן אינו זו (35) ולא ימוח. מכלל לאו אמה שומע הן, אם יהיו לו לא

(36) צרץ. כמין מם של והב היה, רוחב ב' אלבעוח, מקיף על

הקדקד, ופתיל האמלעי שבראשו קשור עם ראשי השנים, שלשמן, ונמלאו בין אורך סמס ופמילי ראשיו מקיפין את ממנו: ואחד מבפנים כנגדו, וקושר ראשי הפחילים מאחורי העורף ובאמלעו, ששה בג' מקומות הללו, פתיל מלמעלה אחד מבחוץ מלמעה, והפתילים היו בנקבים, ותלויין בו בשני ראשים סראש, ואינה עמוקה להכנם בה כל הראש עד המלח, והליץ למלופח ששם מניח הפלין, למדנו שהמלופח למעלה בגובה ובשמימת קדשים שנינו (ובמים ימ.:), שעכו סים נכלם בין לין וסים על המלנפת, ולמעה הוא אומר והיה על מלח אהרן, וַיִּמְּנִי עְּלְיִי פְּמִיל מְבֵלֶמ (שמות למ, לא), ועוד, כתיב כאֹן (עב) על פחיל חכלה. וצמקום אחר הוא אומר, סמלם מלוון ללוון (סוכם ס:):

מלמעלק: שמקראום, פמיל על הלידן, וליך על הפמיל, ופמיל על המלנפת מחזיקו שאינו נופל, והטם חלוי כנגד מלחו, ונחקיימו כל כבלת חרנגולה: - ופעמוני זהב. זגין עם עַנְבֶּלִין שבחוכם: - ועל פחיל האמלעי הוא אומר והיה על המלנפח, והיה נוחן (33) רבונד. עגולים וחלולים היו, כמין רמונים העשויים והולך על פני רוחב הראש מלמעלה, נמלא עשוי כמין כובע,

ממיד, מלמד שממשמש בו בעודו על מלמו, שלא יפיח דעתו על מלחו מכפר ומרלה, ואם לאו אינו מרלה, נדרש על מלחו שלה סים כסן גדול עובד בהותם שעה, ולדברי ההומר עודהו בשעת העבודה, אלא תמיד לרלות להם, אפילו אינו על מלמו, אי אפשר לומר שיקא על מנחו ממיד, שהרי אינו עליו אלא מינו מרלס מלמ לסכעיר סקרבן: והיה על מצחו חמיד. ממא, שסרי עון הקדשים נאמר, ולא עון המקריבים, הא סרי נאמר לא ימשב, ואין לומר שיכפר על עון הכהן שהקריב נושט, אם עון פגול הרי כבר נאמר לא ירלה, ואם עון נותר שקרבו במומאה, כמו ששנינו (מנחום כה.), אי זה עון הוא מן סקדשים: אח עון הקדשים. לרלות על סדס ועל סמלב ממשמער, אסרן נושא אם סמשא של עון, נמלא מסולק סעון

מַגַּמָּע בַשְׁם:

ڹڬ۪ڬڂٙڴڎٮ۬ خرطد نخالانهٔ 亡 🛪: يظير مالا مالا المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية וֹלְבְבֵוֹנִ אַנִיבְוֹ טַהְּהָוֹי כַשְׁנֵע וֹלְבִוֹּנִ אַנִיבְוֹ טַהְּבֵיגַ בַּשִּוּנִוּ

لْحَكَالُهُ كُرِهُ ומלאט אָטריָרָם וְקַרַשְׁמָּ אָטָם י ְ וֹאֵע בֹּלֵיוֹ אִשַּׁוֹ וּמִׁמְּטִׁשְׁ אָטָׁם וְנִע בּׁנִעִי, הַּמֵּיִה וּמָרֶבּי יִּמְיִה إترجَفِهُمْ عُمِطَ هُمَ عَيَرَا هِبَرَهِ

נְיָבְיוֹן וְיִמְּמָּמְתוֹ בַּבְרָתוֹי: יטַלביב יָת קירְבָּנְתוּ יהָקַבַּייש וַמַלְבֶּישׁ יָמָהוֹן יָת צַּהַרוֹ צַּחוּף

ئلگنا نكائد: ַ מִּמֵּׁשְׁלֵנִם וַמַּגַ לְכַּפֹּאִׁע בַּמָּב מָבוֹגֹא מִעַוֹבֹּגוּן ַנְשְּׁמֵּׁה לְחֶם מְּבְּנְסֵי בָּדְ לְבַסִּוֹת נַשְּׁבֵּיד לְחוֹן מִבְּנְסִין דְּבוּץ

אַהַרֶּיו: (ס) מולם לו ולוֹבוֹמוּ בַּפֶבְהָה וֹבְאַ_וֹהָאִנּ הֹּוֹּן וֹמִנִינוּ خَرْشُوْت جُرْ ـ لَوْافِرْ خِشْدُك خَرَهُدُك خَرَهُ وَمَا خَرَدُك الْمَادُ فَلَهُ خَرِهُ وَهُمُهُ ני בְּבִאָּםו אֶל־אָהֶל מוֹמֶד אַוֹ בְּמִיעַלְהוֹן לְמִשְׁכַּן וִמְנָא אוֹ וּמַלְבּּלָּנו וּיהוֹן עַל אַבַּרוֹן וְעַל בְּנוֹהִי

שביו שַּלִמון: פַּר אָחָד בָּן־בְּקָר וְאֵילִם שְׁנֵים סַב חּר חָד בַּר חֹנֵבי וְדִּכְּרִין כב לַפַּבָּשׁ אָטָם לְכַבַּוֹן לִי לֻלַעו לִפּגַשָּׁא זָהָרוֹן לְשִּׁשָּׁא פֿבָתָי حدس، اثِبَ بَهَجُد هُسُّرَ بَهَمْشِ كِأَيْنَ لَيَا فِبَهُمْ جَمَعُدِيهِ كُمَا וֹלְבַׁנְוְנִי, בַּּעַרוְנִי,:

لمَد نلخا نديا:

וֹלְא וֹמִנְעוּוֹ לֵנִם הֹלָם לְנִינִ

בֹּלוּגֹתְא וֹלָא וֹלַבּקוּן עוִדֹא

the work of the weaver in colours. linen, and thou shalt make a girdle, thou shalt make a mitre of fine chequer work of fine linen, and And thou shalt weave the tunic in

and for beauty. thou make for them, for splendour for them girdles, and head-tires shalt make tunics, and thou shalt make And for Aaron's sons thou shalt

minister unto Me in the priest's sanctify them, that they may them, and consecrate them, and sons with him; and shalt anoint Aaron thy brother, and upon his And thou shalt put them upon

the thighs they shall reach. nakedness; from the loins even unto breeches to cover the flesh of their And thou shalt make them linen

for ever unto him and unto his seed iniquity, and die; it shall be a statute in the holy place; that they bear not come near unto the altar to minister the tent of meeting, or when they upon his sons, when they go in unto And they shall be upon Aaron, and

two rams without blemish, office: take one young bullock and s'resirer unto Me in the priest's do unto them to hallow them, to And this is the thing that thou shalt

XIXX

6٤

סכמובים למטה בפרשה: ולא יומר, כמונמ, ואבנט, ומגבעות היא מלופח, ומכוקים לאוחו מקירה וויר"קטיר, והוא מלוי ידים:

כשסום נכנם לדבר לסיום מוחוק בו מפוחו יום וסלפה, ובלשון סמשמס: ומלאח אח ידם. כל מלוי ידים לשון מנוך, סכמוביס בסס: ומשחח אוחם. למ לסרן ולמ בניו בשמן ומכנקים, סכמונים למעס גכולם: ואח בניו אחו. אומס (וד) והלבשת אותם את אהרן. לומס סלמורין בלסרן, בגדיס לכסן גדול ולרבעס לכסן סדיוע:

(04) ולבני אחרן תעשה כחנה. אכצעס צגדיס סללו של עור שקורין גוואניימו, ועל ידו סוא מחויקו צדצר, וקורין (98) ושבצח. עשה אומם משבלות משבלות, וכולם של שש: - לע"ו, כשממנין אדם על פקודת דבר, נותן השליט בידו בית יד

מולם, סוא גזירה מיד ולדורות לעכב בו: בגדיס, במימס: חקח עולם לו. כל מקוס שנאמר מקמ לסיכל וכן למשכן: ומותו. סא למדם, שהמשמש מחושר לו: ועל בניו. סאמורין נסס: בבואם אל אהל מועד. משן, ואפוד, ומעיל, וכמונם משבן, מלנפת, ואכנע, ולין, (24) והיו על אהרן. כל הבגדים האלה, על אהרן הכלהיין

(ב+) ועשה להם. למסרן ולצניו: מכנסי בד. סרי מי

661

יםלגמו אטם: בּלְנְלְיֵע בַּמְּמֵל וּנִבְלִיכֵו מַבּּוּנְע גַּפּּילָן בַּמְמָּע

בוסון הַצְּבִיד יָהְהוּוּ: סָבְּשׁ שַׁמִּים פַּמִּירִין דִּמְמִּיחִין בַּמְמַּח סִבְּש וְחַלָּטִ מִּגְּטִ וּלְטִוּם פּֿמּוּר וּנִירִגֹּן פֿמּוֹרָן

make them. of fine wheaten flour shalt thou wafers unleavened spread with oil; unleavened mingled with oil, and and unleavened bread, and cakes

וֹאֵט אֲדָׁוֹ בַאָּגַלֶם: נאָט אָנִים פֿפֿל, וֹאָט בּפָּׁר נִיטְּלֵבִיב זִיטְּינוּן בּפַבְּא וֹנִינ נְיִלְבְבָּעָ אָנִים פֿפֿל, וֹאָט בּפָּּר נִיסְבִּרִב זִיטְרוּן בּפַבְּא וֹנִינ

על־סַל אֶּהֶר וִהָהֵין יָהָהוֹן עַל סַלָּא חַד

with the bullock and the two rams. basket, and bring them in the basket, And thou shalt put them into one

אטם בֿמָנם: אָל־פָּתַח אָהֶל מוֹמֶד וְרְחַצְּתְּ לְתָּרֵע מִשְּׁכּוּ וִמָּנָא וְתַסְּתֵי וֹמִטַ אַנִּינְן וֹמִטַ בּּלֵּנִן עַלֵּנְיִר וֹנִט אַנֵּבְן וֹנִט בּׁתִטִּי שַּׁלֵבִיר

meeting, and shalt wash them with dring unto the door of the tent of And Aaron and his sons thou shalt

「京は下: וֹאָטַ עַעְאָהָן וֹאָפַּגִטָּ כָוָ בַּעַהָּב 口袋値下 י אָת־אַבַוֹרן אָת־הַכָּהֹנָת וָאֵת יִי אַבַרו יִת כִּהנִא וִיָּת إَذَعَامِي هُمَ مَجْزَبُهُ لِمَا لِمَجْدُهُمْ لِمُوحَ ثِمَ خُدَسُونِي لِمَجْدُهُ

%'EITX: חושְׁנָא וְתַּהְבֵּון כֵיה בְּהִמְיַן מהגל איפוֹדא וְיָח אַיפּוֹדָא וְיָח

of the ephod. him with the skilfully woven band ephod, and the breastplate, and gird the robe of the ephod, and the and put upon Aaron the tunic, and And thou shalt take the garments,

القِمْنَ لَاقِمْتُوْكِ مَح لِهِهُدِ الْأَلَاثُةُ وَ الْمُمْالِ الْأَلَاثُةُ الْمُعْلَمُ اللَّهُ الْمُ

וֹטשׁוּן וֹט בֹלִילָא בַּלוּבַהָּא הֹלִ וּקְשַׁנֵּי מַצְנָפַּהָא עַל רֵישִׁיה

upon the mitre. his head, and put the holy crown And thou shalt set the mitre upon

نْنَمَّكُ ثَمْ لِيهُمْ يَثَمِّلُونَ هُنَانِ: 4 14414 אָת־יֶשֶׁמֶן

וֹטַסַּב וֹטַ מָהֵּטַא בַּבַבוּטַא

anoint him. oil, and pour it upon his head, and Then shalt thou take the anointing

الثمن فثار نفذند لنذخف أفاه ائه فبيد فقدد لنذخ فه المالية

יינוריק על בישיה יהדבי

خَاتُلُا:

خانانازرا:

put tunics upon them. And thou shalt bring his sons, and

ימבאַנוֹ זֹע_אַבוֹנִן וֹזע<u>ַבּלּוֹ</u>ו: <u>๘ษั</u>น حَٰثُتُ حَٰثُونًا ַ וֹטַבַּאָשׁ לַטַם מִּיִּבָּגָּע וֹטַיִּמָע نفتكغ بجناء مخزم متكلا بخزرر

نظينكثلا كحتين: הֹכִם וטַלבור טוּבַבּוֹא בַאַנַבוּן לבון פַבוּנָּסָא לַלָּיָם بختبند ئقفقدا كبيا عبخما نبتيت بمبا بهبدا هيابا

consecrate Aaron and his sons. perpetual statute; and thou shalt shall have the priesthood by a bind head-tires on them; and they girdles, Aaron and his sons, and And thou shalt gird them with

(1) לקח. כמו קמ, ושמי גוכות הן, ממת של קימה וממת של ששויה כנו"ן שלנו (שם):

לקימס, ולסן פמרון אחד. לכפר על מעשס סעגל (3) והקרבה אוחם. אל מלר סמשכן ביים סקממו:

למעה בענין הלה להם שמן, על שם שניתן שמן ברבוכה כנגד שפירשהי למעלה, על ידי הפהיל האמלעי ושני פהילין ג' מינין, רבוכס, ומלומ, ורקיקין. למס מנומ סיא סקרויס (6) בור הקדש. זס סלין: על המצופח. כמו (2) ולחם מצוח וחלה מצח ורקיקי מצוח. סרי אלו (5) ואפרח. קשט ומקן המגורה והקיק ימצוח (2) שמום פר:

משחים בשמן. ממר מפיימן מושמן כמין כ"ף יונים שסים

עו.): בשמן. כשקן קמח, יולק בקן שמן ובוללן (שם עה.):

(+) ורחצת. וו מנילמ כל סגוף:

שמנופט כמול כובה: סמלות וסרקיקין, וכל סמינין באים עשר עשר מלות (מנתות שבראשו סקשורין שלשתן מאתורי סעורף, סוא נותנו על

מל כמשו, ובין כיםי עיניו, וממברן במלבעו: (ד) ומשחת אוחו. לף משימה זו כמין כ"ף יונים, נומן שמן

יַביהֶם עַל־רָאִשׁ הַפֶּר: מוּצְּר וְסְמַּר אַהַרָּן יִבְּנָיו אָת־ لنظر عُن بَقِد خِفْدُ هِٰثِم

बुत्त श्रंत्र थांथूरः " וְאָתַסְמָ אָתַרַבַּפֶּר לְפָּנֵי יְהְוֹיָה וְהָבַּנִיסִי יָתְ מִּיְרָא בָּרָם יִיָּ בִּתְּרַע

Tai~~l~~i: لَهُنَا خُرُ لَا يُنَا فَهُ إِلَّا هُمُ لَا يُنَا خُرُ لَا يُمِّ فَهُ قِبَكَ ذِنْ فِي لَا يُعْلَىٰ فَهُ قِبَكَ ذِنْ فِي الْعُلِيلِ فِي اللَّهُ فِي الللَّالِي اللَّهُ فِي اللَّهُ فِي اللَّهُ فِي اللَّهُ الللَّهُ فِي اللَّهُ اللَّهُ اللَّالِي الللَّهُ فِي الللَّهُ فِي الللَّهُ فِي ال ي مَرِ كَلَـزُن لِنَوْنَكُنَ خُمُمُخُمُكًا مَرِ كَلَـزُن مَلَحُنَهِ خَمُمُخُحُلًا וְלֶלְעַהְתְּ מִנְּבַם תַּפָּּר וְנְנְתַמָּה וְהָסַב מִדְּמָא דְּתֹוֹרֶא וְתִמֵּין

هَدِيثًا لِبَاعُمَلُ فَ يَمَا خُلُبُ: עַכְּלְיֵת וְאָת־תַחֵלֶב עַּיִּעָבֶע הַּלְעַבְּבְּע וֹאֵעְ אָשָּׁ. וֹנִי שַּׁנִינוֹ בִּילְנִוֹ וֹנִי שַּׁנִּבְּא אָנו_וַפַּבור ET TÜÇĞL نظطنان

לַמַּעַנְרָ חַמָּאַת הָוּאַ: لْهُم هَلَهِ، مَمْلُهُ فَيْمَ مَالَهُمْ إِنْ مِنْحَرْثُ مَاتِمَ، خَسْمُهُ וֹאָט_בַהַּהָּר עַפַּּר וְאָמִרעַרָּוֹ

רַאָּמְ בַּאָנֹב: אַבְּיָן וּבְּנְיֵנִי אָת־יְבִיהָם עַּלִּ־ אַבְּיִוֹן וּבְּנִיהִי יָת יְבִיהוֹן עַּל

בַּמְוּ וֹזְבַלֵּטֵּ מִּלְ_עַמִּוֹבִּעַ סִבְּיִבּי ⁹ ि । त्वें प्रेंच विश्व क्षेप क्षेप क्

> יוב'א: יבנוהי ית ידיהון על ביש מֹמְבּוֹ וֹמִיֹא וֹנִסְמִוּבׁ אַנַבְוּ וטלביב זה הורא לקדם

מַשְּׁכּן וַמְנָא:

アロアロログ:

אָאָר דַּעְּלִיהוֹן וְתַּפִּיק לְעָּדְבָּהָא: נאָט עּלא וֹנִט טַבּּבֹא בַּמֹלְ כַּבְּבָּא אֶּט_פֿלְ_טַטֵּלְּבֶ וֹטִפֿר זִט פֿלְ עַּוֹבָּא צַּׁטִפּּ, זִיטַ

TFX: מֹבּבֹא לַמַּמִבוּנים שַמֹּאטַא ונים בשר הורא ונת משביה

נְאָטַ עַאָּטְרְ עַקְּאָרָיִ נְיָטְ דִּבְּרָאִ עַרְ עַפָּבְ נִיִּסְּבְּיִנִיִּטְ דִּבְּרָאִ עַרְ עַפָּבְ נִיִּסְּבְּיִנִ

ְּהְמֵיה וְתִּוְרוֹק עַל עַּדְבְּחָׂא סְחוֹר סְחוֹר: וְמְבַּנְם יָתְ דְּכְּרָא וְתְפַב יָת

> hands upon the head of the bullock. Aaron and his sons shall lay their before the tent of meeting; and And thou shalt bring the bullock

tent of meeting. before the LORD, at the door of the And thou shalt kill the bullock

remaining blood at the base of the and thou shalt pour out all the horns of the altar with thy finger; the bullock, and put it upon the And thou shalt take of the blood of

make them smoke upon the altar. and the fat that is upon them, and above the liver, and the two kidneys, covereth the inwards, and the lobe And thou shalt take all the fat that

sin-offering. with fire without the camp; it is a skin, and its dung, shalt thou burn But the flesh of the bullock, and its

Þι

71

ram, their hands upon the head of the and Aaron and his sons shall lay Thou shalt also take the one ram;

round about against the altar. thou shalt take its blood, and dash it And thou shalt slay the ram, and

(9) והיחה להם. מלוי ידיס זס לכסונת עולס: ומלאח. עמס (מ"כ ג, ד):

(II) פחח אהל מועד. נמלר סמשכן שלפני ספממ:

G"(((d):

איבר"ש (ראטספלייש): על הכבד. אף מן הכבד ימול שביב:

ופלוגע טכטונט: על ידי סדברים סאלם: יד אהרן ויד בניו. במילוי (14) חשרף באש. לא מלינו מעאם חילונם נשרפת אלא זו:

(16) וזרקת. בכלי, מומו במורק ווורק כנגד מקרן, כדי

שקורין מיל"מ: - ואת היתרת. סול עַלְפְּשָׁלּ דְכַבְּדֶל שקורין - סקרן מילך ומילך, נמלל סדס נמון בד' רומות מביב, לכך קרוי (13) החלב המכסה את הקרב. פוא הקרום שעל הכרם והאחת בקרן שכנגדה באלכשון, וכל מתנה נראית בשני לדי שלין סביב אלא בי ממנום שהן ארבע, האחת בקרן זוים זו, קבול עשוי לו סביב סביב לאחר שעלה אמה מן הארץ (מדות וזורק: סביב. כך מפורש בשמיעת קדשים (זבחים נג:), בל הדם. שירי סדם: אל יסוד המובה. כמין בליממ בים מחלי המובח ולממה, ואינו עולה בכבש, אלה עומד בארך (בו) על קרנות. למעלס, בקרנים ממש (זבחיס נג.): ואח בלבד, אבל שאר זבחיס אינן מעוניין קרן ולא אלבע, שמחן דמס שיראה לכאן ולכאן, ואין קרבן שעון ממנה באנבע אלא השאת

141

מַלְבְוֹשְׁתוּ וְמַלְבַרְאָמִּוּ:

ניהות אַשֶּׁה לַיהוָה הָוּא: הַמּוְבְּחָה עֹלֶה הִוּא לֵיהוֹנָה בֵיחַ עַלְהָא הוּא קֵרִם יִיָּ לִאִּהְקַבְּלָא בּיחֹוֹה אַטְּה לִיהוֹה הוּא: ביחוֹה אַשֶּה לִיהוֹה הוּא: لنظمك

لَكِم لَكُٰذَح: אַבְּלֶן וּבְּלְנֵי אָטַ יְבֵינִם מַּלְ אַנֵּירוֹ וּבְּנִינִי יָם יְבִינוֹן מַלְ ממישי لْذُرَّكَانُمْ هُلِ لَيْهُزَرِ لَهُمُزِّدُ لَأُمُولًا لَنُوْدَ بُنِ يَخْدُهُ فَتُنْتُهُ لَنَهُمِلِكُ

אָנַר הַבְּיָם עַלְ־הַמִּוְבָּחַ סְבָּיב: لمَح خِثل تَدْكُم تَامُثَنَ لَأَتَكُنَّ لَهُ لَا يَعْدُلُ تافزيه لقد جُثا ثلم تافزيه لمزح كزبك oc מִדְּמוֹ וְנְתַמְּה עַל־חְּנוּךְ אֹזֶן ガローロダイ

بخثأرا بخثرا بخثار خثرا بهكر: וֹמֹלַ בֹּלִינִוּ בֹדֹנוּ אִשַּׁוּ וֹלֵעַהָ עוּאָ مَّح عَنَابِا لِمَح خُدُبُ لِللَّهِ خُدُلًا -- ក្នុមុឌីក្ សេម្តីជ្យុ ក្នុម៉ាក្កក ក្រុមក្នុ וֹלְכֹּטִׁעַׂ מוֹ ַעַבָּם אָּהָּב הַּלְ_ ַ

אָרל מַלָּאָים הָוּא: אַמֶּר צַּלְיהָן נֹאָר שָּׁוֹל הַנָּמָוֹ בָּי נאַטן אָשׁׁ. עַכּלְיָּת וֹאָת תַעַלֶּרָ <u>הַּרְשֵּׁי</u> אָטַ עַבְּלֶבְר וֹאָט ,עָבָר עַבָּבָר יי נְהְאַלְיָה וְאָתְ הַהַלֶּבוּ הָמְכַּפָּה نظطيان עַעָב וֹטַפַּר

> מל אָבְרוֹהִי וְעַל הֵישִׁיה: خثثثنا أئه يخته فققيد كفحدين

אָנוַ בְּלְ יַנִאָּנְלְ וְנוֹפִּיל זִנו בָּלְ צִּבְּרָא לְתָּבְבָּנוֹא

QUIL: מֹדִבְחָא סְחוֹר בּנֹבְעוּן בַּנֹמִינָא וֹטוֹעוַל זִט וֹבְבַיוֹ בְּיִמִּינָא וֹמַכְ بخذبا בלנובי בומולא ומכ אליון した日 %に上げる מבמיה והמין על רום אודנא נוסב אב'בא נוסב

יבניהי ילבישי בניהי עמיה: אמיה ויקקדש הוא ולבושוהי לבוּהָ לנוִנוּ ומק לבוּמוִנוּ וֹמַּכ וממֹמְמוֹא בּבוֹבוּטֹא וֹטֹבּוּ הַב וניפּב מו במא במַן מַבַּבַּטַאַ

בּהֹבִירוּן וְיָתְ מִּקְא בְּיַמִּינָא ווֹט עַוֹבלא נְים עַּנְאַ נְיִם שַׁבַּר כַּבְּרָאַ נִיִם וֹאַלְוֹטֹא ווֹט טַבַבּא בַּטַבּוֹי בכבא עַבּבא

> and with its head. legs, and put them with its pieces, pieces, and wash its inwards, and its And thou shalt cut the ram into its

fire unto the LORD. a sweet savour, an offering made by burnt-offering unto the LORD; it is smoke upon the altar; it is a And thou shalt make the whole ram

their hands upon the head of the and Aaron and his sons shall lay And thou shalt take the other ram;

61

81

Δī

blood against the altar round about. toe of their right foot, and dash the their right hand, and upon the great his sons, and upon the thumb of to res right of the right ear of the tip of the right ear of Aaron, take of its blood, and put it upon Then shalt thou kill the ram, and

garments with him. hallowed, and his sons and his sons' he and his garments shall be garments of his sons with him; and upon his sons, and upon the Aaron, and upon his garments, and anointing oil, and sprinkle it upon that is upon the altar, and of the And thou shalt take of the blood

consecration; the right thigh; for it is a ram of and the fat that is upon them, and of the liver, and the two kidneys, covereth the inwards, and the lobe fat, and the fat tail, and the fat that Also thou shalt take of the ram the

(81) דיח ניחוח. נחם כום לפני, שלמקסי ונעשס כלוני: שבמוך סלוון, שקוכין ענדכו"ם: בהן ידם. סגודל, ובפרק (עו) על נחחיו. עס וממיו, ומף על שלר סוממיס: (OS) חברך. הוא הַמְּמוּם (מ"כ מילואים כ"א), גדר האמצעי

אשה. לשון אש, וסיא סקטרת איבריס שעל סאש:

בשנולעי:

הַמַּצְּוֹת צַּטָּר לְפָּנֵי יְהַנֶּה: שָׁמֵּן אַטִּע וְרָבֵּיִל אָטִד מִסָּלְ דִּלְטִים מִשָּׁט חַדָּא וָאֶסָפּוּג חַדַ ב וְכִפַּר לֶטֶם אַחַׁת וְחַלֵּת לֶטֶם וּפִּקְא דִּלְחֵים חֲדָא וּוְרִיצְּחָא

خظتر نيات: ַכּפַּי בָנְיִוּ וְהַנַפְּמָ אַטָּם הְנוּפָּה יְדֵי בְּנוֹהִי וְהָרִים יְהָהוֹ צַּרְטָא لَهُمُنُ لَا يَحِم مُمْ حَقَد هَلَالًا لَمُمْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ مَمْ نَدَا هَلَالًا لَمَمْ

<u> ۲۰۲۲</u>: रापीं देव्रा गाँग अंध्रुप प्रस् ²² הַמִּוְבָּהָה מַלַ-חַמְלְוֹע לְבִיּתַ לַמַּוּבּטַאָּ וְלְלַבְּחְתָּ אָסִבְ מִיּגְבִם וְהַקְּשָּׁרְתָּ וְהָסַב יָהָהוֹן מִיּדְהוֹן וְתַסֵּיק

देषि देवेहैपः ờợi quận dạt trịn trịn ³² הַמְּלְאִים אֲשֶׁר לְאַהַרֶּן וְהַנַפְּתָּ نظطنك ひばん

לאּבֿרו ימאָמָר לְבֹּנוּי:

מַפַּלָא בַּפַּמִירַיָּא בּקָרָם יָיָ:

וֹ, לוּוֹבְבָּנֹא בוּא בֹּבִם וֹוֹ: **よおはさきな** علك מַלְטֹא

וֹטֹוְעַ אֲבֹוֹמָא בֹבֹם וֹוֹ וֹוְעַוֹּ לַעַ

מבלאַבורן ימבלבניהי: עונים מאול המלאים מאשר ilkūdīa dict dilētik حَدَّ كِنَامَ رَامِ النَّالِ كِيْ الْأَلْمِ النَّالِ الْكِيْرِ الْكَيْرِ الْكِيْرِ الْكَيْرِ الْكَيْرِ الْكَيْرِ الْكَيْرِ الْكَيْرِ الْكَيْرِ النَّالِ الْكَيْرِ النَّالِ الْكَيْرِ النَّالِ النَّلِ النَّالِي النَّالِ النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِ النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّالِي النَّالِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّالِي النَّالِي النَّالِي النَّلِيلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النِيلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النِيلِي النِيلِي النَّلِيلِي النَّلِي النِيلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النَّلِي النِيلِي النَّلِي النَّلِي النِيلِيلِي النَّالِي النِيلِي النَّلِيلِي النِيلِي النِيلِي النِيلِي ال ווֹט מֹלא בַאַפֿרַמוּטא בּאָטַרַם וְקְיַשְׁמְּ אָתוּ חֲזָה הַמְּנִפְּה וְאָת וטלבוה וט טבוא באבמוטא

> is before the LORD. the basket of unleavened bread that of oiled bread, and one wafer, out of and one loaf of bread, and one cake

them for a wave-offering before the hands of his sons; and shalt wave the hands of Aaron, and upon the And thou shalt put the whole upon

made by fire unto the LORD. Defore the LORD; it is an offering burnt-offering, for a sweet savour on the altar upon the their hands, and make them smoke And thou shalt take them from

portion. the LORD; and it shall be thy wave it for a wave-offering before Aaron's ram of consecration, and And thou shalt take the breast of

97

57

which is his sons'. that which is Aaron's, and of that the ram of consecration, even of waved, and which is heaved up, of of the heave-offering, which is of the wave-offering, and the thigh And thou shalt sanctify the breast

eact: במלומים, והשמר מכלו מהרן ובניו, שהם בעלים, כמפורש סמוס, לסיות לו לעובד סעבודס למנס, ווס משס ששימש שלום למובח, ולעובד העבודה, ולבעלים לכך אני מלריכו שקושלם בכל. מגיד הכמוב שהמלוחים שלמים, שמשימים זו בלבד: כי איל מלואים הוא. שלמיס לשון שלמות, הימין. לא מלינו הקערה בשוק הימין עם האמורים, אלא וכבשה והיל, הבל שור ועו הין מעונים הליה: ואח שוק ובאמורי ספר לא נאמר אליה, שאין אליה קריבה אלא בכבש ע) שנאמר לְשַׁמַּת הָעְּבֶּם יְמִירֶנָּה, מקום שהכליות יוענות, הצעלים והכהן, הא כילד, כהן מנית ידו תחת יד הצעלים והאליה. מן סכליום ולמעס, כמו שמפורש בויקרא (ג, (24) על כפי אהרן וגר והגפה. שניסס עמוקין במנופס, (22) החלב. זס מלג סדקים או סקיבס (מולין מע:): ומוס לא סיס למשס למנס, אלא מוס צלבד:

שמרומת לחמי מודה ואיל נויר נתונה לכהנים עם חוה ושוק, ולא מלינו מרומת לחם הבא עם ובח נקטרם, אלא זו בלבד, מעלה ומוריד: סרבוכס: ורקיק. מן סרקיקין למד, מעשר שבכל מין ומין. (33) וככר לחם. מן סמלומ: וחלה לחם שמן. ממין

> לאם נמן: לה׳. לשמו של מקוס: לריח ניחוח. לומם רום למי שלמר ונעשס רלונו: אשה. על העולה. על סמיל סרמעון שסעלים עולס: שהשמים והמרך שלו, ומעכבת מללים רעים (מנתות פב.): ומבעלם פורעניום ורוחום רעום. מרומה, מעלה ומוריד למי מוליך ומביה למי שהרבע רוחות העולם שלו, ותנופה מעכבת ומניף, ובוס סיו אסרן ובניו בעליס ומשס כסן: - חנופה.

> חנופה. לשון סולכס וסבאס, וינעלי"ר בלע"ו: הורם. לשון של שלמיס, אבל לא לסקטרס, אלא וסיס לאסרן ולבניו לאכול: קדשס לדוכומ, לסיום נוסגם מרוממס וסנפמס במוס ושוק (עב) וקדשת את חזה התנופה ואת שוק התרומה וגוי.

143

שְׁרוּמְנֻם לַיהוָה: בַּנִירִישָּׁרְאָל מוּבְתַי שַּלְמִיהָם קרוטה קוא וקרוטה והנה מאַת sz מוַלַם מֹאָטִ בוֹוֹ וֹמִּבֹאָכִ כוֹ ئىئىر كېتىرا بخۇئى كىك نىت، كېتىرا ئخۇتىن، خۆئە

יִלְמַבָּאַ_בָּם אָּעַ_יִּדֶם: خْطُرُنا هَلَالُنا خُمُّهُلُان كُلُو خَجُرَين حُنَادِين خَدَحُهُد جَدِيا بجبير برظتك يجتود جهيدا ببرر

אָבֶל מוֹצֶר לְשֶׁבֶת בַּקְּבֶשׁ: مُخْمَلًا نُفِيهِ نَكِّكُمُ لَا يَعْنُمُ لَا يَعْنُمُ لَا يَعْنُمُ لَا يُعْنُمُ لَا يُعْنُمُ لَا يُعْنُمُ لَا

אָנַרַבְּשְׁרָוֹ בְּמָלָם קָּרָשׁ: ः स्थित श्रंत्र एसदेश्वेच एवता स्टिक्ट्रें

פַּתַח אָהֶל מוֹעֵר: הַאָּגֹל וֹאָת־הַלֶּחָם אֲשֶׁר בַּפָּל نْهُرَم هَلَالًا بَحُثْيًا هُلا خَشَر

לא־יאַכַל בִּי־לָדֶשׁ הַם: إلاج المراج المراج المراج المراج المراجع المر

> ובי מן בני ישקאל מנכסת ŘÉĽMIŮX LIX IŘÉĽMIŮX הֹלִם מוֹ בֹנוּ וֹמִּבַאָּלְ אָבוּ

ڋۺڟۺ؉ びはな **Lawer** הְבֹּהֹא וְנִמִוֹ וֹלְבַּהִהוּוֹ כַּנִוֹנֹא بزگائۃ خبيا ئن طبئۃئبيا:

וּלְבוּשִׁוּ מוּדִשְׁא דִּלְאַנַוֹרוֹ יְתוֹן

كك.ه: ינוֹבָאָגר יָנו בַּאָּנִר בַּאָּנִר **ビルロボボ**

בְּקוּדְשֶׁא:

בהדע משכן זמנא: בּבְרָא וֹנִי לַטִּמָא בּבְסַלָּא לגיכול אַנַרן יּבְנוֹהי יָת בְּשָׁר

ענ<u>וֹרְשֶׂאַ אָנּוּן</u>: ئكيبا لنديرت څي ترديح څخه לְבְּרָא נְתְ מִינְבְּנְתִוּן לְבַּנְהָא להלכון זטעון דאטפפר פתון

> heave-offering unto the LORD. peace-offerings, even their Israel of their sacrifices of heave-offering from the children of heave-offering; and it shall be a children of Israel; for it is a sons as a due for ever from the And it shall be for Aaron and his

consecrated in them. anointed in them, and to be shall be for his sons after him, to be And the holy garments of Aaron

67

meeting to minister in the holy who cometh into the tent of in his stead put them on, even he Seven days shall the son that is priest

a holy place. consecration, and seethe its flesh in And thou shalt take the ram of

tent of meeting. is in the basket, at the door of the flesh of the ram, and the bread that And Aaron and his sons shall eat the

because they are holy. a stranger shall not eat thereof, consecrate and to sanctify them; but wherewith atonement was made, to And they shall eat those things

ושוק סוס: (82) לחק עולם מאח בני ישראל. שהשלמים לצעלים, שאם יש לו לכקן גדול כן ממלא את מקומו, ימנוסו כקן גדול

ולמלא בם אח ידם. על ידי סבגדיס סוח מחלבש בכסונס (22) פחח אהל מועד. כל סחלר קרוי כן: ַלְמִׁבְׁמַׁם (בּמגבר ימ, מ), פֿל מִּנְעוּ בִּמָבִים (מִסליס קס, עו): לסמגדל בסס, שיש משימס שסים לשון שררס, כמו לף נְמַמִּיס (92) לבניו אחריו. למי שבה בגדולה החריו: למישהה. לפניו:

הרפורים כשרה אלא בו (יומא עג.): החחיו מבניו. מלמד, מעם לדבר משום דקדש הם: دررر:

כל לשון כהן, לשון פועל עובד ממש, לפיכך ניגון מָבִיר נמשך ואם סמוס ואם סעוק ימנו לכקו: כי חרומה הוא. סמוס מממיו (מ"כ ו, מו): הבהן חחתיו מבניו. מכאן כאים,

קדשים היו: (IE) במקום קדש. במלר אסל מועד, שסשלמים סללו קדשי

לפני ולפנים ביום סכפורים, וזסו כקן גדול, שאין עבודת יום ומכאן למדנו אוסרס לור סאוכל קדשי קדשים, שנתן סמקרא אשר יבא אל אהל מועד. אומו כסן המוכן לסכום ידיסס ונמקדשו לכסונה: כי קדש הם. קדשי קדשים, מבניו מחמיו לכסונס גדולס, כשימניסו לסיום כסן גדול: ולחס סללו: רקדש אחם. שעל ידי סמלוחיס סללו נחמלחי (98) שבעת ימים. כלופין: ילבשם הכהן. את יקים כפר בהם. להסכל זרות ותיעוב: למלא את יהם. באיל (33) ואכלו אחם. מסרן ובניו, לפי שסס בעליסס: אשר

בּי־קֹדֶשׁ הִיא: אָרדהוקר בָאָשׁ לְאׁ יַאָּבֶל

נְיַאַכִּיל אַרִי קוּדִשְׁאַ הוא: נו באַמִּטֹאַר בּוּוֹבָא לָא עּבַקר וְשְׁנִפּטְ וּמִן לְטִמָּא עִּר צַפְּרָא וְתִּפִּיִר עמלאָנם וֹאָם וֹחֲשֹׁאַר מִבּּהָר עוּוֹבּנֹיּא

ylod si fire; it shall not be eaten, because it thou shalt burn the remainder with remain unto the morning, then consecration, or of the bread, And if aught of the flesh of the

וֹמִום שַׁמִּבַא וֹבֶם: בְּכָלְ אֲשֶׁר־צִּוּיִתִי אַתְבְתְּ שְׁבְעָּתְ בְּכֵלְ דְּפְּקִידִית יָתָּךְ שְׁבְעָּא ١٤ المُهْدُفُ كُهْلَالًا نَكْ خُدُر خُدُل الْلَهْدُيد كُهْلَالًا نَكْ خُدِياً لَا خُدْرَانِ، خُدًا الْمُحْرَانِ نَا كُنْ فَا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللّلْمُلْمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا الللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّالِي اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّا لَا اللَّا ال

יומין הקביב קירבנהון:

shalt thou consecrate them. I have commanded thee; seven days and to his sons, according to all that And thus shalt thou do unto Aaron,

جَرْحَقُدُكَ مَكْرُد دَمَّ مَانِ مَنْ مَدْ مَدُخُومُ دَخُودُ فَدَرَاكِ مَكِيْدِ دَرُحُودُ فَالْحَالِةِ مَكِيْد סַּ עַבְּפַּּלְּיִם וְחָמֵאַלְ מַּלְ-הַמִּוְבֶּח לְיִנְמָא עַלְ כְּפִּירַיָּא יְּחְרָבֵּי ופָּר חַמְּאַט מַעַּמְּיָר לַיּוֹם עַלְ־ וָתוֹרָא דְּחַמָּאָתָא

יתְרַבֵּי יְתֵיה לְלַדְשׁיתֵיה:

Seven days thou shalt make anoint it, to sanctify it. atonement for it; and thou shalt the altar when thou makest thou shalt do the purification upon other offerings of atonement; and

bullock of sin-offering, beside the

And every day shalt thou offer the

(ס) (קַבְּיִה: كِيْمِ كَالْمِينَ خَرَلِيَةِ مَا فَكِي لِيَقِيرُهُ فَقِيْكُنَا ר וְקְבַּשְׁתְּ אָעִוֹּ וְהְנֶהְ הַמְּוְבֶּחִ עִּוְבְּחָא וּהְקּבִישׁ יָהֵיה וִיהִי שְׁבְעָּתְ יָמִים הְּכַפֶּר עַל־הַמִּוְבָּה שָׁבַעָּא יוֹמִין

בולבד למבלטא וטלבה: מֹבְבְּהָא כִבְהָה כִּיִּבְהָהוֹ כִּכְ

be holy. whatsoever toucheth the altar shall it; thus shall the altar be most holy; atonement for the altar, and sanctify

בְּבְשָׁיִם בְּנֵי שְׁנָנִם אָנִנִם אַמְּרֵין בְּנִי שְׁנָא הְבִין לְיוֹמָא ^{ממי} װְנְה אַמֶּר פּעַּשֶׂה עַל הַמִּוְבָּח וְבֵין דְּחַעֲּבִיד עַל עַרְבְּחָא

نكريُه:

the first year day by day continually. offer upon the altar: two lambs of Now this is that which thou shalt

XU_LĈĈA 立袋山上 نئيري:

ظرا لئةلظنם: حَفِكُك لَمُن يَنْ كُثُم يَمْنَ يَمْثَمُن ונט אמבא טונגא טהכנו בו שׁהֹמֹע נע אַמֹּבֹא עַר פַעַּבָּרָא בַּצַּפַּרָא

shalt offer at dusk. morning; and the other lamb thou The one lamb thou shalt offer in the

68

38

32

ŧ٤

בללו בכל יום: ידיסס לסיום כסניס, וענודמס פסולס: אחבה. כמו (הצ) והיה המובח קדש. ומס סים קדושמו, כל סנוגע לעכב, שאם משר דבר אחד מכל האמור בענין, לא נחמלאו המשניחום כמין כ"ף יונים: (35) ועשית לאחרן ולבניו ככה. שנס סכמוג וכפל גלולע קרוי מעוי: ומשחת אותו. גשמן סמשמס, וכל

וסמונה: וחשאת. וקְרַבֵּי, לשון מתנת דמים הנתונים המובח הולרך, שמא החנדב איש דבר גוול במלאכח המשכן - חוץ לומנו וחוץ למקומו, וכיולא בהן:

מקרא וה. ומדרש מורח כהנים (מילואים ע"ו) אומר, כפרה משבא לעורה, כגון הלן, והיולא, והעמא, ושנשחע במחשבת המוזבת, כגרן פר שהוא לְמִפּוּי המוזבת, לא שמענו, לכך הוצרך - אף כל ראויה (מ"כ ו, ז. וזבתים פג:), שנראה לו כזר ונפשל . אלא דבר הבא בשבילס, כגון האילים והלחס, אבל הבא בשביל - מלמוד לומר ווה אשר מעשה, הסמוך אחריו, מה עולה ראויה מכל זרום ומיעוב, ולפי שנאמר שבעת ימיס המלא ידס, אין לי כגון הרובע והנרבע, ומוקלה, ונעבד, והעריפה, וכיולא בהן, (35) על הכפורים. בשביל הכפורים, לכפר על המובה אניבין ראויבין שאינו ראוי, כגון דבר שלא היה פסולו בקדש, לסכשירו שלא ירד, מתוך שנאמר כל סנוגע וגו' יקדש, שומע אומך: שבעת ימים תמלא הרי. בענין סוס ובקרבנות במובת יקדש, אפילו קרבן פסול שעלה עליו, קדשו המובת

ئيًا حَقَدُمَ بِهُتِلِد: בבע ההיון ובפר רביעת ההיון لْمَهْدِا مِكْنَ خَرْدَ خَشَمًا خَنَائِ لَمُهْدِيثِهِ مِنْخِنْهِ لَـَحْدَ خَمْهَنَا

בבעות הינא המרא לאמרא בְּנִישְׁא בַבְעוּה הִינָא וָנָסְבָּא

ניחה אַשֶּׁה לַיהנֶה: בון הערקום פמוחת הפקקר

건**...** : לאָטַלַפֿלָא פֿרַהָּנֹא לוּוֹבְפֿלָא rÇÇÇE, ונט אמבא טוולא טמבור בון

₩□: אַנְעָד לְבֶם שְׁמָּה לְדַבֶּר אֵלֶיף מֵימֶרִי לְכִוֹן חַמָּוֹ לְמַלְּלְא אָהֶל־מוֹצֶּד לְפָּנֵי יְהוֹוָה אֲשֶׁר מְלְע שַׁמִּיִּר לְדְרָתִיבֶּם פַּתִּח צֵּלְע מְדִירָא לְדְרַיִּכִּוֹן בַּתְרָת

מהכו ומוא שבם זו באומון

וֹנֹלַנַתְ בֹּבַבְרֵי: לִּהְבַּעִּׁר מְשִׁר כִלְבַנֹּוֹ נֹמְלֵבִצְׂלַ נֹצִּזֹמֵנוֹ מִנְמָבוּ עַפֵּוֹ כַלְבַנִּי מַלְבַנִּי מְמָבוּ מִבְּנִי מִּמְבַנִּי מִּמְבַנִּי מִּמְבַנִּי מַבְּנִי מִּמְבַנִּי מַבְּנִי מִבְּנִי מִבְּנִי

וֹמְבֹאָץ וֹאִטְׁלַבַּהְ בִּילֵבוּ:

لاُحَتَام كُوتَا كُر: ترفزير إغما لايرا إغما فيرا فالجملا إزم لايتدأ إزما جذأنه

אַלבּוּהְ לְהַּמֹּהֵא לֹבֹנִי: וֹלבּהִשׁׁינֹי אָּנוֹאַבוֹלְ מוִמֹּר וֹאָנוֹ וַהַאַלּבּוּה זֹנו מַהָּכּוֹ וֹמֹּלָא וֹנוֹנוֹ

نهكتد خليد څهخك: ٥٠ لَهُٰٓدَتُنِ، خُنُبِكَ خُتُرٌ نَهُلُـٰكُمْ لَعَهُدًا هُٰذِئِنَا، خُبِرَ خُتَرَ نَهُلُـٰكُمْ

> hin of wine for a drink-offering. beaten oil; and the fourth part of a To nid a to track part of a hin of belgnim ruoft enft fo dadqe as to And with the one lamb a tenth part

you, to speak there unto thee. the LORD, where I will meet with door of the tent of meeting before throughout your generations at the It shall be a continual burnt-offering

savour, an offering made by fire

drink-offering thereof, for a sweet the morning, and according to the

To garinetto-lasm shr or gaibrossa at dusk, and shalt do thereto

And the other lamb thou shalt offer

unto the LORD.

shall be sanctified by My glory. children of Israel; and [the Tent] And there I will meet with the

minister to Me in the priest's office. and his sons will I sanctify, to meeting, and the altar; Aaron also And I will sanctify the tent of

of Israel, and will be their God. And I will dwell among the children

St

٤ŧ

יְהְוָה אֱלֹהֵיהֶם: (פּ) מֹאָנֵנִם לְמְּבְׁלָּנִ בְּעוּבְים אָנִי בְּמָאָנִנִם לְאָמֶּבְאָּנִי מְבִּנִנִם ๑+ אַמֶּב בוִּגֹאַנִי אָנָם מֹאַבֹּוֹ בַאַפּֿנַנִינַ ונְדְעֹּר בֵּר צִּנְר וְהֹנְהֹ אֱלַהֵיהָם וִיִּדְעוּן צֵּרֵי צֵּנָא יָן אֱלְהַהוֹן

וֹבְוֹנִינִ לְבֵּם לֵאַלְבִים:

בּנגיהוֹן אָנָא נְיָ אֶלְהַהוֹין:

the LORD their God. that I may dwell among them. I am them forth out of the land of Egypt, Lord their God, that brought And they shall know that I am the

סנמשם יורד מן סמובם למרן: ונסך. למפלים, כמו ששנינו בממכח מוכה (מת.), שני מפלים מועד הנוכר במקרה: (0+) ועשרון סולח. עצירים האיפה, מ"ג בילים וחומש (2+) חבויד. מיום אל יום, ולא יפסיק יום בנחיים: אשר

בושמע מלם ומלפה (ויקרה כג, לו): כליל, ומדר הקרבמס, המיברים בממלה וממר כך המנמה, פֶּקְדֵבׁ (ויקרה י,ג), והיכן דְּבֶּר, ונקדע בכבודי: (דף) לריח ניחוח. על סמנחס נאמר, שמנחם נסכים כולס ביים סקמחו, ווסו שאמר משס סיא שָׁשֶׁר דְּבֶּר ס' גֵאֹמֹר בְּקֶרֹבַי

ברחיים כשר בהן (מנחום פו.): - רבע ההרן. שלשה לוגין: הועד לכם האמור כאן הינו אמור על המובח, אלה על אהל למארר אלא למעט מנחום שאין לריך כחים, שאף הטחון כמו שנאמר וְדַּבַּרְמִי אָמַךְ מִעַלַ הַבַּבַּרֶח (שמום כה, כב). ואשר לפסלו למנסום, מלמוד לומר כאן כמים, ולא נאמר כמים מדבר עם משה משהוקם המשכן, ויש אומרים מעל הכפורם לפי שָנקֿמר כמים למחרר, ומשמע למחור ולק למנחום, יכול - ויש מרצוחינו למדים מכחן, שמעל מוצח הנחשם היה הקצ"ה בילה: בשמן כחיח. לא למובה נאמר כמים, אלא להכשיר, אועד לכם. כשאקבע מועד לדבר אליך, שם אקבענו לבא.

אלא במכובדי, במכובדים שלי, כאן רמז לו מימח בני אהרן גג סמובח, ומשם יורד לשימין במובח בים עולמיס, ובמובח 🗵 בכבודר. שחשרה שכינחיבו. ומדרש אגדה, אל חקרי בכבודי נומן היין למוכו, והוא מקלח ויולא דרך החומס, ונופל על מקוס מועד לדבר עס עבדיו שס: - ונקדש. - המשכן: של כפף היו בראש המובח, ומנוקבים כמין שני חוממין דקים, (צ+) ונועדותי שנות. אחועד עמס בדבור, כמלך הקובע

כג שַׁמֶּים תַּעֲשֶׂה אָתְוֹ: בּבּישִּי וֹמְשְׁיִם מִיְקְשָׁיִם מִלְשָּׁרֵ קְשִּׁלְשָּׁרֵי מְבְּבְּיִם מִבְּבְּיִם מִבְּבְּיִם בְּאַלְשָּׁרָא

שטין הַצְּבֵיד יָהַיה: מַלוְהַי קשֹרֵת בּוּסְמָין דַּצְּעָי

shalt thou make it. boow-sizes to a noqu senesia-wood And thou shalt make an altar to

XXX

كَلُـرَتُٰدِ: ابريد بعورياه طورة طويد

רומיה מניה קרנוהי: מבופה ובי ועבשון אַמון אַפָּׁר אָרְבֹּי וְאַפֶּׂר רְחְבֹּי רְבָּיִעַ אַפְּּחָא אִיּרְבֵּיה וְאַפְּּחָא פּיחָיִיה

קַבֶּיב: לבוליו וֹמֹמִים בָּוְ זָר זָבִר ¿ זַּזָּי וֹאָטַ לַּיִרְעָהָי סְבֵּירַ וֹאָטַ אַזְּבֵיהִ וֹנִים כּוּטְלְוָנִי סְׁנוֹרָ וְצְפְּיִהְ אַתְוֹ זְהֶבַ שָּהְוֹר אָת־ וְתִּחָפִּי יָתִיה דְּהַב דְּכֵי יָת

ליה זיר דדהב סחור סחור: סטור וְיָת מַרְנוּהִי וִתַּעָּבִיר upon the two ribs thereof, upon the make for it under the crown thereof, And two golden rings shalt thou a crown of gold round about. thereof; and thou shalt make unto it thereof round about, and the horns

मृंप्यंप: לְבְּטָּׁיִם לְבַּיִּיִם לְמָּאָנוּ אָנִיוָ مَيْضًا لاجَاتُو لَيْضًا لِمَنْ لِمُنْ لِللَّهُ لِمَا لَالْتُلْمِ لِمُنْ لَا لَائِلًا لِمُنْ لَا لَائِلًا מַתַּחַת לְזֵרוֹ עַל שְׁתַּי צַּלְעֹלְיוֹ ושָּׁמִי שַבְּעָּת זָהָב תַּעֲשָּׁה־לָּוּו

לאַריחוָא לְמִשָּׁל יָתִיה בְּהוֹן: שבון סטרוהי ויהי לצַהָרָא שבשול זוימיה העביד על ליה מקרע לזיביה על וטוטו אולו צוער טהביו

acacia-wood, and overlay them with And thou shalt make the staves of for staves wherewith to bear it.

them; and they shall be for places

gold, the top thereof, and the sides

And thou shalt overlay it with pure

the horns thereof shall be of one

cubits shall be the height thereof;

foursquare shall it be; and two

and a cubit the breadth thereof; A cubit shall be the length thereof,

piece with it.

two sides of it shalt thou make

gold.

נגפּית אהם זַהַב: י וֹמֹמִינִ אָנִינִיבֹּצִים מֹגֹּגֹי מִסְּנִם וֹנִיהָבִיג ני אָנִינִיבָּא צֹּאָהָי

כפור הא בולא פון דוקא בעל אַרוֹנָא דְּסְהָרוּהָא בֶּדָם נטטנן נמנה קדם פרוקמא

مَهٰرا لَنكُوّر تُكْدِرا لَكُوُّهُ:

testimony, where I will meet with before the ark-cover that is over the that is by the ark of the testimony, And thou shalt put it before the veil

थुष्टाः عَيْمُر مَح بِرَيْنُ لِهُ يُقِدُ هِزِيْدَ خُلِهُ ָ הַּלְאַבְוֹ הַמָּגַה לִפְּנֵי הַכַּפָּבֶרת וְנְתַמְּה אֹתוֹ לְפָּנֵי הַפְּרֹכֶת אֲשֶׁר

בּאַזֹמון מומבו לַבַּ שַּמֹן:

וַנקטר עַלוֹהִי אַבַרוֹ קטבת

تَظٰمُٰدُةِ نَا

באַטַלַנוּנוניוּ

lamps, he shall burn it. morning, when he dresseth the incense of sweet spices; every And Aaron shall burn thereon

אָט_עַדּבׁע נַלִּמִּינֶבָּנִי: סמום פֿבַער פַבַער בַּנוּמוּבָי ל וְנִיפְׁמָּגִר מְּבְּיָנִוּ אַנִּיבְוּן פַמָּנְנִינִי

(64) לשכני בחוכם. על מנת לשכון אני בתוכם:

(I) מקטר קטורת. לסעלות עליו קימור עשן קמיס:

(+) צלעוחיו. כאן היא לשון זויות כתרגומו, לפי שנאמר הפתילות שנשרפו בלילה, והיה מעיבן בכל בקר ובקר: לכמר כסונס: אלא ממלאים מללו אדמה בכל מניימם: זר זהב. פימן הוא מבמוץ: (3) אח גגו. וס סיס לו גג, אבל מוצה סעולם לא סיס לו גג, או לדרום, מלמוד לומר לפני סכפרה, מכוון כנגד סארון

(6) לפני הפרכה. שמא מאמר משוך מכנגד הארון ללפון

では、これで

(ד) בהישיבו. לשון נקוי סבויכין של סמנורס מדשן

סמצעות סאלם: לבחים לבדים. לכל צים מסים סמצעת ממקום שנאמר שם סעלאם, שהוא לשון הדלקם: של שני לדיו, על שמי וויומיו שבשני לדיו: - והיה. מעשס - הגדות. לולי"ש בלע"ו, וכן כל נכום סלמוכום במנוכס, מוץ

∠~~t~~1

به المراب المراب المرب المربة

جُحُرُد: לעלה ימוְחָה וְנֶּסֶף לָאָ הַסָּכִיּ

> שבולא שבום יִבְאַבְלַלוּת אַנַבוּן יָת בּוָצִינוָא

بترابار: ימְנַבְּיַלְא נַנְסְכָּא לָא עַנַּסְכֵּנוּ נוכבאון עַסְקוּן עַלוּהוּ קשׁבָרוּ

ליהוֶה: (פ) לְּבְנִינִיכָּם לְבָּהַ לַּבָּהַ בַּבַּהַהָּנִם נוּאַ בַּשְּׁנְה מִדַּם חַשַּּאַת הַכִּפָּרִים

בְּשְׁהַאָּ מִנַּם חַמַּאָנִ כִּפּוּרָיָּא أَرْظُك هَتَابِاً مَمْ كَلَائِمُنَا هَلَانَ أَنْرَقَتَ هَتَابًا مَمْ كَلَاثُمُنَاكُ لَيْكُ

> throughout your generations. incense before the LORD at dusk, he shall burn it, a perpetual And when Aaron lighteth the lamps

drink-offering thereon. on ruoq llads sy bas ; gairsfto-lasm thereon, nor burnt-offering, nor Ye shall offer no strange incense

it is most holy unto the LORD. for it throughout your generations; the year shall he make atonement sin-offering of atonement once in year; with the blood of the upon the horns of it once in the And Aaron shall make atonement

The Hafrara is Ezekiel 43:10 - 43:27 on page 219. On Shabbai Zachor, Maftir and Hafrara are on page

craad ार्ग्स्ट र्गांग ४८ तथ्या देश्साः וּמַבְּילְ וֹן מִם מִמְּע לְמִימָּר:

בונם וולב בפקר אמם: ליהוָה בִפְּקֹר אֹמָם וְלֹאֹ־יִהְיָה ج خِطْكَتِيثُ وَلَاثِهِ لِآلِهِ خَصْدِ رَطْمُهِ لَهُدُهُم خُطْئَتُ بِيا لَيْضُولُ وَحَالَا لِيَصْدِيا בּֿ, טַמֵּא אָטַ_נִאָּמִ בֹּנֹגַ וֹמִנָבֹאָכֻ אָנַ, טַׁלַבּּגַל זָטַ טַנְמָבּן בֹּנָג

זַרו יַהְנוּ כָּל־הַעַּבֶר

מוְטֹא כֹּב שׁמִנג זִטְבוּן: שׁמְנֵּג יִנְיִנוּ וְלֵא יְבֵי בְּנִינוּ פולטן נפשיה קדם יי פר

ַ מַחֲצָית חַשֶּׁקֵל הְרוּמָה לֵיחֹוֶה: פֿלַנוּט סַלַּמֹא אַפֿבַמוּטֹא לַבַבַם ترظِيت لإشِرات لابَان تَشِور ליוֹבְמֹא הֹמִבוֹן בֹּמֹוֹן סַבְּמֹא باغكابات متالخان باشكر خشكر מלולוא פֿלַנוּט סלָהֹא בֹּסלָהוּ ושנון כל דעבר על

> :Saiyss And the Lord spoke unto Moses,

them, when thou numberest them. that there be no plague among LORD, when thou numberest them; man a ransom for his soul unto the number, then shall they give every children of Israel, according to their When thou takest the sum of the

an offering to the LORD. is twenty gerahs—half a shekel for shekel of the sanctuary—the shekel numbered, half a shekel after the passeth among them that are This they shall give, every one that

٤ı

OI

(9) לא חעלו עליו. על מוצח וס: קשרח ורח. שוס צלצד, ולה לעצודה החרה: בכל יום, פרם מקטיר שחרים, ופרם מקטיר בין הערבים: וקדשיו: קדש קדשים. המובח מקודש לדברים הללו (8) ובחעלות. כשידליקס להעלות להצמן: יקשירנה. פר ושעיר של יוס הכפוריס, המכפריס על מומאת מקדש

ס׳ וְכְפֶּר עָבְיו (ויקרה מז, יה): המאת הכפרים. הם שמלינו לימי דוד:

סכפוריס, סיא שנאמר באחרי מות וְיַנְאָ שָׁל סַמִּוְבַּת מַשָׁר לִפְנֵי בחם נגף. שסמנין שולט בו עין סרע, וַסַבֶּבֶר בא עליסס, כמו (10) וכפר אהרן. ממן דמיס: אחת בשנה. ניוס ממלימסטקל,וממנס אם סטקליס ומדע מנינס: ולא יהיה ילא עולה ומנחה. עולה של בהמה ועוף, ומנחה היא של לחס: - מנינס לדעת כמה הם, אל חמנם לגלגולת, אלא יחנו כל אחד קמורת של נדבה, כולן זרום לו מוץ מזו: - ועולה ומגחה. (12) כי השא. לשון קבלה כתרגומו, כשמחפוץ לקבל מכוס

הרובות יהוה: ַכַּלְ חַשְּׁבֶּרְ עַלְ חַפְּקְוֹיִם מִבֶּוֹ כַּלְ דְּעְבָר עַלְ מִנְיָנָיָא מִבַּר

هُلُ فَالِدِيْنَ الْمِيْنِ الْمُحَقِّدِ مَرْدٍ الْمُؤْلُمِينَاءُ كَالْتِ لِذَا ذِرْحَفَلَهُ مَرْ וּמְמְּיִם מְמַּחַבֵּית הַמְּּלֵבְ לְטַרְ וּזִּמָּר מִפּּלְוּוּה סָלְמָּא לְמִתּוֹ וָה מַשְּׁמְּהַר לְאַיַרְבָּה וְתַדַּלְ לָאִ דְּעַּהִיר לָאִיסְבֵּיוּ וְדְמִסְבֵּין לָאִ

\cell 4\cell 4\cell 6 نشكةح خنقدبا خفت نديد מְבְנֵע אָמִלְ מִוּמֵּג וֹמִיִּנִי לְבְּנִּי מִּשְּׁכּּן וֹמִּנָא וִיִנִי לְבְּנֵּי יִשְּׁרָּאִלְ שׁ בֹּנֵר ישִׂבְאֵלְ וֹנְטַשַׂ אִנְיו מֹלְ- ישִׂבְאֵלְ וֹנִישִׁ זֹלְ פּוּלְטַן וְלְלַבְּחְהְּ אֶתַר בֶּבֶּסֶךְ תַבְּפִּרִים מֵאֵתְ וְתִפָּב יָת בְּסַר בִפּוּריָא מִן בְּנֵי

> אַפֹּבְאָנוֹא צַבָּם וֹנִי: أثلامُكِا نَالَا مُصْدِرًا صُدْرًا بَجْمَدِكِم نَارًا

נפשהכון:

לְעוֹכְנוֹא בֹּנִם ... לְכַפּּנֹא מַּבְ

offering of the LORD. years old and upward, shall give the that are numbered, from twenty Every one that passeth among them

for your souls. of the LORD, to make atonement shekel, when they give the offering poor shall not give less, than the half The rich shall not give more, and the

and shalt appoint it for the service money from the children of Israel, And thou shalt take the atonement

91

ומחלים סשקל סוס שאמרמי לך, ישנו מרומס לסי: מעומ, אלא באוו הוקיפו עליו שמומ, והעלוהו לשש מעה כמף, גרה השקל. שסשקל סשלס די ווויס, וסווו מממלמו ממש ַלו) יָלוּח לְהָשְׁמַתַּוֹת לוּ לַמַבְוֹנִת כָּם בָּמָף וְלִפַּר לָמָס: משרים פירש לך כמס סוח: גרה. לשון מעס, וכן בשמוחל (ה ב, בפרשת ערכין ושדס התווס: עשרים גרה השקל. עכשיו סשקל שקלבמי לך לשקול בו שקלי סקדש, כגון שקלים סממורין (ירמיס (ג, יג): מחצית השקל בשקל הקדש. נמשקל שַּׁמַט סַאָבָּמ (ויקראַ כו, לצ), וכן מַעֲבֹרָנֶס סַצָּאַן עַל יָדֵי מונֶס סמונין מעבירין אם סומנין זה אחר זה, וכן כל שַׁשֶׁר יַעֲבֹר סשקל, ואמר לו כוס ימנו: העובר על הפקודים. דרך (13) זה יחנו. סראס לו כמין מעבע של אש ומשקלס מחליח שנדבו לבו:

מבן עשרים יולא ללבא, ונמנה בכלל אנשים: (14) מבן עשרים שנה ומעלה. למדך כאן, שאין פחות

(שמות לס, כד), ולא סימס יד כלס שוס בס, אלא איש איש מס מרומת המשכן, כמו שנהמר כֶּל מֵרִים מְרִימַת כֶּםֶף וּנְחֹשֶׁת על נפשומיכס, שהקרבנות לכפרה הם במים. והשלישית הית וסשוו בסס עניים ועשירים, ועל אומה מרומה נאמר לכפר מחלים סשקל, וסן לקנום מסן קרבנות לבור של כל שנס ושנס, ַ בְּמֶׁמֶּר לַמֹּדֶשׁ סַבְּנִי בַּבְּנָה סַבְּנִיּת (במדבר ח, ה), ונמנו כל חמד משסוקם המשכן, הוא המנין האמור בתחלת חומש הפקודים, שַבֶּמָף וגוי (שם שם, כו). והשנית אף היא על ידי מנין, שמנאן (שמוח לח, כה), ומהם נעשו האדנים שנאמר וַיְהִי מְאַׁח פְּבֶּר ומלה למחם הככר, שוחמר וֶבֶםף פְּקוּדֵי הַעֵּדָה מָחַם כִּבָּר כשהמחילו בנדבח המשכן, ונחנו כל אחד ואחד מחלית השקל, שוכמב כמן מרוממ ס'ג' פעמיס, ממת מרומת מדוים, שמומן דבר אחר לכפר על נפשוחיכס, לפי שרמו לסס כאן ג' חרומום, (15) לכפר על ופשוחיכם. שלא מנגפו על ידי מנין.

> (16) ונהה אותו על עבודה אהל מועד. למדמ, שנלמוו atonement for your souls.' Israel before the LORD, to make be a memorial for the children of of the tent of meeting, that it may

על עבודת אהל מועד. פן אדנים שנעשו זו: לישראל לפלוח להם ונלטוו על המשכן, והשני באחד באייר: סראשון סיס במשרי לאחר יום סכפורים, שנחרלה המקום המתחילין מחשרי, ומלאו שני המנינים בשנה אחת, המנין באחד בניסן, אבל שנום האנשים מנויין למנין שנום עולם (ב:), ונכנס סמשכן ברמשונס וסוקס בשנייס, שנממדשס שנס שליליאת מלרים מונין מנימן, כמו ששנינו צמסכת ראש השנה בשנה אחח נמנו, אבל למנין יליאח מלרים היו שחי שנים, לפי נמנו, ובשניים נעשו בני כ'. משובס לדבר, אלל שנות סאנשים ואי אפשר שלא היו בשעת מנין הראשון בני י"ע שנה שלא ַ וַמְמֵשׁ מֵאוֹת וַמַמִּשִׁים (במדבר אֿ, מו), והלא בשמי שנים היו, בו נטמר כן, וַיִּסִיוּ כָּל סַפְּקָדִיס שֵׁשׁ מֵמוֹת מָלֶף ושְׁלַשֶׁת מַלְפִיס וני, שסרי בכמף פקודי סעדס נאמר כן, ובמומש ספקודים אף שבשניסס סיו ישראל שויס, ו' מאום אלף וג' אלפיס וס' מאום בשנה שנייה בחייר משהוקם המשכן. ואם מאמר, וכי אפשר ממת בתחלת נדבתן מחר יום הכפורים בשנה ראשונה, ואחת פְּבַּר בַּבֶּמֶף לְנֶּקֶמ וגוי (שם לח, כו), הא למדח, ששחים היו, ומסמנין סוס נעשו סאדנים משקלים שלו, שנאמר ציָסִי מָשַׁמ בְּיוֹס סַמֹרֶם סְרִמְבֵוּן בְּמָמַר לַמֹרֶם מָּקִיס וגוי (שמות מ, צ), (במדבר א, א), וסמשכן סוקס באחד לחדש סראשון, שנאמר סאמור במומש הפקודים, שהרי נאמר בו בָּשָׁמָד לַמֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לסודיע שסיא חביבה עליו. ואי אפשר לומר שהמנין הזה הוא לו לרועם בבקשם ממך, מנס את לאני ודע כמה נותרו בהם, משל ללאן החביבה על בעליה שנפל בה דבר, ומשפסק, אמר בסס מגפה, כמו שנאמר וַיִּגֹּף ה' אָת הָעָה (שמות לב, לה), למנומס בממלמ נדבת המשכן אחר מעשה העגל, מפני שנכנם

ישראל נַיְדַבֶּר יְהְנֻה אֶל־מֹשֶׁה קֹאמִר: "מַלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

αί□: מועד יבון המוְבָּח וְנָתַהָ שָׁמָּה ַ לְבְׁנִיתְּצְׁעִ וְנְתַּעָּׁ אָעָוִ בֵּין־אָּמָל וּבְסִימִיה וֹמֹמֵים כּיִּוֹר נְחָשֶׁת וְכַנָּוֹ נָחָשֶׁת

<u>יְבִיהֶם וֹאָּעַרַנִּלְגִיהֶם:</u> ⁶¹ וְבְּבַבְּלֵּגְ אַבְּלֶן יִבְּלְגִי מִמֶּנִנְ אָבַ וִיקַדְּשׁוּוְאַבַּלְוִיבְנִיהִ מִנֵּיה יָת

ځ،۲۲۲: تقبيقت לשند جتجود ههد oz מוֹם וֹלָאִ וֹמִׁעוּ אַּוִ בֹּוֹהֵשִּׁם אֶּלִ_ בְּבִאֶּם אָלְ־אַָהָלְ מוֹעֵּדְ יְרְחֲצֵי־ בְּמִיעַלְחוֹן לְמִשְׁכּּוֹ

וּלְזַּבְׁתֹּוְ לְאַבְעָם: (פּ) יַמְתוּ וְהַיְּהְה לְהָה חַק־עּוֹלֶם לִוּ יִמִּיחוּן וּהְבֵי. לְהוֹן קִיָם עָלִם מ"כ במול

בב <u>וְיְדְבֶּר יְהוְהְהְאֵל מֹשֶׁה קַאִּמְר:</u>

نظتب حُمَّت لَيْمَمِّن بَرْعِكُنْت: ີ່ ຕໍ່ລືດ ດີມີຄໍເປ່າ ມີດີລົເດ ເດັ່ສນີ້ເດ ⁵² מָר־דְּרוֹר חַמֵּשׁ מֵאִוֹת וְקִנְּמֶן

> יבון מַרְבְּהָא וְהָהֵין הַמָּן מַנְא: וֹטִיםׁוֹ זִינִע בּוֹ מַמָּבּוֹ זִמִּנֹא 下に口切め にはなだいし

יוֹן מוֹלֵב בְאַפַּבא בוּבְבּוֹא למלולטון למולטא וֹפֿוֹאַ וֹלָאִ וֹמִיטוּוּ 江江以

¿בַּגַיוּן וֹלֵנִי בַּלְּבָּגִיוּן:

ביה וְלְבָּנוְנִי לְבַוֹנִיוּן: וֹבֹשֹׁהֵׁנּ וֹבִינִים וֹבַלֹּכְיִנִים וֹלַאָּ וּמַבַּאָּוּוֹבִיבִוּוֹוֹבַלָּאִ

ימַכִּיל יְיָ עִם מִמָּה לְמֵימַר:

מִטְבַל מָאִטַן וְטַמְּהָּגוֹ: מאַעוֹ וְעַמְמֵּגוֹ וּלַנִּג בוּסְמָא نظثما خمت هذريتي منظح מִירָא בַּבְיָא מִנְקַלַ חֲמִישׁ מָאָר וְאַהָּה קַח־לְּדְׁ בְּשְׁמָים רֹאָשׁ וְאַהָּ סַב לָרְ בּוּסְמִין בִישְׂא

> :Sarivas And the LORD spoke unto Moses,

the altar, and thou shalt put water it between the tent of meeting and whereat to wash; and thou shalt put brass, and the base thereof of brass, Thou shalt also make a laver of

their hands and their feet thereat; Askw llade sone sid bas norsh bah

smoke unto the Lord; to cause an offering made by fire to come near to the altar to minister, that they die not; or when they meeting, they shall wash with water, when they go into the tent of

Могеочет the Lord spoke unto throughout their generations.' even to him and to his seed shall be a statute for ever to them, their feet, that they die not; and it so they shall wash their hands and

77

cinnamon half so much, even two hundred shekels, and of sweet spices, of flowing myrrh five Take thou also unto thee the chief Moses, saying:

calamus two hundred and fifty,

hundred and fifty, and of sweet

(18) כיוד. כמין דוּד גדולס, ולס דדיס סמריקים עצודם אליליס: ולא ימוחו. סא אס לא ירחלו ימוחו.

(os) בבואם אל אחל מועד. להקמיר שחרים ובין וקנה בושם. קנה של בשה, לפי שיש קנים שליון של בשה, סכרעום, שאין שוקלין עין בעין, וכך שנויס בכרימום (ה.): אלא כעך, לכך סולרך לומר קנמן בשס, מן סעוב: מחציחו מועד, ואין כיור לפני אסל מועד, סא כינד, משוך קמעא כלפי קליפת ען סוא, יש שסוא עוב ויש בו רים עובועעס, ויש שאינו משפן אבל מועד (שמוח מ, כט), כלומר מובח לפני אהל (22) בשמים ראש. חשובים: וקומן בשם. לפישהקומון

הדרום, כך שנויה בזבחים (נמ.): מפסיק כלל בנחיים, משום שנחמר וחח מובח קעלה שם פַּמַח הנכנם להיכל: מְשׁוּךְ קמעם, ועומד כנגד אויר שבין סמובח וסמשכן ואינו - רחון ידים ורגלים, שממיחה הראשונה לא שמענו אלא על שכמוב בו שסוא לפני פחח משכן אסל מועד, וסיס סכיור (21) ולא ימוחו. לחייב מיחס על סמשמש במובח ואינו לרחצה. מוסב על סכיור: ובין המזבח. מובח סעולס, המזבח. סחילון, שלין כאן ביאם אסל מועד אלא בחלה: בפיסס מיס: - וכנו. כמרגומו בְּמִימֵישׁ, מושב ממוקן לכיור: שבמורס נאמרו כללומ, ומכלל לאו אסס שומע סן:

כגלו סשמחלים, ומקדשן: מנים ידו סימנים על גבי רגלו סימנים, וידו סשמחלים על גבי בו חלאין, גורם סכמוב סיא לסביאו לחלאין, לסרבום בו בי ורגליו, וכך שנינו בובחים (ימ:), כילד קדוש ידים ורגלים, נמלח כלו חמש מחוח, כמו שיעור מר דרור, אם כן למס נחמר (19) אח ידיהם ואח רגליהם. בנת לתת סיס מקדש ידיר חמשים ומאחים. מתלית סבלתו תסל תמשיט ומלתיס.

שנרביס קטרמ, או לסוום מדס פר כקן סמשים ושעירי סולרך לומר בשס: - חנושים ומאחים. מך משקל כולו:

حَكْرُد لَمُن لِحَبُد لَمُن حَزْد: and the base thereof. מְנְוְעִי, וֹנְעַ כִּיּוְבַא נִיָּע בַּסִיסִיה: all the vessels thereof, and the laver וני מוביא בהקטא נית כל \$\$ וְאָטַ מִּוְבָּח הַעַּלֶּה וְאָתַ־בְּלַ and the altar of burnt-offering with מוְבָּח הַקִּטְהָה: בְּלַמְנִיעְ בִּיּסְמִּיֹאִ: מִּלְנִיטְאִ וְנִיעְ מִנְּנִיאִ incense, וְאָּטַ הַמְּוָבִי וְאָטַ בַּבְּיִנִי וְאָט vessels thereof, and the altar of thereof, and the candlestick and the لهُن لِهُمْ لِمُهُمْ لِمُالِ ڶۿ۬ڵۦڂؙۮۦڂڂ۪؞ڔ ווֹט פֿטובא ווֹט כֿל מָנוִבוּ וּוֹט and the table and all the vessels testimony, אָבון הַמְּבֵוני: אָרוֹנְא דְּסְהָרוּהָא: tent of meeting, and the ark of the יּ יִּמְשַׁחְמָּ בִּוֹ אָת־אַּהֶל מוֹעֵּד וְאָת וטבב ביה וה משפן זמנא ונת And thou shalt anoint therewith the .lio gnitnions : ياتان מְשְׁתַת לְּבֶשׁ יִהְיֶה: perfumer; it shall be a holy בוסמנו ממט בבוט פובמא (בַלַע מָבַלַעַע מַגְּהָע בַלַעַ הָּמֶּן compounded after the art of the לוְבַשְׁאַ בּוּסֶם מִבוּסַם מובֹּג anointing oil, a perfume וֹמְשָׁים אָבוּ שָׁמָן מִשְּׁחַת־לֹּדֶשׁ נטמביר ימיה משח רבוח And thou shalt make it a holy מָלָג בוּנֹא: نَشْمًا لَيْنَ لِيا: בְּסְלְמֵּו לִוּדְשָׁא וּמִשְׁם וֹוִתְאַ shekel of the sanctuary, and of olive المراب المراب المراب المرابع ا ולַגּיעָא מַהָקל הַמָּישׁ מָאָר and of cassia five hundred, after the

וְמַבַּאִמָּ אָמָם לְכַבוֹן לֶי: °° נְאֶטְאַבְּרֶן נְאֶטְ בְּּלֶּגִּוּ טִמְּאֲבִי נְיָהְ אַנְּרֵן נִיָּהְ בְּּנְנִי, מִּבְּרֵּ

ود إجمارة لالمنا المرب والمربية المربية בַּלְ עַנִּגָּהַ בַּעִים וֹלֵבַהָּ:

¿ببت،۵۵: שֻׁמֶן מִשְׁחַת־לֹּבֶשׁ יִהְיֶה זֶה לִי לְמִימַר מִשָּׁח וְבִּוּת מּוּדִשְׂאִ

מולאו לכ לילנד לעון וטַקביש נְהָהוֹן וִיהוֹן לַבָּשׁ

נטבֿבּה:

كَالُـٰرُٰر: يبتا جنونهم

<u>וֹבי, בון פֿבֹתוּ, בְבַבוּכוּן:</u>

Lτ

toucheth them shall be holy. they may be most holy; whatsoever And thou shalt sanctify them, that

priest's office. they may minister unto Me in the his sons, and sanctify them, that And thou shalt anoint Aaron and

throughout your generations. be a holy anointing oil unto Me children of Israel, saying: This shall And thou shalt speak unto the

31

30

67

57

†7

(ישעיה נא, מו), וכמו לוקע הְפְּבֶן (שם מב, ה), שהמעם שהוא למעלה, והרי הוא כמו רקע, רגע, ואינו כמו לגע הַיָּס (25) רוקח מרקחת. רוקם שם דבר סום, וסמעם מוכים סשמו, עד שקלע סרים וקפחו לשמן שעל סעקרין:

מלכים שהן כמין נור: (26) ומשחח בו. כל סמשימות כמין כ"ף יונית, מון משל מומנום ומערובום: מעשה רוקח. שם סמומן בדבר: מו מעס, קרוי מרקחמ: רקח מרקחת. רקח סעשוי על ידי למעה, וכל דבר המעורב בחבירו, עד שוה קופח מוה או ריח

כלשון עברים: משומין וְבַּמְשָׁיִמּ שְׁמָנִיס יִמְשְׁמוּ (עמוס ו, ו), לשון מרמית ברן כן יפד המלך שוה מנוך גדולפן, ושלר משימום, כמו רקיקין ממורגם לשון רבוי, לפי שאין לורך משיחחן אלא לגדולה, כי כאויים אף כל כאויים. כל משיחת משכן וכסנים ומלכים אני בין ראוי בין שאינו ראוי, מלמוד לומר כבשים, מה כבשים ממוך שנאמר כל הַנֹּגַע בַּמִוְבַּח יִקְדְשׁ (שמוח כמ, לו), שומע כארי לסס אין מקדשין. ושנויס סיא משנס שלימס אלל מובח, . אלא שראוס במיס שלא יבלעו את השמן, ואחר כך הליף עליהס _ ולינה, ומצול יוה, ואינו נפדה ללאת לחולין, אבל דבר שאינו - השקרין, אמרלו ר'יהודה, והלאלמוך אם השקרין אינו מיפק, שרח, משנכנם לחוכו קדוש קדושם הגוף, להפשל ביולא י"ב לוגין, ונמלקו בו מכמי ישראל, ר'מאיר אומר, בו שלקו אם - קדשים, ומה היא קדושמם, כל הנוגע וגו', כל הראוי לכלי (+2) וקדה. שם שורש עשל, וצלשון מכמים קליעם: הין. (29) וקדשה אוחם. משימס זו מקדשת לסיות קדש

﴿ كِلُّ لَا لَا يُعْ كُلُّ لِهِ نِهِ رِبُرُ لَا كُرُفُ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ بْخَرَيْنَ حَرْبُ لَا يُتَمْرُهُ فَكُلِيدٍ بَجَلُمِونَيْكِ خُهُ لَيْهُ خُدُا خُزْنَيْكِ

ជូ៥ជួក: (a) \$4_1\L ंद्धी देखेंस אָישׁ אָשֶׁר יָרְקַח כְּמֹחוּ וַאֲשֶׁר וּבֶר דִּיבַפָּים דִּבְּנְתִיה וּדִימִין

: با ثانا: סַמּים וּלְבַנָּה זַכָּה בָּר בְּבָר <u>ַנּ²%מֶר יְהוְה אֶל־מֹשֶׁה קַח־לְףַ</u>

רוֹקַחַ מְמָּלֶח מְּחָוֹר קֹדֶשׁ: 🤃 पृष्णं प्रं श्वेत् येवेट्य ट्रिय वर्षेक्षंत

קדשים הקנה לכם: وقون جوير بيوب جهُب كالأثار في إَيُّمُ لَا ثُمُّ ثُمُّ لِللَّهُ لِمَا لِأَنْ ثُمِّ لِهِ الْأَنْ ثُمِّ لِللَّهُ اللَّهُ لَا يُعْلَمُ لَا يُعْلَ

> לילא הוא קילשא יהי לכון: אַבֿם לָא וּיִסְבּׁ מֹלְ בֹּמִּבֹא בַּאֹנְמִא לָא וִעַּפֹּבּ

ದೆಳವೇಗ: מניה על הילוני וישהיצי

בכולא מעלכן למעלכן ובו: וֹטַלְבּוִנִּטֹא בּוּסְמָּגוֹ וּלַבְוָנִטֹא נאַמַר ייַ למשָה סַב לַדְּ

بد خطيليه: בוסם מוְבַּר בוּסִמָנוּ מִמָּבַר וַתַעַבֶּיד וְתַה קַמֹרֶת בּוּסְמִין

حِثِم طِيلُمِيلُ فَتِي خُدِيلًا: ומֹלא בֹאֹזמון מומבו לַבַ שַּמֹן منت كألم فلايانه خمهوا וטֹאַטוַל מֹנַּע וֹטַבַּיל וֹטִמַּגוֹ

> holy unto you. thereof; it is holy, and it shall be like it, according to the composition be poured, neither shall ye make any Upon the flesh of man shall it not

from his people.' upon a stranger, he shall be cut off it, or whosoever putteth any of it Whosoever compoundeth any like

٤٤

78

each shall there be a like weight. spices with pure frankincense; of and onycha, and galbanum; sweet Take unto thee sweet spices, stacte, And the LORD said unto Moses:

and holy. perfumer, seasoned with salt, pure perfume after the art of the And thou shalt make of it incense, a

be unto you most holy. where I will meet with thee; it shall testimony in the tent of meeting, small, and put of it before the And thou shalt beat some of it very

אלא הרוקחו (כרימות ה.): ובמחכנחו. לשון משנון, כמו מומר, ואף סעשוי בממכונמו של זה, אין ספך ממנו חייב, הין שמן, אבל אם פחח או רבה שממנין לפי מדח הין שמן, מממניו, לה מעשו החר כמוסו במשקל מממנין הללו, לפי מדת סשמן סוס עלמו: ובמחכנחו לא חעשו כמוהו. נקכוס (וצ) לדרחיכם. מכאן למדו רצומינו לומר שכולו קייס מעוע סמיס שניס, נעף ושחלם וחלצנה ג', הרי ה', סמיס,

(33) ואשר יחן ממנו. מלומו של משל: על זר. שלינו ממכנמ הלבנים, וכן בממכונמה, של קטורמ:

למדו רבומינו (כרימומו:) י"מ קממנין נממרו לו למשם בקיני, נמנין עמנו: סמים. אחריס: ולבונה זכה. מכאן שמנו באגודם מעניומינו ומפלמנו אם פושעי ישראל שיהיו שכטוב בין סממני שלטורח, ללמדנו שלא יקל בעינינו ללרף וחלבנה. נשס שרימו רע, וקורין לו גלצ"נא (גאלצאן) ומנאס ובלשון המשנה קרוי לפורן, וזהו שמרגם אונקלום וְמוּפְרֶא: (מסעריאק): ושחלח. שורש בשם, חלק ומלסיר כלפורן, לבוי נמף, ובלש"ו גומ"ה (גוממיה), וסלכי קורין לו שרי"הקה (48) נשף. סול לרי, ועל שלינו לל ל שרף הנומף מעלי הקמף בוכל כסונס ומככום:

ולשון בד, נרמס בעיני שסומ לשון ימיד, ממד בממד יסיס, זס סלרי וסלפורן וסחלבוס וסלבווס משקל שבעיס שבעים מוס. שוין משקל במשקל, כמשקלו של זה כך משקלו של זה, וכן שנינו, נאס: בד בבד יהיה. אלו הארבעה הנוכרים כאן יהיו כרשינה הינו נקטר, הלה בו שפין הת הלפורן ללבנה שתהה לשבולם, הקושט, והקילופה, והקנמון, הרי י"ם. בורים ייעַבּ לָךְ (דבריס ו, יח): על בשר אדם לא ייסך. מן נְרַדְ, וַכרכוס, סרי ח', שָסשבולם וגרד חות שסנרד דומס (2E) לא "סך. בשני יודי"ן, לשון לא יפעל, כמו לְעַעַן הלרי, והלפורן, החלבנה, והלבונה, מור, וקליעה, שבולח לשמיד לבא (סוריות יא:): זה. בגימעריא תריקר לוגין סוו: לרבות עוד כמו אלו, סרי עשר, ולבונה, סרי י"א. ואלו קן,

קדש. ממולח יסיס, ומסור יסיס, וקדם יסיס: לערב יפה יפה, מהפכו באלבע או בבוך: ממולח שהור בכף בילים מרופות לערבן עם המים, וכל דבר שאדם רולה המים במשומות כשמוהיגים את הקפיוה, כאדם המהפך ם), עַנְּמַיִן וְמֹבְּנִיְן (ימוקפֿל כו, כו), על שם שמהפכין מֿמ זס עס זס, ומומר מני שדומס לו וַיִּרְמוּ סַמַּנְְמִיס (יונס מ, (35) ממלח. כמרגומו מעורל, שיערל שמיקמן יפס יפס כמנום:

כל מועדי דבור שאקבע לך, אני קובעם לאומו מקום: מובח ספנימי שסוח בחסל מועד: אשר אועד לך שמה. (36) ונחחה ממנה וגוי. סיא קמרת שבכל יוס ויוס שעל

7\$1

خِيْتُ مِنْدِيْتُ كِلِهُ كِنْدِيْتِ: בְּמָּטִׁבְּנִינְשִׁ לְאִ עַזְּמְּמִיּ לְכֵּבֶׁם בּּרְמִיתַה לָאִ תַּעְּבְּרִין לְכִוֹן

د אָישׁ אַשָּׁר יַעַּשָּׁה כְּמִוֹהַ לְהָרֵיה גָּבַר דְּיִשְׁהֵיד דִּכְּנָתַה לְאָרָחָא בְּה וְיִשְׁהֵיצִי מִעַּמֵּיה:

כַב ווֹבַבַּב וֹבוֹנְב אָבְבַתְּמֶב בַאַמְב: וּמִבָּיִב וֹוֹ מִם מָמֵב לַמִּימַב:

אורָי בֶּן חָוּר לְמַמָּה יָהוּדֶה:

تَ لَكُنَا كُلَّاهُمُا، حُمَّا خَمْرُهُمْ قُلَا ثَارَ لَالْخَرَادَ، حُمِيْنَ خُمْرُهُمْ

ַ נְאֲמַלֵּא אָתָּוֹ רַוּחַ קְּקְכְמֶּה וּבְתְּבוּנֶה

ובְּוֹבְרָמִים מֹא לְהֹמֹּנִים בֹּבֹלְ וְבִּנִּנִים אָהֹא לְמִהְבֹּב בַּבֹלְ ΧĊĮ יבַבֶּסֶר יבַנָּחָשֶת:

מְלְאָבֶּׁוו:

: خائاء نائد קְבְּמֶר וְעְשֵׁי אָת בָּל־אֲשֶׁר בְּן יִבְבֶּרְ בֹּלְ-שְׁכִּם בֻּנְׁדִ דְּעָהִיהִ בְּחָבְּמָא ' בְּבִוּ יִבְּבֶּרְ בָּלְ אַנוֹלִיאֶּר פּֿן אַנוֹיִסְמֹּוּ לְמַמִּעַן זִיָּר אַנוֹלִיאָר פּר אַנוֹיִסְמַנּוֹ וַאָּנִי הַנְּהָ נְתַּהִי אָתוֹ אֶת נַאָּנָא

נאט לַּגַ_לָּגָי, וַאָּמָג: לְמֹגְעוּ אָּטִלְ מוּמָּד וְאָת־הַאָּרִן יָה מִשְּׁכּן וִמָּגִא וָיָה בְּפּוּרְהָא בְּעָרְ מִנְמָּד וְאָת־הַאָּרִן יָה מִשְׁכּן וִמָּגָא וִיָּה בְּפּוּרְהָא בְּעָרִינִא בְּפִּוּרְהָא

> كالمُم فالله خلا كُلُم أَنْ: הַעַּשָּׁר יקִטֹרֶת בוסמול

בר אוני בר הור לשבטא

וּבְבְלְ עֲבִין אֵנִי יְבְּוַעַ יְיָ בְּקְּכְּמָה וּבְסוּכְלְתָנוּ וּבְעַצַע אָלְהָים וֹאַהְלִימִית עִּמֵּיה רוּחַ מִן בַּוֹדִם

בַּבְעַבָּא יִבְכַּסְפָּא יִבְנְחָשָׁא: לַחְשָׂב מַחֲשֶׁבֶׂת לַעֲשֶׂוֹת בַּזְּחָב לְאֵלְפְא אוּשְּׁנָוֹן לְמֵשֶׁבַר

ַ לַמַּלַאָּעַ וּבֹאוּמִּוּוִע אָבוֹ מַבֹא לַאַּמָלַמָא

וגאלבוו זנו לכן בפפובטב: עַכּימִי לְבָּא יָתַבִּית חַבְּמִּתָא ĽΧ

בּהֹבוְנִי. וֹנִע כֹב מִנִּי מַהָּכֹּוֹא:

for the LORD. yourselves; it shall be unto thee holy thereof ye shall not make for make, according to the composition And the incense which thou shalt

'.əlqoəq sid morî flo that, to smell thereof, he shall be cut Whosoever shall make like unto

:Saring: **IXXX** And the LORD spoke unto Moses,

the tribe of Judah; the son of Uri, the son of Hur, of See, I have called by name Bezalel

and in all manner of workmanship, understanding, and in knowledge, of God, in wisdom, and in and I have filled him with the spirit

gold, and in silver, and in brass, to devise skilful works, to work in

all manner of workmanship. and in carving of wood, to work in and in cutting of stones for setting,

commanded thee: that they may make all that I have wise-hearted I have put wisdom, in the hearts of all that are Ahisamach, of the tribe of Dan; and with him Oholiab, the son of And I, behold, I have appointed

9

furniture of the Tent; that is thereupon, and all the the testimony, and the ark-cover the tent of meeting, and the ark of

(γε) במחכנחה. ἐαι‹γρααι‹σ: קדש חהיה לך לה׳. (+) לחשוב מחשבות. מריגת מעפס מפנ:

שלה מעשנה הלה לשמי:

למכרה ללבור:

(ב) קראחי בשם. לעשות מלחכתי, חת בנלחל:

כומ סקדם: ובחבונה. מזין דזר מלגו ממוך דזרים שלמד: ובדעה. וכל אשר נממי זו מכמה, ועשו את כל אשר לוימיך: (3) בחכמה. מס שקדס שומע דנריס מחחריס ולמד: (6) ובלב כל חכם לב וגוי. ועוד שחר חכמי לג שנכס,

במלואה, לעשות המשבלת למדת מושב האבן ועוביה: ומרש ען קרוי נגר: למלאת. לסושיבס במשבלות שלס (198) להריח בה. אצל עושה אתה במתכנתה מעלך כדי כ).ואונקלום פירש,ושנה בפירושן, שאומן אבנים קרוי אומן, (a) ובחרשת. לשון אומנות, כמו קרָשׁ קרָס (ישעיה מ,

(ד) ואת הארון לעדות. ללורך לומות העדות:

- בּבֶגִים וֹאֵט מוֹבָּח הַקִּטְבֶה:
- כּבְינו וֹאָטַ_עַכּוּנְיִ וֹאָטַ_כּוּנְיִ: וֹאָטַ מִּוֹלֵּטַ טִּמְלֵטַ וֹאָטַ כַּבְ וֹנִטְ מַבְּבֹּטֹא בַּמְּלְטַא נֹנְטַ כֹּבְ
- جير جحيا: توثم خُمَتَالًا تَحِبًا لَمُن خَنْتًا خَلَيْهِ خُمَتَالًا خَتَتْمُ أَنْن נְצֵּע בֹּלֵיבֵׁ, וַמְּבֶּנְבַ נְצֵּע<u>ַ בֹּלֶב</u>, וֹנִע לִבוּמָּ, מִּמִּנִּמָּא וֹנִע לִבוּמָּ.
- בּוֹנְעַבְ יַעְּשָׁנִי (פּ) עַפּֿמִינִם כַפַּוֹבְתָה פֿבָבן אַמָּב. פֿקבע בּיִּסְמִּיָּא בְפִיּבְתָּא פֿבָב וֹאָט מְּמֹלֵו עַפֹּמְטֵוֹע וֹאָט לַמְבָּט וֹנִט מַמָּטִא בּוֹבוּטַא וֹנִט
- בּ וַיְאַמֶּר יְהְוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאִמְר:
- ₩₩###### לְּבְנְינִיכָּם לְבַּמִּע כָּי אָׁנָי יְבִוֹנִי בּׁ, אָנְע נְיָנִא בּׁנֹּוֹ, וּבְּנוֹנִכְםְ זַּגְלָ, טַּהְּרֵנוֹ אָנֵרִ אָּנִי נִינִא s באמר אַף אָת־שַׁבְּלַתְיַלִי הַשְׁעָלַרוּ לְמֵימָר בְּרָם יָת יוֹמֵי שַׁבַּיָּאַ וֹאַטַּׁע וַבְּבֶׁר אָּלְבַלֹּוֹנוֹ וֹאָבֹאָלְ וֹאַטַּ מִבְּילָ מִם בֹּוֹוּ וֹאָבֹאָלְ
- بَرَثَارِكَ: וְנְבְּרְתָּה הַנָּפָשׁ הַהָּוֹא מָמָּרֶב בּׁי בְּלְ הַנְּמְמִי בְּהִ מְלְאַבְּר יִהְקְמִי אָרִי כְּלְ דְּיִנְּבָּרִי בִּהּ הַנְאַ לְבֶּנֶם מְּחַלְלֶּיֶה מָנִים יוּמְּים הִיא לְכוֹן דְּיַחֲלְנַּה אָהְקְּשְׁלָא וְהְמִנְנִיטִׁםְ אָּטַ עַהְּבָּּטִ כָּי. לַנְבָהְ וֹטִּהְנוּ וֹטַ הָּבַּטֹּא אָנוּ. לוּדִּהָא

ווט מֹבְבַּטֹא בַּקְמָנִט בּוּסְמִוֹא: הַשְּׁהְרָה וְאָת־בְּלִ" שָּׁנְרְיָהְא דָּכִיתָא וָיָה בָּלְ שְּׁנָהָא וֹאָטַ עַהָּאַלְעוֹן וֹאָטַ־בַּלְּגִו וֹאָטַ וֹנִט פֿטִיבָא וֹנִט מִנְעַנִי וֹנִטַ

- מְנְוְעִי וְיָׁעְ בִּיּוְרָא וְיָעְ בְּסִיםִיהִי:
- לְבוּהֵׁ בְּנוְנִי לְהַּפֹּהֵא:
- يوظرانك يفجدنا:
- נֹאַמֹּר וֹן לִמְמָּר לִמִּימָר:
- למבה אבו אלא ג' מפבאכון: בין מימָרי יביניכון לְדָריכוּן
- עַבִּירְחָא וִישְׁמִּיצִי אֲנְשְׂאׁ חַהֹוּא מְגּוֹ עַמֵּיה:

and the altar of incense; pure candlestick with all its vessels, and the table and its vessels, and the

8

- all its vessels, and the laver and its and the altar of burnt-offering with
- minister in the priest's office; and the garments of his sons, to holy garments for Aaron the priest, and the plaited garments, and the
- commanded thee shall they do.' place; according to all that I have incense of sweet spices for the holy and the anointing oil, and the
- :Sarivas And the LORD spoke unto Moses,
- I am the LORD who sanctify you. generations, that ye may know that Me and you throughout your My sabbaths, for it is a sign between of Israel, saying: Verily ye shall keep

Speak thou also unto the children

off from among his people. work therein, that soul shall be cut to death; for whosoever doeth any that profaneth it shall surely be pur for it is holy unto you; every one Ye shall keep the sabbath therefore,

- (8) המהורה. על שם זהג מהור:
- (1) ואח בגדי השרד. אומר אני לפי פשומו של מקרא, (11) ואח קטורח הסמים לקדש. לנורך הקמרת הסיכל
- של קלעים ומרגום של מכבר, שהיו ארוגים במחמ, עשויים ואין לו דמיון במקרא, ואני אומר שסוא לשון ארמי, כמרגוס המראה: מחלליה. הנוסג בה מול בקדושמה: יש מפרשים לשון עבודה ושירום, כמרגומו לבושי שמושָם, (FI) מוח יומה. אם יש עדים והקראה: באחד מסס ארגמן או מולעם שני בלא שש: בגדי השרד. לדעה. האומום בה, כי אני ה'מקדשכם: וְמִולַעִּמ סְשָׁנִי עְשׁוּ בְּנְבֵי שְׁרֶד לְשְׁרֵמ בַּקֹרֶשׁ (שמות למ, ה), המשכן: כי אות היא ביני וביניכם. הות גדולה היה שָׁנִי (שׁס ח), ונכחין דברי, שנחמר ומן הְמְבֵנֶה וְהְטַבְנְמָן מדחה מפניה. כל חבין ורקין מעומין, למעט שבח ממלחכת אלו בגדי ששרד שם, בגדי המכלם והארגמן ומולעת שני שהפקדתיך ללוותם על מלאכת המשכן, אל יקל בעיניך לדמות שאי אפשר לומר שבבגדי כסונס מדבר, לפי שנאמר אללס שסוא קדש:
  - נטבים נטבים, ללי"דין בלע"ו (שלינגווערק):
- יב), וְנְמְנִי שְּנְי פְּנָר פְּרָבְּמְן (שם יג), וְנְמְנִי שְנִיסְ בָּנֶר מוֹלִשִם אף על פי שמהיו רדופין ווריוין בוריוות המלחכה, שבת חל סלמוריס בפרשם מסעום, וָנְמָנוּ שָּנְיוּ בְּגָר מְּבֵלָם (במדבר די, אם סשבת מפני אומס מלחכם: אך את שבתוחי חשמורו ואח בגדי הקדש לאסרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן, אלא (צו) ואחה דבר אל בני ישראל. ואתה, אף על פי
- ולא סווכר שש עמסס, ואס בבגדי כסונס מדבר, לא מצינו בינינו שבחרתי בכס, בסנחילי לכס את יוס מנוחתי למנוחה:

ַנְלֶות: ז ובום במבות מבה מבהון

וּבְוֹנְתֹא מִבְנִמֹּאִ עַ מַּבָּא מַבְּנִלָּא מלאכַה שׁמַא יומין מִתְעַבֵּיד עַבִּידִתָּא

to death. sabbath day, he shall surely be put whosoever doeth any work in the solemn rest, holy to the LORD; the seventh day is a sabbath of Six days shall work be done; but on

השבת מות

לַמְּשִּׁיִם אָנַרַיַשָּׁבָּנָת לְדִילִם לְמָּצֶּבָר יָת שַּבְּּהָא לְדְרֵיִהוֹן וֹמְּמִבוּנ בֹדִּגַיִמְבַבֹּאַב אָטַ עַמָּבֹּט ווֹסְבוּנו בַּדִּג וֹמְבַאָּב וֹטַ מִּבַּטֹא

410 440:

יבְיוֹמָא מְבִיגֹּאִנו מְבָּנוֹ וֹנָנו: מַבַר יוֹ וְתְּישִׁה וְוֹי אַבְעָא את היא לעלם ארי שהא יומין בון מומבו ובון בנו ושְבּאַב

ceased from work and rested.' earth, and on the seventh day He days the LORD made heaven and children of Israel for ever; for in six It is a sign between Me and the

generations, for a perpetual

the sabbath throughout their

shall keep the sabbath, to observe

Wherefore the children of Israel

covenant.

91

ڲٛڔ۩؞ڡ؞ בְּעַנִי אֶבוֹ בַּעַבוֹת בַּאָבּבֹת אַתְּילְ בְּתָרְ סִינְיַ שְׁנֵי לְתָוֹת הַעַּהָת עַּמָּיה בְּשִּירָא דְּסִינִי נימן אָל־מֹשָׁה בְּכַלִּתוֹ לְדַבֶּר

בַּאָבוֹא וּבַּוּוִם בַּמָּבוֹגָּג מָבַע

בּוֹנִי וּבֿוֹן בֹּדוֹ וֹהַבֹּאָב אָנִע

מַשְׁבַיבַ אָנַר בַּעַרַ בַּעָּ

עי הוא לעלם פי־שַשָּ

[[[년대: (a)

בְּרֵית עוקם:

ליהי סָהַרוּהָא ליהי אַבְנָא ויחב למשח כַר שַּיצֵי לְמַלְּלָא

God. stone, written with the finger of tables of the testimony, tables of him upon mount Sinai, the two had made an end of speaking with And He gave unto Moses, when He

קדש לה׳. שמירם קדושמס לשמי וצמלומי: אסורים בכל מלאכם עבודה, ומוחרים במלאכת אוכל נפש:) מלמד וכו', ומשה בליווי אמר לישראל, קחו מאחכם דייקא בי אם בּיוֹם הָכִּחְשׁוֹן שַבְּּמוֹן וּבִּיוֹם הַשְׁמִינִי שַבְּמוֹן (שם, למ), - כל חִיש, רדיינוגם ערברב, כמו שדרשו רבוחינוז"ל, חיש חיש, (ויקרא כג, לב), אפור בכל מלאכה, אבל יום טוב לא נאמר בו - הוא בהדיא בווהר ויקהל, אשר על כן בלווי הקב"ה כמיב מאת אוכל נפש, וכן יוס הכפורים שנאמר צו שַבַּמ שַבְּמוֹן הוּאֹ לְבֶם - עד למחרת יוס הכפורים, שהיו ישראל מרולים להקצ"ה, וכן שבחון. לכך כפלו הכמוב, לומר שאמור בכל מלאכה, אפילו - רדמו מההר עשו העגל, ומשה לא הגיד לישראל נווי המשכן (15) שבח שבחון. מנוחח מרגוע ולא מנוחח עראי: (שבח היה בארבעים ימים הראשונים, ערם עשוחם העגל, וקודם

מנומס לעלמו, לְשַׁבֵּר סמוון מס שסימ יכולס לשמוע: בו לא יישף ולא ייגע (ישעיה מ, כה), וכל פעלו במאמר הכתיב מחקשמת בכ"ד קשועין, הן האמורים בספר ישעיה (ג, חכד), שמשיב נפשו ונשימה בסרגיעו מעורה סמלאכס, ומישכחוב - סיס יכול ללמוד כולס בומן מועע כוס. דבר אחר, מס כלס (עו) וינבש. כמרגומו ונח, וכל לשון נופש הוא לשון נפש, ככלמו, כמיצ מסר, שנמסרה לו מורה צממנה ככלה לממן, שלא

בניסן. (נ"ע מובא, דילמא הכל כסדר, ונווי הקב"ה למשה סקב"ס לישרמל, ולממרמ סממילו בנדבמ סמשכן וסוקס בממד שסרי בי"ו בממוז נשמברו סלומות, וביוס סכפורים נמרלס מעשה העגל קודה לצווי מלאכת המשכן ימים רבים היה, אחו. מלמד שהיה משה שומע מפי הגבורה, וחוזרין ושונין (18) ויחן אל משה וגר. אין מוקדס ומלומר במוכה, אחו. המקים והמשפטים שבואלה המשפטים:

אף מלמיד מכס לריך לסיות בקי בכ"ד ספרים: ולא מערב רב, לפי שהם גרמו בנוקין וק"ל): - ככלתו.

. אם ססלכס שניסס ימד: - לחח. לחם כמיב, שסיו שמיסן

IIXXX

מֶת הַנְת לְוֹי בומלני מאַבא מאַבים לא נדעני קפְּנֵינוּ כִּי־זֶרוּ מֹשֶׁר הָאִּישׁ אֲשֶׁר עַשְּׁה לְנֵנּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכּוּ מִּים עְּבִּיִד לֹנָא דַחֲלָוֹ דִּיהְכָּוֹ מַלְ אַנְוֹעָן וֹיִאָמְרוּ אַלְוּן לַוּםו מַמָּא מַלְ אַנִּוֹן וֹאָמָרוּ כִיִּיִ לֶבֶבֶת מִן הָהָר נִיּקְהַל הִעָּׂם נוֹבא בֹמָם כֿיַבְהָּהָה は設に

לנוכם ולוניוכם ובלואו אלו: לוֹמֶׁג עַוֹּעָׁב אַמֶּבְ בֹאָוֹנָג וֹמֶגַּבָם رزهم هُكِتُوا هَلَالًا قَلَامِ بَهُمُلَا

\$<_&!! עַוֹעִר אָאָר בֹאִנוֹנִעִם נוֹבִּגאִ עַנְעַבּאַ עַבָּאָנְדְנִעַן וֹאָנִיגאָנּ וּנִטְּפּּׁבְׁעִּיְ כַּבְיַבְמְּּם אָנִיבַוֹּמָנִ יפּּבוּעוּ כַבְ מַּמָּא נִנִי עַבְּמָּ

ب المراب المراب المربية المربية المربية المربية المربية المربية المربية المربية المربية المربية المربية المربية هَٰمُ لا جُعْرِيْنِهِ نَهٰدُجُمْ خَهْد يَجْمَدِ جَمْرًا يَنَامُنَك نَهٰدُجَم ַ וֹנּהַתְּבְוּנִ הַלְּבָ תַּפַבְוֹע וֹנְאָמִרְנִּ בִּוֹפֹּא וֹהַבְּבַנִיה בִּנגָל מַטַּבָא וַיִּקַח מִיָּדֶם וַיָּצַר אֹתוֹ בַּמָהֶט וּנְסִיב מִיּדְהוֹן וְצָר יָתִיה

> יַרְעָּלָא מָא הַנְּה לֵיה: באַפֿלוֹא מאַבֹלא בּמֹלִבוֹם לַא לבומלא אוו בון קמו עולוא לְמִיתַׁע מִן מִוּבְא וֹאִעַבְינִיתִּ וְחַוֹא עַמַּא אָרֵי אוֹחַר מֹשֶׁה

לנת אַבורן:

להגכון בבוכון ובלטכון נאנטו

خيبا يختبا فدرك

アプロログ

خُلْكِ:

באַפֿלוּך מִאַרְעָא דָּמִצְרָוֹם:

know not what is become of him.' up out of the land of Egypt, we this Moses, the man that brought us god who shall go before us; for as for and said unto him: 'Up, make us a themselves together unto Aaron, the mount, the people gathered Moses delayed to come down from And when the people saw that

IIXXX

them unto me.' and of your daughters, and bring the ears of your wives, of your sons, off the golden rings, which are in And Aaron said unto them: 'Break

ears, and brought them unto Aaron. golden rings which were in their And all the people broke off the

Egypt. Drought thee up out of the land of This is thy god, O Israel, which made it a molten calf; and they said: fashioned it with a graving tool, and And he received it at their hand, and

מורס לנו דרך אשר נעלס בס, עמס לריכין אנו לאלסומ אשר בלויר כקיע סשמיס: אשר העלנו מארץ מצרים. וסיס האיש. כמין דמות משה הראה להם השמן, שנושאים אותו אשר ילכו לפנינו. אלקות קרנק איוו לקס: כי זה משה משם עד יום המחרת, שנחמר וַיַּשְׁבָּימוּ מִמְּהַבָּ וַ יַּעֵבָי ענֹים: ביום המעונן, בין קודם חלוח בין לחחר חלום, שהרי לא ירד כדאימא במקכח שבח (פע.), ואי אפשר לומר שלא מעו אלא לעולס, אמר להם מת משה שכבר באו שש שעות ולא בא וכו', ואפלה וערבוביא, לומר ודאי מת משה לכך בא ערבוביא בממוז, בי"ו בא סשמן וערבב את סעולס, וסראס דמות חשך עמו, שהרי בז' בקיון עלה, נמלא יום ארבעים בשבעה עשר להם שלימים, ארבעים יום ולילו עמו, ויום עליימו אין לילו כסבורים הם שלותו יום שעלה מן המנין הוא, והוא אמר (I) כי בשש משה. כמרגומו לשון מימור, וכן פּ שֵׁשׁ רְכְּפֹּו (3) ויחפרקו. לשון פריקמ משה, כשימלוס ממוניסס ימלמו

קימיד, כמו ברכו מגורם ברך: הממינו ופרקו מעל עלמן: פרקו. לשון לווי, מגורם פרק במכשימיהן, שמא ימעכב הדבר, ובמוך כך יבא משה, והם לא (2) באזני נשיכם. אמר אסרן צלצו, סנשיס וסילדים מקים ילכו לפנינו:

מו פמיר: משה להר אמר להם, לסוף ארבעים יום אני בא בחוך ו'שעות, אוד בזכור. כמו מנומי, כמו בְּבָּחָהִי אָת בְּעַיר (שמום ט, כט), (שופטים ה, כח), וַיְּהִילוּ עַד צֹּוֹשׁ (שׁם ג, כה), כי כשעלה - הם מפורקים מנומיהם, דישקריי"ר צלע"ו (ענטלחוטעט):

וסס שמשלוסו, ולמר כך סמעו למ ישרלל למריו: אלסינו, מכאן שערב רב שעלו ממלרים סם שנקסלו על אסרן כגימערים של מסכס: אלה אלהיך. ולה נהמר הלה מסכה. לשון ממכמ. דבר ממר, קל"ס קנטרין זהב היו בו, שבונו של יושף מפוך נילוש, והשליכו לפוך שַפּוּר, וילה העגל: בידו שם ומס, שכתב בו משה עלה שור עלה שור להעלות מסוך דמוסי בנין שנסמעך בו במנריס (סנסדרין קס:), וסיס ממלרים ועשלוקו בכשפים, ויש לומרים מיכק קיק שם, שילל כיון שהשליכו לַמוּר בַּפוּר, במו מכשפי ערב רב שעלו עמהם (גראבשמיכל), ומוייפין על ידו חוחמות: . פומנום שמורלין בו בוסב מומיום ושקדים שקורין בלע"ו ניי"ל ווסו שמרגם מונקלום וַלַר יָמֵישׁ בְּוִיפָּמֹ, לשון זיוף סום, כלי בלוחות ופנקסין, כמו וכְּמֹבּ עָבְיוּ בְּמֶבֶע מֻלֵּיוֹ (ישעיה ח, ה), שמוכלין ומוכטין בו לוכום בזסב, כעט סופר המוכט מומיום ה, כג). והצ' וילר לשון לורה, בחרט כלי אומנות הלורפין (ישעיה ג, כצ), וַיְּנְר כְּבְּרִיִם בָּשָׁף בִּשְׁנֵי הַרִּיִעִים (מלכים־ב לשון קשירה, נמרט לשון מודר, כמו וַסַמִּטְפְּמֹוֹת וַסְמַרִישִׁים (+) ויצר אותו בחרש. ים למרגמו נשני פניס, סממדוילר

ניקָבֶא צְּבַּרֹן נִיאָטָר תַּג לַיהנָה ַ וּנֹבא אַנַבוּן וּנֹבוֹ מֹוֹבּנוֹ לַפֹּנֹנוּ ונוֹנֹא אַנַבוּן וּבֹּנֹא מַבַבּטֹא

וֹאֶשׁנִי וֹנֹשׁמוּ לַגַּעֹב: (פּ) נינאו שְלַמִים נישָׁב בַּאַבָּע נישְׁבִּיְמוּ מְמְּחֲבְיִם נִיּמְּלָוּ מִלְּח

מֹאֶבֶא מֹאַבֶּוֹם: حُد مِتْ مَقَانِ مَقَانِ كُمُ لِللَّهُ لَا يُمْكِرُنُ اللَّهِ ַ װְּבַבֶּר יְהְוָה אָל־מֹשֶׁה לֶךְּבֵּר

באבום: هِرْب هِرَبْرِ نَشِلَهُم هِيْدَ آذِهُ لَا لَا حَارِ آذَا خُلاد حِادِ آذِ هِمُ اللهِ אַנוּיִלִים הֹמָּוּ כְלְיָם הֹלֹיב הַפֹּלֹיַב בּפּפּירְ בִּפּפּירְ הַבְּיוֹ הַבְּרוּ לְבִיוֹ הַיַּלְ קרו מהר מו־הדֶּרֶדְ צַּשָּׁר

بريات بالله: אָת הַעָּה הַנָּה וְהַנָּה עַם־קְשָּׁה־ וַיָּאַמֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רָאַיִּתִּי

لألماح: בְהָם נַאַכַּלָם נְאָמֶשֶׁר אִיהָךְ לְגָּוֹי וְיִהְקַךְ רִיגִּוִי בְּהֹוֹן נַאֲשֶׁיצִּינוּן י וְעַמְּה הַנְּיְחָה לֹּי וְיְחַר־אַפָּי וּכְעַן אָנַח בָּעוּחָךְ מִן הֵּדְיַמִי

בְּנְמִנְיִרִי נְקְרָא צְּׁהָרֵן וַצְּׁמָּר הְנְאְ בֶּרְם יְיָ מְחַר:

וֹשׁמוּ לִעוּוֹכֹא: נאַסטר עַמְיאַ לְמִיכַל וּלְמִשְׁמִּי נאַסּיקי עַלָּון וְקְּרִיבוּ נִבְּטָן נאלגימו ביומא דבחרוהי

מֹאַבֹּהֹא בַּמֹּהַבֹּוֹם: אַבוּ טַבּּיל עַמָּף דָּאַסִיקְמָּאַ ומַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה אָיזִיל חוֹת

בּאַפֿליף מַאַרְעָא דָּמָצֶרָים: رَهُمَادِ هَجْرًا يَالُحُنُكُ نَشِلُهُم מַטְּבָא וּסְגִידוּ לֵיה וְדַבַּחוּ לֵיה ĖĠĹĸĀ מן אורקא

בְּבֵין וְהָא עַם קַשִּׁי קָדֶל הוּא: נאַמָר וֹן לְמָמֶּר נִּלָ, צַּבְׁתַ מַּמָא

נאַמְבוּג וֹטַב לַמַּם סַנּוּ:

Гокр., To-morrow shall be a feast to the proclamation, and said: an altar before it; and Aaron made And when Aaron saw this, he built

up to make merry. down to eat and to drink, and rose peace-offerings; and the people sat burnt-offerings, and brought morrow, and offered And they rose up early on the

land of Egypt, have dealt corruptly; that thou broughtest up out of the 'Go, get thee down; for thy people, And the Lord spoke unto Moses:

Ζ

9

Egypt.' brought thee up out of the land of This is thy god, O Israel, which and have sacrificed unto it, and said: molten calf, and have worshipped it, them; they have made them a of the way which I commanded they have turned aside quickly out

it is a stiffnecked people. have seen this people, and, behold, I's see Moses and unto Moses: 'I

nation.' them; and I will make of thee a great them, and that I may consume My wrath may wax hot against Now therefore let Me alone, that

עשויה בבת החח, מחוך שהני בונה הוחו ומחעלל במלהכחי, וממהנים לשמוע: שימלה בי הסרמון ולא בהם, ועוד ראה ואמר, אם הם בונים שידבקו גרים בשכינה, הם שחתו והשחימו:

במשמע הזה גלוי עריות, כמו שנהמר לְצַמָּק בִּי (ברהשית לע, (6) וישכימו. השמן זרוס כדי שיממאו: לצחק. יש מלוי בו, שאם ימפלל עליהם לא יכלם (שמו"ר מב, י): סים שיבא משם ויעבדו את המקום:

מֹבֵל עַשֶׂב (מסליס קו, כ), ורמס שסילים מעשס שמן, ולמ סיס 'לְפְּנֵינוּ (שמומל־ב ב, יד), מף כמן נסרג מור: (פ) וירא אהרן. שסיס זו כום חיים, שנמת בְּמַבְנִים שוֹר יוֹ), ושפיכות דמים, כמו שנחמר יַקוּמוּ נָחֹ סַּנְּעַרִים וִישַׁמַקוּ

בינס)מובח לפניו, ויבן מובוח לפניו, ועוד ראס ואמר מוטב - ערב רב שקבלם מעלמך וגיירחס, ולא נמלכח בי, ואמרח טוב כאס חור בן אחות שסיס מוכיחס וסרגוסו, וזסו ויבן (לשון של מעלס: שחת עמך. שחת סעס לא נאמר, אלא עמך, פשומו. ומדרשו בויקרא רבה (י, ג), דברים הרבה ראה אהרן, בשבילם (ברכוח לב.), באוחה שעה וחודה משה מפי ביח דין לה מחר. ולא סיום, שמא יבא משם קודם שיעבדוסו, זסו מב, ז): לך רד. כד מגדולמך, לא נחמי לך גדולה אלא לופס לדמומס לגמרי: ויבן מזבח. לדמומס: ויאמר חג (?) וידבר. לשון קושי סול, כמון יַדַבָּר חָׁמַס קַשׁוֹמ (ברחׄשׁימ

אם סמובת, ום מביא לרור ווה מביא אבן ונמלאת מלאכתן (9) קשה עורך. מחזירין קשי ערפס לנגד מורימים

וסוא אומר הניחה לי, אלא כאן פתח לו פתח והודיעו שהדבר בין כך ובין כך משס בא: חג לה׳. בלבו סים לשמים, במוח (סו) הניחה לי. עדיין לא שמענו שהחפלל משה עליהם

مُعْدِنَهُ خُرْنَ لِأَدْرِ لِخُنْدِ لَائْكُلِا: בְּעַּהְ אֲשֶׁר הוֹצֵאָהָ מָאָנֶרִי אַ ينغود למָה יְהוָה יֶהֶבֶה צַפְּף ניְחַל מֹשֶׁה אָת־פְּנֵי יְהֹוָה אֶלֹהָיִוּ

ţċţ¤a &< ţţţyr \$&#: הְאָבְמָה שָׁיִב מִחַרַוֹן ב בְּרַעָּה הַוֹצִיאָם לַהַרָּג אֹמַם לַמַּדְ יאָמִרְוּ מִצָּרַיִם לֵאמֹר

هُمُنَّا خُيْلَةُجُهُ لَائِلُكُ، خُمْخُهُ: لْخُدِـ بَهْدُلًا بَيْهِمَ كَيْشُدَ هُمَّلُهُمْ אָטַ זָּבְמְּכִם כַּבוּבָבוּ, וַיַּמְּמְנִים كِيْصِ فِكِ رَفِيدِقِد هُكِيْتِهِ هَلَـقُدِ י ילוֹהְבֹאָל הֹבֹבְוֹשׁ אַהָּר וֹהִבֹּהֹשׁ ڂڹڿڶؚڟ

משְׁנֵי עָבְרֵיהָם מִזָּה יִמִּזָּה תַם כה לַהָה הְעָהֵת בְּיְדִּר לְהֹת בְּתְבִים הִהָּבִין לֹּהִת סְהַדּיִהְא בִּיִדִיה ينجر ييت منهم مرا ببند بنير ַבְּבֶר לַעֲשְׂוֹת לְעַמְּוֹי: (a)

خلاً الله

らばんはな: במגלנם פטוב בכ וכנד נֹאַמֹר למֹא זוֹ וֹשַׁלַלַ רוּנִזָּבַ וְצַּלִי מִמְּטִי בְּיִבֶם יִיָּ אֶלְבִייה

देख्याः בשקא דַמַלֵּילִקאַ לְמַעָּבַר שוכ משלול רוגוף נצמיב מו ילשׁיצַייוּקהוֹן מִעָּל אַפּי אַרְעָאַ לַלַמּלָא וֹטַׁבוּוֹ פֿינִי מוּרַיָּא ムはんなし 必要に付け 44× ترظدنا はれたぶい

וֹנְטַסְנוּגוֹ לַמָּלַם: בוֹבא בּאַמוֹנית אָמֵין לְבָּנִיכוֹן בַּבְוַבְבָּוֹ מְתַּוֹא וַבַּבְ אַבַּהֹא בעון במימרד ילומְבאל מּבֹבוֹב

ֻ לְמָמֶּבְר לְעַּמִּיה: וֹטֹב וֹגֹ מֹן בֹחִטֹא בֹמּכִּיִּ

מכא ומכא אוון בינובון: קים, בייירון מטבון גבביהון וְאָטְפָּנִי וּנְחַת מֹשֶׁה מִן שּוּרֶא

> pury great power and with a mighty forth out of the land of Egypt with people, that Thou hast brought Thy wrath wax hot against Thy God, and said: 'LORD, why doth And Moses besought the LORD his

of this evil against Thy people. from Thy fierce wrath, and repent from the face of the earth? Turn mountains, and to consume them them forth, to slay them in the speak, saying: For evil did He bring Wherefore should the Egyptians

shall inherit it for ever.' will I give unto your seed, and they all this land that I have spoken of your seed as the stars of heaven, and saidst unto them: I will multiply didst swear by Thine own self, and Israel, Thy servants, to whom Thou Remember Abraham, Isaac, and

His people. which He said He would do unto And the LORD repented of the evil

the other were they written. their sides; on the one side and on tables that were written on both tables of the testimony in his hand; from the mount, with the two And Moses turned, and went down

(11) למה הי יחרה אפך. כלוס ממקוא אלא מכס במכס, כמא של שלש רגליס אינו עומד לפניך בשעמ כעמך, קל וממר

גבור בגבור:

ילולין בוכומן, מה אמה אומר לי ואעשה אומך לגוי גדול, ואס לגלומ, זכור לישקב שגלה למרן (שמו"ר מד, ה), ואם אינן כשדים, אם להריגה, זכור לילחק שפשע לוארו לעקידה, אם לשרפה הם, זכור למברהם שמפר עלמו להשרף עליך במור וילאו עשר בעשר: , לאברהם ליצחק ולישראל. אס . אביסס נמנסס בעשר נסיונות ועדיין לא קבל שכרו, מנסו לו (13) זכור לאברהם. מסענרועלעשרמסדנרומ, מנרסס הרעה. משל משלת לסס:

ישבת לו באל שדי: (שם כו, ג), וליעק ב ימתר מֻנִי מֵל שַׁדַּי פְּרֵם וּרָבָה (שם לה, ימ), ישמר, ובַּקימותי בָּם בַּבְּבָּעָה בַּבְּבַּעָה בַּבָּבַעָּ לעולס, שנהמר בִּי נִשׁבַּעְמִי נְקָׁס הִ' (ברחשית כב, מו), ולינתק בסרים ולא בגבעות, אלא בך, שאחה קיים ושבועתך קיימת (21) והנחם. המעשמ ממשבה המרם להיטיב להם: על לה נשבעם להם בדבר שהוה כלה, לה בשמים ולה בהרך, לה לכקא של רגל אחד (ברכות לב.): אשר נשבעה להם בך.

סיס (שבמ קד.): (EI) משני עבריהם. היו האומיות וקראות, ומעשה ומים

- שביים מַלַבַבַּלְוָנַ: إستوجم مجمود אלהים הוא יجمع جمجة جيجة تانه بووتي ַנְיַבְּקְחָת מַעֲשֶׂת אֶלְהָים הַמָּה וְלִּיּהַיָּא עּיִּבְרָא דַּיִי
- यद्वेवेद्वेप स्वविद्याः בְּרַעָּׁה וַיּאַמֶּר אֶל־מֹשֶׁה קוֹל כַּד מְיַבְּבִין וַאֲמַר לְמֹשֶׁה קַל נּיִּשְׁמַּׁה יִּעִישְׁהָּ אָּעַ עַנְּלְ עַבְּּלִם יִּשְּׁמָּה יִּעִישְׁהַ יָּע עַלְּלָ
- מַנוש אָנכ׳ו מַמֶּה: נאון קול ענל עניל הקרה הקרים הליים הילשין קול הקרים הילשין
- בּלַחת וַיְשְּבֶּר אָמָם מַּחַת הַהֶּר: אַר משָה וַיַּשְׁלֵךְ מִיָּדֶר אָתַר ^{פּ}ּי נַיֵּרֶא אָת־הָעָגֶל וּמְהֹלָת נַיְּחַר־ ווְהִי כּאַמֻּר קרב אָל הַמּחַנָּה
- אָטַבַלוֹנְ וֹמִּבְאָבִיּ בְּלֵ נְנְגִירְ מַּלְשְׁנָהְ נַמְּנִם נַנְאָל נְדָרָאִ מַלְ אָפָּׁ. מַנָּא נְאָהָלִי נִע י וּיִשְׁרֶף בְּאֵשׁ וּיִשְׁחָן עַרְ אֲשֶׁר בְּנוּרָא וְשֶׁף עַר דַּהָנָה דַּקִיק וּיַפְּׁע אָע עַהְנָיָּגְ אָאָה הֹאָנְ יִנְסִיב יָה עִּנְלָא צַּעָּבַרוּ וֹאִנִּיר
- עַלְיו הַשְּׁאָה גִּדְלָה: הֹהֶע לְנִּ עִהָּט עַנִּיִע כֹּנִ עִדְּאַט לְנַ הַמָּא עַדֵּין אָבִי, אָנִינִיטָא וּיַאְמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהַרוֹן מֶה וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהַרוֹ מָא צָּבָר
- TF8: אַשְׁע זְנֵעְהְיָּהְ אָשְׁנִי בְּעָהְ אַשְּׁיִבְיִּהְ אָשְׁ זְנַהְיִּהְ אָשְׁ זְנַהְיִּהְ אָשְׁ זְנַהְיִּהְ אָשְׁ

- מַל לוּחַיָּא:
- לַבְבָא בַּמָּהֶבִינָא:
- מַּטַּה: במשלבון אל במטוכון אלא ניאמר אַין קול עַנּלְי עַבּוּרָה נִאַמר לְאַ קּלְ נִּבְּרִין דְּנְצְּחִין
- מוֹרֶא: קינוּגא ונופר וטבון באפולי רוגיא דמשה ורמא מידוהי יח וֹשׁוֹא וֹט מֹנֹלָא וֹשׁנֹנִין וּשַׁכֿוִן וּנֹנִנִי כֹּג לַנִיִר לַמָּהָנִינִאַ
- **خڌ، نھڑ&ے:**
- הְּלְוְנִי, עוְלָא בַּלָּא:
- はけらる ヒょな:

- writing of God, graven upon the God, and the writing was the And the tables were the work of
- in the camp. unto Moses: 'There is a noise of war the people as they shouted, he said And when Joshua heard the noise of
- them that sing do I hear.' deing overcome, but the noise of is it the voice of them that cry for them that shout for mastery, neither And he said: 'It is not the voice of
- broke them beneath the mount. the tables out of his hands, and Moses' anger waxed hot, and he cast saw the calf and the dancing; and came nigh unto the camp, that he And it came to pass, as soon as he
- children of Israel drink of it. upon the water, and made the ground it to powder, and strewed it made, and burnt it with fire, and And he took the calf which they had
- hast brought a great sin upon did this people unto thee, that thou And Moses said unto Aaron: 'What
- the people, that they are set on evil. of my lord wax hot; thou knowest And Aaron said: 'Let not the anger

77

91

- (פיינשניידען):
- (17) ברעה. נהריעו, שהיו מריעים ושמחים ולוחקים:
- שומען כשנטמרין לו: עניים גבורים הלועקים נלחון, ולא קול חלשים שלועקים וי, (יומא שו:), שבדקום המים ולבו בעניהם:
- סמלום, אמרה חורה כל בן נכר לא יאכל בו, החורה כולה כאן, לפני המקום:
- (18) אין קול ענות גבורה. אין קול סום נכאס קול שנאמר זיגף ס' פֶּמ בְּעָם, לא עדים ולא סמכאם, בסדרוקן אנשי עיר הנדחת שהן מרובין, עדים בלא התראה, במגפה, שלש מימום נדונו שס, אס יש עדיס וסמראס, בקייף, כמשפע מרם ומרש אחד בול, שניסס לשון מיקוק, אנעליי"ר בלע"ו וקעניום: וושק אח בנו ישראל. נמכוין לבדקס כמומום, פלונית, כך כל שעשועיו של הקב"ה בתורה: חדות. לשון עו), וכן פי מנֶם מִוֹרֶה בְּרָשֶׁת (משלי ה, יו), שוורין בה דגן דבר אחר, כאדם האומר לחברו כל עסקיו של פלוני במלאכה (O2) וייזר. לשון נפוץ, וכן יזורה על נוהו גפריה (איזב יה, (16) מעשה אלהים המה. כמשמעי, סוף בכבידו עשףן. יכל ישרהל מומריס והמננה להס: החה ההר. לרגלי ההכ:
- שלא מביא עליהם חעא זה: ארייםה: קול ענות. קול מרופין וגדופין, המעיין את נפש (IS) מה עשה לך העם. כמה ימורים פגלת שימרוך עד
- (91) וישלך מידו וגוי. אמר, מס פסח שסוא אחד מן (22) כי ברע הוא. נדרך רע סט סולנין חמיד, וננסיונות

מצְרָים לְאִ יָדַעְנִי מָה הָיָה לְיִּהּ לִיהּ ביאות אַמָּר בַבְּלֵנוּ בַּאָבוֹן يُّ هِنُول يَجْحُد جُهِيْدِ جِنَيْدًا طَهِيْد

חַמְּגָל חַזְּּח: וּשְׁנוּ בְיֹּ וֹאַמְּלְכֹּעוּ דֹאָמְ וֹנֹגֹא פֹּנִעוּ וֹנִעַדוּ כִּגְ וּבְמִנִינִי

خَطَيْريُات: بريع جد جدود ي بالا المراج ال

אַלְוּו בּֿלְ_בֹּדָנִ כְוֹנִי: וּיַאָמֶר מָי לַיהוָה אָלָי וַיָּאָסָפָּוּ ניעַקֹּר משָׁהֹ בְּשָׁעַר הַמַּהַנָּה

ال<u>⊢لٰ</u>د: בוא מואָן וווֹאָר מואָן בואָר מואָן בואָר מואָן كِهُمَدِ خَمَلَتُكِ لَكِدُلُا جُنهِ_جُنك_ מַּלְ_יְבְרָי נְמָּוּבִוּ מָמָּמַב ح ݣْݣِرْتْ، نْهْلْݣْݣْر هْ، ھە، ھە، ھىنىڭ ئىلىنىڭ ئىلىنىڭ ئالىلىنىڭ ئالىلىنىڭ ئالىلىنىڭ ئالىلىنىڭ ئالىلىنىڭ ئ וַיַּאִמֶּר לְהָם כְּּת־אָמָר יְהוָתׁ וַאָּמָר

כהְלָמֵשׁ אַלָפֿו אָיִה: ניפָּל מן־הְעָםׁ בַּיַּוֹם הַהְוּא דְּמֹשֶׁה וּנְפַל מִן עַמָּא בְּיוֹמָא נימה לניבני כדבר משה ועברי

וֹלִעַּׂע הַּבִּיכָּם עַּיּוָם בַּבַבְּר: ַנְיּאִמֶר מֹשֶׁה מִלְאַנִּ יֶדְבֶּם הַיּוֹם נַאַמִּר לַיְהֹנְה בֶּי אֵישׁ בְּבְּנִי וּבְּאָחָיוּ אֲרֵי

בְּטִּגְרִים לָא גְרַמִּגָא מָא בַוֹנִי בּוּטַבּׁן בֿבַמּנֹאַ אָבוּ בוּן מָמֵּע וַנְאָמֶרוּ לֶּי מְּמֶּנִר־לֶנֵנּ אֶלְיָּיִם נִאָּמָרוּ לִי צָּבִּיד לֹנָא דַּחָלֶן

בונבא ולפל מולא בבון: נאַמָּר לְמִם לְמָּג זַּלְיִר הִהְפְּבֶּרָקוּ נִאָּמָרִית לְהוֹן לְמֵּן דַּהְבָּא

خئت، سبل: אַהַרוֹ לְאַסְבוּהָהוֹן שׁוֹם בִּישׁ בּמוּל הוא אַבו בַּמוּלִנוּן נגָרָא מֹשֶׁה אָת־הְעָּם בָּי פְּרָעַ נִהָּוֹא, מֹשֶׁה נָת עַּמָּא צָּרַי

څڼږ: לְנִינוּ וֹאִינְפַׁנוּמָוּ לַנִינוּע כֹּלְ בַּנוּ נאַמֹר מוֹ בְּחַלְיָּא בַּיִי יִיתוֹן וֹשִׁם מְמִּע בֹטֹרַג מַמָּרִיִּטֹאַ

נון לוני~~ב~~יוני: אַנוני, וּלְבָר יָת חַבְּרֵיה נָאָנִשׁ למּמָהְבוּיםֹאַ וּלַמוּגִוּ יִּדָּב וֹעַ מֹנְבוּ וֹטוּבוּ מִטְּבֹת לִטְנַת ٩Ć

עווא פֿטַלָטַא אַלָפָּגן װּבָּבָא: בוו בוו בפטומא

: اڭاخ ילְאֵיקְאָה עֲלֵיכוֹן יוֹמָא דֵין יוֹמָא בּין קּוּרְבָּנָא קָּרָם יָיָ יוֹמָא בין קּוּרְבָּנָא

> Egypt, we know not what is become drought us up out of the land of for this Moses, the man that god, which shall go before us; for as So they said unto me: Make us a

the fire, and there came out this so they gave it me; and I cast it into hath any gold, let them break it off; And I said unto them: Whosoever

derision among their enemies— Aaron had let them loose for a people were broken loose—for And when Moses saw that the

themselves together unto him. And all the sons of Levi gathered LORD's side, let him come unto me.' camp, and said: 'Whoso is on the then Moses stood in the gate of the

ʻ.ruoddgiən companion, and every man his man his brother, and every man his throughout the camp, and slay every and go to and fro from gate to gate every man his sword upon his thigh, the LORD, the God of Israel: Put ye And he said unto them: 'Thus saith

thousand men. of the people that day about three to the word of Moses; and there fell And the sons of Levi did according

blessing this day.' may also bestow upon you a and against his brother; that He every man hath been against his son yourselves to-day to the LORD, for And Moses said: 'Consecrate

67

87

וסמפרקו וימנו לי: ואשלכהו באש. ולא ידעמי שילא כשר (יומא שם): (+2) ואמר להם. דבר אחד, למי וסב לבד, וסם מסרו (62) מי לה' אלי. יבא אלי: בני לוי. מכאן שכל סשבע

קַפְפְׁשָׁס (צמדבר ס, ימ): לשמצה בקמיהם. לסיות לסס וקוח ישרתל: (as) פרוע. מגולס, נמגלס שמלו וקלונו, כמו ופְרַע מֻמ רֹאַשׁ בר, יע), כך שנויס צמכילמא (פסחא פי"ב): אחיו. מאמו, סעגל הזה, וילה: (קב) בה אמר וגוי. וסיכן ממר, וֹבֶת לְמֶלְהִיס יָמֵרָס (שמות

סדבר הזה לגנות בפי כל הקמים עליהם:

אנלנ אַכּפַּבנע בַּעָּר חַטַּאַנְבָּם: גְּרְלָהְ וְשְּׁמְּה אֲצֶלֶה אֶל־יְהְנְה ° הְעָּׁם צַּהֶּם הַטְּאָהָם הַטְּאָרָם הַטְּאָרָם הַטְּאָרָ ַנְיָהִי מְמְּחֲבְת נַיָּאַמֶּר מֹשֶׁהֹ צֶּל־

بتخد يبيره جهم هجتر بهد: אָנָא חָמָא הַעָּם הַזָּה הַמָּאָר וַנְיָּשְׁב מִשֶּׁר אֶל־יָּהוָה וַיּאַמַּר

: ثَاثِاثًا ثُ هِذَا مُلْأَدُ ثِمَ مُوفَلًكُ مُهُد וְעַּמְרָ אִם מִּשְׁאַ חַמָּאַנָיִם וְאָם _

בְּיִלְ אֶמְבְוֹנִי מִסְפְּרֵי:

יפְּקרָתְי עַבְּהָרָם הַמְאַנָם: څكنه אָמֶּר דּבַּרְתִּי לֶבְּ הַנָּה מַלְאָּכִי וְעַמְּח בֵבְוּו נְחָה אָת־הַעָּׁם אָל

אַבְרְו: (ס) האו אין ביאה אַאָר האָר בּאָה בּיאה בּאַה בּרוּ ניּגּּף יְהְנָה אָת־הָעָם עַל אַשֶּׁר

كَانَاتُكُ اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّا الللَّا الللَّا ליִצְּחָל וּלִינְּלִילְ לַאִּמֶר לְזָּרִתְּנִּ אָמָב מֹנִים אַמָּב וֹנִילָם אָמָּב וּבְיִּלָם אָמָּב וּבְיִלָּם אָמָּב וּבִּילִם אָמָּב וּבִּילִם אָמָּב וּבּי ניְדַבֶּר יְהוְוָה אָל־מֹשָׁה בֵף

> ן מָאָם אֲכַפַּר עַל חוֹבֵיכוּן: יי עוָלֹא נַלֹּא יַלְתֹּן אָסַׁל לְלֵּנִם משה לעמא אַתון חַבָּתוּן וֹבְוֹנִי בְּיוֹמָא בַבְּטִרוְיִי, וֹאֶמֶר

דַרַרַב: בּׁבֹמוּ טַב מַמָּא טַבַּגן טוָבָא וער משה לקדם יו ואַמַר

نېڭىڭىنى: נאָם לַא מִנוֹנוּ כֹמֹן מִסַּבֹּרַבַּ ילהו אם הֹבלט לעוָבּיעוָן

אָמְבוּנוּב מִסָּפַבוּנ: נאַמָּר וְיִ לְמָמֶּר מִּן דְּחָב בֶּדְמֵּר

ואַסמַר לַאַּטַׂבָא בַּמַכַּילִית לַבַּ תַאַ וכמן אווגר דבר ות עמא

الماتلة には巨災 کای

بליעַלב למימר לבנף אָהָננָה: בְּלֵינִתְית לְאַבְרָבִים לְוֹאָטַל מכא אַט נממא באַסנטטא ומבול ון עם משה איזיל סק

> atonement for your sin.' peradventure I shall make will go up unto the LORD, have sinned a great sin; and now I that Moses said unto the people: Ye And it came to pass on the morrow,

made them a god of gold. have sinned a great sin, and have LORD, and said: 'Oh, this people And Moses returned unto the

hast written.' Thee, out of Thy book which Thou sin—; and if not, blot me, I pray Yet now, if Thou wilt forgive their

him will I blot out of My book. "Whosoever hath sinned against Me, And the LORD said unto Moses:

upon them. day when I visit, I will visit their sin go before thee; nevertheless in the unto thee; behold, Mine angel shall the place of which I have spoken And now go, lead the people unto

Aaron made. because they made the calf, which And the LORD smote the people,

saying: Unto thy seed will I give it— Abraham, to Isaac, and to Jacob, land of which I swore unto out of the land of Egypt, unto the people that thou hast brought up Depart, go up hence, thou and the And the Lord spoke unto Moses:

IIIXXX

78

31

(29) גולאו ידכם. אחם הסורגים אוחם, גדבר זה מחחנרו מכל החורה כולה, שלא יאמרו עלי שלא הייחי כדאי לבקש

במנמם: (35) ויגוף ה׳ אח העם. מימס בידי שמיס, לעדיס בלמ פורענום באם על ישראל שאין בה קלה מפרעון עון העגל: ופקדמי עליהם מעט מן העון הוה עם שאר העונות, ואין מלכלומס ימד, וממיד ממיד כשלפקוד עליהס עונומיהס, מלאכי. ולה הני: וביום פקדי וגוי. עתה שמעתי הליך מליך, וכן לדבר לו על מדוניסו (מלכים־מ ב, יע): הנה (05) אכפרה בעד השאחכם. מזיס כופר וקנומ וקמימק (4E) אל אשר דברתי לך. ים כאן לך אלל דנור במקום לסיום כסנים למקום: בי איש. מכס ימלא ידו בבנו ובאמיו: עליהם רחמים:

(בנכנט בס): בלוחרו ומעמידו בפחח ביח זונוח, מה יעשה הבן שלה יחמה למלך, שהיה מאכיל ומשקה את בנו ומקשמו, ותולה לו כים וכל מפלס, מה יעשו שלא ימעאו (יומא פו: ברכות לב.). משל

(וצ) אלהי זהב. ממס סומ שגרמת לסס, שסשפעת לסס זסנ

לנגד מטאמכס, להבדיל ביניכס ובין המטא:

ממני: ואם אין מחני. ווס מקרא קלר, וכן סרבס: מספרך. (28) ועחה אם השא השאחם. הרי מוב, היני הומר לך

191

لْلَاقَلَةُ، لَكِنْدُ لُلَائِدِنُمْ:: نمُحَيْنَة، خُطُنُك مَخَعُكُ لَتُرَمُنِ،

ĒËĖĿ: والمراض المرابع المراب בּי לא אָמֶלֶה בְּקְרְבָּוּ בָּי לָא אַסַלִיק שְׁכִינְהִי מִבּינָרִ וַלַנו עַבְּר וּגַבְּאָה בְאָּנִת מִּבְּגַא עַבְּר וּגַבָּה אָנִי,

شَلَيْ شَرِّيد: עַנּוֹע וֹנִעֹאַבֿעְנִּ נְקְאַ מְּעִנִּ אָנְתְּ בִּעְנִי נִקְאַ מְּנִנְ נִּבְּע וּיִּמְׁלֵּתְּ עִׁלְּם אֵּעַרְעַדְּבֶּרְ עִבְּיָתְ יִּמְּטָתְ עַּמָּאָ יָרִ פִּּתְּנָאְ בִישָּׁאָ

څېښا ځان: מֹבוֹנִב מֹמֹכֹנִב נֹאַבְמֹנִי מִנִי ظهَد هَدُه ثُدُم هُثَاد هُمُرُد هُمُ ل يَتَذَه هُمَرَد هُدَرَنَ \$ \$4_20.00 **₩Ü□** ניאמר יהוָה אַל־מֹשָׁה אֵמָר

מַתַר חורֶב: י וֹיְטְוֹאֹלְיִּ בְּוֹיִ יִמְבְאָלְ אָּעַ_מְּבִוֹם

يخْرَحْ مَاثِدٌ يُخِيُّ مِن مِن الْمِ كِلْمَلِيدَ: וֹטֹנִעְ כֹּלְ_מִבְעַבַּמַתְּ נְעַנֵּע וֹגֵאָ אֶבְ_ בּנִע אַנְלָפָּנָא נִטִוּנ, כַּבְ גַּטַבַּת הַמַּהַבְּׁה וְבֶּקְרָא כֻוּ צְּהָכִל מוֹעֵּדִ מַשְּׁרִיהָא וְקְרֵי כֵיה מַשְּׁכַּוֹ ימשֶׁה יַּמָּח אָת־הָאָהֶל וְנָטָה־

> וְטִעַּאָן וּפְּרוַנְאָן טִנְאָן וִיבוּסָאָן: וְבַוֹטִשֹׁי, וֹאָטַבוּוֹב זָט בַּנָּהַנָּאָ, אָמוָבָאָ, こなほんに

אַמִּגגּינְרְ בָּאוֹרְחָא: אָבׁוּ מַם לַמָּוּ לַבַּלְ אָּטַּ בַּלְמָא

הקרן ציניה עלוהי:

844 Y שפון זולב מלב לכן פֿבֿתו מֹאַ מבולב וֹאַמּוּגולב וּכֹתוֹ אַמֹּב הֹם_ וֹמִבֹאֹכְ אַטוּוֹ הֹם לַמִּוּ לַבַב נאַמר ין לְמִמָּר אִימָר לְבָנִי

זינְהון מְשוּרֶא דְּחוֹרֶב: וֹאַהֹבוִ בֹנוֹ וֹחִבֹאָן נִט טֹפּוּן

לְמַמֻּבׁוּעֹאֵ: לַמַּמְבּׁל בּית אַיּלְפָּנָא בַּמִבָּרָא אולפו מו פום וו ופוע ダアロイ ひけれる מֹמֹכֹוֹא کاہ

> —əzisudə[the Perizzite, the Hivite, and the the Amorite, and the Hittite, and and I will drive out the Canaanite, and I will send an angel before thee;

thee in the way.' stiffnecked people; lest I consume midst of thee; for thou art a honey; for I will not go up in the unto a land flowing with milk and

man did put on him his ornaments. evil tidings, they mourned; and no And when the people heard these

know what to do unto thee.' ornaments from thee, that I may therefore now put off thy moment, I shall consume thee; into the midst of thee for one are a stiffnecked people; if I go up Say unto the children of Israel: Ye And the LORD said unto Moses:

mount Horeb onward. themselves of their ornaments from And the children of Israel stripped

the camp. tent of meeting, which was without sought the Lord went out unto the came to pass, that every one that called it The tent of meeting. And it afar off from the camp; and he and to pitch it without the camp, Now Moses used to take the tent

מתר לו בשעת רלון לך עלה: אחה והעם. כמן למ מתר (שבת פת.): נאמר עלה. דבר אחר, כלפי שאמר לו בשעת הכעם לך רד, איש עדיר. כתרים שניתנו להם בתורב כשאמרו נעשה ונשמש

iaul:

ואמס ממריס בי, מרבה אני עליכס זעס: מלאך: כי עם קשה עורף אחה. וכששכינמי נקרנכס מעליכס: ואדעה מה אעשה לך. נפקודם שלר סעון, עמד ופנה מפניהם מאליו:

(1) לך עלה מזה. ארן ישראל גצוס מכל סארלות, לכך (4) הדבר הדע. שאין סשכינה שורה ומסלכת עמס:

בי לא אעלה בקרבך. לכן אני אומר לך ושלחתי לפניך מלאך: ועחה. פורענות זו מלקו מיד, שמורידו עדיכס (3) אל ארץ זבח חלב ודבש. הני הומר לך להעלוחם: זַעַם (ישעיה כו, כ), והכלה החכה, לפיכך מוצ לכם שהשלח ממד, שהוא שיעור ועמי, שואמר הַבִּי כִמְעַע בֶּנַע עַד יַעַבְּר (2) וגרשחי אח חבועוי וגוי. ששס אומות סן, וסגרגשי בקרבך ואתם ממרים בי בקשיות ערפכס, אועוס עליכס רגע (a) רגע אחד אעלה בקרבך וכליתיך. אם אעלה

(6) את עדים מהר חורב. מת קעַרִי שהיה נידס מהר אכלך. לשון אַנייודע מה שבלבי לעשוח לך:

מורב:

ער־בּאָוֹ הָאָהֶלָה: ور אַ בְּלֵוּ וְהִבִּימוּ אַבְרֵי מֹשֶּׁה ⁸ יַקוּמוּ כַּלְ־חַעָּם וִנְצִּבוּ אָישׁ

וֹבַבַּר מִם_מַמֶּב: مَوْنِدِ لِيُمْرُلُ لِمُمَادِ ظُونِ لِيُغِيْدِ וְהְיָה בְּבָא מֹשֶׁה הָאָהֵלָה יֵבֶר

נְהַשְּׁעַּהַוֹיִנִי אָישׁ פָּתַּח אָהָלְיֹּי: مَيْدِ هِٰنَہ بَهٰبُرَح زُكُات خِد_بَمْتِ زَلَجُن كِذِ تِنَمُٰتِ جُن مَوْنِد يُنَمَٰزُلُ

מְעַּוֹרְ הַאָּבֶל: (פּ) נעוָאָה פורון נַער לאַ נָמָרש במט וֹמֶב אָבְבַעַמִּטַנְיִע יּמִמְּבַעִי מִם עַבָּבִיע וֹטָאָנִד לְמָמָבוּטִאַ װּ פּֿנִים כֹּאֵמֻהׁ יֹבַבֹּר אִׁיִח אָבְ וְדְבֶּר יְהְוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּנֵים אֶל־

מַר דְּעְּכֵיל לְתַּשְּׁכָּנָא: ומסתבלין **XLLL**' 口袋口 לומון פֿר עַמָּא ימָהַעַּרוּן ְּוְהְיָה בְּצָאָת מֹשֶׁה אֶלְ־הָאָהֶל וְהָוֵי כַּר נְפִיק מֹשֶׁה לְמִשְׁכָּנְאִ

בּטֹבַת מַמִּכֹּנֹא וּמִטַמִּלַל מַם לבונו המובא בהללא בלאום ובוו פד עליל משה למשפנא

בּעוֹבת מַמִּכִּינִע: ולומון פֿג מֿמֹא וֹסֹינִון יּבַר בהווא לאום כשבה מהכוא וֹעוֹן כַּלְ מַמֵּא וַנו מַמִּוּבַא

מולולא לא מַבו טון טַּהַבּוֹא: ומהממניה והושע בר נון ממבב פמא בומבוב נובבא ַּיִּמְמַבְּיַל יְיָ מְם מִמָּע מַמְּלַץ מִם

> the Tent. after Moses, until he was gone into man at his tent door, and looked people rose up, and stood, every went out unto the Tent, that all the And it came to pass, when Moses

spoke with Moses. door of the Tent; and [the LORD] cloud descended, and stood at the entered into the Tent, the pillar of And it came to pass, when Moses

worshipped, every man at his tent the Tent, all the people rose up and Pillar of cloud stand at the door of And when all the people saw the

man, departed not out of the Tent. Joshua, the son of Nun, a young into the camp; but his minister his friend. And he would return face to face, as a man speaketh unto And the LORD spoke unto Moses

מבריסם אומרים לסם סרי סוא באסלו של משס: כל מבקש ה', אפילו מלאכי השרת כשהיו שואלים מקום שכינה, שכינס: יצא אל אהל מועד. כמו יולם. דבר מתר וסיס מורס: כל מבקש ה׳. מכאן למצקש פני וקן, כמקצל פני וקרא לו. וסים קורא לו אסל מועד, סוא בית ועד למבקשי בְּמִוּטְ יִבְׁיִם בִּינִיכָּם וּבִּינָו בְּעַּלְפַּיִם עַּמָּם בַּמִּבָּם (יִבוּשִׁת ד' ב): מנודס למלמיד: הרחק. אלפיס אמס, כענין שנאמר שַׁךְּ סוום סום, לוקם אסלו ונועסו מפוץ למפנם, אמר, מנודם לרב שב משם אל סמפנם, ומלמד לוקנים מס שלמד, וסדבר סום (ע) ומשה. מלומו עון וכללס: יקה את האהל. לעון עס מעס: ושב אל המהנה. ללמר ענידל עמו, סיס

משם שכך מובמת שהשכינה מכנם אתכיו לפתת אהלו: שנמכקס מסס: והבישו אחרי משה. לשנת, משרי ילוד יקומו כל העם. עומדים מפניו, ואין יושבין עד (8) והיה. למון סווס: כצאח משה מן המחנה. ללכת אל

בפביום: שומע מאליו, וכשהוא קורא מְדבר, משמע שהמלך מדבר עם לוכם מדבר פסרונו הקול מדבר בינו לבין עלמו, וההדיום מִצַּבֶּר מֶלְיו (במדבר ז, פע), ומינו קורמ מֶדבר מֹליו, כשסומ וּמִמְּמַנְּלָ עס משה, שהוה כצוד השכייה, כמו וַיִּשְׁמַע הָה הַקּוֹל (9) וַדְבַר עם משה. למו ומִּדְּבֵּר עס משה. מרגומו

(10) והשתחוו. לשכינה:

(II) ודבר ה׳ אל משה פנים אל פנים. ומממלל

בכמסי טס כן מי יקרבס: ודבר ס' אל משם שישוב אל המחנה, אמר לו אני בכעם ואחה וליימין. וסגימו, ומסמכלין. וסשממוו, וָמָּבְיִּין. ומדרשו, קפי שסוא לשון סווס, וכן כל סענין, וכאס כל סעס ומון, ונלבו מססל מועד: ושב אל המחנה. מרגומו וָמָב לְמַשְׁרִימָם, ועשלוסו עד אחד בניסן, ומשסוקס לא נדבר עמו עוד, אלא לו לוחום אחרונום, וירד והחחיל ללווחן על מלאכח המשכן, בשמחה ובלב שלם, ואמר לו למשה שַלַּהָהָי בְּדְבָּבֶיר, ומשר אמלעיים היו בכעם. בי' בחשרי וחרלה הקב"ה לישראל מס סכסשונים בכנון סף סססכונים בכנון, סמור מעסס, בשם וֹשָׁנְבֹי תַּעַבְשִׁי בַּבְיר בַּיָּמִים בַּבִּשְׁוַנִים וווו (שם י, ו), סר קיני, לקבל לומות האתרונות, ועשה שם מי יום, שנאמר (דברים ט, ימ), ובראש חדש אלול נאמר לו ועלים בבקר אל שׁרבעים יום ובקש רחמים, שנחמר וַמֶּתְנַפַּל לָפָנִי ה' וגו' מִמְּמֵבְמ וֹיִּחְמֶר משָׁה שָׁלְ בְּעָם וגוי (שמות לב, ל), ועשה שם שרף את העגל ודן את החומאים, ובי"מ עלה, שנאמר וַיְהִי בשבעה עשר בתמוז ושחברו הלוחוח (חענית כת:), ובי"ח נסג משס מיוס סכפוריס עד שסוקס סמשכן ולא יומר, שסרי

£91

בְּעֵּיבֶּי: וֹבֹאַטַּׁוֹבַ בַּמָּם וֹנִם_מִּגֹּאַטַ בוֹן אַשָּׁר הִשְּׁלַח עַמָּי וְאַמָּר אָמַרְהָּ הַנְּה וְאַמְּה לָא הְוֹדַעְמַּנִי אָת _{ਬ਼('ਬ}, צַּקְּה אַנֶּר צֵּלַי' הַעַּל אָח־הָעָ*ָ*ם וַיּאַמֶר מִשָּׁה אֵל־יִהוָָה דְאַה

בְּי עַמְּךְ הַגִּיי הַגָּה: كِثِمَا هُمُعُم لِنَا خُمْرُنُكُ بِلَهُكِ ¿ בוּוֹדְעַנִי נְאֹ אָת־דְּרֶלֶהְ וְאֵּדֶעֵיִי וַעַּמְּה אָם־נָא מָצָּאָתִי הַוֹ בְּעֵינֶיוּ

÷ נּאָמֻׂר פַּנִּי יֵכֻׂכוּ נִעַּׁדִעִּינִי לֵב:

ַ װִלְכְּיִם אַלְ*ַ*הַמַּגַלָנוּ מִזְּיִבי ¹¹ וּיִאָמֶר אֵלְיִו אִם_אָון פַּנְּיִּדְּ

다쳤다다: (절) لْمَقَٰكِ مَاجُحٍ لِنَمُٰتِ كَيْهُدِ مَحِ فَرَرُ خذخيك مفرد لنغذري סי בון בְּעִינֶיף צַּנָי וְעַבָּה הַלוֹא ובַמָּרו ווָדַע אַפֿוֹא כָּי־מָצָאָתִי

نيات: לַּיַ מְּאָטִׁ בוֹן בַּמִּינִּי נְאָבְעָּוֹ تبدر تين لالهذا بحولة لالإلهاب ניַּאַמֶּר יְהוָהֹ אֶל־מֹשֶׁה גַּם אֶת־

> نَعَلَ عَمُحَنَافَع لَـ تَتَمَرًا كَلَـٰقُر:: גמו נאט אמבט בכוטע לאום וּאַה לַא אוֹדִעְּהַנִי יָר דִּרִשְׁלַד אַמָר לִי אַפִּיק יָת עַּמָא הָדֵין נאַמר משה קרם יי חוי דאַמ

> בובלב אבו הפר הפא הבין: בּאַמִּכּט בטמון פֿבמב עלכו מולב נֹאַבַּת בַטַמָּב בַּבַיכ שוֹבֹמֹנ אַנְבֹמֹנ כֹמּן נִינ אַנְבַע וכהן אם כהן אהכטוע בשמון

נאַמַר שָׁכִינִתִּי מִהָּדְּ נאָנִיהַ לָּדְּ:

تۈڭلاڭ ئۈڭى: מְּכֹּנִינִשׁ בְּעִבְּלְאַ בְּנִנִּיאַ לָאַ ざたないに ※日 くに

אַפּֿג אַבֿגאַ: ילְמַּמַּׁבַ מִּמָּינַי מִכָּל עַמָּאַ דְּעַל המלא ווטהלבו כלא פבוהו כי لمقك تتزيم خفينك بمحيئنك אַהַכּטִית בַשַּׁמִין בַּבְּמָר אָנָא ĽĊX

ئتخنئك خمرت: אָבו אַהַכּטַטא בטַמון פֿבַמו בבין דְּמַבִּילִמָּאַ נּאַמָּר גִיָּ לְמָמֵּׁר אַב גִּט פּטִּיִּמָא

> found grace in My sight. thee by name, and thou hast also with me. Yet Thou hast said: I know me know whom Thou wilt send this people; and Thou hast not let 'See, Thou sayest unto me: Bring up And Moses said unto the LORD:

> this nation is Thy people.' grace in Thy sight; and consider that Thee, to the end that I may find now Thy ways, that I may know found grace in Thy sight, show me Now therefore, I pray Thee, if I have

with thee, and I will give thee rest.' And He said: 'My presence shall go

þι

not up hence. presence go not with me, carry us And he said unto Him: 'If Thy

the face of the earth? from all the people that are upon distinguished, I and Thy people, Thou goest with us, so that we are I and Thy people? is it not in that that I have found grace in Thy sight, For wherein now shall it be known

My sight, and I know thee by name.' spoken, for thou hast found grace in will do this thing also that thou hast I's seeM ornu bias and Lord had

בְּשְׁלֵל וגוי וגס בְּף יַמַבְּמִינוּ לָשׁוֹלָס (שׁס ימ, ש): בני אדס בשס חשיבות, שהרי אמרת לי הגה שנקי בְּל שִׁלֶירְ בְּשַב בעלמי אלך, כמו וּפָנֶיךְ הלְכִים בַּקְרֶב (שמואל־ב יו, ית): מפן בס: ואחה אמרח ידעתיך בשם. סכרמיך משפר (14) ויאמר פני ילכו. כמרגומו, לה השלם עוד מלהך, הני הַבֶּם מְּנְבִי שְׁלֵם עַנְּמָלְ (שְמוּם כג, כ), מין זו הודעה, שמין מני על מופניהם ועל מדרם באתי: . אמס אומר אַלי וגַו' ואמס לא סודעמני וגוי, ואשר אמרת לי - ורבומינו דרשוסו במסכם ברכום (1.), ואני ליישב סמקראות (בו) ראה אחה אימר אלי. כאם, מן עיניך ולבך על דבריך, מחללי שיחקיימו, ואח משלום השכר שלי בעם הוה מודיעני.

כי עמך סס מקדס, ואס בסס המאם, איני שומך על היולאים שלא מאמר ואששה אותך לגוי גדול, ואת אלה מעווב, כאה ישְׁבָאֵל וגוי (שמות ט, ד): שלייר כמס שכר מליאם סמן: וראה כי עמך הגוי הזה. מובדלים בדבר סום מכל סעם, כמו וְסְפַּלֶם ס' בֵּין מִקְנַם סיא מליאם הן שמלאם י בעיניך, ופחרון למען אמלא הן, למען עוד על אומות עובדי אלילים: ונפלינו אני וענוך. ונסיס למען אמצא חן בעיניך. ולדע זוו מדל הגמוליך, מס עמנו, ועוד דבר לחר לני שואל ממך, שלא השרם שכייתך אם דרכיך, מה שכר אחם נותן למולאי הן בעיניך: ואדעך (16) ובמה יודע אפוא. יודע מליאה ההן, הלא בלכתך (13) ועחה. מס ממם שמנמסי מן בעיניך, סידיעני נמ מוס:

(15) ויאמר אליו. בוו לני מפן, כי על ידי מלאך אל מעלנו

791

יי וּאמַר הַרְאָנִי נָא אָרַבְּבָרֶדָּ:

וֹאַמֹּר אַטְוֹנִוּ כֹּהֹן זִט וֹלַבַב:

וֹבְטַמְטֹּ, אָנַבַאָּמֶּב אָבַטִּם: לְפָּנְיִרְ וְתַנְּיִלִ אָתַ־אָאָהָר אָתוֹן ַ מַּלְ-פְּנְּוֹב וֹלֵנַאָטִוּ בְמָּם וֹבוֹנִיב נַּאָמֶר אַנָּי אַמְּבַיר כַּלְ_סוּבִי,

מן דַאָּרַהַים: נאָבוּנוּ לַמּנוֹ בּאַבוּנוֹ נאָבבינם הֹכ xál káll táda Eliál נאמר אנא אמבר כל טובי על

יי וֹּיֵאָמֶר לָאָ עוּכֹל לִבְאָׁע אָעַבַּּדָּוֹי

النقخط مريت أنتقد וַיַּאִמֶר יְחֹנְח חַנָּח מְקִים אַתְּי נַצְּמַר יִיִּ הְאַ צַּמַר מְחִיפַּן בֵּרְמָי

ناخ الله الله בְּנִקְרָת תַצְּיִר וְשְׁכֹתִי כַפָּי עֶלֵיךְ בִּקְעָרָת שִּנָרְא וְצִּגִּין בְּמֵימְרֵי יי נהיה בעבר קברי ושמחיף

था⊏□)

וושליים: הַבְּנִינִי אָבִי לָא וֹשִׁוֹנִוֹי אָׁנָהָא נאַמַר לָא תִכּוֹל לִמְחָזֵי יָת אַפֶּי

וובו למגלב ולבו נאַהַוּוֹנַבַּ וְטִיהַמַּר עַל טִּנְרָא:

מַלְבְּ עַר דָּאָעָבָר:

(ספק פרשה סתומה בכתר ארם ימַהְזוּן: אַבורָר ופָּנַר לֹאַ בּרָאִנּ: (פּ) יָת דְּבְּחָרָר וְדִקְּדָעוֹ נְנְיִסְׁנְעִי, אָטַ כַּפְּּיִ, וְרָאָיִנִי אָטַ וֹאָמְצִי, יִמְ צִּבְרָנִי יְקְרָנִי וְנִינִינִי

> Thy glory.' And he said: 'Show me, I pray Thee,

mercy.' show mercy on whom I will show whom I will be gracious, and will before thee; and I will be gracious to proclaim the name of the LORD goodness pass before thee, and will And He said: 'I will make all My

My face, for man shall not see Me And He said: 'Thou canst not see

07

stand upon the rock. is a place by Me, and thou shalt And the LORD said: 'Behold, there

bassed by. thee with My hand until I have in a cleft of the rock, and will cover glory passeth by, that I will put thee And it shall come to pass, while My

shall not be seen.' thou shalt see My back; but My face And I will take away My hand, and

ב), שומעין על ידי שליה: שכינה, אלא נופל וגלוי עינים, כגון וְמֵּלֵי דְּבֶּר יְגִּנְבָּ (איוב ד, איני נומן לך רשות לראות את פני: (⟨⟨т⟩) גם אַח הדבר הזה. עלממערס ענינמי עוד על עוצדי פֹבֶמ בְּרִימ, סִצְּמִימִּו עמֹינִן מוזרוֹם רִיקס (עס):

אענה ועתים לא אענה, אבל בשעת מעשה אמר לו הגה אַנֹרָי ורחמתי. עת שלתפון לרמס. עד כאן לא הצעיתו אלא עתיס בְלִיס: וחנותי את אשר אחון. מומן פעמיס שמרלה למון: כל, ועל ידי שיוכיכו לפני רמוס ומנון, יסיו נענין, כי רממי למ וקורם י"ג מדום (רפש סשנס יו:), סוי מלמד פם ישרפל לעשות אם מכלה זכות אבות. וכקדר זה שאתה רואה אותי מעומף וקראתי בשם ה׳ לפניך. ללמיך מדר נקשמ רממיס, מף אעביר כל מדת עובי לפניך על הלור, ואתה לפון במערה: . אבומ, כסבור אמה שאם ממה וכום אבום אין עוד מקוה, אני מפלה, שכשנגרכת לבקש רחמים על ישראל, הזכרת לי זכות מס שאכשה אומך לראום, לפי שאני רולה ולריך ללמדך קדר (19) ויאמר אני אעביר וגרי. הגיעה שעה שתראה בכנודי כבובו:

אלילים אעשה, ואין דבריו של בלעם הרשע על ידי שריית (20) ויאמר לא חוכל וגוי. אף כשאעביר כלעוביעלפניך,

מלומו של עולס ואין עולמו מקומו: מדבר, ואומר המקום אמי ואינו אומר אני במקום, שהקב"ה שם כלון ודבריו מקובלים, וסומיף לשאול לסראותו מכאים מה שחראם, זו פשומו. ומדרשו, על מקום שהשכינה שם (18) ויאטר הראני גא אח כבודך. כלה משה שהיה מקום מוכן לי ללרכך שלממינך שם שלא מווק, ומשם מראה (IS) הגה מקום אחי. נהר אמר אני מדבר עמך המיד, ים

לסוכך עליו בכף ממש: וֹשְׁדֵּין בְּמִימְבִי, כנוי הוא לדרך כצוד של מעלה, שאינו לריך מכאן שנמנה רשות למחבלים לחבל (מ"כ פ' ויקרא), וחרגומו גורס אממ לסס: נקרת הצור. כריימ סלור: ושכותי כפי. לַפַל (משלי ל, יו), פַוּנִי קַרְפִּי וְשְׁמִימִי מָיִס (ישעיה לו, כה), כמו סַמֶּינִי סְםְׁנְשִׁים סְבַם מְּנַבֵּר (במדבר מז, יד), יַּקְרוּסָ עֹרְבֵּי (22) בעבור כבודי. נשלענור לפניך: בנקרת הצור.

אחורי. סראסו קשר של מפילין: סנסגם כבודי מכנגד פניך, ללכם משס ולסלן: וראית את (33) והסרותי את כפי. וַמַּעְדֵי יַמ דְּבְּרַת יֶמֶרִי, כשמממלק

בובאמנים אַמֶּר מִבַּרְהָ: עּבְּבְיִּים אָשֶׁר הְיָיִי עַלְּהַלְיִת עַלְ לִיּחִיָּאַ קּרְטְאָי דְּתַבְּרְתָאִי مَالِكُ لَا حُلِياتًا לְנַ שְׁנִגַ בְּעִים אַבְּנִגִם בָּנִאָמִנִים ניאטר יְהוָהֹ אָל־מִשָּׁה פְּסָל־

دِאָהֻ בַּבַוֹר: ثَنَيْنَ ثَحَيَا كَفِعُد لَمُكْرِينَ حَقِعُد نِنَد غَمَا كُمُخَدُه نَنهَمَ

<u> Г</u>_Г_Г_Г_К וְעַבְּלֵרְאַלְ-יִרְאָנּאָלְ-מִוּלְ עַבְיֹר וְעִבָּרִ לָאִ יִרְמִוּן לְשֶׁבֵּילְ מִוּרָאִ אַן בוֹבְא בַּבְלַן בַּבְוֹבַבְי נִּם בַבֹּאָן לָא וַשַּׁנִוּ בַּבַלְ מִנְבָא אַן מֹּנָא נֹאָנְתְּ לַאְ נֹהֹבִינִ הֹפָּּוֹב וֹנִים אָנְתִּ נֹאָנָתְ לָאִ נֹפֿט הֹמִּוֹב וֹאָּב אָנָתִ

χ҈⊏۲۳۵۰ יְהְנָה אַתְּוֹ נִיּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לֻחָׁת נינעל אַל־הַר סִינִי כַּאָשֶׁר צְנָה בָרְאָמָנִים נַיַּמְבֶם מִמֵּר בַבַּבֶּר בְּקַרְמָאֵי آنظوے

שָׁם וּיִקְרָא בְשָׁם יְהַנְה: ٥ أَرْدُب لَبِيْنِ قَمْزًا لَيْكَرَجُّكُ مَوْلِ لَعْكَلَالِ لَنْ فَمَثَلَاء لَعُنَامَكَهِ * وَمُثَلًا لَعُنَامَكَهِ *

ڲڷڬۼۊۧڹڡٳڷڂۦؿۄٛڎؿڲۺ؞ יְהְנָה ו יְהְנָה צָּל בַחָוּם וְחַנָּוּן ניַּעַבְר יָרְוָּר וּ מַּלְ־פָּּנִיוֹ נִיּקְרָאֵ

שלו ישראל, לכך נאמר פשל לך:

אָטַ הַלְ לְוּחַוֹּא וֹטַ פּּטִּיֹתוּיִא בּעַוֹוּ ענט. אֹבׁנֹגֹא בַּעַבְעָהָ וֹאָבַעַנָב نَهُمَد نَدُ خُمِهُد هَٰمُح خُلَا فَتِـرَا

וֹטטֹמּטֹב צֿבֹמִי טַמָּן מַּלְ בִיּהָ

ליביה קבין ליהי אַבְנַיָּא: בְּמָא ְבַפַּמִיר יְיָ יְמִיה תְּסִיב בְּצָּבְּרָא יִסְלֵיל לְמִירָא צַסִינִי אֶּבֹנִים ופֹסַלְ טַבִּין לְיָנֵיוּ

ממוע שַמּוֹ ולַבָּא בַהָּמָא בַּוֹנִי

למעבר טָבָון וּקשׁוֹם: וּלֵבֹא וֹן וֹן אֶלְבַא בּשֹׁמֹּלָא נאַלבר וֹן שְׁכִינְתִישׁ עַל אַפּוָעִי

> the first tables, which thou didst the tables the words that were on unto the first; and I will write upon Hew thee two tables of stone like And the LORD said unto Moses:

 $\Lambda IXXX$

there to Me on the top of the mount Sinai, and present thyself ornu gnirrom ədr ni qu əmoə And be ready by the morning, and

that mount.' let the flocks nor herds feed before throughout all the mount; neither thee, neither let any man be seen And no man shall come up with

his hand two tables of stone. had commanded him, and took in up unto mount Sinai, as the LORD up early in the morning, and went like unto the first; and Moses rose And he hewed two tables of stone

and proclaimed the name of the cloud, and stood with him there, And the LORD descended in the

abundant in goodness and truth; gracious, long-suffering, and the LORD, God, merciful and him, and proclaimed: 'The Lorp, And the LORD passed by before

ואמר לו הפקולת יהיה שלך, ומשם נתעשר משה הרבה: (I) Eat 7. acdar aakt acerruit aart dali, (2) tert, anaf:

בלניעות: במשואות וקולות וקסלות, שלעס בהן עין רעה, אין לך יפה מן (E) ואיש לא יעלה עמך. סרמעונות על ידי עסיו

(פ) ויקרא בשם ה׳ ממרגמין וּהְבְם בְּשְׁמַל דִם׳:

ליפרע, שמה יעשה השובה: ורב חסד. ללריכים הפד, שהין להס זכיות כל כך: ואמח. לשלם שכר עוב לעושי רלונו: (שירם פ"ג): ארך אפים. מלריך לפו, ולינו ממסר ב), ואין לומר למדת הדין למה עובתני, כך מלאתי במכילתא בשמים, וכן סוא אומר, פֿלי פֿלי לְמֶש שַׁוַצְּפָּלִי (מסלים כב, לאחר שיחשא וישוב (ראש השנה יו:): אל. אף זו מדת (6) ירי ירי. מדם רחמים היא, אחם קודם שיחשא, ואחם

סשפחות אלו ערב רב, וסשושבין זה משה, ארומתו של הקב"ם נייר אחר ואני אכחוב לם בכחב ידי, כן סמלך זה הקב"ה,

סראשונה, אמר לו סמלך, אתה קרעת אותה, אתה קנה לה

נמרלס לס, אמר לו שושבינס, כמוב לס כמובס אמרמ שנקרעס

אשמך, בדק סמלך ומלא שלא סיס סקלקול אלא מן סשפחות,

כמובמס, אמר, אם יאמר המלך להורגה, אומר לו עדיין אינה

ממוך קלקול השפחום ילא עליה שם רע, עמד שושבינה וקרע

משל למלך שהלך למדינת הים והנית הרופתו עם השפתות,

פסל לך. אמה שברם הראשונות, אמה פעל לך אחרות,

لقظره: בו בוים פל-שִׁכְשָׁים וַפַּלָ פּבּרו עַנְוֹ אָבְוִע עַּלְ-בָּנִים וְעַּלְ- שִׁנְבִין לְאָ מִיַבּי עַסְעַר חוֹבֵי بَرَضُون بِرَمِينَ بِنِمِت رَبِّهِ بِنَمْت جَلَامِبُ إِنَّا الْمِيْدِينِ فِي يَرْمُ الْمِيْدِينِ الْمُتَامِينِ ¬ רגילה) הֶטֶּדִי לְאֲלַפְּׁים נַשֵּׁא עַנֹוֹ לַעֲנִיָן וְלִמְרוֹד וּלְחוֹבִין סְלַח נצר (בספרי תימן נצר בנו"ן

נַיִּשְׁהַּחוּ:

نزْلَاحْ نَارِّا: בוא וְסְלַהְתָּ לַצְּוֹנָנוּ וּלְהַשָּׁאַנֵוּנוּ مَا كُيُّ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ o במולוף אַדְלָּר וֹבֶּרְ אָּבְלָּרְ אַבְּלָּרָ ΪĮ الثلاثا %□_[% に対めらい

ಇಜ್ಞಗ ಇರ್ಷ: יָהוָה בִּי־נוֹהָא הוֹא אֲשֶׁר אֲנִי אַשָּׁר־אַמְּה בָקרְבֹּוֹ אָת־מַעַּשָּׂה יּבְכְל־הַגּוֹיָם וְרָאָָה כְל־הַעָּׂם هُمُّد كِهِ رَجُدُهُ: خُرُدٍ لِثَمُّ لَمُ _{ממי} גַגֶּר בְּלְ־עַמְּוּּ אָעֵשָׂרֹ נִפְּלְאֹת ניאמר הנה אַנכי פבת בְּרִיתֹ

لتنن لتاحيض: ككترك لكختلان لمصني لمعكري הַיִּוֹם הַנְנָי גֹהַשׁ מִפְּנִיף אָת־ מְּלֶּוְ בְּלָבְ אָנוּ אָׁמֶּוֹ אָנְכֹּו מָבּוֹנַ

> בו בוליעאי: מֹבוֹגוֹ מֹכְ בַב שַּׁלִינַאָּי וֹמֹכְ אָבְּטִוּ מַכְ בְּנִין וֹמַכְ בָּנִי בְנִין למור מובו לאַלפו דַרון שָּבוּע

אַבְּבְּר וְאִוֹחִי מֹשֶׁה וּכְרַע עַל אַרְעָא

كبيحته نكباهةتم نتباغنتتم: מֿם למה לבל ביא ונימכול בְבְּבְּלֵבְ בְּלָבְ בְּלָבְ בַּבְּלַבְ אָם כֹמּן אַמִּכַּטִינִים

בְּחִיל הוּא בַּאָנָא עָבֶיד עִּמֶּך: בּנגעון וָת מוּבָרָא בַּנוֹ אָבוּ מֹמֹמוֹא וֹנוֹנוֹ כֹל מֹמֹא בַאַנֹּי אַטַבּוֹנאוּ בַּבַל אַנְהָא וּבַבַל כל עמוף אַעַביר פָּרִישָׁן דְּלָא וֹאַמֹּר בֹא אָנֹא נִזּר לַנֹם לַבַּם

יפְּרְיָּאֵי וְחָוְאֵי וִיבוּסָאֵי: נו אמולאו וכוֹהֹלאו וֹשִׁשֹּׁאוּ בון בַאַּנֹא מִטַבוּב מוַ בַּבַבמַב שר לף ית דַאָּנָא מִפַּקָּדָר יוֹמָא

> the fourth generation.' children, unto the third and unto children, and upon the children's the iniquity of the fathers upon the by no means clear the guilty; visiting transgression and sin; and that will generation, forgiving iniquity and keeping mercy unto the thousandth

worshipped. his head toward the earth, and And Moses made haste, and bowed

and take us for Thine inheritance.' nis ruo bas qriupini ruo nobreq us; for it is a stiffnecked people; and Lord, I pray Thee, go in the midst of grace in Thy sight, O Lord, let the And he said: 'If now I have found

with thee, that it is tremendous. the LORD that I ат about to do which thou art shall see the work of nation; and all the people among wrought in all the earth, nor in any do marvels, such as have not been covenant; before all thy people I will And He said: 'Behold, I make a

the Hivite, and the Jebusite. the Hittite, and the Perizzite, and Amorite, and the Canaanite, and I am driving out before thee the commanding thee this day; behold, Observe thou that which I am

п

מקר להלפים: פורענות אחת לחמש מאוח, שבמדה עובה הוא אומר נולר ועל רבעים. דור רביעי, נמלאה מדה טובה מרובה על מדה מעשה אבותיהם בידיהם, שכבר פירש במקרא אחר לשונאי: לשלינן שביס: פוקד עון אבות על בנים. כשלומויס מעט. ורבומינו דרשו (יומא פו.), מנקס סוא לשבים ולא ינקס משמע, שהינו מווהר על העון לגמרי, הלה נפרע ממנו מעע שחדם עושה להכעים: ונקה לא ינקה. לפי פשומו אלפים דורות. עונות, אלו הזדונות. פשעים, אלו המרדים (ק) נוצר חסד. שהאקס עושה לפניו: לאלפים. לשני (פ) ילך נא ה׳ בקרבנו. כמו שהצמחמנו, מחחר שחחה

סקריסס, מיד וישממו: (8) וימהר משה. כשכלה משה שכינה עוברת ושמע קול

> מובגי טלילים: סים בקשם ונפלינו פני ועמך, שלם משרה שכינתך על הפומות ונחלחנו. וממננו לך לנמלס (מ"מ שממן לנו נמלס) מיומדמ, זו פן אכלך בדרך, אמה מסלח לעונינו וגוי. יש כי במקום אם: נושם עון, ושם עם קשה עורף הום וימרו גך, ואמרם על ואם

> (11) את האמורי וגוי. ו' לומות ים כלן, כי סגרגםי עמד שלה משרה שכיותי עליהם: ונפלינו, שמהיו מובדלים בזו מכל האומות עובדי אלילים, (10) כורת ברית. על ואת: אעשה נפלאות. לשון

ופנה מפניהם:

לא הֹבִינִי פּּן וֹנִינִי לְמִוֹלֵהְ צִּלְמֹא וֹנִוּ לְנַלֹּלְאִ בּּוֹנֵנֵי تَشَمُّد كَٰلِهُ هَا سَحْدُرِه خَدِرت مُضْمَد كَٰكَ يَخْمُمُ سَيْنَادُ كَنُّو

: انائالانان מֹגְּכְטֵּׁם שְׁמְּבְּנֵגוּ וֹאָטַ-אַמְּנֵגוּ וְנִינִי פֿמּטַּעוּן שַּׁטַבּּנוּן וְנִינִי בּג אָטַ־מִוּבְּנִינִסְ שִּׁשְּׁבְּנוּ וֹאָטַ אָנִר נִינִ אָגִינִינִינִוּ שַּׁטִּבְּנוּוּ

ئىلنى كۇپ ئېئان بېر كۇپ بايى: דּי בָּי לְאַ תְּשְׁשַּׁתְּיֵנִי לְאָלִ אַּנִוֹר בָּי אָנִי לְאִ תִּסְּנִּיִר לְּשְּׁתֵּנִית מִּמְמִּנִּא

CIFÇȚI: כאלַבוּיהָם וֹלִבָא לְדָּ וֹאָכּלִטָּ וְנְנְנִי אַנִוֹנִי אֶּלְנִינִים וַנְּבְּעוּ פּוֹשׁכֹנִים בַּנִים לִיוֹאָב בַּאָבֶוֹ

خَبْرك هَلَادٌ، هُرِيرتُل: جُرَفِر هَلَتِر جُكِتِيثِا لِمَاتِر جُن نظكيان مخرفي خخثنك نئنه

בואבור ואט ממאבום: למוער הָדֶשׁ הְאָבֶיב בָּי בְּהַדֶשׁ יְּמִים האַכָּל מַצּוֹת אֲשֶׁר צִּוּיהָדְּ אָת־חַג הַמַּצּוֹת הִשְׁמֹר שִׁבְעַּת

مَرْدُد قِهِد تَوْنَد زِهُد: ⁶¹ לַּלְשָׁמֶר בְּטִׁם לָ, וֹלֶלְ מִלֵּוֹנִי

هَيْن خِرْت، حَ هَلَمْ عَ لَـ هُنَ مُحْرِد مُحَلِد

غَمْنَدَيْكِيا فُكَٰمُعَيَا:

אַרִי יִי קנָא שְׁמֵיה אֵל קנָא הוא

كَمُمُّلَفُكِيلًا لَنظُكِيلًا خُكُ لَقَيْدِيكِ לוממון בסר מענהרון וידבחון בּלְמָא טִינִוֹר לַנִם לְנִמִיר אַּבְמָא

ני בְּנְרְ בְּתַרְ שְּׁצְּנְיִהְיִי בְּנְּהָהוֹ בְּתַר שְׁצְּנְהָהוֹ וְיַשְׁבָּוֹ انتقح مختفييا كجنك انضميا

בּטַבְן בַמִּטַבָּא בָא עַהַבּיִר

בּאָבוּבֹא נַפַּלִטַא טִטָּגַּבוֹם: 下浴口、口が 「广山が خنتا שְׁבְעָא יוֹמִין הַיכוֹל פַּמִירָא ŪĖΧ

שור וְאָמַר: להגלב שלביה בכנון לכנו כַֿלְ פַּעַח וַלְדָּא דִּילִי הוּא וֹכָל

> they be for a snare in the midst of the land whither thou goest, lest a covenant with the inhabitants of Take heed to thyself, lest thou make

ye shall cut down their Asherim. and dash in pieces their pillars, and But ye shall break down their altars,

name is Jealous, is a jealous God; other god; for the LORD, whose For thou shalt bow down to no

sacrifice; call thee, and thou eat of their sacrifice unto their gods, and they astray after their gods, and do inhabitants of the land, and they go lest thou make a covenant with the

thy sons go astray after their gods. go astray after their gods, and make unto thy sons, and their daughters and thou take of their daughters

gods. Thou shalt make thee no molten

81

91

Sτ

71

thou camest out from Egypt. month Abib, for in the month Abib thee, at the time appointed in the unleavened bread, as I commanded thou keep. Seven days thou shalt eat The feast of unleavened bread shalt

ox and sheep. sanctify the males, the firstlings of and of all thy cattle thou shalt All that openeth the womb is Mine;

(13) אשריו. הוא הילן שעוברים הומו:

קנסס, סומו בנלמונו ופורע מעוזביו: (+1) קנא שמו. מקנא לספרע ואינו מוומר. וזסו כל לצון (19) כל פטר רחם לי. באדס: וכל מקנך חזכר

(18) הדש האביב. מדש קבְּפִוּר, שהמבומה ממבכרת מבנומיו לבניך (עבודה זרה מ.): (15) ואבלח מובחו. כקבור אמה שאין עונש באכילמו, את רממה.

בבישולה:

ואני מעלה עליך כמודה בעבודמו, שממוך כך אמה בא ולוקה מֶדֹון (משלי יו, יד). חי"ו של מוכר לשון נקבה היא, מוסב על בטר. לשון פתיחה, וכן פוער עים בחשית וגרי. וכל מקנך אשר מזכר בפטר שור ושה, אשר יפטור זכר

ביולדם:

..건a: خَرْبُكِ نَوْجُبُ لَا لَاكِم يَتُهُو خَرْبُ יפַטֶר חַמוֹר הִפְּהֶר בִשֶּׁה וָאָם־

יבקציר הששבת: ימים העבר

نَا يُعْدُلُ לַבְּיֵר חַמְּיִם וְחַגְּ הְאַסְׁיִף הְּקוּפָּת בְּכּוּהֵוֹ חֲצְּדְ חַמְּיוֹ וְחַגָּאִ ַנְתַּנְ מְּבְׁמָּנִ מַהֵּמָּנִי לְנְּ בִּכּנִבֵּו, נְתַּנָּא בַּמְּבִנִּהָּא מַהַּבִּיד לְנַּ

ڰٚڔ۩؞ڹۿ۪ڶڰڔ: זְּכְּוּרְדְּׁ אֶתְ פְּנֵנְ הֵאֶרְן ו יְהַנְה דְּכִּוּרֶךְ בֵּדָם רְבּוֹן עְּלְמָא יִי مُخِم فَمُثَابِ تَلْهُدٍ خُجٍ فَجُن نَفْنًا فَمَنَٰهُ نَفَدُنَا فَمُ

שְׁלְמֵּ פַּׁמְּטִוֹם בַּאָּנִיב: לָרָאִית אָת־פְּנֵי יְהְנָה אֶלֹהֶיף يَاثِرُكُ هِنَا هُلَا هَلَجُكُ فِيْرِاثِكُ XU_KEZL Ċ**._**%ĻĽ.;⋒

> ترځزرا: טפֿרול ולא וטטוון לבתו

יבְחָצֶרֶא הְנוּחַ: ובַיָּוֹם שִׁמַא יוֹמִין הִפְּלַח וּבְיוֹמָא

يخزية جنوجة بولية

אָלִבוֹא בּוֹמִּבְאַנִי

שׁלָט וֹמֹנוֹ דֹהַשַּׁא: וֹלַאָּ וֹאַפֿשׁוּ וֹט שַּׁטוּמָב וֹלָא וֹטַמֶּוּר מפּרָּנְב אָב, אַטַב, בּ הַמְטָנו מוּ בוֹבַמָב

> shall appear before Me empty. sons thou shalt redeem. And none its neck. All the first-born of thy not redeem it, then thou shalt break redeem with a lamb; and if thou wilt And the firstling of an ass thou shalt

shalt rest. plowing time and in harvest thou seventh day thou shalt rest; in Six days thou shalt work, but on the

ingathering at the turn of the year. wheat harvest, and the feast of weeks, even of the first-fruits of And thou shalt observe the feast of

the God of Israel. males appear before the Lord GoD, Three times in the year shall all thy

٤7

times in the year. before the LORD thy God three when thou goest up to appear neither shall any man covet thy land, thee, and enlarge thy borders; For I will cast out nations before

ללמדך שמוסיפין מחול על הקדש, וכך משמעו, ששח ימים הנכנק לשביעית וקליר של שביעית היולא למולאי שביעית, מרבומינו אומריס (ראש השנה ע.), על חריש של ערב שביעית (IS) בחריש ובקציר תשבות. למס נוכר מריש וקליר, ים מלעים מכל מין ומין, כפדיון בכור, במסכם קדושין (יו.): לגורס שוס, ללמד על סענקמו של עבד עברי שסוח ממשס במחלם השנם הבחם: הקופה. לצון מסיבה והקפס: כליים פנים. ולפי מדרש בריימל, מקרל ימר סול, ומופנה לרגל לראוח, לא יראו פני ריקס, מלוה עליכס להציא עולם ממון כסן, לפיכך יופסד ממונו: כל בכור בגיך הפדה. סעומר שסוא מלוס, ודוחס את סשבת: בשה. נומן שם לכסן, וסום מולין ביד כסן, ופער ממור מומר כס, ד). ויש אומרים שאינו מדבר אלה בשבת, ומריש וקליר (20) ופטר חמור. ולה שהר בהמה ממהה: - חפדה וקליר של שבינייה, שהרי כבר נהמר שַבְּוּ לֹהְ הַּוֹכֶע וגוי (ויקרה

גל, יש שנה שהחריש והקליר אמור, ואין לריך לומר חריש

מעצוד וביום השביעי משבות, ועצודת ו' הימים שהחרתי

ממשה פלעים פריונו קלוב, שנאמר ופְּדוּיַיִ מָבֶּן מֹדֶשׁ מִפְבֶּה (SS) בכורי קציר חשים. שאמה מביא בו שמי הלחם מן בעבודה לבעלים: וערפחו. עורפו בקופין, הוא הפסיד שהווכר בו לומר לך, מה מריש רשות אף קליר רשות, יצא קליר

ַ בַּימֶּן (דַּבְרִיס כַבּ, בַ): הקופה השנה. שסיח במורת סשנה, לבים. אסיפה זו לשון הכנסה לבים, כמו וַאֲשַׁפְּמֹו אֶל מֹוךְּ במלום בכור כפיים פנים, פלפ פוסרס פחקם סיפ, וכשמעלו סיפ: והג האסיף. בומן שפחס פוסף מבופתך מן סשדס מקרא, דבר בפני עלמו הוא, ואינו מוסב על הבכור, שאין המים למקדש, כי מנחת העומר הבאה בפסח, מן השעורים (במדבר יח, מו): ולא יראו פני ריקם. לפי פשומו של החמים. בכורם שהיא מנחה ראשונה הבאה מן החדש של

מל מנין למוין שבסס, ועל מנין עשה שבסס: נאמרו ונכפלו, ויש מהם שלש פעמים וארבע, לחייב ולענוש (23) כל זכורך. כל סוכרים שנך. סרנה מנות נתורה

יכול לראום לפני ממיד, לכך אני קובע לך שלשה רגלים הללו: והרחבתי את גבלך. ולמס כמוק מנים סנמיכס, ולינך לא), וכן וַיּוֹכֶשׁ אָם סְּאֲמֹרִי (במדבר כא, לצ), לשון גירושין: (24) אוריש. כמרגומו שַׁמָּבֶן, וכן סָמֵל כָשׁ (דבריס בּ,

TĘOT: לא השְׁחָשׁ עַלְ־חָמֶץ דַּם־וָבָחָי לָא הִפּוֹס עַלְ חֲמִיעַ דַּם פַּסְחִי

עָּרֵי בַּחַבֶּב אָמְוֹי: (פּ) בית יְהְוָה אֶלְהָוּף לֹאְהְהָבָשָׁל מִקְּדִּשְׁאִבּיִי אֶלְהָף לָאִהִיכְלִוּן

אַטַבְּ בָּרִית וְאָת־יִשְּׂרָאֵל: ַ לְּנֵּ אֶּעַרַעַדְּבְּרֵיִם עַאִּלֶּעַ כֻּי פּּהְנְמִיּא תַאִּנְוֹ אָּבִוּ מָלְ מִימָר

הַ*מ*ּבוֹע עַגַּבְּבוֹנִם: מַל־הַלָּחֹת אָת דִּבְרֵיִי הַבְּּרִית אַלְּלְ וּמִוֹם לְאִ שְּׁטְהְוּ וּנְּכְהַבְּ לְאִ אַבְלְ וּמִיּא לְאִ שְׁטִּוּ וּכְתַּב פּ יוֹם וֹאַבְבָּמָנִם לְגִילִם לְאִ יֹמִׁמֵּו וֹאָבַבָּמָוּוֹ לְיִלְוֹן לְטַמָּא

זבה כו לבן הור פנו הדברו בְּרִדְּתִּי מִן־הָהָר יִמֹשֶּׁה לָאַ־ פַּ וּשְׁנֵּי כֻּחָת הֵעָהַתְ בְּיַד מֹשֶׁה וַיְהִי בְּנֶדֶת מֹשֶׁתֹ מֵתַר סִינַי

ווובאו מוֹמָשׁנו אַלַווי אָת־מֹשֶׁה וְהַנָּה קַרָן עַּוֹר פָּנְיֵוּ

> נְכְסַת חַנְּא דְפִסְחָא: לְבֶּבֶּׁר זְבַׁע עַנִי נֹלְא נִבִּיטִוּן לְגִּפֹּבָא מַנִבִּי,

בְשָׁר בַּחַלָּב: באָהָגע פֿפּיבו, אַבְלוֹטֹבְּ טַּבְיָגא בּיִהְ פֿפּיבוּ אַבַּלֹבְ עַוֹּטִי לְבִּיע

לום ומם ומֶבֹאָנ: ניַאַמֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּחָב נַאֲמַר יִיָּ לְמִשֶּׁה בְּתִּב לְדִּ יָת

ממבא פּטֹלמון: מֹלְ לְוּטֹוֹא נֹט פֹּטַׁלָמִוּ לַנֹמֹא וֹנֹעַנְ מֶּשׁם מֹם נִעַנְעַ אַבְבֹּמֹנִם וַעַוֹנַעַ שַּמָּן בַּנִבָּ גַּנָ אַבַבּמַנוּ

à₫.Ŀ: ווו יְקְרָא דְאַפּוֹהִי בְּעַלְלוּהִיה מולא ומְמֵּנו לָא גֹנת אָנוּנ טִּנִי בידא דמשה במיחתיה מן דְּסִינֵי וּהְרֵין לֹּוּחֵי דְּסָהַדוּהָא וְהַוֹּר כַּר וָחָת משֶּר מִשּוֹרְאִ

خلالابك באַפּוָהִי יִדְהִילִי מִלְאָהְקְּרֶבְא יָת משֶׁר וְהָא סְגִּי זִּיוּ יְקְרָא تبلع هَلَالًا لَحْمِ فَثَلَ نَشِلُهُمْ رَلَانَهُ هَلَالًا لَحْمِ فَتَا نَشِلُهُمْ

> .gninrom of the passover be left unto the neither shall the sacrifice of the feast My sacrifice with leavened bread; Thou shalt not offer the blood of

seethe a kid in its mother's milk.' the LORD thy God. Thou shalt not To seud shat bring unto the house of The choicest first-fruits of thy land

Israel.' made a covenant with thee and with the tenor of these words I have Write thou these words, for after And the LORD said unto Moses:

words. words of the covenant, the ten And he wrote upon the tables the neither eat bread, nor drink water. forty days and forty nights; he did And he was there with the LORD

forth abeams while He talked with not that the skin of his face sent from the mount, that Moses knew Moses' hand, when he came down the two tables of the testimony in came down from mount Sinai with And it came to pass, when Moses

come nigh him. forth beams; and they were afraid to behold, the skin of his face sent children of Israel saw Moses, And when Aaron and all the

ממה למד לכל הקטר חלבים ואברים: לינה אלה בעמוד השמר: זבח חג הפסח. המוריו, ומכהן (27) את הדברים האלה. ולה המה רשהי לכמוב מורה ולא ילין. כמרגומו, אין לינה מועלם בראש המובה, ואין שופרים: אוסרס לשוסט, או לוורק, או לאחד מבני סבורס (פסחים סג.): לעוף, שאין לו סלב אם, שאין איסורו מן הסורס אלא מדברי (as) לא חשחש וגוי. לה משמע הה ספק מועדייון המוך קיים, למדה שגדי פהס כל יונקים צמשמע: בחלב אמו. פרע

ואף עגל וכבש, ממס שסולרך לפרש בכמס מקומום גדי עויס, ומחדלמימור בישול (חולין קמו:): גדי. כל ולד רך במשמע, לג, כב): ושלשם פעמים כמוב במורה, אחד לאכילה, ואחד להנאה, סוק דבש ממריס: לא חבשל גדי. הוסרס לבשר וחלב, בשבם טְכַּגְלִ טְבֶּלְ טַמְּׁם וּשְׁמָלֶם וֹדֶּפּוֹ וִינוּ (עברים ם, מ), יוְלְבָּשׁ, (12) ראשית בכורי אדמחך. משנעת סמינין סאמורים

סמערס, שנתן סקנ"ס ידו על פניו, שנאמר וְשַׁכֹּמִי כַפִּי (שמות כמין קרן. ומסירן זכס משם לקרני ססוד, רצומינו אמרו מן בי קרן. לשון קרנים, שהמור מצהיק וצולמ (92) ויהי ברדת משה. כשקנים לומות התרונות ניום שבתל פה:

oΔī

ניְדַבָּר מֹשֶׁר אֲלַהֶם: אַבְרָן וְכְלְרַבְּנְשִׁאָים בְּמִבְרָה אַבִּין וְכָלְ בַבְּרָבִּיָּא בְּכִּיִשְׁמִאַ

אַנוֹן בְּתַר סִינְי: וַיצַנְּם אֵתְ כְּלְ־אֲשֶׁר דְבֶּר יְהְנָה יִשְׁרָאֵל וּפַּקּיִדְנּוּן יָה כְּלֹ لْمَلَادِ. حَالَ نَدْمُهُ خَرِخَتْهُ نَمُلَمُ يَخْدَدُ وَ مَنْظُلَتِهِ خَرِ خَيْرً

מַלַ פַּּנְיו מַסְוֹבִי: מפמיר ניְבָל מֹשֶׁה מִזְּבֶּר אִמָּם נִיתֵּן וִשֶּׁיצִי מִשֶּה מִלְּמִלְּלִא עִּמָּהוֹן

نَشِلَةِم كُن كُمُّكُ نَجُلُكُ الْجُلُاكِ: מאטו ווֹאָא וֹבבר אָבְברוֹנ אַפּּנ מַב מפּטוּ ווֹפּנע ומִמַנִינ יינּ אָהֹו יָסָיר אָת־הַמַּסְנֶה עַד־ לְעַלְא עִמֵּיה מַעְּבֵּי יָת בֶּיִתְ יּבְבֹא מֹשֶּׁה לְפְּנֵי יְהֹוֹה לְרַבֵּר וְכַּד עָלֵיל מֹשֶׁה לְקְּדֶם יִי

בּאָוּ לְדַבֶּר אָטִוּ: (ס) משֶׁר אָת־הַמַּסְנֶה עַל־פָּנָיו עַד־ معارض جِر קרָן עִיר פְּנֵי מֹשֶׁת וְהַשִּׁיב

> וּמַבֶּיל מֹשֶׁה עִמְּהוֹן: ينجريه بيخريط فنشد يبيهد هجري بجرته جنانا فس بمحد جنيده

מִם בְּנֵי וֹמְּבְאֵלְ זָת בְּמִנְפַּפַּר:

וועד מֹל אַפּוֹהו בֵּית אַפָּי:

אַפּוִנִי עַר דִּעָּלִיל לְמַלְּאָ ומְעִיב מֹשֶׁה וָת בֵּית אַפִּי עַל אַבוּ סִגִּי זִיוּ יְקְבָּרָא דְּאַפָּי מֹשֶׁר لْلَهُ، حُدْرَ يَشِلَهُمْ هُلَا فَدْرَ مَهُكَ لَلْنَا خَدْرَ نُشِلَهُمْ بُنَهُ هَوْ مَهْك

> and Moses spoke to them. congregation returned unto him; Aaron and all the rulers of the And Moses called unto them; and

had spoken with him in mount in commandment all that the LORD Israel came nigh, and he gave them And afterward all the children of

him, he took the veil off, until he LORD that He might speak with But when Moses went in before the speaking with them, he put a veil on

And when Moses had done

face, until he went in to speak with Moses put the veil back upon his Moses' face sent forth beams; and face of Moses, that the skin of And the children of Israel saw the

that which he was commanded.

spoke unto the children of Israel

came out; and he came out; and

Parah, Maftir and Haftara are on page 239. The Haftana is I Kings 18:1 - 18:39 on page 220. Sephanadim read I Kings 18:20 - 18:39. On Shabbat

ַבְגַּמֵע אָטָם: הַדְּבְרִים אֲשֶׁרְצְנְה יְהְוָה פְּהָנְמִיִא דְפּקּיד יִיְ לְטָעֵּבִּד ررطم نَشَلَهُم تَنْهَمُ لَهُمُل هُمُثِلُ هُمُا يَخَدُرُ نَشِلَهُمْ تَهَمَّد ذِينًا هَمْ لَا ניקהַל משָׁה אָת־כְּל־עַּגָה בְּנֵי וּכְנַשׁ משָׁה יָת כָּלְ בְּנִשְׁהָא

commanded, that ye should do are the words which the LORD hath Israel, and said unto them: 'These To nearblide of the children of

And Moses assembled all the

סודו של משה היו מרתיעים ומודעועים: ְּבְּנִוּדְ סִ' ּבְּמֵׁשׁ מְׁכֶּלֶמ בְּרִמְשׁ מְּסְרְ לְשֵׁינֵי בְּנֵי יִשְׁרֶמֵל (שמות כד, (33) ויודן על פניו מסודו. כתרגומו בֵּית מַפֵּי, לשון תרמי שבירה, שעד שלה פשמו ידיהם בעבירה מהו הומר, ועַרְהָה הרבעה וכוי, כדהיתה בעירובין (נד:): (08) וייראו נוגשה אליו. בא וראה כמה גדולה כחה של כל העם א', ביד הוקנים ב', ביד בני אהרן שלשה, ביד אהרן

ישבו ללדדין, נכנסו כל סעס, שנה להם משה פרקם, נמלא ביד מסרן, וכומו זקנים, שנה להם משה פרקם, ופחלקו זקנים פרקס, נסמלקו הס, ישב אלעזר לימין משה ואיממר לשמאל נסמלק אסרן וישב לו לשמאל משס, נכנסו בניו, שנס לסס משס משם סים לומד מפי סגצורם, נכנם אסרן, שנם לו משם פרקו, ספרשם או ססלכם לישראל. מנו רצנן, כילד קדר סמשנם, (בב) ואחרי כן נגשו. אחר שלמד לוקניס, מוזר ומלמד אליחם. שלימומו של מקוס, ולשון סווס סוא כל סענין סוס: (IE) הנשאים בעדה. למו (שילי סעדם: וידבר משה

ובלאתו ילא בלא מסוה: שסים מדבר עם ישראל, ובשעה שהמקום נדבר עמו עד לאמו, שלא יוונו סכל מסס, סיס נומן סמסוס כנגדן, ונוטלו בשעס בגד הנימן כנגד הפרלוף ובית העינים, ולכבוד קרני ההוד קא מסוה לאפה, לשון הבמה, היה מסמכל בה, אף כאן מסוה, יו), ולא יראיס ולא מודעועיס, ומשעשו אם סעגל, אף מקרני מוא בגמרא פְּנֵי לְבָּא (כמוצות סב:), ועוד בכמוצות (ס.), סוס

וכשהוא מסמלק מהם: (45) ודבר אל בני ישראל. וכלו קרני סטוז נפניו,

אחו. וכשבא לדבר אמו נועלו מעל פניו: (35) והשיב משה את המסוה על פניו עד בואו לדבר

 ΛXXX

33

16

לבור לבו ובואָנו אָנו מַרוּמָנו לַנוּ מֵאָשַׁכֶם הָרוּמָת לַיתנָת כַּל צַנְּה יְהַנְה לֵאִמְר: نَشِلَهُمْ مُعْرَبِ ثَلَا لَلَهُ جُلِي كَيْشُكِ نَشِلَهُمْ كُمْنَمَكِ يَدِا فَضَرْمُهُ וַנְאָמֶר מִמְּה אֶל־כָּל־עֲּבָת בְּנִי־ מְמְּבְעִיכִים בּוֹנִם עַמִּבּּע: (פּ) ٤ ١١٠ نحة XA בָוֹ מְלְאַבֶּה יוּמֶת: هَٰٓقَط هَٰقُطُهِا حَبِيلُا قُحِينَهُا لِمُ בּ וּבִיּוֹם תַשְּׁבִיעִּי יִהְגֶֹה לְבֶם לְּדֶשׁ שַׁשָּׁת יָמִים הַעְּשָּׁה מִלְאַכְּהֹ

יְהְנֶה זְהָב נְבֶּפֶר יְּהְשֶׁת:

نَّمُمُ لَمُلِي

שַׁבַּבְּים נַלְּגָּי מָמָּים: ל וֹמְנְע אֵגְלֶם מֹאֹבׁמֹנִם וֹמְנִע נמֹחֵבּׁ, גַּבַבָּנ, מִסְׁפַּׁל, נמַחָּבּּ,

تونېئد ړځېۈپد توېاد: ٠٤ نِهُمُا حَفَيْهِيد يَخَمُمُن َ خُهُمُا

جُهُوٰبِہ لَحَانِهُا: מלאָים וֹאַבְנִי و إغْجَدْ شِبَם إغْجَدْ.

אָת בְּלְ־אֲשֶׁר צִּנְה יְהֹוְה: י וֹכֹٰלַ שַׁכֹּם בֶּר בַּבָּט וֹבָּאוּ וֹגֹהַמָּוּ וֹכִּלְ שַכִּימִי לְבָּא צַבַּכוּוֹ יִיטוּוֹ

אָנוַ בּּוֹנִינוֹ אָנוַ הַּמִּבוֹינוֹ נאָט_ מֹבְסְׁעוּ אָנוַ לַבְסְׁוּ וֹאָנוַ לַבְּסָׁוּ אָת־הַמִּשְׁבְּן אֶת־אָהֶלוּ וָאָת־

סמשכן, לומר, שלינו דומס לת סשבת:

נטְשַׁפַּיִסְ עַלְ פַּי דַבּורו, ומַרגומו וְשַׁכְּנֵשׁ:

אָבְבֶּינִ: מְּבְרוֹהִי עַמִּירוֹהִי וְסְמְּכִוֹהִי:

> زنظمرح: כל דישביר ביה שבירקא לובה מבא מבלא לבם נו ולוומא מִבוּמֹאִנו וֹנוּ לְכוּוֹ משׁא ומון שֹעהבור הַבוּדְעָא

מושבוכון בוומא במבטא: לכלע לא טובודעו אישטא פכע

בפנד ון למימר: נאַמַר מִמָּר לְכַלְ בְּנִמְּטַא צַבְנֵי,

וְכַסְפָּא וּנְחָשָא: יָה אַפְּרְשׁוּהָא קֵרָם יִיָּ דַּהְבָּא פל דיוקרעי לביה נימי סבו מוכן אפונמוטא שבם

ובוץ ומַעָּזֵי: יִנִיכֹלְטִי וֹאַבְוֹלֹמֹן וֹעוְלַמַּע מְּלֹוּ, וֹעַבְלֵא וֹאַבְּוֹלֹא יִּאְבֹּמ זְעִיְנִי,

סְסִגוֹנָא נִאָמֵי שִׁמָּין:

八八谷口 レロニロン نخظمثك ומהְשׁבֹא לְאַנְבוּנִים וְדוּסְמָּוֹא

בוסמיא:

וּבְּחוּשְׂנָא: אַהְלִמוּטֹא לְהַפֹּֿהֹא דֹאִיפּוָבֹא

נישְבְּרוּן יָת כָּלְ דְפַבֵּיר יִיָּ:

נט מַמַבּלֹא נט פֹבַסגע נוֹט

work therein shall be put to death. to the Lord; whosoever doeth any a holy day, a sabbath of solemn rest the seventh day there shall be to you

Six days shall work be done, but on

your habitations upon the sabbath Ye shall kindle no fire throughout

which the LORD commanded, Israel, saying: This is the thing to negregation of the children of And Moses spoke unto all the

and brass; LORD's offering: gold, and silver, willing heart, let him bring it, the unto the LORD, whosoever is of a Take ye from among you an offering

and finen, and goats' hair; and blue, and purple, and scarlet,

9

sealskins, and acacia-wood; and rams' skins dyed red, and

and oil for the light, and spices for

the anointing oil, and for the sweet

breastplate. set, for the ephod, and for the and onyx stones, and stones to be

the LORD hath commanded: among you come, and make all that And let every wise-hearted man

its bars, its pillars, and its sockets; covering, its clasps, and its boards, the tabernacle, its tent, and its

ססר, וסוא לשון ספעיל, שאינו אושף אנשים בידים, אלא סך "לאם, ויש אומרים לחלק ילאם (סנסדרין לה:, יבמום ו:): (I) ויקהל משה. למחרם יוס סכפוריס כשירד מן (ε) לא חבערו אש. יש מרנוחינו מומריס, סנערס ללמו

(+) זה הדבר אשר צוה ה׳. לי לאמר לכס:

נדבת המשכן ומלאכתו במקום לוואתם: (ב) ששה ימים. הקדים להם אוהרת שבת ללווי מלאכת (E) נדיב לבו. על שם שלבו נדבוקרוינדיב לב. כבר פירשתי

ואת מכסהו. מכקס עורות הילים והתחשים: (עו) אח עמודיו ואח אדניה. סרי מלר קרוי כלן לעון זכר משכן: אח אהלו. סיא אסל יריעות עויס סעשוי לגג: ולא יריעות: (11) את המשכן. יכיעות התתתנות הנכלות בתוכוקרוים (15) מסך הפחח. וילון שלפני המזכת, שלל היו שם קרשים בְּנוֹהָי לְשַׁמְשָׁא: ":55tho s'185irq bri r518inim וֹאָטַבַּנִינֵוּ בַּנְתוּ לַכַּבַוֹן: לְאַנִוֹרֶן כַּנִוֹלָא וֹנִינ לְבוּהָג and the garments of his sons, to אָת־בִּנְדֵי תַּלְּדָשׁ לְאַתַּרָוֹ תַכִּנְיוֹ holy garments for Aaron the priest, לַלוּגַהָא זֹט לַבוּהָ, לוּגַהָא ah: ering in the holy place, the ڠٰٮڂڋڐ؞ٮٙۿؙڷٮڂۿڐٮڂڰ۫ڐڡڂڴؚڷۿ ុំជ ក្នុំជម្លេះ មុំ២៥មុំង កុំងូចមុំង the plaited garments, for בְּבַבְּיִבְיִבְיִבִים: וְיָת אֲמוּנִיהוֹן: pins of the court, and their cords; אַר יִהְדָה הַמִּשְׁבֶּן וְאָר יִהְדָּה אַנ יִהְדָּה אַנ יִהְלָה בּמִּשְׁבֶּן נֹׁע סבּג תַּמְבֹּלֹא וֹנִע סבּג בַּבְעַמֹא the pins of the tabernacle, and the 止中¥下: בוביא: screen for the gate of the court; וּאָת־אַדְנֶיהָ וְאָה מָסָךְ שַׁעַּרָ ונת סמכהא ונת פְּרָסָא דַתַרַע thereof, and their sockets, and the Źτ אַט מַלְמָּג בּיִם מְּבָר אָטַבּמּמִבּיגוּ ינו סבוי דרקא ית עמודוהי the hangings of the court, the pillars וֹאָטַ כַּלְיָנ אָטַ עַכּיּיָב וֹאָטַ ונית כְּלְ מְנוֹהִי נְתְ כִּיּוֹרָא וְנְת vessels, the laver and its base; ⁶¹ הַנְּלִשֶׁׁת אֲשֶׁר־לֹּוֹ אֶח בַּדֶּיִּר דְּנְחְשָׁא דִּילִיה יָח צַּרִיחוֹהִי grating of brass, its staves, and all its אַתו מִוְבָּח הַעֹּלֶה וְאֶת־מִרְבָּר יֶת עַּדְבְּחָא דַּעַלְהָא וְיֶת סְרָדָא the altar of burnt-offering, with its देवृत्ता त्वंथृद्धाः ונט פֿבַסא בעבהא לַטַבע door, at the door of the tabernacle; 正岛江口 וֹאָע_מִסַּב Ū₫ĊĹ□ sweet incense, and the screen for the בבולא ווט למבט בוסמוא ै । अतं भूषा । एषभूतंत । अत वृष्ट्रत <u>וְיָת אֲרִיחוֹהִי וְיָת מִשְׁחָׂא</u> staves, and the anointing oil, and the וֹאָטַ מִּוֹבַּטַ נַפַּמְנֵעָ וֹאָטַ בַּּגְּיִי and the altar of incense, and its וני מושבוא הקטנת בוסמנא the oil for the light; וְאֶת־נֵרֹהֶיָיִ וְאֶת שָׁמֶן תַּמָּאִיר: מׁנֹבֹא וֹנִט בּוָגֹּנִנֹבֹא וֹנִט מִמָּבֹא and its vessels, and its lamps, and ÷ וְאָת־מָנֹרָת הַמָּאָוֹר וְאָת־בֶּלֶיהָ ווֹט מֹלוֹנוֹא בַאַּלִנוְנוֹ, ווֹט the candlestick also for the light, בַּלְנוּ וֹאֵע בְּטִם עַפּּוֹנִם: בְּלְ מְנוֹהִי וְיָה לְחֵים אַפּּיָא: vessels, and the showbread; ٤ı אַנַרַשַּׁלְחָן וְאָנִרַבַּּדֶּיִּר וְאָנִרַ נת פְּתוּבֹא וֹנִת אֲבִיחוֹהִי וֹנִת the table, and its staves, and all its FĢŢĢX: توفِيْد ليُن فِرْدِن يَقِوْك: כפּוּבשׁא וֹנִע פֿבוּכִשׂא ark-cover, and the veil of the screen; מ אָטַבְּבָּגִין נאָטַבַּגִּין XL_ the ark, and the staves thereof, the ÄLĻĨX لأبألا ÄLLULL

- שְׁ' ו)' שׁנְינִי אֲבַ שְׁמַ בַּנְבֶּבַ (שִושִת בּ' מִ):
- בלע"ו, בויכיס שסשמן וספמילות ומונין בסן: ואח שמן שלל ינועו ברות: מיחריהם. מבליס לקשור: ולכאן, שהיה עשוי כמין היצה פרולה:

uL: כמו שמפורש במנחום (פו.), מגרגרו בראש הזיח, והוא כחים והמזבחום בשעת שילוק מסעות: המאור. אף סוא לריך הכתי לב, שסוא משונה משאר שמנים, (el) בגדי השרד. לכסות הארון והשלחן והמנורה

(13) לחם הפנים. כבר פירשמי, על שם שסיו לו פנים לכאן לדרום, שנאמר וַמַמֵשׁ מָשְׁרֶה מַּמֶה קַלְעִים לַבְּמֵּף (שמום כז, שהיה חמשים רחב, וסחומין הימנו ללד לפון מ"ו אמה, וכן בין למעלה בין מכנגד קרוי מסך וסכך, וכן שַׁכְּמָּ בַּעֲדוֹ (חֹיוב בילון פרוש לצד המזרח עשרים אמה אמלעיות, של רוחב החלר (בו) ואת פרוכת המסך. פרוכת הממילה. כל דבר המגין ולשון נקבה, וכן דברים הרבה: ואת מסך שער החצר.

(14) ואח בליה. מלקמים ומחמות: נרוחיה. לוליני"ש (18) יחדות. למקוע ולקשור בסס סופי סיריעות במרך,

£/1

ದರ್ಧ ದಟ್ಟಿಗ: °° נילגאו פֿלַ הַּגַע פֿליי בּלָי פָּלְהַעָּאַלְ װִפַּלּוּ פַּלְ פַּנְהָּשַׂאַ

הְּבָּבְעִינְ וּלְבַלִּבִי, עַלְבָּהָה: לְמֹלְאַכְּע אָּנִיבְ מִוָּמָּבְ וּלְכָּבְ_ אָטוֹ הַבְּיאוּ אָת־קְּרוּמָת יְרוֹלָה אִיִּתִיאוּ יָה צַּפְּרְשׁוּהָא בֵּוֹה יִי שני לְבָּוֹ וְכֹל אֲשֶׁרֹ נְדְבְּה רוּחוֹ וְכֹל דְּאַשְׁלֵימָת רוּחִיה עִּמֵּיה נּיָּבֶאנּ פֿלְאָנְהַ אַהְבּוֹלְהָאָנְ נֹאָטוּ פֿלְ יָּבָר בַּאָטוֹבה לְבִּיִּב

ַּזְהֶב כַּיהוָה: וֹכֹּלְ אֶּנְתְּ אֹמֶּר עַוֹּנִלְ טַׁוּנִפַּׁע בְּבַעָר נַבְּאָרֵנִם נמבלעה וְכוּמִוְ כַּבְבַבְּבָוֹ זַּנְיִב וְמִּבּוּן וֹמִיבַוֹ וּמִטוָנַ כַּבְ מַּן בב לְבַיב לֶב הַבְּיאוּ חֲח נָנָיָם דְּאָהָרְעִי לְבִיה אֵיהִיאוּ שֶׁירִין تَنْظِهِد بَهُٰٓتُهُرُ صَ مَر بِنَائِهُمُ صَ خُر السَّالِ لِالْحَلَّاءُ مَر لَهُمْ حَرْ

ַ מְאַבְּמָים וְעַרְתְ הְּחָשָׁים הַבְּיאוּ: וְמִנְים וְמָבֶע שׁכֹּבִי וֹאַבוּלִמוֹ וֹעוָבֹמִע הָּנֹוּ וֹבֹב_אֶׁיִה אַהַּבּוֹנִהְצָּאַ

לְכְלְ מְלֵאִכִּע הַעָּבְרָ הַ הַלָּיִאָנִי אַמֶּע נֹטִּבָּא אִשְנִ הֹבָּג מִמָּנִם בְּבֶּנְאֵנְ אֵטׁ שַׁבְּוֹלֵּטְ וּבִוֹנִי וֹכְּלְ אֵנִינִאוּ זִטְ אַפּּנְתְּנִיאָ צַּנִּם וֹנִי בְּלְ מֵּוֹיִם מְּרִימִת בָּטָרְ וּנְחֹשֶׁת בָּלְ דַּאֲבִים אֲרָמִוּת בָּטַרְ וּנְחַשֶּׁ

וֹאֶט_דַשֶּׁמִ: نْعُنَـ تُعَدِّثُهُ عُنَـ عَبِرْمَنَ يَهُدُرُ מְנֵוּ נַיְבְּרָאוּ מַמְנֶה אָת־הַהְּבְּלֵה בִּירַהָא עָנְיִלְא יִמִיתוֹ כָּד עַנִירִ וֹכֹאַ אָּמָּׁנִי עַכֹּמִעַ בָּר בּׁוֹנֵינִי

אָטְנְה בְּחְבְּמָה שָׁנִי שָׁנִי אָת־הַעִּיִים: اجْد لَخْد لِنَافِينَ لَا يُعْمَدُ الْمُعْ ذِكُا

נשְׁבַאָּכְ מִן בַּבְם מִמָּנִי:

פּוּלְטַנֵיה וְלִלְבוּשִׁי קוּדְשָׁא: לְהַבֹּינִע מִמְּכּוֹ וֹמִנֹא יִלְכֹב

אָבְמוּת דַּהְבָּא בֶּבָם יָיִ:

※こじこ※に: מפמבי וַתַּמִּכִּי סַכענגאַ יבוא ומֹמֹוּ ומֹמֹכּׁוּ בַבֹבֹר שַּׁבְּלֵא וֹאַבְנִוֹנָא נִאָבָת וַבְיִנְבִּי

לְכָלְ אֲבִירַת פּוּלְטִוֹא אֵיתִיאוּ: וְכֶל דְאִשְׁהְבָּח עִמֵּיה אָעֵי שִׁטְּיִ

זְהורִי וְיָה בּוּצָא: נְיַ שַּׁבְּאַ נִיִּטְ אַבְּעָּנִיֹּאָ נִיַ אַבַּעַ וֹכֹב אַטַּטֹא וַכּימָנו לַבָּא

מַעַוֹעָא: וֹכֹב וֹהַוֹּא בַאִּטֹבֹה. בַּבַּעוָן

> presence of Moses. children of Israel departed from the And all the congregation of the

the holy garments. for all the service thereof, and for the work of the tent of meeting, and brought the Lord's offering, for whom his spirit made willing, and heart stirred him up, and every one And they came, every one whose

an offering of gold unto the LORD. gold; even every man that brought signet-rings, and girdles, all jewels of nose-rings, and ear-rings, and willing-hearted, and brought women, as many as were And they came, both men and

brought them. rams' skins dyed red, and sealskins, and fine linen, and goats' hair, and found blue, and purple, and scarlet, And every man, with whom was

for any work of the service, brought with whom was found acacia-wood the Lord's offering; and every man, offering of silver and brass brought Every one that did set apart an

the scarlet, and the fine linen. had spun, the blue, and the purple, hands, and brought that which they wise-hearted did spin with their And all the women that were

goats' hair. stirred them up in wisdom spun the And all the women whose heart

97

٤7

07

שהתרגום הנית על כפשומו, משום דלה מתרגם ויצהו מקום ומה: (SS) על הגשים. עם הנשים, וקמוכין אליהם. (מה ימון כנגד אומו מקום לאשה, ורצוחינו פירשו שם כומו, כאן

עגול, נמון על סורוע, וסוא סלמיד: וכומו. כלי וסב סוא, סעוים סיו מווין אומס (שבת למ.): שכתב כש"י על עוו את סעויס): החה. סוא מכשיע של וסב (26) שוו אח העזים. סיא סימס אומנות ימירה, שמעל גבי וּמַיִּימָן, ורלס לומר שסביאו חח ונוס בעודן על סנשיס, כמו שני או עורות איליס או חחשיס, כולס סביאו: המנשים ושַׁמוּ גְּבְּרַנְחֹ, כמו שממרגם לעיל מיניה, רק ממרגם (22) וכל איש אשר נמצא אחו. מכלם מו מרגמן מו מולעת

₽∠ī

Lτ

And the rulers brought the onyx

עב וְתַּנְּשְׁאָם תַּבְּיִאוּ אָת אַבְנֵי תַשְּׁתַם וְתַבְּרָבִּיָּא אֵיתִיאוּ יָת אַבְנִי

שנחמר וַסַמְּלְחְבָה סְיְמְה דַיָּם (שמות לו, ו), חמרו נשיחים מגדולי השבטים, לקיים מה שנחמר וַלֹח נַבַּר שַעַ לְפְנֵי דָל שמחסרין אנו משלימין אוחו, כיון שהשלימו לבור אח הכל, השפחוח, והשוחו המקום לבללאל למלאכח המשכן, והוא אלא כך אמרו נשיאים, ימנדבו לבור מס שמתנדבים, ומס (34) ואחליאב. משבט דן, מן סירודין שבשבטים, מבני במניכם המובח במחלה, ובמלאכם המשכן לא החנדבו במחלה, (30) חור. בנה של מרים היה: (שאם הביאו. אמר ר'נמן, מה ראו נשיאם להתנדב משמה, והנשאם למיב: of Dan. لَّهُٰتَاكِرِيهُ لَا يُعْتَارُهُ لَا يُؤْتَاكِرِيهُ لَا يُغْتَكِرِيهُ لَا يُغْتَكِرِيهُ لَا يُغْتَكِرِيهُ لَا the son of Ahisamach, of the tribe he may teach, both he, and Oholiab, בְּלְבָּוֹנִ עֲנֵא נְלְאַּלְפֹּא יְתַב בְּלְבָּנִע עוּא And He hath put in his heart that מְלֵאכִי מִּוֹהַמֶּבִיי: all manner of skilful workmanship. וּבַחַבְּאָט מֻאַ לַמְּמִּנִי בְּבַלֶּ וּבְנִנְּרוּה אָטָא לְטָנֶנֶבִר בְּכָל and in carving of wood, to work in 66 לְתַּלְאָנֵ וּבְאוּמִנוּנִי אָבָוֹ מִבָּא לְאַמְּלְמָא äάļ and in cutting of stones for setting, יבַבֶּסֶר יבַנְּחָשֶׁת: בְּבַעְבַּא יִבְכַּסְפָּא יִבְנָחָשָּׁא: in gold, and in silver, and in brass, אמנון לממבר And to devise skilful works, to work ڹڂڂڔ_ڟ۪ڂ؉ڴڮ: וּבְבָלְ עָּבִירָא: and in all manner of workmanship. understanding, and in knowledge, בּטַׁבוּנָוֹע וּבְבַוֹמַע גֹּי בִּטַבְׁמָא בַּסוּכְלְטַנוּ וּבְמַגַּמ spirit of God, in wisdom, in 31 וּנִמְבַא אָטִוּ בוּעַ אָבְעַים וֹאַהְבִים מֹמִיה רוּחַ מוֹ שֹֹבִם And He hath filled him with the לְמַמָּה בַּר אִּוּרִי בַר חוּר לְשִׁבְּטָא דְיהוּדָה: בו_טונר son of Hur, of the tribe of Judah. by name Bezalel the son of Uri, the בו באו פור בשום בצלאל היו דרבי ין בשום בצלאל of Israel: 'See, the LORD hath called אַלישי וַיָּאַמֶּר מֹשֶּׁה אֶלְ־בְּנֵוֹ יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר מִשָּׁה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל And Moses said unto the children לַיהוְה: (פּ) to be made. מְמֵּע עַבְּיאִּ בְּנִי־יִשְּׁרָאֵל נְדְבָּת commanded by the hand of Moses אַשָּׁר צְּנְּהְ יְהְנָה לַעֲשָׁוֹת בְּיַרְ־ עְּבִירָתִא הַפַּקִּר יִי לְטָעֵּבִר משה הביאי בני־ישׁראל נדבה בִּירָא דְּמֹשֶׁה אֵיִהִיאי בְנֵי the work, which the LORD had made them willing to bring for all وه אָטִׁם לְטִבׁיאַ לְכָּלְ_עַפֶּּלְאַכְּע לְבָּּעוּוֹ מִּמִּעוּוֹ לְאִימָאָע לְכָלְ every man and woman, whose heart freewill-offering unto the LORD; נבר ואָטַא באָטַבֹּה, حُر_يْنِم لَيْشِك يَبَشِد بُنَت خِجُورِ حَجَ The children of Israel brought a Ū₫äι□: וֹלְלַמְנִיע בּוּסְמִּוֹא: המשְּׁחְה וְלְקְּשְׁבֶּה לְאָּנְהָרוּהָא וֹלִהְשָּׁה רְבּוּהָא for the sweet incense. light, and for the anointing oil, and 87 لْعُنَا يَتَعُمُوا لَعُنَا يَنَهُمُا كُمُّهُمَا لِيُنَا لِيُنَا وَيَضَمُعُ أَنُنَا لَا يُعَالِمُ لَأَنَا and the spice, and the oil, for the は登立さ نحَابِهُا: לְמִּפֹׁתֹא בֹאִיפוּרָא יִבְּעוּמִּנֹא: the ephod, and for the breastplate; נאט אַבוּנוּ עַמִּלְאָנִם לְאָפֿוִע בַּנְרַלְאַ נִיָּט אַבוּנִּ אַהְּלְמִנִּטֹאַ stones, and the stones to be set, for

במנוכת המובח מחלה, ולפי שנחעללו מתחלה, נחקרה אות

מס עלינו לעשות, סביאו את אבני סשסס וגוי, לכך סתנדבו (איוב לד, יע):

בַּלְ מִלְאַכְּע וֹעִמֻּבָּי, מִעַּמְּבָע: خُديدَمَد يَهُدُ يَحَهُم لَهُدُ مِهُم SE בְּלְ מְלֵּאַכְּע עַבְשָׁ ו וְחַמֵּבְ לְמִּמֵּבִּר בְּלְ מִּבְּיִרַע זִּנְּר וֹאִיּמָּן

מַלוֹגא ומַלָפֿו ガロウムメ מְלֵא אָהָם חְְּכְמַת־לֵב לַמְשְּׁוּת צַּשְׁלִים עִּפְּהוּוֹ חַבִּימוּת לִבָּא

تَجْتُهُ كُرْحٌ لِيُهُدِ جُنُكُ نُعِيْدٍ نُتِلِّدٍ: לְהַמָּט אָטַבַלַּלְבְעָלְאַכָּט הַּדְּנַע קְבְּמֶּה יְהְבּוּנְהֹ בְּהַמֶּה לְדַעַת ועאא אָישׁ חַכִּם־לֵב אֲשֶׁר נְהַוֹּ יְהֹוֹה

פּוּלְטוֹ לוּגְאָא לְכָּלְ גַּפֿעִיג לְמִבַּת לְמִמְבַר וֹע כֹּלְ הַבֹּינַע בַבְּלִינִינִא בַּבְיוּן לכו טכנס לפא צוטר וו لْمُهُلِ كُمْخُهُمْ لَمُكَمْنِهُمَ لَجُمَا لَيْمُورِد خَمْخُهُمْ لَمُكَمْنِهُمُ لَجِمْ

﴿ هُمْ لِنَامُ هُمُ لَا يَا مُؤْلِدُ هُمُ لَا لَا يُعْرَفُ لِهِ مُثَلِيدٌ وَلَا يُعْرَفُ لِمُ اللَّهُ مُنْ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّالِي اللَّالِمُ الللَّهُ اللَّالِي اللَّالِمُ اللَّالِمُ اللَّالِي اللَّ פֿבן אָאָה לאָאוּ לְבָּוּ לְלַבְּרָת جُد يُجَهُد دُرَةً! بُدِيْتِ بَادِٰمُن خَذِفِهِ · אַבְלוּאָבֶ וֹאָכֻ כַּלִיאָנָה שַבַּם_ ڗڹڟؙڷۼڗۺ۪ڎۼڔۦڂڋڔ۠ۼڔ؞ۣڶۼڔۦ

לְתְּבְוֹעִלְאִ לְמָתְּבָּע וֹטַעֵּי: כַּבְ צַאָּטֹבְתֹּ, בְבָּיִנִי בְמִצֹבַר לְבָּא בְּיתַב ;; חְכְּמְתָא בְּלְבֵּיה וּלְאַּעַלְיִאָּד וּלְכַּלְ וֹּבָּר עַכִּים نظله ムロボムガム

מוע לבבע פלפע פלפע: לַצְּשָּׁת אַנְה וְהַם הַלִּיאִי אַלְיוּ ישְׁרָאֵל לִמְלֶאכָת עֲבֹרָת תַּלְּדָשׁ נּ עַשְּׁרוּמָת אָשֶּׁר עַלָּיאַ בָּנָרָ וּיקְחוּ מִלְפָּנֵי מִמָּה אָת בָּלְ

ĖĀĒL: מושל בוש מוד נדקהא בצפר ליוֹהַא לממבר וֹטַע וֹאָנוּוֹ כֿב אַפֿבֿהוטא בֿאַנטגאַ כֿנ ונסיבו מן קַדָם משֶה יָת

ַ מִמְּלַאַכְּתִּי אֲמֶּבַ בַּמָּב מַמְּים: בּלְ ַעְבְּׁאַבְּעַ עַפְּבְּיִהְ אָנְהָ אָנְהָ בֹּלְ הַבְּיִבַעַ עוּדְשָׁא וּבָר וּבָר ַ וֹּיְבֶאוּ כְּלְ ַנַנְטַבְּמָנִם נַמְּמֻּנִם אָנו נַאָּנוּ כָּלְ טַכִּנְמָּיִא דְּמְּבָּדִין יָנִי

מהלידותה האנון עלדון:

יְהוָה לַעֲשָׂת אַמָה: תְּעְבְּרָהְ לַמְּלְאַכְּה אֲמֶּרְ צְּנְהְ לַצְּבִּירְהָא דְפַפֵּיר וְיָ לְמָנֶבִר ַ מֹוֹבַבָּׁוֹם עַמֹּם לְעַבְיֹא מִצַּוֹ מַמַּא לָאִיִּטְאָׁע מִסַּע פּוּלְטַוֹּא

באַקָּר נְאָמָרוּ לְמִשָּׁה לְמִימָר מַסְּוּן

that devise skilful works. do any workmanship, and of those and of the weaver, even of them that purple, in scarlet, and in fine linen, weaver in colours, in blue, and in of the skilful workman, and of the workmanship, of the craftsman, and of heart, to work all manner of Them hath He filled with wisdom

the LORD hath commanded.' the sanctuary, according to all that work all the work for the service of and understanding to know how to whom the LORD hath put wisdom and every wise-hearted man, in And Bezalel and Oholiab shall work,

 $I\Lambda XXX$

the work to do it. heart stirred him up to come unto put wisdom, even every one whose man, in whose heart the LORD had Oholiab, and every wise-hearted And Moses called Bezalel and

morning. unto him freewill-offerings every to make it. And they brought yet service of the sanctuary, wherewith had brought for the work of the offering, which the children of Israel And they received of Moses all the

they wrought. every man from his work which all the work of the sanctuary, came And all the wise men, that wrought

make.' which the LORD commanded to enough for the service of the work, The people bring much more than And they spoke unto Moses, saying:

(a) מדי העבודה. יומר מכדי לוכך סענודס:

וּיְבְּלֵא הַעָּם מִהְבָּיִא: עיר מְלַאבֶּה לִהְרִימָה הַאָּדִשׁ ំ 2xdr អូរ៉េ អូរ៉ុក អូវីៗម្នេយក رزيز ظفت ربيخ بدر جند جوتينا

נְבוִנִב: (ס) <u> ۲</u>۵۵۸ **戸登入る代**日 ל וְנַשְּׁלְאַלְּנִי נִיְנְיֵּנִי נַלְּבֶׁ לְבֶּלְ נַתְּבִּירִ נְאָבִי נְנִי מִסַּנִי לְבָּלְ

מְצְּמֶה השֶׁב עְּשֶּׁה אָהָם: נאַגַלמֹן וֹטוַכַּמֹט מָּלָוּ בַּבַבָּים וֹבׁוֹמִׁנוֹ מֹמֹם כֹּוֹמוֹנַב نڬػڬڹ ردره، لَافَارُعُجُنَّا عُلالِلَفَاهُكُا ۩ٞ۩ؙ בֿממֹּג Ċ4_ÜĞロ_ĞT

אַנוֹע לְבָּלְ עַוֹּנִוּ וֹהָע: בְּאַמְּׁה הַיְּרִיעָה הָאָהָת מִדְּה ¿ וֹמֹחָבׁוּם פֿאַפָּׂט וֹנְטַבְ אַנְבָּה אַבֶּרְ הַיְּרִיעָה הָאַהַת שְׁמֹנֶה

אַנוֹע אָג_אָנוֹע: אָל־אָבְוָת וְחָמֵשׁ יָרִיעֹת חַבָּר עִם חַדָּא נַחֲמִישׁ יָרִיעָן לָפּרף וּנְטַבּּרְ אָטַ טַמְּהָ טַנְיִרִּמָטַ אָטַטַ וֹלְפָּגָּב יָטַ טַמָּהָה יִּרִיפָּן טִּבָּרָ

עַּנְיִר עַפַּיצִינְר בַּשָּׁהְבֶּרֶת בּמֹשׁבֹּבשׁ בֹּו עשָה בשָפַת " שְׂפַּׁת תַּיְרִיעְה הֵאֶהְת מִקְצֵּה מַל נמַבר מַניבָין דְּתַבְּלָא מַל 4454 ئاچڭلا

השנית מקבילה הקלאה צחת בּלַבָּע עַוְרִינְים אָשֶׁר בַּמַּחְבָּבָּרָת ್ កុងកុជ ក្អេជុម្មរាជ ក្នុងក មុយក שׁמְּמִּה לְלַאָּט הֹמִּטְ בּּוֹנִהֹנִינ

\$4_\$44:

برجيانهِد: ופַקיד משה ואַעברו כַרוֹז

אָנֹיַנַ הַבֹּגַבְעֹא לְמִמְּבַב וֹנַנַנַ וֹנִעַבַנַי:

: المالكات כבובין עובד אימן עבד וֹאַבְעִּוֹנֹא יַבְבַת וַבְיָבוּ, בּוּבַע לבוא אוור וַעַּכְלָא מֹבוֹעִמֹא וֹט מַמִּבְיֹנֹא מַמָּב וֹמֹבַׁעוּ כַלְ טַכַּימֵי לְבַּא בַּמַּבַבִּי

אַמוּגו בּיריעַנוּטָא הַבָּא הַיַּטְּאַ

װַבְאַ לְכָּלְ יָרִישְּׁהָאֵי ווילונ אמון ופוטוא אובה אובלא בונוגלטא שבא גאבון

curtains had one measure. of each curtain four cubits; all the and twenty cubits, and the breadth

he coupled one to another. another; and the other five curtains And he coupled five curtains one to

The length of each curtain was eight

the work of the skilful workman purple, and scarler, with cherubim

fine twined linen, and blue, and

the tabernacle with ten curtains: of

them that wrought the work made

And every wise-hearted man among

For the stuff they had was sufficient

restrained from bringing.

sanctuary.' So the people were

more work for the offering of the

neither man nor woman make any

throughout the camp, saying: 'Let

and they caused it to be proclaimed

And Moses gave commandment,

made he them.

mnch.

the edge of the one curtain that was And he made loops of blue upon

was outmost in the second set. made in the edge of the curtain that outmost in the first set; likewise he

п

Οī

opposite one to another. the second set; the loops were the edge of the curtain that was in curtain, and fifty loops made he in Fifty loops made he in the one

לעשות אותה, ולהותר: והותר. כמו וְהַלְּבֵּד אֶת לָבֹּו (שמות

(6) ויכלא. לשון מגיעה:

īāť.u:

ססבאס סימס דיס של עושי סמשכן, לכל סמלאכס של משכן

ځځڅدح ښله:

יוֹדְא מִם הַדְּא:

 $\angle \angle I$

שׁנְוֹנֹא מַכְּוֹנֹן הַנִּיבּוֹא שַבַא

בַּסְמְרָא דִּירִיעַמְאַ דְּבֵית לוֹפֵּי

שובא נשמהו הניבון הבר

שַׁמַּמָּגוּ הַנִּיבִּגוּ הַבַּע בּינִינְהַטֹּאַ

בּירִיעַמְאַ בְּסִטְּרָא בִּית לוֹפִי

בנת לופי בן עַבר בְּסִפְּהָא

ספַּסָא בּירישָׁקא חָרָא מִסְטָּרָא

(ע) והמלאכה היחה דים לכל המלאכה ומלסכם מ,ים), וְסַפּוֹמ מָת מֹוֹסָב (מלכיס־בֹּג, כֹּד):

रर	שְׁתֵּי יִדִׁת לַמֶּבָשׁ הֵאָהְׁד מְשֶּׁלְבֹּת אַחָת אָל־אָחָת בֵּן מְשְׁה לְלָל קּרְשֵׁי הַמִּשְׁבֵּן:	מְבָר לְכִלְ גַּפּׁ, מַּמִּפְׁלָּא: מְמִּגְּלְבֹּוֹ טַר לְצִׁבָּילְ טַר כֵּּוֹ טַבְיוֹ בִּירִוֹ לְנַפָּא	Each board had two tenons, joined one to another. Thus did he make for all the boards of the tabernacle.	रर
77	עַשָּׁר אַמָּה אַבֶּדְּ הַמֻּבָּשׁ וְאַמָּה וַחֲצָּי הֲאַמָּה רָחַב הַמֶּבָשׁ הְאָהֵר:	בְּרַפְּא חַר: יְאַמְּחָא יפַּלְגוּח אַמְּחָא פּוּחָיָא יְאַמְיַה אַמִּין אוּרְפָּא דְּרַפָּא	Ten cubits was the length of a board, and a cubit and a half the breadth of each board.	17
ממישי	ڜڜ، مِثلًا،ت: تَرْمَشِ غُلَالِيَّةِ: كَرْفِشِدًا يَّةِ:	ְּמִּמֵּנוֹ צַּנְמֵנוֹ: נְתְּבָׁר נִיח בּפּוֹא לְתַמְּבָּׁלָא בַּאָמֵנ	And he made the boards for the tabernacle of acacia-wood, standing up.	07
61	וּיַעַשׁ מִכְסָתׁ לְאָהֵל עֹרָת אֵילָם מְאְדַמִּים וּמִכְסָה עֹרָת הָּחַשָּׁים מִלְמְעְלְה: (ס)	ױַמִּשְׁכֵּי סְסְגוֹנְאַ מִלְּמִּילְא: הְּמַשְׁכֵּי הְסְגוֹנְאַ מִלְמִּילִא: הַמְשְׁכֵּי סְסְגוֹנְאַ מִלְמִּילִא:	And he made a covering for the tent of rams' skins dyed red, and a covering of sealskins above.	61
81	ַנִיָּעַשׁ קַרְּסֵּי נְחִשָּׁת חֲמִשָּׁיִם לְחַבֵּר אָת־הָאָהֶל לְהְיָת אֶחֲד:	ַנְעָבְר פּוּרְפִּין דְּנְחָשׁ חַמִּשִׁין לְלְפְּפְא יָח מַשְׁבְּנָא לְמָחָנִי מַר:	And he made fifty clasps of brass to couple the tent together, that it might be one.	81
Źτ	וּלִּעַשׁ לֻלְלָאָת חֲמִשִּׁים עַּל שָׁפָּת הַיְרִישְׂה הַקּיצֹּנָה בַּמַּהְבָּרֵה וַחֲמִשְּׁים לֻלְאָׁה עְשָׁה עַל־שָׁפָּת הַיְרִישְׂה הַחֹבֶרֶת הַשִּׁנִית:	ביריעה דבית לופי הגינא: וְחַמְשִׁין מַנוּבִין עַבר עַל ספְּתָא היריעה בְּסִשְׁרָא בַּית לוֹפֵּי נעבר עַנפִי העבר עַנפִי	And he made fifty loops on the edge of the curtain that was outmost in the first set, and fifty loops made he upon the edge of the curtain which was outmost in the second set.	Źī
91	ְוֹאֵטְ שֵׁהְ עַּיְרֵבׁי אָטְ עַוְּלֵּבְי הְיִתְּפָּׁר אָטְ עַוְּרִילִּטְ לְבָּרֵב	וֹנִים הְּנִים וֹבִיתָּוֹ לְטִוָּב: וֹלְפָּוֹשׁ זִים וֹבִיתָּוֹ לְטִוָּב	And he coupled five curtains by themselves, and six curtains by themselves.	91
Sī	ﮔﭙﺘָך תַּיָרִיעָה הָצִּחָה שָׁלִשִּׁים בְּצַּמְּה וְצַּרְבָּע צַּמֹּוֹה רָחָב תַיְרִיעָה הָצֶּחָה מִדֶּה צַּחָה לְעַשְׁתֵּי עָשְׁרֵה יְרִילְה:	לְטְבֵׁא מְּמֶבׁנְ נְבְנְמֵּן: בּיִבְימֵּלְא טְבָא מִמְּטְׁלֵא טְבָא אַמָּנִן נְאַבְׁלֵּמְ אַמָּנִן פּּיָּטְיָא אַנְבְלָא בִּיבְיִּמְאָ טִבָּא טְּלְטִין	The length of each curtain was thirty cubits, and four cubits the breadth of each curtain; the eleven curtains had one measure.	Şī
† ī	ַנַּעַשׁ יְרִיעַׂת עִּוִּּים לְאָהֵל עַל־ הַמִּשְׁבְּן עַשְׁתֵּי־עָשְׁרֵה יְרִיעָׁת עַשָּׁה אֹהֶם:	הְבַּר יְהִילֵּו: מַלְ מַשְּׁבְּנָא נִוֹרָא מָשְׁרֵי יְרִימָּו נְעְבַּר יְרִיעָּן:	And he made curtains of goats' hair for a tent over the tabernacle; eleven curtains he made them.	₽ī
٤٦	ויִֿעַשׁ חַמִּשִּׁים קרָפֵי זָהָב וַיְחַבָּׁר אָת־תַיְרִיעָֿת אַתַת אָל־ אַתַת בַּקְרָסִׁים וַיְהֵי חַמִּשְׁבֶּן אֶתֶד: (פּ)	וְעָבֵר חַמְשָׁין פּוּרָפִּין דּרְחַב חֲרָא בְּפּוּרְפַּיָּא וַחֲוָא שָׁרָא שָ חַר:	And he made fifty clasps of gold, and coupled the curtains one to another with the clasps; so the tabernacle was one.	٤٦

871

₹	נחָמִשְּׁה בְּרִיהִׁם לִקּרְשֵׁי צֵּלִעִּ הַמִּשְׁבֵּן הַשִּּגִית נְחֲמִשְּׁה בְּרִיחִם לְקַרְשֵׁי הַמִּשְׁבְּן לַיַּרְבְּתָּיִם יֶמֶּה:	מֹהְרְבָא: לְרַפָּּר מִשְּׁכָּנְא לְסִוּפְּׁעוּוּ מַשְּׁכְּנָא טִּנְיָנָא וְחַמְשָׁא הָּבְרִיוּ וְחַמְשָׁא הָבְרִין לְרַפָּּי סְמַר	and five bars for the boards of the other side of the tabernacle, and five bars for the boards of the tabernacle for the hinder part westward.	78
18	לְלַבְׁהָהׁ, בֵּלְתְ-עַפִּהְּפָּׁן עַבְּּטְׁעֵי נּלֵמָהְ בִּרִיתִר הַבָּּרָ הָּמָּרָם עַבְּאָטֵעי	לְבַפּּ, סְׁמָר מַשְּׁבְּנָא חַר: נְעֲבַר עְבְּבֵי דְּאָמֵי שִׁמִין חַמְשָׁא	And he made bars of acacia-wood: five for the boards of the one side of the tabernacle,	18
30	ְּנְהִיוֹ שְׁמִּנָה קְרָשִׁים וְאַרְנִיחָם בְּסָף שׁשָּׁה עִּשָּׁר אֵדְנִים שָׁנֵי אַדְנִים שְׁנֵי אֵדְנִים מַּחַת הַמֶּרֶשׁ הְאָחֲר:	נַבְוֹוֹ הְמְּנְיֵא בַפִּין וְסְמְבִּיהֹוֹן סְמְבִין הְבֵּין סְמְבִין הְחֹוֹת בְּפְא חַד:	And there were eight boards, and their sockets of silver, sixteen sockets: under every board two sockets.	οξ
67	וְתְיָנִי תֹוֹאֲמָם מִלְמָּשִׁה וְיַחְדִּׁיִּ יִהְיָּי תַּמִּים אָל־רֹאִשִׁי אָל־ תַשַּבְּעַת הָאָחָת בֵּן עָשָׂר לִשְׁנֵיהֶם לִשְׁנֵי תַמִּקְצִּעְת:	נהוו מקונין מלבע ובחדא הוו מדא פו צבר למרניהוו הנא הנישיהוו בעוקתא	that they might be double beneath, and in like manner they should be complete unto the top thereof unto the first ring. Thus he did to both of them in the two corners.	67
82	ױּשְׁבֵּי קְרָשִׁיםׁ עַשְּׁה לִמְקַצְּעָׂת הַמִּשְׁבָּוְ בַּיַרְכְּחָיִם:	מַמְּבְּנְא בְּסִוּפְּהוֹן: הְתְּבֵין צַּפִין צַבְּר לְזָּוְיָת	And two boards made he for the corners of the tabernacle in the hinder part;	82
L٦	ېزاردور، مونوچا بېت دېن مېد جړنېده:	ְּשְׁמֵא בַּפּּוּן: וְלְסִׁוֹפֵּו מַאֲּכִּוֹא מַתְּרָבָא הַבַּר	And for the hinder part of the tabernacle westward he made six boards.	Lτ
97	וְאַרְבְּעִים אַרְנִיהֵם בָּסָף שְׁנֵי אֲדְנִים מַתַת תַּפֶּרֶשׁ תָאָתְד וּשְׁנֵי אֲדְנִים תַתַת תַפֶּרֶשׁ תָאָתֶד וּשְׁנֵי	וּאַרְבְּשִׁין סְמְבֵיהוֹן דִּכְּסִף מְבֵין סְמְבִין מְחוֹת דַּפָּא חַד הְבֵין סְמְבִין מְחוֹת דַּפָּא חַד:	and their forty sockets of silver: two sockets under one board, and two sockets under another board.	97
Şτ	خْضَا مَشَك مُضَدِّت كَالْشِيْت: بَرْجُرَم نَشِضُوْل نَشِرُن كِخْفِن	אַפּוּנְא מְּבַר מְמְּבִּוֹץ בַּפְּוֹן: וְלְסַׁמָּר מַמְּבְּנָא טִּנְיָנָא לְרִיִּטַ	And for the second side of the tabernacle, on the north side, he made twenty boards,	Şτ
† 7	וְאַרְבְּעִּיםׁ אַרְנִי בְּטָרִ עִּשְּׁה מִחַתּ עָשְׁרֵים תַקְּרָשִׁים שְׁנֵּי אַדְנִים מִחַתּ-תַקֶּרָשׁ הָאָחָר לִשְׁתֵּי יְדִּלְיוּ וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַתּ- תַקֶּרָשׁ הְאָחֶר לִשְׁתֵּי יְדֹתְיוּ:	הְּפְא חַד לְהְבֵין צִירִוֹהִי: מְהָלִין הְחִוֹת הַפָּא חַד לְהָבֵין הְשְׁרִוֹ הְתְּבִין הְבֵּין הַשְּׁא חַד לְהְבֵין הַשְּׁא חַד לְהְבֵין	And he made forty sockets of silver under the twenty boards: two sockets under one board for its two tenons, and two sockets under another board for its two tenons.	~~1~~ 77
१७	ررون چەر-ترەردىن حرفىنچرا دىنىدە جردىئەت جرجىجە زىد مىنىدە:		And he made the boards for the tabernacle; twenty boards for the southward.	ध्य

٤	ַנּצָּׁל לוֹ אַרְבַּעִ טַבָּעָּׁה זָהָׁב עַל־צַּלְעוֹ הַשֶּׁנְיה יִשְׁהֵי טַבָּעָּה הַל־צַלְעוֹ הֵאָהָה יִשְׁהֵי טַבָּעָּה הַצְּלְתוֹ הַשְּׁבָּעִי	מּכְ סֹמִבוּנֵי שׁנְיִנְא: מַכְ סִמְבוּנִי שַׁב וְתַּבְּשֵׁוּ מִּוֹלֵּו מִכְ אַבְּבָּת זְנִינִינִי וְתַּבְּשֵׁוּ מִּוֹלֵו וְאָמֵינִי כְּיִנִי אַבְּבָּת מִּוֹלֵוֹ בִּבְּתִיב	And he cast for it four rings of gold, in the four feet thereof: even two rings on the one side of it, and two rings on the other side of it.	٤
τ	ניַצַּפְּחִיּ זְהֶב שָהַוֹר מִבַּיִת יִּמְחִיּץ נַיַּעַשׁ לֶוֹ זֵר זְהֶב סְבְּיב:	וַחֲפָּהִי דְּהַב דְּבֵי מִנְּיוֹ וּמִבָּרָא וַעֲּבָד לֵיה וִיר דִּדְהַב סְחוֹר סְחוֹר:	And he overlaid it with pure gold within and without, and made a crown of gold to it round about.	τ
⊂ 1	נינַעַשׁ בְּעַלְאֵל אָת־הָאָרָן עַצֵּיִ שְׁמָיִם אַמְּתָּיִם וָהֵצִּי אָרְכֹּי וְאַמָּה נַהְצִּי רְחְבַּוֹ וְאַמָּה וָהֵצִּי אָרְכִּי וְאַמָּה	וַעַבַר בְּצַלְאֵל יָח אַרוֹנָא דְּאָעֵי שִׁטְין תַּרְתֵּין אַמָּין יפָלְנָּא אירְכֵּיה וְאַמְּתָא וּפַלְנָּא פּוּתְיֵיה וְאַמְּתָא וּפַלְנָּא רוּמֵיה:	And Bezalel made the ark of acacia-wood: two cubits and a half was the length of it, and a cubit and a half the breadth of it, and a cubit and a half the height of it.	IIAXXX
88	וּאָת־עַמּוּדְיוּ חַמִּשְׁהֹ וָאָת־נְוֵיהָם וְצִּפְּה רְאִשִׁיהָם וַחֲשָׁקֵיהָם זְּהָב וְאַרְנִיהֶם חַמִּשְׁה נְחְשֶׁת: (פ)	וְיָח עַמּוּדוֹהִי חַמְשָׁא וְיָח וָוִיחֹוֹן וְחַפִּי בִישִׁיחוֹן וְכָבּוּשִׁיחוֹן הַהְבָּא וְסָמְכֵיחוֹן חַמְשָׁא הְנְחָשְׁא:	and the five pillars of it with their hooks, and he overlaid their capitals and their fillers with gold; and their five sockets were of brass.	88
۷ ٤	מְעְּשֶׁה רֹקִם: נַאָרְגְּטָוֹן וְתִּלְעַת שָׁנָי וְשֵׁשׁ מְשְׁזָר נַיְעַשׁ מְסְךְּ לְפֶּתַח הָאָהֶל הְבָּלֶת	וכוא מונר מובר צניר: בתקלא וארגונא ואבע זהורי נעבר פרסא לתרע משקנא	And he made a screen for the door of the Tent, of blue, and purple, and scarler, and fine twined linen, the work of the weaver in colours;	Z \$
9٤	ויַעַשׁ לְה אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי שִׁפִּים ניצַבָּם זִהְב נִוּהָם זָהָב וּיצָּק לְהָם אַרְבָּעָה אַרְנִי־בֶּסֶף:	וְעָבֵר לְהַ אַרְבְּעָא עַמִּיּדֵי שָׁפִין וְאַמֵּיךְ לְּהֹוֹ אַרְבְּעָא סְמִיבֵי הְכְּסָף:	And he made thereunto four pillars of acacia, and overlaid them with gold, their hooks being of gold; and he cast for them four sockers of silver.	98
\$£	رَوْسْ אָת־הַפְּרֹבֶת הָבֵּלֶת מְשְּׁזְרְ מִנְּשֵּׁה חֹשֶׁב עָשָׁה אָהָה בְּרָבִים:	נעבר יָת פָּרוּכְתָּא דְּתַּכְלָא שְׁזִיר עוֹבֶר אִימָּן עֲבַר יָתַה צירַת בְּרוּבִין:	And he made the veil of blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen; with the cherubim the work of the skilful workman made he it.	SE
+ £	ֵנְאָת־תַקְּרָשִׁׁים צִפָָּת זָהָׁב נְאָת־טַבְּעֹתָם עָשָׁׂת זָהָׁב בָּתִּים לַבְּרִיחָם נֵיצָף אָת־תַבְּרִיחָם זָהֵב:	בּהְבָּא: לְמָבְרֵיִּא וְחֵפָּא יָּה מָבְרֵיִּא מִוְּקְמָהְוֹן מְבָר בַּהְבָּא אַהָרָא וְיָה בַּפִּיָּא חֲפָּא בַּהְבָּא וְיָה	And he overlaid the boards with gold, and made their rings of gold for holders for the bars, and overlaid the bars with gold.	~~}~~ {
££	ىيوى ئېم-تېچودى تېمىچى خېڭىڭ چېزىك تېچونىدى جىز-تېچىد ئېڭ- تېچىد:	וְעְבָר וָת עְבְרָא מְצִיעָאָת לְאַעְבְּרָא בְּגוֹ רַפּיָא מִן סְיָפֵּי לְסְיָפֵּי:	And he made the middle bar to pass through in the midst of the boards from the one end to the other.	££

ַלְבְיב: ווֹמַמְ כַּבּׁוּ מְבֵּּוֹ מְמִנֹים וֹגֵּלֵב אָטִׁם וֹמְבִּר אָבוִיםוּ בַּאָמִוּ מִסְּנוֹ וַשִּׂבָּא

נְהָרוֹן דַּהְבָּא:

and overlaid them with gold. And he made staves of acacia-wood,

בּּלְהָּע עַאָּגִוּ לְמִאָּע אָּעַ_עַאָּבוּ : י נְיְבֶּא אָטַ עַפַּגִּיִם בַּמִּבְּמָט מֹלְ וָאַמֵּנִלְ זָט אָנִינִינָא בַּמִּוֹלֵטָא

מּבְ סֹמֹבׁוּ אֲבוּנֹא בְמִמֹבִ זִּנִי

on the sides of the ark, to bear the And he put the staves into the rings

ַנְתַבְּע אַבְבְּע נְאַמֶּע נְתַבְּג מַבְמֵּנו אַמָּנו וּפַלְנָּא אַנְרָכַּע נינעש כַּפְּהָת זְהָבַב שְהָוֹר אַמְּתָיִם נִעָּבר כְּפִּירָהָא דָּדְהַב דְּבֵי

נאַמְקא יפַלְגָא פּיקיַה:

half the breadth thereof. length thereof, and a cubit and a gold: two cubits and a half was the And he made an ark-cover of pure

אַטָּם מִאָּנִג עַבּנִע עַכּפַּבעי: ל נימה אוו כברים וֹעִר מִלְאָּעִ

בְפוּרְהָא: לניר עבר יההון מהבין סטבי וֹהְבֹּג טִבוּן בְּנִיבִין צְּבְיַב

cherub at the other end; of one one cherub at the one end, and one the two ends of the ark-cover:

of beaten work made he them, at

And he made two cherubim of gold:

cherubim at the two ends thereof.

piece with the ark-cover made he the

מְּמֶּדֶׁרְ (כִּ, לַבְּווּתִּרִ)[לִ, לַבְּוֹתֶרִּרִ]: הַכּפָּרֶת עַּשְׁר אָת־הַכְּרֶבֶים ⁸ וּכְרוּב־אָמָד מִקְּצָה מִזָּה מִן־ ははれば **ĊĹŀĽ_ŸĹĹ**

וכבולא עד מפטרא מכא מן כבולא עד מסמרא מכא

wings on high, screening the And the cherubim spread out their

עַכְּעֲבֶים: (פּ) אַהְיִר אָל־הַכַּפְּהָה הַיִּיִּ פְּנֵי תַּד לְקַבֵּילִ כְּפּוּרְהָא הַוֹּוֹ אַפִּי הַכְּרְבֵים: (פ) עַכַּפֵּרָט וּפְּנֵיהָם אָנִישְׁ אָלְ- כְּפִּוּרָהָא וְאָפָּיִהוֹן תַּדְ לְבֶּבֶּיִלְ

تنكأن يَخْدُخنَ قِدُمِّ، خُرُقِنَا تِكَانِ خُدِيجَاْء قَدَنُما لِأَنْقِيكِيا

cherubim. the ark-cover were the faces of the their faces one to another; toward ark-cover with their wings, with

נוֹתְם אָטַ עַמְּלְטוֹן הֹגָּוֹ, מִמְנִם נֹתְּבָר נִטְ פַּטִּנִיא בֹּאָתָ, מִסְּוֹן

וֹאַמֶּׁע נְחֵבֵּי לִמְּהָי:

פּוּטְיֵיה וְאַמְּהָא וּפַּלְגָּא רוּמֵיה: אַמְתָיִם אָרְכּוֹ וְאַמֶּה רְחָבֹּוֹ תַּרְמֵין אַמִּין אִּוּרְבֶּיה וְאַמֶּחָא

half the height thereof. breadth thereof, and a cubit and a length thereof, and a cubit the acacia-wood: two cubits was the And he made the table of

זֶר זְהָב סְבָיב: " וֹצְלְּבְ אִנִין זְנְרֵבְ מִּנְיִוּ וַנִּעִּמְ לְנִּ

ליה זיר דדהב סחור סחור: וְחַפְא יָמֵיה דְּהַב דְּכֵּי וַעֲּבַר

round about. and made thereto a crown of gold And he overlaid it with pure gold,

נינַע זר־זְהָב לְמִסְּנַרְּהָּי סְבָּיב: יי וֹנְתֹּמִ לְוִ מִלְיִנֵי מִפַּע סִבֹּיִר

דְרְתַב לְגְּדְנְפֵּיה סְחוֹר סְחוֹר: פּוּשְׁכָּא סְחוֹר סְחוֹר וַעֲבַר זִיר וֹהְבֹּע לֵיה גְּדְנְפָא רוּמֵיה

thereof round about. made a golden crown to the border hand-breadth round about, and And he made unto it a border of a

71

п

8

אַמְב לאַבְבָּמ בַּנְלֶּינִי: אָטַרַהַשְּׁבְּשָׁת עַלְ אַבְּבָּע הַפּאָט וִיהַב יָה עִּוְקְּהָא עַלְ אַבְבָּע נוצלה לו אַרְבַּע שְּבְּעַת זְהָבַּע זַהְבַּע יַהְבַּע יַהְבַּע יַהְבַּע יַהְבַּע יַהְבַּע יַהְבַּע יַהְבַּע

זְוֹנִטְא צַלְאָּבְׁהָ בַּנְּכְוָנִיג:

that were on the four feet thereof. and put the rings in the four corners And he cast for it four rings of gold,

正學学品: בְּמִים לַבַּּגִּים לַמִּאִים אָבַר אַנִּרָא לַאָּרִיחַיָּא לָמִפָּל יָח לְאָמִּעְ עַמִּסְנְּיֶבֶע עַיִי עַמְּבָּעָּע לְצֶבֵּיל נְּדְנִפָּא עֲנִאָּה מִיְקְהָא

the holders for the staves to bear the Close by the border were the rings,

正學学品: וּנֹאָל אָטָם זַּבְּיִב לְמִאָּט אָטַר נִםְפָּא נִטְהִוּן בַּהָפָּא לְמִּמָּלְ זִינ נּנֹמֹתְ אָּטַ טַכּבּׁנִםְ הֹֹגֵּוֹ, הָּסִּׁנִם נֹהָבַר נָט אָנִנטָּנֹא בֹאֹמֹּנ הָסֹנּוֹ

with gold, to bear the table. acacia-wood, and overlaid them And he made the staves of

S١

þι

ਪ੍ਰਾਜਾਂ (ੁੁਰ) rąwin swr jor eni inc כפּטון וֹאָטְ מִוֹפֿיִטְיוּ 「お口」 אָנו_טַאָרוּנוּיוּ בואָן_ ווְּמֹמִ אֶּעַרַעַכֶּלִיםו אָּמֶּבַ מֹלַ_

לעון גדעב דבי: מכילמיה ונת קסנקא דיקנפף נת מוסוהי ונת בוכוהי ונת ומבד ות מניא דעל פתורא

wherewith to pour out, of pure thereof, and the jars thereof, and the pans thereof, and the bowls upon the table, the dishes thereof, And he made the vessels which were

خرقزؤت بأزاد: أكأنه لأحبيرن وفيدين بفليابن ^{םם'} מקשֶׁר עְשֶׂר אָת־הַמְּנֹרֶה יְרֵבֶּה וּנִעשׁ אָת־הַמְּנֶרֶה זְהָבַ שְׁהָוֹר נַעְּבַר יָה מְנָרְהָא דִּרְהַב

ושושנקא מנה הַוו: שְׁבַּה וּקְנָה כַּלִּירַהָא חַוּוּרַהָא

out of the sides thereof: three And there were six branches going flowers, were of one piece with it. shaft; its cups, its knops, and its the candlestick, even its base, and its

pure gold: of beaten work made he

And he made the candlestick of

מֹגַּבַע עַמֵּלָי: 兵袋庁と الْمُهْلِ كَانِت بِمُخُرِت لِعَيْنَا

שׁבְשֹׁא בוֹנ מִוֹנִנִיא מִפֹּמֹנִנִי

three cups made like the other side thereof; branches of the candlestick out of the one side thereof, and three branches of the candlestick out of

היצאים מן־המנקה: כּפּׁשָׁר וֹפַּׁרַע כֿוֹ לְהָהָּמִע עַפֿוֹיִם עַוּנָר וֹהָוָהָוֹ כֿוֹ לְהִשֹּא פֿוּנוֹ לבמים משקקרים בקנה אחר ور بهٰبات جوباد بقرت الهٰجَاتِية הְלְהָוֹע וְּבֹהָוֹם בְּמָנִם בַּמָנָע

בּוֹפַלון מוּ מִוֹבַעָא: כֿבּידין מְצְיָהוֹ בְּקְנִיא חַד וְמִוּמָן וּטִלְטֹא שׁלִשָא כֿלִיבון מִּבּוֹבון בַּעַנִיאַ

the candlestick. So for the six branches going out of other branch, a knop and a flower. made like almond-blossoms in the knop and a hower; and three cups almond-blossoms in one branch, a

مُشِعَٰذِهِ وَفِيلَانِ نَقَلَقُانِا: ダーロボ

מֹבּוֹנוֹן עַאַנוֹשִׁא נְמִנְמַּנִּעִיּ بنظير بخشئك هَلَفَمُه حَذِينا

thereof; the knops thereof, and the flowers cups made like almond-blossoms, And in the candlestick were four

07

خُشِمُلِ لَاقَانِت لَابِمُهُمُ لَا فَقَالَا: إحجقا مُرَامَ فِيرِ رَجِيرُ لِم فَرَيْدُ لِهِ إِنَّا لِمَا فِيرُ لِهِ إِنَّا لِمُؤْدُلُ " וְכִפְּמִר מַחַת שְׁנֵי חַקָּנִים מִמֶּנָּת إحجقت فَلِمَ لَا يُذِذُ لَا عِنْدُ لِا فَقَدْتُ لَا فَيْدُلُ

كِشَفَع كَثِيا لِأَفْكِيا مُثِينَا: נחאיר מחות מבין קנין דמנה נובאור מחות מבין קנין דמנה נחזיור החות הבין קנין דמנה

branches going out of it. one piece with it, for the six and a knop under two branches of two branches of one piece with it, one piece with it, and a knop under and a knop under two branches of

τ	ربوس קרנהיו על אַרְבָּע פִּנּהִיו מְפֶּנִּנִּ הַנְיִּ קרְנִהָיִוּ וַיִּצְּרְ אֹהִי נְחְשֶׁת:		And he made the horns thereof upon the four corners of it; the horns thereof were of one piece with it; and he overlaid it with brass.	र
בביעי	ريوש אָת־מִוְבָּח חָעֹלָה צַצֵּי שִׁמָים חָמֵשׁ אַמּוֹת אָרְבֹּוֹ וְחֲמֵשׁ־ אַמִּוֹת רְחְבּוֹ רְבׁוּעַ וְשְׁלִשׁ אַמִּוֹת קֹמָתְוֹ:	מְרָבָּע וּהָלְטְאָ אַמְּוּן רוּמָיה: אוּרְבָּיה וַחֲמֵישׁ אַמִּין פּוּהָיִיה הָאָעִּי שִׁמִּין חֲמֵישׁ אַמִּין וַעְּבָּר וְהַ מִדְבְּחָא	And he made the altar of burnt-offering of acacia-wood: five cubits was the length thereof, and five cubits the breadth thereof, four-square, and three cubits the height thereof.	IIIAXXX
67	<u>ខំមួយ អ្នក ឃ្លុំ</u> ជ្យ ក្មផុម្ពុក្ក	ְּהְבֵּר יְתְ מִשְׁחָא דִּרְבוּתָא קּיְדְשָׁא יְיָת קַטְרֶת בּוּסְעַיָּא יַעְבְּר יְתְ מִשְׁחָרֵה	And he made the holy anointing oil, and the pure incense of sweet spices, after the art of the perfumer.	6 7
82	ניער אָהַם זָהֵב: ניער אֹהָם זָהֶב:	נְחֵבֶּא יְמְׁבְוּוְ צִּבְּבְּא: נְמְבָּב יְתְ אֲבִוּחָיָּא בְּאָמֵי שִׁמִּין	And he made the staves of acacia-wood, and overlaid them with gold.	82
<i>ل</i> ت	ױשָׁמֵי שַבְּעָת זָהָב עֵשָׂה־לָוּו מִתַּחַת לְזֵרִוּ עַּל שָׁתֵּי צַלְעֹהָיו עַל שָׁצֵּרְ צִהְיוּ לְבָתַּים לְבַוִּּים לְשָׁאֵת אֹתִוּ בְּהֶם:	נַהְרִהֵין מִּוְקֵן דִּדְחַב עַבְּרִ לְאָּחָבְא לְאָרִיחַיָּא לְמָשָׁל הְיִהָה עַלְ הְּבֵין סְשָׁרִוֹהִי הְיִהְיִה בְּבִּוֹן:	And he made for it two golden rings under the crown thereof, upon the two sides of it, for holders for staves wherewith to beat it.	L ~~z~~
97	ניצָף אֹמֹו זְהָב שָהֹוֹר אָת־ גּנֵּי וְאָת־קִּירֹתָּיִי סְבָיב וְאֶת־ קרְנֹתָיו נִיַּעַשׁ לָוֹ זֵר זְהָב סְבָיב:	נחַפָּא יָמֵיה דְּהַב דְּכֵי יָת אַגְּרֵיה וְיָת כּוּהְלֹוֹהִי סְחֹוֹר סְחֹוֹר וְיָת קְרְנִיהִי וַשְּבַּד לֵיה זִיר דְּדְהַב סְחוֹר סְחֹוֹר:	And he overlaid it with pure gold, the top thereof, and the sides thereof round about, and the horns of it; and he made unto it a crown of gold round about.	97
Sz	ניצַשׁ אָת־מִוְבָּח חַקּטִׁרָת צַצֵּי שִׁמִּים אַמָּה אָרְכּוֹ וְאַמָּה רְחָבִּוֹ רְבֹוּעַ וְאַמְּתַוֹם קִמְתוֹ מִמֶּנּוּ הָוְוּ קְרְנֹתֵּיוּ:	ועבר יָת מַרְבְּחָא דִּקְטֹבֶת הַהְסָמֵיִא דִּאָמֵי שִׁפִין אַפְּרָ אּרְבַּיה וְאַמְּחָא פּרָחָיִה מָרָבַע בּוּסְמֵיִא דְּאָמֵי שִׁפִין אַפְּחָב הַנְּטְנִיה אַפְיוֹ	And he made the altar of incense of acacia-wood: a cubit was the breadth thereof, and a cubit the breadth thereof, four-square; and two cubits was the height thereof; the horns thereof were of one piece with it.	5 7
~~†~~ 7	جَجِّد זַהָב מָהַוֹר עָמָּה אֹתָה וָאָת בְּל־בַּלֶּיהָ: (פ)	נְתַה וְיָת פְּל מְנָהָא: בְּבְּרָא דְּדַהְהְבָּא דְּבְיָא עֲבָר	Of a talent of pure gold made he it, and all the vessels thereof.	₽ ₹
ध्य	رْدِوْن אָת־נֵרֹהָיהָ שָׁבְּנְּתִ װּמֵלְקְהָוֹהְ וּמַהְתֹּהֶיהִ זָהָב שָׁהְוֹר:	וְעָבֵר יָת בּוֹצִינִהָא שִׁרְעָּא רְבֵי: דְבֵי:	And he made the lamps thereof, seven, and the rongs thereof, and the snuffdishes thereof, of pure gold.	ध्र
रर	פַפְּאֹרֵיהֶם וּקִנֹהֶם מִמֶּנָּה הָיֵּי כֻּּלְּה מִקְשֶׁׁה אַחָת זָהֶב שְהִוֹר:		Their knops and their branches were of one piece with it; the whole of it was one beaten work of pure gold.	रर

ונת מהחקנתא כל מנוהי עבר

וֹנֹט מֹנַבׁלֹא נֹט גֹּנּובוֹטֹא

פֿסכֿשׁובוֹעֹא ווֹט מּוֹבוָפּוֹעֹא

ַהַמַּהְתָּת בְּלַבֵּלֶיוּ עְּשָּׁה נָהִשָּׁה: נְהַשָּׁאַ: במוֹבַלַם אָם במּוֹלַנְּם וֹאָם_ ַ אָת־הַפִּירָת וְאָת־הַיָּעִים וְאָת־ וּיָּמֹמִ אָנוַ_כּֿלְ_כֿבִיּ ַ עַמּוְבֶּעַ וַעֲּבַר יָת כָּל מָנֵי מַדְבָּתָא יָת

מקמטָה עַר־הַצְּיִוֹי: סוביביה מקרע עד פּלְגֵּיה: הַשָּׁת נְחָשָׁת תַּחָתׁ כַּרְכָבָּוּ עּוֹבָר מִצְרְקָאׁ דִּנְחִשָּׁא ְמְחוֹת تزمَّم كِفَاقِلَ فَحُفِّد فَمُهَا نَمُحَدِ **ムロドロロス**

₹<u>₹</u>1.□: ַלְאָרִיחַנָּא: לַמְּלְבָּרִר הַנְּּהָוֹשֶׁת בְּחָיִם זְנִיִםְאַ לִּסְרָדָא דִּנְּחָשָׁאַ אַתְּרָאּ בְּאַרִים: וּוֹקֵל אַבְּבֹּה הַבַּּהְנֵי בֹאַבְבַּה וֹאָטֵוּב אַבַּבָּה הוֹלוּ בַּאַבַבָּה

נוצף אקם נחשת: י נוֹמֹמְ אֵּעַ עַבְּעִים הַאָּגִּי מְמִּנִם וֹמְבָּע נִע אָנִיםוֹא עַאָּמִי מִסְּנִוּ

נְחַפָּא יָהְהוֹן נְחָשָׁא:

נְבְוּב לֶחָת עְּשֶׂה אָתְוֹ: (ס) צַּלְעָּׁת הַמִּוְבֶּהַ לְשָׁאָת אָתִוּ בְּהָהַ וּנֹרָא אָטַעַבֿינָים פֿמּפֿמָט מֿכ

הגל סטבי מדקקא למטל יהיה וֹאַהֹגַ וֹנו אַנוּנוּאַ בֹּהוֹלַנֹאַ

נַיַּעַשׁ אֲת הַכְּיַּוֹר נְחְשֶׁת וָאֵת כַּנִּוֹ

וֹהֹבֹע וֹט כֹּיוָבֹא צַּוֹטַהָא וֹנֹט קהון הַלִיל לוּחִין צָּבַר יָהַיה:

עֲבְאַי פֶּתַח אָהֶל מוֹעֵד: (ס) לְנְאָת בֹּמֹרָאָת תַצְּבָאָת אָמֶוֹר

ŢĊŢX: בּאַטְיוֹן לְצַּלְאָׁר בִּטְרַת מַחָּכּן בַּסׁנְסְנְעַ בַּנְעַמָּא בַּמָעַוֹנִע נְהַנָּא

ជូន្លាក់ ជុខ្មុំក្រុះ تنزئك كذهر كناهر هه فهأد ווֹאָמָ אָנַרַ בְפָּׁאָנַוּן וֹנֶּבֶּ

בומא סבבו בנמא בדוא וֹהְבֹּג וֹטְ גַּבוֹטַא לַבוּטַ הֹּגַבוּ

שְׁוִר מְאֶב צַּמָּין:

made he of brass. fire-pans; all the vessels thereof the basins, the flesh-hooks, and the altar, the pots, and the shovels, and And he made all the vessels of the

round it beneath, reaching halfway of network of brass, under the ledge And he made for the altar a grating

holders for the staves. ends of the grating of brass, to be And he cast four rings for the four

with brass. acacia-wood, and overlaid them And he made the staves of

9

planks. to bear it; he made it hollow with on the sides of the altar, wherewith sgnir ədr orni səvsəs ədr ruq əd baA

meeting. did service at the door of the tent of mirrors of the serving women that the base thereof of brass, of the And he made the laver of brass, and

linen, a hundred cubits. of the court were of fine twined south side southward the hangings And he made the court; for the

לכל רומ, והמלל באמלע: (דרוב לוחות. נצוצ סוא מלול, וכן וְשְּבְיוֹ מַרְבַּשׁ מֻצְבְּשׁוֹת נאס ממך, וממוך כך מציאום לצעליסס לידי מאוס, ונאקקות

רואה עלמה עם בעלה במראה, ומשדלמו בדברים, לומר אני מאכל ומשמה ומאכילות אומה, ונועלות המראות, וכל אחת בעליסס יגעיס בעבודת פרך, היו הולכות ומוליכות להם שעל יריסס העמידו הנשים לבאות רבות במלרים, כשהיו סרע, אמר לו סקב"ס קבל, כי אלו מביבין עלי מן סכל, לנדבת המשכן, והיה מואם משה בהן, מפני שעשוים לילר שרואות בסן כשסן מתקשמות, ואף אותן לא עכבו מלסביא (8) במראות הצובאות. ננות ישראל סיו נידן מראות,

ממרגמינן וּמֶמְוְנְמָמ: אשר צבאו. לסבים נדבמן: בנת"ו (שפיעגעל), וכן מלינו בישעיה (ג, כג), וְהַגְּלְינִים, מונקלום בְּמֶמְוְיַמּ נְשַׁנְפֹּ, והוח מרגוס של מרחום, מירוח"ש מנסשם סמנופס, כך דרש רבי מנחומה (פקודי ש), וכן חרגם וגוי, וכיור וכנו לא סווכרו שס, למדמ, שלא סיס נמשמ של כיור ממש, שהרי נאמר ונחשת התנופה שבעים ככר וגו' ויעש בה שבמוכו למי שקוא לה בעלה ווסמרה, ומדע לך שהן מראות - סכיור מסס, שסוא לשוס שלוס בין איש לאשמו, לסשקות ממיס (שיר השירים מ, ה), ווה שנאמר במראות הלובאות, ונעשה נְבוּב (ירמיס גב, כא): - גבוב לוחות. סלומות של עלישעיס - לסס, וממע ברות ויולדות שס, שנאמר שַתַּת סַשַּפּוּת עוֹרַרְמִּיּךּ

וֹאַבוֹנוֹם הֹמִיבוּנוְן הֹמִהַנוֹן

äĠĻ.□

غدند يحنغ هنيد نقهديا هفيا מפמיר רבום הבבלה וארגעון ותולעת הזור דתקלא וארוווא וצבע colours, of blue, and purple, and court was the work of the weaver in הָקצֶר מַעַּשָּׂר ופֹבַסְא בַעַבַת בַּבַעָא הוָבָב āāL And the screen for the gate of the تُلَيِّد: filleted with silver. ಧಗ್ಭವ್ದ چۋك مَثَلًار and all the pillars of the court were Ľ×ã.Ľ□ عاڨځ overlaying of their capitals of silver; ليات their fillets of silver; and the נְהַמִּיקִיהָם עז בוֹעַמוּדִים عاقة לני עמודיא וְכִבּוּשִׁיהוֹן כַּסָּר of brass; the hooks of the pillars and וֹבְאָבׁוֹנִם לַמֹּמֹבִים וַנְבָּמִּעַ וֹנָי וַסְמָבוֹא לַמְמוּדְיָּא דְּנְחַשָּׁא And the sockets for the pillars were جُهُلُد: יי בְּלְ קַלְעֵּיִי הַחָּצֵּר סְבָּיִב שֵׁשׁ בְּלִ סְרָבִי דְּרָתָא סְחוֹּר סְחוֹּר דְּבוּץ שִׁיִּר: about were of fine twined linen. 91 All the hangings of the court round لَمُلَدُبُونَ مُحِمُّكِ: וֹסֹמֶכֹּגעוָן שַׁלְעָא: sockets three. وْضِارَا هِوْلَا وَقِيْدِيْلِهِ فِهَا فِقَادِيْهِ فِعَالِ فِقَادِ فِي فِي وَفِي الْأَمْةِ فِي فِي الْأَمْةِ فِي cubits; their pillars three, and their the court were hangings of fifteen ي كُيْهُمُ لِ النَّامُ لِ كَاكِمُ لِي النَّالِي كَانَالِم خَلْنَام خَلْنَاء كَانَالِم خَلْنَاء كَانَالِهِ فَلْ hand and that hand by the gate of וְמִנְּעַ וְלַמֹּבֹרֵא שׁנֹּוֹלָא מִכָּא וּמִכָּא וְלַכְּתָוֹּ הַמֵּנִית מִזְּה And so for the other side; on this لَمُلَدُنيُٰتِ شِرِشِت: וַסְמָכֵּיהוֹן הַלְתָא: three, and their sockets three. אָלְהַבְּתָּוּ עַמִּוּדִיהָם שָּׁלִשְּׁה לִעִּּרָגִא gate] were fifteen cubits; their pillars Þι הַבְּמָהַ מַּמְבַׁר אַפּֿוּע סַבְבוּג הַמָּנִהָה הַּהָּבָא אַפּּגוּן The hangings for the one side [of the ÄÖL: cubits. ײ וֹלְפְּאָת בָּוֹרְמִּר מִוֹרֶחָר חֲמִשָּׁים יּלְרִיחַ קּדִּיִמָא מַדְּנְחָא חַמְשִׁין ٤ı And for the east side eastward fifty تَلَمَنَّ تَكُمُ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ الله וֹכֹבוּה.עון כַּסֹוּ: pillars and their fillets of silver. וֹאַבוֹנִינִם הֹהֹנִינ וֹנֹג בֹהֹפֹּצִים וֹסֹׁלֶכִיבוּוֹ מֹמֹּבֹא וֹנִי הַמִּיבַּוֹּא their sockets ten; the hooks of the 代数点に ないだいじロ of fifty cubits, their pillars ten, and וֹלְפֹּאַעַ יָּם לַלְמִּים ∏¢₩′□ ילְבוּחַ מַמְּבַבָּא סָבָבֵּי חַמִּמָּוֹ And for the west side were hangings تَتَمُّكَ، ثَاتِ خُوْلٍ: ווֹ שֹמֹעוֹ בוֹמֹמֹמֹ of the pillars and their fillets of ממבון בוטמא ווו ממיבוא sockets twenty, of brass; the hooks ۵۵٫۲۰۵ cubits, their pillars twenty, and their וַלְפַּאָת צָפּוּן מֵאָָר 1. 表現に ולרוח צפונא מאַה אַמִּין And for the north side a hundred נְעַהְאַבוּעִם בּמָר: SILVer. of the pillars and their fillers were of

אַמָּגוּ לַבוֹבוּג סַבוּג בַּבַעָּא:

אובלא ובומא לפוטוא שמות

خُمُولِ كَخُمْر يُنْ لَيْكُمْرِ :

هجه بمنشد جدَّمك مِيْنَ هِفَاتِ

مُثَدُ لَمُّمَ كُمُنُكُ لَمُمُكُنِ هَٰذِي هُفَٰكِ

of the court.

cubits, answerable to the hangings

the height in the breadth was five

twenty cubits was the length, and

scarlet, and fine twined linen; and

sockets twenty, of brass; the hooks

Their pillars were twenty, and their

: عاۋڭ تشمُظيثه אַרְבְּעָה נְהַשְׁה נְיִיהָם בְּסֶף <u>אַרְבְּעָא דַּנְהִשְׁא</u> נְיִיהֹוֹ בְּסֶף

إلاقياتها واجفؤه الاجتابات الإقاتاتا وجوبه اومجابا

of their capitals and their fillets of hooks of silver, and the overlaying their sockets four of brass; their And their pillars were four, and

סָבֶיב נָהִשֶּׁת: (ס) رريع الجار تابت علاقة الإنتياد اجم معنه لمنهجية بابتاه

of brass. and of the court round about, were And all the pins of the tabernacle,

.442 on page 44, and the Haftara is on page 244. On Shabbat Parah, read Maftir and Haftaru on page 239. On Shabbat HaHodesh, Maftir is Exodus Sbekalim, Mafiir is Exodus 30:11 – 16 on page 148, and the Hafiara is the special Hafiara on page 234. The Haftara is I Kings 7:40 - 7:50 on page 224. Sepharadim read I Kings 7:13 - 7:26. On Shabbat

هَتَدُا يَحِتَا: مُحَدِير يَكْرُنُو جِنِّد لِمُنْفِد قِلْ ا כח הְעַבְּׁה אֲשֶׁר פָּקִּר עַל־פָּי מֹשֶׁה דְּסְהַרוּהָא

אַשֶּׁר־צְּנָר יְהוָה אָת־משֶּה:

עַּמְּנֹג וּבַמָּמָה: (ס)

כֿעוֹלא: מִימִרָא בַּמְמֵּע פּוּלִעוֹ לֵיוֹאִי פּּׁמִינִי. אַבְּיִׁר פְּׁמִנְּדֵיִי תַּמִּמְבְּּלֹן מִמְּבַּלוּ אִבְּיוֹ מִנְיָנִי מַמְּבָּנָא מַמְבָּנָא

לְמָּמֵּׁר יְהוּדְה עַּמֶּׁר אָת כַּלְ־ לְשִׁבְּמָא דִּיהוּדָה עַּבָּד יָת כָּלֹ יַלַּגַּלְאָּבָ פֿוֹ אַיַּבוֹ, בוֹן טוּנַ יַלַּגַּלְאָבָ פֿר אַיִּבוּ, כַּר טוּנַ

בּטַבְּלֶעְ וּבְאַבְוֹלֶמְן וּבְעוּלְמָּע בַּטַבְלָא וּבָאַבְוּנֹגָא וּבִּצָּבַמ خُرَةُهُكُ لِمُ لَلِينَ لَا يُقِلُ خُرُهُ خُمْهُ لَا لَا يَبْدُ لِهُ لِهُ لَا يَقْلُ لَمْنُا لِمُثَا إَمْضِ مِ ثَاكِرَهُ لَا هُلَا مُنَارَفُونَا لِيُعْدِدِ مُثَارِنُمُ لَا يُنَانِفُونَا لِيَعْدِدُ مُنَانِفُونَا

> son of Aaron the priest. Levites, by the hand of Ithamar, the Moses, through the service of the according to the commandment of the testimony, as they were rendered tabernacle, even the tabernacle of These are the accounts of the

Moses. all that the Lord commanded of Hur, of the tribe of Judah, made And Bezalel the son of Uri, the son

-.nənil in purple, and in scarlet, and fine and a weaver in colours, in blue, and craftsman, and a skilful workman, of Ahisamach, of the tribe of Dan, a And with him was Oholiab, the son

(13) לעמת קלעי החצר. כמדת קלעי סתלר:

ממלה כלים וממר כך משכן, (למ לענין לווי להמנדב קממר, דעמו למס שנאמר למשה בסיני, כי משה לוה לבללאל לעשות לוה לי הקב"ה, וכן עשה, המשכן מחלה ואחר כך עשה כלים: קב מבודה שעליו:

משר צוק ס' אם משק, אפילו דברים שלא אמר לו רבו, קקנימס - כך שמעתי מפי הקב"ה, אמר משה, בלל אל היית, כי וודאי כך ה אח משה. אשר נוס אומו משס אין כמיב כאן, אלא כל העולם לעשות ממלה בים ואמר כך משים כלים במוכו, אמר לו (22) ובצלאל בן אורי וגרי עשה אל כל אשר צוה דסיס מלוס לסס בסיפוך. ודוק סימב). אמר לו בללאל מנסג שמסס, וסאי קרא מדכמיב כל אשר צום ס' את משם, חוינן ד): ביד איחמר. סוא סיס פקיד עליסס למסור לכל בים ויקרא משס אל בללאל ואל אסליאב וגוי, וקלר מס שדיבר איש למשאו המופקד עליו, כמו שאמור בפרשת נשא (במדבר - לוה לבללאל הפך הענין, ויש לומר, כיון דכתיב בפרשת ויקהל עבודה המסורה ללוים במדבר, לשאם ולהוריד ולהקים, איש פרק הרואה (ברכוח נה.). ואם האמר מנלן שמשה רבינו ע"ה ביניסם: עבודה הלוים. פקודי סמשכן וכליו, סוא מס שיסיו לריכין, מס לי מס שממנדב מחלס, ועיין בחושפות שריחר להם הקצ"ה על מעשה העגל, שהרי השרה שכינחר אח אהל מועד, ואחר כך הכלים, אצל לענין להחנדצ להכין על עונומיסן של ישראל: משכן העדות. עדום לישראל בפרשה כי משא ראה קראמי בשם בללאל וגוי, החוכר מסחלה משכן. שני פעמיס, רמו למקדש שנחמשכן בשני חורבנין הכלים, האמיירילענין ליווילפועל איך יפעול כסדר, וחמלא לכסף ולוסב ולנחשם, ונמנו כל כליו לכל עבודמו: - המשכן - משס רבינו ע"ס ריש ויקסל, מחלס סמשכן ואסלו ואחר כך (IS) אלה פקודי. בפרשס זו נמנו כל משקלי נדבת סמשכן הכלים שלמן מנורם יריעום, ואמר כך ליווי הקרשים, וליווי - דסא אדרבה להיפך נוה הקב"ה בפרשת תרומה, מתחלה

خَمُّكُم لَاظِيُم: וּשְׁבָּמ מֹאַנִים וּשִּׁבְמָּים מִצְּיִנִי עקניפָֿה הַשָּׁע וַעָּשָׁי וַעָּשָּׁרִים כַּבָּר ליי בְּכָל מְלֶאכָת הַפְּּדֶשׁ וַיְהָר וְהָבָר בְּלְ תַּנְּהָב בְּעִלְאַלְּה

מאָנו וּנוֹלְנוֹן סִלְמָּוֹ בַּסְלְמֵּוֹ מהבון ושהה כּכּבון והבה לוּגֹמֹא וֹבֹוֹנִי גַּנִד אָנְמוּטֹא ĖCS ムガロ・エロダ

sanctuary. thirty shekels, after the shekel of the talents, and seven hundred and offering, was twenty and nine sanctuary, even the gold of the work in all the work of the All the gold that was used for the

المُخَمِّرُ لَيُظُرِّ لِيَظِيُّهِ: וְבָּבֶּוֹ פְּלוּגַי, הַמְּגַר מְצָּע כִּבָּר

نشخمنا تققيم فكمنا خفكمن כּבּירון ואָלף ישָׁבַע מאַה מֹנֹנוֹנ בֹנְאַשׁא מֹאַע

sanctuary: fifteen shekels, after the shekel of the seven hundred and three-score and a hundred talents, and a thousand numbered of the congregation was And the silver of them that were

ľ∏¢¦ål□: וּשְׁלַמֵּט אָלַפָּּים וַחֲמֵטִּ מֵאִית שְׁנְרִי ְנְמָהְלְּיִר לְשִׁשִׁ־מֵאִיִּר אֶלֶּוֹבְ שִׁנִיןְ וּלְמִיּלְא לְשִׁיִּר מָאָרִי מּלְ עַפּׁלְצְיִם מִבֶּן מֹמְבִים בַּמְבָּר מַלְ מִנְּיִנִיֹאִ מִבּר מַסְבִין ٣٠ בְּאָבֶׁלֵלְ עַלְּבָׁהְ לְכָלְ עַמְּדֶּע סִלְּמָּא בָּסִלְּמָּג טִּנְּגָּהָא לְכִלְ كُكَامَ حَرَادُخِيرَتِ مَلَاجُنِي يَشِكُمُ فَكَامُ خُرِيبُةِيخُونِهِ فَجُرِيبَا

וֹחַמִּמִין: וּטִׁלְטָא אַלְפָּוּן וַשְׁמִּיִּהָ מִאָּעִ

men. thousand and five hundred and fifty hundred thousand and three years old and upward, for six that are numbered, from twenty every one that passed over to them after the shekel of the sanctuary, for a beka a head, that is, half a shekel,

עַכְבֶּר כְבֶּר לְאֶבוֹ: עַפְּרָכֶת מְאָת אָבְנָים לִמְאָת ען אָנוֹ עַפְּבָּהְ וֹאֵנ אַבְוֹּנִ בַאָּטַבְא זָּנִי סְּמָבִּי מִוּבְׁ הַאַ וֹנִי رَزُنِ، מְאַעְ כَכِّد עَכِّهُ لَ كُمُّكُل رَبُّرُهُد مُهُد حَجْد، حَمْظُه

לְמְאָר כַּכָּרִין כַּכָּרָא לְסָמְכָא: סמכי פרוקמא מאָר סמכין

talents, a talent for a socket. a hundred sockets for the hundred sanctuary, and the sockets of the veil: were for casting the sockets of the And the hundred talents of silver

באמֻיהֶם לַמַּמוּגַים וָצִפָּר ישראל וַחַמִשְּׁה וְשִׁבְּעִּים עְּשֶׂה וָוָים 口はおには لَكُلِّالِ لِللَّهُا ľάζα

النظر ترهريرا لخقره تثيرا: ושׁמוּה הֹבֹּע ווֹוֹן לַהֹּמוּנִגוֹא ווט אַבְנ ישְׁבַע מָאָע וָשִּבְעִוּוֹ

them. their capitals, and made fillets for hooks for the pillars, and overlaid seventy and five shekels he made And of the thousand seven hundred

82

Lτ

97

t7

□□

فخيرا: יטֹבון אַלְפֹּון וֹאַבְׁבֹּה מֹאַב וּנֹטַהַ אַבוֹמוּטַא הַבֹּהֹו כֹּכֹּנוּן

and four hundred shekels. seventy talents and two thousand And the brass of the offering was

لْعَجْقِرْت لِعَلَقِم مِعْنِن شِحْرِ: ⁶² ונְחָשֶׁת הַמְּנִפֶּה שֶׁבְעָים כְּבֶּר

מגי אלפיס, שאין מגיעין לככר: שקלים, לפיכך מנה בְּפְרוֹמְרוֹמ כל השקלים שפחותין במנינם שקלים: ק"כ מנס, וסמנס כ"ס סלעים, סרי ככר של קדש שלשת אלפים מאות וחמשים חלאין, עולין אלף ושבע מאות וחמשה ושבעים (+≤) כבר. ששים מנה, ומנה של קדש כפול היה, הרי הככר מאוח, אלף שלימים, הרי מאח ככר, והשלשח אלפים וחמש

שלשם הלפים שקלים, כילד, שש מהום הלף הלהין הכי הן גי מלאי השקלים של שש מאום אלף, עולה מאם ככר כל אחד של רחשיהם וחשוקיהם כמף: המשכן בספר במדבר, ואף עמה בנדבת המשכן כך היו, ומנין (28) וצפה ראשיהם. של עמודים מהן, שבכולן כחיבולפה אלף וגוי. כך סיו ישראל, וכך עלס מנינס אחר שהוקס ארבעה, סרי מאס, וכל שאר האדנים נחשח כחיב בהס: (62) בקע. הוא שם משקל של מחליח השקל: לשש מאוח קרשי המשכן, שהם מ"חקרשים, ולהן ל"ו אדנים, ואדני פרכח

(קב) לצקת. כתרגומו לְמַמְּבְמ: את אדני הקדש. של

יי מוֹעָּר וְאֵתֹ מִוְבָּח הַנְּחֹשֶׁת וְאָתַר ווַעַשׁ בְּה אָת־אַרְוּי פָּתַה אָהֶל

ַ סְבְּבְא בִּנְחַשָּׁא בִּילֵיה וַיָּת כָּל ומוא וני מוביא בונימא נני וְעָבַר בַּה יַת סְמָבֵי תַּרַע מַשָּׁבַּן

the altar, grating for it, and all the vessels of and the brazen altar, and the brazen to the door of the tent of meeting, And therewith he made the sockets

جُمْ جَيْرٌ، لَاهٰلِٰظُلَانَ: מכׁבַּר הַנְּיוֹמֶת אָּמֶר־לָוִ וֹאֶת

لْمُعَامِينَا يُتَافِقَالِ فَجْدِدَ لَمُعَالِ لَنْهَ فَفَدَرَ يُلَاعُمُ فَعَابِدَ فَعَابِدَ

court round about. tabernacle, and all the pins of the the court, and all the pins of the about, and the sockets of the gate of and the sockets of the court round

הַהַצֶּר סָבֶּיב: יקדת המשְבָן וָאָת־בָּל־יִהָדָת אַבׁנֹג מַּמַּב בּבְּבְיבִי בְּצִים בּבְן נֵנִי סְמָכֵּג עַבְּתּ בַּבְּבַיִּא נֵנִים

נמן הַשַּׁכְּלֶע וֹבֵאַבׁנֹּמָן וֹנוּנְלַתִּנ ימוֹ שַּׁכִּלֶא וֹאַבֹּנִוֹלָא יִּאָבַת

Moses. Aaron, as the LORD commanded and made the holy garments for for ministering in the holy place, scarlet, they made plaited garments, And of the blue, and purple, and

XIXXX

೫೧⁻ದೆಭ್ಗ⊓: (ಡ) אַשֶּׁר לְאַהַלְן כַּאַשֶּׁר צְנְה יְהְוָה לַבִּישִׁי קִּיִּדְשָׁא דְּלַאַהַרוֹ בְּמָא בּעַבְּׁבָת וֹנּהֹתְהַ אַטַבַּלִבַי. עַעָבַתְ לָהַמָּהָא בַעוּוַהָא נֹהַבַנוּ נִעַ XIXXX בַּמָּלִי מַּמִּי בַלְבִי מְבָּבִי לְבִוּמָּר מְמָבִי בַּבְינָמִי מְמִוּמָא

לעולַמּע אָלג לאָא שַּׁכֹלָא לאַבעוֹלא יִּגָּכַה זְעִיָנַגִּ נישט אָת־הָאַפָּׁד זָהָב הָבֶּלֶת נַשְּבָּר נו אופוָבא בּוֹבֹא

fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and And he made the ephod of gold,

זְיְרְקְּמֵּנְ אֶמִרְפַּחֵי הַנְּהָבְ וְקִצֵּיִץ تْلَمُٰأُلُد:

וַבוּבׁג וּבֹצוַ בוּגֹא מוַבָּד אוּמָּן: שַבְּלָא וּבְינִ אַבְּנִוֹלָא וּבְינִ הַבַּת ، فندرَم رَمَّهِبِ خَنْبِكِ يَاضُرُمْ زَمَةِنْيِ يَامِرًا خُمُمُّدِ خَيْرِ יָת שַמֵּי דְּדַהְבָּא

workman. fine linen, the work of the skilful purple, and in the scarlet, and in the work it in the blue, and in the plates, and cut it into threads, to And they did beat the gold into thin

(כ, למונטו)[ל, למוטנו] שבר: י בְּהַפָּׁנו מְשִׁי־לְוּ חֹבְרָת עַלְ־שְׁנֵי בַּהְפִּין עַבְרִי לֵיה מְלְפָּפָן עַלְ

- تَهْرُ، بَدِّنْ لِهُ يَهْمُ مَيْهُا لِيهُد

יקתו הארגמו יקתור הולעת

קבין סטרוהי מלפף:

it joined together. joined together; at the two ends was They made shoulder-pieces for it,

מְשְׁזְרֶ כַּאָשֶׁר צְנְּה יְהְנָה אָתַ־ נאַבוּלמֹן וֹשוִלַמִּט ۸Ľ. ַ הוא פַמַעַּשָּׁהוּ זָהָב הְבַּלֶת וְהָמֶּב אַפֹּבַּעָוּ אַמֶּר עַלְיוּ מִמֶּנוּ

ばびて: (0)

שְּוִיר כְּמָא דְפַקּיד יִיָּ יָת משֶה: וֹאַבְעָּוֹלְאַ יַבְּבָה וַבְיוֹבִי הוא בעובדוהי דהבא הַכִּלְא וְהִמְיַן הִפְּוּנִיה דַּעֲּלְוֹהִי מִנֵּיה

Moses. linen, as the LORD commanded purple, and scarlet, and fine twined work thereof: of gold, of blue, and was of the same piece and like the was upon it, wherewith to gird it on, And the skilfully woven band, that

מקעות, שלה היה בהם שש: היה שש, אלה הם בגדים שמכמים בהם כלי הקדש בשעת מלוק פתילים לחורך העם, לעשות הותן פתילים מעורבים עם כל אני אומר שאין בגדי שרד סללו בגדי כסונס, שבבגדי כסונס את סוסב עם סמומין, מרדדים עסין דקין, וקוללין מסן

וְרַדְּיִרוּ עַפְּין, סִיו מרדרין מן סוסב, מֹשמנ"דרה בלע"ו כפול ששה, וסוסב חוט שניעיעס כל מחד ותחד: (3) וירקעו. כמו לְלַקַע סְּאָבֶן (מהלים קלו, ו), כמרגומו ששה חומין של מכלמ, וכן עם כל מין ומין, שכל המינין חומן מין ומין בחשן ואפוד, שנאמר בהן והב, חוע אחד של והב עם (1) ומן החבלה והארגמן וגוי. שש לא נאמר כאן, ומכאן (אוידעסנען), עסין דקום. כאן סיא מלמדך סיאך סייו מווין

881

עַטַמּג וֹבִּע אָבְבָּנ וֹוֹבָע בַּעַ~~בַ~~ׁנ בְבְּנִעַ הְנְיָה בְּפִּנְלִ עְשָׁנִי אָתַ تِاشِيْك: ואַבוּלוֹן تيْعِت چوت تورت تولاية موية ದೆಜ್ಞಗ: (ಡ) CÄÄL נְיָטְם אַלָּם גַּלְ כִּהְפָּׁת הָאָפֶּר עוִלִם מּלַ מְּמִוּט בַּנָי וֹמְבַאֶּל: משְׁבְּצָּת זְהָב מְפְּמְּחֹת פִּמּוּחֵי מְרַמְּצֶן בְּדְּחַב גָּלִיפָּן בְּחָב النظهر فالهجئا الهابات فاعظا القحادثا فخدد حداركم فهقفا

בְּמָא דְפַבֵּיר יִיְ יָת מֹשֶׁה: אַלוּג עולבוֹא אַלוֹג וֹהָבֹאַאַ וְמִּוּי יְהְחַוּן עַל כִּהְפָּי אֵיפּוֹדָא

ب מִפְּבַהָ מַּבְ הֻמִּבִינ בַּנָג וֹהָבַאָּב

נאַבוּנלא יּבָבת וַבְיָּל כֿתוְבַּׁר אָנפּוָבָא בַּנִבַּא טַכַּבָּא וֹהְבֹּע וֹט טוּהָוֹא הוָבַע אוּמֹן

מְנִבַּה עַנִּע הִיף עַבַּרוּ נִת

□\$□r: מור אָבֶם פַּמִּבְת וּבְבֶּבֶמת תַּמִּוּר וּנֹמָלְאִיַדְוָ אַּבְבָּמֹנִ מִּנִי אָבֹרֹ

مُمْمًا بُلِمًا يَحُلُمًا مَلْدُم سَلِهِ באלן מלא פורא פומאַני וֹאַהְלִומוּ בוֹע אַנִבֹּהֹא סֹנִנוֹן

יי נהשיר השני נפף ספיר ויָהַלֹם:

וְסַבְתַּלְיִם: וֹסֹבְרָא שׁנְיָנָא אִוֹמַבְנְצִּין מֻּבְּיִוּן

מָבְלֵיֹא וֹמֵּגוֹ מִּלְלֵא: יי וְהַמִּיר בְאָם אָבוּ וֹסֹבֹרִא

נוב מני בורבילי פרשיש שום וַאַוֹלְמָנִי:

עַטָּם אָנְהָ הַּגְ_הָּטָנְ וְעֹאֶבֹיִנִם מֹּלְ הַמְעִי בֹּנִי נִמְּבָאֵלְ

בְּמִבְאִטֶּם:

خُطٰنے:

לְמֵּלֵנִם מֹמֵּב מֻבְּׁם:

וּלְבַלְט מַמְּמֵּע מְּלָט זָטָב מָטַור: مَح ـ لَالْهُ لِا āLāLu

עוּשְׁנָא זַבְּקָא אוּרָבֵּיה וְזַרְקָא

بإكريتهد كانظراك

מֹבַמֹּגֹּן בֹּבַבִּר בַּאַמֻּבְמִינִבִינוֹ: וֹגְאָפֹע מוּסַבָּע מאָבּגָע זַבְר וּבוּבְלָא וּפּּנִמּיִרי וֹסֹבְרָא בְבִיעְּאָר בְּרוּם יַמָּא

אַשַר שִּבְּטִין: בְּמִוֹלֵא וּבַר מַלְ מָּמִינִי לְטָבוּי ממביטבון פטר מפרש פגלף וּהְבֹאָב אַנּוֹן שַּׁבְשַׁאַ מָּהְבוּ הַב

ΠίϢţΧ

children of Israel. according to the names of the with the engravings of a signet, inclosed in settings of gold, graven And they wrought the onyx stones,

Moses. of Israel, as the LORD commanded stones of memorial for the children shoulder-pieces of the ephod, to be And he put them on the

fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and the work of the ephod: of gold, of work of the skilful workman, like And he made the breastplate, the

breadth thereof, being double. length thereof, and a span the breastplate double; a span was the It was four-square; they made the

and smaragd was the first row. stones: a row of carnelian, topaz, And they set in it four rows of

sapphire, and an emerald. п And the second row, a carbuncle, a

agate, and an amethyst. And the third row, a jacinth, an

settings. inclosed in fittings of gold in their onyx, and a jasper; they were And the fourth row, a beryl, an

twelve tribes. one according to his name, for the like the engravings of a signet, every twelve, according to their names, the names of the children of Israel, And the stones were according to

wreathen work of pure gold. breastplate plaited chains, of And they made upon the

Sī

Þι

٤ī

71

OI

6

8

9

تَّهَٰ خُمِن مَر مُثَّدُ كُمُّ بِنَ يَنْمُلُا: מּבּׁמָּע זֹבִיר וֹיִטִּנִי אָט_מִּטִּי, לוּגַשׁׁ שְׁפַּי מִשְּׁבַּצָּׁע זַּלָּב וּשָׁפַי

مُقَادُ لَامَاتُمُونَ مَحِ كُمُرِينَ لَالْإِمْادُ: ווּיְהְנוּ שְׁמֵּל הַצְּבֹהַת הַזְּהְב עַל־

غَدُّال: **다ぬĠ**ア מַל_כֹעפָׁע 🔐 ئىلاد ھے_ھُٽاد تاظھُخھُند تانفُرُن נאָט אָטֹּג לַּגַּנְעַ אָטֹג בֿוֹגַדְעָט וֹנִט טַבָּטגו נִּגַילָן בַּגַּלְ טַבָּגוֹ

אַמֶּר אֶּלְ_מֹבֶר הַאָּפָּׁר בָּיִּהְיִה مَح ِ هُٰدٌ، كَٰ فَرِيدِ يَانِهُا مَح ِ هُٰوَٰتٍا، וֹנֹהֹֹמָּ מִשׁׁנְ מּבּׁגִּע זִּיְרַ נֹּיֹמֶּנִתוּ

מְמַּמַל לְחַמֶּב הַאָּפָּר: ממוע פֿלָנו לממע משברעון לנהה, השנ הבהע זבב לנשקם

ದೆಜ್ಞಗ: (ಡ) הְאַפְּׁר בַּצְּשֶׁר צְנָה יְהְנָה אָת־ וְלְאִ־וֹזָּח חַוֹשָׁן מִעָּל ئاڭڭلا كابلا لاح_اللهد יי אָל־שַבְּעָה 口袋値下 ווֹבְכַּסוּ אָטַבַעַעַהָּוֹ מִהַּבַּמַטָּוּוּ

אָנג בֿלִיל הָבָלָיני אַני_{מי} וַיַּנָשַׁשׁ אָתַ־הְעָעַיל הָאֵפָּד מַעֲשֵׂה וַעֲבַד יָת הָעִיל אֵיפּוֹדָא עוֹבָד

שְּׁבֶּר לְבֶּוּו סְבָּוֹב לְאִ וֹפְּבֶרָה: ⁶⁷ יפִּר הַמְּעָרָ בְּתִּילִי בְּפָּר תַחְרָא

تَالْمُٰتُ : שׁכֹבִים וֹאַבוּלְמוֹ וֹשְנַלַמִּט מֵּלֹג בַפּוָנִג שַּׁכֹבֹא וֹאַבוּלִוֹא יִּגִּבַת ליקשה על־שובר הקלי המילי רמונר ועברר על שפולי מעילא ב---

> שֹבשׁנוֹ הֹוֹלִטֹא הֹב שַּׁבׁנוֹ סִהָּבוּ נסבטו אולו צבער נוערו לע וּהְבוּנִ טַּבְטֵּגוֹ מִבְּמָּגוֹ צַבְבַיכ

> הֹלְ עַּבְׁעָּגוֹ הֹוֹלִעָא הֹלְ סִהְבוּ וועכו שבשון לצולן צבער

אַפּוָבוֹא לַפֿבֿיל אַפּוָבוֹי: אָלְ-לִוּלְ מִנְמֵּגִּטֹא וִנִיבִּוּנִו מַלְ כִּטִּבּוּ סְמְרוֹהִי יְהַבוּ עַּלְ תַּרְמֵין

لينهنية كذرد: עוּהָלא מֹל ספְּהֵיה דַּלְמִבְרָא מגן שבון סמבי והֹבוי הַרְהֵין שִּוְקָלוּ דְּדְתַב

מהלוו לִנִימִוֹ אִיפּוּדְא: אַפּוָנוֹג לַלְבוֹרֵג בֿינו עוָפֿג מלבת מלפביר וויבונון מכ טבון כטפו וֹהֹבֹוּ שֹבְׁשִׁוּ הֹוֹשִׁן בַּבְעִר

מהלו. אופורא למא בפעור אַיפּוֹרָא וְלָא יִהְפָּרַק הוֹשְׁנָא בּטַכׁילַטַא לַמָּטַוֹי, הַּלַ טַמָּזַן X.GLLX וֹאַבורי נְת הוּשְׁנְא מִעְּיִלְתְּ

מָבוּג וּמִגר פַּבְלָא:

קפומיה סְחוֹר סְחוֹר לָא מָבוֹן שִּיבֹא יפומוה דַמְעָילְאַ בְּפִּיל לְנַוּיה

breastplate. rings on the two ends of the and two gold rings; and put the two And they made two settings of gold,

the ends of the breastplate. chains of gold on the two rings at And they put the two wreathen

forepart thereof. shoulder-pieces of the ephod, in the two settings, and put them on the wreathen chains they put on the And the other two ends of the two

of the ephod inward. thereof, which was toward the side the breastplate, upon the edge and put them upon the two ends of And they made two rings of gold,

the skilfully woven band of the close by the coupling thereof, above underneath, in the forepart thereof, shoulder-pieces of the ephod and put them on the two And they made two rings of gold,

commanded Moses. from the ephod; as the LORD the breastplate might not be loosed woven band of the ephod, and that that it might be upon the skilfully of the ephod with a thread of blue, by the rings thereof unto the rings And they did bind the breastplate

of woven work, all of blue; And he made the robe of the ephod

of it, that it should not be rent. with a binding round about the hole thereof, as the hole of a coat of mail, and the hole of the robe in the midst

٤٦

77

61

Δī

91

purple, and scarlet, and twined the robe pomegranates of blue, and And they made upon the skirts of

בַוֹבְנִים: מּלְ־שִׁנּלִי עַמְּמִילִ סְבְּיִב בְּתִוּ SS אָר־הַפְּעַלִים בְּחָוֹךְ הַרְמֹּנִים יָת זַנּיָּא בְּגוֹ רַמּוֹנִיָּא עַלִּ

ניצַשְׁי פּצְּמְיָנִ, זְחֲב שְהַוֹּר נִיְּחְלֵי נִצְּבְרוּ זִּיּין דְּדְחַב דְּבֵּי וִיחַבוּ

pomegranates: robe round about, between the pomegranates upon the skirts of the and put the bells between the And they made bells of pure gold,

לְשֶׁבֶּׁת כַּאֲשֶׁׁר צַּנְת יְהַנְּה אָתַר לְשַׁמְּשִׁא כִּמָא דְּפַבּוּר יָיָ יָתּ 口はない 97 44-1915. إرمز فيرزا

סְבְּיִב שִׁפּוּלֵי מְעִירִ סְחוֹר סְחוֹר ַ נְבַמֵּן זַנֹּא נִבמוָנֹא זַנֹּא נִבמוָנֹא מַב

in; as the LORD commanded Moses. the robe round about, to minister a pomegranate, upon the skirts of a bell and a pomegranate, a bell and

אָבֿיג לְאַנִּבֹוֹ וּלְבָּלֹּוּוּ: אָם־הַבְּקְיָלָה שָׁשׁ עַעֲעֲשָׁבָ וַנְעַבִּרִי יָה בִּפִּינִין דְּבִיצִּא

מובר מְחֵי לַאַּחַרֹן וִלְבָנוֹהִי:

enos sid 101 linen of woven work for Aaron, and And they made the tunics of fine

តែត ជំត់រ៉ែL: עמּוֹבֹּלְע מֻמְ וֹאָעַ מִכֹּוֹכֹּי עַבּּעַ נאָט בַּטְּאַנְפַׁט אָה נֹאָט בּאָבוֹי נוֹט מִאַנִפּטֹא גַבוּגֹא נוֹט אָבַם

בוצא דבוץ שויר: לולהוֹא בנוהא וֹנו מכֹוֹסׁוּ

'uəuil the linen breeches of fine twined goodly head-tires of fine linen, and

and the mitre of fine linen, and the

ದೆಜ್ಞಗ: (ರ) בעם כּאַמוֹר צַּוָּר יְהוָה אָת־ וֹאַבׁלֹמֹן וֹטוִלַמַט חָּנִי. מַמְּהָבִי נאט_באלנָס מַּמָּ מַמָּמֹנָ וּשַׂכֹּבִנִי

אַניר פְּמָא דְפַּקּר יִנְ יָת מֹשֶׁה: וֹאַבְעוֹלְא וּצְבַת זְהַוָב, מוָבַר וֹנִׁט טַמְׁנִגֹּא בַּבוּא מָּוִּגַר וַתַּכְלָא

the LORD commanded Moses. the work of the weaver in colours; as and blue, and purple, and scarlet, and the girdle of fine twined linen,

إنتيع بالتحالية المراجعة المرا

הקלוהו קקב מפרש לדש לין: מַבוור וַיִּכְּמְבָּוּ מַלְיוּ מִלְמַדְ וּקּוּדְשָׁא צִּדְוַב וְבֵּי וּבְתַבּ וֹמֹבֹעוּ וֹנוּ הֹוֹהֹא כֹלִילָא

signet: HOLY TO THE LORD. it a writing, like the engravings of a crown of pure gold, and wrote upon And they made the plate of the holy

צְנְּח יְחְנָה אֶת־מֹעֶה: (o) מַל־הַמִּצְנְפָּה מִלְמָנְיִלְה כַּאַשֶּׁר לְמִתּן עַלְ מַצְנִפְּּהָא מִלְעֵּילָא رَبْفَرُهُ مُكْرِرٌ فَكَرَحٍ فَجَكُم كُكُم نبتِده مُكِينِه بِدِهُم يَنْخَذَكِنَهِ

פְּתִּיחַי חוֹלָם לְדֶשׁ לַיהוָה:

בְּמָא דְפַבֵּיר יִיָּ יָת משֶה:

Moses. above; as the Lord commanded blue, to fasten it upon the mitre And they tied unto it a thread of

18

о٤

Lτ

97

57

(128) ואח פארי המגבעות. מפלכת המגלעות, המגלעות ובלמלעיתו, שבהן קושרו ותולהו במלופת כשהול ברלשו,

ובמס יקשרנו במלחו, וסיו קבועין בו חומי חכלם לשני כאשיו סן, לקשרו בסן במלנפח, לפי שסליך מינו מלה מהוון להוון פְּמִיל מְּבֵלְת (שמות כת, לו). וחומר חני, פתיל תכלת וה חומין מליו פמיל מכלמ, ובענין הלוואה הוא אומר וְשַׁמָּם אֹמוֹ עַלַ המלופת מלמעלה. ועוד הקשיתי בה, כאן הוא אומר ויתנו נמון על המלח, הרי המלנפח למעלה והלין למעה, ומהו על סים נראם בין לין למלנפת ששם מנית תפילין, וסלין סים המלופת, שהרי בשתימת קדשים שנינו (ובתים ימ.:), שערו סיס מושיבן על המלנפת כמין כתר, ואי אפשר לומר הליץ על (ונ) לחח על המצופח מלמעלה. ועל ידי ספמיליס במפוטרום:

משניס אי אפשר: שכנגדן, ולפי דרך קשירה די חוטין היו, ומכל מקום פחות ביו ב' מבעות החשן, ובב' כתפות המפוד היו ב' עבעות המפוד וגו', ועל כרחך פחום משנים לא סיו, שסרי בשמי קלום סחשן סוקיל ומכובין סן, שסרי מלינו במשן ומפוד וַיִּרְיָּבְים מַם בַמַשֶּׁן ומושיבו על המלנפח. ואל מחמה שלא נאמר פחילי חכלח, מכלמ, וקושר ראשיסס סשניס כולס ימד מאמוריו למול ערפו, בפחום משני חומין, לכך נאמר על פחיל חכלה, ועליו פחיל מלמו, וכן באמלעו, שכך הוא נוח לקשור, ואין דרך קשירה ושני חומין היו בכל קלה וקלה, אחם ממעל ואחח מחחח ללד

	(22) ויעשו בני ישראל. את המלאכה ככל	·	ומשה סעמידו, אמר משה לפני הקב"ה, איך ל נדי אדם , אמר לג נומנה אחה דיבד, נהאה	
٤	אַתו מּוְבָּח הַנְּחֹשָׁת וָאָת־מִּכְבָּר הַנְּחֹשֶׁתֹ אֲשֶׁר־לֹוֹ אָת־בַּדָּיִּי נְאָת־בְּלִ־בֵּלְיִּי אֶת־הַבָּיָּר וְאֶת־ בַּנְּוֹ:	יָת מַרְבְּחָא דִּנְחָשָׁא וִיָּת סְרָדָ דְּנְחָשָׁא דִּילֵיה יָת אֲרִיחוֹו רְּטְימֵיה:	brass, its staves, and all its vessels,	68
٤	וּאַת מוְבָּח תַזְּּהְב וָאַת שֵׁמָן תַּמִּשְׁהְׁה וָאֵת קַמְּהֵת תַסַּמָּים וְאֵה מְסָךְ בֶּחַה הָאִהֶל:	מְּמֵּבְּנְא: בּוּסְמִּוֹא וְנִיט פַּׁבְסָא בִּעִינ מְמֵּטִא בַּבְבִּנִטָא וְנִיט לַמְבָּ וְנִיט מַבְּבָּטִא בַּבִּטִּא וֹנִי	anointing oil, and the sweet incense,	88
ε	אָת־הַמְּנֹרָה הַמְּהֹרָה אָת־ נֵרֹמִיהְ נֵרָת הַמְּעֵּרָבֶה וָאָת־ בְּל־בֵּלֻיהְ וָאָת שֶׁמֶן הַמְּאִיר:			۷ ٤
ξ	אָת־הַשָּׁלְחָן אָת־פָּל־פַּלֶּיוּ וְאָת כֶּחֶם הַפְּנִים:	לְנִים אַפּּוֹא: גֹע פֿעוּבֹא גֹע כֿלְ מִׁנְוִנִי, וֹנִ	the table, all the vessels thereof, and the showbread;	98
٤	אָם־אָרָיוֹ הִעָּהֵה וָאָם־בַּּגַיִּיו וָאָה הַפַּפְּרָה:	נְת אֲרוֹנְא דְּסְהָדוּהָא וָיָ אָריחוֹהִי וְיָה בְּפִּוּרְהָא:	the ark of the testimony, and the staves thereof, and the ark-cover;	35
ε	וּאָת־מִכְסֶׁת עּוֹרָת הֵאֵילִם הַמְאְדְּמִים וָאָת־מִכְסָת עַּרָת הַמְּחְשָׁים וְאָת פְּרָכָת הַמְּסֶר:	סְסְגִּוְנְא וְיֶת פְּרוּכְתָא דִּפְּרָסָּ מְסְמְּקֵי וְיֶת חוּפָּאָר דְּעַשְׁ מְסְמְּקֵי וְיְתְ חוּפָּאָר דְּעַשְׁ	red, and the covering of sealskins,	+ \$
4	נּאָבְנֵיגּי אָת־הַמִּשְׁבְּן אָל־מִשְׁה קרְסֵיִי קְרִשְׁיִי בְּרִיחָוּ וְעַּמָּבָיִי נְאָת־הָאָהֶל וְאָת־בְּלִ־בּלְיִי	נה משפנא ונה כַּל מנוו	unto Moses, the Tent, and all its	88
٤	וַהַּבֶל כְּל־עֲבֹדַה מִשְּכַּן צְּהֶל מוּעֵד וַיַּעֲשׁוּ בְּנֵי יִשְׁרָצֵל כְּכַל צִּשֶּׁר צְנְה יְהְנָה צָּת־מֹשֶׁה בֵּן עְשְׁוּ: (פ)	מְּהַכּּוֹ וֹטִּוֹא נֹהֹבֹרוּ בְּנֵי וֹהְבָּא	rne tapernacie of the cent of meeting; and the children of Israel	78

שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הנים לו הקצ"ה הקממו, הוקם המשבן, הוקם מאליו. מדרש רבי הנחומא (פקודי י"ה): (33) ויביאו אח המשכן וגר. שלא סיו יכולין לסקימו, ולפי כמקימו וסוא נוקף וקס מאליו, ווסו שנאמר (שמוח מ, יו)

אפשר הקממו על ידי אדם, אמר לו עסוק אמה ביידך, נראה

שלא סים יכול לסקימו שום אדם, מחמח כובד סקרשים שאין

68

88

Ζ٤

98

38

ŧξ

 $\subseteq \square$ 45,44

לאָבֿל מוִמֶּר: נאָט פַֿלַ פַּׁלָ, אַבְּבָט עַפָּאָפֿן בְּחַבְּר אָנַרַמֵּיהָרָיוּ וִיתַדֹּהָיִי ٥٠ لَكُمْ كُذُرُنُ لَكُمْ سَقَامُكُمْ خُرِهُمْ لَهُ الْكُمْ سَامُونُ خُرِهُمْ لَا אַט קלְמָּג מִטְצֶּר אָט־עַּמָּדֶרָיָרָ

בָּלְ מָנִי פּּיּלְטַן מַמְּבִּׁלִּא לְמַמְּבַּן בְּרְהָא נְת אַמִּנוֹהִי וְסְכַּהָא וְיָה וֹנִים סְמְבַבַּיֹא וֹנִים פַּבַבַּסֹא לְטַבַת נת סְרָבֵי בְּרְהָא נָת עַמּוּדַהָא

tabernacle of the tent of meeting; the instruments of the service of the thereof, and the pins thereof, and all the gate of the court, the cords and its sockets, and the screen for the hangings of the court, its pillars,

וּאָטַבַּלִּבַוּ בַּלָּוּנ לַכַּבַּוֹן: אָת־בּגְּדֵי תַּלְּדָשׁ לְאַהַרָּן תַכּּהָן אָטַבּלִּבִי, נַמִּבְיב לָמִבִּינַ בּעַבָּמִ

בְּנוֹהִי לְשַׁמְשָׁא: לַאַּבַוּן כַּבַּוֹלָא וֹנִע לַבוּהָה בְּקוּדְשְׁא נְת לְבוּשֵׁי קוּדְשְׁא נְתְ לְבוּמָג מִּמִּנִּמָּא לְמִּמָּמָּא

the priest's office. garments of his sons, to minister in for Aaron the priest, and the in the holy place; the holy garments the plaited garments for ministering

הְעָּבְרֶה: כל הַ הַּנְ בַּנְוֹ, וֹחְבַאָץ אַנו כַּלְ - הַבַּבוּ בַנָּוּ וֹהָבַאָּך נִנוּ בַּבְ בְּ כְּבֶלְ אֲשֶׁר־צְּנְּה יְהְנְהְ אֶת־מֹשֶׁהְ כְּכֹל דְפַּקּיד יִיְ יָת מֹשֶׁה כֵּן

פּוּלְעַבְא:

they done it. And Moses blessed Lокр had commanded, even so had behold, they had done it; as the And Moses saw all the work, and,

commanded Moses, so the children

According to all that the LORD

of Israel did all the work.

וַיַּרָא מֹשֶׁה אֶת־כָּל־הַמְּלְאַבָּה

בן עַברוּ וּבְרוּך יְהְהוֹל מֹשֶׁה: וְנִיא הַבֹּרוּ יָנִיה כְּמָא בַּפַּמָּנִר יִיִ וְחַוֹא מִמְּנו וָת כַּל מַבְידִתֹא And the Lord spoke unto Moses,

ХГ

٤ŧ

בּיוֹם־הַהְוֹנֶשׁ הָרִאָּשִּׁוֹן בַּאָּמִוֹר

مسعد زېتور ېتڼر پېر ظښر ځېېد:

מַשְּׁכַּן זִמְנָא: ַ לַתְּהָשׁ הְּלֵּרִם אָת־מִשְׁכֵּן אָהֶל לְיֵרְחָא הָקִים יָת מִשְׁכָּנָא בְּיוֹם יַרְחָא קַרְטְאָה בְּחַר

וּמַבָּיל וְיִ מִם מִמֵּר לְמֵימַר:

the tent of meeting. shalt thou rear up the tabernacle of On the first day of the first month

CILAL:

בְּסְׁנְבְּיִנִיֹא וְטַמִּיִלְ הַּלְ אָבְוָנִיֹא יִטְׁהַוֹּיִ שַּׁמָּוֹ נִי אָבְוָנִיֹא

screen the ark with the veil. of the testimony, and thou shalt And thou shalt put therein the ark

אָמ־עֶּרְכִּוֹ וְהַבָּאִתְׁ אָת־הַמְּנֹרֶה סְרְבִיָּה וְתַעֵּיל יָה מְנְרָתָא ל וְעִבְאִעָׁ אָעַרַעַּאָּלְּטְוּ וֹמָּבַבִּטִּ

נַסְכְעָׁ מַּלְ_בִאָּבְוֹ אָעַ_בַּפּּוֹבְכָּע:

וֹעֹבְלֵיל יָנו בּוָגִּינָבִא: נסמגל יות פורורא נססבר יום

יָת פָּרוּכְתָּא:

thereof. candlestick, and light the lamps upon it; and thou shalt bring in the and set in order the bread that is And thou shalt bring in the table,

※は「公が代日 וֹבֹהֹבׁונֹ אָנוַ דָּבניוֹנִיבֹי

المَّمْنُ لِمُن مُن لِمُفْكِد لِيَقْمَد لِمُمْكُلِهِ الْمُفْرِد لِمُفْكِد لِمُفْكِد لِيَّامِ الْمُفْكِد المُفاكِد ال

הְעֵּבֻרָּת

לְלַמְּנִי לְפֹּנִי אֲנֵוִן

בערעא למשקנא: אַסְבַוּיקא וּקְשָׁוּ נָת פָּרָסָא לְלַמְבְוֹע בּוּסְמָנְא בָּבָם אָבְוָנָא וֹטִטּגו זֹט מּוֹבֹּטֹא בַּנִטִּבּא

door to the tabernacle. testimony, and put the screen of the for incense before the ark of the And thou shalt set the golden altar

וסוא אחד מי"א מומורים שבמפלה למשה: במעשה ידיכה, וִיהִי נֹעַם ה' הֱלַהֵינוּ עֲלֵינוּ וגוי (מהלים ל, יו), (↑) וער⊂ה אה ער⊂ו. שמי מערכות של למה הפניה: (34) ויברך אוחם משה. מתרלסס יסירלון שמשלס שכיים (3) וסכוח על הארון. לשון סגנס, שסרי מתילס סימס:

₽.□: بجرا تفإجر إزمو ڥه וֹמֹלֵא וּבֶּוֹן מַוְבַּבוֹא וֹטִשֵּוֹן שַּמֹּן בּגוֹ_אָבְאַ וֹטִפֹּגוּ זֹט בֹּנּוָבָא בּגוּ מָהָבּוּ XU_LC:L 位(2) قِيَا مِنْ فِي لَا كُن لَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الل י וְנְתַּשְׁׁר אָת מִוְבָּח הִעּלְה לִפְּנֵּי ' וֹטִטַּגוֹ וֹט מַבַּבַּטַא בַּמַּבַטַא ספר שמות – פרשת פקודי חמישי – X sudoxi

and shalt put water therein. the tent of meeting and the altar, And thou shalt set the laver between

אָת־מְסָך שָׁעַר הֶחָצֶר: ⁸ וְשִּׁלְּהָ אָר־הָקְבָּר סְבָּיִב וְנְתַּקָּ

: אַלוֹוֹיִל נת פָּרַסָּאַ נְיִנְשְׁנֵּי נְתְ דְּרְתְאֵ סְחוֹר סְחוֹר

it shall be holy. it, and all the furniture thereof; and all that is therein, and shalt hallow oil, and anoint the tabernacle, and And thou shalt take the anointing

screen of the gate of the court.

round about, and hang up the

And thou shalt set up the court

the tabernacle of the tent of do roob she stored before the door of

And thou shalt set the altar of

meeting.

9

حَكْرِد لْكَنْك كِلْمُ: אַמֶּר בְּוֹ וְקִרַשְׁמָּ אָטָּוִ וֹאָט בָּלְ ַ װְּמְׁמְּעִׁעָּׁ אָּעַרַעַּמְּמְבֵּוֹן וֹאָעַרַבְּלֶרַ װְעָרַבֵּּי יָטְ מַמְּבָּנָא וֹיָנִי בָּלִ הַמְּשְׁבְּׁה וְתִפַּב יָת מִשְּׁהָא דִּרְבוּהָא نظكنك

بظهَانَ \$ע_ظَاخَت تَمِكُت لَكُن اللهُ النَّالَة، ثَن مَلَـٰ فَتُم لَمُكْرَنَهُ أَنْك

בביה וקקביש ימיה וית כל

מַנובי ויהי קודשא:

shall be most holy. and sanctify the altar; and the altar burnt-offering, and all its vessels, And thou shalt anoint the altar of

لْكِرْبِ بَاهِلُوْنَ كِلَيْمَ كُلِّهُمْ تُورِيَّانِ لَا يُعْلَمُ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ اللهِ الله בְּלְ בּלְגִי וְלֵבְהַמִּעְ אָט בַמּוֹבְּנוֹ בֹּלְ מִנְיִנִי יִנְּלֵבְהָ יִנִ מִּנְבִּנוֹא

نىت، مَلَحُنٰع كِيْمَ كِيْلُمُنَا:

its base, and sanctify it. And thou shalt anoint the laver and

أظيمن بهني:

meeting, and shalt wash them with sons unto the door of the tent of sid bas norsA gaird rishs uodr baA

אַנְים בַּמֶּנִם: אֶל־פֶּתַח אָהֶל מוֹעֵד וְרְחַצְּתְּ לְהָרֵע מִשְׁכּּן וִמְנָא וְתַסְהֵי וְהַקְּרֶבְהָּ אֶמְרַאַהַרְן וְאֶמַבּבְּנְּנִי יִהְקְּרֵיבִ יָהַ אַהַרְן וְיָהַ בְּּנִהָּנִי

anoint him, and sanctify him, that holy garments; and thou shalt And thou shalt put upon Aaron the

أختا خر: הַאַּבְשׁ וּמְשִּׁהְמָּ אָתָוּ וְקִבּשְׁמָּ אָתִוּ الْنَاذُوهُمُنْ \$ يَعْنَالِ \$ يَعْنَارُ الْنَاذُونِينَ أَنَا غَنَالًا لَنَا ذُرِينَا

נְתַיה וִישְׁמֵישׁ בַּוְדְּמִי: לובמא ועבל יטיה ועלביש

put tunics upon them. And thou shalt bring his sons, and

he may minister unto Me in the

priest's office.

ÞΙ

٤ı

п

אַנוֹם כֿעוֹנע: [⁺] וֹאֵט_בֹּדְוֹוֹ טַּלִּוֹנִית וְנִילִבּאָשׁ וֹנִע בּׁנִינִי, טַלַבוּר וִעַּלְבָּיִא

לכהונת עלם לדריהון: بنت، خَمَنَ، خَدِيا لَحِينَدِيا נו אַבוּבוו וּישִּׁמְשוּי בַּדְּקִי מְאָטְעַׁעַ וּטִרַבּּוּ וָטִרוּן כִּמָא דּרַבִּיקא

generations.' priesthood throughout their shall be to them for an everlasting priest's office; and their anointing they may minister unto Me in the thou didst anoint their father, that And thou shalt anoint them, as

מולם לדרמם: خياد خيوا والإمارية حجابير ¿ אָר־אָבִיהָם וְכִהַנִיּ לֵי

וּמְמַּטִׁ אָטַם כֹּאָמָּר

יַּג וְיְּשֶׂם אָת־הַמְּנֹרֶה בְּצְּהֶל מוֹעֵּר וְשִׁוּי יָה מִנְרְהָא בְּעַשְׁכּן וִמְנָא And he put the candlestick in the ದೆಜ್ಞಗ: (ರ) LORD commanded Moses. יְחְוָה כַּאַשֶּׁר צְּוָה יְחוָה אָת־ upon it before the LORD; as the تنقذك هُكُرُد هَدُك كُلُات خَطْرًا نُعَدَد هُجِين، فَلَدَدَ يَجْتَدَتُ And he set a row of bread in order ZĠLĊĽ: מְבַּבֹא לְפָּבוּכְשָׁא: ورا يرور המשפו צפור מהוין פל שרא דמשפנא צפונא tabernacle northward, without the meeting, upon the side of the נּימַן אָת־הַשְּׁלְחָן בְּאָהֶל מוֹמֶר וִיהָב יָה פְּתִּיָּבְא בְּמַשְׁכַּן וִמְנָא And he put the table in the tent of יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: (ס) <u> דְּפַקּיד יָיְ יְתְּ מִשֶּׁה:</u> commanded Moses. מֹלְ אַבְּוֹן בְּמְבְּוֹעוֹ כַּאָמֶהְר גַּנְּיִר מַלְ אַבְוֹנָא בְּסְהַבְּיִּהָא כִּמָא testimony; as the LORD screen, and screened the ark of the יַּ נְּשֶׁם אֵת פְּרָכֶת תַּמְּסְׁרְ נִיֶּסֶרְ יִתְ פְּרוּכְתָא דִפְּרָסָא וְאַמֵּיל tabernacle, and set up the veil of the ﴿ هُلَا لِيَهُدِلِ ۗ هُمُ لِيَوْضُولُ لِهُمُّرُ ثِلَا هُدَائِهِ كُمْشُولُهُ لِمُنَا And he brought the ark into the بهٰذِا مٰלְמֶעְּלָה: אַרוֹנָא מִלְמִילָא: בְּאָרֶן נִישְׁן אָטַרַעַכַּפְּּרֶט מַּלְ- אָרוֹנָא וִיהָב זְיִה כָּפּוּרְהָא מַל upon the ark. the ark, and put the ark-cover above oz בַּאַבְוּלָא וֹתָיִּמְם אֵטַבַעַבּבָּיִם מַּלְ- בַּאַבְוּלָא וֹמִוּג זִט אַבְרִינִיּא מַלְ into the ark, and set the staves on וּיפַֿר וּיפַּן אָת־הַעַּדָּת אָל־ And he took and put the testimony וּנְסִיב וְיהַב יָת סָהַדוּתָא %⊓'ಬೆÿ⊓: (o) עַלוֹהִי מִלְעֵילָא כְּמָא דְפַּקֵּידִ יי יה אישה commanded Moses. the tent above upon it; as the LORD וַיְשָׁם אָת־מִכְּמָת הָאָהֶל עָּלָיו נת הופָאָה דַּמַשָּׁכָנַאַ tabernacle, and put the covering of 61 تنفذم אָטַבַלאָבֶל הַּלְבַנַּמִּמִּבָּל ופֹּבַס וֹנו פֹּבַסֹא מֹלְ תֹּמִכֹּוֹא And he spread the tent over the עַמוּדְרוּ: וּנִיטֹּל אָטַ בּּבוּנְטַנוּ וּנִיכֹם אָטַ thereof, and reared up its pillars. boards thereof, and put in the bars וּנְמֶּׁםְ אָנַרַלַבְמָּנִוּ נת סְמְכוֹהִי וְשִּוֹי נָת בַּפּוֹהִי and laid its sockets, and set up the 81 וּנְבַּם קַמָּע אָטַעַנּמָּמָבֹן וּנִימַן וֹאָבַום קַמָּע נִע מַמָּבֹּלֹא וּיַעַב And Moses reared up the tabernacle, ناغمُخا: tabernacle was reared up. בּאָנִר בְאָנִר לַעִּבְשׁ הוּקָם פּנִייִםא בְּחַר לִינִיםְא אָמָקם first day of the month, that the month in the second year, on the Δī בַּקַבְּשׁ הַרָאשָּׁוֹן בַשְּׁנָה נהַנָה בִּירָחָא קַדְמָאָה בְּשִׁהָּאַ And it came to pass in the first 보다 독 학교하는 (호) that the LORD commanded him, so اليريون ظهر خِكَرٌ لِهَهُ لا جِنِهَ بِمَرْبَ يَهِجَهُ طَهُم جِحَرٌ جَوَهِ بِي وَاللَّهِ مِنْ اللَّهِ مِنْ اللّ Thus did Moses; according to all

بْكِت بَهَٰجُ لِيَا مَرْمِ رَبُكَ يَقِهُ فَا كُوْجَرِ فَعِيدِهِ مَرْ هَذِهِ

southward. table, on the side of the tabernacle tent of meeting, over against the

(02) את העדות. קלומות: (19) ויפרש את האהל. קיריעות העויס: (יומא לג:): ירך. כמרגומו לְּדָּא, כירך סום שסוא בלדו של

(22) על ירך המשכן צפונה. נמלי סלפוני של רומנ סנית

\$\$	֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֜֞֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓	נאַקים יָת דָּרְתָא סְחוֹר סְחוֹר פְּרָסָא דַּתְרַע דָּרְתָא וְשֵׁיצִי משֶׁה יָת עַבִּירְתָא:	And he reared up the court round about the tabernacle and the gate of and set up the screen of the gate of the court. So Moses finished the work.	88
78	בְּבַאָּם אֶל־אַהַל מוֹעַֹּר וּבְקְרַבְתָם אֶל־הַמִּוְבֵּחַ יַרְחָצִי פַאַשֶׁר צְנָה יְהֹוֶה אֶת־מֹשֶׁה: (ס)	בְּמֵיעַלְהוֹן לְמַשְׁכַּן וִמְנָא הְבָמִקְרַבְּחוֹן לְמַדְבָּחָא בְמֵיךְבִּין לְמַדְבְּחָא	when they went into the tent of meeting, and when they should wash; as the Lord commanded Moses.	78
τ\$	אָט_נִבְּנְטֵׁם נְאָט_נַלְּכְּנִטֵּם: נְבְטַּגַּנִּ מִמֶּנִּ מָמֵּנִ נִאָּנַרָוֹ יִּבְּנְנִי	ומִקְדִּשְׁין מִנֵּיה מֹשֶׁה וִאַּחֲרֹן וּבְנִיהִי יְתּ יְדֵיהוֹן וְיָתּ הַגְּלֵיהוֹן:	that Moses and Aaron and his sons might wash their hands and their feet thereat;	31
95	ַנִּלְשֶׁׁםׁ אָת־תַכִּיֹּר בֵּין־אָהֶל מוֹעֵּר יבֵין הַמִּוְבֵּחַ וַיִּתֵּן שָׁמָּה מַיִם לְרְחְצֶּה:	לְפֿצּוּה: וְבֿוֹ מִּוֹבִּטֹא וּנִטִּד טַּמָּוֹ מִּוֹא וְהַוּנִינִטְ בִּנִּוֹא בָּנוֹ מִהָּבּוֹ וֹמִּלָּא	And he set the laver between the tent of meeting and the altar, and put water therein, wherewith to wash;	90
67	ְאָת מִוְבָּח הַעִּלְה שָׁם פָּתַח מִשְׁכַּן אָהָל־מוֹעֵּד וַיַּעַל עָלִיו צְת־הַעַלְהֹ וְאָת־הַמִּנְהְׁה כַּאֲשָׁר צְנְח יְהְוָה אֶת־מֹשֶׁה: (ס)	נְיָה מַרְבְּחָא דַּעַלְהָא שַׁנִּי מְנְחָהַא בְּמָא דְפַּפֵּיד יִיִּ יָת בְּחָרַע מַשְּׁבְּנָא מַשְּׁבָּן וְמָנָא מְשְׁרֵּ:	And the altar of burnt-offering he set at the door of the tabernacle of the tent of meeting, and offered upon it the burnt-offering and the meal-offering; as the LORD commanded Moses.	67
שנימי	ניטֶם אָת־מָסָך תַפֶּתַח לַמִּשְּׁבֵּן:	לְמַמְּבֹּנְא: וְמִּוּׁ יִנִי פִּבְסָא צִּינַרְעָּא	And he pur the screen of the door to the tabernacle.	82
Ĺτ	ַנַּקְּמָר עָלָיו קַטַּבָּת סַמָּים כַּאַשֶּׁר צַנְּּח יְחַנְָּה אָת־ מִשֶּׁה: (ס)	ְּצִּקְשַׁר עֵּלְיָהִי קְּטַבֶּה בּוּסְמִין בְּמָא דְּפַקִיד יְיָ יְת מֹשֶׁה:	and he burnt thereon incense of sweet spices; as the Lord commanded Moses.	Lτ
97	ניַשָּׁם אָת־מִוְבָּח תַוָּּהָב בְּצִּהָל מוֹעֵּד לְבְּנֵי תַפְּרְכֶּת:	בְּמַמֶּכּן וְמִנְא צְּרָם פָּרוּכְּמָא: וְאָוּיִי יְתְ מַדְבְּחָא דְּדַהְבָּא	And he pur the golden altar in the tent of meeting before the veil;	97
\$7	ניַעַל הַנֵּרְת לְפְּנֵי יְהְוָָה פַּאֲשֶׁר צְנָה יְהְנָה אֶת־מֹשֶׁה: (ס)	וְאַרְלִיק בּוֹצְינִוְא קָרָם וִן כְּמָא וְאַרְלִיק בּוֹצְינִוְא קָרָם וִן כְּמָא	And he lighted the lamps before the LORD commanded Moses.	\$7

יום סקמם סמשכן, שמש משׁם וסקריב קרבנים לבור, חוץ הושוו כולם לכסונם, וחרגומו ויקדשון מנים, בו ביום קדש בּבַּמֶר בַּבַּמֶר בַּמִיעִיבֹּו מֶם סַבֵּרִם וּגו' (שמום ל, ז): וגו' (שמום כע, מ): (פג) ויעל עליו וגוי. אף ביוס השמיני למלואיס שהוא (וצ) ורחצו נומנו נושה ואהרן ובניו. יוס שמיני למלואיס (TS) ויקטר עליו קטורה. שחרית וערצית, כמו שנחתר מנחת נסכיס של חמיד, כמו שנחמר וְשָּשְׁרֹן שֹלֶת בְּלוּל בַּשֶׁמֶן

(ויקכל מ, ו): אח העולה. עולת סממיד: ואח המנחה. (22) ובקרבחם. כמו ובקרבס, כשיקרבו:

מאומן שנלמום אסרן בו ביום, שנאמר קרב של המוצח וגוי משם עמסם:

מפמיר ניְכָס הָשְּׁנָן אָת־צְּהָל מוֹעֵּדְ נִהְפָּא עַּנְנָא יָת מִשְׁכּן זִּהְנָא

בּׁנעַ הֹאָבֹאָכְ בַּבֹּבְ מַסְׁמִּנִים:

עד־וֹם הַעְלִהוֹ:

מַסְמֵּגֶתְם:

יַּ וְלְאִיְיְבָּלִ מִשְּׁה לְבוֹאַ אֶלִי וְלֶא יָבִיל מֹשָּה לְמֵיעַל نَّ خَلِيد ثَالِي مُكِّم אُلا لِقَيْمُكُّلُ: زَرَّ عُدِيْ غَنْمُجْرِ ثِن مَمْخُتُم:

אַבׁל מוּמָּב בּּרִישְׁכַן מַּלְיוּ הַמָּדָן לִמַּשְּׁכּן וּמִּנָא אָבּי שִּׁרָא הַּלְוָנִי

וּכְבָּוֹד יְהַנְּה מְבֵּאׁ אָת־הַמִּשְׁבֶּוֹ: מַשְּׁבְּנְא:

בְּכִל מַמְּלְנֵיהוֹן: نَشِلُهُمْ قَحُمْ مَشِخُتُهُ ثُمْمُ لِللَّهُ فَيُرا خَتَلَ نَشِلُهُمْ ירְבַבַּעְלְיִנִי בַּעְּלְיִנִי בַּעְּלְיִנִי בַּעְּלְיִנִי בַּעְּלְיִנִי הַנְּגָּא

נְמְלֵין עַד יוֹם אָסְתַּלְּקוּתֵיה: י וֹאִם לַאִ יֹמְלֵעׁ עַמְּלֵוֹ וֹלַאִ יִסְׁמָּוּ וֹאָם לָא מִסְׁעַבָּׁל הַּנִּדֹא וֹלָא

نهُلُمُد څڅد مَفَحُرُتيا!: לבולוֹא בוש למונו כל בוש ومرطو لَيْجَم فَكُنُكُ كُنُكُكُ فَي خُمْنَةً، خُكِ בּימָמָא וְחֵיזוּ אִישָּׁמָא הָוֹי כל עַנַן יְהַנְה עַלְהַהַמִּמְּבֶּן יוֹמְם אָרֵי עַנִן יְקְרַא בּייִ עַלְ מַשְּׁבְּנְאַ

> filled the tabernacle. meeting, and the glory of the LORD Then the cloud covered the tent of

tabernacle. glory of the Lord filled the the cloud abode thereon, and the into the tent of meeting, because And Moses was not able to enter

throughout all their journeys. children of Israel went onward, up from over the tabernacle, the And whenever the cloud was taken

that it was taken up. then they journeyed not till the day But if the cloud was not taken up,

throughout all their journeys. the sight of all the house of Israel, there was fire therein by night, in upon the tabernacle by day, and For the cloud of the LORD was

88

Ζ٤

98

35

ŧξ

.442 sond no si nuntle Haftana is on page 444. On Shabbat Parah, read Mastir and Hastara on page 239. On Shabbat Hattodesh, Mastir is Exodus Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 - 16 on page 148, and the Haftara is the special Haftara on page 234. The Haftara is I Kings 7:51 - 8:21 on page 226. Sepharadim read I Kings 7:40 - 7:50. On Shabbat

חזק חזק ונתחזק

ומדבר עמו (פמיחה למ"כ ח): זמן שסיס עליי סענן, לא סיס יכול לבוא, נסמלק סענן, נכנס וכן אַלֶּס מַמְעֵי (במדבר לג, א), לפי שממקוס החנייה חזרו השלישי והכריע ביניהם, כי שכן עליו הענן, המר מעתה, כל מנייתם אף הוא קרוי משע, וכן וַיֵּלֶךְ לַמַּשְׁעִי (ברהשית יג, ג), אומר, ובבא משה אל אהל מועד (במדבר ז, פע), בא הכחוב - שהיו נוסעים, היה העין שוכן במקום אשר יחנו שם. מקום (38) ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד. ונמוג אמד (38) לעיני כל ביח ישראל בכל מסעיהם. נכל מעע

ונסחוי לכך נקראו כולן מסעום:

And the LORD called unto Moses, and spoke unto him out of the tent of meeting, saying:

Speak unto the children of Israel, and say unto the When any man of you bringeth an offering unto the Lord, ye shall bring your offering of the cattle, even of the herd or of the flock.

If his offering be a burnt-offering of the herd, he shall offer it a male without blemish; he shall bring it to the door of the tent of meeting, that he may be accepted before the Lord.

And he shall lay his hand upon the head of the burnt-offering; and it shall be accepted for him to make atonement for him.

And he shall kill the bullock before the LORD; and Aaron's sons, the priests, shall present the blood, and dash the blood round about against the altar that is at the door of the tent of meeting.

And he shall flay the burnt-offering, and cut it into its pieces.

And the sons of Aaron the priest shall put fire upon the altar, and lay wood in order upon the fire.

And Aaron's sons, the priests, shall lay the pieces, and the head, and the suet, in order upon the wood that is on the fire which is upon the altat;

but its inwards and its legs shall he wash with water; and the priest shall make the whole smoke on the altar, for a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the LORD.

And if his offering be of the flock, whether of the sheep, or of the goats, for a burnt-offering, he shall offer it a male without blemish.

And he shall kill it on the side of the altar northward before the Lord; and Aaron's sons, the priests, shall dash its blood against the altar round about.

And he shall cut it into its pieces; and the priest shall lay them, with its head and its suet, in order on the wood that is on the fire which is upon the altar.

سرم ريجي پرخ طپير ربيچر بِمثِر هِجُرَّد هِهُمَارُ منسِ جُهُمُارِ

ַהַבַּר אָל־בְּנָיִ יִשִּׂרָאֵל וְאָמַרָהָ אֵלֵהָם מְּלְם בְּי־יַקְרָיב מִבֶּם קָרָבָּן לִיהֹזָה מְלְהַבְּהַמְּה מִּלְהַבְּקָרׁ וּמָן־הַצְּאִן הַקְּרִיבוּ אָת־קְרְבָּנְכֶם:

לְבְצֵּנִי לְפֵׁנֵּי יְהַוְּה: יַלְּרִיבָּנִּי אָלְ־פְּׁתַח אָהֵלְ מִוּמָד יַלְּרָיב אָלְוּ אָם־עֹלְה אָלִים אָהֶלְ מִוּעֵּד יַבְּרָ הַמָּתִים

וְסְמֵּךְ יְדוֹ עַל רַאִּשׁ הַעּלְה וְנִרְצָּה לֹוֹ
 יְבַפֶּר עָלְיוּ:

אָטַר מּוּקֵר: אָת־הַגָּם עַל־הַמּוְבָּתַ סָבָּיב אֲשֶׁר־פֶּתַה אָהַל מוּעֵר:

إ بَ وَهُ إِن اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّا اللَّاللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّالَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ

וֹמֹבְלֵּנְ מֹבֵּגִם מַּלְ_טִאֶּמֵּ: ^ וֻנִּטִׁיְנִ בֹּנְרָ אַנִּבְׁוֹ עַכְּנֵיוֹ אָמִ מַּלְ_טַפָּוֹבִּטַ

ָּ וְעָּרְכֹּרְ בָּגֵרְ אַהַרֹּן תַּכָּהַלִּים אָת תַנְּמָלִים אָת־הָרֹאִשׁ וְאָת־תַפְּּגָר עַל־הַעֵּצִיםׁ אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּוְבֶּח:

، إجربون نجدٍ بي بعض يعم تردن في العرب مع المعارض الم

ימנאל נְאִם מְּלִים לְמְלְיֵׁע זְּבֶּר מַמֶּים יַּקְרִיבֶּנּוּ: מְלִיהַמְּלִים לְמְלְיַע זְבֶּר מַמְיִם יַּקְרִיבֶּנִּיּ

" וְשָׁחַׁט אֹתֹּר עַל ֶיָבֶרְ הַמּוְבָּחַ צְפָּנָה לִפָּנֵי יְהְנָׁה וְזָרְלֹּר בְּנֵי אַהַרֹּן הַפֹּהַנֵּים אָת־דְּעָּרׁ עַל־הַמִּיְבֶּחַ סְבְּיב:

נַקָּה אָתְּי לְנְהָּלְיִּר נְאָתִּ רַאָּשִׁי נִאָּת פָּרְרָי נְנְתָּךְ הַכְּתַּלְ אִלְּם מַלְ חֲמָצִים אַשֶּׁר נְנְתַּהְ אָתְּי נְאָתַרְ נִאָתְרִי

פרשת ויקרא למנחה בשבת פקודי

But the inwards and the legs shall he wash with water; and the priest shall offer the whole, and make it smoke upon the altar; it is a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the Lord.

ְּתַמֶּרֶב וְתַּבְּרָעָיִם יִרְתַּץְ בִּמָּיִם וְתִּקְרִיב תַפֹּתֵּן אָת־תַכֹּל ְוְהִקְמָיִר תַּמִּיְבָּחָה עֹלֶה הֹוּא אִשֶּׁה בֵיתַ נִיחָת לֵיתְּה: (פ)

בּגְרֶל זְרוֹעְבֶּה יְהְעָּה יִיהְעָּה יִיהְעָּה בְּאָבֶן برقتاب تاي כַּב יִשְׁבֵּי כִּנְעַּוֹ: שַּבְ גַּבְיהָם אָנִלְעַב אָנְלֵנְ מְוָאָר נְאָנִוֹנִתְ נְיֹמֹּר 投下に口 נְמֵצנוּ אָהַוּ יִשְׁבֵּי פַּלְמֶּנוּ: אָן נְבְהַבְּלִי אַכִּוּפָּי : ئاڭىلە מְּטְעִי עַמָּים יִרְגִּוְיוֹ בְחַסְדְרָ עַם־זֵי נְּאָלְהָ تتذخف خمنك هجر نتي לִּמְיִםְ וְמֵּינִלְ ְיִ מִבְּלְמִמִן אָבוֹא: ظڭ%: בְּמִבְר נָאִבְּר בַּמְּדֶשׁ נובא ההלת עשה מֶּגְבְּמְבְּת בָּאָבְת יְהִנְּת غَانِاً.□: בְרוּהַהְ כִּפָּמוּ יָהַ אַלְלְנְ כֹּמִנְפָּׁבִיע בֹּמִנִם אָבֿוּע עַוֹבְיָּה עַוְבוּהְאָמָן גֹדֵוּ: ĪĠĊ ڔٙڛؚۊؠ אַנובָל שְׁלָץ שִׁמְלִאָּמוּ אווֹד אַבְרָר צַשִּׁיג [1440 בְּבְּאָנְ הְדִּלְתְ בְּלֶבְ יָם: ڲؙڎٙٚڶ هَقِيكِ ثَمُّكُما مِنْ ال לאָבוּ בְמוֹרֵנֶד خَارُيْ لِــُــ השפח הביף יאקבמו פקש: نظُلُنا ַרְנָה הָרְעַץ אַנוֶבּ: יִבְרָב גְּאִינְהַ מַהְבַרַס :ا<u>ت</u>لا וְמֶׁנְלַבַּ יְרִנְרָ נָאֶבְרָי בַּכְּתַ מְּלַמֵּוֹנְ מִבְּלֵּנִ בְּנִם בְּלֵּנֵב: שׁבמׁם וֹכַסְׁנְמִוּ וֹבְרוּ בֹמָּגוִבְם בַּמוַ_ شَٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰ מֹבְכְּת פּבְעָּה וְחֵילֵוּ יָבְיָּם ĿĊĊĹĹ אָבְי נְאַבְלְמֶלְבִינִי יְהְוָה אֵישׁ מִלְחָמָה יְהוָֹה <u>ځېښځ</u>۲ זְר אֶלְיִ וֹאַלִּיְרִוּ ڲٛڔڵ؞ וְרְכְּבָוֹ רְבֶּוֹם: האל לאלבע לב ליביבלי אַמֶּירָה לַיהוָה בִּי־גָאַה גַּאָה ZXČL **ÓLO** بْشِرك طَهْد نهِٰلٰۃِے عُں_بَھٰزُٰں ťŢΪι 口が口 ے ٰہ ہے اُنے ا ניאָלורוּ

שירת הים

MILU LID RUNLU LIELLU

משרת הדברות במעם עליון

بَرْمِمُتُ، مَ يُرْمُدُ: (٥) لَا يَاشِّهُ هُلَا شِمَا لَيْكُ لَيْكُ لِيَّالًا هُرِيَاكًا لِيَهُا لِيَّلِي هُلَا يُمْكِي بَرِهُمُ كَأَهُ هِكِد مَٰذِلَ هُجُن مَذِ خُدُنَا مَذٍ مُذَهِّنَا لَمَرْ أَنْ فَيْنَا لَهُمْ لِيَكُدُ لَهُمُ لِي كَالْحُن نَجُمُّد خَوْرُه، مُوْلَى خُجُدُا ذِي نَمُولَانُ خُولِ لَاحُ فَمُ خُدُورٍ ذَلِيْكِ جُدِينِكِ يَخْرِ هُتَالِيهِ مَدِ فَرَدَ ذِي يَرْمُشِكِ ذِكَ قَوْدِ الْخُدِ فَمَالِهُ لَا يَهُمُلُ فَهُمُرَاهِ مَعْدًا لَا يُعْتِ אַנְבֵי יְהְיָהַ אָּבְנִינִבּ אָּמֶּב עוָבֹּאִינֵיוִבּ מֹאָבֹוֹ מֹאָבוֹוֹם מִבָּנִים הַבָּּדִים: לַאִּ יִנִינֶבּי אָמֶב עוָבָּאִינִים

خِطِمَا رَجُدُكَ الْجُدِكَ لَمْ يُعَدِّضُك يَجْمُد يُكِثِّك يُحْكِدُك رَضًا حُكُ فَدُ جُلك: (٥) خَج فَدُجُلًا: حَدْرُه لَيَهُجْدَمْدُ مَرْ حَدْ لَحَدَكَ ذَٰكِيْكَ عُن لِيْهَ كَيْهَ لَيْكَا يُقُلِ عُن عُجُدُكَ لَغُن عُقُكَ خَمْمُرُنَا خَر مَّمُ سَانُمُ مَ مُمْنِ نُعِيْنِ فُسِ يَنْمُرُنُو لَقُسَ نُغُدًا فُسِ يَنْمُ لَعُن خُر لِجُمُد خُوه رَبُرُت حَرِيزُت لِجُرِيْرِكِ كَمِ يَتَمَرَّيْ خُرِ مُحْكِمِ مَنْكِ بَحَانُكِ مَحْكَ لِهِ يَمُمْنُكِ بَحْدَفُكُ لَبَيْك זַבור אָם וום הַשַּּבָּה לְקַּדְּשׁה שַּׁשֶּׁה יְמָנִים הַעָּבָה וְעָּבְּהָרָ וְנְיִשְׁהָ בַּיִּבְיִים בַשְּּבִיהוּ שַּׁבְּיִבְיִים הַשְּּבִיהוּ

אָר שְׁמִוֹ לַמֵּוֹאִ: (פּ)

אַמָּט במּב וֹמּבֹבוּן וֹאַמִטוּ וְמִינוּן וֹשִׁמְנוּן וֹכִלְ אָמָּב לִבמֹב: (בּ)

(ס) לְאִ שׁלֹּלְב: (ס) לְאִ עַהְׁלֵּע בְּנֵה בְּה הָׁפֶּב: (ס) לָאִ עַּטִׁמְב בָּנִע בַהֵּצִּ

בָאַ סׁוֹס פַּרְעֿה בְּרִרְבְּנֵּוֹ וּ אָת־מֵי הַיָּהֲ	بختر نَهْدُ لَاجُ كَاجُرُدُ حَنَقَهُكَ قَنَالِكَ خُطْدُهُم قَبْط	בּיָּם: בּיָּם:
	֖֖֖֖֖֖֖֡֝֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓֓	خ. ا
र्षंद्वाः वृष्ट्वं गरंत		מפְדָשׁ אָדְנָי כּוֹנְנָוּ
ڬ <i>ڗ</i> ۬؞ڽ؞	فحهمبر ننهمهمي ختاد تناظفان	پرچزا
יַעְּבְר עַמְּףְ יְהנְה		עַר־יַעֲלָר עַם־זָוּ

הפטרת שמות

.81:82 – 22:62 B \$1:82 – 3:72 dainel si hanftara

In days to come shall Jacob take root, Israel shall be face of the world shall be filled with fruitage.

Hath He smitten him as He smote those that smote him? Or is he slain according to the slaughter of them that were slain by Him?

In full measure, when Thou sendest her away, Thou dost contend with her; He hath removed her with His rough blast in the day of the east wind.

Therefore by this shall the iniquity of Jacob be expiated, And this is all the fruit of taking away his sin: When he maketh all the stones of the altar as chalkstones that are beaten in pieces, So that the Asherim and the sun-images shall rise no more.

For the fortified city is solitary, A habitation abandoned and forsaken, like the wilderness; There shall the calf feed, and there shall he lie down, And consume the branches thereof.

When the boughs thereof are withered, They shall be broken off; The women shall come, and set them on fire; For it is a people of no understanding; Therefore He that made them will not have compassion upon them, And He that formed them will not be gracious unto them.

And it shall come to pass in that day, That the LORD will beat off [His fruit] From the flood of the River unto the Brook of Egypt, And ye shall be gathered one by one, O ye children of Israel.

And it shall come to pass in that day, That a great horn shall be blown, And they shall come that were lost in the land of Assyria, And they shall worship the LORD the land of Egypt; And they shall worship the LORD in the holy mountain at Jetusalem.

Woe to the crown of pride of the drunkards of Ephraim, And to the fading flower of his glorious beauty, Which is on the head of the fat valley of them that are smitten down with wine!

ימֹלְאָּנ פֿנּגַעַבּלְ טַׁנּנּבֶּע: (פּ) ינֹלְאָנ פֿנּגַעבּלְ טַּנּנּבָע: (פּ) ינֹלְאָנ פֿנּגַעַ וַמְּבָּאָרָ נַּמְּבָּלָ טַּנִּבָּע:

ַ הַפְּמִפָּת מַפֵּחוּ הִפְּחוּ אִם־פְּחֵרֶג הַרָּגֵיוּ הֹרֶג:

לָבָּן בִּזֹאִת יִכְפָּר עֵּוֹן־יַעֵּלִּב וָזֶה בְּלִ-פְּרֵי הָסָר חַטָּאתִי בְּשִׁימֵוּ בְּלִ-אַבְנֵי מִזְבָּח הְאַבְנֵי־גִּרֹ מְנָפְּצִּיִּה לֹא־יֶקֵמוּ אֲשֶׁרֶים

ַ פַּנ עַּיר בְּצוּרְתׁ בְּּדִּר נְיֵה מִשֶּׁלֵח וָנָעֵזָר פַמּּרְבָּר שָׁם יִרְעָה עַנֵּל וְשָׁם יִרְבָּץ וְכִּלֵּה הְפְּיַהְ:

בּיבָשׁ קִצִּירָהֹ הִשְּׁבַּרְנָה נִשִּׁים בָּאִית " מְאִירַוֹּת אוֹתָה בַּי לָא עַם־בִּינוֹת הֹוּא עַל־בַּן לֹא־יְרַחֲמֵנוּ עֹשֶׁהוּ וְיִצְּרָוֹ לָא יְחֻנֵּנוּ: (פ)

וְהְנִה בַּנִים הַהֹּוּא יַהְבָּט יִהֹנָה מִשִּׁבְּלֵה הַנְּהֶר עַּד־נַחַל מִצְּרֵיִם וְאַמָּם הָּלְּקְטָּוּ לְאַתַּד אֶהֶד בְּנֵי יִשְׂרְאֵל: (פ)

וְהְיָהו בַּיַּוֹם הַהֹוּא יִהְקַעַּ בְּשׁוֹפֶּר גָּדִילִ וּבְּאוּ הָאִבְדִיםׁ בְּצֵהֶץ אַשׁוּר וְהַנְּדָחִים בְּצֵהֶץ מִצְרֵיִם וְהִשְׁתַּחֲנָוּ לֵיהֹנְה בְּתַר הַקְּדֶשׁ בִּירוּשְׁלֶם: (פ)

בְּלְנְמֵּג יֵּנְן: אַבְּג עַפְאַרְתָּן אַמֶּר מַּלְ-רָאָמִ זֵּיִאַ-שְׁמָנָיִם בְּלְנְמֵּג יֵּנְן:

I:IIIVXX

- Behold, the Lord hath a mighty and strong one, As a storm of mighty waters overflowing, That casteth down to the earth with violence.
- The crown of pride of the drunkards of Ephraim Shall be trodden under foot;
- And the fading flower of his glorious beauty, Which is on the head of the far valley, Shall be as the first-ripe fig before the summer, Which when one looketh upon it, While it is yet in his hand he eateth it up.
- In that day shall the Lord of hosts be For a crown of glory, and for a diadem of beauty, Unto the residue of His people;
- And for a spirit of judgment to him that sitteth in judgment, And for strength to them that turn back
- But these also reel through wine, And stagger through strong drink; The priest and the prophet reel through strong drink, They are confused because of wine, They are geget because of strong drink; They reel in vision, they rotter in judgment.
- For all tables are full of filthy vomit, and no place is clean.
- Whom shall one teach knowledge? And whom shall one make to understand the message? Them that are weaned from the milk, Them that are drawn from the
- For it is precept by precept, precept by precept, Line by line, line by line; Here a little, there a little.
- For with stammering lips and with a strange tongue Shall it be spoken to this people;
- To whom it was said: 'This is the rest, Give ye rest to the weary, And this is the refreshing'; Yet they would not hear.
- And so the word of the Lord is unto them Precept by precept, prine, line, by line; That they may go, and fall backward, and te little; That they may go, and fall backward, and taken.

- הַנָּה הְזָּק וִאַמִּץ לִאִּדִּנִּי בְּזָרֶם בְּרֶר שָׁעַּר קַטֶּב בְּזֶרֶם תַּוֹם כַּבִּירֵים שִׁטְבָּים הִנִּיחַ לְאָרֶץ בְּיֶר:
- אָפַבְוֹנִם: בּ בְּנִילְנִים שַּנְתַּלְנִים הַּמָּנִים הַּמָּנִים:
- װְלִיְלְּח צִיצָּת נִבֶל צְבָּי הִפְּאַרְהֹּוֹ אֲשֶׁר עַל־ דְאִשׁ גַּיִא שְׁמָנָים בְּבִכּוּרָהֹ בְּטָבֶם מִיץ אֲשֶׁר יִרְאֶה הַרֹאָה אִוֹלָה בְּעּוֹדֶה בְּכַפִּוֹ יִבְלְעֵּנְה: (ס)

- ْ بَرْتَ هُجْنَ فِجَارَا فَرْدَ فِلْ لَيْمَا فِيْدًا فِلْمَا لِيَهُجُد فِرْدِ كَهَجُد بَجُخُمْهِ فِلْ لَيَهَا فِعَدِ فِلْ لِيَهُجُد فِرْدِ خِدِهُد فِكِادَ فِكِدِ فِلْ لِيَةِ الْمُعْدِ
- װְ מְּלִים: (פּ) װּ בָּי בְּלְ־שָׁלְחָנְוּת מְלְאִּי קַּיִּא צִּאָָּה בָּלִי
- אָּמוּלֵי מִחְלְּב מַשִּׁילֵוּ מִשְּׁבֵּוֹם: אָמרִמִי יוֹנֵה דַעְּה וָאָתרָמִי יָבָּין שִׁמוּעָה
- ְּמֶׁם וֹמֵּגְרְ מֶּם: " בַּגְ בִּגְ בָּגְרָ בָּגְ לַבְּגִּרְ לַנִ לְצִׁוּ לַבִּוֹ וְמָּגִרִ
- בְּי בְּלְשֵׁגֵי שִׂפְּה וּבְלְשִׁוֹן אַחֻבֶּת יְדַבֶּר אָל־ הְעָם הַזְּה:
- ְנְלְבֶּׁהְנִי לְמָׁם גַּבָּרִינְעַלָּה צָּנִי לְמָה זְעֵּיִר מָּם לְמָּמָן נִלְכִּי וְבְּשֶׁלְי אָּחִוּרִ וְנִשְׁבְּרִי וְנִיּקְשָׁי וְתְּבְּרִי: (פּ)

Therefore thus saith the LORD, who redeemed Abraham, concerning the house of Jacob: Jacob shall nor now be ashamed, Neither shall his face now wax not now

When he seeth his children, the work of My hands, in the midst of him, That they sanctify My name; yea, they shall sanctify the Holy One of Jacob, And shall stand in awe of the God of Israel.

לבו פְּהַאַמָר יְהוָה אָל־בָּיִת יַעַּלִּב אַשֶּׁר פְּהָה אָת־אַבְרָהָם לְאַ־עַּמָּה יֵבוֹשׁ יַעַלִּב יְלְאַ עַּמָּה פְּנֵיו יֶהֵוֶרוּ:

にほらしに いなしな

The Haftara is Ezekiel 28:25 - 29:21. On Rosh Hodesh, read the Maftir and Haftara on page 229.

Thus saith the Lord God: When I shall have gathered the house of Israel from the peoples among whom they are scattered, and shall be sanctified in them in the sight of the nations, then shall they dwell in their own land which I gave to My servant Jacob.

And they shall dwell safely therein, and shall build houses, and plant vineyards; yea, they shall dwell safely; when I have executed judgments upon all those that have them in disdain round about them; and they shall know that I am the Lord their God.'

In the tenth year, in the tenth month, in the twelfth day of the month, the word of the LORD came unto me, saying:

'Son of man, set thy face against Phataoh king of Egypt, and prophesy against him, and against all Egypt;

speak, and say: Thus saith the Lord God: Behold, I am against thee, Pharaoh King of Egypt, The great dragon that lieth In the midst of his rivers, That hath said: My river is mine own, And I have made it for myself.

And I will put hooks in thy jaws, and I will cause the bring thee up out of the midst of thy rivers, and all the fish of thy rivers, and all the

פּר־אָמִר אָשֶׁר נָתָהִי לְעַבְּיָר לְנִעְּקְׁבּ: יִּמְרְאָׁתִי בֶּם לְמִינֵי תַּנְּיָם וְוֶשְׁבִּי לָם אַבְּיִווועXX יִשְׁרְאָל מִן־הֵעַמִּים אָשֶׁר נָפָּצִי לָם אַרְמָלְם אָשֶׁר נָתָהִי לְעַבִּי

يَرْدَ بَائِد هُكِينِ كِٰكُمَا يَكُذُ خَنَامَ لِيُلَادُ فِي خَرَدُ لَاهُمُوْدَ مُثِمَا مَوْجُرَدَائِهِ لِيُلَادُ هُوْمَا يُرْدُ بَائِد هُكِينَاهِ: (عَ)

ייXIXX בּשְּׂנְתֹ הַעֲּשִׁרִית בְּעֵּשִׂרִי בִּשְׁנִים עִּשֶׂר לַתְּבֶשׁ הְיָה דְּבַר־יָהֹנָה צֵּלֵי לֵאִלְּר:

מִּגְּרָיִם וְהִנְּבָּא מְּלְיוּ וְעַלְ־מִצְּרָיִם כָּּלְּהִּ: מִצְּרָיִם וְהִנְּבָּא עְּלְיוּ וְעַלְ־מִצְרַיִם כָּּלְּהִּ:

;אָבְּיוּ בְּקַשְׂקְשֵׁנֵיוּ מִיְבְּק: וְתַּצְלְנִינִיוּ מִתְּיִּ בְּאַבְיוּ נְאָתְ בְּלְבִּינִי וְתִּבְּקְתֵּיִ דְנִת יִאָּבִיוּ בְּקַשְׁלְמֵנֵיוּ וְנְתַּנִי (כי חחיים)[קי חַחִים] בְּלְחָיִּרִּ

- And I will cast thee into the wilderness, Thee and all the fish of thy rivers; Thou shalt fall upon the open field; Thou shalt not be brought together, nor gathered; To the beasts of the earth and to the fowls of the heaven Have I given thee for food.
- And all the inhabitants of Egypt shall know That I am the LORD, Because they have been a staff of reed To the house of Israel.
- When they take hold of thee with the hand, thou dost break, And rend all their shoulders; And makest all their loins to be at a stand.
- Therefore thus saith the Lord God: Behold, I will bring a sword upon thee, and will cut off from thee man and beast.
- And the land of Egypt shall be desolate and waste, and they shall know that I am the Lord; because he hath said: The river is mine, and I have made it.
- Therefore, behold, I am against thee, and against thy rivers, and I will make the land of Egypt utterly waste and desolate, from Migdol to Syene even unto the border of Ethiopia.
- No foot of man shall pass through it, nor foot of beast shall pass through it, neither shall it be inhabited forty veats.
- And I will make the land of Egypt desolate; and her cities midst of the countries that are desolate, and her cities forty years; and I will scatter the Egyptians among the nations, and I will scatter the Egyptians among the
- For thus saith the Lord GOD: At the end of forty years will I gather the Egyptians from the peoples whither they were scattered;
- and I will turn the captivity of Egypt, and will cause them to return into the land of Pathros, into the land of their origin; and they shall be there a lowly kingdom.
- It shall be the lowliest of the kingdoms, neither shall it any more lift itself up above the nations; and I will diminish them, that they shall no more rule over the nations.

- וּנְשַּׁשְּׁתֵּיף הַמִּרְבָּׁרָה אוֹהָף ֹנְאֵתׁ כְּלִ־דְּגֵת יְאִבֶּיף עַלִּ־פְּנֵי הַשְּׁבֶר הִפָּׁרָ לִאׁ הַאָּמֵף יְלֵא הִפְּבֵּץ לְחַיֵּת הָצָּבֶץ יּלְעִּיף הַשְּׁמָיִם נְתַתֵּיף לְאְּכְלְה:
- בְּינִינִים מְאָמֵּוֹנִי פֿוֹנִי לְבָּינִי וֹאָבִאָּלְ: ' נוֹגַמִּוְ פַּׁלְ_יָאֲבָּוֹ מִאַבְנִם כַּּי אָנָוֹ נִׁתְנִי זָמַן
- שַּׁמְּדֶּב וְנַהְמָּגְהֵׁי לְנֵים כֹּלְ_מִּטְלֵּיִם: (0) יִלְּמַּמְׁשָׁ לְנִים כֹּלְ_כִּעָדֵּ יִבְּנִאָּמְּלֵּם מָּלֶּוּ בַּעַפְׁאָם בַּנִּ (3, בכפר)[1], בַכָּנּן שִּיְוּאִ
- ئيدَ لِمَادِينَ مِقِكَ هَيْتِ بَجْتَمَانِ مَثِيرًا خَدِهِ مُحْرَكً خُرِدًا خُب هُمَّدٍ هِيئَانَ تَبَيِّدًا يَجْتَمُانِ
- הְּהְּנִינֵי: נְיִגְׁהִׁ בִּיִאְדָּוֹ נְעִוְנִי זְהֹּן אִמָּב נְאָב כְּוְ נִאֵּדָּ נְטִיְנְטִׁי אָבֵאַ_מִּגִּבְיִם כְהָּמִּמָּנִי נְטִּבִּבִּי
- לבו הגנים להרבית הנהר שְּמָלָה אָבֶץ מִצְרִים לְחָרְבוִת תַּבֶר שְׁמָלָה מְמָּגְיִים לְחָרְבוִת הַנְהַב שְׁמָלָה
- טֹהְּבֶׁר בְּּהְ נֵלְאִ טַהְּב אַנְבָּהִּנִם הָּנֶּר: לְאִ טֹהַבְּׁר בְּּהִ נֵנִּלְ אִּנְם וֹנֵנִּלְ בִּׁנִמָּׁנִי לָאִ
- וְנָסַתַּי אָח־אֶׁבֶץ ׁ מִצְרַׁיִם שִׁמָמָה בְּחַוֹּףוּ אֲרָצָוֹת נְשַׁמֹּוֹת וְעָבֶיׁה שִׁרְבָּעָים שָׁנָה מְחֵרְבוֹתׁ תִּהְיֵוֹן שִׁמְמָּה שַּרְבָּעָים שָׁנָה נְחֲבִּצְתִּי אֶת־מִצְרַיִם בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִָים בְּאֲרְצִיֹת: (ס)
- בֵּי כָּה אָטָר אֲדֹנֵי יֶהוֹה מִลֿץ אַרְבָּעָים שְׁנָהֹ אַקבֵּץ אָת־מִצְרַׁיִם מִן־הַעַּמָּים אֲשֶׁר־נָפָׁצִּי שְׁמְה:
- וְשַׁבְּמִּי אָת־שְׁבָּוּת מִצְּרִַּיִם וַהַשִּׁבֹתֵּי אֹתָם אֲרֵץ פִּתְּרוֹס עַל־אָרֵץ מְכוּרָתָם וְהֵיוּ שֶׁם מַמְלְבֶּה שְׁפְּלְה:
- מִן־תַּמַמִּלְכִוִעְ שֵׁרְיֵנִה שִּׁפְּלֵּח וְלְאִ־תִּחָנִשָּׂא מִּגִּר עַּל־תַגּּנִיָם וְהָמְעַּמְהִים לְבָלְהָּי רְדָוֹת בַּגּנִיְם:

91

- And it shall be no more the confidence of the house of tracel, bringing iniquity to remembrance, when they turn after them; and they shall know that I am the Lord GoD.'
- And it came to pass in the seven and twentieth year, in the first day of the month, the word of the Lord came unto me, saying:
- 'Son of man, Nebuchadrezzar king of Babylon caused his army to serve a great service against Tyre; every head was made bald, and every shoulder was peeled; yet had he no wages, nor his army, from Tyre, for the service that he had served against it;
- Therefore thus saith the Lord GOD: Behold, I will give the land of Egypt unto Nebuchadrezzar king of Babylon; and he shall carry off her abundance, and take her spoil, and take her prey; and it shall be the wages for his army.
- I have given him the land of Egypt as his hire for which he served, because they wrought for Me, saith the Lord GoD.
- In that day will I cause a horn to shoot up unto the house of Israel, and I will give thee the opening of the mouth in the midst of them; and they shall know that I am the Lord.

TEUTR EX

- אַרֹנְי יֶהְיָה (פּ) מִּזְּבָּיר עְּוֹן בּפְּנוֹתָם אַחֲרִיתָם וְיָרֲעִּי בָּי אָנִי אַרְנְי יֶהְוְּה: (פּ)
- לַנְיָבֶׁהְ בַּלְּהִי נְאָבַרְ נְאָבַרְ נְאַבָּרְ
   נְנְיִרְ בַּמְתְּרֵי נְאָבַרְ נְאָבַרְ בְּאָבָרְ
- چן־אָבָׁם נְבוּכַדְהָאצֵּר מֶלֶּדִּ בְּבֶּלְ הָמֶּבִּיִר אַת־הַילֹּוֹ עֲבֹדָה גְדוֹלָה אָל־צֵׁר כְּל־רָאִשׁ מָקְבְׁח וְכְל־כָּתֵף מְרוּמָה וְשִׂלֶּר לֹא־הָנָה לְוֹ וּלְהֵילוֹ מִצֵּר עַל־הָעֲבֹדָה אֲשֶׁר־עְבָּד עְלֵיהָ: (ס)
- رَدُا چَה אַמֵרׁ אֲדִנֵי יֵהוֹה הִנִּי نَהֵוּ «· לְנְבִּיכַדְהָאצָּר מֶלֶּךְ בָּבֶל אָת־אָהֵץ מִּצְרָיִם וְנְשָּׁא הַמִּנְה וְשָׁלֶל שִׁלְלָה יּבְיַוּ בּּּוְּה וְהִיְתָּה שְּבֶר לְחֵילוּ:
- מְצְּבְוֹים אַמֶּר מְנֵהַר בְּה נְתַחִי לֹוֹ אֶר צֵּבִין
  מְצְבְּוֹי אַמֶּר מְנַהִ בְּה נְתַחִי לֹוֹ אֶר צֵבֵין
- בּינִים תַהֹוּא אַצְמֶיחַ קָּרֵן לְבָיִת יִשִּׁרְאֵׁל וּלְךְּ אַמֵּן פִּתְחִוֹן פֶּה בְּתּוֹבֶם וְיָדְעִוּ בֵּי־אָנִי יְהְוְה: (פ)

The word that the Lord spoke to Jeremiah the prophet, how that Mebuchadrezzar king of Babylon should come and smite the land of Egypt.

- Declare ye in Egypt, and announce in Migdol, And announce in Moph and in Tahpanhes; Say ye: 'Stand forth, and prepare thee, For the sword hath devoured round about thee.'
- Why is thy strong one overthrown? He stood not, because the Lord did thrust him down.
- הוענא הַבְּרָי אֲשֶׁר דְבָּר יְחִוֹּח אֵל־יִרְמְּיָה הַנְּבָיא לְבֹוֹא נְבְוּכַדְרֶאצִּרִ מֵלֶּךְ בְּבֶּל קְהַכְּוֹת אֶת־אֶבֶץ מִצְרֵים:
- ײַבְּיִבְּיִּ: יי מגִּיִּמִ נִסְתַּוֹּ אַבִּירֵיִוּך לָאִ עָּמָד בָּי יְדִּוָָר

The Haftara is Jeremiah 46:13 – 46:28.

- He made many to stumble; Yea, they fell one upon another, And said: 'Arise, and let us return to our own people, And to the land of our birth, From the oppressing sword.'
- They cried there: 'Pharaoh king of Egypt is but a noise; He hath let the appointed time pass by.'
- As I live, saith the King, Whose name is the LORD of hoses, Surely like Tabor among the mountains, And like Carmel by the sea, so shall he come.
- O thou daughter that dwellest in Egypt, Furnish thyself to go into captivity; For Noph shall become a desolation, And shall be laid waste, without inhabitant.
- Egypt is a very fair heifer; But the gadfly out of the north is come, it is come.
- Also her mercenaries in the midst of her Are like calves of the stall, For they also are turned back, they are fled away together, They did not stand; For the day of their calamity is come upon them, The time of their visitation
- The sound thereof shall go like the serpent's; For they march with an army, And come against her with axes, As hewers of wood.
- They cut down her forest, saith the LORD, Though it cannot be searched; Because they are more than the locusts, And are innumerable.
- The daughter of Egypt is put to shame; She is delivered into the hand of the people of the north.
- The Lord of hosts, the God of Israel, saith: Behold, I will punish Amon of No, and Pharaoh, and Egypt, with her gods, and her kings, even Pharaoh, and them that trust in him;
- and I will deliver them into the hand of those that seek their lives, and into the hand of Nebuchadrezzar king of Babylon, and into the hand of his servants; and afterwards it shall be inhabited, as in the days of old, saith the LORD.
- But fear not thou, O Jacob My servant, Neither be dismayed, O Israel; For, lo, I will save thee from afar, And thy seed from the land of their captivity; And Jacob shall again be quiet and at ease, And none shall make him afraid.

- הרְבֶּה כּוֹשֵׁל נִם־נָפֿל אַישׁ אָל־בַּעָהוּ וַיְּאִקְרוּ קַנִּקְהוּ וְנְשָׁבָה אָל־עַמָּנוּ וְאָל־אָבֶץ מוּלַדְהַּנוּ מְפְּנֵי חֲבֶב הַיּוֹנֶה:
- בְּבֶּלְיִר הַפּוֹמֶר: בּ קרָאָּר שָׁם פּרִעָּר מֶלֶרְיִם שְּאָוֹן
- ַ מִּרְאָנִי נְאָם־חַמֶּלֶךְ יְחְנָׁה צְבָאִוֹת שְׁמָוֹ בֻּי קּקְבָּוֹר בֶּחָרִים וּכְכַרְמֶל בַּיָּם יְבְוֹא:
- נף לְשַׁמָּה מִהְיֹה וְנִצְּמָה מֵצֵּין יוֹשֶׁב: (ס)
- בא: מּגְלָט וִפּט פּנָט מִגְּנִים מַנֵּץ מִצְּפִוּן בָּא
- אַידֶם בָא עַלְיהָם עָּת פְּקְדְּרֵים: הַשְּׁה הִפְּנִי נְסִי יִחְדֵּיִי לָא עָּמָדִי בָּי יִוֹם אַידֶם בָּא עַלִיהָם עָּת פְּקְרָים:
- ילאַב בּנְטַמְת בָּאִ לְּב בִּׁטִמְבֵּי מִּגִּים: "בּרְבָּעַוֹעְ בָּאִ לְבִי בִּטִמְבֵּי מִּגִּים:
- בדי מְאַרְבֶּׁרְ וְאֵּרְ לְמִים מִסְפֶּר: בּרְ מִאַּרְבֶּׁרְ וְאֵּחַ יְרִנְּרִ כָּי לָאִ וֹחַמֵּר כָּי
- הבושה פת מצרום ופנה פנד עם צפון:
- אָמָר יְהִוָּה צְבְאִוּה אֱלֹהֵי יִשִּׂרָאֵל הִנָּרִ פּוּקֵר אֶל־אָמָוֹן מִנָּא וְעַל־פַּרְעֹה וְעַל־ מִצְרַיִם וְעַל־אֵלֹהֵיה וְעַל־פְרָעִה וְעַל־ פְּרְעָה וְעַלְהַבְּטְהָוֹים בְּוֹּ:
- יְהִיהַיִם בְּיֵר מְבָּקְשֵׁי וּבְּיִטִּם וּבְיֵר הְבִּיכִרְהָאצֶּר מֶלֶּךְ־בָּבֶל יִבְיֵר־עֲבָרָיִי יְהְנְה: (פ)
- וְאַטְּׁר אַלְ הִינְרָא מַּבְרָּי וְשָׁלִּם יִשְׁרָאָלְ כְּּי הִנְנִי מוּשְׁעָּרִ יִשְׁלֵּם הַשְּׁרְאָלְ כְּּי הִנְנִי מוּשְׁעָּרִ הֵבְחִוּל וְאֵתַ הַאְּבְּיִר אַלְיִיהָי

Fear not thou, O Jacob My servant, saith the LORD, For I am with thee; For I will make a full end of all the nations whither I have driven thee, But I will not make a full end of thee; And I will correct thee in measure, But will not utterly destroy thee.

אַמְּה אַל־הִּירָׁא עַבְּדֵּי יִעֲקֹל נָאָם־יִהוָֹה בֵּי אָתְּךָּ אֲנִי כִּי אָעֵשָּׁה כָלְה בְּבָל־ הַגּוֹנָםו אֲשֶׁר הִדַּהְתַּיְךִּ שְּׁמָּה נְאָהָךּ לֹא־ אָעֵשֶׂה כָלְה וִיּפַרְתִּיְךִּ לַמִּשְׁפְּׁט וְנַקָּה לֹא אֲנַקְךְ: (פ)

הפטרת בשלח

The Haftara is Judges 4:4 - 5:31.

Now Debotah, a prophetess, the wife of Lappidoth, she judged Israel at that time.

And she sat under the palm-tree of Deborah between Ramah and Beth-el in the hill-country of Ephraim; and the children of Israel came up to her for judgment.

And she sent and called Barak the son of Abinoam out of Kedesh-naphrali, and said unto him: 'Hath not the Lord, the God of Israel, commanded, saying: Go and draw toward mount Tabor, and take with thee ten thousand men of the children of Naphrali and of the children of Zebulun?

And I will draw unto thee to the brook Kishon Sisera, the captain of Jabin's army, with his chariots and his multitude; and I will deliver him into thy hand.

And Barak said unto her: 'If thou wilt go with me, I will go; but if thou wilt not go with me, I will not go.'

And she said: 'I will surely go with thee; notwithstanding the journey that thou takest shall not be for thy honour; for the LORD will give Sisera over into the hand of a woman.' And Deborah arose, and went with Barak to Kedesh.

And Batak called Zebulun and Naphtali together to Kedesh; and there went up ten thousand men at his feet; and Debotah went up with him.

- ייִע יִּרְבוֹרֶתׁ אִשֶּׁת וָבִיאָֹת אֵשֶׁת לַפִּידִוֹת הָיא 'יִשְׁבִּעָת אָת־יִשְׂרָאֵל בְּעָת תַהָיא:
- אָלֶיהְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִמִּשְׁפֶּׁם: הַרְּמָה יְבֵין בֵּית־אָל בְּתַר אָפְּרָיִם וַיַּעְלִּיּ אַלֶּיהְ בְּיִן בִּית־אָל לְמִשְׁפֶּׁם:
- נפּמַלְ, נמפַר, זְבְלֵנוּ 'לְפַטְתָּ' הַמָּאמֶר אֵלְנִי עַלְאָ צִּנְּרִוּ מַבְּוָר 'הַלְפָרָי נִמְאָמֶר אָלְנִי עַלְאָ צִּנְּרוּ מַבְּוָר 'נפִמָּלִי נִמְאָמֶר אָלְנִי עַלְאָ צִּנְּרוּ מִבְּוּרִ 'נִמְאָלִי וִמִּבְּרָי, וְמִבְּרָרָ
- ڹۯڽڹڔڹ ڿڒڽ٦: ؈ٚڗ؆ڿڮ؇ۦڔ۫ڂڔٳۦڹۿؚڡڗڿڿڹۦڹۿڡۦؿڟڹڽ۬ ۥڎ۪؈ڿۿڿ؉ڿ؆؋؆ڂڽۊڂڿڹڹۿڡۦؿڟڹڽ
- וֹאִם_לְאִ טֹלְכָּג מֹמֵּג לְאִ אִּלְנְּב: * נֹּאִמֶּר אִּלֶגִּילְ בַּּרְׁט אִם_טַלְכָּג מֹמֵּג וֹטַלְכָׁנִּג
- ַנִּאׁמֶר הָלַךְּ צֵּלֵךְ עִּמֶּךְ צָּפֶס כִּיֹ לֹא תָהָנֶׁה הְפְּצִּרְהָּדִּ עַלְ־הַבֶּׁלָךְ צִּשָׁר צַהָּה הוֹלֵדְ בֵּי בְיַר־אִשְּׁה יִמְכָּר יְהנָה צָּת־סָיסָרָא וַהַּקְם דְּבוֹרֶה וַתֵּלֶךְ עִם־בְּרָק בֶּדְשְׁה:
- " נَّ نَّمْ چَٰذِط אָט וִבּילֵן וֹאָט ַנֹּפַמֹּל, אָבְׁהָּע נֵּיֹמָל چְּׁנִילְּיִוּ מְּמִּׁנִט אַּלְפָּׁי אָיִמִּ נַטַּמָּל מְפִּוּ *בִּינְבֵׁט:

הפטרת בשלח

- Now Heber the Kenite had severed himself from the Kenites, even from the children of Hobab the father-in-law of Moses, and had pitched his tent as far as Elon-bezaanannim, which is by Kedesh.
- And they told Sisers that Barak the son of Abinoam was gone up to mount Tabot.
- And Sisers gathered together all his chariots, even nine hundred chariots of iron, and all the people that were with him, from Harosheth-goiim, unto the brook Kishon.
- And Deborah said unto Barak: Up; for this is the day in which the Lord hath delivered Sisera into thy hand; is not the Lord gone out before thee?' So Barak went down from mount Tabor, and ten thousand men after him.
- And the LORD discomfred Sisers, and all his chariots, and all his host, with the edge of the sword before Barak; and Sisera alighted from his chariot, and fled away on his feet.
- But Barak pursued after the chariots, and after the host, unto Harosheth-goiim; and all the host of Sisera fell by the edge of the sword; there was not a man left.
- Howbeit Sisers fled away on his feet to the tent of Jael the wife of Heber the Kenite; for there was peace between Jabin the king of Hazor and the house of Heber the Kenite.
- And Jael went out to meet Sisers, and said unto him: "Turn in, my lord, turn in to me; fear not." And he turned in unto her into the tent, and she covered him with a rug.
- And he said unto her: 'Give me, I pray thee, a little water to drink, for I am thirsty.' And she opened a bottle of milk, and gave him drink, and covered him.
- And he said unto her: 'Stand in the door of the tent, and it shall be, when any man doth come and inquire of thee, and say: Is there any man here? that thou shalt say: No.'

- וְחָבֶר תַפֵּיִלִּי נִפְּרֵד מִפָּיֵן מִבְּנֵי חֹבֶב חֹתַן מֹשֶׁה נֵיֵם צְּחֲלוֹ עַד־אֵילִוֹן (כִּי בצענים)[קי בְּצַעְנַנָּיִם] צַּשֶׁר צֶת־הֶדֶשׁ:
- ײַר־מָבְוֹר: בּ וַיַּגְּרוּ לְסִיסְרָא בָּי עְּלָר בְּרָק בָּן־אַבִּילִעַם
- מְנֵוֹנְמֵע נִינִּנְם אָבְ_לָנַבְ לֵּנְמִּוּן: "נֹפֶׁר בַּנִינְרְ וֹאֵנִרַכִּּלְ_נִמָּם אָמָּנִר אִנִּוּ נְנִּוֹמְלַ סִׁנְסִילָּא אָנַרַכָּלִרְ וַלְּבָּוִ עַּמָּת מֵאִנִּעִ
- וּהֹאמֶר דְּבֹרָה אָל־בִּרָׁק קֹּוּם בֵּי זָה חַיּוֹם אַשֶׁר נִתַּן יְהְזָה אָת־סִיסִרָאׁ בְּיָדֶׁךְ חַלְא יְהְזָה יָצֵא לְפָּנֵיְךְ יַּיְּהֶר בְּרָל מֵתַר מְבֹּוֹר יַצְשְׂבֶה אֵלְפָּים אָישׁ אַחֲרֶיוּ:
- ַנְיָּנִים יְׁחִנֵּׁה אָת־מִיסְרָׁא וִּאָת־בְּלִ־חָנֵבֵּ יִּיְבֶּדִ מִיסְבָּא מִעַּל חַמֶּרְבְּבָּה וַיְּנְס בְּרַּגְלְיִנּ:
- ִּ יִבְּיָׁק רָדֵּׁף אַחָרֵי חָבֶּבֶׁל וְאַחַרֵי חַפַּחָנָּה עֵּר חֲרַשֶׁת תַּגּוֹיִם וַיִּפֵּל כְּלִ־עַּחָנֵה סִיסְרָא לְפִּי־חֶׁבֶּב לְאִ נִשְׁאַר עַּד־אֶחֶד:
- יבֿין בּית חָבֶר הַפּינִי: חָבֶר הַפּינִי בִּי שִׁלְיִם בָּין יָבָין מָלֶבְ חַצִּיר וְסְיסְרָא נָס בְּרַגְלֶיי אָל־צִּחָל יָבֵּין
- מּלֵּיִהְ הַאָּנֵלְ הַ וַמִּכְסֵּה בּּשִּׁמִּיכֵה: סּיְּבָה אֲדְנָי סּיְרָה אֵלִי אַלְ-מִּירָא וַיָּסָר אַלְיִי הַאָּנֵלְ הַיְּבָה מִּיְסָר אַלִי
- נְהְּפְּׁבְרֵּי אֵבְיֶנְיִ נִישְׁאֵנִר הָחְלָּבְ נִתַּשְׁקְּהִי בְּמָאָהִי נִהִפְּתַּח אָת־נָאִיד הָחָלָּב נַתַּשְׁקָה נִיְּאָמֶר אֵלֶיִהְ
- וַאָּמָר אֵלֶיהִ עֲּלֶר פָּתַח הָאָהֶל וְהִיָהׁ אָם־ אָישׁ יָבֹא יִשְׁאֵלֶרְ וְאָמֶר הַוֵּשׁ־פָּׁה אָישׁ הְאָמֶרְהָּ אֵלִי:

הפטרת בשלח

- Then Jael Heber's wife took a tent-pin, and took a hammer in her hand, and went softly unto him, and smore the pin into his temples, and it pierced through into the ground; for he was in a deep sleep; so he swooned and died.
- And, behold, as Barak pursued Sisera, Jael came out to meet him, and said unto him: 'Come, and I will show thee the man whom thou seekest.' And he came unto her; and, behold, Sisera lay dead, and the tent-pin was in his temples.
- So God subdued on that day Jabin the king of Canaan before the children of Israel.
- And the hand of the children of Israel prevailed more and more against Jabin the king of Canaan, until they had destroyed Jabin king of Canaan.
- Then sang Deborah and Barak the son of Abinoam on that day, saying:
- When men let grow their hair in Israel, When the people offer themselves willingly, Bless ye the LORD.
- Hear, O ye kings; give ear, O ye princes; I, unto the Lord will I sing; I will sing praise to the Lord, the God of Israel.
- LORD, when Thou didst go forth out of Seit, When Thou didst match out of the field of Edom, The earth trembled, the heavens also dropped, Yea, the clouds dropped water.
- The mountains quaked at the presence of the LORD, Even yon Sinai at the presence of the LORD, the God of Israel.
- In the days of Shamgar the son of Anath, In the days of Jael, the highways ceased, And the travellers walked through byways.
- The rulers ceased in Israel, they ceased, Until that thou didst arise, Deborah, That thou didst arise a mother in Israel.

- וִתְּמָּח יָעֵל אֵשֶׁת־חָבֶר אָת־יָּמָד הָאֲמֶל וַמְשָׁם אָת־חַמַּמָבֶת בְּיָדְה וַמְּבָוֹא אֵלִיוֹ בַּלְּאִט וַתְּהָקַע אָת־חַיָּמֵד בְּרָמָּהוֹ וַתִּצְנָח בְּאָהֶץ וְהְוֹא־וָרְדְּם וַיָּעָף וַיָּמְה
- װְנָנֵה בְּרָל רֹבֵף אָת־סִיסִרָא נִמַצֵּא יָעֵל הָאָישׁ אֲשֶׁר־אַמָּה לְנִ צֵלְּי וְצִּרְאָׁהָ אָת־ קיסְרָא נֹפַל מֶת וְתַיָּמָר בְּרַקְּתְּוֹ:
- לְנְאָן לְפְּנֵי, בְּנָי, יִמְּבְאָלְ: בּ נַנְּבְנָת אֶלְהִים בַּנִּים הַרְּוּא אָת יָבָּין מֶלְנַרַ
- ְבֶּין מֶלֶנְיַבְּלֵּמּן: (פּ) יַבְּין מֶלְנִיבְּלְנִמּן עֵּרִ אָּמָר הַבְּיִרתּי אָת הַלְנְיִּדְיִּ בְּנִייִי שָׁרִי עָּלְיִנְיִּ וְלַנְּיִּרִ וְלִּיִּרִי אָתְיִי
- ַ הַקְשָׁר דְּבוֹרְה וּבְרָק בָּן־אָבִינְעַם בַּיּוֹם הַהְוּא לֵאמְר:
- בּ בְּבְּרָנִּ פְּרָנִינִ בְּיִמְּרָאָרִ בְּהִיחְנָהֵיִר עָם בּ בְּבְּרָנִ פְּרָעוֹינִי
- ، שׁמְעַּרּ מְלְלִּים תַאָּזִיְנִרּ רְּזְּנִיִם אָנֹכִּי לִירִּוָּר אָנֹכַי אָשִׁירָה אָזַמֵּר לִירִּנָּה אֵלֹהֵי יִשְׂרְאֵל:
- ְ יִחֹנְה בְּצֵאִקְךְ מִשִּׁעִיר בְּצַעְדְּרִּ מִשְׁדֵה אֱדְוֹם אֲנֵץ רְעִּשְׁה גַּם־שָׁמָוִם נָמָפִּי גַּם־ עְבָים נָמְפּי מָוִם:
- ى ئىرە بۇراد مۇرد ئەئىد ئەر مەئد مۇئە بەئەر ھىرىد نۇرىم
- ، בִּימֵּי שַּׁמְגַּר בָּן־שְׁנָת בִּימֵי יָלְבֵּי אֲרָחָוִת אָרְחֻוֹת וְחֹלְבֵי נְתִיבׁוֹת יֵלְבֵּי אָרְחָוֹת מְּקְלְּמִלְּוֹת:
- בוֹלְנ פֹבֹוֹוִן בֹּיֹמִבֹאֵלְ טִבֻּלְּנִ מֹּב מִּפַלְטִינִ
   בוֹלְנ פֹבֹוֹוִן בִּיֹמִבֹאֵלְ טִבֻּלְנִ מֹב מִּפַלְטִינִ

הפטרת בשלח

- They chose new gods; Then was war in the gates; Was there a shield or spear seen Among forty thousand in Israel?
- Му heart is toward the governors of Israel, That offered themselves willingly among the people. Bless ус the Lord.
- Ye that ride on white asses, Ye that sit on rich cloths, And ye that walk by the way, tell of it;
- Louder than the voice of archers, by the watering-troughs! There shall they rehearse the righteous acts of the Lord, Even the righteous acts of this rulers in Israel. Then the people of the Lord went down to the gates.
- Awake, awake, Deborah; Awake, awake, utter a song, Arise, Barak, and lead thy captivity captive, thou son of Abinoam.
- Then made He a remnant to have dominion over the nobles and the people; The Lord made me have dominion over the mighty.
- Out of Ephraim came they whose root is in Amalek; After thee, Benjamin, among thy peoples; Out of Machir came down governors, And out of Zebulun they that handle the marshals staff.
- And the princes of Issachar were with Deborah; As was Issachar, so was Barak; Into the valley they rushed forth at his feet. Among the divisions of Reuben There were great resolves of heart.
- Why sattest thou among the sheep-folds, To hear the pipings for the flocks? At the divisions of Reuben There were great searchings of heart.
- Gilead abode beyond the Jordan; And Dan, why doth he sojourn by the ships? Asher dwelt at the shore of the sea, And abideth by its bays.
- Zebulun is a people that jeoparded their lives unto the death, And Naphtali, upon the high places of the field.
- The kings came, they fought; Then fought the kings of Canaan, In Taanach by the waters of Megiddo; They took no gain of money.

- בּוֹמְבְאָבְ: מִּיֹּן אִם_וֹבְאַבְ וֹבְמַּם אֵּגַבְּמִּנִם אֵבְּ בּוֹמִבְאָבְ:
- לבי לחיקקי ישְׂרְאֵל הַמְּהְנַּיִם בְּעָהַ בְּרְכִי יְחִיְהַבֵּים
- , רקבי אַמֹּנוֹת צְּחֹרוֹת ישְׁבָי עַל־מָגֵין וְחֹקְבֵּי עַל־גֶּרֶהְ שִּיחוּ:
- מְקַּוֹל מְחַצְּצִּים בֵּין מַשִּׁצִּבִּים שָט יָתִּנּוֹ צִּדְקָוֹת יְחִנְּה צִדְקָת פִּרְזוֹנִוֹ בִּיִשְׁרָצֵל צֵּיוּ יְרְדְוּ לַשְּׁעְּרִים עַם־יָחְנְה:
- אַבׁגוָלִם: הַאָּגַר קָּוּם בְּבֶרֶל וּשְׁבָּדָר שֶׁבְיָן בָּלָרִי מּוּבָי עוּבִי דְּבִּוֹבָר עָּוְרָי שָׁבָּיִר שָׁבָּיִר
- נ אָז יְרֵד שְׂרִיד לְאַדִּירֶים עָם יְתִנֶּה יְרַד־לֵי בַּגְּבּוֹרֶים:
- י מנּי אָפַרִים אַרָּשָׁ בּצַּמָבֶא אַחַבֵּיִרִּ בְּנִימָּין בּצַּמָאָיִף מִנֵּי מָכִיר יֵרְדִּילְ מָחַלְּלְים נְמִּנְּבִילְן מִשְּׁכִים בְּצֵּמָבֶא סִפֶּר:
- ְּנְּהְלְּיִם טִלְּמֵי. לֶב: בְּּלְטִ בִּגִּמָטִ אָּכַּנְטִ בִּנִּלְיִוּ בִּפִּלְנִּוִּטִ לֵּאִיבֶּוֹ וְאָנִי בִּוֹאָּמִלִ אִּכַּנְטִ בִּנִילִי נִיִּשָּׁמִכִּרִ בָּוֹ
- לְמִּט יִמְּלִטִּ בִּאִידָּן צִּׁרוִלְּיִם טִלִּבִי. אָבִיים לְפַּׁלְצִּוִּט בִאִּידָן צִּרוִלְיִם טִלִבִּי. מְב:
- بْخُرْمُد خَمَّد نُمَحِ خُلْبَك نَفِيه لَمُّد خُفْد نُبْد گُذَبْن هُضِد نُمَحِ خُلْبَك نَفِيه لَمُّد خُفْد نُبْد نِمُخْدِا:
- ېدزېر سېتاد يوښ ځېډې اټومېږ، محر مدين شيد:
- בָּאִי מִלְכִיםׁ נִלְחָׁמִי אָז נִלְחֲמִיׁ מֵלְבֵּי כְנַעַן בְּתַעְנָךְ עַלְתֵּי אָז נִלְחֲמִיׁ מַלְבֵּי לְמְחִוּ:

- They fought from heaven, The stars in their courses fought against Sisera.
- The brook Kishon swept them away, That ancient brook, the brook Kishon. O my soul, tread them down with strength.
- Then did the horsehoofs stamp By reason of the prancings, the prancings of their mighty ones.
- 'Curse ye Meroz', said the angel of the Lord. 'Curse ye bitterly the inhabitants thereof, Because they came not to the help of the Lord. To the help of the Lord against the mighty.'
- Blessed above women shall Jael be, The wife of Heber the Kenite, Above women in the tent shall she be blessed
- Water he asked, milk she gave him; In a lordly bowl she brought him curd.
- Her hand she put to the tent-pin, And her right hand to the workmen's hammer, And with the hammer she smote Sisera, she smote through his head, Yea, she pierced and struck through his temples.
- At her feet he sunk, he fell, he lay; At her feet he sunk, he fell; Where he sunk, there he fell down dead.
- Through the window she looked forth, and peered, The mother of Sisera, through the lattice: 'Why is his chariot so long in coming? Why tarry the wheels of his chariots?
- The wisest of her princesses answer her, Yea, she returneth answer to herself:
- 'Are they not finding, are they not dividing the spoil? A damsel, two damsels to every man, To Sisera a spoil of dyed garments of embroidery, Two dyed garments of broidery for the neck of every spoiler?'
- So perish all Thine enemies, O LORD; But they that love Him be as the sun when he goeth forth in his might. And the land had rest forty years.

- ™ מן־שָׁמֵים וַלְחָמִי הַפִּיכְבִים מִמְּסִלִּיהָם גַלְחַמִי עִּם־סִיסְרָא:
- سَ بَهَالِ دِرَ يَظْهُرُ فِل ثِمَادُ ظِهَرُهُ لَا يَعَادُ ظِهُرُوا لِمِنْ لِمِ الشَّرِةِ لِمَادُ ظِيهُرًا إِن مَهُالِـ فِي الْمُعَادُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّه
- אַבּירֶיו: אַז הַלְמִוּ מִּפְּבִּרְסָוּס מֶצַהַבַּרִוּת צַּהַרָּוָת
- אַררי מֵרֹיז אָמַר' מַלְצַּרִּ יְחִוֹּה אָרי אָרִיר יִשְׁבֵיִהְ כֵּי לְאִ־בָּאִיּ לְעָזְרָת יְחִוֹּה לְעָזְרָת יְחֹוָה בַּגְּבּוֹרְים:
- מְּנְמָּגִם בֹּאִבְעַלְ שִׁבְּבֶּלֵב:מְנְמָּגִם בֹּאִבְעַלְ שִׁבְּבֶּלֵב:
- ײַ מַנִּים שְׁאַל חָלֶב נְתָּנְה בְּסָפָל אַדִּירָים הקְרִיבְה חָמְאֵּה:
- יָדִה לִיָּתָד מִשְּלֵחְנָה וִימִינָה לְהַלְמָּת עַמֵּלִים וְהַלְמָת סִיסְרָא מָחֲקָת רֹאִשִׁוּ ימָחַצָּת וְהַלְפֶת רַפְּתִּי:
- ְנְבֵּלְ מֵּבְוּג יִבְּלֵת יִבְּלֶת מִּלֶּב בֵּגוּ בּגלְיִנְ בְּנֵת יִבְּלֶת בִּּאָמֶּב בַּנָת מֵּם בּגל בּגַלִים בָּנַת יִבְּלָת מִבִּיב בַּגלִ
- בּעַר הַמַלֹּוֹן נִשְׁקְפָּה וַתְּיַבֶּב אָם סִיסְרָא בְּעַר הָאָשְׁנָב מַהִּיּעַ בֹּשָׁשׁ רִכְבּוֹ לְבֹוֹא מַהַיּעַ אֶהֶרֹי פַּצַמֵי מַרְכְּבוֹתֵיי:
- ود חקמות שְׁרוֹמֵיהָ הַעַּגֵינָּה אַף־הִֿיא מִּשָּׁיב אַמְּהֵיהְ לְהּ:
- הָּלְּלְ: הַבְּמִּיִם וַלְּמְׁיִׁ הָּבָּת וַלְמִּטִּיִם לְּהַּוֹּאִנֵּי בְּנִאָּה יְּבִּר הִּלְלְ הִּבְּתֹ לְסָׁוֹסִׁנְא הִּלָלְ נֵילָאִ וֹמִּהֹאָי וֹנִילְלֵי הִּלָלְ נִוֹם וַנִוֹמִׁעִּיִם
- בֿן יאַבְרָוּ כְלְאוּיֶבֶּיוּךִּ יְחִנְּח וְאָחַלָּיוּ פְצָאת תַשְׁמָשׁ בִּגְּבָרְתָּוּ וַתִּשְׁלָם תָאֶרֶץ אַרְבָּעָים שְׁנְח: (פ)

הפטרה יתרו

.6:9 – 2:9 & 6:7 – 1:0 dainel si anathaH scIT

- In the year that king Uzziah died I saw the Lord sitting upon a throne high and lifted up, and His train filled the temple.
- Above Him stood the seraphim; each one had six wings: with twain he covered his face and with twain he covered his feet, and with twain he did fly.
- And one called unto another, and said: Holy, holy, holy, is the Lord of hosts; The whole earth is full of His glory.
- And the posts of the door were moved at the voice of them that called, and the house was filled with smoke.
- Then said I: Woe is me! for I am undone; Because I am a man of unclean lips, And I dwell in the midst of a people of unclean lips; For mine eyes have seen the King, The Lord of hosts.
- Then flew unto me one of the seraphim, with a glowing stone in his hand, which he had taken with the tongs from off the altar;
- and he touched my mouth with it, and said: Lo, this hath touched thy lips, And thine iniquity is taken away, And thy sin expiated.
- And I heard the voice of the Lord, saying: Whom shall I send, And who will go for us? Then I said: 'Here am I; send me.'
- And He said: 'Go, and rell this people: Hear ye indeed, but toeled, but and see ye indeed, but perceive not.
- Make the heart of this people fat, and make their ears heavy, and shut their eyes; lest they, seeing with their ears, and understanding with their their heart, return, and be healed.
- Then said I: 'Lord, how long?' And He answered: 'Until cities be waste without inhabitant, and houses without man, And the land become utterly waste,

- בְּשִׁנִּת מִּעַ תַּמֵּלְנֵּ מִּיּיְּתִּי נִאָּרְאָּת אָת־ אַרְנָי ישָׁב עַל־כָּסָא רָָם וִנִּשָּׂא וְשִּילִיוּ מְלְאָים אָת־תַּהֵלֶּיוּ
- َ שְׁרָפִּׁיִם עִמְּדָרִם ו מִמַּעַלִ לְנִ שֵּׁשָׁ בִּנְפִּיִם שֵׁשׁ בְּנָפִּיִם לְאָנִדִר בִּשְׁתַּיִםוּ וְכַפָּרִר פִּנְיִּר יִבְשְׁתַּיִם יְכַפָּר רַנְּלֶיִר יִבְשְׁתַּיִם יְעִּיִּפְּרִּי
- ַ וְקָּרָא זָה אָל־זָה וְאָלַּר קָדַיִּשׁ וּ קָדָיִשׁ קּדִיּשׁ יְהְנָה צְּבְאָנִה מָלְאַ כְּל[ַ]הָאֶָהֶץ פְּבִיּדְיּיּ:
- ְיִםְּלְא הַּמְּוִי תַסִּבְּּים מִקּוֹל תַקּוֹרָא וְתַבָּיִת הְנְלָתְּיְ אַמָּוִית תַסִבְּים מִקּוֹל תַקּוֹרָא וְתַבָּיִת
- ָנִאִמֶּר אָוּי־לֵּי בִּי־נִדְּמִּיתִּי בַּי אָיִשׁ שְּמֵא שְׁפְּתַּיִם אָנְבִי וּבְתּוּךְ עַם־שָמֵא שְׁפְתַּיִם אָנֹבֶי יוֹשֵׁב בִּי אָת־תַמֵּלֶךְ יְתְנָת צְבְאָוֹת רְאָוּ עֵיְנִי:
- م يېرام هَرَد هُبَه مِن مِن سَهْرَ فِي مَدِيْهِ بَا دَخِهِ بَا چۋرام بَرَان مُرا مِن مِن مِن اِن مِن اِن مِن اِن مِن اِن مِن اِن مِن اِن مِن اِن مِن اِن مِن اِن مِن اِن مِن م
- ڹڟٙ؞ ڗڴ۪ڬۦڴ۪ڒ؞ ڶۼڟٮ ؽڹڗ؞ۿڴۭؾڶۯ؞ ڶۿۿڟ۪ۄۼڡۓڶڔۼۧڶڋۼۼۺڰۼٮڟ؞ۼۿڴؚٮ
- נֹאַלְ שַּׁלְּתִּי יִנְאָנִ נִאָּנִ נִאָּנִ נִאָּנִ נִאָּנִ נִינְאַמָּנִי זְּאָמִב לְנַ נֹאָמִנִטְׁ לִהָּם עַזִּיַ מִּמִׁמִּי מִּטְתִּ
- بۈخخى نخدا نهْد ئىدى خىزى بخغائى نهْغە ئىقىم ھا_نكى خىزى بخغائى نهْغە ئىقىر كەرئىق ئىۋى ئىخائى ئىخى
- נְאִמֶּר עַּד־מָתַי אֲדֹנִי וַיֹּאִמֶר עַּד אֲשֶׁר אָם־ שְׁאִּי עַרִים מֵאֵין יוֹשֶׁב יּבְתִּים מֵאֵין אָדְׁם יְהְאַדְטֶה תִּשְׁאֶה שְׁמְמֶה:

- And the LORD have removed men far away, and the forsaken places be many in the midst of the land.
- And if there be yet a tenth in it, it shall again be eaten up; as a terebinth, and as an oak, whose stock remaineth, when they cast their leaves, so the holy seed shall be the stock thereof.
- And it came to pass in the days of Ahaz the son of Jorham, the son of Uzziah, king of Judah, that Rezin the king of Aram, and Pekah the son of Remaliah, king of Israel, went up to Jerusalem to wat against it; but could not prevail against it.
- And it was told the house of David, saying: 'Aram is confederate with Ephraim.' And his heart was moved, and the heart of his people, as the trees of the forest are moved with the wind.
- Then said the LORD unto Isaiah: 'Go forth now to meet Ahaz, thou, and Shear-jashub thy son, at the end of the conduit of the upper pool, in the highway of the fullers' field;
- and say unto him: Keep calm, and be quiet; fear not, neither let thy heart be faint, because of these two tails of smoking firebrands, for the fierce anger of Rezin and Aram, and of the son of Remaliah.
- Because Aram hath counselled evil against thee, Ephraim also, and the son of Remaliah, saying:
- Let us go up against Judah, and vex it, and let us make a breach therein for us, and set up a king in the midst of it, even the son of Tabeel;
- For a child is born unto us, a son is given unto us, and the government is upon his shoulder; and his name is called Pele-joez-el-gibbor Abi-ad-sar-shalom;
- That the government may be increased, and of peace there be no end, upon the throne of David, and upon his kingdom, to establish it, and to uphold it through justice and through righteousness From henceforth even for ever. The zeal of the Lord of hosts doth perform this.

- װְרֵע קְּדֶשׁ מַצְּבְּמֵּה וְשֶׁבְּה וְהָיִתָּה לְבִּעֵּר פְּאֵלְה וְכְאַלְוּן אֲשֶׁר בִּשִּׁלֶּכָת מַצָּבָת בְּם זְרֵע קְּדֶשׁ מַצְּבְוּן
- ייווע יהולה עלה העיר מלף העיר מלף אַרָּט בּּן־עָּוּלָם הַּפָּח בָּן־ רְעַלְיָהוּ מֵלֶה רְעָירָ מֵלֶה יִשְׁרָם בְּמָלְחָמָה עָלֶיהְ וְלְאׁ יָכִל לְהִלְּחָם עָלֶיהָ:
- וֹמָּב מִפּׁנִי_רִנִי: (ס) אָפּׁבְוֹיִם וֹיֵּנְמּ לְבָּבִוּ וּלְבָּב מַפְּוּ פִּנְוּמּ מִּגִּי וֹיִּנְּג לְבֵּינִי גִּוֹגִ לֵאָמֶר נָּחָה אָּנִים מַלִ
- ۈركى بەلئى كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىدىڭ ئىلىدىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىل كىلىنىڭ كىلىنىڭ ئىلىنىڭ كىلىنىڭ ىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنىڭ كىلىنى
- בְּעַלְנְיֵהוּ לֵאִמְוּר: בּי יַשְׁלְיִהוּ לֵאמְר:
- ر נְעָלֶר בִּיהּידָה וּנְקִיצֶּׂנָה וָנַבְקּעָנָּה צֵּלִינִיּ 1. נְעָלֶרְ בְּתִּילֶה וּנְקִיצֶּׁנָה וָנַבְקּעָנָה צֵלִינִיּ
- בּי־ֵּגֵלִּד יָלַד־לְנִי בָּן נִחַן־לֶנִי וַהְּהָי הַמִּשְׁרֶה עַל־שִׁבְּתִּוֹ וַיִּקְרָא שָׁמֹוֹ בֶּּלָא יוֹעֵץ אַל גּּבּוֹר אֲבִי־עַּד שַּׁר־שֶׁלְוֹם:
- (כי לם רבה)[קי לְמַרְבָּה] הַמִּשִּׂרָה יִלְשֶׁלַּוֹם אֵין־מֵץ עַל־כִּפָא דָוִדׁ וְעַל־ מַמְלַבְּתִּוֹ לְהָבָין אִהָה וְלְסַעֵּדָה בְּמִשְׁבֶּם יִּבְצְּהָת מַעַמָּה וְאָה (בּ)

 $\xi:XI$

הפטרת משפטים

The Haftara is Jevemiah 34:8 – 34:25 & 33:25. On Shabbat Shekalim, Maftiv is Exodus 30:11 – 16 on page 148, and the Haftara is the special Haftara on page 234. When Shabbat Shekalim is Rosh Hodesh, read as before but combine the oth and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for Shabbat Rosh Hodesh that is not Shabat Shekalim, read not Shabat Shekalim, read the Maftara are on page 229. On Ever Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, read the man the Maftara on page 232.

The word that came unto Jeremiah from the LORD, after that the king Zedekiah had made a covenant with all the people that were at Jerusalem, to proclaim liberty unto them;

that every man should let his manservant, and every man his maidservant, being a Hebrew man or a Hebrew woman, go free; that none should make bondmen of them, even of a Jew his brother;

and all the princes and all the people hearkened, that had entered into the covenant to let every one his man-servant, and every one his maid-servant, go free, and not to make bondmen of them any more; they hearkened, and let them go;

but afterwards they turned, and caused the servants and the handmaids, whom they had let go free, to return, and brought them into subjection for servants and for handmaids;

therefore the word of the LORD came to Jeremiah from the LORD, saying:

Thus saith the LORD, the God of Israel: I made a covenant with your fathers in the day that I brought them forth out of the land of Egypt, out of the house of bondage, saying:

At the end of seven years ye shall let go every man his brother that is a Hebrew, that hath been sold unto thee, and hath served thee six years, thou shalt let him go free from thee'; but your fathers hearkened not unto Me, neither inclined their ear.

And ye were now turned, and had done that which is right in Mine eyes, in proclaiming liberty every man to his neighbour; and ye had made a covenant before Me in the house whereon My name is called;

ַהַבְּבָר אֲשֶׁר הַנָּה אֱלִיוִ מָאָת יְהִוָּה פְּלִיהִטְּםׁ אֲשֶׁר בִּירוּשְׁלָּם לִקְרָא לְהֶם דְּרְוֹר:

ַ לְשַׁלַּח אֵישׁ אָת־עַבְדּּוֹ וְאָישׁ אָת־שִׁפְּחָתָוֹ

הְעִבְרֵי וְהַעִּבְרִיָּה חְפְּשִׁים לְבִלְתַּי עֵבְדִּ בָּם בִּיהוּדִי אָחִיהוּ אִישׁ: נֵישְׁמְעֵּנְ בְּלְ הַשְּׁרִים וְבְלְהַעָּׁם אֲשֶׁר־בָּאוּ

ַנְיִּשְׁׁמְׁעִּי בְּיִׁלְיִתִּי בְּבְּלְתָּי עֲבְּרִ בְּם עָּוֹר שְׁפְּחָתִי חְפְשָׁים לְבִלְתָּי עֲבְרַבָּם עָּוֹר הַנְּיִשְׁׁתִּי קְפְשְׁיִם לְבִלְתָּי עֲבְרַבְּם עָּוֹר הַנְּשְּׁׁבְּי אָחְבְּרִיבְי הַנְּשְׁרֵי אָמִרְדְּתְּי

וְלְאֶפְּטִוּע: (פּ) (כּ, וּיכבישים)[ק', וַיִּכְּבְּשׁוּם] לַצְּבָּדִים נִּשְׁבּרֹיִ אָּמֶר שִׁלְּחָוּ חָפְּשָׁים

, ניהי דִבריִהנְהֹ אֱלִייִרְמִּלְהוּ מֵאֵת יְהנָה לֵאמִר:

פה־אָמָר יְהֹוָה אֵלֹהֵי יִשִּׁרָאֵל אָנֹלִי פְּרָחָי בְרִית אָת־אֲבַוֹתִילֶם בְּיוֹם הוֹצִאָּי אוֹתָם מַאָּהֶץ מִצְּרַיִם מִבֵּית עֲבָדָים לֵאמָר:

מקּץ שָׁבַע שָׁנִּים הָשִׁלְּחִוּ אִישׁ אָת־אָּחִיוּ הִעְּבְרִי אֲשֶׁר־יִמְבֵר לְּוֹּ יַעַבְּדְרִ שֵׁשׁ שְׁנִים וְשִׁלְּחְתְּי הְפְּשִׁי בֵעִּמָּךְ וְלְא־שְׁמִעִּי אֲבְוֹהֵיכֶם אֵלֵי וְלְא הִשִּׁי אָת־אָּזְנֶם:

לְפַּׁנְּג פּּבְּגִיט אַּמָּב נִלֵּבָּא חָּמָג הַּלְּגִי: לְלִבְּא בְּבִנִיט אַנְחִ לְנִהֵּצִינִ וִּטִּכְּבְנִינִ נִּטִּמְּבנּ אִּטְּט בַנְּנָם נִטִּהְּתָּנִ אָּטִר בַנִּמָּת בְּהֵנִּגִּ

but ye turned and profaned My name, and caused every man his servant, and every man his handmaid, whom ye had let go free at their pleasure, to return; and ye brought them into subjection, to be unto you for servants and for handmaids.

Therefore thus saith the LORD: Ye have not hearkened unto Me, to proclaim liberty, every man to his brother, and every man to his neighbour; behold, I proclaim for you a liberty, saith the LORD, unto the sword, unto the pestilence, and unto the famine; and I will make you a horror unto all the kingdoms of the earth.

And I will give the men that have transgressed My covenant, that have not performed the words of the covenant, which they made before Me, when they cut the calf in twain and passed between the parts thereof;

the princes of Judah, and the princes of Jerusalem, the officers, and the priests, and all the people of the land, that passed between the parts of the calf;

I will even give them into the hand of their enemies, and into the hand of them that seek their life; and their dead bodies shall be for food unto the fowls of the heaven, and to the beasts of the earth.

And Zedekiah king of Judah and his princes will I give into the hand of their enemies, and into the hand of the king them that seek their life, and into the hand of the king of Babylon's army, that are gone up from you.

Behold, I will command, saith the LORD, and cause them to return to this city; and they shall fight against it, and take it, and burn it with fire; and I will make the cities of Judah a desolation, without inhabitant.

Thus saith the LORD: If My covenant be not with day and night, if I have not appointed the ordinances of heaven and earth;

then will I also cast away the seed of Jacob, and of David My servant, so that I will not take of his seed to be rulers over the seed of Abraham, Isaac, and Jacob; for I will cause their captivity to return, and will have compassion on them.

לְכְּם לְגֹּבֹי ׁנְם וֹלְמִּפֹּטִׁנְינֵי (ס) טְפְּׁמִּנִם לְנְפֹּמִּׁם וֹטִּבְּבָּמִּנִּ אָטְם לְטִּנִּנִ מּבִּבְנִ וֹאָנִחְ אָעַ־מִּפִּטִּינִי אָמָּרַ־מִּלְטִמָּם וֹטַמִּבִּנְוֹטִׁטַלְלָנִ אָּעַ־מִּפְׁטִּנִי וֹטַמָּבִוּ אָנִחְ

לבן פְּה־אָמָר יִהֹּוֹה אַמָם לאִ־שִׁמִּטִם אֵלֵי לִקְרָא דְרֹּוֹר אָישׁ לְאָחָיו וָאֵישׁ יְהִנְּה אָל־הַהֶּנֵי מִרֵא לְבָם דְּרִוֹר נְאָם־ יְהִנְׁה אֶל־הַהֶנֶי מִרָּא לְבָם דְּרִוֹר נְאָם־ יְהִנְׁה אֶל־הַהֶנֶי (כי לֹזִימִה)[קי לְיַנְלֵּר מַמְלְכְּוֹת הְאֶבֶץ:

וּנֹּהַבְּׁנְנֵּי בַּּנֵוְ בַּטִּבְׁנֵי: בְּנֵעִי לְפָּׁנְי טִׁמָּנְלְ אָׁהָּנִם בְּנֵעִי לְהֵּנְּוֹם אָהָּנַ לְאִיבַלִּנְתִּנְ אָטִיבִּבְנֵי, טַבָּּנְיִנִ אָהָּנָם וֹנִטַנִּּי אָטִיבִּאָנְהָּנִם טִהְּבָנִים אָטִיבָּנִיִּנִי

שַּבְרִי יְהִגְּלִי וְשִׁבֵּי יְרִישְׁלֵם הַפְּרִסִיםשָבִי יְהִנְּלִים וְלֵלְ עַם הַאְּבֶיץ הַעַּבְרִים בֵּיןבַּהְרִי הַעַּגְלִי

עַּמְּמִּוֹם וּלְבְּנֵמֵע עַאֵּנֵּוּ: זְּפַּמְּט וֹטִוֹטַׁנ וָבִלְטַׁם לְמָאִּבְּׁלְ לְמָנִּ וֹנִטַעַּׁ: אִנִסַם בָּנֵג אִנִפִם וָבִּנֹג מָבַּלִּמָּוּ

הְנְּיִׁ מְצֵּנְּה נְאָם־יְחִנְּה וַחֲשָׁבֹתִּים אָל־ הְעָּיִר הַזּאָת וְנִלְחֲמָוּ עָלֶיהָ וּלְכָּדִיּהְ וְשְׁרָבְּהָ בְּאֵשׁ וְאָת־עָבֵי יְהוּדֶה אָתֵּוְ שְׁמְטָה מֵאֵין יֹשֶׁב: (פ)

נְלְיֵבְיֹר חֻמָּוֹת שְׁמָיִם נָאָרֶץ לֹא־שֶׂמְתִּי: נְלְיֵבְׂר חֻמָּוֹת שְׁמָיִם נָאָרֶץ לֹא־שְׂמְתִּי:

נִם־זֶרַע וַנְקֹלִים אָל־זֶרַע אַבְרָהָם וִשְׁחָת הַיַּנְקֹר בְּי־(כ' אשוב)[ק' אָשִׁיב] אָה־ שְׁבְּוָהָם וַשְׁקִים: (פּ)

הפטרת תרומה

The Haftara is I Kings 5:26 – 6:13. On Shabbat Shekalim, Mafiir is Exodus 30:11 – 16 on page 148, and the Haftara is the special Haftara on page 234. When Shabbat Shekalim is Rosh Hodesh, read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for Shabbat Rosh Hodesh on page 229. For Shabbat Lachor the mafiir and Haftara are on page 229.

- And the LORD gave Solomon wisdom, as He promised him; and there was peace between Hiram and Solomon; and they two made a league together.
- And king Solomon raised a levy out of all Israel; and the levy was thirty thousand men.
- And he sent them to Lebanon, ten thousand a month by courses: a month they were in Lebanon, and two months at home; and Adoniram was over the levy.
- And Solomon had threescore and ten thousand that bore burdens, and fourscore thousand that were hewers in the mountains;
- besides Solomon's chief officers that were over the work, three thousand and three hundred, who bore rule over the people that wrought in the work.
- And the king commanded, and they quarried great stones, costly stones, to lay the foundation of the house with hewn stone.
- And Solomon's builders and Hiram's builders and the Gebalites did fashion them, and prepared the timber and the stones to build the house.
- And it came to pass in the four hundred and eightieth year after the children of Israel were come out of the land of Egypt, in the fourth year of Solomon's reign over Israel, in the month Ziv, which is the second month, that he began to build the house of the Lord.
- And the house which king Solomon built for the LORD, the length thereof was threescore cubits, and the breight thereof twenty cubits, and the height thereof thirty cubits.

- ייהנְה נְתַן חְבְּמָה לִשְּלִמָּה בַּאֲשָׁר דִּבֶּר (לִשְּלִמָּה בַּאֲשָׁר דִּבֶּר בִּיִּשְׁר בַּבְּיף שִׁלְמָּה נִיִּבְרְתָּי בְּרָית שְׁנֵיהֶם:
- دَيْمِحْيَوَ حِجْدَنَهِ مِنْهُدُه هِجُوْدِه جِبَيْهُ فِي يَجْدُفُنَه بَاهُم بَهِرَا عِنْجُنَا هِٰذِبَه يَهَدُه چَدِيهُ نِهِدُنَهُ مِنْهُ نَهِرُا عِنْجُانِهُ هِٰذِبَه يَهَدُهُ چَدِيهُ بَالِهُ مِنْهُ اللَّهُ مِنْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللّ
- نْ نَرْبَرْ كَشِكِرْبُد شِجْمُرْد هُجُرْد هُكُلِه بَشِّه مَغِّر مَا يَنْكُرُدُ كَشِّرِبُد شِجْمُرُد هُجُرِّد فِيَّد:
- ָּ לְבַּׁר מִשְּׂבִי הַנִּצְּבָים לִשְׁלִמִּתׁ אֲשֶׁר עַלִּ הַמְּלְאִּלְּה שְׁלִשֶּׁת אֲלָפָּים וּשְׁלָשׁ מֵאֵוֹת הְרֹדֵים בְּעָּׁם הָעַשָּׁים בַּמְּלְאַבֶּה: (ס)
- نْݣْلْبْت كْزْمُول يَكْنُوهْ كَاكْرُنْك يْبْكِيْنِ كَلْكُنْكَ يُكْرُنُكَ يُكْرُنُكَ كُلُمْكُولْنَاكَ ** تَنْكُذُنْ يَكُولُونَا يَكُونُوا يَكُونُوا كَانُوا يُعْرُنُكَ كُولُوا لَا يَكُولُوا اللَّهُ عَلَيْكُ اللَّ
- ֵּ ַ וְיִפְּסְלֵּוּ בֹנֵיְ שִׁלְּנָוִר וּבֹנֵי חִירָוֹם וְהַגְּּבְלִים נַיְּבֶּנִוּ הַמֵּצִּים וְהַאֲבָנִים לְבְנִוּת הַבֵּיִת: (פ)
- ייִתִי בְשִׁמוֹנָים שָׁנָּה וִאַּרְבָּע מֵצִּוֹה שָׁנָּה ייִת לְצֵאָה בְּנִי־ִשִּׁרְצֵל מֵצֶּהֶץ־מִצְרַיִם בַּשָּׁנָּה הְרְבִיִּעִיה בְּחָהֶשׁ זִּי הִוּא הַחָּהֶשׁ הַשִּׁנִּי לְמִלְּךְ שִׁלֹמָה עַל־יִשְׂרָצֵּל וַיָּבֶן הַבָּיִה לִיהוָה:
- ْ بِىغَرْم غِنْقِت چَوْت بَهْرَاج شِارَفَتْ كِنْدَزْت ضَّفِّتَ هِٰهِت كِدِجَنُ بِعِضِّرِتُ بِـ بِـَهِذِ نَّفِرَ ثَوِيَتِ هِهِنَ مِنْفِرَتُ:

- And the porch before the atemple of the house, twenty cubits was the length thereof, according to the breadth of the house; and ten cubits was the breadth thereof before the house.
- And for the house he made windows broad within, and narrow without.
- And against the wall of the house he built a side-structure round about, against the walls of the house round about, both of the temple and of bthe sanctuary; and he made side-chambers round about;
- the nethermost story of the side-structure was five cubits broad, and the middle was six cubits broad, and the third was seven cubits broad; for on the outside he made rebatements in the wall of the house round about, that the beams should not have hold in the walls of the house.—
- For the house, when it was in building, was built of stone made ready at the quarry; and there was neither hammer nor axe nor any tool of iron heard in the house, while it was in building.—
- The door for the clowest row of chambers was in the right side of the house and they went up by winding stairs into the middle row, and out of the middle into the third.
- So he built the house, and finished it; and he covered in the house with planks of cedar over beams.
- And he built the stories of the side-structure against all the house, each five cubits high; and they rested on the house with timber of cedar.
- And the word of the LORD came to Solomon, saying:
- As for this house which thou are building, if thou wilt walk in My statutes, and execute Mine ordinances, and keep all My commandments to walk in them; then will I establish My word with thee, which I spoke unto David thy father;
- in that I will dwell therein among the children of Israel, and will not forsake My people Israel.

- ְּהָאִּילִם עַלְ־פְּנֵי הַבְּיִה עַשְּׁרִים אַמְּהֹ אְּרְבֹּוֹ עַלְ־פְּנֵי רַחַב הַבְּיִת עַשֶּׁר בְּאַמָּה רְחְבָּוֹ עַלְ־פְּנֵי הַבְּיִה:
- נַנַּמַשְׁ לַבְּּנִים חַלְנִנֵּי שְּׁלְבָּנִם אַסּוּמֶים:
- ְּלְגְּבְׁיִר וַיָּעֵשׁ צְּלְמִּנִּט סְבָּיב: סְבְּיב אֶת־קִירָוִת תַבַּיִּת סְבָּיב לְתַיבֶּל נְיְבֶּן עַּלְ-קִיר תַבָּיִת סְבָּיב לְתַיבֶּל
- (כ' היציע)[ק' הִיִּצִּיעַ] הַחַּחְהֹּנְה חָמֵשׁ בְּאַמָּה רְחְבָּה וְחַמִּיכֹּנָה שֵׁשׁ בָּאַמָּה רְחִבְּה וְהַשְׁלִישִׁית שֲבַע בָּאַמָּה רְחְבָּה כִּׁי מְגְרַעוֹת נְמַן לַבֵּיִת סְבִיב חוּצְה לְבִלְתֵּי אֲחָוֹ בְּקִירוֹת־הַבְּיִת:
- چ ڧָמַח תַצֵּלֶע゚ תַתַּיכֹּנְּה אָל־בֶּמָף תַבָּיִת תַיְמְנִית וּבְלוּלִּים יִעְלוּ עַל־תַתַּיכֹּנְה וּמִן־ תַתִּיכֹנָה אָל־תַשְּׁלְשֶׁים:
- בּעַּצִי אֲרָזִים: (פּ) הַבְּׁיִת חָמֵשׁ אַמִּוֹת קוֹמָתֻוֹ וַיֶּאֲחָוֹ אֶת־הַבָּיִת הַבְּיִת חָמֵשׁ אַמִּוֹת קוֹמֶתוֹ וַיֶּאֲחָוֹ אֶת־הַבָּיִת
- ײַ ַּוֹיְהִילְ דְּבַר־יְּהֹנְה אֶל־שְׁלֹמָה לֵאִמְר:
- ײַבּיִת הַגָּה אַשֶּׁר אַמָּה בֹּנָה אִם־מֵּלֶךְ בְּלִ-מִּצְּיִתַּי לְלֶלֶבֶת בְּהָה וַהֲקִמֹתִּי אָת־ יְבְרִי אָמְּךְ אֲשֶׁר יִבְּרָהִי אֶלִ-דְּוָר אָבְירְּ: יִשְׁרִיהִּי הְּתִּיהִ בְּנִי יִשְׁרָאבִ נִלְאִ אַעִּירָ אָתַ-
- מּמָּג וֹמְבְאָכְ: (פּ) װּ וֹמָּבֹוֹטָג בַּעַיְגַּב בַּלָג וֹמָבִאָּכְ וֹלָאִ אָמֹנְב אָּטַ_

הפטרת תצוה

The Hastara is Ezekiel 43:10 - 43:27. On Shabbat Zachov, Mastiv and Hastara are on page 236.

Thou, son of man, show the house to the house of Larael, that they may be ashamed of their iniquities; and let them measure accurately.

And if they be schamed of all that they have done, make known unto them the form of the house, and the fashion thereof, and the goings out thereof, and all the forms thereof, and all the forms thereof, and all the torms thereof, and all the ordinances thereof, and write it in their sight; that they may keep the whole form thereof, and all the ordinances thereof, and do them.

This is the law of the house: upon the top of the mountain the whole limit thereof round about shall be most holy. Behold, this is the law of the house.

And these are the measures of the altar by cubits—the cubit is a cubit and a handbreadth: the bortom shall be a cubit, and the breadth a cubit, and the border thereof by the edge thereof round about a span; and this shall be the base of the altar.

And from the bottom upon the ground to the lower settle shall be two cubits, and the breadth one cubit; and from the lesser settle to the greater settle shall be four cubits, and the breadth a cubit.

And the hearth shall be four cubits; and from the hearth and upward there shall be four horns.

And the hearth shall be twelve cubits long by twelve broad, square in the four sides thereof.

And the settle shall be fourteen cubits long by fourteen broad in the four sides thereof; and the border about it shall be half a cubit; and the bottom thereof shall be a cubit about; and the steps thereof shall look toward the east.

אַמָּה בֶּן־אָבִׁם הַגָּּר אָת־בֵּית־יִשִּׁרָאֵל אָת־ הַבַּיִת יְיִבְּלְמִּי מֵעֵּיֹנְיֹתִיהָם יִּמְרְדָי אָת־ מְּבְיָת:

" וּהְכוּנְהָוֹ וְאָתַ־בְּלִ אֲשָׁרֵ־שָׁשָׁי צוּרָת תַבָּיִת וְאֵת בְּלִ-חֻמִּתִי וְכְלִ-צִּוּרִתָּו וְכָלִ-צִּוּרִתָּו הוֹדָע אוֹהְם וּכְהָב לְשֵׁנֵיתָו וְכָלִ-מִּוּרִתָּו בְּלִ-צוּרְתָּוֹ וְאָתַ-בְּלִ-חֲמָּתֵי וְבְּלִ-צִּוּרִתָּו בְּלִ-צוּרְתָּוֹ וְאָתַ-בְּלִ

, זאָת מוֹרָת הַבְּיָת עַל־רָאִשׁ הְהָרׁר בְּלִ גְּבְלֵּוֹ סְבָּיב ו סְבִיב לָּהֶשׁ קְדָשִׁים הַנֵּה־ זְאָת מּוֹרָת הַבְּיָת:

ְּמִּקְה מִדְּוֹת הַמִּוְבֵּחִ בְּצִּמֹּוֹת צַמָּה צַמָּה ' נִטְפַּת וְהַיק הָצִּמְּה וְצִּמָּה־רֹחַב וּגְבּוּלָה צֵל־שְׂפְתָה סְבִיבֹ זֶרֵת הָצֶּחָׁד וְזֶה גַּב הַמִּזְבֶּח:

ומהיק הַאָּהֶץ עַר הָעֵּוָהָ הַתַּחָּנִּהִ שְׁתַּיִם אַמֹּוֹת וְרִיחַב אַמָּת אָחָת וּמֵהְעֵּוָרָה הַקְּטַבְּׁה עַר־הְעָּוָרֶה הַגְּּרוֹלָה אַרְבָּע אַמּוֹת וְרְחַב הָאַמֶּה:

ימִטֹאָבׁנְאָבְן יּלְמָּהֹלְטִ טַּפְּׂבְנְיָטַ אַּבְּבָּהּ יי וֹטַטַבְאָבְ אַבְבָּה אַמִּיָטַ (כִּ, ומִטַאָרָאִילָ)[d,

אּבְבָּעֵה רְבְּמֶּנֵי: אֶבֶּרְ בִּאָנֵים מֵּאֶבֶר רְחַב בְבֶּיתַ אֵּכְ (כִּ, וִהַאִרִאִּכִ)[d, וְהַאָּבִיאָכִ] אָנַיִּם מָּאָבִרִי

ְּהְיִבְיּה אַרְבָּע עָשְׁרֵה אָרֶף בְּאַרְבָּע טְבְיב אוֹהָה חֲצֵי הָאַפְּה וְחַחֵיק־לֶּה אַפְּה סְבְיב אוֹהָה חֲצֵי הָאַפְּה וְחַחֵיק־לֶּה אַפְּה הְבְיב ימִצְלְהַה פְּנְיִה קְּדְים:

- And He said unto me: 'Son of man, thus saith the Lord God: These are the ordinances of the altar in the day when they shall make it, to offer burnt-offerings thereon, and to dash blood against it.
- Thou shalt give to the priests the Levites that are of the seed of Zadok, who are near unto Me, to minister unto Me, saith the Lord GoD, a young bullock for a sin-offering.
- And thou shalt take of the blood thereof, and put it on the four torns of it, and on the four corners of the settle, and upon the border round about; thus shalt thou purify it and make atonement for it.
- Thou shalt also take the bullock of the sin-offering, and it shall be burnt in the appointed place of the house, without the sanctuary.
- And on the second day thou shalt offer a he-goat without blemish for a sin-offering; and they shall purify the altar, as they did purify it with the bullock.
- When thou hast made an end of purifying it, thou shalt offer a young bullock without blemish, and a ram out of the flock without blemish.
- And thou shalt present them before the LORD, and the priests shall cast salt upon them, and they shall offer them up for a burnt-offering unto the LORD.
- Seven days shalt thou prepare every day a goat for a sin-offering; they shall also prepare a young bullock, and a ram out of the flock, without blemish.
- Seven days shall they make atonement for the altar and cleanse it; so shall they consecrate it.
- And when they have accomplished the days, it shall be that upon the eighth day, and forward, the priests shall make your burnt-offerings upon the altar, and your peace-offerings; and I will accept you, saith the Lord God.

- ַניֵּאמֶר אֵלֵי בֶּן־אָדָם כָּה אָמֵר אֵדִּנִי הֵחְוֹה אֲלֶה הַפַּוֹת הַפִּוְבָּה בִּיִּוֹם הַנְּשִׁיתִּוֹ לְהַעֲלְוֹת עְלְיוֹ עוֹלְה וַלְּוְרָק עָלְיוֹ דֶּם:
- ور (נְתַּתְּה אֶלְ־תַפֹּהָנִים הַלְּוֹיִם אֲשָׁרִ תֵם מִנָּהַע צִּרְיֹּק הַפְּרְבָּיִם אֵלֵי נְאָם אֲדֹנֵי יֶהוֹה לְשֶׁרְתֵּנִי פַּר בֶּן־בְּקָר לְחַמְּאת:
- ֻ בְּלְבְּלְשְׁהֵ מְּנְעָהְ וְלְפַּבְּהֵּ הְאָלְאַרְבַּעַ פּנִּוּת הַעָּוֹלְהָ וָאֶלְהַבַּנְּלִ הְיִלְּחַהְׁהָּ מִיְּלְתַלְּהִ עַּבְּאַרְבָּעַ
- וְלְלַמַחְהָּ אָת הַפְּר הַחַמְּאָת יִּשְׂרָפּוֹ בְּמִפְּקֵר הַבְּיִת מְחָוּץ לַמְּקְדֶּשׁ:
- בּ וּבַיּוֹם תַשֶּׁנִּי תַקְרֶרֵב שְׁעִּיר־עִזְּיִם תְּמָים לְחַטְאָת וְחִטְאִוֹ אֶת־הַמִּזְבֶּחַ כַּאֲשֶׁר חִטְאָוּ בפר:
- שְׁמְּנִם נְאָנִלְ מִוֹרַמֵּאִ טַּמְרִיבִ פָּּר בָּוֹרְבָּמֵּר בּ בְּכַלְוָיִוֹּךְ מִוֹמָאִ טַּמְרִיבִ פָּּר בָּוֹרְבָּמֵר
- ؞ ן הקר בְמָם לְפָּנֵי יְהְוָה וְהִשְׁלִּיכוּ הַפֹּהַנִּים עַלִיהַם מֶלַה וְהָעֶלִי אִוֹמָם עֹלֶה לִיהְוָה:
- ְּיֵהְ מִּלְהַנְיּ יְּמָנִם עַּהְּהָּעִר מָּלְרַבְּאָן שַׁמִימָנם יפַּר בָּּוֹבְבָּמֵר וְאָוֹלְ מִּוֹרַתַּאָאוֹ הַמִּינִמִּים מְּבְעָּרִי יְּמָנִם תַּנְּמָּמִר שְׁמִּירִ חַּמָּאִי לְּיִּוֹם יִּיִּ
- ⁶ שׁבְעַּת יָמִים יָכַפְּרוּ אָת־הַמִּזְבֶּה וְמִהָּרִוּ אֹתְוּ יִמְלְאָי יְדֶוּ:
- ֵּוִיכַּלִּוּ אָת־תַּיָּמִיִם (ס) וְתִיָּה בַּנִּוֹם * תַשְׁמִינִּי נִהְלְאָה יַצַּשָּׁוּ תַבֹּתָנִים עַל־ תַמִּוְבֵּתַ אָת־עּוֹלְוֹתֵיכֶם וְאֶת־שַׁלְמֵיכֶם וְרְצָאתִי אֶהְבֶּם נְאֶם אֲדֹנְי יֶהוְה: (ס)

TEUTR C' RWX

The Haftara is I Kings 18:1 - 18:39. On Shabbat Parah, Maftir and Haftara are on page 239.

And it came to pass after many days, that the word of the LORD came to Elijah, in the third year, saying: 'Go, show thyself unto Ahab, and I will send rain upon the land.'

And Elijah went to show himself unto Ahab. And the famine was sore in Samaria.

And Ahab called Obadiah, who was over the household.—Now Obadiah feared the Lord greatly;

for it was so, when Jezebel cut off the prophets of the LORD, that Obadiah took a hundred prophets, and hid them fifty in a cave, and fed them with bread and water.—

And Ahab said unto Obadiah: 'Go through the land, unto all the springs of water, and unto all the brooks; peradventure we may find grass and save the horses and mules alive, that we lose not all the beasts.'

So they divided the land between them to pass throughout it: Ahab went one way by himself, and Obadiah went another way by himself.

And as Obadiah was in the way, behold, Elijah met him; and he knew him, and fell on his face, and said: 'Is it thou, my lord Elijah?'

And he answered him: 'It is I; go, tell thy lord: Behold, Elijah is here.'

And he said: 'Wherein have I sinned, that thou wouldest deliver thy servant into the hand of Ahab, to slay me?

As the LORD thy God liveth, there is no nation or kingdom, whither my lord hath not sent to seek thee; and when they said: He is not here, he took an oath of the kingdom and nation, that they found thee not.

And now thou sayest: Go, tell thy lord: Behold, Elijah is here.

ייוויעא גיִיִל יִמֵּים רַבְּּים יִּדְבַר־יִּחֹנָה הָיָדִ אָל־ אֵלִּיְהוּ בַּשְּׁנָה תַשְּׁלִישִׁית לֵאמָר גֵּלְּ הַרְצֵּה אֶלֹ־אַהְאָב וְאֶהְנָה מַשֶּׁר עַלְאַנָר גָלְה הַנְצֵּה

ַ נַיְקְרָא אַהְאָב אָל־עַבְּרְיָהוּ אֲשֶׁר עַלְּ הַבְּרָה וְשְׁבְּרִי הְנָה הָנֶה יָהָא אָת־יְהֹוָה מְאָר:

ַ , עָלְהִי מָאָה נְבִיאִים וַיִּחְבִּיאֵם חֲמִשָּׁים עַבַרְיְהִי מֵאָה נְבִיאִים וַיַּחְבִּיאֵם חֲמִשָּׁים אִישׁ בַּמְּעְּרְה וְכִלְבְּלָם לֶחָם נְמֶים:

נִיאָמֶר אַהְאָב אָל־עָּבִדְיִּהוּ כֵּןךְ בָּאָהֶץ אָל־ בְּל־מַעְיְנֵי הַמַּיִם וָאֵל בְּל־הַנְּחָלִים אִילַיו מֵתַבְּהַמֶּה:

³ בְּיִבְנֵּ בְּבֵים אָנִי הַאָּבֶּץ לְעַּבְּיִּ וְעִּבְּרְיָנִי אַהְאָב הַלְּרְ בְּבֶּבֶר אָחָר לְבַּבִּיִּ וְעִבְּרְיָנִי הַלְּרְ בְּבֶרְ בְּבֶּרְ בְּבֶרְ אָחָר לְבַּבִּיִּ

 ניָהַי שְׂבַּדְיָהוּ בַּנֶּהַדְּ וְתַּנֵּה צֵלְיָהוּ
 לקְרָאֹתֻוֹ וַיַּבְּרַהוּ וַיִּפְּל עַל־פְּנְיוּ וַיֹּאִמֶּר הַצַּהַה זָה צַּדֹנִי צֵלְיֵּהוּ:

: ניִאִּמֶר לְוּ אֻנִי לֶּוְ אֵמָר לַאִּדְנָיוִּ הִנָּה אַלְיָּהוּ:

קּבְּרְרְּ בְּיֵר אַהְאָב לַהַמִּיהָנִי: מְבְּרְרְ בְּיֵר אַהְאָב לַהָמִיהָנִי:

וְעַמְּה אַמְּה אֹמֶר גֵוְדְּ אֵמָר לִאִדֹנֵיךְ הַנָּה אֵלְיֵהנּ:

- And it will come to pass, as soon as I am gone from thee, that the spirit of the Lord will carry thee whither I know not; and so when I come and tell Ahab, and he cannot find thee, he will slay me; but I thy servant feat the Lord from my youth.
- Was it not told my lotd what I did when Jezebel slew the prophets of the Lord, how I hid a hundred men of the Lord's prophets by fifty in a cave, and fed them with bread and water?
- And now thou sayest: Go, tell thy lord: Behold, Elijah is here; and he will slay me.'
- And Elijah said: 'As the Lord of hosts liveth, before whom I stand, I will surely show myself unto him to-day.'
- So Obadiah went to meet Ahab, and told him; and Ahab went to meet Elijah.
- And it came to pass, when Ahab saw Elijah, that Ahab said unto him: 'Is it thou, thou troublet of Israel?'
- And be answered: 'I have not troubled Israel; but thou, and thy father's house, in that ye have forsaken the commandments of the LORD, and thou hast followed the Baalim.
- Now therefore send, and gather to me all Israel unto mount Carmel, and the prophets of Baal four hundred and fifty, and the prophets of the Asherah four hundred, that eat at Jezebel's table.
- And Ahab sent unto all the children of Israel, and gathered the prophets together unto mount Carmel.
- And Elijah came near unto all the people, and said: 'How long halt ye between two opinions? if the Lord be God, follow Him; but if Baal, follow him.' And the people answered him not a word.
- Then said Elijah unto the people: 'I, even I only, am left a prophet of the Lord; but Baal's prophets are four hundred and fifty men.

- מְנְּמְבֶׁי אֲבָּוֹ אֵבְּנְ תֵאֲמָּוֹב וְרָנִים יְרִנְּים יִתְּאָר יְאֵבְאָנִי לְאַנִּאָּר הְלְאִ 'מְּבְּאָנֵּ וְתִּבְּיִנִי וְתְּאָנִי לְתַנִּיִר לְאַנִאָּר וְתְּאִ 'מְּבָּאַנִּ וֹתְבְנִינִי הְלָאִנִי לְתַנִּיר לְאַנִּאָרִ וְתְּאָרִייִי אָבְּוֹב מֵאִמָּוֹב וְרָנִים יְרִנִּים יִּתְּיִּ
- ײַלאֹ־הֻגַּר לַאִרִי צֵח אַשָּׁר־עָשִׁיהִי בְּחַרָּג אִיזְּבֶל אָה נְבִיאֵי יְהֹזְה נִאַהְבָּא מִנְּבִיאֵי יְהְנְׁה תֵּאָה אִישׁ חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְעָרְׁה נְאַכַּלְבְּלֻם לֵחֶם נְמֶיִם:
- ין עַמָּר צַמָּר אַמָּר אַמָּר צֵּף אֵמָר צַאִרנָּיף הִנָּר אֶלְיָּהְיִּ וַהַרְגֵּיִי: (ס)
- ַ ניאָמֶר אֵלְיָּהוּ חַי יְהְוָָה צְּבְאָוֹת אֵטֶּר עְטָּרְמִי לְפְּנְיִו בָּי הַיִּוֹם אֵרְאָה אֵלֶיוּ: .
- ֝ װּכְּבְׁבְּ אַּטְאָב לְפְׁרָאִט אָלְזֶּטִנּ: " נּיֵבָבְ אָבַבְּרָיִנִי לְפָׁרָאִט אָטְאָב נִינָּב_לָנָ
- נטֿבְּשׁ אַנְוֹנֵי, נַבּהֹבְּיִם: אַנִּיטִי יִּדְּיִנִי אַבְּיִּשׁ בַּהֹזִּבְבָם אָטַ מָּגִּוָנִי וְנַנְיֵנִ נְאָמָר בְאָ מַבְנִייִ אָטַ וִמְּנִאָּכִ בָּי אָם ַ
- י אָל־תַר שִׁלַח קִבָּץ אֵלֵי אָת־בְּל־יִשְׂרָאֵל אֵל־תַר תַפַּרְמָל וְאָת־נְבִיאֵי תַאֲשׁרָה אַרְבָּע מֵאִית יִחְמִשִּׁים יִנְבִיאֵי תָאֲשׁרָה אַרְבָּע מֵאִית אַכְלֵי שָׁלְתַן אִיזְבֶל:
- אָטַ_טַּנְּבֹּגאִנִם אָבְ_טַב טַפַּבְׁלֶּנְ: ™ נּגְּהָבְטַ אַטַּאָב פַּבְּבְבַּנָּנִ נִּהְבָאָבְ נִּנְּלֵבָּּאִ
- ַנִּנַּשׁ אֵלִיְּהוּ אָל־כְּל־חָעָׂם וַיּאֹמֶרֹ עַד־ מְתַּי אַמָּם פֹּסְחִיםׁ עַל־שְׁתֵּי הַסְּעִפִּיםֹ אָם־ יְהְנָה הָאֵלֹהִיםׁ לְבָּוּ אַחֲרָיוּ וְאָם־הַבָּעַל לְבַוּ אַחֲרָיוּ וְלֹאֹ־עְנְוּ הָעֶּם אֹתִּוֹ דְּבֶּר:
- נְיֵשְׁתְּׁהְ אֵּלְיֶּהְנְּ אֶּלְ דְּלְּהָׁהְ אֵּנְהִ נִּוֹלְהָאִנְים לְּיִבְּוְׁרְ לְּבָּגִּיְ, וּנְׁבִיאָּרִ תַּבְּׁמִּלְ אַּנְבָּמַ מֵּאָנִם נּאָמֶר אֵלְיָּבוּנְ אֶלְ בַּלְּמָהְ אֵּנֶהְ נִוּנַדְּהָיִהְ יִּבִּיִּ

٤٦

- Let them therefore give us two bullocks; and let them choose one bullock for themselves, and cut it in pieces, and lay it on the wood, and put no fire under; and I will dress the other bullock, and lay it on the wood, and put no fire under.
- And call ye on the name of your god, and I will call on the name of the Lord; and the God that answereth by fire, let him be God.' And all the people answered and said: 'It is well spoken.'
- And Elijah said unto the prophets of Baal: 'Choose you one bullock for yourselves, and dress it first; for ye are many; and call on the name of your god, but put no fire under.'
- And they took the bullock which was given them, and they dressed it, and called on the name of Baal from morning even until noon, saying: 'O Baal, answer us.' But there was no voice, not any that answered. And they danced in halting wise about the altar which was made
- And it came to pass at noon, that Elijah mocked them, and said: 'Cry aloud; for he is a god; either he is musing, or he is gone aside, or he is in a journey, or peradventure he sleepeth, and must be awaked.'
- And they cried aloud, and cut themselves after their manner with swords and lances, till the blood gushed out upon them.
- And it was so, when midday was past, that they prophesied until the time of the offering of the evening offering; but their was neither voice, nor any to answer, nor any that regarded.
- And Elijah said unto all the people: 'Come near unto me'; and all the people came near unto him. And he repaired the altar of the LORD that was thrown down.
- And Elijah took twelve stones, according to the number of the LORD came, saying: 'Israel shall be thy name.'
- And with the stones he built an altar in the name of the LORD; and he made a trench about the altar, as great as would contain two measures of seed.

- וְיִהְנִי־לְנִי שְׁנֵיִם פְּרִים וְיִבְחֲרֵי לָהָם תַפָּׁר הָאָהְׁד וִינִּהְהָׁהוּ וְיָשִׁימוּ עַּל־הָעֵצִּים וְאָשׁ לְאִ יְשִׁימוּ וַאֲנִי אָעֵשָׂהו אָת־הַפֶּּר הָאָהָר וְנְחַהִּי עַל־הָעֵצִים וְאָשׁ לְאִ אָשְׂים:
- עַגַּבְּר: נְינִא טַאָּבְנַנִים נַזְּהָן פָּבְ_טַמָּם נַּאָמָנֵנִ סָּנָּב נְעַנְטַ נְטַנְטַ טַאָּבְעַנִּם אָּמָּב_נַתְּנָט כָּאָמ נְלַנָא טָאָבּ
- ניאטר אַליְּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לַכֶּם הַפְּר הָאָחָר נִעֵּשְׁיּ רִאשׁנְה בִּי אַהָּם הָרַבִּים וְקַרְאוּ בְּשֵׁם אֵלֹהֵיכֶם וְאֵשׁ לְאִ תְשִׁימוּ:
- \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \)

   \(\text{iff} \
- رِدْجَارِאֵי جَجَانَا دِبَائِهِ رِدِبَهُولِ خِيْضُولُٰם جَيَرَجُنَمَ بَجُرَاثِيْنَ مِنَّاضُولِ بِيَٰם يَجْدَبُونَ
- ַנְמְּנְתָׁ נְאֵּגְוְ קִּגְּלְ נְאֵגוּ מְּנֵתְ נְאֵנוֹ קֵשֶׁב: מְנְתִּי כַּמְּבָּׁר תְּצְּתְּיִבְ נְאֵנוֹ מְנְתָּב
- מְטַבְוּנִים אֵלְגְנִוּ נְלְבַׁלְ שַׁמָּׁם נְּאָמָּר אֵלְגְּנִוּ לְכַּלְ שַׁמְּׁם נְאַמָּר אֵלְגִּנוּ לְבַּלְ נְּאָמָר אֵלְגִּנוּ לְכַּלְ שַׁמָּׁם נְּאָנִּ אֵלָּוּ נִּוּּנְּאָנִּ נְאָמָר אֵלְנִים:
- וּיַפַּח אֵלִיָּה יִשְׂרָאֵל אֵשֶׁר אֲבָּנִים פִמִסִפָּר שִׁבְּשֵּׁי בְּנֵי־יַצִּּאָב אֲשֶׁר הַנְּח דְּבָר־יָהנְה אֵלִיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יְהְנֶה שְּׁמֶּף:
- שׁמְּלְיִי פְּבִּיתְ סָאנוֹנִם זְּנַתְ סָבִּיב לְמִּוְבֵּיִי: וּיִּבְׁנִי אָנִי יִאְבְנִים מִוְבָּיִ בְּמָּם יִּדְנִיִי וּוֹתְמָּ

оξ

- And he put the wood in order, and cut the bullock in pieces, and laid it on the wood.
- And he said: 'Fill four jars with water, and pour it on the burnt-offering, and on the wood.' And he said: 'Do it the second time'; and they did it the second time. And he said: 'Do it the third time'; and they did it the third time.
- And the water ran round about the altar; and he filled the trench also with water.
- And it came to pass at the time of the offering of the evening offering, that Elijah the prophet came near, and said: 'O Lord, the God of Abraham, of Isaac, and of Israel, let it be known this day that Thou art God in Israel, and that I am Thy servant, and that I have done all these things at Thy word.
- Hear me, O LORD, hear me, that this people may know that Thou, LORD, art God, for Thou didst turn their heart backward.'
- Then the fire of the LORD fell, and consumed the burnt-offering, and the wood, and the stones, and the dust, and licked up the water that was in the trench.
- And when all the people saw it, they fell on their faces; and they said: 'The LORD, He is God; the LORD, He is

- נּיִּאמֶר מִּלְאֵנ נִּיֹמְלְמֵנ: מַּלְ_חַמְלְּחַ נְמִּלְ_חַמְּאָנִם נַּיִּאמֶר אָנִנְ נִּיְּמְנָ נְּאִמֶּר מִלְאָנ אַרְבָּׁמִּח כַּבִּים מָנִם נִוֹּאֵלֵנ
- ײַלְּבְּנִי הַמְּנִם סְבֵּיִב לַמִּוְבָּיִה וְּלֵם אָנַרַ ** נַיִּלְבָנִי הַמְּנִם סְבָּיִב לַמִּוְבָּיִה וְּלָם אָנַרַ
- וִיְהֵיו בִּעֲלִוֹת חַמִּנִּחָׁה וַיִּנֵּשׁ אֵלִיָּהִוּ חַנָּבִיאֵׂ וַיּאִמַר יְחֹוָה אֵלֹהֵי אַבְרָחָם יִצְּחָה וְיִשְׂרָאֵל חַיֵּוֹם יִנְּדַע בְּי־אַמָּה אֵלֹהָים בְּיִשְׂרָאֵל וַאָּנִי עַבְדֶּךְ (כִּ' ובדבריך)[קי הְבְּרְבָרְךְן עְשְׁיִהִי אֵת בְּלֹחַדְּבְּרָים הְאֵלֶה:
- ְּצְּחַבְּנִּית: יְהַנְּׁה הַאֶּלְהַיִּם וְאַמְּה הַסִּבְּהָ אֶת־לְבֶּם אֲחַבְנִּית:
- وو נيْدٍאْ چِל־הָטָׁם וַיִּפְּלִּוּ עַל־פְּנֵיהָם וַיֵּאִמְרוּ יְהֹנְתֹ הַוּא הָאֱלֹהִים יְהֹנָה הָוּא הָאֱלֹהִים:

הפטרת ויקהל

The Haftara is I Kings 7:40 -7:50. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 - 16 on page 148, and the Haftara is the special Haftara on page 239. On Shabbat Hatlodesh, Maftir is Exodus 121- 20 on page 44, and the Haftara is on page 244.

And Hiram made the pots, and the shovels, and the basins. So Hiram made an end of doing all the work that he wrought for king Solomon in the house of the LORD:

ײַעַשׁ חִירֹוֹם אָמִרחַכִּיּרוֹת וְאָת־חַיָּעִים וְאָת־חַמִּוְרָקְוֹת וַיְבָל חִירָם לַעֲשׁוֹת אָת־ בְּל־חַמִּלְאִבְּׁה אֲשֶׁר עָשָׂה לַמֵּלֶּךִ שְׁלֹמָה בֵּית יְתֹּוְה:

- the two pillars, and the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars; and the two networks to cover the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars;
- and the four hundred pomegranates for the two networks, two rows of pomegranates for each network, to cover the two bowls of the capitals that were upon the top of the pillars;
- and the ten bases, and the ten lavers on the bases;
- and the one sea, and the twelve oxen under the sea;
- and the pots, and the shovels, and the basins; even all these vessels, which Hiram made for king Solomon, in the house of the Lord, were of burnished brass.
- In the plain of the Jordan did the king cast them, in

the clay ground between Succoth and Zarethan.

- And Solomon left all the vessels unweighed, because they were exceeding many; the weight of the brass could not be found out.
- And Solomon made all the vessels that were in the house of the Lord: the golden altar, and the table whereupon the showbread was, of gold;
- and the candlesticks, five on the right side, and five on the left, before the Sanctuary, of pure gold; and the flowers, and the lamps, and the tongs, of gold;
- and the cups, and the snuffers, and the basins, and the pans, and the fire-pans, of pure gold; and the hinges, both for the doors of the inner house, that is, of the place, and for the doors of the house, that is, of the temple, of gold.

- עַמָּדֵים שְׁנַּיִם וְגָּלָּת תַכֹּתָרָת אֲשֶׁר־עַל־ רָאִשׁ הַעַמּוּדִים שְׁתָּיִם וְתַשְּׁבָרָוֹת שְׁתַּיִם לְכַסּׁוֹת אָת־שְׁתֵּי גָּלָוֹת תַכֹּתְרֹת אֲשֶׁר עַל־ רָאִשׁ הְעַמּוּדִים:
- וְאָת־הָרִמֹנִים אַרְבָּע מָאָוֹת לִשְׁבָּרֵ הַשְּׂבְכִוֹת שְׁנֵי־מּוּרֵים רַמֹּנִים לַשְּׁבָבָּת הָאָהָת לְכַסֹּוֹת אָת־שְׁמִי גָּלָוֹת הַפֹּהָרֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָעַמּוּדִים: אָשֶׁר יַלְבַּנְיִת עֻשֶּׁר וְאָת־הַפִּיּרָת עֲשְׂרָת
- עַל־תַמְּכֹנְוֹת: נְאָת־תַיָּם תָאָתָד נְאָת־תַבְּּאָר שְׁנֵים־עְּשֶׂר
- ןאָת־הַפִּירִוֹת וָאָת־הַיִּעִּים וָאָת־הַמִּזְרָלִוֹת * וְאֵתֹ בְּל־הַבֵּלֵים (כִּי האהל)[קִי הָאֵלֶה] אַשֶּׁר שְשָׁה הִירֶם לַמֵּלֶף שָׁלֹלָה בֵּית יְהִזָּה נְהָשֶׁת מְמֹרֶם:

QUA T:0:

- בְאָבְמְנִע בֵּגוֹ סְׁפִּנְע נְבֵּגוֹ גִּבְעֵּוֹ: ** בְּבְפָּר הַנְרְבֵּוֹ נְצְקָם הַמָּבָּרִי
- ַנַעַשׁ שִׁלמֹה אֵת בְּלֹ־תַבֵּלִים אֵשֶׁר בֵּיתּ יְתְּהָ אֲת מִוְבָּת תַוְּהָב וָאָת־תַשְׁלְחָוֹ אֲשֶׁר עַלְיוּ לֶחֶם תַפְּנִים זָהֶב:
- ئے بھٰد_پَھٰڑکِں:ے זֶבֶּׁר סְגָּיִר וְתַּפֶָּּרַת וְתַּנֵּרָת לְפָּנֵי תַּדְּבֶּיר זְתָּב סְגָּיר וְתַפָּּרַת וְתַנֵּרָת הְאָנִרְיַהְשְּׁנְלֵית חְמֵּשׁ מִיּמְלִאִיל
- ְּחַסִּפִּׁוֹת וְחַמִּיִמְרָוֹת וְחַמִּיִּרְקָוֹת וְחַכַּפִּוֹת וְחַמַּחְמִּוֹת זְתָב סְגִּוֹר וְחַפִּלְוֹת לְדַלְתִּוֹת הַבָּיִת תַפְּנִימִי לְקַּדֶּשׁ הַפֵּרְשִׁים לְדַלְתֵּי הַבְּיִת לַהֵיכֶל זְהֶב: (פ)

הפטרת פקודי

The Haftara is I Kings 7:51 – 8:21. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 – 16 on page 148, and the Haftara is the special Haftara on page 239. On Shabbat Hatlodesh, Maftir is Exodus 121. – 20 on page 44, and the Haftara is on page 244.

 $_{1:\Pi\Pi}V$

12:IIV

Thus all the work that king Solomon wrought in the house of the Lord was finished. And Solomon brought in the things which David his father had dedicated, the silver, and the gold, and the vessels, and put them in the treasuries of the house of the Lord

Then Solomon assembled the elders of Israel, and all the heads of the tribes, the princes of the fathers' houses of the children of Israel, unto king Solomon in Jerusalem, to bring up the ark of the covenant of the LORD out of the city of David, which is Zion.

And all the men of Israel assembled themselves unto king Solomon at the feast, in the month Ethanim, which is the seventh month.

And all the elders of Israel came, and the priests took up the ark.

And they brought up the ark of the LORD, and the tent of meeting, and all the holy vessels that were in the Tent; even these did the priests and the Levites bring up.

And king Solomon and all the congregation of Israel, that were assembled unto him, were with him before the ark, sacrificing sheep and oxen, that could not be told nor numbered for multitude.

And the priests brought in the ark of the covenant of the Lord unto its place, into the Sanctuary of the house, to the most holy place, even under the wings of the cherubim.

For the cherubim spread forth their wings over the place of the ark, and the cherubim covered the ark and the staves thereof above.

ַנִּהִשְׁלִם כְּלְ־תַמְּלְאִּלָּה אֲשֶׁר עָשָׂה תַמֵּלֶּךְ שְׁלִּמָה בֵּיִת יְהְנָה וַיָּבֵׁא שְׁלִמֹה אָת־קַּדְשֵׁיוּ דְּנֵד אָבִיוּ אָת־תַבֶּסֶף וְאָת־תַנְּהָל וְאָת־ תַבֵּלִּים נְתַּן בְּאִצְרְוֹת בֵּית יְהְנָה: (פ)

אַז יַקִּהַל שָׁלֹלָה אָת־יִקְּנֵי יִשִּׂרָאֵל אָת־ בְּל־רָאשֵׁי תַּמַּטּוֹת נְשִׁיאֵי הָאָבׁוֹת לִבְּנֵי יִשְּׁרָאֵל אָל־תַּמֶלְךּ שִׁלֹּמָה יְרוּשְׁלָבָׁ לְחַצֵּלוֹת אָת־אַרַוֹן בְּרִית־יְּהֹנֶה מֵעִּיר דְּיָר תִיא צִּיְּוֹן:

ِ יִישְׁׂבִיעֵי: אָל־הַמֶּלֶךְ שְׁלִמֹהׁ בְּלִ־אֵישׁ ישְׁרַאֵּל בְּנֶרַה הָאִהָּנִים בָּחָג הָוּא הַתִּדֶשׁ הַשְּׁבִיעֵי:

אָת־הָאָרְיוֹ: אָת־הָאָרְיוֹ:

וִיּעֵּלֵי אָת־צָּרִוֹן יְחֹנָת וָאָת־צָּהָל מִיעֵּר וְאָת־כְּל־כְּלֵי תַקְּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֻהֶל וַיַּעֵלִּי אֹהָם תַפְהַנִים וְתַלְוִיֶם:

וְחַמֵּלֵהְ שִׁלְמֹח וְבָלִ־עֵּדֵת יִשִּׁרְאֵלִ הַנּוֹשְּׁרֵים עָלֶיו אִתִּוֹ לִפְּנֵוִ הָאָרֻוֹן מְזַבְּחִים צַאׁן וּבְלֶּר אֲשֶׁר לְאַ־יִּםְפְּרֶוּ וְלָא יִמְּוָּ מֵרְב:

ְׁ נִיּבָאוּ זַבִּנְיָם אָת־אֲבֹוּן בְּרִיתּ־יִּדִּוָּה אֶל־מְּקוֹמֶוֹ אֶל־דְּבָיר הַבָּיִת אֶל־לַּדֶשׁ הַפֵּּדְשִׁים אֶל־מָחַת כַּנְפֵּי הַבְּרוּבָים:

בָּרִי מִלְמֶעְלְה: הְאָּרִוֹן וַיְּסְׁכּוּ תַּבְּרֶבֶים עַּלְ־הָאָרִוֹן וְעַלִּ הַבְּיִי מִלְמֶעְלְה:

- And the staves were so long that the ends of the staves were seen from the holy place, even before the Sanctuary; but they could not be seen without; and there they are unto this day.
- There was nothing in the ark save the two tables of stone which Moses put there at Horeb, when the Lord made a covenant with the children of Israel when they came out of the land of Egypt.
- And it came to pass, when the priests were come out of the holy place, that the cloud filled the house of the LORD,
- so that the priests could not stand to minister by reason of the cloud; for the glory of the Lord filled the house of the Lord.
- Then spoke Solomon: The LORD hath said that He would dwell in the thick darkness.
- I have surely built Thee a house of habitation, A place for Thee to dwell in for ever.
- And the king turned his face about, and blessed all the congregation of Israel; and all the congregation of Israel;
- And he said: 'Blessed be the Lord, the God of Israel, who spoke with His mouth unto David my father, and hath with His hand fulfilled it, saying:
- Since the day that I brought forth My people Israel out of Egypt, I chose no city out of all the tribes of Israel to build a house, that My name might be there; but I chose David to be over My people Israel.
- Now it was in the heart of David my father to build a house for the name of the LORD, the God of Israel.
- But the LORD said unto David my father: Whereas it was in thy heart to build a house for My name, thou didst well that it was in thy heart;
- nevertheless thou shalt not build the house; but thy son that shall come forth out of thy loins, he shall build the house for My name.

- ַנִּאֲרֶׁכֹּוֹ הַפַּדִּיםׁ נֵיֵרְאוֹ רָאשׁׁי הַפַּדִּים מִן־ הַפְּגַשׁׁ עַל־פְּנֵי הַדְּבְּיר וְלָא יֵרְאָי הַחָּוּצְה נֵהְיוּ שְׁם עַד הַיִּוֹם הַזְּה:
- ر אֵין בְּאַרֹוֹן רַק שְׁנֵי לֻחָוֹת הָאַבְּנִים אֲשֶׁר הָנַת יְהֹנְתֹּ הַנָּת יְהֹנְתֹּ בְּתַת יְהֹנְתֹּ בְּתַת יְהֹנְתֹּ בְּתַת יְהֹנְתֹּ בְּתַת יְהֹנְתֹּ בְּתַת יְהֹנְתֹּ בְּתַתְם בַּאֲהֶם בַאֲנֶרִן מִצְרֵיִם:
- מְבְאָ אָט_פָּנִט נְטְנְּנִי: " נִּנְיֵנִ בִּאָאַט טַכְּטִוּנִם מִּן טַפַּנְרָהָ נִטִהָּדָּן
- וְלֹאִ־יָבְלֵּוּ הַכִּהְגָים לַעֲּמָר לִשְׁרֵח מִפְּנֵוּ הַעְּגָן פִּי־מָלֵא כְבוֹר־יְחֹנֻה אָת־בֵּית יְחֹנֶה: (פ)
- מולמום: מולמום: בנוט ובל ל"ב מלון למבטנ

- מן־הَיֹּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאִתִּי אָת־עַמֵּי אָת־ שְּבְמֵי ִשְׂרָאֵל לְבְּנִוֹת בַּּיִת לְהָוֹוִת שְׁמָי שָׁם מְבְמֵי ִשְׂרָאֵל לְבְנִוֹת בַּיִת לְהָוֹוִת שְׁמִי שָׁם
- نْدَبُن هُجِيْنَ، نَهُلَهُجِ: ﴿ لَنْهُا، هُمَا خُرُدُ يُغَلِّنَ هُذِن خُهُمَا
- הָיָאמֶר יְהֹנָת אֶלְ־דָּנִת אָבְׁי יַתּן אָאָה הִיָּת מִם־לְבָּבָּף לְבְנִוּת בָּיִת לִּשְׁמֵּי הֵטִיבֹתָ בָּי הַיְּאמֶר הְיָּת
- י בּיצָא מְחַלְגָּיף הָוּא־יִבְנָה הַבָּוָה לִשְׁמְי: בּי צָה לָא הִבְנָה הַבָּנָה בַּי אָם־בִּנְףֹ

- And the LORD hath established His word that He spoke; for I am risen up in the room of David my father, and sit on the throne of Israel, as the LORD promised, and have built the house for the name of the LORD, the God of Israel.
- And there have I set a place for the ark, wherein is the covenant of the Lord, which He made with our fathers, when He brought them out of the land of Egypt.
- וּנְקָם יְחֹנְׁה אָת־דְּבָרִוֹ אֲשֶׁר דִּבָּר נִאָלְם מַחַתְ דְּנָר אָבִׁי נְאִשָּׁבו עַל־כָּפָא יִשְׂרָאֵל בְּאֲשֶׁר דְבֶּר יְחִנְׁה נְאֶבְנֵה חַבָּׁיִת לְשֵׁם יְחְנָה אֶלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
- וָאִשָּׁם שֶׁם מָקוֹם לְאָרֹוֹן אֲשֶׁר־שֶׁם בְּרֵיתּ יְחְוָּה אֲשֶׁר כְּרַתֹּ עִם־אֲבֹהֵינִי בְּחוֹצִיאָוֹ אֹהֶם מֵאֶרֵץ מִצְרֵיִם: (ס)

מפטיר לשבת ראש חודש

.81 – 9:82 svədmuN si dsəbo $\dot{H}$ dso $ar{A}$ thddhd $ar{A}$ vo $ar{A}$ si $ar{A}$

And on the sabbath day two he-lambs of the first year without blemish, and two tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, and the drink-offering thereof.

This is the burnt-offering of every sabbath, beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

And in your new moons ye shall present a burnt-offering unto the Lord: two young bullocks, and one ram, seven he-lambs of the first year without blemish:

and three tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for each bullock; and two tenth parts of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for the one ram;

and a several tenth part of fine flour mingled with oil for a meal-offering unto every lamb; for a burnt-offering of a sweet savour, an offering made by fre unto the Lord.

And their drink-offerings shall be half a hin of wine for a bullock, and the third part of a hin for a lamb. This is the burnt-offering of every new moon throughout the months of the year.

And one he-goat for a sin-offering unto the Lore; it shall be offered beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

«יוועא» וּקיוֹם הַשַּבְּׁת שָׁנִי־קְבָשָׁים בְּנִי־שָׁנָה קְמִימֵם וּשָׁנֵי שָּשִׁרֹנִים סָׁלֶת מִנְחֲה בְּלּילֶה בַשֶּׁמֶן וְנִסְבְּוֹּ:

ַ עַלָּת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתִּוֹ עַל־עַלָּת הַחָּמָיר (פּ)

ְבְּנִי־שְׁנָה שִׁבְעָּה שִׁנִּים תַּקְרִיבוּ עַלָּה כְּבְשָׂים פְּרִים בְּנֵי־בָקֶר שִׁנִּים וָאַנִל אָחָׁד כְּבְשָׂים בְּנִי־שְׁנָה שִׁבְעָּה שִׁנִּים תַּקְרֵיבוּ עַלָּה כְּבְשָׂים

نْتِارَى مِعْدَدُنَ كِكُمَ مَدْمَارَ جَدَدُرًا جَهُمَا كَهِدَ مِهْمَارِ نَهْدُرُ مِعْمَادُنَا كَكُم مَدْمَارَ خِدُدُرِّا جَهُمَا كُهُنَا مِهْمَادٍ:

וְעִשְּׁרֵוֹ עִשְּׂרֹוֹן סָׁלֵח מִנְחָח בְּלִּלֵח בַשִּׁמֵן לַבֶּבֶשׁ הָאָחָד עֹלְהֹ הֵיחַ נִיחֹׁחַ אִשֶּׁח לַיהנְה:

וְנִסְבֵּיהָם חֲצֵי תַהִין יִהְיָה לַפָּׁר וּשְּלִישָׁת תַהֵין לְאַיִל וּרְבִיעָת תַהָין לַבֶּשֶׁ יְיִן זֵאִת עֹלֶת הֹדֶשׁ בְּחְדְשׁׁוֹ לְחָדְשֵׁי תַשְּׁנֶת:

נְּשְׁמְּגִּר מִּזִּיִם אָתָד לְחַמָּאִת לַיִּדִּוָֹיִ הְשְׁמְּגִּר מִזִּים אָתָד לְחַמָּאִת לַיִּדִּוָֹיִ

הפטרת שבת ראש הודש

The Haftara for Shabbat Rosh Hodesh is Isaiah 66:1-24.

Thus saith the LORD: The heaven is My throne, and the earth is My footstool; where is the house that may build unto Me? And where is the place that may be My resting-place?

For all these things hath My hand made, and so all these things came to be, saith the LORD; but on this man will I look, even on him that is poor and of a contrite spirit, and trembleth at My word.

בועאט בוקלי אי־זֶה בַּיִּתֹ אֲשֶׁר הִּבְנִרּלִי וְאֵי־זֶה מְקְוֹם מְנִּיחְתִי:

וּאָם בְּלְאֵבֶׁל יָדֵי עִּשְׁמָה וַיִּהְיִּי אָלִ־עָּנִי נְאָם יִהְיָה וְאָלְ־זָה אַבְּיט אָלִ־עָּנִי יּנְבֶּה־הֹּיִה וְחָבֶּר עַלְ־דְּבְּרִי:

He that killeth an ox is as if he slew a man; he that sacrificeth a lamb, as if he broke a dog's neck; He that offereth a meal-offering, as if he offered swine's blood; he that maketh a memorial-offering of frankincense, as if he blessed an idol; according as they have chosen if he blessed an idol; according as they have chosen their own ways, and their soul delighteth in their abominations;

Even so I will choose their mockings, And will bring their fears upon them; Because when I called, none did answer; When I spoke, they did not heat, But they did that which was evil in Mine eyes, And chose that in which I delighted not.

Hear the word of the LORD, Ye that tremble at His word: Your brethren that hate you, that cast you out for My name's sake, have said: 'Let the LORD be glorified, That we may gaze upon your joy', But they shall be ashamed.

Hark! an uproar from the city, Hark! it cometh from the temple, Hark! the LORD rendereth recompense to His enemies.

Before she travailed, she brought forth; Before her pain came, She was delivered of a man-child.

Who hath heard such a thing? Who hath seen such things? Is a nation brought forth at once? For as soon as Zion travailed, She brought forth her children.

Shall I bring to the birth, and not cause to bring forth? Saith the Lord; Shall I that cause to bring forth shut the womb? Saith thy God.

Rejoice ye with Jerusalem, And be glad with her, all ye that love her; Rejoice for joy with her, All ye that mourn for her;

That ye may suck, and be satisfied With the breast of her consolations; That ye may drink deeply with delight Of the abundance of her glory.

For thus saith the LORD: Behold, I will extend peace to her like a river. And the wealth of the nations like an overflowing stream, and ye shall suck thereof: Ye shall be borne upon the side, and shall be dandled upon the knees.

As one whom his mother comforteth, So will I comfort you; and ye shall be comforted in Jerusalem.

שׁוֹחָט חַשִּׁוֹר מִבֶּח־אִּישׁ זּוֹבֶח חַשָּׁר עַּבֶּרְ בְּׁלֶב מַעַּלֵּה מִנְחָה ֹדַם־חַזִּיר מַזְבָּיר לְבֹנָה מְבֶּרֶךְ אָנֵן נַם־הַמְּה בֶּחֲרִי בְּדַרְבִיהָם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם נַפְשָׁם חָפֵּצְה:

נִם-אַנָּי אָבְתַר בְּתַעֵּלְלֵיהָם וּמְגִּוּרִטִׁם גְלָא שְׁמֵעִי וַיַּעֵשְׁי חָרַעִּ בְּעֵּינָּי וּבָאַמֶּר לֹא-חְפַּצְים יַעָּן קְרָאִהִי וְצֵיּן עּוֹנְה וּבָאַמֶּר

שׁמְעִּי, דְּבָר־יְהִוָֹה הַחֲבֵדִים אָל־דְּבְרִוֹ אָמְרוּ אֲחֵילֶם שׁנְאֵילֶם מְנַבִּילֶם לְמָעַן שְׁמִּי יִבְבַּר יְהִוְֹה וְנְרְאֵה בְשִׁמְחַהְבֶם וְתֵם יֵבְשׁוּ:

، קול שָאוֹן מִמִּיר קוֹל מִחֵיכָל קוֹל יְחֹזֶׁה מְשַׁלֵּם גְּמִיל לְאִיֶבֶיו:

ئىمْڭرىمەت ئىلاد: خىقىت مەتلىرى ئىلاد:

ְ מִי־שְׁמָע בִּיֹאִת מֵי רָאָת בָּאֵלִה הַיִּיִּחַל אֶבֶץ בְּיִוֹם אָהְׁר אִם־יִנְלֵר גִּיִּ פָּעַם אָחָת בִּי־חֲלְה גַּם־יָלְדֶה צִּיּיִוֹ אָת־בָּנֵיהָ:

עַסְיִאָלוֹ, אַמְּבֹּיִר וְלְאָ אִנְלִיִר יִאָּמָר אֵלְנִיוֹב:
 בֹאַלוֹ, אַמְּבִּיר וְלְאָ אִנְלִיר יִאָמָר אֵלְנִירְיִבּיּ

שִׁישׁי אִחִּדְּיִרִישְׁלֵם וְגִילִּי בָּה בְּלִ־אֹחֲבָיִהִ שִּׁישׁי אִחְּהֹ מְשְׁוֹשׁ בְּלִ-חַמְּחְאַבְּלִים עָלֶיהָ:

לְמָעַן מְינְקוּ וּשְׁבַעְּמָם מִשָּׁר תַּנְחָמֵיה לְמַעַן מְּלָצוּ וְחִחָעַנַּנְמָם מִזְּיו כְּבוֹרֶה: (ס)

פִּי־כָּחוּ אָמָר יִהֹנָה הִנְנִי נִמֶּה־אֵלֶּיהִ פְּנָהָר שְׁלְוֹם וְכִנְחַל שׁוֹמֵף פְבָוֹד גּוֹה וְינִקְמֵּח עַל־צַּד הְנְמְשׁאּי וְעַל־בְּרְכַּיִם הְשְׁעֵּנִים בְּנָהָר

יבׁ, لـוְהֶּׁלְםׁ שׁנְׁםׁמִּי: בּאָגַהָ אַהָּב אִפֹּוְ שַׁנְםׁתִּי:

Þι

- And when ye see this, your heart shall rejoice, and your bones shall flourish like young grass; and the hand of the Lord shall be known toward His servants, and He will have indignation against His enemies.
- For, behold, the Lord will come in fire, And His chariots shall be like the whirlwind; to render His anger with fury, And His rebuke with flames of fire.
- For by fire will the LORD contend, And by His sword with all flesh; And the slain of the LORD shall be many.
- They that sanctify themselves and purify themselves to go unto the gardens, behind one in the midst, Eating swine's flesh, and the detestable thing, and the mouse, Shall be consumed together, saith the LORD.
- For I [know] their works and their thoughts; [the time] cometh, that I will gather all nations and tongues; and they shall come, and shall see My glory.
- And I will work a sign among them, and I will send such as escape of them unto the nations, to Tarshish, Pul and Lud, that draw the bow, to Tubal and Javan, to the isles afar off, that have not heard My fame, neither have seen My glory, and they shall declate My glory among the nations.
- And they shall bring all your brethren out of all the nations for an offering unto the Lord, upon horses, and in chariots, and in fitters, and upon mules, and upon swift beasts, to My holy mountain Jerusalem, saith the Lord, as the children of Israel bring their offering in a clean vessel into the house of the Lord.
- And of them also will I take for the priests and for the Levites, saith the Lord.
- For as the new heavens and the new earth, which I will make, shall remain before Me, saith the LORD, so shall your seed and your name remain.
- And it shall come to pass, that from one new moon to another, and from one sabbath to another, shall all flesh come to worship before Me, Saith the LORD.

- וּרָאִימָם וְשָׁשׁ לִבְּבֶם וַעַצְמוֹתֵיכֶם כַּדֵּשָׂא תִפְּרַחְנָה וְנוֹרְעָה יַד־יְהוָה אָת־עַבְּדְיוּ וְזְעָם אֶת־אֹיְבֶיו: (ס)
- ַ פָּרִ הַנֵּה יְהֹנְתִּ בְּאֵשׁ יָבֹוֹא וְכַסּוּפָּה מַרְפְּבֹתָּיִוּ לְהַשִּׁיִב בְּחֵמָה אַפּּוֹ וְגַעֵּרָתִּי בְּלַהַבֵּר־אֵשׁ:
- ַנּאָם ְנִעְנֵּי (כּ, אחד)[ק' אַחַת] בַּמְּנֶדְ אָכְלֵי בְּשָּׂר הַחַזְּיִר וְתַשֶּׁקֵץ וְהָעַּכְבָּר יִחְדֵּוּ יָסְבּּוּ הַמְּהְקַבְּיִה
- ְּמִלְכִי מִעֲשִׁיהָם וִתַּלְשִׁנִוּת וּבָאוּ וְרָאִוּ אָת־בְּלִרתִּוּיָם וְתַלְשׁנִוֹת וּבָאוּ וְרָאִוּ אָת־בְּבוֹדֵי:
- ְּמִלְהַנִּיִּהִ אָנִה וְשִׁלִּחָהִי מָהָם וּפְּלִימִים אֵלְהַנּוֹיָם תַּרְשִׁישׁ פָּוּלְ וְלָוּד מִשְׁכֵּי קֵשָׁת הְבַלְ וְיֵוֹן הָאִיֵּים הָרְחֹלִים אֲשָׁר לְאִ־שְׁמִּעִּי אָת־פְבוֹדִיי בַּנּוֹיְם:
- וְהַבֵּיאּ אָת־כְּלֹ־אָתִיכֵם מִכְּלִּתִּיִנִםוּ מִנְתָתוּ לַיחוֹּת בַּסּוּסִׁים יֶבְּנֶבְ וּבִצַּבִּים וּבַפְּרָדִׁים וּבַכְּרְכָּרוֹת עַל תַר קְּדְשָׁי יִרִּשְׁלָם אָמַר יְחְוָּת כַּאֲשָׁר יָבִּיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אָת־תַמִּנְתָה בִּכְלִי שָּהְוֹר בֵּית יְתְּוְת:
- ְּהַנְּהַ מְּמֵּח אָפֵּח לִכּהַנִים לַלְנִיִּם אָמָר יְהַנְּה:
- בָּר כִאָּשָׁר הַשְּׁמָנִם הַהַבִּאָהִים וְהַאָּבִיץ הַחַדְשְּׁה אַשֶּׁר אֵנָי עִשֶּׁה עַמְּדִים לְפָּנִי הַחַדְשְׁה אַשֶּׁר אֵנָי עַשְּׁה עַמְּדִים לְפָּנִי
- אַמָּר יְהְוָה בְּלְ־בְּשָּׁר לְהִשְּׁתַּוֹוֹת לְבָּנֵי בְשִּבַּתִּוּ יְבַוֹּא כְלְ־בְּשָּׁר לְהִשְּׁתַּוֹוֹת לְבָּנֵי אָמָר יְהְוְּה:

And they shall go forth, and look Upon the carcasses of the men that have rebelled against Me; For their worm shall not die, Neither shall their fire be quenched; And they shall be an abhorring unto all flesh.

וִנְצְאָר וְרָאָר בְּפִּרְרֵי הָאָנְשִׁים הַפּשִׁעָים בָּר בֵּי תּוֹלִעְהָָם לָא הָמֹוּת וָאִשָּׁם לָא הִכְבָּׁה וְהָיָּר בִּרְאָלוֹ לְכְלְ־בָּשֶׂר: וֹהִיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחות לפני אמר יהוה

הפטרת שבת מחר חודש

The Haftara for Shabbat Maḥar Ḥodesh is I Samuel 20:18 – 42.

And Jonathan said unto him: 'To-morrow is the new moon; and thou wilt be missed, thy seat will be empty.

And in the third day thou shalt hide thyself well, and come to the place where thou didst hide thyself in the day of work, and shalt remain by the stone Ezel.

And I will shoot three arrows to the side-ward, as though I shot at a mark.

And, behold, I will send the lad: Go, find the arrows. If I say unro the lad: Behold, the arrows are on this side of thee; take them, and come; for there is peace to thee and no hurt, as the LORD liveth.

But if I say thus unto the boy: Behold, the arrows are beyond thee; go thy way; for the Lord hath sent thee

And as rouching the matter which I and thou have spoken of, behold, the LORD is between me and thee for ever.'

So David hid himself in the field; and when the meal to moon was come, the king sat him down to the meal to

And the king sat upon his seat, as at other times, even upon the seat by the wall; and Jonathan stood up, and Abner sat by Saul's side; but David's place was empty.

Nevertheless Saul spoke not any thing that day; for he thought: 'Something hath befallen him, he is unclean; aurely he is not clean.'

دَخَمِد كَرُّ رِمَانِهِا مِهِد بَرَتُ فَ رِنَجُمَّا مِن خِر الْعَالِمِ جِر الْجَمَّا لِمِيْد الْجَمَّاتِ جِر ا بوج تائين (مَانِّ جَالَة الْمَانِيَةِ الْمَانِيَةِ الْمَانِيَةِ الْمَانِيَةِ الْمَانِيَةِ الْمَانِيَةِ الْمَانِ

אَבُر טַאָּבُו טַאָּזָר: אַמָּרַנְסָׁטַרָטַ מָּם בָּנִים טַמַּבְּמָּיִ וְנָתָּבִּיִּ " וְמִּלַמִּטַׁ שִׁנֵּר מִאָּר וּבָאָטַ אָלְ_טַמַּלְיִם

؞؞ וַאֲנִּי שֶׁלִשֶּׁת הַחָצִּים צִּבְּּה אֹוֹרֶה לְשָּׁלַח־לֶי לְמַמְּרֵה:

ְרִהַנֵּתֹ אָשְׁלֵח אָת־חַנַּעַר לֵךְ מְצָא אָת־תַחִצִּים אִם־אָמֹר אַמַּר לַנַּעַר חִנָּת תַחִצִּיםו מִמְּךְ נְהַנָּת קָחֲנִּוּוּנְבָאָה כִּי־שְׁלִוֹם לְדָּ נְאֵין דְּבֶּר תַי־יְתְּוְה:

ي إאִם־כָּה אִמֵר לִמָּלֶם הִנָּה הַהִצִּים מִמָּךְּ ثِيرְלְאָה לֵדְּ בָּי שֶׁלְתַּךְּ יְהְנָה:

ַ נְלַבְּלָר אֲשֶׁר דִּבָּרְנִי אֲנֵי נְאָמָּה הִנָּה יְהֹנָה בְּינֵי יְבִינְףְ עַּד־עּיֹלֶם: (ס)

ײַ נּיִּסְׁעֵּר דְּוֹר בַּשְּׂצָה נִיְהֵי הַחֹהֵטִׁ נִיִּשֶׁר בּּמְּבָר נִיְהָי נִיּשְׁר יַּיִּהְיִי בְּשְׁבָּר יִּיְהָי בַּמְּבָיר יִּיְהָי בַּמְּבָיר יִּיְהָי בּּמְּבָיר יַ

וְלֹאִ דְבֶּר שְׁאָנִל מָאָנִמָּה בַּנִּוֹם הַהָּנִא כָּי אַמַר מִקְרֵה הְנֹא בִּלְתֵּי שָהָוֹר הָנֹא כִּי־לְא שְׁהְזְר: (ס)

- And it came to pass on the morrow after the new moon, which was the second day, that David's place was empty; and Saul said unto Jonathan his son: 'Wherefore cometh not the son of Jesse to the meal, neither yesterday, nor to-day?'
- And Jonathan answered Saul: 'David earnestly asked leave of me to go to Beth-lehem;
- and he said: Let me go, I pray thee; for our family hath a sacrifice in the city; and my brother, he hath commanded me; and now, if I have found favour in thine eyes, let me get away, I pray thee, and see my brethren. Therefore he is not come unto the king's table.
- Then Saul's anger was kindled against Jonathan, and he said unto him: 'Thou son of perverse rebellion, do not I know that thou hast chosen the son of Jesse to thine own shame, and unto the shame of thy mother's nakedness?
- For as long as the son of Jesse liveth upon the earth, thou shalt not be established, nor thy kingdom. Wherefore now send and fetch him unto me, for he deserveth to die.
- And Jonathan answered Saul his father, and said unto him: 'Wherefore should he be put to death? what hath he done?'
- And Saul cast his spear at him to smite him; whereby Jonathan knew that it was determined of his father to put David to death.
- So Jonathan arose from the table in flerce anger, and did eat no food the second day of the month; for he was grieved for David, and because his father had put him to shame.
- And it came to pass in the morning, that Jonathan went out into the field at the time appointed with David, and a little lad with him.
- And he said unto his lad: 'Run, find now the arrows which I shoot.' And as the lad ran, he shot an arrow beyond him.

- נִיְהִי מִמְּמֵבֻרָת הַהֹהָשׁ הַשִּׁנִּי נִיִּפְּקָר מִקִּוֹם דְּגָר (פ) נַיָּאמֶר שָׁאִּרִלׁ אֵל־יְהוֹנְתָּן בְּנֹי מַדְּיִּעַ לֹאׁ־בָא בֶן־יִשָּׁי גַּם־הָּמָוֹל גַּם־הַיּוֹם אֶל־הַלְּחֶם:
- دربور بمارچر چرت چرت دېغر نېغر ټېدر پېښر ښغر ټرت شوښر بېغر پېښ
- ַנּ⁸אמָר שַּלְחֵנִי נְא בָּי זָּבַּחֹ מִשְּפְּחָׁה יּב לְנִוּ בְּעִּיר וְהָוּא צִּנְּה־לִי אָהִי וְעַהָּה אָם־מְצָאִתִי חֵוֹ בְּעֵינֶּיף אִמֶּלְטָה נָּא וְאֶרְאֵה אָת־אָהָי עַל־בֵּן לֹא־בְּא אָל־שָׁלְחַן הַמֶּלֶף: (ס)
- ײַחַר־אַף שָׁאִילִ בִּיחַוֹנְמָׁן יַיֵּאִמֶּר לֹוֹ בֶּן־נַשְּוֹת חַמַּרְדִּיּת חֲלַוֹא יָדַשְׁתִּי בָּי־בֹחֵר אַמֶּר:
- בֵּר בְלְרַהַיָּמִים אֲשֶׁר בָּן־יִשִּׁי תַּר עַלְּתְאֲדָמְׁה לָא תִכָּוֹן אַמָּה וּמֵלְכוּתֶוְּ וְעַמְּה שְׁלָח וָקַח אֹתוֹ אֵלִי בָּי בֶּן־מֶנֶת הְנְא: (ס)
- ַניַעּן יְהַוֹּנְהָוֹ אָת־שָׁאִיל אָבָיו נַיַּאִמֶּר אֵלֶיו לְמָּה יּנְּמָת מֶה עְּשֶׂה:
- וִיְּמֶל שָׁאַּוּל אֵח־הַחֲנֵית עָּלְיו לְחַבֹּתִוֹ וַיֵּדַעֹ יְהַוֹּנְהַוֹ בִּי־בֶּלְה הֵיא מִעָּם אָבִיו לְחָמָית אָת־דְּוְד: (ס)
- ָנְמְצָּבְ אֶּלְ_דְּנְְּדְ בָּי הִכְּלְמִּוְ אָבְּיוּ: (ס) וְלְאִ-אָבֶּלְ בְּיוֹם־הַחָּזֶבִשׁ הַשָּׁנִּי לֶחָם בָּי בְּיִּבְׁם יְחְנִּמָן מֵעָם הַשָּׁלְחָן בְּחָבִי
- בְּנֵב וֹלַמַּב פֿמָן מִּמֵּנְ: נִגְנֵב בַּקֵפַב נִיגָּגֵא גִּבְוָלָנֵן הַמָּבֵב לַמְנָמָּב
- ינאטר קנערו הָץ מְצָא נָא אָת־תַחִצִּים אַשֶּׁר אָנֹכִי מוֹהֶת תַנַּעַר דְּץ וְחִוּא־יָרֶת תַחָצִי לְתַעְּבְרְוֹ:

- And when the lad was come to the place of the arrow which Jonathan had shot, Jonathan cried after the lad, and said: 'Is not the arrow beyond thee?'
- And Jonathan cried after the lad: 'Make speed, hasten, stay not.' And Jonathan's lad gathered up the arrows, and came to his master.
- But the lad knew not any thing; only Jonathan and David knew the mattet.
- And Jonathan gave his weapons unto his lad, and said unto him: 'Go, carry them to the city.'
- And as soon as the lad was gone, David arose out of a place toward the South, and fell on his face to the ground, and bowed down three times; and they kissed one another, and wept one with another, until David exceeded.
- And Jonathan said to David: 'Go in peace, forasmuch as we have sworn both of us in the name of the Lord, saying: The Lord shall be between me and thee, and Between my seed and thy seed, for ever.'

- ַנִּבְאׁ הַנַּעַרׁ עַד־מְקָוֹם הַהַּצִּי אֲשֶׁר יָרֶה יְהֹנְתָּן נִיקְרָׁא יְהוֹנְתָּן אַתְרֵֵי הַנַּעַרֹ נִיּאׁמֶר הַלִּוֹא הַהַצִּי מִמֶּךְ נְהֵלְאָה:
- رِنْ مِنْ الْأَمْ الْمُنْ الْأَمْ الْمُنْ الْمُنْدِينِي الْمُنْدِينِي الْمُنْدِينِ الْمُنْدِينِي الْمُنْدِينِ الْمُنْدِينِي الْمُنْدِينِي الْمُنْدِينِ الْمُنْدِينِي الْمُنْدِي الْمُنْدِينِي الْمُنْدِي الْمُنْدِينِي ا
- ַּנְ יְהַנְּעֵר לֹא־יָרָע מְאַיִּמָה אַּךְ יְהְוֹנְחָל וְדָּוֹר פּי וְהַנָּעַר לֹא־יָרַע מְאַיִּמָה אַךְ יְהְוֹנְחָל וְדָּוֹרִי
- ** נֵימֵן יְהְוֹלָמַן אָת־בֵּלְיוּ אָל־תַּנַעַר אֲשֶׁר־לָוֹ נֵיאַמֶּר לְוֹּ לֻדְּ הְבֶּיִא הָשֶּׁיר:
- הַנַּעַר´ בָּא゚ וְדָוֹר קָם מֵאֵצָל חַנָּגָב וַיִּפֹּל י⁺ לְאַפֵּיוּ אַרְצָר וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁלָשׁ פִּעָּמִים וַיִּשְׁקָוּוּ אַישׁ אָת־בַעַּהוּ וַיִּבְכּוּ אַישׁ אָת־בַעַּהוּ עַד־דָּוֶד חַגְּדְּיל:
- ַניַאַמָּר יְהוֹנְתָּן לְדָוָד לֵךְּ לִשְׁלִוֹם אֲשָׁרֹ יִנִשְׁבַּׁעְנִּוּ שְׁנֵינִּוּ אֲנַּחְנִּוּ בְּשָׁם יְהוָהֹ לֵאמֹר יְהוְה יִהְיָהוּ בִּינֵי וּבִּינִּן וּבְּין זַרְעָּי וּבֵּין זַרְעַּךְּ עַּד־עּוֹלֶם: (פּ)

הפטרה פרשה שקלים

The Maftir on Shabbat Shekalim is Exodus 30:11 - 16. The Haftara is II Kings 12:1 - 17.

Jehoash was seven years old when he began to reign.

- In the seventh year of Jehu began Jehoash to reign; and he reigned forty years in Jerusalem; and his mother's name was Zibiah of Beet-sheba.
- And Jehoash did that which was right in the eyes of the Lord all his days wherein Jehoiada the priest instructed him.
- Howbeit the high places were not taken away; the people still sactificed and offered in the high places.
- בְּשְׁנִת־שֶׁבַע לְיֵהוּאִ מְלָךְ יְהוֹאִּשׁ וְאַרְבָּעָים שְּנְּה מְלַךְ בִּירוּשְּׁלְם וְשֵׁם אִמֹּוֹ צִבְיָה

מִבּאָר שֶּׁבַע:

, ניַעשׁ יְהוֹאֲשׁ הַיִּשְׁר בְּעִינֵי יְהוָה כְּל־יָמָיִי אָשָׁר הוֹרְהוּ יְהוֹיָדֶע הַכֹּהֵן:

בן־שֶׁבַע שָׁנִים יָהוֹאָשׁ בְּמֶלְכִוּ: (פּ)

יִמְלַמְּטְׁרֵי בְּבָּמִנְעַ:
 יַלַ עַבְּמִנְעַ בְאָ_סְׁרַיִּ מִּנְעַ עַמְּטְּ מִנְּבַּעַנִם

And Jehoash said to the priests: 'All the money of the hallowed things that is brought into the house of the LORD, in current money, the money of the persons for whom each man is rated, all the money that cometh into any man's heart to bring into the house of the LORD,

let the priests take it to them, every man from him that bestoweth it upon him; and they shall repair the breaches of the house, wheresoever any breach shall be found.'

But it was so, that in the three and twentieth year of king Jehoash the priests had not repaired the breaches of the house.

Then king Jehoash called for Jehoiada the priest, and for the other priests, and said unto them: 'Why repair ye not the breaches of the house? now therefore take no longer money from them that bestow it upon you, but deliver it for the breaches of the house.'

And the priests consented that they should take no longer money from the people, neither repair the breaches of the house.

And Jehoiada the priest took a chest, and bored a hole in the lid of it, and set it beside the altar, on the right side as one cometh into the house of the LORD; and the priests that kept the threshold put therein all the money that was brought into the house of the LORD.

And it was so, when they saw that there was much money in the chest, that the king's scribe and the high priest came up, and they put up in bags and counted the money that was found in the house of the LORD.

And they gave the money that was weighed out into the hands of them that did the work, that had the oversight of the house of the LORD; and they paid it out to the carpenters and the builders, that wrought upon the house of the LORD,

and to the masons and the hewers of stone, and for buying timber and hewn stone to repair the breaches of the Lord, and for all that was laid out for the house to repair it.

رشخور بدنؤس چל-הבהָנִים כל څوף הקֵּדָשִׁים אַשָּר־ייבָא בִיתּ-יִהנָהֹ چָּפָף עּוֹבֶׁר אִִּישׁ בָּפָף נַפְּשִׁית עָּרְבָּי בְּלַ־בָּפָף אַשֶּׁר יְעַבְהׁ עַל לֶב־אִּישׁ לְחָבָיא בֵּית יְהֹנְהּ:

ְּקְחָוּ לְהָםׁ תַּבְּהַנִּים אָישׁ מֵאָת מַבְּרִוֹ וְהָם יַחַזְּקוּ אָת־בָּדֶק תַבַּׁוּת לְלָל אֲשֶׁר־וִמְּצֵא שֶׁם בֶּדֶל: (פ)

ַ וַיְהִי בִשְׁנָת עַשְׁרֵים וְשָׁלָשׁ שָׁנָת לַמֶּלֵך יְהוֹאֲשׁ לֹא חִוּקִּוּ חַבֹּחֲנִים אֶת־בָּגֶל הַבְּוֹת:

וַיִּקְרָאׁ חַמָּׁלֶרְ יְחוֹאִשׁ לִיחוֹיָדֶע חַפֹּחֵלְ וְלַפְּׁחַנִּים וַיַּאִמֶר אֲלַהֶׁם מַדָּיִּעַ אֵינְבֶם מְחַזְּקִים אֶת־בֶּדֶל חַבְּיִת וְעַמְּה אַל־תִּקְחִוּ־בֶּטֶרְ מֵאֵת מַבְּרִיכֶם בְּי־לְבֶּדֶל הַבּיִת תְּתְּנְהוּ:

יַ הַּאָׁטוּ עַכְּעַׁלְטַּ, עַזּּלְ אָטַבְּבֶּעְ עַבְּּנִני
 יַ הַאָּטוּ עַכְּעַדְנָה לְבַלְטַּ, לַעַרְ עַעָּנֵי

וּיִּקֵּח יְחִיִּדֶע חַפֹּחֵן אֲרֵוֹן אָחָׁד וִיּקִּב חָר בְּדַלְתִּוֹ וַיְתֵּן אֹתוֹ אֵצֶל חַמִּוְבָּח (כי בימין)[קי מִיְּמִיוּ] בְּבוֹא־אִישׁ בֵּיִח יְחִנְׁח וְנְחְנִּי־שְׁמָּח חַכְּחֲנִים שׁמְרֵי חַפְּף אָת־כְּלֹ־חַכֶּסֶף חַמּוּבָא בִית־יְחֹנְח:

ויְהִי פִרְאוֹהְם כִּי־רָב תַפֶּסָף בָּאָרִוֹן וַיַּעַל סֹפֵּר תַמֶּלֶהְ וְתַכֹּתֵן תַנְּדִילִ וַיָּצְּרִוֹּ וַיִּמְנֹּוּ אָת־תַבֶּסָף תַנִּמְצֵא בֵית־יְתְוֶה:

נְלְבָּׁרְ אַּמֶּבְ יְנְטִוּלֵ אֵּטַ בָּּנִבּ לְטִוּל נְאַבְנֵּוֹ מִטְאֶּב לְטַוּל אָטַ בָּּנֵבל בִּיטַ יְטִוּנִ נְלְבָּׁרְ אַמְּמִב לְטַוּל אָטַ בָּנֵבל בִּיטַ יְטִוּנִי

But there were not made for the house of the LORD cups of silver, snuffers, basins, trumpers, any vessels of gold, or vessels of silver, of the money that was brought into the house of the LORD;

for they gave that to them that did the work, and repaired therewith the house of the LORD.

Moreover they reckoned not with the men, into whose hand they delivered the money to give to them that did the work; for they dealt faithfully.

The forfeit money, and the sin money, was not brought into the house of the LORD; it was the priests.

אַדְּ לֹא יַעְשָׁה בֵּיה יָהֹנָה סִפְּיֹה כֶּסֶׁךְ
 מְזַמֶּרְוֹת מִזְּרָסִוֹת חֲצַצְּרֹוֹת בְּל־כְּלֵי זְחָבְ
 יִכְלִי־בָסֶּךְ מִן־הַבֶּסֶךְ הַמּיּבָא בֵית־יְהֹנְה:
 בְּי־לְשֹׁשֵׁי הַמְּלְאַבֶּה יִהְּנָהְיּ וְחִיְּקִּי־בְיֹ

ر اِرِنَّا بِںَשְׁבֵּוּ אָת־הָאָנָשִׁים אֲשֶׁר יִתְּנִּי אָת־הַכֶּׂסֶרְ עַל־יִדְׁם לָהֵת לִשָּׁיִּ הַמְּלָאבֶה בְּי בָאֵמְנְה הֵם עַשְׁים:

אָנַרבָּית יְהַוֶּה:

יְהְנְיִׁהְ לַכְּהַבְּנִים יְהְיְיִי: (פּ)

GLWR ICIT

The Maftir for Shabbat Zakhor is Deuteronomy 25:17 - 19.

Remember what Amalek did unto thee by the way as

We came forth out of Egypt; Remember when the way as

how he met thee by the way, and smore the hindmost of thee, all that were enfeebled in thy rear, when thou wast faint and weary, and he feared not God.

Therefore it shall be, when the LORD thy God hath given thee rest from all thine enemies round about, in the land which the LORD thy God giveth thee for an inheritance to possess it, that thou shalt blot out the remembrance of Amalek from under heaven; thou shalt not forget.

װְגָעַ וְלָא יָרֵא אֶלְהָים: בְּלְ-הַנְּהָשֶׁלָים אַהַרְּיִרְּ וְאַמָּה עָּרֵךּ בְּלְ-הַנְּהָשְׁלָים אַהַרְיִרּ וְאַמָּה עָרֵךּ

و، بَرَدُّه چَرَدِدَ دِهُرَةٌ هِيْكَ يَرَدَاءً أَةً مِجِّحَ هُرِدُّةً مُوخِدَ چَهُرَةٌ هِيْكِ بِمَنِّهَ عُرْدُنَةٍ نَشَا جُأَةٍ يَرَجُمُ جَنَهُمُهُ مِضِيَّةً هِنَارِهَ هُمَارِيَةٍ فِضِخَّمَ مِهِيَهِ بَهِٰفِيْنِهَ جُهُ مِضِّجِهِ: (a)

REURRI EFUR ICIF

The Haftarah for Shabbat Zakhor is I Samuel 15:2 - 34.

7:ΛX

Thus saith the LORD of hosts: I remember that which Amalek did to Israel, how he set himself against him in the way, when he came up out of Egypt.

چֿה אַמַר יְהוָה צְבָאֹוּה פְּקַרְהִּי צָּה אַשֶּׁר עַשֶּׁה עַמְלֵּק לִישִּׁרָאֵל אֲשֶׁר־שָּׁם לוֹ בַּהְּבֶף בַּעֲלֹהָוֹ מִמִּצְרֵיִם:

Now go and smite Amalek, and utterly destroy all that they have, and spare them not; but slay both man and woman, infant and suckling, ox and sheep, camel and ass.'.

And Saul summoned the people, and numbered them in Telaim, two hundred thousand footmen, and ten thousand men of Judah.

And Saul came to the city of Amalek, and lay in wait in the valley.

And Saul said unto the Kenites: 'Go, depart, get you down from among the Amalekites, lest I destroy you with them; for ye showed kindness to all the children of Israel, when they came up out of Egypt.' So the Kenites departed from among the Amalekites.

And Saul smore the Amalekites, from Havilah as thou goest to Shur, that is in front of Egypt.

And he took Agag the king of the Amalekites alive, and utterly destroyed all the people with the edge of the sword.

But Saul and the people spared Agag, and the best of the theesh, and of the oxen, even the young of the second birth, and the lambs, and all that was good, and would not utterly destroy them; but every thing that was of no account and feeble, that they destroyed utterly.

Saying:

It repenteth Me that I have set up Saul to be king; for he is turned back from following Me, and hath not performed My commandments.' And it grieved Samuel; and he cried unto the Lord all night.

And Samuel rose early to meet Saul in the morning; and it was told Samuel, saying: 'Saul came to Carmel, and, behold, he is setting him up a monument, and is gone about, and passed on, and gone down to Gilgal.'

עַמָּה לֵךְ וָהִבִּילָה אָת־עָּמָלֵל וָתְחַרַמָּמָם אָת־בְּל־אַשֶּר־לוֹ וְלָא תַחְמָל עָלְיִּ וְהַמַמְּה מֵאַישׁ עַד־אִשָּׁה מֵעַלֵל וְעַד־יוֹנֶׁק מִשְּׁוֹר וְעַד־שֶׁה מִנְּמֶל וְעַד־חַמָּוֹר: (ס) וישׁמּע שׁאִּוּל אַת־העָם וּפּקדם בּמֵלאִים

אָת־אָישׁ יְהוּבֶרה מְאַתָּיִם אֶלֶךְּ רַגְּלִי וַעֲּשָׁרֶה אָלְפָּים יְישְׁמִיִּם אֶלֶךְ רַגְּלִי וַעֲשָׂרֶה אָלְפָּים

י נֹּבֹאַ אָאַנִּעְ מַּגַהַנֵּיִ הַּמְּבִינִ נַיִּנֶּב בַּנָּנַנִינִ:

וַיַּאִמֶּר שָׁצָּיּל אֵל־הַקֵּינִי לְכִּרֹ שָׁרִיּ דְדִּיִּ טְּ מִתְּוֹדְ שְׁמְלֵלִי פָּן־אָסִפְּדִּ עִמֹּוֹ וְאַמְּה בְּעַלוֹה הַמָּדִ עִם־כְּלִ־בָּנֵי יִשְׂרָאֵל עַּמְלִה עַמְלְק:

ַ װֵךְ שְׁאָוּל אָת־עַּטְבֵלָק מֵחָוִילָּה בּוֹאַךְ שׁוּר אָשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרֵים:

اِهُمَ چُر عُمَا عُيْرَ مُكِكَ لِمُمَا لِيَّا 8 يَنْمُؤْمَ هُمَا عُيْرَ مُكِكَ لِمُمَالِكِةِ عَنْهُمُ اللَّهُ

ַ זַּהַמִּלְ מִּאִיל וִהְשָׁם עַּל־אָגָּג וִעַל־מִימָב וְעַלְ־הַמְּלִר וְתַמִּשְׁנִים וְעָלִי תַחֲרִימִָם וְעַלְ־בְּלִ-חַמּוֹב וְלְאִ אָבִּוּ תַחֲרִימִָם הַחָּרִימוּ: (פּ)

ַנְיָהְיִּ בְּבְרֵיְנְעִי אָלְ הָּמִנּאָלְ לֵאִלְוּר:

בִישְׁמִּי בִּי־הִמְּלַבְּחִּי אָת־שְׁאִּיל לְמֶׁלֵּךִּ בִּי־שְׁבַ מֵאַחַרַׁי וְאָת־דְּבָרֵי לַאִ הַקִּים וַיִּחַר לְשְׁמִּיּאֵל וַיִּיְעַלְי אֶל־יְחְוָה בְּל־תַּלֶּיְלָה:

נישָׁבֵּם שִׁמוּאֵל לֵאמֹר בָּא־שָׁאָוּל הַבַּרְמֶלְה וְהַנָּה לַשְּׁמוּאֵל לֵאמֹר בָּא־שָׁאָוּל הַבַּרְמֶלְה הְנְלְנֵּה מַצְּיב לֹוֹ יְדְ וַיִּפְבֹּ וְיַנְּשְׁר הְנְלְנֵּלְ

- And Samuel came to Saul; and Saul said unto him: 'Blessed be thou of the LORD.'
  commandment of the LORD.'
- And Samuel said: 'What meaneth then this bleating of the sheep in mine ears, and the lowing of the oxen which I hear?'
- And Saul said: 'They have brought them from the Amalekites; for the people spared the best of the sheep and of the oxen, to sacrifice unto the LORD thy God; and the test we have utterly destroyed.'
- Then Samuel said unto Saul: 'Stay, and I will tell thee what the Lord path said to me this night.' And he said unto him: 'Say on.'
- And Samuel said: 'Though thou be little in thine own sight, art thou not head of the tribes of Israel? And the Lord anointed thee king over Israel;
- and the Lord sent thee on a journey, and said: Go and utterly destroy the sinners the Amalekites, and fight against them until they be consumed.
- Wherefore then didst thou not hearken to the voice of the Lord, but didst fly upon the spoil, and didst that which was evil in the sight of the Lord?
- And Saul said unto Samuel: 'Yea, I have hearkened to the voice of the Lord, and have gone the way which the Lord sent me, and have brought Agag the king of Amalek, and have utterly destroyed the Amalekites.
- But the people took of the spoil, sheep and oxen, the chief of the devoted things, to sacrifice unto the LORD thy God in Gilgal.
- And Samuel said: 'Hath the LORD as great delight in burnt-offerings and sacrifices, As in hearkening to the voice of the LORD? Behold, to obey is better than sacrifice, And to heatken than the fat of rams.
- For rebellion is as the sin of witchcraft, And stubbornness is as idolatry and teraphim. Because thou hast rejected the word of the Lord, He hath also rejected thee from being king.

- ַנְיָבָאִ שְׁמִּיאֵל אֶל־שְׁאִָּיל וַיָּאִמֶּר לֵוֹ שְׁאִּיל בְּרְיּךְ אַמְּדֹל לֵירוֹנְה הַקִּימִׁתִּי אֶת־דְּבָר יְהֹנְה:
- ַ נַצְּאָמֶר שְׁמִּיּאֶל יִמֶּר אָנֶר, שִׁמֶעֵּ: מּ זְקְוֹלְ תַּבְּקְר אֲמֶׁר אָנֶר, שִׁמֶעֵּ:
- וּ ּאִמֶּר שְׁאִּוּל מֵעֲמָלִקֵּי הֶבִיאִּוּם אֲשֶׁר חְמָל הַעָּם עַל־מֵישָׁב הַצּאִּן וְהַבְּּלָּר לְמָעַן זְבְחַ לִּיהְנְה אֵלֹהֻיִף וְאָת־הַּיּוֹתֶר הָהֶרְמָני: (פ)
- ַ נִּאִמֶּר ְשְׁמִנּאֵלְ אֵלְ שִׁלָּי נִבְּרֵי (ס) לְּלְּ אֵעֵ אֲשֶׁר צִּבֶּר יְחָנָׁר אֵלִי חַלְיֵלְר (כּ, נִאִמְרוֹ)[לִ, נִיּאִמֶּר] לְנִ צַּבֶּר: (ס)
- ْبِيْنِد خَمْرُكَ مَحِــَـنَمُكُمْحِ ﴿ يَذَهُمُ لِهُمْ هَكُمْدَ نَمُكُمْحِ مُخَلِدُ لَهُمْ هَكُمْد نَابُد خَمُرُكُ مَمْ هَكُمْدً نَمْكُمْ مُعَالِكُمْ
- د נישָלְחַהְ יְתֹּה בְּתָרֵה ניֹאִמֶר לֵךְ 'וֹהְאָמֵר לֵךְ 'וִיּאִמֶר לֵךְ 'וִיּאִמֶר לֵךְ 'וִיּאִמֶר לֵךְ 'וִי יְנִילְחַמְהַּ בְּיִ מָּר בִּלְיָהָם אִתֶם:
- ير إِرْقِات رِاءٌ שَٰמַעִּמִ הِקּוֹל יְחִוֹּגִּה וַתַּעַמֵּ \$1- يَوْשָבְל וַתַּעַשׁ הָרֵע בְּעֵינֵי יְחֹנְה: (ס)
- ַנּאִמֶר שָאִּגל אֵל־שִׁמוּאֵל אֲשֶׁר שָׁמַעִּהִי יְהְנְּה נְאָבִיא אָת־אָנֵּג מָלֶךּ עַּמֶלֶה יְאָת־עַמְלֻק הָהָרָא
- رِيْمُا بَهِمَ يُرَفِعَ ذِيهُا بَجِهَا جِهُا بَهِوْرَةً بَيَيْرُهُ ذُأَهِٰهَ كُنْدَئِّهَ هِكُنَّابًا فِيْجَادُ (6) بِيَهُمَ بُسِيْنَ عَمَمِيْ خُنَانِةً حِيْنَانِهِ
- رِيُعْمِد שְׁמִוּאֵּל הַהֵּפָץ לֵיהֹנָה בְּעַלֵּוֹה וּזְבְחִׁים בִּשְׁמִעַ בְּקַוֹּל יְהְנָָה הַנָּה שְׁמִעַ מִנָּבַה מֹוּב לְהַקְשִׁיב מֵחֲלֶב אֵילִים:
- چ، חַשַאת־קַּסֶׁם מֶרִי וְאָנֵן יּתְרָפִּים תַפִּצָּר יַעַן מָצַּסְתָּ אֶת־דְּבָר יְהַנְּה וַיִּמְאָסָרָ מִמֶּלֶרְ: (ס)

- And Saul said unto Samuel: 'I have sinned; for I have transgressed the commandment of the Lord, and thy words; because I feared the people, and hearkened to their voice.
- Now therefore, I pray thee, pardon my sin, and return with me, that I may worship the Lord.'
- And Samuel said unto Saul: 'I will not return with thee; for thou hast rejected the word of the Lord, and the Lord hath rejected thee from being king over Israel.'
- And as Samuel turned about to go away, he laid hold upon the skirt of his robe, and it rent.
- And Samuel said unto him: 'The Lord hath given it kingdom of Israel from thee this day, and hath given it to a neighbour of thine, that is better than thou.
- And also the Glory of Israel will not lie nor repent; for He is not a man, that He should repent.'
- Then he said: 'I have sinned; yet honour me now, I pray thee, before the elders of my people, and before Israel, and return with me, that I may worship the LORD thy God.'
- So Samuel returned after Saul; and Saul worshipped the Lord.
- Then said Samuel: 'Bring ye hither to me Agag the king of the Amalekites.' And Agag came unto him in chains. And Agag said: 'Surely the bitterness of death is at hand.'
- And Samuel said: As thy sword hath made women childless, So shall thy mother be childless among women. And Samuel hewed Agag in pieces before the LORD in Gilgal.
- Then Samuel went to Ramah; and Saul went up to his house to Gibeath-shaul.

- ر ןעַהָּר שָׂא גָא אָת־חַשָּאָתִי וְשָׁוּב עִמִּי יְאֶשְׁתַּחָנֵה לִיהוְה:

- رِ بُغيد אֵלִיוֹ שְׁמוּאֵל קַרָּע יְהֹנְה אֶת־מַמְלְכַּוּת יִשְׂרָאֵל מִעָּלֶיִף הַ יְּוֹם יְנְקַנְּהּ לְרַעַּךְ הַשִּׁיֹב מִמֶּרְ: (ס)
- לְאִ אִּבְּׁם עַוּא לְעַוּנְּשֵׁם: וֹנִסְ זָגָּע וֹמִּבִאָּלְ לָאִ וֹמָּעֵר וֹלָאִ וּנִּעִדִם בַּּוּ
- ניאטר קטָאָתִי עַהָּה כַּבְּדֵנִי נָא נֵגָר זקְנִי־עַמֶּי וְנָגָר יִשְׂרָאֵל וְשָׁיִּב עִמָּי יְהְשְׁמַחֲנֵיתִי לַיהְנָה אֵלְהֵיךּ:
- נֵיֶשְׁב שְׁמִנִאֵּל אַחֲרֵי שְׁאָּנִל נִיִשְׁתַּחוּ שְׁאָנִל לַירְנְח: (ס)
- אָבּוֹ סַׁר מַרַ־הַמֶּנֶה: (ס) הַמְּלֵלְ נֵיֵלְנֵּ אֵלְ, וּ אָנִי מִהְּדַנְּה וַנִּאָמֶר אַנְי נַנְּאָמֶר הִמִּנְאָלְ הַנְּיִהְ אָלִ, אָרַ־אָנִי מָלְנִּ
- אָעַ-אִּגָּגַ לְפְּבָּגַ, נְעַנְּטְ בַּנִּלְנְּלְ: (ס) פּּגַ שַּׁהְשָּׁכֵּלְ מִנְּאִנִם אָפָּגַ נַנְּאַפָּנַ אָמִנּאָּל נְגָּאַמָר אָמִנּאָל כַּאָאָר אַבָּלִי נָאָפָנ אָמִנּאָל
- אָקַבּּנטִׁנִ צִּבְׁמַּט מָּאִנּק: ניֵלְנִי מִּמנִאָּלְ טִבְׁמָטִי וְמָּאָנִּלְ מִּלְנִי

GLML GLL

The Mastir for Shabbat Parah is Numbers 19:1 - 22.

And the LORD spoke unto Moses and unto Aaron, saying:

This is the statute of the law which the Lord hath commanded, saying: Speak unto the childten of Israel, that they bring thee a red heifer, fauldess, wherein is no blemish, and upon which never came yoke.

And ye shall give her unto Eleazar the priest, and she shall be brought forth without the camp, and she shall be slain before his face.

And Eleazar the priest shall take of her blood with his finger, and sprinkle of her blood toward the front of the tent of meeting seven times.

And the heifer shall be burnt in his sight; her skin, and her blood, with her dung, shall be burnt.

And the priest shall take cedar-wood, and hyssop, and scarlet, and cast it into the midst of the burning of the heifer.

Then the priest shall wash his clothes, and he shall bathe his flesh in water, and afterward he may come into the camp, and the priest shall be unclean until the even

And he that burneth her shall wash his clothes in water, and bathe his flesh in water, and shall be unclean until the even.

And a man that is clean shall gather up the ashes of the heifer, and lay them up without the camp in a clean place, and it shall be kept for the congregation of the children of Israel for a water of sprinkling; it is a purification from sin.

And he that gathereth the ashes of the heifer shall wash his clothes, and be unclean until the even; and it shall be unto the children of Israel, and unto the stranger that sojourneth among them, for a statute for ever.

He that toucheth the dead, even any man's dead body, shall be unclean seven days,

the same shall purify himself therewith on the third day and on the seventh day, and he shall be clean; but if he purify not himself the third day and the seventh day, he shall not be clean.

ىكىنى يېتىر بېزى چەركىپى بېڭ-خېيارا يېمىرە:

זאת הַמַּת הַמּוֹרָה צִּשֶׁר־צִּנָָה יְהֹנָה לֵאמָר יַבְּרוּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחָוּ אֵלֶּיוֹּ פְּרָה אַרֻמְּׁה הְמִימָּה אֲשֶׁר אֵין־בָּה מוּם אֲשֶׁר לא־מְלָה מְלֵיהְ מְלֵיהְ מְלִי:

ָ וּנְתַמָּם אֹמָה אָל־אָלְעָזָר תַפֹּתֵּוְ וְהוֹצֶיא אֹמָה אָל־מָחַוּץ לַמַּחַנֶּה וְשָׁתַט אֹמָה לְפָּנֵיו:

פּׁמַמִּים: אֶּלְ-נֶכַּט פַֹּנֵג אָטַלְ-מִנִּמֵּר מִבַּמָּה אֶּבַמ וְלְלֵּטֵשׁ אֶלְמִּזִּוֹ עִבְּעֵוֹ מִבִּמָּר מִבִּמָּר אָבִי

וּאָּטַ־בְּשְׂרָהׁ וָאָסַ־דָּמְה עַלְ־פִּרְשָׁה וִשְּׂרְרָּ: קעיקר אָסַ־מַבְּהָ לַעִּינָי עַלִּיבְיָּי יִשְׂרָרָ:

، וְלָקֵח תַכֹּהֵן עֵץ אֶרֵז וְאֵזִּר וּשְׁנֵי תֹּלְעָם יְהְשְׁלֵּיוּ אֶלְ-תִּוֹּף שְׁרֵפָת תַפְּרֶה:

וְכִבֶּס בְּגִנְיוּ תַכֹּהֵן וְרָחַץ בְּשִּׁרוֹ בַּמַּיִם וְאַחַר יָבָא אֶל־חַמַּחַנָּה וְמְמֵא תַכֹּהֵן עַד־הְעֶהֶב:

* וְתַּמֵּבֶׁן אִינְיִי וְכַבָּׁס בְּלְבִיוִ בַּמָּוֹם וְנְתַוֹּ * וְתַּמֵּבֵּלֵ אִינְיִי וְכַבָּס בְּלְבִיוִ בַּמָּוֹם וְנְתַוֹּ

וְאָסָרוּ אֵישׁ מְהֹוֹר אֲת אֵפֶר הַפְּּרָה וְהִנְּיִח מִחִוּץ לִמְּהַנֶּה בְּמָקִוֹם שָהֻוֹר וְהִנְיִם לְעֵּרָת בְּנֵי־וִשִׂרָאַל לְמִשְׁמֶהֶה לְמֵי נְהָה הַמְּאת הָוֹא:

, וְׁכִבֶּׁס הָאִסֶׁף אָח־אֵפֶר הַפְּרָת אָח־בְּגָדִיוּ וְטְמֵא עַד־הַעֶּרֵב וְהִיְהְׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגַּר בְּתִיכֶם לְחָקָת עּוֹלֶם:

וֹמִים: בַּנִינֹה בַּמִט לַבְּלַרְנִנֹפָּה אִּבְׁם וֹסִמִא הִבֹּהֹט

הוא יִהְחַמָּא־בֿוֹ בַּיָּוֹם תַשְּׁלִישֵׁי וּבַּיִּוֹם תַשְּׁבִיעֵּי יִמְהָר וְאִם־לֹא יִהְחַשָּׁא בַּיַּוֹם תַשְּׁלִישֵׁי וּבִיּוֹם תַשְּׁבִיעֵּי לָא יִמְהֶר:

- Whosoever roucherh the dead, even the body of any man that is dead, and purifieth not himself—he hath defiled the tabernacle of the Lord—that soul shall be cut off from Israel; because the water of sprinkling was not dashed against him, he shall be unclean; his uncleanness is yet upon him.
- This is the law: when a man dieth in a tent, every one that cometh into the tent, and every thing that is in the tent, shall be unclean seven days.
- And every open vessel, which hath no covering close-bound upon it, is unclean.
- And whosoever in the open field toucheth one that is shain with a sword, or one that dieth of himself, or a bone of a man, or a grave, shall be unclean seven days.
- And for the unclean they shall take of the ashes of the burning of the purification from sin, and running water shall be put thereto in a vessel.
- And a clean person shall take hyssop, and dip it in the water, and sprinkle it upon the tent, and upon all the vessels, and upon the persons that were there, and upon him that touched the bone, or the slain, or the dead, or the grave.
- And the clean person shall sprinkle upon the unclean on the third day, and on the seventh day; and on the seventh day he shall purify him; and he shall wash his clothes, and bathe himself in water, and shall be clean at even.
- But the man that shall be unclean, and shall not purify himself, that soul shall be cut off from the midst of the assembly, because he hath defiled the sanctuary of the LORD; the water of sprinkling hath not been dashed against him: he is unclean.
- And it shall be a perpetual statute unto them; and he that sprinkling shall wash his clothes; and he that toucheth the water of sprinkling shall be unclean until even.
- And whatsoever the unclean person toucheth shall be unclean; and the soul that toucheth him shall be unclean until even.

- בְּלִ־תַּנֹגֵעַ בְּמֵתִ בְּנָּפָשׁ תָאָדָׁם אַשָּׁר־יָמֹוּת וְלָא יִתְּחַשָּׁא אָת־מִשְׁכֵּן יָתֹּדָל שִּמָּא וְנְכְרְתָּה תַנָּפָשׁ תַּהָוֹא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי נְבְּה לֹא־זֹרָק עְלְיוֹ שְׁמֵא יִהְיֶּה עִּוֹד שְׁמְאָתִוֹ בְוֹ:
- ַ אָאַט טַשִּיּבְׁט אָבֶם בָּי־יָנְמִּיּח בְּאָטָל בְּלִ-תַבָּא אֶלְ-הַאָּהֶלְ וְכָלְ-אֲשָׁר בָּאָטָלְ ' אָבָים הַיִּיִּהָם בָּי־יָנְמִיּם
- הְּלְגְוּ סְּמֵא צִׁינִא: י לִכְלְ פַּלְוּ פַּׁנְינִם אַּמֶּב אָגִּוֹ_הָּמָנִג פַּטִילִ
- ְוֹבֹל אֲשֶׁר־וּנִּע עַל־פְּנֵי תַשְּׂנִה בְּחֲלַל־חֶהֶבֹ אַנֹ בְמֶת אִוֹ־בְעֶצֶם אָדֶם אַּדָ בְקֻבֶּר וִשְּׁמֶא שֶׁבְעָת וָמֶים:
- הְּלְּנִוּ מִּנִם עַנִּים אָק_פֶּלְנִי בּ נְלְלִעוּיִ לְסִּמְאִ מִהְפַּר אָבִפּּע עַעַמָּאָע וֹלָעַן
- ڔٙڂۣۻٙ۩ۼڹؙڎڎڔڡ۪ڿڒۦڿڨٛڹڞۼڗڛ؈ڹڹڎ ڔڹڽڹڔ؞؈ڒڂۦڹۼڽڂؗ؞ڔ؈ڂڂۦڹڿڋڽڡ ڔ؈ڂۦڹۅ۪ڟڛؙڎؠۼڛۣڎۦؿۥڎڛ۪ڡڔ؈ڂۦڹڎڋ؈ ڿڽۼڽ؆ڹڎڿڔڋڂۼڎڿۿڎۼڎڿۿڡ
- ְהִיזְּה הַשְּׁהִרִּ עַלְ־הַשְּׂמֵא בִּיִּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיֵּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְחִשְּׁאִי בַּיַּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכְבֶּּסְ בְּגְּדֶיוּ וְרְתַץ בַּמָּיִם וְשְׁהֵר בְּעֶּרֶב:
- וָאָישׁ אֲשֶׁר־יִמְמָאׁ וָלָאׁ יִהְחַמְּאׁ וָנְכְּרְתָּה הַנָּפָשׁ הַהָוּאִ מְתַּוֹךְ הַקְּהָל כִּי אֶת־מִקְדָּשׁ יְהְנְה טִמָּא מֵי נְדְּהְ לֹא־זֹרָק עְּלֶיוֹ שְׁמֵא הְוּא:
- ן הְיָהָה לְהֶם לְחֻפֵּת עּוֹלָם וּמַזָּה מֵי־הַנּּדְהֹ יְכְבֵּס בְּגָּדְיוֹ וְתַנֹּגֵעַ בְּמֵי הַנִּדְה יִשְׁמֶא עַּד־הְעֶּהֶב:
- עַנְּיֹמִע שַּׁמְׁמֵא מַּגַעְעַהְּיֵּלְ וְכָּבְ אַמֶּגַעִנִינִתְבִּינִ עַמְּמֵא וֹמִמָא וְעַנִּפִּמָּ

07

הפטרת פרשת פרה

The Haftara for Shabbat Parah is Ezekiel 36:16 - 38.

Saying: مَكِرُ كُلِيْ اللَّهُ اللّ

- 'Son of man, when the house of Israel dwelt in their own land, they defiled it by their way and by their doings; their way before Me was as the uncleanness of a woman in her impurity.
- Wherefore I poured out My fury upon them for the blood which they had shed upon the land, and because they had defiled it with their idols;
- and I scattered them among the nations, and they were dispersed through the countries; according to their way and according to their doings I judged them.
- And when they came unto the nations, whither they came, they profaned My holy name; in that men said of them: These are the people of the LORD, and are gone forth out of His land.
- But I had pity for My holy name, which the house of Israel had profaned among the nations, whither they came.
- Therefore say unto the house of Israel: Thus saith the Lord God: I do not this for your sake, O house of Israel, but for My holy name, which ye have profaned among the nations, whither ye came.
- And I will sanctify My great name, which hath been profaned among the nations, which ye have profaned in the midst of them; and the nations shall know that I am the Lord God, when I shall be sanctified in you before their eyes.
- For I will take you from among the nations, and gather you out of all the countries, and will bring you into your own land.
- And I will sprinkle clean water upon you, and ye shall be clean; from all your uncleannesses, and from all your idols, will I cleanse you.

- בּן־אָדִׁם בֵּית יִשְׂרָאֵל יִשְׁבָּים עַלְפָּנֵי. יִישִׁמְּאַר אִוֹלְה בְּדַרְבָּם וּבָעֵּלִילוֹתָם בְּשִׁמְאַת הַנִּדְּה הִיְתָה דַרְבָּם לְפָּנֵי.
- ݥݡݵݔݨ: ݞݡݛݐݰݯݫݚݺݲݴݥݵݚݽݻݲݚݙݥݰݠ ݖݵݽݯݚݵݰݥݲݚݻݥݥݚݻݲݚݑݠ
- ײַ וַיָּבוֹא אָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאִי שָׁם וַיְחַלְּלִי אָת־שָׁם קְדִּשִׁי בָּאֵמָר לְהָם עַם־יְּהְוָָה אֵלֶה ימֵאַרְצִי יָצְאִיּ:
- װּ נְאֶהְטְלְ עַּלְ־שָׁם אֲשֶׁר־בָּאִי שֲשֶׁר הִלְלָּהוֹ בִַּיתִּ יְשְׁרְאֵלְ בַּגּוֹיָם אֲשֶׁר־בָּאִי שֲשֶׁר הַלְלָּהוֹ בַּיִת
- לבֿן אָמַר לְבֵּית־יִשִּׁרְאָל כָּה אָמַר אַדֹּנִי בֵּי אִם־לְשִׁם־קַּדְשִׁי אֲשָׁר חִלַּלְמָּם בַּוּוּיִם אַשְׁר־בָּאהָם שֶׁם:
- וְקַהַשְׁתִּׁי אָת־שִׁעֵּי הַנְּדִׁוֹל הַמְחֻלָּל בַּנּוֹיִם אַשֶׁר חִלַּלְהָם בְּתּוֹכָם וְיָדִעׁוּ הַגּוֹיִם בְּי־אֵנֵי יְהנְׁה נְאָם אֲדֹנֵי יֵהוֹה בְּהִקּדְשִׁי בְבֶם לְעֵינֵיהֶם:
- אָבְ-אַבְׁמִּנִיבֶם: אַנְבֶם מִּבְּבְ_הַאָּבֹאָנִת וְּחֵבָאִנִּוּ אָנִבֶם הי וְלְפַּהִינִּה מִּלְבִם:
- אָטַכֶּם: מפָּלְ מִׁמְאִנִינִיכֵּם וּמִפָּלְ-וּלְוּלִיכֵם אָמִּדֵּר וֹזָרַלִּטֵּׁוּ אַלְיִכָּם מִוֹם מִּעִוֹרִים וּמִעַרָּמִים

- A new heart also will I give you, and a new spirit will I put within you; and I will take away the stony heart out of your flesh, and I will give you a heart of flesh.
- And I will put My spirit within you, and cause you to walk in My statutes, and ye shall keep Mine ordinances, and do them.
- And ye shall dwell in the land that I gave to your fathers; and ye shall be My people, and I will be your God.
- And I will save you from all your uncleannesses; and I will call for the corn, and will increase it, and lay no famine upon you.
- And I will multiply the fruit of the tree, and the increase of the field, that ye may receive no more the reproach of famine among the nations.
- Then shall ye remember your evil ways, and your doings that were not good; and ye shall loathe your own sight for your iniquities and for your abominations.
- Not for your sake do I this, saith the Lord God, be it known unto you; be ashamed and confounded for your ways, O house of Israel.
- Thus saith the Lord GoD: In the day that I cleanse you from all your iniquities, I will cause the cities to be inhabited, and the waste places shall be builded.
- And the land that was desolate shall be tilled, whereas it was a desolation in the sight of all that passed by.
- And they shall say: This land that was desolate is become like the garden of Eden; and the waste and desolate and ruined cities are fortified and inhabited.
- Then the nations that are left round about you shall know that I the Lord have builded the ruined places, and planted that which was desolate; I the Lord have spoken it, and I will do it.

- מְבְּמְּׁנִכְם וֹנְעַעַּׁ, לְכֵּם לֶרַ בְּמֶּׁנֵּ אָעַּן בְּלֵּנְבְּכֵּם וַנִּיסְׁנִינָּ, אָעַ־לֶרַ הַאָּבָּן וֹנְעַעַּּ, לְכָּם לֵרֵ הַנִּיִּסְׁ וֹנִינִּם הַנִּאָּ
- נְאֶמֶרְבְּהָהָי אָמֶרְבְּהָהָלִי הַלְּכִּרִּ וּמִמֶּפָּׁמִּי הַאָּמֶרִ בּ וְאָתַרְנִּהָרִי אָתַן בְּקְרָבִּ וְמִמֶּפָּׁמִי הַאָּתִּי
- ַ וִישַּׁבְמֵּם בְּאָבֶץ אֵשָׁר נָתָהִּי לַאֲבְתִיכֵם הְיִהְיֵימָם לִי' לְפָּׁם וְאָנִבִּי אֶהְנֶה לָבֶם לֵאל'הִים:
- במר: אַקַ-טַבּּלּן וֹטַבַּנִינֵּר אָטָוָ וֹלָאַ-אָטֵּוֹ מִּלְיָכֵם וֹטֵוְתַּמִּטִּׁר אָטַבְּם מִּבְּלְ מִמִּאִנִינִכִּם וֹלִבַּאִטַּר
- ָּ וְתִרְבֵּיתִי אָת־פְּרֵי הָעָּץ וּהְנִיבָת הַשְּׁדֵה לְעַעַן אֲשֶׁר לָא תִקְחָוּ עָּוֹד חָרְפָּת רְעָב בַּגּוֹיִם:
- הֿוּלָּטִיכְּם וֹהֹלְ שוּהַבּוִטִּיכֵּם: אַּהָּב לְאַ_סוּבִים וּלִלִּסִטִּם ְ בֹּבֹּוֹיכָם הַּלְ וּנִׁכֹּבַטִּם אָטַ-בַּבַבַכֵּם טַבַׁהָּם וּמַהַּלְלֵיכֵם
- ְיִּמְבְׁאֵבְי: (ס) יְנְבַתְ לְכֵּם בַּּנְתָּנְ וְנִבְּלְמָנִּ מִנְּגַרְכִּיכֵם בַּּנִע אַ לְמִתְּנָכֵם אָּנִי_תְּמֶּנִי נִּאָם אָבִּנִּי יִיִּצְוָנִי
- ַ בְּר אָמִר אֲדֹנֵי הֵהוֹה בִּיוֹם טַהַרֵי אָהְבֶׁם מִכְּל עַּיֹנְיֹמִיכֶם וְהִוֹּשִׁבְּחִי אָת־הֵעָּרִים היבְל אַמִר אֲדֹנֵי הֵהוֹה בִּיוֹם שַהַרֵי אָהְבֶּם
- ְּמְּמְׁלְּטִ לְמִּנִגֹּ בְּׁלְ_מִנְדֵּׁר: נְטִאָּבָּא טַּנְּמָּפָּטִ שַּׁמְּדֵּׁר טַּטַטַ אַמָּר טַנְיָּטִי
- וּאָמְרֹּי הַאָּבֵץ הַכּּוּיֹ הַנְּשִׁמָּה הָיָחָה בְּגַּן־עֵּדֵן וְהָעָּרֵים הָחֲרֵבָוֹת וְהַנְשִׁמָּוֹת וְהַנְּהֵרְסִוֹת בְּצִיּרְוֹת יְשֶׁבוּ:
- ְּיִיְרְעִּי תַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשְׁאֲרוֹ סְבִיבְוֹתֵיכֶם כֵּיוּ אֲנֵי יְחֹנְׁה בְּנִיתִּי תַנְּתֵּרֶסׁוֹת נִשְעָתִּי תַנְשַׁמָּר אֲנֵי יְחֹנֶה דְּבְּרְתִּי וְעְשְׁיתִי: (ס)

- Thus saith the Lord God: I will yet for this be inquired of by the house of Israel, to do it for them; I will increase them with men like a flock.
- As the flock for sacrifice, as the flock of Jerusalem in her appointed seasons, so shall the waste cities be filled with flocks of men; and they shall know that I am the LORD.'
- ּבָּה אָמַר אֲדֹנֵי יֵחוֹה עֹוֹד זָאָת אִדְּרֵשׁ לְבֵית־יִשְׂרָאָל לַשְׁשָׁוֹת לָחֶם אַרְבָּה אֹתָם בַּצְּאַן אָרֶם:
- ְבְּצָאִן קְדִשִׁים בְּצָאִן יְרוּשֶׁלִםׁ בְּמָוֹעֵבֵּיִה בּן מִּהְיֶּינְתֹ הַעְּרֵים הָחֲרֵבֹוֹת מִלֹאִוֹת צָאוֹ אָדָם וְיָדְעִּי בִּי־אָנִי יְהוְח: (פ)

REULT ELUT FIRM

The Maftir for Shabbat HaḤodesh is Exodus 12:1 – 20. The Haftara is Ezekiel 45:16 – 46:18.

All the people of the land shall give this offering for the prince in Israel.

And it shall be the prince's part to give the burnt-offerings, and the drink-offerings, and the drink-offerings, and the feasts, and in the new moons, and in the sabbaths, in all the appointed seasons of the house of Israel; he shall prepare the sin-offering, and the meal-offering, and the burnt-offering, and the parce-offering, and the burnt-offering, and the Israel.

- Thus saith the Lord GoD: In the first month, in the first day of the month, thou shalt take a young bullock without blemish; and thou shalt purify the sanctuary.
- And the priest shall take of the blood of the sin-offering, and put it upon the door-posts of the house, and upon the four corners of the settle of the alter, and upon the posts of the gate of the inner court.
- And so thou shalt do on the seventh day of the month for every one that effects, and for him that is simple; so shall ye make atonement for the house.
- In the first month, in the fourteenth day of the month, ye shall have the passover; a feast of seven days; unleavened bread shall be eaten.
- And upon that day shall the prince prepare for himself and for all the people of the land a bullock for a sin-offering.

- كِرْشَا» جَرْشِدَة بَيْنَ بَيْنَ الْأَنْ الْأَرْبِ الْمُرْاتِينِ الْأَنْ الْأَرْبِ الْأَرْبِ الْأَنْ الْأَرْب عناصلة المُراتِينِ الْمُرْبِينِ الْمُرْبِينِ الْمُرْبِينِ الْمُرْبِينِ الْمُرْبِينِ الْمُرْبِينِ الْمُرْبِينِ
- וְעֵלְ הַנְּשָׁיֹא יֵהְיָה הָעּוֹלָוֹת וְהַמִּנְחָהֹ הְהַלְּלִמּוֹעֲבֵי בֵּית יִשְׁרָאֵל הִוּא־יַעֵשֶׁה אָת־הַחַמָּאַת וְאָת־הַמִּנְחָה וְאָת־הָעּוֹלְהֹ וְאֶת־הַשְּׁלְמִים לְכַפֶּר בְּעָר בֵּית־יִשְׂרָאֵל: (0)
- בר אַמִר אַדְּנֵר יָהִוֹּה בֶּרִאשׁוֹן בְּאָחֵר לַחְגִשׁ תַּקָּח פּר־בָּן־בָּקָר תְּמָים וְחִפֵּאהָ אָת־הַמְּקְדֵּשׁ:
- וְלְלֵח חַכֹּהֵוֹ מִדֵּם הַחַשָּׁאָת וְנָתַוֹ אֶל־מְזִּנִתִּ חַבְּיִת וְאֶל־אַרְבָּע פִּנִּית חָצֵּיָרֶת לַמִּזְבֵּת וְעָל־מְזִינִת שָׁעַר הֶחָצֵר הַפְּנִימִית:
- ימפּטׁג וֹכֹפּבׁשֶׁם אָט_עַבּגנע: מּ וֹכֹּוֹ טַּהְּמָּעִ בַּמִבְּהָּע בַּעֲבָהָ מָאָגָה הַּגֶּעִי
- בַּרִאשׁוֹן בְּאַרְבְּעָה עַשְׂר יוֹם לַחֹהֶשׁ יִהְנָה לַבֶם הַפְּסַח חְג שְׁבְעַוֹּה יָמִים מַצְּוֹת יִאְבֵל.
- ַ וְעְּשָׁׂה הַנְּשִׁיאֹ בַּיֵּוֹם הַהֹּוּא בַּעֵּדוֹ וּבְעָר בְּל־עַם הָאָרֶץ פָּר הַמָּאה:

٤٦

- And the seven days of the feast he shall prepare a burnt-offering to the LORD, seven bullocks and seven rams without blemish daily the seven days; and a he-goat daily for a sin-offering.
- And he shall prepare a meal-offering, an ephah for a bullock, and an ephah for a ram, and a hin of oil to an ephah.
- In the seventh month, in the fifteenth day of the month, in the feast, shall he do the like the seven days; to the sin-offering, as well as the burnt-offering, and the meal-offering as well as the oil.
- Thus saith the Lord GOD: The gate of the inner court that looketh roward the east shall be shut the six working days; but on the sabbath day it shall be opened, and in the day of the new moon it shall be opened.
- And the prince shall enter by the way of the porth of the gate without, and shall stand by the post of the gate, and the priests shall prepare his burnt-offering and his peace-offerings, and he shall worship at the threshold of the gate; then he shall go forth; but the gate shall not be shut until the evening.
- Likewise the people of the land shall worship at the door of that gate before the Lord in the sabbaths and in the new moons.
- And the burnt-offering that the prince shall offer unto the Lord shall be in the sabbath day six lambs without blemish and a ram without blemish;
- and the meal-offering shall be an ephah for the ram, and the meal-offering for the lambs as he is able to give, and a hin of oil to an ephah.
- And in the day of the new moon it shall be a young bullock without blemish; and six lambs, and a ram; they shall be without blemish;
- and he shall prepare a meal-offering, an ephah for the bullock, and an ephah for the ram, and for the lambs according as his means suffice, and a hin of oil to an ephah.
- And when the prince shall enter, he shall go in by the way of the porch of the gate, and he shall go forth by the way thereof.

- וְשִׁבְעַּת יְמִי־הָחָג יַצִּשָּׂה עּוֹלֶה לַיהוָֹה שִׁבְעַת פְּרִים וְשִׁבְעַּת אֵילִים הָמִימִם לַיּוֹם שִׁבְעַת הַיָּמֵים וְחַפְּאֵת שִׁעַיר עָזָּים לַיְּוֹם:
- יינוְנְחָה אֵיפָּה לַפָּר וְאֵיפָּה לַאָּיִל יִעְּשָׂה יִיִּי יִיִּשְׁיִה יִיִּי יִיִּי יִּיִּי יִּיִּי יִּיִי יְשְׁמֶן תֵין לְאֵיפָּה:
- ، בַשְּׁבִיעִּׁי בְּחֲמִשְׁר עִּשְׁר יָוֹם לַחֹדֶשׁ בָּחִי יְעֲשֶׁר כְאֵלֶּר שִׁבְעָּת חַיָּמִים כְּחַשָּׂאִת בְּעַלְּה וְכַמִּנְחֵה וְכַשְּׁמֶן: (ס)
- פֹּה־אָמִר" אֲדֹנֵי יָהוֹּהֹ שַׁעַר הָחְצֵר יִנִי הַפִּנִימִיתֹ הַפֹּנֵה קְדִּים יִהְיָה סְגִּּוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַפִּעַשָּׁה וּבְיָוֹם הַשַּׁבְּתִ יִפְּמֵׁח וּבְיִוֹם הַהְזֶבֶשׁ יִפְּמֵח:
- ﻧּבָא הַנְשִׁיא پُڎֶדְ אִּילָם הַשִּׁעַר מִהֹיץ װְעְמֵדׁ עַל־מִזּיוַת הַשַּׁעַר וְעָשָׁי הַפֹּהַנִּים אָת־עִילְתוֹ וְאָת־שִׁלְמִיוּ וְהְשִׁתַּהָנָר עַל־מִפְתַן הַשָּׁעַר וְיָצְא וְהַשָּׁעַר לֹא־יִפְּגֵר עַד־הְעְרֶב:
- בּשַּבְּקוֹת ובֶּהֵדְשִׁים לְפָּנֵי יָהְוָּה: בְּשַּבְּקוֹת ובֶהֵדְשִׁים לְפָּנֵי יָהְוָּה:
- וְתַמְלֵּה אֵשֶׁר כְּבְשֶׂים הְמִימִם וְאֵיל הְמְים:
   הַשְּׁבְּׁה שִׁשְּׁר כְּבְשִׁים הְמִימִם וְאֵיל הְמִים:
- خْدِيْنِם بَيْدَمْ جَوْدِ جِلَاحِيْد جَمِدِيْتِ إِيْنِيْنِ ع بجرانِם بَيْدَهُ هِد جَاءِجِيَّاد جَمِدِيْتِ إِيْنِيْنِهِ
- ָ װָאַיפָּה לַפְּׁר וְאֵיפָּה לָאַיִל יַעֲשָׂה מִנְחָה וְלַפְּבָשִּׁים כַּאַשֶׁר תַּשָּׂיג יָדְוֹ וְשֶׁמָּן תַין לָאֵיפָה:
- א יִבְרַוֹא הַנְּשָׂיִא הַרֶּךְ אִילְם הַשִּׁעַרֹ יָבֹוּא יִבְרַרְכִּוֹ יֵצְא:

But when the people of the land shall come before the LORD in the appointed seasons, he that entereth by the way of the north gate to worship shall go forth by the way of the south gate, and he that entereth by the way of the south gate shall go forth by the way of the south gate shall go forth by the way of the morth gate; and he that way of the way of the way of the gate shall not return by the way of the gate north gate; he shall not return by the way of the gate.

And the prince, when they go in, shall go in in the midst of them; and when they go forth, they shall go forth together.

And in the feasts and in the appointed seasons the meal-offering shall be an ephah for a bullock, and an ephah for as he is able to give, and a hin of oil to an ephah.

And when the prince shall prepare a freewill-offering, a burnt-offering or peace-offerings as a freewill-offering unto the LORD, one shall open for him the gate that looketh toward the east, and he shall prepare his burnt-offering and his peace-offerings, as he doth on the sabbath day; then he shall go forth; and after his going forth one shall shut the gate.

And thou shalt prepare a lamb of the first year without blemish for a burnt-offering unto the Lord daily; morning by morning shalt thou prepare it.

And thou shalt prepare a meal-offering with it morning by morning, the sixth part of an ephah, and the third part of a hin of oil, to moisten the fine flour: a meal-offering unto the LORD continually by a perpetual ordinance.

Thus shall they prepare the lamb, and the merning, for a continual burnt-offering.

Thus saith the Lord GoD: If the prince give a gift unto any of his sons, it is his inheritance, it shall belong to his sons; it is their possession by inheritance.

But if he give of his inheritance a gift to one of his servants, it shall be his to the year of liberty; then it shall teturn to the prince; but as for his inheritance, it shall be for his sons.

Moreover the prince shall not take of the people's inheritance, to thrust them wrongfully out of their possession; he shall give inheritance to his sons out of his own possession; that My people be not scattered every man from his possession.

ּיִבְלֵוֹא עַם־הָאָׁבֶץ לִפְּנֵי יְהֹנָהֹ בַּמּוֹעֲדִים הַבְּא בֻּבֶף־שַׁעַר צָפֿוֹן לְהֵשְׁתַּהַוֹּת יֵצֵא בֶּבֶף־שַׁעַר נְגָב וְהַבָּא בֶּבֶף־שָׁעַר נָּגָב יֵצֵא בֶּבֶף־שַׁעַר צְפְּוֹנְה לַא יִשׁיּב הֶּבֶף הַשַּׁעַר אֲשֶׁר־בָּא בֹוֹ כִּי וָכְחָוֹ (כִי יצאו)[ק' יֵצֵא]:

יי נְעַנְּאָנִי: בְּתִּנְלֵּם בְּבִוּאָם יָבְוָא וּבְצֵאַהָם.

ַ נַבַחַגַּים וּבַמּוֹעֵּדִים מִּהְיָה חַמִּנְחָהֹ אֵיפָּה לִפְּרִ וְאֵיפָּה לְאַׁיִל וְלַבְּבָשִׁים מַמַּת יָדִוֹ יְשֶׁמֶן הֵין לְאֵיפָה: (פ)

וְבְּיִ־יַעֲשָׁהֹ הַנְשָׁיא נִדְבְּה עּוֹלָה אִי־שָׁלְמִים גַדְבָה לִיהוָהׁ וּפְּחָה לֹוֹ אָת־הַשָּׁעַר הַפּּנָה קַדְים וְשְּשָׁה אָת־לְלְחֹוֹ וְאָת־שָׁלְמָיו כַּאַשֶׁר צַחְרֵי צֵאְתְוֹ:

و إَخْجِשׁ چَا־שְׁנְאֹוֹ מְּמִׁים מַעֲּשֶׁׂר עּוֹלֶד לַיּוֹם לַיהְוָה בַּבְּקֵר בַּבְּקֵר מַעֲשֶׁׂר אָהְוֹ:

‹‹‹برېمْدْ مَهِاڤِة عِرَّاد چَچَھِר چَڪْھِרَ '' نَائِيْدَ مِهِافِد نِهُوا نِارِدُونِ مِيْدِا مِيْدِا كِارِة هِيَا-مِوْرَاء دِبْبِمِار كِانَازُاء بِهِائِه عَارِهُا مِثِدَ:

(כי ועשו)[קי יַעַּשָּׁי] אָח־הַבָּבָּ וְאָח־הַמִּנְחָה וְאָח־הַשֶּׁמֶן בַּבָּבֶּר בַבָּבֶר עוֹלְה הְּמִיר: (ס)

פֹּה־אָמֵׁר אֲדֹנֵי וֶהוֹה בִּי־יִמֵּן הַנְּשָׂיא מַחָּנָה לְאֵישׁ מִבְּנְיוֹ נַחֲלְתִּוֹ הָיא לְבָנֵוֹי מִהְוָּה אֲחְזָּהֶם הָיא בְּנַחֲלְה: (ס)

וְבִי־ִּימֵּן שַׁמְּנְה מִנְּחֲלִמֹּוֹ לְאַחַד מֵעֲבְדִּיִי וְתֵּיְמָה לֹּוֹ שַּדִּ־שְׁנֵת תַדְּרֹוֹר וְשְׁבָת לַנְּשִׂיא אֲךְ נַחֲלְתֹּוֹ בְּנָיוֹ לְחֶם מִדְיֵה:

מַאַחַיִּּנְסְׁם תַּצְּחַיִּנְסִׁתְ מִאָּחַיִּּנְסְׁם מֵאַחַיִּּנְתִּי יִנְחַלְ אָת־בָּנְגִי לְמָּעַל אָשֶׁר לֹא־יָבְּצִי עַפְּי אָישׁ מַצְחַיִּנְיִם